«Балбөбек»бөбекжай-бақшасы» МКҚК

Бекітемін:

«Балбөбек»бөбекжай - бақшасы»

меңгерушісі: Ә.Шауменова

Келісемін:

«Балбөбек»бөбекжай–бақшасы»

әдіскер: А.Қалуова

Тәрбиелеу-білім беру процесінің циклограммасы

Тобы: «Гүлдер»ортаңғы тобы

Тәрбиешілер:Абиева.Т.Ж

Оспанова.С.М

2025-2026 оқу жылы

Тексерілді

Тәрбиелеу-білім беру процесінің циклограммасы

Білім беру ұйымы: «Балбөбек» бөбекжай-бақшасы МКҚК
Топ: Орта топ
Балалардың жасы: 3 жас
Қандай кезеңге жасалды : 29.09 – 03.10.2025ж
Апта дәйексөзі: «Отан- отбасынан басталады»
Тәрбиешілер: Абиева Т.Ж. Оспанова С.М.

Күн тәртібінің үлгісі	Дүйсенбі	Сейсенбі	Сәрсенбі	Бейсенбі	Жұма
Балаларды қабылдау	*Күй күмбірі – баланы ұлттық өнермен қарсы алу, рухани байлыққа жетелеу.*	*Күй күмбірі – баланы қазақтың ұлттық өнерімен қарсы алу, ұлттық рухты сезінуге баулу.*	*Күй тыңдату арқылы балалардың көңіл-күйін көтеріп, қабылдау сәтін әсерлі әрі тәрбиелік мағынаға толтыру*	*Қазақтың күй өнері – адалдық пен еңбеккорлықтың, елге деген сүйіспеншіліктің белгісі екенін бала бойына сіңіру.*	*Күй күмбірі – баланы ұлттық құндылыққа жақындатып, өзінің қазақы болмысын мақтан тұтуға тәрбиелеу.*
	Баланы есік алдында күлімсіреп қарсы алу, атымен атап амандасу. Ата-анасынан баланың түнгі ұйқысы мен таңғы көңіл-күйі жайлы сұрау. Киімін шешуге, аяқ киімін ауыстыруға бағыт беру.	*Демалыс күндері қалай өткенін сұрау арқылы көңіл-күйін байқау; Киімдерін шешуге, аяқ киімін ауыстыруға көмектесу, мәдени-гигиеналық дағдыларды еске салу; Психологпен бірлесіп, эмоциялық бейімделуі қиын балалармен жеке жұмыс жүргізу.*	*Балаларды жылы шыраймен қарсы алу, есімдерін атап, амандасу; Дене қызуын электронды термометрмен өлшеп, денсаулығын бақылау; Қажет жағдайда медбикемен бірлесе отырып қосымша тексеру жүргізу;*	*Баланы күлімсіреп қарсы алу, сенімді атмосфера қалыптастыру; Денсаулығын тексеру: дене қызуы, көз-құлақ жағдайын сырттай бақылау; Қол жуу, киім шешу, шкафқа орналастыруды өзі орындауына бағыт беру;*	*Баланың мінез-құлқы мен көңіл-күйіндегі өзгерістерге назар аудару; Ата-анадан кешегі жағдайы туралы қысқаша сұрау (мазасыздық, ұйқы, тәбет); Қажет болса, психологтың бақылауына жіберу немесе кеңес алу.*
Ата-аналармен немесе баланың басқа заңды өкілдерімен әңгімелесу, кеңес беру	*Өнегелі 15 минут – ата-анаға бала денсаулығы туралы кеңес беру.*				
	Әңгіме: *Уақытты дұрыс пайдалану – баланы жауапкершілікке тәрбиелейді.* ***Кеңес:*** *Баламен бірге күн тәртібін жасап, оны күн сайын сақтауға баулыңыз.*	***Әңгіме:*** *Кітап – білімнің кілті, ол қиялды байытады.* ***Кеңес:*** *Баладан оқыған ертегісін қысқаша айтып беруін сұраңыз.*	***Әңгіме:*** *Табиғатты қорғау – болашақ ұрпаққа аманат.* ***Кеңес:*** *Баламен бірге қоқысты жинау, гүл отырғызу сияқты пайдалы әрекеттерді жасаңыз.*	***Әңгіме:*** *Достық – сенім мен сыйластыққа негізделеді.* ***Кеңес:*** *Баланы досына жылы сөз айтуға және бірге ойнағанда кезек сақтауға үйретіңіз.*	***Әңгіме:*** *Мақтау – баланың өзіне сенімін арттырады.* ***Кеңес:*** *Аптаның соңында баланың жетістіктерін атап, жылы сөз айтыңыз.*
Балалардың іс-әрекеті (ойын, танымдық, коммуникатив тік, шығарма	***Картотека № 3*** ***Дид ойын: «Суретші қай жерде қателесті?»***	***Картотека №4*** ***Дид ойын: «Экологиялық бағдаршам»*** *Мақсаты: Балалар мақал-мәтел, тақпақтар, тиым*	***Картотека № 7*** ***Дид ойын: «Гүлдерді күтеміз»*** ***Мақсаты:*** *балалар табиғатты рухани бағалау*	***Картотека № 9*** ***Дид ойын: «Құстарға көмек береміз»*** ***Мақсаты:*** *Балалар құстар туралы*	***Картотека № 10*** ***Дид ойын: Бақша да ма,бау да ма?*** ***Мақсаты:*** *Жемістер мен көкөністер туралы*

шылық, эксперименталдық, еңбек, қимыл, бейне леу, дербес және басқалары)	*Мақсаты: Балалар суреттегі сәйкессіздікті таба алады.*	*сөздер арқылы табиғат туралы түсінеді.*	*мәдениетін, гүлдерді дұрыс күтіп-баптау дағдыларын түсінеді.*	*суреттермен жұмыс жасап, өз ойларын айта алады.*	*олардың айырмашылық-тарын айта алады.*
	Әлеуметтік-эмоционалды дағдыларды қалыптастыру картотекасынан				
Ертеңгілік жаттығу	*Қазан айының 1- аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Қазан айының 1- аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Қазан айының 1- аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Қазан айының 1- аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Қазан айының 1- аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*
	Жалпы даму жаттығуларын дұрыс жасай отырып, баланың қимыл-қозғалысын шыңдау. *Жаттығу кешені қосымша тіркелген*				
Таңғы ас	*Үнемді тұтыну - Суды, тамақты үнемді тұтыну жолдарын түсіндіру. Қауіпсіздік ережесін ескерту*				
	Әңгіме: *– Дастарқан басында бір-бірімізге сыйластықпен қарағанымыз дұрыс. Әркім өзіне қажеттісін алып, өзгеге де жеткізу – әдептілік.* ***Қауіпсіздік ескерту:*** *– Қолымыздағы шанышқы сияқты құралдарды абайлап қолданамыз. Оларды ойнауға пайдаланбаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Балалар, біз жейтін нан, ботқа, сүт – бәрі үлкендердің еңбегімен келеді. Тамақты төкпей, үстелге шашпай, жейтін мөлшерімізді ғана алайық. Артық алсақ, ысырап болады.* ***Қауіпсіздік ескерту:*** *– Тамақтану кезінде асықпай шайнайық, ауыз толтырып сөйлемейік – тұншығып қалу қаупі бар.*	***Әңгіме:*** *– Таңғы ас алдында міндетті түрде қол жуамыз. Суды ағызып қоймаймыз, керегінше ғана қолданамыз. Ыдысты да таза ұстаймыз. Тамақ ішерде қасыққа мөлшерлеп салайық.* ***Қауіпсіздік ескерту:*** *– Ыдысты сындырмау үшін ұқыппен ұстау керек, сынған ыдыс қауіпті.*	***Әңгіме:*** *– Асқа құрмет – адамның тәрбие белгісі. Тамақ ішіп отырған кезде ойнамаймыз, таласпаймыз, бір-бірімізге кедергі жасамаймыз. Әрбір түйір нан – еңбектің жемісі.* ***Қауіпсіздік ескерту:*** *– Қасықты ауызға қатты салмайық, бір-бірімізге шанышқы, пышақ жақындатпаймыз.*	***Түсіндіру:*** *– Балалар, біз жейтін әр тағам – үлкендердің маңдай терімен келген еңбек. Сондықтан табақтағы тамақты төкпей, шашпай жеу керек. Қажет мөлшерде ғана алып, артық тамақ қалдырмау – үнемділіктің белгісі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Тамақтанып отырып жүгірмейміз, асықпай шайнаймыз – тұншығып қалуымыз мүмкін.*
Ұйымдастырылған іс-әрекетті өткізуге дайындық (бұдан әрі – ҰІӘ)	*«Еңбегі адал жас өрен» жобасы* ***Ойын: «Қайсысы еңбек?»*** *Тәрбиеші: «Мен қазір іс-әрекеттерді айтамын, сендер оның еңбек пе, әлде ойын ба екенін айтасыңдар:* *– Үй жинау (еңбек),* *– Доп тебу (ойын),* *– Гүл егу (еңбек),*	*«Ұшқыр ой алаңы» жобасы* ***Ойын: «Жалғастыр»*** *Тәрбиеші: «Мен сөз бастаймын, сендер жалғастырасыңдар».* *– «Күн шықты, ал біз ...» (балалар: «ойнаймыз», «қуанышымыз»).* *– «Білімді болсаң, сен ...» (балалар: «ақылды боласың»).*	*«Смарт бала» жобасы* ***Ойын: «Дұрыс-бұрыс»*** *Тәрбиеші: «Мен бір сөйлем айтамын, егер дұрыс болса – қол соғамыз, қате болса – тыныш тұрамыз».* *Мысалы:* *– «Кітап – білім бұлағы» (қол соғады).* *– «Суды ішпейміз» (тыныш тұрады).*	*«Балалар кітапханасы» жобасы* ***Ойын: «Сиқырлы кітап»*** *Тәрбиеші үлкен әдемі кітап ұстап, «Бұл сиқырлы кітап. Қане, ашып қалсақ, одан кім шығады екен?» – дейді.* *Кітаптың ішінен дайын суреттерді көрсетеді.* *Балалар: «Бұл Қызыл*	*«Еңбегі адал жас өрен» жобасы* ***Ойын: «Еңбек – қуаныш»*** *Тәрбиеші: «Қане, біз кішкентай еңбекқормыз. Қолымызбен гүл егіп көрейік (қимыл жасайды), оны суарайық, күтейік. Ал енді ол гүл жайнап өсті!» Балалар гүлдің иісін сезгендей қимылдап:*

	– Қуыршақпен ойнау (ойын).» **Мағынасы:** балаларды еңбекті ажырата білуге үйрету	– «Досыңа көмектессең, ол ...» (балалар: «қуанады») **Мағынасы: баланың қиялын, ойлауын дамыту**	**Мағынасы: баланың ойлау қабілетін дамыту, білімділікке тәрбиелеу.**	телпек!», «Бұл Бауырсақ!» деп жауап береді. **Мағынасы: балалардың қызығушылығын арттыру, кітапқа деген сүйіспеншілікті қалыптастыру.**	«Еңбек қуаныш әкеледі!» – дейді. **Мағынасы: адал еңбекке, еңбектің қадірін білуге үйрету.**
Кестеге сәйкес ҰІӘ	Экологиялық мәдениетті қалыптастыру мақсатында ұіә.				
	Тілек шоғы. Балалар гүл арқылы бір-біріне тілек тілейді. **Мига шабул.** **Жұмбақ жасыру.** Жапырақты бояды, Атыратты бояды. Бояп-бояп барлығын Сап-сары ғып қояды. (Күз) **Дид ойын:** **"Күз белгісі неде?** Күзде жапырақтар... (саргаяды) Күзде күн ... (суып, жаңбыр жауады) Күзде құстар...(жылы жаққа ұшады) Күзде түн...(ұзарады) Күн...(қысқарады) Күзде жеміс-жидек... (піседі) Күзде жазғы демалыс бітіп... (оқу басталады) **Дид ойын:«Жапырақтың түсі қандай?»** **Шарты:** Жапырақтар жинау. Балалар жинаған жапырақтарын ажыратады. (түсін, пішінін айтады)	**Ой қозғау** **Бүркіт Жақыпов. «Күзде»** Алма пісті,Алмұрт пісті, Алша пісті, Жерге түсті. Қияр пісті,Қарбыз пісті, Қауын пісті,Қандай күшті! Жидектердің татып дәмін, Жемістердің жейміз бәрін. **Сұрақ – жауап.** Осы жемістер, көкөністер қай мезгілде піседі? Сонымен өлеңде қай мезгіл туралы айтылған? **Қызығушылықтарын ояту.** Хатшы хат әкеледі. **Ой қозғау** Хат кімнен келді? Айгүл көмекке шақырыпты. Айгүлге немен барамыз ? Сиқырлы таяқшаның көмегімен барайық. **Сиқырлы сөз:** Қәне, қәне, айтайық Айя бағына, барып қайтайық! Көзімізді ашайық. Айгүлге кездесу. Амандасады.	**Тосын сәт. Аудио дыбыс.** Күзгі орманнан хабарлама. Құрметті балалар! Мен орманшы атаймын. Күз келіп ормандағы барлық жануарлар қысқа дайындалып жатыр. Сол үшін аңдарға үлкен көмек керек боп тұр .Мен жалғыз өзім үлгере алмай жатырмын. Көмекке келесіңдер ме? **Балалар Күзгі орманға саяхатқа барамыз ба?** Ендеше мына әнді айтып саяхатқа барайық **Музыка.** **«Саңырауқұлақ тереміз»** (Т. Абдрахманова) әніүйретіледі. Би: «Кел, билейік» (Б.Байқадамов, М.Әлімбаев). Орманға келу. **Тиінге кездесу.Тиін ағаш басында өте көңілсіз.** **Тақпақ айту.** **Кәдірбек Құнпияұлы** Ақ тиін-ау, ақ тиін! Сауысқаннан сақ тиін,	**Тосын сәт. Қоян келеді.** **Қоян: Сәлематсыздар ма, балалар!** **Балалар қоянмен амандасады.** Сәлематсыз ба қоян, көңілдісің гой? Қоян: Ия балалар бүгін менің туған күнім, маған қасқыр сыйлық берді. Сыйлығыңды бізге көрсетесің бе? Қасқыр саған не сыйлады екен? **Қоян: Білмедім? Ендеше сыйлықты бірге ашып көрейік.** Қоян: Ой балалар мына қораптың ішінде дым жоқ қой! Сонда мені қасқыр алдағаны ма? Қоян тоқта ренжіме қораптың ішінде хат жатыр. Хатты ашып көрейік. Қоян қасқыр саған тапсырмалар беріпті сол тапсырманы орындасаң сыйлығыңды табасың депті. **Қоян: Қандай тапсырма?**	**Менің сүйікті бұрышым Ертегілер әлемі.** **Дид ойын: «Сыңарын тап»** Балаларды топқа бөлу **1топ** – Бауырсақ ертегісінің кейіпкерлерін тауып ретімен қоя білу. **2 топ** – шалқан ертегісінің кейіпкерлерін тауып ретімен қоя білу. **3 топ** – жеті лақ ертегісінің кейіпкерлерін тауып ретімен қоя білу. **Дид ойын: «Кимылын көрсет»** Шарты: Педагог бір кейіпкерді атайды, бала соның қимылын салады. Әр түрлі бет перделер киіп әр ертегі кейіпкерлерінен қимылдар көрсету **Тосын сәт** Есік қағылып, почташы хат әкеледі. **Хатты ашу.** Ата мен әжеден Құрметті балалар бізге көмек керек. Біздің бауырсағымыз қашып

	Қ.Шаңғытбаев ***«Күзгі жапырақтар»*** *Алтын, сары, қызыл, көк, Алуан-алуан жапырақ, Күзгі бақта күлімдеп. Көз тартады жалбырап Өлең жолдарын қайталау арқылы жаттау.* ***Ой дамыту. АҚТ тех.*** *Күзгі орманға саяхат. Күз мезгілін бейне таспадан көрсету.Күзгі орманды тамашалау. Күзде табиғатта қандай өзгерістер болады? - Неліктен алтын, жомарт күз дейміз? - Күз мезгілінде бау-бақшада не піседі?* ***Дид ойын: «Саябақтағы жемістер»*** *Шарты: Үстелдің үстіндегі табақшадағы жемістер мен көкөністерді айырып жинау.* ***Шығармашылық бұрыш Балаларды сары,қызыл, жасыл жапырақтар арқылы топқа бөлу.*** *Жұмыс жасаудың әдіс тәсілдерін көрсету түсіндіру.* ***1-топ:Сары жапырақтар .*** ***Дид ойын: «Күзгі жапырақтар»***	*Айгүл бау бақшадағы жеміс пен көкөністерді ажыраталмай жатыр екен. Көмектесеміз бе?* ***Балаларға көкөністер мен жемістер туралы АҚТ технологиясынан көрсету, түсіндіру.*** *Айгүлге көмек* ***Дид ойын: «Көкөніспен жемістер»*** ***Шарты:*** *Көкөніс пен жемісті сипаттауы бойынша тауып, себетке муляждарды жинайды.* ***Сергіту сәті*** *Алма баққа барамыз, (Бір орнында жүреді, қолдары белдерінде) Алма теріп аламыз, (Қолдарын жоғары созып, алманы жұлғандай қимыл жасайды). Ең үлкен алманы (құлаштарын сермеп, алманың үлкендігін көрсетеді). Анамызға сыйлаймыз. (алманы ұсынып жатқан қимылды жасайды)* ***Менің сүйікті бұрышым Математика.*** ***Балаларды дөңгелек, үшбұрыш пішіндер арқылы топқа бөлу.*** ***1-топ: Дөңгелек*** ***Дид ойын: «Төртіншісі артық»***	*Жылы ұяңда жат, тиін, Жаңғағыңды шақ, тиін. Тиін көңілденіп балаларға саңырауқұлақ жинап беруін өтінеді.* ***Дид ойын: «Саңырауқұлақтар әлемі» Саңырауқұлақ туралы түсіндіру.*** *Дайын салынған саңырауқұлақтарды бояу.Тиінмен қоштасу. Балалар жолмен жүру.* ***«Орман аңдары»*** ***1. «Аю»*** *Қолды белге қойып, (қорбандат) табанды нық басып жүру.* ***2. «Түлкі»*** *Қолды жанға ұстап, (қуланып) бір сызықпен жүру.* ***3. «Көжек»*** *Қолды кеуденің алдында иіп, қос аяқпен секіру.* ***4. «Қасқыр»*** *Баяу жүгіру , жылдам жүгіру.* ***Кірпіге кездесу.*** *Кірпі терісіне тығылып көңілсіз жатыр Қане тақпақ айтып берсек тиін секілді көңілденіп, басын шығаратын шығар.* ***Тақпақ.*** **Қадыр Мырза Әли** *Жатқан кезде быртиып, Кірпіге сен көр тиін.*	*Қоян: Ооооой, балалар тапсырманы орындауға маған көмектесесіңдер ме? Балалар қоянға көмектесеміз бе?* ***1 тапсырма:*** ***Дид ойын: «Кім тапқыр?»*** *Шарты: Жемістер топтау. -Алманың түсі, пішіні -Бананның түсі, пішін -Алманың тағы қандай түстері бар? -Алмұрттың түсі қандай? -Апельсин қандай? -Түстерімен топтастырып жинау. -Сары түтерді сары себетке -Жасыл түстерді жасыл себетке -Қызыл түстерді қызыл себетке жинаймыз* ***2 - тапсырма:*** ***Дид ойын: «Қай пішінге ұқсас?»*** *Шарты: Жеке карточкаларда заттардың суреттері беріледі. Жанындағы бос төркөзге қай пішінге ұқсас екенін салып көрсетеді.* ***Сергіту сәті:*** *Ұзын құлақ, сұр қоян Естіп қалып сыбдырды Ойлы, қырлы жерлермен Ытқып, ытқып жүгірді.*	*кеткен. Енді оны қу түлкі жеп қоятын болды. Бауырсақты табуға көмектесулеріңдң сұраймыз.* ***Дид ойын: «Пішін мен түсін ата»*** *Жұмыс жасаудың әдіс-тәсілін көрсету, түсіндіру. Қағаз бетіне дайын бауырсақты жапсыру.* ***Бауырсақ әнін айту.*** *Менің атым бауырсақ, Мені қаймаққа шеді, Майға пісірд, Суытып қойды. Мен атадан қаштым, Әжеден қаштым, Қоянды көрдім, қасқырды көрдім, аюды көрдім бәрінен қаштым, түлкіден де қаштым. Ата-мен әжеге себетке салып беріп жіберу. Кішкентай әртістер.* ***Сюжеттік рольдік ойын. Шалқан ертегісі.*** *Ертегі кейіперлерінің бет пердесін кейіп ертегіні сомдау. Балаларды топқа бөлу.* ***Дид ойын: «Бөлігін тап»*** *Қиынды суреттерден шалқан ертегісіндегі кейіпкерлердің бөлігін тауып құрастыру.*

	Шарты: *Күз мезгіліндегі жапырақтардың түсін атау Кептірілген жапырақты бояу арқылы ақ қағазға бастырып сурет салу.* ***2-топ:Қызыл жапырақтар:*** ***Дид ойын: «Күзгі бақ жемістерін ата»*** ***Шарты:*** *Жемістерден натюрморт жапсыру.* ***Сергіту сәті.*** *Тербеледі ағаштар,* *Алдымнан жел еседі.* *Кіп – кішкентай ағаштар* *Біп – биік боп өседі.* ***Дид ойын:*** ***«Даналық ағашы »*** *Шарты: Күз мезгілі туралы сұрақтарға жауап беру арқылы алмаларды себетке жинау.* *«Шапалақ әдісі» арқылы қорытындылау.* ***Дене тәрбиесі*** ***Кіріспе бөлім. Амандасу.*** *Сапқа тұру, әр түрлі бағыт-та жүру, педагогтың белгісі бойынша шашыраңқы жүгіру жай жүруге ауыса отырып, өз орындарына тұру.* *Негізгі бөлім.* ***Жалпы даму жаттығулары.*** ***Таяқшамен***	*Лимон, мандарин, апельсин,* ***киян.*** *Ананас,* ***саңырауқұлақ,*** *алма, алмұрт.* *Алмұрт, алма, сәбіз, киви.* ***2-топ: Үшбұрыш*** *Жемістермен көкөністерді пішіні бойынша топтау,* ***2-вариант:*** *жемістермен көкөністерді түсі бойынша топтау.* *Көңілді смайлктер беру.* ***Сиқырлы сөз:*** *Қәне, қәне айтайық,* *Бақшамызға қайтайық.* ***Психологиялық жаттығу.*** *Созыламыз, күн жасаймыз,* *достарымызға қарап* *күлімдейміз.* ***II.Ой дамыту*** *Өлең оқу.«Жаңбыр»* *- Тырс! Тырс!* *Жаңбыр кеп жауады,* *Терезе қағады.* *- Тырс! Тырс!* *Жылғалар ағады,* *Сылдырап әуенге салады.* *- Балалар бұл тақпақта не туралы айтылды?* *- Жаңбыр туралы.* ***Дид ойын: «Жаңбыр қайдан жауып тұр?»*** *Шарты: Балалар жаңбырдың бұлттан жауатынын көрсетеді.* ***Жұмыс жасаудың әдіс-тәсілдерін көрсету, түсіндіру..***	*Тікірейтіп түрпісін* *Түрегелер үрпиіп.* *Кірпі басын шығарып* *балаларға алма жинауға* *көмек керек екенін айтады.* ***Дид ойын: «Кірпіге көмек»*** ***Балаларды топқа болу.*** *Қызыл алма* *Сары алма* *Жасыл алма* ***1-топ:*** *Кірпіге қызыл алма жапсыру* ***2-топ:*** *Кірпіге сары алма мүсіндеу* ***3-топ:*** *Қиылған суреттерден кірпіге жасыл алма құрастырып жинау.* *Кірпімен қоштасу.* ***Сергіту сәті*** *Шарты: көкөніс атын естісе отырады, жеміс атын естісе қолдарын жоғары көтереді.* ***Аңдарға кездесу. Аудио дыбыс.*** ***Табиғаттың дауысы*** ***Түлкіге кездесу.*** *Құрметті балалар біздің аңдарға Арыстан тапсырма беріпті соған көмек керек. Балалар көмектесеміз бе? Орманда үлкен жарыс болып, аң патшасы арыстан аңдарға бұйрық берді.* ***1-тапсырма:*** ***Дид ойын: «Оң, сол»***	*Қарап еді артына,* *Қиығын салып көзінің .* *Келе жатқан томпаңдап,* *Көжегі екен өзінің.* ***Қоршаған орта*** ***Мнемотехника күз мезгілі.*** ***Дид ойын: «Күз ерекшелігі»*** *Шарты: суреттен күз ерекшеліктерін табу.* ***Қоян қуанып рақмет айту.*** ***Балалар қасқар бізге қоянға сыйлық жасап беруді отініпті. Қандай сыйлық жасаймыз? Қоян нені жақсы көреді?*** ***Дид ойын: «Қоянға сыйлық»*** *Балаларды топқа бөлу.* ***1-топ:*** *Қиылған үлкен-кіші сәбіздерді ретімен жапсыру.* ***2-топ:*** *Үлкен-кіші сәбіздерді бояу.* ***3-топ:*** *Үлкен-кіші сәбіз мүсіндеу.* ***4-топ:*** *Қоянға достарын құрастыру.* *Шапалақ әдәсі.Қоянның қуануы.* *Қоянмен бірге жаттығу жасаймыз ба?*	***Музыка*** ***Тақырыбы: менің жанұям*** *Музыка залында әже болып киінген музыка жетекшісі балаларды күтіп алады. Ортаға дөңгелек үстел үстіне бауырсақ қояды. Әже балалармен амандасады. Балалардан үйлерінде кімдер туратынын сұрап, жауап беруге мүмкіндік жасау, анам, әкем деген сөздерді айтқызып, әже, ата сөздерін айтуға жетелейді.* *Балалар мен бәріңнін әжелеріңмін қазір ән айтып беремін, сендер ол әннің кім туралы екенін айтасыңдар.* ***Музыка тыңдау:*** ***«Бауырсақ»*** *(музыкасын жазған Ә, Бейсеуов, сөзін жазған Н. Арынова)* *-Сендердің ауылда әжелерің барма, келіп тұрама?* *-Әжелеріңді жақсы көресіңдер ме?* ***Дауыс жаттығулары:*** *«Әлди-әлди», «Көңілді алақандар мен балақандар» жаттығулары.* *Дауыссыз дыбыстарды анық айтуға үйрету.* *Әже балаларға жаңа ән ала келген екен.*

	-Аяқтары алшақ қойылған, таяқшаны екі шетінен ұстап, жоғарыға, оңға, солға қарай созылып керілу(3-4 қайталау.) Б.қ . - Аяқтары алшақ қойылған, таяқша төменде қолдарымен ұстау. Таяқшаны жоғарыға көтеріп созу, «кілем қағу» соғу қимылын жасау (3-4) Б.қ. - Аяқтары алшақ қойылған, таяқшаны кеуденің тұсында. Отырып, тұру. Б:Қ - Таяқшаны айналып секіру және жүру. (10 сек) Б.қ. келу. **Тыныс алу жаттығуы** Араның дыбысын салу. -з-з-з Негізгі қимылдарды ойын түрінде орындау. 1.Түзу жолмен жүру Ені – 25см, ұзындығы – 2,5 метр түзу жолмен жүру. Ойын жаттығуы: «Соқпақпен жүріп өт». Әр қатарға қарама-қарсы таяқшаларды пайдаланып, ені 25 см ұзындығы 2,5 м соқпақ жасаймыз. Соқпақты жүріп өту **2.Кез келген бағытта торттағандап еңбектеу.** **Ойын жаттығуы:** **«Марғаулар»** Жан-жануарлардың	-Сонымен жаңбырдың, судың түсі қандай болады? - Тамшының пішіні қандай? Саусақ арқылы тамшы суретін қағаз бетіне түсіру. Балалар кірпі бізден көмек **Сиқырлы сылдырмақ** Балаларды шеңберге жинау. **Дид ойын: Оралмалы жіп.** **Мақсаты:** Балаларға күз мезгілі туралы алған білімдерін домалақ жіпті жинау арқылы тиянақтау. **Қазақ тілі** **Тақырыбы:Менің отбасым** **Мига шабул.** **Дид ойын: " Көңілді доп"** Шарты : Сұрақ қою арқылы жауап алу. - Отбасы мүшесін ата. - Отбасында кімді жақсы көресің? - Отбасында кімге сыйлық жасайсың? **Ой дамыту** **Отбасы туралы түсінік беру.** -Отбасы мүшелерін атау. ата, әже, әке, шеше, аға, әпке, іні, қарындас, сіңлі. **Сұрақ-жауап.** Сенің отбасың қандай? Отбасында неше адам бар? Олар кімдер? -Атаң мен әжең кім? -Әкең қайда жұмыс істейді? -Анаң қайда жұмыс істейді?	Алма ағашының оң жағына кірпі, сол жағына түлкі тұрсын депті. Оң жақ және сол жақты білмей тұрмыз. **2-тапсырма:** **Дид ойын: «Алма жинау»** Арыстан алма ағашында тұрған алманы жинап әкелуге, керік пен қоянды жұмсады. Қайсысы алманы тез жинайды, неліктен? Алма қайда өсіп тұр? **Сөйлемді дамыту.** **Балалардың білімін нығайту.** Тақпақ оқу. Қарашы күз келді, күз келді Жапырақ жауыпты іздерді. Құс біткен керуен тізеді, Қара бұлт қабағын түйеді **Сұрақ жауап.** -Күз мезгілінде табиғатта қандай өзгерістер болады? -Күзде жапырақтардың түсі қандай болады? -Құстар қай жаққа ұшып кетеді? **Дене тәрбиесі** **Кіріспе бөлім. Амандасу.** Сапқа тұру, әр түрлі бағыт-та жүру, педагогтың белгісі бойынша шашыраңқы жүгіру жай жүруге ауыса отырып, өз орындарына тұру.	1.Қолды жоғары көтеру. 2. оңға иілу.Б.қ. келу. 4. солға иілу.Б.қ. келу. Б.қ.: негізгі тұрыс, қол төменде. 1.Қолды алға созып отыру. 2.Тұру. 3.Б.қ. келу. 3.Аяқ бұлшықеттеріне арналған жаттығулар: 1.Алға қос аяқпен секіру. 2.Артқа қос аяқпен секіру. Қоянмен қоштасу.	**Жаңа ән: «Топ- топ балақан»** (музыкасын жазған Н.Арынбаева, сөзін жазған А.Асылбек) әні орындалады. -Ән кімдер туралы айтылған. Әже әнді өзі орындап береді. Мәтінін қайталап, әуенге қосылып үйретеді. «Топ-топ, балақан, шапалақта алақан» деген жерінде орындарынан тұрып, алдымен аяқтарын топылдаты, содан соң алақандарын шапалақтайды. Соңғы шумағын айтқанда қолдарын жоғары көтере шапалақтайды. «Жұлдыз болып жанамыз» деген жерде екі қолды аспанға көтереді. **Әуенді-ырғақты қимыл:**«Көбелек биі» (биді қойған Д.Әбіров). Жеңіл музыка әуеніне ілесіп мәнерлі қимылдар жасау. **Қортынды** Әже балалармен қоштасады. Әже балаларды мақтайды, марапаттайды

	балалары да өте кішкентай әрі ойнағанды жақсы көретінін түсіндіреді. *Ойын ережесін еске салады: зал ішінде төрттағандап еңбектейді, «Қожайын келді!» деген белгі берілгенде жата қалып, қатып қалу, сосын қайта еңбектеу.* ***Ұлттық ойын: «Ұшты – ұшты»*** ***Қортынды.*** ***Балаларды мадақтау.***	*-Сен неше жастасың* ***Тіл ұстарту жаттығуы:*** *Та-та- ата,* *Же-же- әже,* *Ке-ке- әке,* *На-на-ана,* *Ке- ке- әпке* *Ға – га- ағa* *4.Сергіту сәті: Саусақ ойыны «Бармақтар отбасы» (караоке – қазақша балалар әні)* ***Дид ойын:«Кім жоқ»*** *Шарты: отбасындағы мүшелердің атын атап, жасырынған отбасы мүшесін суреттен табу табу.* ***Қортынды*** ***Балаларды мадақтау.***	*Негізгі бөлім.* ***Жалпы даму жаттығулары.*** ***Таяқшамен*** *-Аяқтары алшақ қойылған, таяқшаны екі шетінен ұстап, жоғарыға, оңға, солға қарай созылып керілу(3-4 қайталау.) Б.қ .* *- Аяқтары алшақ қойылған, таяқша төменде қолдарымен ұстау. Таяқшаны жоғарыға көтеріп созу, «кілем қағу» соғу қимылын жасау (3-4) Б.қ.* *- Аяқтары алшақ қойылған, таяқшаны кеуденің тұсында. Отырып, тұру. Б:Қ* *- Таяқшаны айналып секіру және жүру. (10 сек) Б.қ. келу.* ***Тыныс алу жаттығуы*** *Араның дыбысын салу. -з-з-з* *Негізгі қимылдарды ойын түрінде орындау.* *1.Түзу жолмен жүру* *Ені – 25см, ұзындығы – 2,5 метр түзу жолмен жүру.* *Ойын жаттығуы: «Соқпақпен жүріп өт». Әр қатарға қарама-қарсы таяқшаларды пайдаланып, ені 25 см ұзындығы 2,5 м соқпақ жасаймыз.* *Соқпақты жүріп өту* ***2.Кез келген бағытта төрттағандап еңбектеу.***		

			Ойын жаттығуы: ***«Марғаулар»*** *Жан-жануарлардың балалары да өте кішкентай әрі ойнағанды жақсы көретінін түсіндіреді. Ойын ережесін еске салады: зал ішінде төрттағандап еңбектейді, «Қожайын келді!» деген белгі берілгенде жата қалып, қатып қалу, сосын қайта еңбектеу.* ***Ұлттық ойын: «Ұшты - ұшты»*** ***Қортынды.*** ***Балаларды мадақтау.***		
Серуенге дайындық	*Еңбегі адал жас өрен - мақсаты: өзіне өзі қызмет көрсетуге тәрбиелеу. Серуен кезінде қауіпсіздік ережелерін түсіндіру.*				
	Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киім шкафтарын таза ұстау және жинау	*Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу, қатармен жүруге дағдыландыру.*	*Балалардың киіну реттілігін бақылау, киінгенде түймелерін қадап, аяқ киімінің бауын байлауды, киіміндегі олқылықтарды жөндеуді қадағалау.*	*Серуенге шығу, балаларды біртіндеп киіндіру, киімдерінің дұрыс киілуін қадағалау, қатармен жүруге дағдыландыру.*	*Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу.*
Серуен	***Картотека № 12*** *Ағаштардан желмен ұшып түсіп жатқан жапырақтарды бақылау.*	***Картотека №15*** *Балабақша маңындағы сарғайған шөптерді бақылау.*	***Картотека №17*** *«Күз көрінісін бақылау»*	***Картотека №18*** *Күзгі жапырақтарды бақылау.*	***Картотека №20*** *Жәндіктерді бақылау.*
	Серуен кезінде экологиялық мәдениет қалыптастыру, табиғатқа қамқорлық таныту. ***Күз серуен картотекасынан***				
Серуеннен оралу	*«Еңбегі адал жас өрен» - өз-өзіне қызмет жасау.*				
	Балаларға реттілікпен киімдерін шешуі, өз сөрелеріне киімін жинап таза ұстауды, су болған киімдерін тәрбиешіге көрсетуге үйрету.	*«Өз-өзіне қызмет» 3 қадамы: 1) Киімді ұқыпты шешу; 2) Шкафқа ретімен жинау; 3) Түскі асқа жеке жабдықтарын (сүлгі, ыдысқа дейінгі кезекші рөлі) дайындау.*	*Бір-біріне жейде/күртешені ілуге, түйме қадауға көмектестіру; «рақмет», «өтінемін» сөздерін қолдануды бекіту;* ***Мақсаты:*** *су шашпай, жауапкершілікпен қарауды*	*Балаларға өз киімдерін шешіп, ұқыпты жинап қоюды, қол жуғаннан кейін сүлгісін орнына қоюды үйрету.* ***Мақсаты:*** *еңбектің қадірін білуге, тәртіпке,*	*Балаларға жағдаятты сұрақтар қою. «Егер қолды жумаса не болады?», «Неге заттарды өз орнына қоямыз?»* ***Мақсаты:*** *дұрыс шешім қабылдауға тәрбиелеу.*

			еске салу.	*адалдыққа тәрбиелеу.*	
Түскі ас	*Үнемді тұтыну мақсаты: суды үнемді пайдалану, шашпай жуыну*				
	Әңгіме: *– Қолды сабындап жуу – денсаулық кепілі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Су шашпай, абайлап жуамыз.*	***Әңгіме:*** *– Ас ішкенде тәртіп сақтаймыз: таласпаймыз, ойнамаймыз, дауыстамаймыз. Әрбір ас – қадірлі. Шамамызға қарай ғана аламыз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қасықты, шанышқыны дұрыс ұстаймыз, бір-бірімізге бағыттамаймыз.*	***Түсіндіру:*** *– Әрбір ас – үлкендердің маңдай терімен келген несібе. Сондықтан табақтағы асты қалдырмай, төкпей-шашпай жеуіміз керек. Үнемді болу – жақсы әдет.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас үстінде орнымыздан тұрмаймыз, асықпай шайнаймыз. Жүгірмесек – қауіпсіз боламыз.*	***Әңгіме:*** *– Балалар, дастарқандағы әр тағам – еңбекпен келген ризық. Нанды жерге тастамай, асты төкпей, мөлшермен ғана алайық. Ысырап етпейік – еңбекті бағалайық.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішкенде асықпай шайнаймыз, ауыз толған кезде сөйлемейміз – бұл қауіпсіздік үшін маңызды.*	***Әңгіме:*** *– Ас үстінде ойнамаймыз, шуламаймыз. Әр түйір ас – бағалы. Асқа құрмет – еңбекті бағалау.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қасық пен шанышқыны абайлап ұстаймыз, бір-бірімізге бағыттамаймыз.*
Күндізгі ұйқы	*Балаларға ұйқыға жатар алдында киімдерін шешіп, ретімен орындыққа немесе арнайы жерге қоюды үйрету.*	*Өз төсек орындарын дайындап жатуды дағдыландыру.*	*Балалардың тыныш ұйықтауына жағымды жағдай жасау*	*Ұйқыға дайындық кезінде қауіпсіздік ережелерін ескерту. Өз төсегін ашып жатуға кеңес беру.*	*Белгілі жүйелікте киімдерін шешуді, киімдерін ұқыпты орындыққа іліп қоюды тысықтау*
Ұйқыдан біртіндеп ояту, сауықтыру шаралары	***№14. 1.Ояну*** *Бойымызды жазайық, Қолымызды созайық. Жаттығулар жасайық. Ұйқымызды ашайық.*	***№16 1.Ояну*** *Көздеріңді ашыңдар, Кірпіктеріңді көтеріңдер. Беттеріңді жеңіл қимылмен сипаңдар, Бір - біріңе жымиыңдар*	***№15. 1.Ояну*** *Кел балалар тұрайық, Қолымызды жоғары созайық. Еңкейеміз еденге, арқамызды тік ұстап, Бір демалып алайық.*	***№13. 1.Ояну*** *Ұйқымызды ашайық Қолымызды созайық Енді қане бәріміз, Жаттығуды жасайық.*	***№ 12. 1. Ояну*** *Күнге қарап күлімдеп Көзімізді ашамыз Бойды түзе, көтер басты Сергіп ұйқы ашамыз*
	Қауіпсіздік ережесі – ұйқыдан тұру кезінде қауіпсіздік шараларын түсіндіру. *«Еңбегі адал жас өрен» - ұйқыдан тұрып киіну өз-өзіне қызмет етуге тәрбиелеу.* ***Ұйқы ашар жаттығу картотекасынан***				
Бесін ас	*Үнемді тұтыну мақсаты: суды үнемді пайдаланып, жуыну ережелерін түсіндіру.*				
	Әңгіме: *– Тамақ ішіп болған соң «Рахмет» айту – үлкенге құрмет, кішіге өнеге. Алғыс айту – әдептің көрінісі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас үстінде шуламаймыз, қасымыздағы адамдарға*	***Әңгіме:*** *– Тамақты төкпей-шашпай, қажет мөлшерде ғана аламыз. Артық тамақ қалдырмаймыз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас үстінде орнымыздан*	***Әңгіме:*** *– Балалар, әрбір ас – үлкендердің маңдай тері. Нанды жерге тастамаймыз, асты төкпей ішеміз. Артық алмаймыз.* ***Қауіпсіздік:***	***Әңгіме:*** *– Ас ішкенде бір-бірімізге кедергі жасамаймыз. Үлкендерге бірінші береміз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қасықты қатты салмаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Нан – дастарқанның берекесі. Нанды аяқ асты етпейміз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Нанды ауызға толтыра салмаймыз.*

	бөгет жасамаймыз. Үндемей отырып ас ішсек, барлығына ыңғайлы болады.	*тұрмаймыз, асықпай шайнаймыз.*	*– Тамақты асықпай шайнаймыз, ауыз толған кезде сөйлемейміз.*		
Балалардың дербес іс-әрекеті (қимылдық, ұлттық, сюжетті-рөлдік, үстел үсті-баспа және басқа ойындар), бейнелеу іс-әрекеті, кітап қарау және басқалары)	*«Қамқор жобасы» бағытында –экологиялық мәдениетті қалыптастыру, «еңбегі адал жас өрен» - еңбекке баулу.*				
	Қызығушылықтарын ояту. ***Ғажайып сәт. АҚТ технолгиясынан Алтын күз.*** *Сәлеметсіңдер ме, балалар? Мен сіздерден көмек сұрап келдім. Балалар Алтын күз көңілсіз болып тұр неге екен? Алтын күз: Балалар менің жемістерім бәрі пісіп жиналды, ал жүзімді жинау маған қиын болып тұр. Көмектесіңдер ме? Әрине көмектесеміз* ***Балаларды топқа бөлу.*** *1-топ. қара жүзім 2- топ. жасыл жүзім. Балаларға жүзімнің жапырақтарымен салынған суреті таратылады.* ***Ой дамыту.*** ***АҚТ технологиясы.*** *Жүзім туралы слайд қарау. Жүзім түсінік беру.* ***Үлгі арқылы жүзімнің жасалу жолдарын түсіндіреді.*** *1-топ: Жасыл жүзім. Ермексаздан алақан арасына домалату арқылы*	***Дид ойын: «Жеміс қайда, көкөніс қайда екенін тап»*** *Мен сендерге үстелге жемістер мен көкөністердің аралас карталарын жайып беремін, ал сендер карточкаларды жемістер мен көкөністер деп екі топқа бөлулерің керек.* ***Тәрбиеші:*** ***Енді жемістерді зертханамызда зерттеп көрейік.*** *Педагог үстелге жемістерді қояды: апельсин, мандарин, лимон, банан, алма. Тәрбиеші: Біздің дастарханда түрлі жемістер бар. Олардың атын атап көрейік. Барлық жемістер әртүрлі. Олар қалай ерекшеленеді, қандай негіздер бойынша топтастыруға болады? 1. Қараңыздар, олар пішіні бойынша ерекшеленеді ме (дөңгелек, сопақ)? 2. Түсі бойынша (қызғылт сары, жасыл)? 3. Көлемі бойынша (үлкен және кіші)? 4. Иісі бойынша? 5. Қабықтың құрылымы бойынша (кеуекті және тегіс)?*	***Мұға шабуыл.*** ***Дид ойын: «Кім тапқыр?»*** ***Жұмбақ жасыру.*** *Ызақор бұғып жатыр, Сақалы шығып жатыр. (жуа) Жерде жатып желіндейді, Күз түскенше желінбейді. (қауын) Көк лағым көгенде жатып семіреді. (Қарбыз) Жасыл ала дөңгелек, Бақшада жатыр дөңгелеп. (қарбыз)* ***Ой дамыту*** *Көкөністер туралы түсінік беру. - Көкөністерге нелер жатады? - Біз қазір ненің натюрмортын көріп тұрмыз? -Осы көкөністер бізге не береді? Түсі, пішіні, қайда өсетіні т.б. Сұрақ – жауап.* ***Дид ойын: «Көкөністер мен жемістер»*** *Балаларды топқа бөлу.* ***1-топ: Берілген көкөністерді бояу.*** ***2- топ: Берілген жемістерді мүсіндеу.***	***Дене тәрбиесі.*** ***Кіріспе бөлім.*** *Амандасу Әжемнің ауылында (таза ауада) Сапқа бір қатармен тұру,шеңбермен жүру. «Біз бүгін ауылға әжемізге қонаққа барамыз» Шеңбер бойымен жүру. Шеңбер бойымен сапқа тұру.* ***Негізгі бөлім. Жалпы даму жаттығулары*** ***Дене бітімінің арналған жаттығулар*** ***«Әжеммен бірге кім тұрады?*** ***1.Тауықтар қанатын қағады.*** *Б.қ.: аяқтар табан өлшеміндей қашықтықта, қолды төмен түсіреді. қолды екі жаққа көтереді, 2 – б.қ., 3-4 – тағы да солай 4-5 рет.* ***2.Қаздар қиқулайды:*** *аяқтар иыққа сәйкес қашықтықта, қолдары белде. 1 – алға қарай иіледі, шынтақтарын артқа жібереді, 2 – б.қ., 3-4 – тағы да солай 4-5рет.* ***3.Марғаулар керіледі.*** *Б.қ.: төрттағандап*	***Дид ойын «Суреттші қай жерде қателесті?»*** ***Мақсаты:*** *Балалардың ойлау қабілетін дамыту, суреттегі сәйкессіздікті таба алға үйрету.* ***Дид ойын: «Көкөністер мен жемістер»*** ***Мақсаты:*** *жемістер мен көкөністерді сипаттап айтуды,олардың пайдасы туралы біледі.* ***Құрал-жабдықтары:*** *Жемістер мен көкөністердің суреттері* ***Ойынның барысы:*** *Көкөністер мен жемістер суреттерін салатын қалташалар тақтаға ілінеді. Үстер үстінде суреттер аралас жатыр. Шақырылған бала өзіне ұнаған жеміс немесе көкөністі танып алады да қалтаға салады. Қайда өсетіні, түсі, пішіні, дәмі туралы сипаттап айтады* ***Кітап бұрышы*** ***Ертегілер елінде.*** ***Көркем әдебиет.***

	жасыл түсті жүзім мүсіндеу. *1-топ: Қара жүзім.* *Қиылған суреттерден жүзім бағын құрастыру.* *Жасаған жұмыстарын себетке салып Алтын күзге сыйға беру.* *Аудио дыбыс. Алтын күз рақмет балалар, мен өте көңілді болдым, қандай тамаша!*	*Жемістерді пішініне, көлеміне, түсіне, дәміне, иісіне, қабығының құрылысына қарай топтастыруға болатынын білдік.*		*тұрады.* *1 – жауырынды догадай иеді, 2 – арқаны иліктіреді. Б.қ., 3-4 – тағы да солай 4-5 рет.* ***4.Күшіктер ойнайды.*** *Б.қ.: шалқасынан жатады. 1,2,3,4 – аяғы мен қолдарын шапшаң қозғайды.* ***5.Құлыншақтар секіреді.*** *Бір орында тұрып секіру* *Тыныс алу жаттығуы «Ауызбен және мұрынмен тыныс алудың үйлесімділігі»* *Негізгі қимыл -қозғалыс жаттығуы.* *«Әжемізге бау-бақшада көмектесейік»* *1.«Бау-бақшамен жүреміз» – ені 20 см, ұзындығы 3 метр имектелген жолмен жүру.* *2.«Қарбыз жинаймыз» – бір-бірінен 1,5 метр қашықтықта отырып екі қолымен допты домалату.* ***Қимыл-қозғалыс ойыны: «Тауық пен балапандар».*** *Алаңның бір жағында үй – қоршалған орын болады, онда тауық пен балапандар бар (еденнен биіктігін 50 см-дей етіп бағандар арасына жіп тартылады). Бір жақ шетіне «үлкен құс» орналасады. Тауық жіптің астынан өтіп, қорек іздеуге аттанады.*	*«Жеті лақ» ертегін суреттер арқылы қарау, ертегі кейіпкерлерін атау. Ертегі желісін түсіндіру.. Бет перде кейіп ертегіні сомдау.* *Шығармашылық бұрыш. Балаларды топқа бөлу.* ***Дид ойын: «Ертегі кейіпкерлері»*** ***1-Топ: Ешкі мен лақтарды бояу.*** ***2-топ: Қасқырды мүсіндеу.***

				Ол балапандарын «ко-ко-ко» – деп шақырады.	
Балалармен жеке жұмыс	***Сөздік қорды дамыту*** *Дыбысты созып айтуға арналған жаттығулар («а-а-а», «о-о-о»). Жануарлардың атауын үйретіп, олардың дыбысын қайталату. Сурет бойынша «Не көріп тұрсың?» әңгімесін ұйымдастыру.*	***Бала тілін дамыту жұмысы*** *Артикуляциялық жаттығулар жасау (дыбыстарды дұрыс айтуға үйрету). Сөздік қорын кеңейту үшін жеке әңгімелесу, сурет бойынша әңгіме құрату. Қарапайым сөздерді жеке үйрету.*	***Математикалық ұғымдарды дамыту*** *Сануды, пішіндерді, түстерді, көлемдерді жеке көрсету. Жұптап салыстыру, заттарды рет-ретімен орналастыру. Жеке логикалық ойындар мен пазлдар ұсыну.*	***Әлеуметтік дағдыларды қалыптастыру*** *Баланы топпен ойнауға бейімдеу үшін алдымен жеке ойындар арқылы сенімділігін арттыру. Мінез-құлық мәдениетін үйрету (амандасу, алғыс айту, кезекте тұру). Қиын балалармен жеке әңгімелесу, мотивация беру.*	***Шығармашылық қабілеттерін дамыту*** *Жеке сурет салу, ермексазбен жұмыс, мозаика құрастыру. Ән үйрету, жеке би қимылдарын көрсету. Қолөнер жұмыстарын орындау.*
Серуенге дайындық	*«Еңбегі адал жас өрен»-өз-өзіне қызметететуге тәрбиелеу. Серуен кезінде қауіпсіздік ережелерін түсіндіру.*				
	Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру.	*Серуенге шығу. Балалардың киіну реттілігін бақылау, киінгенде түймелерін қадат, аяқ киімінің бауын байлауды , киіміндегі олқылықтарды жөндеуді қадағалау. Киім шкафтарын таза ұстау және жинау*	*Серуенге шығу, балаларды біртіндеп киіндіру, киімдерінің дұрыс киілуін қадағалау, қатармен жүруге дағдыландыру.*	*Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу.*	*Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киім шкафтарын таза ұстау және жинау*
Серуен	***Картотека № 12*** *Ағаштардан желмен ұшып түсіп жатқан жапырақтарды бақылау.* *Ұлттық ойын- ұлт қазынсы «Сақина салу»*	***Картотека №15*** *Балабақша маңындағы сарғайған шөптерді бақылау.* *Ұлттық ойын- ұлт қазынсы «Ұшты-ұшты»*	***Картотека №17*** *«Күз көрінісін бақылау»* *Ұлттық ойын- ұлт қазынсы «Белбеу соқ»*	***Картотека №18*** *Күзгі жапырақтарды бақылау.* *Ұлттық ойын- ұлт қазынсы «Ұшты-ұшты»*	***Картотека №20*** *Жәндіктерді бақылау.* *Ұлттық ойын- ұлт қазынсы. «Айгөлек»*
	Серуен кезінде экологиялық мәдениет қалыптастыру, табиғатқа қамқорлық таныту. ***Таңғы серуенді бекіту.***				
Балалардың үйге қайтуы	*Өнегелі-15 минут. Қауіпсіздік ережесі - ата-анамен бала өмірінің қауіпсіздігі туралы әңгіме жүргізу.*				
	Бүгін балалар сурет салып, түрлі түстерді қолдана отырып қиялын дамытты.	*«Бүгін балалар ән айтып, би қимылдарын орындап,*	*«Балалар бүгін серуен кезінде табиғатты бақылап, гүлдер мен*	*«Балалар дене шынықтыру жаттығуларына белсене*	*«Бүгін балалар серуенде өте белсенді болды,*

	Ойларын қағаз бетінде бейнелеуге тырысты. Үйде балаңызбен бірге сурет салып, түстерді атауға көңіл бөлсеңіздер жақсы болады.	*шығармашылық қабілеттерін көрсетті.» «Қиялы дамып, ойларын еркін жеткізуге тырысты.» «Үйде бірге ән тыңдап, қарапайым әндерді жаттауға көңіл бөлсеңіздер жақсы болады.»*	*ағаштарға ұқыпты қарауды үйренді.» «Топтық ойында бір-біріне көмектесіп, достық қарым-қатынас көрсетті.» «Үйде баламен бірге қысқа әңгіме немесе ертегі оқып, бірге талқылауға кеңес беремін.»*	*қатысты, қимыл-қозғалыс дағдылары дамып келеді.» «Ойын кезінде ережелерді сақтап, тәртіпті болуға тырысты.» «Үйде серуеннен кейінгі тынығуына және жеткілікті ұйқысына назар аударыңыздар.»*	*қауіпсіздік ережелерін жақсы сақтады.» «Сабақта берілген тапсырмаларды ықыласпен орындап, сөздік қорын толықтырды.» «Үйде де киімдерін өздері кию дағдысын бекітуге көңіл бөліңіздер.»*

Тексерілді!

Тәрбиелеу-білім беру процесінің циклограммасы

Білім беру ұйымы: «Балбөбек» бөбекжай-бақшасы МКҚК
Топ: Орта топ
Балалардың жасы: 3 жас
Қандай кезеңге жасалды : 06.10 – 10.10.2025ж
Апта дәйексөзі: «Отансыз адам-ормансыз бұлбұл»
Тәрбиешілер: Абиева Т.Ж. Оспанова С.М.

Күн тәртібінің үлгісі	Дүйсенбі	Сейсенбі	Сәрсенбі	Бейсенбі	Жұма
Балаларды қабылдау	*Күй күмбірі – баланы ұлттық әуенмен қарсы алу, ата-баба мұрасын жүрекке жақындату.*	*Күй әуені – бүлдіршінді қазақтың салт-дәстүрі мен өнеріне баулып, ұлттық рухқа тәрбиелеу.*	*Домбыраның қоңыр үні – баланы жылы қабылдап, қазақтың мәдениетімен қауыштыру.*	*Күй күмбірі – баланы шаттықпен қарсы алып, ұлттық өнерге сүйіспеншілік ояту.*	*Күй әуезі – баланың жан дүниесін тербеп, оны қазақ халқының рухани қазынасына жақындату.*
	Демалыс күндері қалай өткенін сұрау арқылы баланың көңіл-күйін анықтау; *Киімін шешуге, аяқ киімін ауыстыруға көмектесу;* *Жаңа аптаға қызығушылық ояту үшін қысқаша әңгіме жүргізу;* *Психологпен бірге жылауық немесе ұялшақ балаларға қолдау көрсету.*	*Баланың таңертеңгі көңіл-күйін сұрау («Бүгін қалай ояндың?»);* *Ата-анасынан қысқаша ақпарат алу (денсаулығы, ұйқысы, тәбеті);* *Баланың киімін дұрыс орналастыруға бағыт беру;* *Топтағы кезекші балалармен амандастыру, ойынға қосу;* *Эмоциялық бейімделуі қиын балаларға жеке назар аудару.*	*Баланың көңіл-күйін бақылау үшін сүйікті ісін немесе ойынын сұрау;* *Өзін-өзі қызмет ету дағдыларын дамытуға жағдай жасау;* *Достарымен қарым-қатынасқа тарту арқылы бейімделуін жеңілдету;* *Психологпен бірге топтағы балалардың эмоциялық ахуалын қадағалау.*	*Таңертеңгі көңіл-күйін сұрау, мейірімді сөздермен қарсы алу;* *Киімін шешу, аяқ киімін ауыстыру барысында дербестікке ынталандыру;* *Баланы шағын топтық ойындарға қатыстыру;* *Баланың өзін еркін ұстауына жағдай жасау;* *Эмоциялық бейімделуі төмен балалармен жеке әңгімелесу.*	*Апта бойғы жетістіктерін айтып, мақтау арқылы қабылдау;* *Киімін реттеп, гигиеналық дағдыларын еске салу;* *Балаларды көңілді ойынға тарту, апта қорытындысын жасау;* *Ата-анасына баланың жетістіктерін қысқаша жеткізу.*
Ата-аналармен немесе баланың басқа заңды өкілдерімен әңгімелесу, кеңес беру	*Өнегелі 15 минут – ата-анаға бала денсаулығы туралы кеңес беру.*				
	Таңертеңгі жылы сөз бен мейірім – баланың көңіл-күйіне қуат беретіні жайлы әңгімелесу. ***Кеңес:*** *Баланы балабақшаға әкелгенде күлімдеп, жылы сөзбен шығарып салыңыз.*	*Тазалық – денсаулық кепілі, мәдени-гигиеналық дағдыларды бала күнде орындауы тиіс екендігі жайлы әңгімелесу.* ***Кеңес:*** *Үйде қол жуу, тіс тазалау, киімін ұқыпты ұстауды ескертіңіз.*	*Әдептілік – ата-анадан басталатыны, бала үлкенді сыйлауды үлгі арқылы үйренетіні жайлы әңгімелесу.* ***Кеңес:*** *«Рахмет», «өтінемін», «кешір» сөздерін жиі қолданыңыз.*	*Сөйлеу мәдениеті – отбасындағы әңгімеден қалыптасатыны жайлы әңгімелесу.* ***Кеңес:*** *Балаға ертегі оқып беріп, өз ойымен бөлісуге мүмкіндік жасаңыз.*	*Отбасы – баланың алғашқы мектебі, құндылықтар отбасынан басталатыны жайлы әңгімелесу.* ***Кеңес:*** *Демалыста балаңызбен бірге пайдалы іс жасаңыз, бірге уақыт өткізіңіз.*
	Картотека №10	***Картотека № 12***	***Картотека № 16***	***Картотека № 17***	***Картотека № 18***

Балалардың іс-әрекеті (ойын, танымдық, коммуникативтік, шығармашылық, эксперименталдық, еңбек, қимыл, бейнелеу, дербес және басқалары)	***Дид ойын:*** ***«Танып ал да, атын ата»*** ***Мақсаты:*** *заттың түр-түсін, пішінін, атын атап, өз ойын айта алады.*	***Дид ойын:*** ***«Әдемі гүл»*** *Ойынның мақсаты:, түрлі түсті бояудағы түстерді сәйкестендіре алады.*	***Дид ойын:*** ***«Үйжануарлары»*** *Ойынмақсаты: Үйжануарларынолардыңден емүшелерін атау, суреттен өз төлдерін тауып қоя біледі.*	***Дид ойын:*** ***«Менің сүйікті ертегім»*** ***Мақсаты:*** *ертегі кейіпкерлері атап, жағымды, жағымсыз кейіпкерлерді ажырата алады.*	***Дид ойын:*** ***«Құстар біздің досымыз»*** ***Мақсаты:*** *Суреттер бойынша құстарға қамқорлықпен қарауды түсінеді.*
	Коммуникативтік дағдыларды дамыту картотекасынан				
Ертеңгілік жаттығу	*Қазан айының 2-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Қазан айының 2- аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Қазан айының 2- аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Қазан айының 2-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Қазан айының 2- аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*
	Жалпы даму жаттығуларын дұрыс жасай отырып, баланың қимыл-қозғалысын шыңдау. *Жаттығу кешені қосымша тіркелген*				
Таңғы ас	*Үнемді тұтыну - Суды, тамақты үнемді тұтыну жолдарын түсіндіру. Қауіпсіздік ережесін ескерту*				
	Әңгіме: *– Әрбір ас – еңбекпен келген несібе. Нанды жерге тастамаймыз, асты төкпей ішеміз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Асықпай шайнаймыз, ауыз толғанда сөйлемейміз.*	***Әңгіме:*** *– Асқа отырмас бұрын қолымызды таза жуамыз. Суды үнемді қолданамыз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ыдысты абайлап ұстаймыз, сындырмаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Ас үстінде ойнамаймыз, шуламаймыз. Әрбір ас – бағалы.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қасық пен шанышқыны дұрыс ұстаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Артық ас алмаймыз, табақта қалдырмаймыз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Тамақтанып отырғанда орнымыздан тұрмаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Ас ішкенде бір-бірімізге кедергі жасамаймыз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қасықты қатты салмаймыз.*
Ұйымдастырылған іс-әрекетті өткізуге дайындық (бұдан әрі – ҰІӘ)	*«Қамқор» жобасы* ***Ойын: «Жақсылық себеті»*** *Тәрбиеші: «Менің қолымда сиқырлы себет бар. Бұл себетке тек жақсы істер ғана салынады. Қане, сендер қандай жақсы іс істегендеріңді айтыңдар».* *Балалар: «Мен анама көмектестім», «Мен ойыншығымды досыма*	*«Шабыт» жобасы* ***Ойын: «Шығармашылық сурет»*** *Тәрбиеші: «Қане, көзімізді жұмып, қиялдайық. Әркім өз арманының суретін көз алдына елестетсін. Арманың не?»* *Балалар: «Мен аспанға ұшқым келеді», «Мен суретші болғым келеді», «Мен әнші боламын».*	*«Еңбегі адал жас өрен» жобасы* ***Ойын: «Кімге көмектесеміз?»*** *Тәрбиеші: «Әже ауыр зат көтеріп келеді. Сен не істейсің? Ана ыдыс жуып жатыр. Сен не істейсің? Досың ойыншық құлатты. Сен не істейсің?»* *Балалар жауап береді: «Көмектесемін», «Жинап беремін», «Суға саламын».* ***Мағынасы:*** *адал еңбек пен*	*«Смарт бала» жобасы* ***Ойын: «Ойлан – тап!»*** *Тәрбиеші: «Мен сендерге сұрақ қоямын, сендер тез ойлап жауап беріңдер:* *– Аспанда не бар?* *– Жерде не өседі?* *– Адамға білім беретін не?»* *Балалар: «Күн», «Гүл», «Кітап» деп жауап береді.* ***Мағынасы:*** *ойлау қабілетін дамыту,*	*«Қамқор» жобасы* ***Ойын: «Жылу сыйлайық»*** *Тәрбиеші: «Әрқайсымыздың жүрегімізде мейірім бар. Кәне, жүрегімізді қолымызға салып, қасымыздағы досымызға сыйлайық». Балалар қолдарын қасындағы балаға созып:* *– «Мейірім саған барсын!» – дейді.* ***Мағынасы: қамқорлық, достық қарым-қатынасқа тәрбиелеу.***

	бердім», «Мен кілем сыпырдым». ***Мағынасы:*** *балаларды қамқорлыққа, ізгі іске тәрбиелеу.*	***Мағынасы:*** *балаларды қиялдауға, арманына шабыттануға жетелеу.*	*көмектің маңызын түсіндіру.*	*жылдам жауап беруге үйрету.*	
Кестеге сәйкес ҰІӘ	*Экологиялық мәдениетті қалыптастыру –күз мезгілінің қасиеттерін ,кіріктірілген ұіә түсіндіру.* ***«Smart bala» жобасы*** *аясында «Мен – зерттеушімін» зерттеу жұмыстарын жүргізу*				
	Қызығушылықты ояту. «Сурет көрмесі» әдісі ***Дид : «Таныс тағамды таңда»*** ***Шарты:****Суреттер бұрышынан өздеріңе таныс тағамдарды таңдайды.* *Ортақ сұрақ :Тағам адам үшін қаншалықты қажет деп ойлайсыңдар?* ***Топқа бөлу. «Мозайка» әдісі*** ***Нұсқау:*** *Әр топқа сурет беріледі, балалар мозайка құрастыру арқылы топтарға бөлінеді* ***1-топ:*** *«жемістер»* ***2-топ:*** *«көкөністер»* ***3-топ:*** *«шырындар»* ***4-топ:*** *«тағамдар»* ***Зерттеуді жоспарлау:*** *Ой қозғау: қоршаған орта.* *1.Пайдалы және зиянды тағамдардың айырмашылығы қандай?* *2.Біз қандай тағамдарды ішуіміз керек?* ***Балалардың өз ойы, сыни ойлау.*** ***Тосын сәт:***	***Сәлеметсіңдер ме, балалар! (Сәлеметсіз бе!)*** ***Бір-біріңізге тағы қалай сәлемдесуге болатынын ойлаңыз ба?*** ***Балалар қасында тұрған адамға қолдарын беріп, амандасады.(Қайырлы таң, қайырлы күн, сәлем, қайырлы кеш т.б.)*** *-Міне, бізде достық шеңбер құрылды. Енді бір-бірлеріңізге күлкі сыйлаңыздар! Өйткені, «Көңілді болсаң – саусың, мұңайсаң – аурусың» деп бекер айтпаған. Сәлемдескен кезде бір-біріне денсаулық тілейді.* ***Ой дамыту.*** *Денсаулық үшін тағы не қажет?* *- Спортпен шұғылданыңыз, сабырлы болыңыз, таза ауада көбірек уақыт өткізіңіз, витаминдер мен дұрыс тамақтаныңыз.* *- Дұрыс тамақтану – ағзаға пайдалы өнімдер.* *Азық-түлік слайдтары.* ***Шарты: Дид «Қызыл, сары, жасыл»*** *Мен сендерге тағам слайдтарын көрсетемін, ал сендер дұрыс түсті*	***Таңғажайып сәт:*** *(Микроб қонаққа келеді)* ***Микроб:*** *Сәлеметсіздер ме, менің әлсіз де, кішкентай балаларым. Мен микроб дегенпатшаларыңболамын. Сендерменікүттіңдер ме? Мен жеміс-жидектердіжумайжейтінбалалардыңқасындажүргенді ұнатамын.* ***Тәрбиеші:*** *Бізсіздішақырған жоқпыз. Біз, балалар, жемістердіжақсылапжуып , тазалапжеймізғоғо?* ***Балалар:*** *Иә, апай!* ***Микроб:*** *Сіздерменіменқала йкүресу керек екенінбіледі екенсіздер. Менімендосболмасаңыздар, мен сіздердісиқырлаптастаймын.* ***Балалар:*** *Бізсіздіңсиқырың ызғасиқырланбаймыз. Сізбенқалай күресу керек екенінбілеміз. Жеміс-жидек пен көкөністердіжуып-тазалапкөпжейміз. Біздіңденсаулығымызкүшті.* ***Дидактикалықойын: «Дәрумендердіажырат»***	***Суреттер әлемі.*** ***Шарты: Әр түрлі иллюстрациялар қарау.*** *Суреттердің арасынан мен хат және карта кездестірдім.* *Хатта Білім профессоры бізді тәжірибе жасау үшін зертханасына шақырады, ал жолда бізге қажетті жемістерді табу керек, ол үшін бізге карта көмектеседі.* ***Дид ойын: «Жемістерді жина»*** *Жемістерді жинап, картадағы жеміс зертханасына кеттік.* *Қане зертханаға жету үшін көзімізді жұмып, 1,2,3 деп айтамыз.* *– Ал қазір біз оларды зертханамызда тексеріп көреміз.* *Тәрбиеші:* *-Біздің дастарханда жемістер бар, оларды атаңдар. (банан, алмұрт, алма, мандарин, жүзім, лимон).* *- Иә, олардың барлығы әртүрлі, бірақ бәрібір, кейбір белгілерге сәйкес,*	***Көңілді шеңбер*** *Қайырлы таң күлімдеген жүздер!* *Қайырлы таң күн мен құстар!* *Барлығы мейірімді, сенімді болсын.* *Қайырлы таң кешке дейін созылсын!* *Балалар, бір-бірімізге күлейік,* ***Ой қозғау.*** *Тәрбиеші: «Көңілді болсаң – саусың, мұңайсаң – аурусың». Неліктен олар бұлай айтады деп ойлайсыз? (балалардың жауаптары)* *Бақытты және сау болу үшін не қажет? (балалардың жауаптары).* *дұрыс тамақтану қажет.* *Ол нені білдіреді?* *(балалардың жауаптары).* *(Бұл адамға пайдалы тағам).* ***Дид ойын: «Жеміс қайда, көкөніс қайда екенін тап»*** *Мен сендерге үстелге жемістер мен көкөністердің аралас карталарын жайып беремін, ал сендер карточкаларды жемістер мен көкөністер деп екі топқа бөлулерің керек.* ***Тәрбиеші:***

	Балалар, бүгін бізге дәрігер апай келіпті, балабақшадағы топтарды аралап денсаулығын тексеріп жүр екен. **Дәрігер: Сәлеметсіңдер ме, балалар! Дәрігер:** балалар қазір күз мезгілі, тұмау жүріп жатқан кез, өздеріңді қалай сезінесіңдер? **Дәрігер:** Балалар сендердің топтарыңда ауырып қалған балалар жоқ па? **Дәрігер:** Сендердің көңіл күйлерің, денсаулықтарың да жақсы екен. Сендер таза ауада көп серуендеп, түнде жақсы ұйықтағандарың көрініп тұр. Деніміз сау болу үшін көкөністен жасалған тағамдар жеуіміз керек, жемістерден жасалған шырындар ішіуіміз керек, спорттен айналысуымыз керек, тазалық сақтау керек. **Дәрігер:** Сендер қандай сергіту жаттығуларын білесіңдер? Маған көрсетіңдерші? **Сергіту сәті:** Ал, балалар, тұрайық, Алақанды ұрайық. Оңға қарай иіліп, Солға қарай иіліп, Бір отырып, бір	карточкаларды көтересіңдер. (Жасыл - жақсы, сары - жеуге болады, бірақ өте пайдалы емес, қызыл - тамақтан бас тартқан дұрыс). Әрбір өнімде сіз пайдалы және зиянды нәрсені таба аласыз. **Дид ойын: «Түрлі-түсті себеттер»** Балаларды екі командаға бөлу. Енді сіз аспаз екеніңізді елестетіңіз, кешкі ас дайындайсыз. Ол үшін дүкенге барып, себетті өнімдермен толтыру керек. Пайдалы тағамдарды жасыл себетке, ал зиянды өнімдерді қызылға салу керек. **Дид ойын: «Ғажайып сөмке»** Біз жемістерді үлкен табаққа саламыз: алма, алмұрт, апельсин, мандарин, лимон, банан, киви, жүзім. - Оларды бір сөзбен қалай атауға болады? (Жеміс.) Барлық жемістер әртүрлі. Олар қалай ерекшеленеді және оларды қалай жіктеуге болады? 1. Олардың пішіні бойынша (дөңгелек, сопақ) айырмашылығы бар-жоғын қарау. 2. Көлемі бойынша (үлкен, кіші).	**Мақсаты:** Жемістер мен көкөністердіажыратабілуге еүйрету, дәрумендердің адам ағзасынақандайпайдасы бар екендігінайту. Түсінік беру. **Шарты:** Балаларберілгенжемістер мен көкөністердіА және С топтарынабөліпорналастыру керек. **Тәрбиеші:** Балалар, бізге хат келгенсияқты. Қарапкөрейікші. Бәрімізэкранға назар аударайық. Балалар, бізгебалабақшамыздыңдәрігері не айтарекен, тыңдапкөрейік. **Ой,ой, ой мен кеттім , мен кеттім микорп қашып кетеді.** **Ой дамыту. АҚТ технологиясымен жұмыс.** (Балабақшаның дәрігері көкөністер мен жемістерді қалай жеу керектігі туралы айтып береді) **Сергіту сәті:** Дәрумендер – тірегің, АВС деп аласың. Жетіспесе бірі оның, Ауырып сен қаласың. **Тәрбиеші:** Балалар, дәрумендер тек қана жемістер мен көкөністерде болмайды, сонымен қатар дәрігер апайларымыз арнайы дәріханаларда	ұқсас жемістерді табуға болады. - Эксперимент жүргізуді бастау үшін жемістерге сауалнама жүргізу керек. - Бірдей пішіндегі жемістерді тауып, берілген жерге орналастырамыз.. Неліктен бұл жемістер деп ойлайсыңдар? Қалай ойлайсыңдар, қандай жемістердің пішіні, көлемі, түсі ұқсас? 1. Қараңызшы, олар пішіні бойынша ерекшеленеді ме? (дөңгелек, сопақ); 2. Көлемі бойынша (үлкен және кіші); 3. Түсі бойынша (қызғылт сары, жасыл); 4. Дәміне қарай. Тәрбиеші: -Олай болса, жемістерді пішініне, көлеміне, түсіне, дәміне қарай топқа бөлуге болатынын білдік. **Қорытынды: Жемістерді әртүрлі белгілерге қарай топтастыруға болады және бұл әртүрлі топтарға әкеледі.** Тәрбиеші: Балалар, аздап демалып, дене шынықтыру жаттығуларын жасайық. **Сергіту сәті:** «Бұл алма» Мынау алма! (тұру) Бұл (қолдар екі жаққа)	**Енді жемістерді зертханамызда зерттеп көрейік.** Педагог үстелге жемістерді қояды: апельсин, мандарин, лимон, банан, алма. Тәрбиеші: Біздің дастарханда түрлі жемістер бар. Олардың атын атап көрейік. Барлық жемістер әртүрлі. Олар қалай ерекшеленеді, қандай негіздер бойынша топтастыруға болады? 1. Қараңыздар, олар пішіні бойынша ерекшеленеді ме (дөңгелек, сопақ)? 2. Түсі бойынша (қызғылт сары, жасыл)? 3. Көлемі бойынша (үлкен және кіші)? 4. Иісі бойынша? 5. Қабықтың құрылымы бойынша (кеуекті және тегіс)? Жемістерді пішініне, көлеміне, түсіне, дәміне, иісіне, қабығының құрылысына қарай топтастыруға болатынын білдік. **Ой дамыту.** Сұрақ –жауап. Апельсин қайда өседі? (ағашта) Дұрыс, сонда қалай айта аласыз: апельсин жеміс пе, әлде көкөніс пе? Балалардың жауаптары. Балалармен әңгіме: Табиғатта апельсиндер - жылтыр жапырақтары бар

	тұрып, Бойымызды жазайық. ***Дид ойын: «Ғажайып қалта». Ойынның шарты:*** *қалта ішіндегі жемістерді аттарын, түсін айту керек.* ***Көркем әдебиет. «Дұрыс тамақтана біл» кітаптағы керекті мәліметтерді көрсету, балалар өз ойын айту.*** ***Дид ойын:«Кім жылдам» ойыны*** *Шарты: Пайдалы және зиянды тағамдарды ажыратып ыдысқа салады* *Дид ойын: «Кішкентай галымдар»* *Көкөністер мен Жемістер «№ 1 тәжірибе»* ***Мақсаты:*** *жемістер мен көкөністер тұқымдарының құрылымында ядрошық бар екенін көрсету* ***Құрал-жабдықтар:*** *жемістер (алхоры, алма, апельсин, алмұрт); көкөністер (қияр, баклажан, қызанақ, кәді), науалар, пластикалық пышақтар, ұлғайтқыш, балға.* ***Жүргізілу барысы:*** *Педагог балалармен бірге жемістерді тексереді, көкөністер атауларын нақтылайды.*	*3. Түсі бойынша (қызғылт сары, жасыл).* *-Жемістер бұзылып кетпес үшін қайнатады, кептіреді, мұздатады.* *Жемістерден қандай тағамдар жасауға болады?* *Олардың атын бірге атайық.* *Дид ойын: «Тағамның атын ата»* *-Лимон шырыны - қандай шырын? (Лимон шырыны).* *Алмадан жасалған джем? (Алма тосабы)* *Алмұрт кеспесі? (Алмұрт тосабы).* *Өрік компоты? (Өрік компоты).* *Ал енді мен сендерге компотты «пісіруді» ұсынамын.* ***Сергіту «Компот».*** *-Компот пісіреміз.* *Сізге көптеген жемістер керек, мұнда!* *Алмаларды тураймыз* *Біз алмұртты кесеміз* *Лимон шырынын сығыңыз* *Су құйып және қантты салыңыз!* *Біз пісіреміз, компот пісіреміз,* *Адамдарға көмектесеміз.* *Карточкалар бойынша жұппен жұмыс:* *Дид ойын: «Не артық?»* *- Балаларға жемістер бейнеленген карточкаларды ұсынамын, олардың арасында көкөністер, саңырауқұлақтар,*	*дәрумендер жасап шығарады.* *— Балалар, өзіміздің жеке дәріханамызға барып арнайы киімдерімізді киіп, дәрумендерді жасап берейік. (Сары ермексаздан дөңгелек тәрізді пішіннен түрлі дәрумендер жасайды).* ***Ғалымдар бұрышы. Тәжірибе№1*** ***Жемістер - оларды қалай жеуге болады?*** ***Мақсаты:*** *Балаларға жеміс-жидек тағамдарын дайындаудың әртүрлі тәсілдерін көрсету.* ***Құрал-жабдықтар:*** *жемістер бейнеленген суреттер, «Бақшадағы егін жинау» сюжеттік суреті, кептірілген жемістер, консервіленген және жаңа піскен жемістер салынған табақтар, жеміс компоттары бар стақандар.* ***Жүргізілу барысы:*** *Педагог балалармен бірге жемістер мен сюжетті суреті бар суреттерді қарастырады. Педагог балалардан жемістер мен көкөністердің айырмашылығы неде екенін сұрайды. Ол әрі қарай қарастыруды ұсынады шикі жемістерді алып, адамның оларды қалай*	*Тәтті шырынға толы (қолдар белбеуде)* *Қолыңызды созыңыз (қолыңызды алға созыңыз)* *Алма жинаңыз (қолыңызды жоғары көтеріңіз)* *Жел бұтақты тербете бастады (қолымызбен төбесінде тербелеміз)* *Алма алу қиын (жоғары тартылды)* *Мен секіремін, қолымды созамын (секірдім)* *Және тез алма жинаңыз (қолыңызды басыңызға шапалақтаңыз).* ***Тәрбиеші:*** *-Ал енді, балалар, мен сендерді жемістермен тәжірибе жасауға шақырамын. Әрқайсысың өз үстеліңізге келіңіздер. мандаринмен тәжірибе жасайық. мандариндер салынған үстелдерге барайық.* *-мандарин дер жүзе алады деп ойлайсыңдар ма? (балалардың жорамалдары).* *Тексерейік?* ***№1 тәжірибе.*** ***Түстер құпиясы.*** ***Аскөк, пияз.*** *- Аскөктің бір бұтағын алып, оны бумаға салып, қағаз бетіне тік сызық сызамыз, аскөкпен сурет салуға болады ма?*	*биік мәнгі жасыл ағаштарда өседі.* *Олардың сфералық тәжі бар, ақ хош иісті гүлдермен гүлдейді, олардан бәріңіз жақсы көретін жемістер пайда болады.* *Апельсиндер - сіз жақсы көретін керемет десерт, сонымен қатар олар иммунитетті күшейтетін тамаша құрал.* *Апельсинмен тәжірибе жасайық.* *Қортынды тәжірибе:* *Апельсин қабығының қасиеттері* *Ал апельсин қабығымен тәжірибе жасап көрейік.* *Балалар, қалай ойлайсыңдар, шарға қабық шырынын салсаңдар не болады? (Балалардың жауаптары)* *Сендермен бірге тексерейік. (Педагог балаларға қабықтың шырыны шарға түссе, жарылып кететінін көрсетеді). Балалар, бұл неліктен болды деп ойлайсыңдар? (Балалардың жауаптары). Апельсин қабығы шырынында ауа көпіршіктері ғана емес, сонымен қатар сұйықтық - қышқыл бар, ол шарды тоттандырады.* ***Тәжірибе №2*** ***КӨКӨНІСТЕРДІҢ ҚҰРАМЫНДА СУ бар ма?*** *Тәжірибе жүргізбес бұрын, бір болжам жасайық:*

	Ересек адам балаларды осы жемістердің (көкөністердің) тұқымдары қайда екенін табуға шақырады. Балалар жемістерді кеседі, тұқымын табады. Педагог тұқымдарды үлкейткіш әйнек арқылы қарауды ұсынады. Балалар тұқымдарды қарастырады, сипаттайды, оларды салыстыру, ұқсастықтарды табу (қабықша, ядрошық), балғамен беріктігін тексеру. **Қорытынды. Жемістердің (көкөністердің) барлық тұқымдарының ұқсастықтары бар. Оларда жаңа өсімдік үшін қоректік қор бар ядрошық бар. Ядрошық тері қабығымен қорғалған.** **№ 2 Тәжірибе. «Жемістер мен көкөністерді бояйтын заттар»** **Мақсаты:** барлық жемістердің шырыны бар, түсі бар екенін дәлелдеу. Құрал-жабдықтар: түрлі түсті 3-4 жеміс (киви, апельсин, қара өрік, шабдалы және	жаңғақтар мен жидектер бар. Тапсырманы орындағаннан кейін балалар карточкалармен алмасады және оларды тексереді. **Дид ойын: «Зерттеуші шеберлер»** Зертханалық жұмыс ережесін қайталаймыз. Ақ халатты киіп, зертханаға барамыз. Зертханада жұмыс. Енді мен сендерге жұмбақ жасырғым келіп тұр. Менде, менде бәрі бар, Дәмім бірде қышқыл,бірде тәтті, Дәруменім пайдалы. Кім менің шырынымды ішеді Сол ақылды болып өседі. (Апельсин). -Апельсин туралы не білесіңдер? (балалардың жауаптары) **Апельсинмен тәжірибе жасайық. Апельсиндер салынған үстелдерге барайық.** **№1 тәжірибе. «Бату – батпау».** -Ал, қалай ойлайсыңдар, апельсиндер жүзе алады ма (балалар жорамалдары). Ал тексеріп көрейік. Сіздің алдыңызда екі апельсин бар. Олардың біреуін суы бар ыдысқа салыңыз. Ол жүзетін болады. Ал сіз қатты тырыссаңыз да, оны суға батыра алмайсыз.	жеғенін және неліктен екенін сұрайды. Педагог балалармен бірге кептірілген және консервіленген жемістерді тексеріп дәм татады, компот ішеді. Әркім бұл өнімдердің қалай ерекшеленетінін салыстырады және қорытынды жасайды. Балалар әртүрлі тәсілдермен пісірілген бір жемісті табуға, дәмінің айырмашылығын анықтауға үйренеді. **Қорытынды. адам қыста жемістерді әртүрлі тәсілдермен жинау идеясын ойлап тапты: кептіру, сақтау, қайнату. Жемістерде біздің денемізге пайдалы көптеген дәрумендер бар. Бірақ жаңа піскен жемістер ең пайдалы, оларда барлық витаминдер бар.** **Іс-әрекетті бағалау кезеңі:** — Балалар, дәрумендер дегеніміз не екен? — Қай тапсырма сіздерге қатты ұнады? Тәрбиеші: Балалар сендер ұіә жақсы қатынасқандарыңыз үшін сендерге дәрігеріміз өзінің дәрумендерін сыйлыққа беріп жіберіпті. ***Дене тәрбиесі***	- Ол жолды қандай түспен қалдырды? Ал енді картадағы нәтижені белгілеңіз, қараңыз - Аскөк сурет салады ма? - Иә - плюс қойыңыз. Қандай түс? - Жасыл - шеңберді жасыл түске боя. Енді пиязды қолданып көрейік. -Пияздың қауырсынын алып, бүктеп, тік сызық сызамыз, пиязбен сурет салуға бола ма? - Жарайсыңдар, бәрі жақсы болды .... Пияз сурет салады ма? - Иә - Плюс қойыңыз. Қандай түс? Жасыл - Шеңберді жасыл түске боя. - Жарайсың! Нағыз ғалым! **№2 тәжірибе.** **Көкөністер қызылша, сәбіз** - Біз сәбіздің бір бөлігін алып, оны қағаз парағына саламыз .... Нәтиже бізге эскиз жасауға көмектеседі .... шығу. - Сәбіз салады ма? - Иә	көкөністерде су бар ма, жоқ па? Сынақ үшін біз әртүрлі көкөністерді алдық: картоп, сәбіз, қызанақ, қияр. Олар екі бөлікке кесіп, кесіндіні қолының бойымен жүргізді. Сіз не сезіндіңіз? Көкөністерде су бар ма? Қай көкөніште су көп? Бірақ кейбір зерттеушілер әлі де күмәнмен қарады. Содан кейін біз майда үккіштен өткізіп, оған сәбіз мен картопты үккіштен өткізіп, дәке арқылы шырынын сығып алдық. Біз қай көкөніште сұйықтық көп екенін салыстырдық - сәбізде немесе картопта. Балалар шырыннан дәм татқысы келетіндерін білдірді. ***Музыка*** **Тақырыбы: Күзгі еңбек** Музыка жетекшісі балаларды қарсы алады,амандасады: - Сәлеметсіңдер ме,балалар!(до, ре, ми, фа, соль, соль, ля, ля, соль) **Ән тыңдау:** **«Тамшылар»**(М.Жәутіков). Балаларды шеңбербойымен жүргізіп,жеңіл би ырғақтарына жаттықтырады, үйретеді.Би элементтеріне, өзорындарына тұрудықал ыптастырады. **Қимылды ойын: «Өзорныңды тап!»** Бұлойын балаларды

	т.б.); балалар санына сәйкес фильтрленген қағаз парақтары, пластикалық пышақтар және мөлдір шыныаяқтар; лупа, клеенка. ***Жүргізілу барысы:*** *Адамдар жеміс шырындарын қайдан алады, олар қалай жасалады, түсі неліктен әртүрлі? Педагог жемісті үлкейткіш әйнек арқылы қарауды, содан кейін өз бетінше жеміс кесектерінің шырынын сығуды ұсынады. Шырындардың түсі салыстырылады - олардың барлығыәртүрлі. Содан кейін балалар шырынды сүзгіден өткен қағаз парақтарына тамызып, шырын кепкен кезде не болатынын күтеді.* ***Қорытынды. Жеміс бөліктерін сығу нәтижесінде шырын сығылады; Сіз неғұрлым қатты сығыңыз, соғұрлым көп шырын аласыз.Шырын құрғаған кезде шырынның өзі сияқты түсті дақтар қалады.*** ***Сол сияқты тәжірибе көкөністермен де жүргізіледі.***	*Екінші апельсинді аршып, суға салыңыз. Енді не? Сіз өз көзіңізге сенесіз бе? Апельсин батып кетті.* *Қалай солай? Екі бірдей апельсин, бірақ біреуі суға батып, екіншісі қалқып кетті ме?* *нені болжауға болады. (Балалардың жауаптары).* *Қабықтың шынымен апельсиннің суға батып кетуіне жол бермейтінін қалай тексеруге болады. (балалардың жауаптары).* ***№2 тәжірибе. Апельсин қабығы батады ма.*** *Қабықты суға салайық. "Апельсин қабығында ауа көпіршіктері көп. Олар апельсинді су бетіне итереді. Қабығы болмаса, апельсин батып кетеді, себебі ол ығыстыратын судан ауыр". Апельсин қабығын үлкейткіш әйнек арқылы қарау.* ***Қорытынды: сондықтан ауа судан жеңіл деп айтуға болады. Және біз оны дәлелдедік.*** ***№3 тәжірибе «Жүзімге не болады?»*** *Бір стақан таза газдалған су немесе лимонад алыңыз да, оған жүзімсалыңыз. Ол судан сәл ауыр және түбіне батып кетеді. Бірақ кішкентай шарларға ұқсас газ көпіршіктері бірден оған жабыса бастайды. олардың*	***Кіріспе бөлім. Амандасу. Педагог*** *Жұмсақ ойыншық «тышқанға» назар аудартады. Ойыншықты сөйлетеді. Кішкентай тышқандарға айналуды ұсынады.* ***Тышқандар бөлмеде қалай жүретінін, жүгіретінін көрсетуін сұрайды.*** *1-2-3-4 –Үй ішінде тышқан көп. Мысық келді,қаш, Есікті мықтап бас!* *Негізгі кезең.* *Жалпы даму жаттығулары. Доппен* ***1.Қол мен иық бұлшықеттеріне арналған жаттығулар.*** *Б.қ.: тік тұру, аяқ бірге, доп кеудеде. Допты алға созу. Жоғары көтеру. Алға созу.* ***2.Дене бұлшықеттеріне арналған жаттығулар:*** *Б. қ.: аяқ иық көлеміндей алшақ, қол төменде. Допты алға созу. Отыру, тұру. Б. қ. келу* ***3. Аяқ бұлшықеттеріне арналған жаттығулар:*** *Б. қ.: Аяқ арасы иық көлеміндей алшақ, доп кеуде тұсында. Допты алға созу. Еңкею, допты тізеге тигізу. Б. қ. келу.* ***4. Қос аяқпен секіру.*** ***Тыныс алу жаттығулары:*** *«Алақандағы допты үрлеу».*	*-Олай болса, сәбіз салынған суреттің алдына не саламыз?* *- Плюс* *Шеңбер қандай түсті болады?* *- Дұрыс қызғылт сары. Жарайсың!* *- Біз қызылшаның бір бөлігін алып, оны қағаздың үстіне саламыз ....* ***Сергіту сәті.«Бағбан»*** *Біз кеше (балалар қол ұстасып шеңбер бойымен жүреді)* *Қарақат отырғыздық (шұңқыр қазып, оған бұта отырғызуды бейнелеу)* *Алма ағаштарын әкпен әктедік.* *(оң қолды жоғары және төмен жылжытыңыз)* *Біз қоршауды жөндедік.* *(балға соққыларына еліктейді)* *Біз әңгіме бастадық (шеңберге қарама-қарсы тұрады, ортаға бір бала шығады, диалог жүргізеді)* *Сіз біздің бағбанға айтасыз* *Бізге сыйлық ретінде не бересіз?* *Мен сыйлық ретінде күлгін алхоры беремін,.....* *(жемістің әрбір атауына бас бармақтан бастап екі қолға бір саусақ бүгіледі).*	*ойлау қабілеттерінедағдыландырады, зейініноятады.* *Балаларды зал бойыменжеке-жекетөрт қатарға тұрғызады,* *өз орындарын, кімніңартында, кімнің алдындаекенін көріп алулары керек.Музыка әуені басталғандабалалар еркін ырғақтарменжүгіре билейді. Музыкатоқтап, «Өз орныңды тап!»- деп музыка жетекшісібелгі бергенде балаларалғашқы орындарынатұра қалуға үйренеді.* *Бұл тапсырманы ойынретінде залға келген сайын* *ойнатып үйретсе, балалареркін тұруға қалыптасады.* ***Балаларға интерактивтітақта, ширма арқылы би түрлерін көрсетеді:*** *вальс,полька, марш, қазақ биін.* *Опера және балет театрының бейне таспасынан үзінділерді тыңдайды, көреді.* *Жанр түрлерін қайталап айтқызу, үйрету.* *Балаларға музыканың әртүрлі бояулардан жасалатынын түсіндіреді.* *Жоғары және төмен дыбыстар – көтеріңкіжәне*

	№ 3 Тәжірибе: *Күннің өсімдіктің (пияздың) өсуіне әсері»* ***Мақсат.*** *Өсімдіктер. өсу үшін күн сәулесінің қажеттілігін дәлелдеңіз* *Құрал-жабдықтар: 2 шам, 2 контейнер топырақ.* ***Жүргізілу барысы:*** *1) Пиязды контейнерге отырғызыңыз. Біреуін күнге, екіншісін қалпақ астына көлеңкегесалады Жасыл желектің өсіп жатқанын қараңыз.* *2) Өсімдіктен қақпақты алыңыз. Қандай сабақ? (жарық) Неліктен жарық?* *Күнге қойыңыз, пияз бірнеше күнде жасылға айналады.* *3) Көлеңкедегі сабақ күнге қарай созылады, күн түрған жаққа қарай созылады.* *Неліктен?* ***Қорытынды. Жасыл күйде боялу үшін өсімдіктердің өсуі үшін күн сәулесі қажет, Өсімдіктер күннен жасыл түс беретін хлорофиллді жинайды және тағам ретінде қызмет етеді.*** *Лексикалық тақырып: «Көкөністер. Жемістер»* ***№5 тәжірибе «Көкөністер мен***	*көп болатыны сонша, жүзім пайда болады.* *Бірақ бетінде көпіршіктер жарылып, газ сыртқа шығады. Ауыр жүзім қайтадан түбіне батады.* ***Мұнда ол қайтадан газ көпіршіктерімен жабылып, қайтадан көтеріледі. Бұл су «дем шығарғанша» бірнеше рет жалғасады.*** ***Тәжірибе №4 «Сықырлы лимон».*** *Біз үлкен шыныаяққа жылы шай дайындаймыз,* *Екі стаканға құйамыз.* *Стакандардың біріне лимон шырынын сығыңыз.* *Қасықпен араластырыңыз.* *Шай түсінің қалай өзгергенін бйқауға болады..* *Балалар, біз сендермен тәжірибе жасадық: апельсин суға батады, батпайды, жүзім жүзеді, лимон шырыны түсін өзгертеді. Ең бастысы, жемістер біздің денемізге көмектеседі: олар пайдалы қоректік заттармен қамтамасыз етеді, соның арқасында дене күшті және сау болады.* *Дені сау дене микробтар мен аурудан қорықпайды.* ***Қазақтілі*** ***Тақырыбы:*** *Біз тұратын көше.* *Қауіпсіздік ережелерін түсіндіру.* ***Мұға шабул.***	*Негізгі қимылдарды орындау:* ***Ойын түрінде:*** ***1.Тіке бағытта торттағандап еңбектеу*** *Тышқандарға өз індерінен шығып, екінші інге шапшаң еңбектеп баруларын ұсынады.* ***2.****1,5 метр қашықтықта түрегеп тұрып, бір-біріне **допты домалату**. Допты екі қолмен бар күшімен итеруге және домалау бағытын сақтауға назар аударады.* *Қимыл-қозғалыс ойыны: «Мысық пен тышқандар»* *Пеш үстінде мысық отыр,* *Екі көзін қысып отыр.* *Тышқан етін жегісі кеп,* *Тісі оның қышып отыр.* ***Қортынды.***	*Біз қызықты, қызықты эксперименттеріміздіжалғастырамыз.* ***№3 Тәжірибе.*** ***Жидектер қарақат, таңқурай*** *- Үстелде сөмкелер бар, оны ашып, жидекті алып, салфеткаға пакетке салып, алақанмен жидекті басыңыз. Қаптаманы аударып, майлықтың түсіне қараймыз. Нәтижені сызамыз.* *- Қолымызды сүртеміз, сыртқа шығып шеңберге тұрамыз.* *- Балалар, айтыңдаршы, біз бұл тәжірибелерден не білдік?* *Балалардың жауаптары.* *-Дұрыс, балалар, біз тек бояумен, қарындашпен ғана емес, табиғи бояулармен – көкөністердің, өсімдіктердің, жидектердің шырынымен де сурет салуға болатынын білдік.* *- Кішкене тосын сый жасайық! Маған келіңіз, үстелде әртүрлі көкөністер мен жемістердің бланкілері бар, бір-бірден алып, оларды белгілі бір түсті шырынмен безендіріңіз. Біз оларды бір үлкен табаққа жапсырамыз,*	*баяу қимылдарды сипаттайды.* ***Музыка тыңдау:*** *«Қамажай (өңдегенН.Меңдіғалиев).* *Балалардың қолына түрлі - түсті желпуіштер таратады.* *Өте баяу музыка – сарытүс.* *Баяудан бірте-бірте көтеріледі - ақшыл жасыл.* *Көтеріңкі - жасыл* *Балаларға күз мезгілініңтүстерін, құбылысынтүсіндіреді.* ***Дауыс жаттығулары:****фа, фа, ми, ре, до Жоғары дыбыс - қызыл.* *Оң қолымен музыка дыбыстарын төмен, орташа, көтеріңкі көрсетіп, тыңдайды* ***«Күз»****жаттығуын айтып, дауыс ырғағын дайындайды.* ***Ән үйрену****: «Бұл қай кезде болады? Күз» (Б.Ерзакович, Ш.Ахметов).* *Ән сөзін сезіне айтугаүйретеді.* ***Би:*** *«Кел, билейік»(Б.Байқадамов,М.Әлі мбаев).* *Би қимылдарын көрсетіп,үйретеді (би үлгіде көрсетілген).* *Қортынды.*

	жемістер *косметика ретінде»* *Мақсаты: Балаларға жемістер мен көкөністерді косметика дайындауда қолдануды көрсету.* *Құрал-жабдықтар: қызылша, қияр, алма, шабдалы кремі, қияр маскасы, жеміс хош иісті сусабын, үккіш, пышақ, қағаз майлықтар, айна.* *Мазмұны. Мұғалім мен балалар косметика мен бұйымдарды зерттейді, иісі бойынша салыстырады, ұқсастығын табады. Сосын мұғалім балаларды кейбір жемістер мен көкөністердің құндылығы туралы және оларды косметика өндірісінде пайдалану туралы үйретеді. Педагог балаларды аршылған қызылшамен беттерін ысқылап, айнаға қарап өңінің қалай өзгергенін айтуды ұсынады. Әрі қарай мұғалім барлығын қиярдан немесе алмадан маска жасауға шақырады, оларды үккіште ысқылап, беттеріне қояды. Қағаз майлықтармен қияр*	***Дид ойын: «Кім танқыр?»*** *Жұмбақ жасыру.* *Үш көзі бар қаз-қатар,* *Кезек-кезек ашады.* *Үшеуінен байқасам,* *Үш түсті нұр шашады.* ***(бағдаршам)*** ***Сұрақ жауап*** ***Ой қозғау.*** *-Бағдаршам дегеніміз не?* *Ол қандай қызмет атқарады?* *Балалар бағдаршамның неше көзі бар ?* *-Түстері қандай ?* ***Ой дамыту.*** ***АКТ технологиясы.*** *Экраннан бағдаршам туралы бейнеролик көрсету, түсіндіру..* ***«Бағдаршам»өлеңін жаттау.*** *Менің атым бағдаршам* *Кеудем толы жанған шам* *Қызыл көзім жанғанда* *Сақ болыңдар тоқтаңдар!* *Сары көзім жанғанда* *Сабырлылық сақтаңдар!* *Жасыл шамды көрсеңіз* *Бола береді өтсеңіз!* ***Бір адым әдісі*** *арқылы тақпақты жаттау.* *Балаларды мадақтау* ***Дид ойын: «Бағдаршамды құраймыз»*** ***Сергіту сәті*** *Тік ұста бойыңды,* *Жоғары соз қолыңды.* *Соз қолыңды тағы да,* *Жеткіз жираф мойына.* ***Дид ойын: «Бағдаршам»***		*әдемі натюрморт аламыз.* *- Жарайсың!* *- Балалар сендерге зертхана ұнады ма?* *- Қандай қызықты және жаңа нәрселерді білдіңіз? Сізге қандай түстер көбірек ұнайды?* *- Балалар, бұл түстерді табиғи деп атауға бола ма? Неліктен?* *Мұнда біз табиғи түстердің құпиясын аштық.*	

	маскасын алып тастап, балалар мен мұғалім өң қалай өзгергенін айтады. ***Дене тәрбиесі.*** ***Кіріспе бөлім.*** *Амандасу Әжемнің ауылында (таза ауада)* *Сапқа бір қатармен тұру,шеңбермен жүру.* *«Біз бүгін ауылға әжемізге қонаққа барамыз»* *Шеңбер бойымен жүру.* *Шеңбер бойымен сапқа тұру.* ***Негізгі бөлім. Жалпы даму жаттығулары*** ***Дене бітімінің арналған жаттығулар*** ***«Әжеммен бірге кім тұрады?*** ***1.Тауықтар қанатын қағады.*** *Б.қ.: аяқтар табан өлшеміндей қашықтықта, қолды төмен түсіреді.* *қолды екі жаққа көтереді, 2 – б.қ., 3-4 – тағы да солай 4-5 рет.* ***2.Қаздар қикулайды:*** *аяқтар иыққа сәйкес қашықтықта, қолдары белде.* *1 – алға қарай иіледі, шынтақтарын артқа жібереді, 2 – б.қ., 3-4 – тағы да солай 4-5рет.* ***3.Маргаулар керіледі.*** *Б.қ.: төрттағандап*	*Балалар бағдаршамның қызыл түсі көрсеткенде тұрамыз,сары түсін көрсеткенде қол шапалақтаймыз,жасыл түсін көрсеткенде жүреміз* ***Қортынды*** ***Балаларды мадақтау.***			

	тұрады. *1 – жауырынды доғадай иеді, 2 – арқаны иіктіреді. Б.қ., 3-4 – тағы да солай 4-5 рет.* ***4.Күшіктер ойнайды.*** *Б.қ.: шалқасынан жатады. 1,2,3,4 – аяғы мен қолдарын шапшаң қозғайды.* ***5.Құлыншақтар секіреді.*** *Бір орында тұрып секіру* *Тыныс алу жаттығуы «Ауызбен және мұрынмен тыныс алудың үйлесімділігі»* *Негізгі қимыл -қозғалыс жаттығуы.* *«Әжемізге бау-бақшада көмектесейік»* *1.«Бау-бақшамен жүреміз» – ені 20 см, ұзындығы 3 метр имектелген жолмен жүру.* *2.«Қарбыз жинаймыз» – бір-бірінен 1,5 метр қашықтықта отырып екі қолымен допты домалату.* ***Қимыл-қозғалыс ойыны: «Тауық пен балапандар».*** *Алаңның бір жағында үй – қоршалған орын болады, онда тауық пен балапандар бар (еденнен биіктігін 50 см-дей етіп*				

	бағандар арасына жіп тартылады). Бір жақ шетіне «үлкен құс» орналасады. Тауық жіптің астынан өтіп, қорек іздеуге аттанады. Ол балапандарын «ко-ко-ко» – деп шақырады.				
Серуенге дайындық	*Еңбегі адал жас өрен - мақсаты: өзіне өзі қызмет көрсетуге тәрбиелеу. Серуен кезінде қауіпсіздік ережелерін түсіндіру.*				
	Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киім шкафтарын таза ұстау және жинау	*Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу, қатармен жүруге дағдыландыру.*	*Балалардың киіну реттілігін бақылау, киінгенде түймелерін қадап, аяқ киімінің бауын байлауды, киміндегі олқылықтарды жөндеуді қадағалау.*	*Серуенге шығу, балаларды біртіндеп киіндіру, киімдерінің дұрыс киілуін қадағалау, қатармен жүруге дағдыландыру.*	*Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу.*
Серуен	***Картотека №1*** *Күзгі жағдырды бақылау.*	***Картотека №2*** *Күзгі жапырақтарды бақылау*	***Картотека № 3*** *Жәндіктерді бақылау.*	***Картотека №4*** *Ауа- райының салқындауын бақылау.*	***Картотека №5*** *Ұшып жүрген құстарды бақылау.*
	Серуен кезінде экологиялық мәдениет қалыптастыру, табиғатқа қамқорлық таныту. ***Күз серуен картотекасынан***				
Серуеннен оралу	*«Еңбегі адал жас өрен» - өз-өзіне қызмет жасау.*				
	Балаларға реттілікпен киімдерін шешуі, өз сөрелеріне киімін жинап таза ұстауды, су болған киімдерін тәрбиешіге көрсетуге үйрету.	*Тазалық процедурасы. Қолдарын сабынмен жудыру,өз сүлгілеріне сүртінулерін талап ету, ұқыптылыққа, тазалыққа тәрбиелеу*	*Гигиеналық шараларын ұйымдастыру. Түскі асқа дайындық. Қолдарын сабындап жуып, өз сүлгілеріне сүрту*	*Серуеннен оралу барысы, киімдерін жинауды түсіндіру. жуыну барысында сумен ойнамауды, шашып жуынбау әдептерін түсіндіру.*	*Киімдерін ұқыптылықпен шешуге, шкафтарына жинауға үйрету. Түскі асқа дайындық.*
Түскі ас	*Үнемді тұтыну мақсаты: суды үнемді пайдалану, шашпай жуыну*				
	Әңгіме: *– Қолды сабындап жуу – денсаулық кепілі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Су шашпай, абайлап жуамыз.*	***Әңгіме:*** *– Нан – дастарқанның берекесі. Нанды аяқ асты етпейміз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Нанды ауызға толтыра салмаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Ас кезінде тыныш отырамыз, таласпаймыз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ыдысты бір-бірімізге ысырмаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Ас ішіп болған соң ыдысты ретімен қою – ұқыптылықтың белгісі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ыдысты қатты соқпаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Тамақты мөлшермен ғана аламыз. Артық қалдырмаймыз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішіп отырғанда ойнамаймыз.*

Күндізгі ұйқы	*Балаларға ұйқыға жатар алдында киімдерін шешіп, ретімен орындыққа немесе арнайы жерге қоюды үйрету. Өздерінің төсектерін дұрыстап жайып, жастық пен көрпелерін ретке келтіруге бағыт беру.*	*Ұйықтар алдында киімдерін ұқыпты шешіп, бүктеп қоюды қайталау. Балаларға төсектерін өздері ашып, жатуға дайындалуды еске салу.*	*Балаларды белгілі бір тәртіппен киімдерін шешуге және жинақы ұстауға дағдыландыру. Ұйықтар алдында әр бала өз төсегін дайындап, ыңғайлап жата білуге жаттықтыру.*	*Ұйқы алдында тыныштық сақтау үшін әңгімелерді қысқарту және жайлы орта құру. Қауіпсіздік мақсатында төсектерді дұрыс қолдануға, төсек жанында артық зат қалдырмауға ескерту.*	*Балаларға қауіпсіздік ережелерін еске салып, ұйқыға дайындықта асықпай әрекет етуге кеңес беру. Бөлмеде тыныштық орнатып, ұйықтауға қолайлы жағдай жасау*
Ұйқыдан біртіндеп ояту, сауықтыру шаралары	***Жаттығу кешені №6*** *Балалар тұрайық Көзімізді ашайық Қолымызды созып Шынығып бір алайық.*	***Жаттығу кешені №7*** *Балапандар тұрайық Көзімізді ашайық Жан-жаққа біз қарайық Бір күлімдеп алайық.*	***Жаттығу кешені №8*** *Ұйқыдан біз тұрамыз Көзімізді ашамыз Жан-жағымызға қарайық Төсектен біз тарайық*	***Жаттығу кешені №9*** *Ұйқыдан біз тұрайық Көзімізді ашайық Анда- мында созылып Тарқасайық, тұрайық*	***Жаттығу кешені №10*** *Көзімізді ашайық Аунап, қунап алайық , Самал жел бізге желпісін, Ұйқымызды ашайық*
	Қауіпсіздік ережесі – ұйқыдан тұру кезінде қауіпсіздік шараларын түсіндіру. «Еңбегі адал жас өрен» - ұйқыдан тұрып киіну өз-өзіне қызмет етуге тәрбиелеу. ***Ұйқы ашар жаттығу картотекасынан***				
Бесін ас	*Үнемді тұтыну мақсаты: суды үнемді пайдаланып, жуыну ережелерін түсіндіру.*				
	Әңгіме: *– Ас ішіп отырғанда ойыншықты әкелмейміз. Ас – ойын емес, денсаулыққа қажет.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас үстінде орыннан тұрып жүгірмейміз.*	***Әңгіме:*** *– Бір түйір дәннің артында көп еңбек бар. Сондықтан асты төкпей жейміз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Дастарқанды былғамай, таза ұстауымыз керек.*	***Әңгіме:*** *– Әдемі отырған балаға бәрі риза болады. Ас үстінде тып-тыныш, түзу отырайық.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қолымызды сермемейміз, ыдысты төгіп алуымыз мүмкін.*	***Әңгіме:*** *– Асқа құрметпен қарасақ, ол берекелі болады. Әрбір ас – сый.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қасық пен шанышқыны бір-бірімізге бағыттамаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Үнемді бала – тәртіпті бала. Су мен асты үнемдеп пайдалансақ, табиғатты да, еңбекті де бағалаймыз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас үстінде шуламаймыз, бір-бірімізге кедергі жасамаймыз.*
Балалардың дербес іс-әрекеті (қимылдық, ұлттық, сюжетті-рөлдік, үстел үсті-баспа және басқа ойындар), бейнелеу іс-	***Эксперимент «Көкөністер мен жемістер косметика ретінде»*** ***Мақсаты:*** *Балаларға жемістер мен көкөністерді косметика дайындауда қолдануды көрсету.*	***Өсімдіктер қалай тыныс алады?*** ***Мақсаты:*** *өсімдіктің барлық мүшелері тыныс алуға қатысатынын анықтау.* ***Ресурстар:*** *ыдыс мөлдір су, ұзын сабақты жапырақ, коктейль түтігі, ұлғайтқыш әйнек* ***Эксперимент барысы:***	***«Күздегі ағаштар» тәжірибе«Әртүрлі жапырақтар қалай түседі»*** *Мақсаты: балаларға түскен жапырақтың ұшуының оның өлшемі мен пішініне тәуелділігін көрсету. Құрал-жабдықтар: әртүрлі пішіндегі нағыз үлкенді-*	***Дене тәрбиесі Кіріспе бөлім. Амандасу. Педагог*** *Жұмсақ ойыншық «тышқанға» назар аудартады. Ойыншықты сөйлетеді. Кішкентай тышқандарға айналуды ұсынады.*	*Балалар мен сіздерді ағаш туралы тағы тәжірибе жасауға шақырамын* ***Тәжірибе № 2.*** ***Ағаш жанып, жылу мен жарық береді.*** *Біз екінші тәжірибені жасай алмаймыз, өйткені бұл өте қауіпті. Мен бұл эксперименттті суреттен*

әрекеті, кітап қарау және басқалары)	***Құрал-жабдықтар:*** *қызылша, қиыр, алма, шабдалы кремі, қиыр маскасы, жеміс хош иісті сусабын, үккіш, пышақ, қағаз майлықтар, айна.* *Жүргізілу барысы:* *Педагог пен балалар косметика мен бұйымдарды зерттейді, иісі бойынша салыстырады, ұқсастығын табады.* *Сосын педагог балаларды кейбір жемістер мен көкөністердің құндылығы туралы және оларды косметика өндірісінде пайдалану туралы үйретеді.* *Педагог балаларды аршылған қызылшамен беттерін ысқылап, айнаға қарап өңінің қалай өзгергенін айтуды ұсынады. Әрі қарай мұғалім барлығын қиырдан немесе алмадан маска жасауға шақырады, оларды үккіште ысқылап, беттеріне қояды. Қағаз майлықтармен қиыр маскасын алып тастап, балалар мен мұғалім өң қалай өзгергенін айтады.* ***Қорытынды.*** ***Қызылшаны*** ***пайдаланған кезде***	***№ 1 зерттеу.*** *Біз ауа жапырақтары арқылы өсімдікке өтетіндігін анықтаймыз. Ауаны қалай анықтаймыз? үлкейткіш шыны арқылы сабақтың кесілген жерін тексеріп (тесіктер бар), сабақты суға батырыңыз (сабақтан көпіршіктердің шығуын қадағалаңыз).* ***№ 2 зерттеу.*** ***«Парақ арқылы»*** *тағы бір экспериментті келесі ретпен жүргіземіз:* *2-3 см бос қалдырып, бөтелкеге су құйыңыз;* *жапырақты бөтелкеге сабақтың ұшы суға батырылатындай етіп салыңыз;* *бөтелкенің аузын тығын сияқты пластилинмен тығыз жауып тастаңыз;* *Кішкене тесік жасап, сабақтың ұшы суға жетпейтіндей етіп салыңыз, пластилинмен бекітіңіз;* *бөтелкеден ауаны шығару - сабақ арқылы ауаны сорып алу.* *Сабақтың суға батқан ұшынан ауа көпіршіктері шыға бастайды.* ***№ 3 тәжірибе*** ***Өсімдік жапырағынан ылғалдың булануы*** ***Мақсаты:*** *судың жапырақтардан қайда*	*кішілі жапырақтар, түрлі-түсті қағаздан қиылған түрлі ағаштардың жапырақтары, оларға таныс балалардың суреті салынған қораптар.* *ағаштар, «Жапырақтың ұшуы» тапсырмалары бар парақтар.* *Мазмұны. Педагог балаларға ағаштардың жапырақтарының түсуін әртүрлі тәсілдермен қалай көргендерін есте сақтауды ұсынады. Неліктен?* *-Қане, қандай жапырақтар түсетінін білу үшін тәжірибе жасайық жылдам, ал қайсысы баяу, ал қай жапырақ ұшу ең әдемі.* *Қолыңызға бір жапырақ алып, тұрыңыз. Қолыңызды жапырақты жоғары көтеріп, саусақтарыңыздан жапырақты босатыңыз.* *Жапырақ ұшып бара жатқанда, оның ұшуын мұқият қадағалаңыз және есте сақтаңыз: ол тез немесе баяу түсті ме,ол тіке ұшты ма, әлде шеңбер болды ма?*	***Тыныққандар бөлмеде қалай жүретінін, жүгіретінін көрсетуін сұрайды.*** *1-2-3-4 –Үй ішінде тыныққан көп. Мысық келді,қаш, Есікті мықтап бас!* *Негізгі кезең.* *Жалпы даму жаттығулары. Доппен* ***1.Қол мен иық бұлшықеттеріне арналған жаттығулар.*** *Б.қ.: тік тұру, аяқ бірге, доп кеудеде. Допты алға созу. Жоғары көтеру. Алға созу.* ***2.Дене бұлшықеттеріне арналған жаттығулар:*** *Б. қ.: аяқ иық көлеміндей алшақ, қол төменде. Допты алға созу. Отыру, тұру. Б. қ. келу* ***3. Аяқ бұлшықеттеріне арналған жаттығулар:*** *Б. қ.: Аяқ арасы иық көлеміндей алшақ, доп кеуде тұсында. Допты алға созу. Еңкею, допты тізеге тигізу. Б. қ. келу.* ***4. Қос аяқпен секіру.*** ***Тыныс алу жаттығулары:*** *«Алақандағы допты үрлеу».* *Негізгі қимылдарды орындау:* ***Ойын түрінде:*** ***1.Тіке бағытта төрттағандап еңбектеу***	*көрсетемін. Егер сіз ағашты өртесеңіз, онда ол өртене бастайды. Өрт үлкен немесе кіші, қауіпті және пайдалы болуы мүмкін.* *Иллюстрацияларға қарап, от адамға дос бола ала ма, жоқ па, айтыңыз* *Балалар: Ия, мүмкін.* ***От бізге қалай көмектеседі?*** *Балалар: От жылыну үшін, тамақ пісіру үшін, қоқысты жағу үшін оны жеңіл ұстау үшін қажет.* *Балалар: Орманда от жағуға болады. Тамақты отқа пісіруге болады.* ***От адамның жауына айналғанда не ойлайсың? Ол қауіпті болуы мүмкін бе?*** *Балалар: иә.* *Тәрбиеші: Өрттің шығуына не себеп болуы мүмкін?* *Балалар: адамдар отқа немқұрайлы қараған кезде немесе балалар сіріңке алған кезде.* *Балалар: балалар сіріңке ала алмайды, шөпті, қағазды өртей алмайды, қоқысты орманда қалдыра алмайды. Өрт орын алуы мүмкін. Тек ересектер сіріңке алып, өрт шығара алады.* *Тәрбиеші: Өрттер қандай қиындықтар әкеледі?* *Балалар: адамдар, ормандағы жануарлар өлуі мүмкін, орман, жәндіктер өледі.*

	көкөніспен ысқылаған жері бірге қызарып кетеді. Қияр (алма) маскасынан кейін бет өзінің бастапқы түсіне (тазартылған) ие болады, тері жұмсақ және тегіс болады. Ересектер көкөністер мен жемістердің теріге пайдасы туралы біле отырып, оны косметика (кремдер, маскалар) өндіруде қолдану идеясына келді. Бұл өнімдерді қолданғаннан кейін тері болады жұмсақ және барқыт, қажетті түсті алады. Ересектер өз терісіне осылай күтім жасайды.	*жоғалып кететіндігін тексеру.* ***Құрал-жабдықтар:*** *өсімдік, целлофан пакет, жіп.* ***Тәжірибе:*** *Өсімдікті қарастырайық, су топырақтан жапыраққа қалай ауысады? (тамырдан сабаққа, одан жапыраққа дейін); содан кейін ол қайда жоғалады,* *өсімдікті неге суару керек? (су жапырақтардан буланып кетеді).* *Біз қағазға полиэтилен пакетін салып, оны бекіту арқылы болжамды тексереміз.* *Өсімдікті жылы, жарық жерге қою. Сөмкенің іші тұманға айналғанына назар аударыңыз. Бірнеше сағаттан кейін сөмкені алыңыз.* *Бұл қайдан пайда болды? (жапырақ бетінен буланған) неге қалған жапырақтарда су көрінбейді? (су қоршаған ауаға буланған).* ***Қорытынды:*** *ауа жапырақша арқылы сабаққа өтеді, өйткені ауа көпіршіктерінің суға түсуі көрінеді.*		*Тышқандарға өз індерінен шығып, екінші інге шапшаң еңбектеп баруларын ұсынады.* *2.1,5 метр қашықтықта түрегеп тұрып, бір-біріне* ***допты домалату.*** *Допты екі қолмен бар күшімен итеруге және домалау бағытын сақтауға назар аударады.* *Қимыл-қозғалыс ойыны: «Мысық пен тышқандар»* *Пеш үстінде мысық отыр,* *Екі көзін қысып отыр.* *Тышқан етін жегісі кеп,* *Тісі оның қышып отыр.* ***Қортынды.***	*Біз екінші қасиетті анықтадық. Онда нені біліп, түсіндік?* *Балалар: ағаш жанып, жылу мен жарық береді. Сонымен қатар қауіпті жағы да бар.*
Балалармен жеке жұмыс	***«Жылы алақан»*** ***Мақсаты:*** *Балалардың бір-біріне сенімін арттыру, жақындастыру.* ***Ойынды жүргізу түрі:*** *Балалар шеңбер болып*	***«Күн мен бұлт»*** ***Мақсаты:*** *Жағымды және жағымсыз көңіл-күйді ажырата білуге үйрету.* ***Ойынды жүргізу түрі:*** *Тәрбиеші күннің суреті мен бұлттың суретін көрсетеді.*	***«Жақсы сөз – жанға қуат»*** ***Мақсаты:*** *Балаларды бір-біріне жылы сөз айтуға үйрету.* ***Ойынды жүргізу түрі:*** *Балалар бір-біріне қарап, «Сен әдемісің», «Сен жақсы*	***«Сиқырлы айна»*** ***Мақсаты:*** *Өзін-өзі тануға, мимика арқылы эмоцияны көрсетуге үйрету.* ***Ойынды жүргізу түрі:*** *Тәрбиеші айна ұстап,*	***«Көңіл-күй дөңгелегі»*** ***Мақсаты:*** *Баланың эмоциясын танып, оны сөзбен жеткізуге үйрету.* ***Ойынды жүргізу түрі:*** *Тәрбиеші түрлі көңіл-күй бейнеленген смайликтерді*

	тұрады. Бір-бірінің алақандарын ұстап, «Мен сені жақсы көремін», «Сен жақсы доссың» дейді.	*«Қуанышты іс – күнге, көңілсіз іс – бұлтқа» деп балаларға мысал айтқызады. Мысалы: «Досыма көмектестім – күн», «Ойыншықты сындырдым – бұлт».*	*доссың» деген жылы сөздер айтады.*	*«Қуанышты бет көрсет», «Ашулы бет көрсет» деп айтады. Бала айнаға қарап, эмоцияны бейнелейді*	*(қуанышты, көңілсіз, ашулы) көрсетеді. «Сен қазір қайсысың?» деп сұрайды. Бала өзі қалаған суретті көрсетіп, «Мен қуаныштымын» деп айтуға жаттығады.*
Серуенге дайындық	*«Еңбегі адал жас өрен»-өз-өзіне қызметтетуге тәрбиелеу. Серуен кезінде қауіпсіздік ережелерін түсіндіру.*				
	Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру.	*Серуенге шығу. Балалардың киіну реттілігін бақылау, киінгенде түймелерін қадап, аяқ киімінің бауын байлауды , киіміндегі олқылықтарды жөндеуді қадағалау. Киім шкафтарын таза ұстау және жинау*	*Серуенге шығу, балаларды біртіндеп киіндіру, киімдерінің дұрыс киілуін қадағалау, қатармен жүруге дағдыландыру.*	*Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу.*	*Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киім шкафтарын таза ұстау және жинау*
Серуен	***Картотека №1*** *Күзгі жаңбырды бақылау.*	***Картотека №2*** *Күзгі жапырақтарды бақылау.*	***Картотека № 3*** *Жәндіктерді бақылау.*	***Картотека №4*** *Ауа- райының салқындауын бақылау.*	***Картотека №5*** *Ұшып жүрген құстарды бақылау.*
	Серуен кезінде экологиялық мәдениет қалыптастыру, табиғатқа қамқорлық таныту. ***Таңғы серуенді бекіту.***				
Балалардың үйге қайтуы	*Өнегелі-15 минут. Қауіпсіздік ережесі - ата-анамен бала өмірінің қауіпсіздігі туралы әңгіме жүргізу.*				
	Бүгін балалар сурет салып, түрлі түстерді қолдана отырып қиялын дамытты. Ойларын қағаз бетінде бейнелеуге тырысты. Үйде балаңызбен бірге сурет салып, түстерді атауға көңіл бөлсеңіздер жақсы болады.	*Бүгін балалар ертегі тыңдап, кейіпкерлердің әрекеттерін талқылады. Қиялы дамып, ойларын еркін жеткізуге тырысты. Үйде қарапайым ертегілерді бірге оқып, балаңыздың пікірін сұрауға кеңес береміз.*	*Бүгін балалар қимылды ойындар ойнап, дене қимылдарын үйлестіруге жаттықты. Шырақтық пен ептілігін көрсетті. Үйде бірге серуендеп, қимылды ойындар ойнауға көңіл бөлсеңіздер пайдалы.*	*Бүгін балалар тақпақ жаттап, бір-біріне айтып берді. Сөйлеу мәнері мен есте сақтау қабілеттерін жетілдіруге талпынды. Үйде қысқа өлеңдер мен мақал-мәтелдерді қайталап жаттауға мүмкіндік берсеңіздер пайдалы болады.*	*Бүгін балалар ән айтып, би қимылдарын жасап көңіл көтерді. Өз өнерлерін көрсетіп, шығармашылық қабілеттерін дамытты. Үйде балаңызбен бірге ән тыңдап, қарапайым би қимылдарын қайталау пайдалы болады.*

Тексеріліді

Тәрбиелеу-білім беру процесінің циклограммасы

Білім беру ұйымы: «Балбөбек» бөбекжай-бақшасы МКҚК
Топ: Орта топ
Балалардың жасы: 3 жас
Қандай кезеңге жасалды: 13.10 – 17.10.2025ж
Апта дәйексөзі: «Менің Отаным-Қазақстан!»
Тәрбиешілер: Оспанова С.М. Абиева Т.Ж.

Күн тәртібінің үлгісі	Дүйсенбі	Сейсенбі	Сәрсенбі	Бейсенбі	Жұма
Балаларды қабылдау	*Күй күмбірі – баланы ұлттық өнермен қарсы алу, рухани байлыққа жетелеу.*	*Домбыра әуені – бүлдіршіннің көңілін көтеру, қазақ мәдениетіне жақындату.*	*Күй әуезі – баланың бойына әсемдік пен ұлттық сезім ұялату.*	*Күй күмбірі – баланың ұлттық сана-сезімін қалыптастыру.*	*Күй күмбірі – баланың жүрегіне ұлттық тәрбие нұрын себу.*
	Баланы есік алдында күлімсіреп қарсы алу, атымен атап амандасу. Ата-анасынан баланың түнгі ұйқысы мен таңғы көңіл-күйі жайлы сұрау. Киімін шешуге, аяқ киімін ауыстыруға бағыт беру.	*Баланы жылы жүзбен қарсы алып, қысқаша әңгімеге тарту (мысалы: «Кешегі күн қалай өтті?»). Денсаулығына назар аударып, дене қызуын өлшеу. Көз-құлақ жағдайын сырттай бақылап, шаршау не мазасыздық белгілерін қадағалау.*	*Киімдерін шешу, шкафқа жинастыру барысында өзін-өзі қызмет етуге үйрету. Қол жуу дағдысын еске салып, орындауын қадағалау. Эмоциялық бейімделуде қиналған балаға психологпен бірге қолдау көрсету.*	*Баланы күлімсіреп қарсы алып, сенімді қарым-қатынас орнату. Ата-анадан кешегі жағдайы (тамаққа тәбеті, ұйқысы, көңіл-күйі) туралы қысқаша сұрау. Дене қызуын өлшеп, қажет болса медбикеге жолдау.*	*Баланы есімін атап, жылы амандасу арқылы қабылдау. Көңіл-күйін анықтау үшін қысқа сұрақтар қою («Бүгін көңіл-күйің қалай?»). Дене қызуын өлшеу, сыртқы белгілерін (бет әлпеті, көздері) бақылау. Киімін шешіп, аяқ киімін ауыстыруға көмектесу, өзіндік әрекетке ынталандыру.*
Ата-аналармен немесе баланың басқа заңды өкілдерімен әңгімелесу, кеңес беру	*Өнегелі 15 минут – ата-анаға бала денсаулығы, мінез –құлқы туралы кеңес беру.*				
	Табандылық – баланың мақсатқа жетуіне көмектесетіні жайлы әңгімелесу. ***Кеңес:*** *Бала бір істі аяқтамай тастамауы үшін қолдау көрсетіңіз.*	*Сыпайылық – мәдениетті адамның басты белгісі екендігі жайлы әңгімелесу.* ***Кеңес:*** *Баламен сөйлескенде жұмсақ үн қолдануға дағдыланыңыз.*	*Салауатты өмір салты – ұзақ әрі бақытты өмірдің кепілі екендігі жайлы әңгімелесу.* ***Кеңес:*** *Кешкі серуенге бірге шығыңыз.*	*Ұлттық дәстүрлер – баланың болмысын қалыптастыратыны жайлы әңгімелесу.* ***Кеңес:*** *Қазақтың салт-дәстүрлері жайлы шағын әңгіме айтып беріңіз.*	*Еңбек – баланы жауапкершілікке тәрбиелейтіні жайлы әңгімелесу.* ***Кеңес:*** *Үй шаруасына аз да болса көмектесуге мүмкіндік беріңіз.*
Балалардың іс-әрекеті (ойын, танымдық, коммуникатив	***Картотека № 3 «Суреттегі қай жерде қателесті?»***	***Картотека № 5 Қайсысы қайда тіршілік етеді***	***Картотека № 9 «Құстарға көмек береміз»*** ***Міндеті:*** *Балаларға құстар туралы білім*	***Картотека № 11 «Бұл қай мезгіл?»*** ***Міндеті:*** *күз мезгілінің ерекшеліктері мен*	***Картотека № 18 «Қайда не өседі?»*** ***Міндеті:*** *Заттардың арасында кеңістік байланыс-*

тік, шығарма шылық, эксперименталдық, еңбек, қимыл, бейне леу, дербес және басқалары)	***Міндеті:*** *Балалардың ойлау қабілетін дамыту, суреттегі сәйкессіздікті таба алға үйрету.*	***Міндеті:*** *жануарларды ұқсас белгілеріне қарай табу, олардың мекен-жайын анықтау. Сөздік қорын молайту.*	*беру,білімдерін жетілдіре түсу.*	*өзгерістерін ажыратып айтқызу. Сөздік қорын байыту.*	*тарын қоя білу дағдыларын дамыту; өсімдіктерді өсетін жерлеріне байланысты топтастыру,белсенділік-терін және өздігінен ойлау қабілеттерін дамыту.*
	Ойын арқылы балаларда экологиялық мәдениетті қалыптастыру. Әлеуметтік-эмоционалды дағдыларды қалыптастыру картотекасынан				
Ертеңгілік жаттығу	*Қазан айының 3-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Қазан айының 3- аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Қазан айының 3-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Қазан айының 3-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Қазан айының 3- аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*
	Жалпы даму жаттығуларын дұрыс жасай отырып, баланың қимыл-қозғалысын шыңдау. *Жаттығу кешені қосымша тіркелген*				
Таңғы ас	*Үнемді тұтыну - Суды, тамақты үнемді тұтыну жолдарын түсіндіру. Қауіпсіздік ережесін ескерту*				
	Әңгіме: *– Сусыз өмір жоқ. Бетімізді, қолымызды жуған кезде суды тек қажетіне қарай пайдалануымыз керек. Суды босқа ағызу – ысырап. Үнемді бала табиғатты да қорғайды.* ***Қауіпсіздік:*** *– Жуыну кезінде еденге суды шашпаймыз, абайлап қозғалуымыз керек. Ылғал жерде абайсыз жүрсек – құлап қалуымыз мүмкін.*	***Әңгіме:*** *– Әр түйір ас – бағалы. Дастарқан үстінде ойнамаймыз, шуламаймыз. Тамақты төкпей-шашпай, тауысып жеу – еңбекті бағалау.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қасық пен шанышқыны абайлап ұстаймыз, оларды бір-бірімізге бағыттамаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Балалар, суды босқа ағызбайық. Қол, бет жуған кезде кранды ашып қоймай, қажетті мөлшерде ғана қолдану керек. Ас үстінде де асты төкпей-шашпай жеу – үнемділіктің белгісі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішкенде орнымыздан тұрмаймыз, асықпай шайнаймыз. Жүгірмесек – қауіпсіз боламыз.*	***Әңгіме:*** *– Әрбір тағам – үлкендердің маңдай терімен келген ризық. Сондықтан нанды жерге тастамауымыз керек, тамақты ысырап етпей, мөлшермен ғана алуымыз қажет.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішкенде ауыз толған кезде сөйлемейміз, асықпай шайнаймыз. Бұл тамақтың жақсы қортылуына және қауіпсіздікке пайдалы*	***Әңгіме:*** *– Үнемділік тек тамақта емес, барлық ісімізде көрінеді. Бізге берілген суды, жарықты, тамақты дұрыс пайдалансақ – тәртіпті, әдепті бала боламыз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас үстінде жан-жағымызға алаңдамаймыз, бір-бірімізге кедергі келтірмейміз. Ас ішіп болған соң «Рахмет» айтуды ұмытпаймыз*
Ұйымдастырылған іс-әрекетті өткізуге дайындық (бұдан әрі – ҰІӘ)	*«Балалар кітапханасы»-жобасы аясында тілдік мәдениетті дамыту*				
	«Жақсы сөз кімде көп?» *Балалар шеңберге тұрады. Әрқайсысы кезекпен досына, табиғатқа немесе отбасыға байланысты*	***Әңгіме:*** *Екі дос аулада ойнап жүрді. Бірі құлап қалды. Оның досы жүгіріп келіп, қолын созып тұрғызды. Қуыршағын да*	***«Әдемі сөйлеу жаттығуы»*** *Тәрбиеші: «Қане, бәріміз мына сөздерді анық, әдемі айтып үйренейік: «Достық», «Адалдық»,*	***«Сиқырлы қапшық»*** *(Қапшық ішінде кішкентай ойыншық кітап, қалам, суреттер).* ***Тәрбиеші:*** *«Қапшықтан бір затты аласың, сосын*	***«Табиғат пен кітап»*** *(Суретте бала ағаш түбінде кітап оқып отыр).* ***Тәрбиеші:*** *«Бұл суретті қалай сипаттайсыңдар?»* ***Балалар жауаптары:***

	жақсы сөз айтады. Мысалы: «Досым жақсы», «Гүл әдемі», «Әкем мейірімді». **Мақсаты:** тілдік мәдениетті қалыптастыру, әдемі сөйлеуге үйрету.	әкеліп берді. Екеуі бірге ойынды жалғастырды. **Тәрбиеші сұрағы:** – Нағыз дос қандай болады? **Балалар жауабы:** – Көмектеседі. – Қуанышымен де, қиыншылығымен де бөліседі. **Мақсаты:** достыққа, мейірімділікке тәрбиелеу.	«Еңбек», «Шығармашылық». Енді осы сөздердің бірін пайдаланып сөйлем құрайық». Балалар: «Достық – ең қымбат қазына», «Адалдық – адамға жарасады». **Мақсаты:** балаларды мәнерлеп сөйлеуге, ойды толық жеткізуге баулу.	ол туралы бір сөйлем айтасың». Балалар: «Бұл қалам – ол жазуға көмектеседі», «Бұл кітап – ол оқуға көмектеседі». **Мақсаты:** нақты затпен жұмыс, байланыстырып сөйлеу.	– «Бала табиғат аясында кітап оқып отыр». – «Кітап пен табиғат – адамның досы». – «Кітап оқу жанды тынықтырады». **Мақсаты:** күрделі сөйлем құрау, салыстыруға үйрету.
Кестеге сәйкес ҰІӘ	Үнемді тұтыну – киім туралы, оны ұқыпты ұстау, дұрыс қолдану жолдарын түсіндіру әрекеті.				
	Қызығушылықты ояту. Сиқырлы қорапша топқа келеді. (ұзын жіпті байлап қорапты есіктен тарту) Балалармен бірге қорапты ашу. Хат алу., оқу. Құрметті кішкентай бүлдіршіндер, мен Маша достарың боламын. Маған мына тапсырмаларды аю аға орында деп берді. Ал мен білмеймін. Көмектесіңдерші. Балалар Маша қандай ертегіде жүреді? Маша мен Аюда Ендеше көмектесеміз бе? Барлық балалар үстелге келеді,қорапта киімдер мен оларға күтім жасау	**Қызығушылықты ояту.** Балалар бүгін таңертең поштамды тексердім және пошта жәшігінен ертегі кейіпкерлерінің хаттарын, тіпті бір пакет таптым. Оларда не жазғанын білгілерің келе ме? Онда Мнемоникалық жолдар бойынша сөйлем құрауға жаттығулар жазған. **1.хат: Дид ойын: «Мнемо жолмен сөйлем»** Шарты: Мнемокесте арқылы киімдерге сөйлем құрау. Мнемо кесте бойынша әңгіме: Менің ойымша, бұл етік, өйткені олар қоңыр, қара және сұр. Олар былғарыдан жасалған, бұл былғары. Олардың баулары, тілі, өкшесі, табаны бар. Етік.	**Менің сүйікті бұрышым. Балалар әр түрлі иллюстрациялар қарау Тосын сәт.** Көмекші апай топқа хат жіберілгенін айтады Тәрбиеші: - Балалар, қандай тамаша! Мына жақындаңдар хатты оқиық! Педагог конверттен Білмесбектің суретін шығарады. Бұл кім балалар? (Балалардың жауаптары.) Хатты оқу. «Сәлеметсіздер ме, балалар. Сіздерге білмесбек хат жазып отыр. Маған сіздерден көмек керек. Білім ханшайымы менен жұмбақтар сұрады. Ал мен оларды таба алмадым. Мен қатты	**Қимылды ойын:** **- «Ине мен жіп»** Шарты: Бастаушы ине, бірінің артынан бірі ілесе жүргендер жіп, Балалар үзіліп кетсе жіп үзілген болады. **Дид ойын: «Бұл заттар не үшін?»** Тәрбиеші: Ал, енді мен сендерді қимыл деп атаймын, ал сендер маған осыған қажетті тақырыпты айтасыңдар. киімді біріктіру - түйреуіштер кестелеуші – инелер мен жіптер саусағын шаншып алмас үшін – оймақ тігу, жазу – тігін машинасы киімді кигізіп қою - манекен кесу - қайшы	**Менің сүйікті бұрышым. Балалар конверт табады** Тәрбиеші: Балалар, қалай ойлайсыңдар, онда бірдеңе бар ма? (жауаптар). конверттің тексеру. **Дид ойын: «Жамауды тап»** Балалар үстелдің үстіндегі киімдерге жамауларды пішіндер бойынша табады. 1 –ші киімге тапқан жамауды сол киімдерге сәйкес түспен бояу. 2.Балалар киімге дұрыс жамау тауып жапсыру 3.Күздік киімдерді құрастыру **Дид ойын: «Әрекетті атаңыз»** - Киіміміз ұқыпты, әдемі болуы үшін не істеу керек? (Оған қамқорлық жасау керек)

	үшін заттар салынған суреттер бар. **Ой қозғау.** -Балалар, киімдерді қалай күту керектігін айтыңдаршы?(Балалар жауаптары). Киімге не үшін күтім жасау керек? (Балалар жауаптары.) -Киім адамдарға не үшін керек?(Балалардың жауаптары.) **Балаларды топқа бөлу.-** Үстелде қандай заттар тұр? Киім мен киімге күтім жасау заттары. -Сендер командаға бөлініп отырсыңдар, біз қай топ тапсырманы тез және дұрыс орындайтынын анықтаймыз. ***Дид ойын: «Киімдерді ажырату»*** ***1-Топ:*** *«Қысқы киімдерді атаңдар»* ***2-топ:*** *Жаздық киімдерді атаңдар.* ***3-топ:*** *Күздік киімдерді атаңдар.* ***4-Топ:*** *Киімге күтім жасайтын заттарды атау.* **Саусақ гимнастикасы. «Ормандағы саусақтар».**	күзде,қысқыда,көктемде киіледі. (қалпақ, көйлек сөйлем құрау. ***2-ші хат: Дид ойын: «Түрлі –түсті қалпақ»*** Білмесбекке достары көптеген түрлі-түсті қалпақ сыйлады. Оның достары қандай қалпақ сыйлады? Балалар Білмесбекке кім қандай қалпақ бергені туралы мнемоникалық жолдар бойынша сөйлемдер құрайды: Білмесбекке көк қалпақ сыйлады, т.б. Осылайша Білмесбек тек көк қалпақ киіп жүрді, ал қалғандары жай ғана бөлмеде шашылып жатты. Бір күні ол барлық қалпақтарды жинауға бел буды, бірақ ол жинай алмады. Қане көмектесеміз бе?. ***Дид ойын: «Қалпақтарды жинаймыз»*** Суретке қарап, бөлмедегі барлық қалпақтарды тауып, сөйлемдер құрау. «Қызыл қалпақ үстелдің астында. Ол үстелдің астынан қызыл қалпақ алды» Жасыл қалпақ жоғарыда әлулә тұр. Сары қалпақ шкафтың оңжағында тұр..... ***3-ші хатты ашу.***	ұялдым. Мен мұны жалғыз жасай алмаймын. Көмектесіңіздерші. Балалар Білмесбекке көмектесеміз бе? ***Дид ойын: «Кім тапқыр?»*** ***Жұмбақ жасыру*** Адамның сәні, Онсыз жоқ мәні. ***Бұл не? (киім)*** Бірнәрсемененбиік, Кейдеменен аласа. Мұндайқызықдуниеде, Көріп пе едіңтамаша. ***(Бас киім)*** - Ерте тұрдым, Екі айыр жолға түстім. ***(Шалбар)*** - Әр түрлі болып келемін, Қыз бен ұл деп бөлемін. ***(Көйлек)*** ***Дид ойын: «Жанды сөлемдер»*** Шарты: Жұмбақтың шешуінен шыққан сөздерді қатыстырып, сөйлем құрау. ***Білмесбекке жіберу.*** ***Дид ойын: «Көйлекті әсемде»*** Шарты: Балалар, сатушы бұл көйлектер көптен бері терезеде ілулі тұрғанын, ешкім сатып алмайтынын айтты. Ендеше мына көйлектерді әдемі етіп безендірейік, сонда сатып	Киімді әдемілеу - үтік өрнек салу - бор мен сызғыш адам мен матаны өлшеңіз – сантиметр ***Тәжірибе бұрышы.*** ***Айгүлге көмек.*** Зертханамызда қағазбен және матамен тәжірибелер жасап, оның қасиеттерін анықтайық. ***Тәжірибе №1*** Қағазды әртүрлі жаққа тартып, жыртсақ оған не болды? (жыртылады) Иә, кәдімгі қағаз өте оңай жыртылады ал . енді матаны екі қолыңызбен шетінен оңға және солға тартсақ . Ол оңай жыртыла ма? Жоқ, матаны жырту оңай емес, оны қолмен жырту қиын, өйткені мата жеткілікті берік материал. Ал онымен не істейді? (мата созылады, кеңейеді) Иә, маталар әдетте созылады, дегенмен матаның кейбір түрлері бар, оларды созу мүлде оңай немесе тіпті мүмкін емес. ***Тәжірибе №2*** Қағаздан жасалған киімді киіп көрейік. Дұрыс киіле ме? Жоқ. Неге? Ол тез жыртылады,	- Киімге күтім жасауды білесің бе? (Иә). Егер киім лас болса? (киім жуылады). Егер ол мыжылған болса? (киім үтіктеледі). Егер жыртылған болса? (киім тігіледі). Киімізді шешіп алсақ, не істейміз? (Ақырын іліп қоямыз немесе бүктейміз) Дұрыс. Жарайсыңдар Киім ұқыпты және жаңа болуы керек. Тазалаймыз,үтіктейміз, жуамыз және құрғатамыз ***Тәжірибе №1*** ***Қағаз мен мата сөйлей алады ма?*** Тәрбиеші: Балалар, қағаз бен мата сөйлей алатынын білгілерің келе ме? Балалар: Иә! Тәрбиеші: Бірақ ол үшін бізге үнсіздік керек. Тәрбиеші: Біз тыныш отырамыз, алдымен қағаздан жасалған орамалды аламыз, оны мыжып бастаймыз. Сіз не естисіз? Балалар: Сыбырлайды, сөйлейді. Тәрбиеші: Дұрыс, сыбдырлайды. Енді матадан жасалған орамалды алыңыз, біз оны мыжып бастаймыз. Тыңдаңыз, мата сөйлей ме? Сіз бірдеңе естисіз бе?

	Бір екі үш төрт бес. Саусақтар серуендеуге шықты. Бұл саусақ орманға барды, бұл саусақ саңырауқұлақ терді, Бұл саусақ тазарта бастады, бұл саусақ тентек бола бастады, Е, мынау тек жеді, сондықтан семірді. (Кезекпен балалар жұдырықшадан саусақтарын ашады, алдымен кішкентай саусақтан бас бармағына дейін (екі рет) **Менің сүйікті бұрышым.** Балалар, Машаның арқасында біз бүгін киім туралы көп нәрсе білдік, енді мен сендерге оған сыйлық беруді ұсынамын. Ендеше әр топ Машаға арнап сыйлық жасасын. **1-топ:** Машаға көйлек саламыз Шарты: Трафареттен дайын көйлекті бояу. **2-топ:** Машаның көйлегіне гүл жапсырамыз. **3-топ:** Машаға қолшатыр мүсіндейміз	**Дид ойын: «Тігінші кірпінің хаты»** **-Келесі хат бізге тігінші кірпіден келді.** Ол орман адамдарына киім тігуге шешім қабылдады. Кірпінің кімге қандай киім тіккенін білгілерің келе ме? Кірпі тиінге жейде юбка тігіп берді. Кірпі тиінге қандай юбка тіккен? Киімдерді сипаттау, әңгіме құрастыру **4-ші хат Машадан келген.** Шарты: Жағдаяттар бойынша ойлану.. • Жазда түкті қалпақ кисеңіз не болады? • Қыста шорт пен футболка киіп жүрсеңіз не болады? • Жаңбырда тәпішке киіп алсаңыз не болады? • Ыстықта панаманы кимесеңіз не болады? • Желді ауа райында бас киімсіз жүрсеңіз не болады? • Егер сіз суықта қолғапсыз жүрсеңіз не болады? **Сергіту жаттығуы.** Таңертең ерте тұрамын, Беті қолды жуамын. Апам берген киімді, Өзім киіп аламын. Кешке үйге келгенде, Бәрін жинап қоямын. **Пакеттен шыққан тапсырма.** Аюдың кофтасын боя	алушылар бұл көйлектерді бірден сатып алады. **Балаларды топқа бөлу.** **1-топ:** Көйлектің гүлдерін бояу. **2-топ:** Көйлектің жағасын жеңін жапсыру. **3-топ:**Көйлекке ілгіш мүсіндеу. **4-топ:** Дүкеншіге үлкен дүкен құрастыру. **Дене тәрбиесі** **Кіріспе бөлім.** **Балалармен амандасу** Тәрбиешінің артынан әр түрлі бағытта жүру. **Негізгі бөлім.** **Тыныс алу жолдарына арналған жаттығулар кешені.** **«Орманға келдік пойызбен»** Орманға келдік пойызбен: Чух-чух-чух, Чух-чух-чух, Қандай гажап алаңқай, Қандай әсем, алақай! Кірпі келеді домалап: П-ф-ф-ф,п-ф-ф-ф,п-ф-ф-ф! Алмаларды арқалап: Фэф-р, Фэф-р, Фэф-р! Міне, ұшып ара келді, Балаларға бал әкелді: З-з-з! З-з-з! Шынтаққа келіп қонды: З-з-з!З-з-з! Мұрынға қарай ұшты ол: З-з-з!З-з-з! Есек сонаны қорқытты:	беріктіге нашар. Қағаз кеңеймейді, созылмайды және оңай жыртылады. - Дұрыс. Ал матадан жасалған киімдерді кию оңай - мойын арқылы жемпір киіңіз, мойынға, қолдарға, аяқтарға кие беруге болады, ол созылады, жыртылмайды. **Тәжірибе №3** - Иә, мата мен қағаз әртүрлі материалдар, бірақ олар біршама ұқсас. Мысалы, біз қағазды қолымызбен мыжысақ , оған не болады? -Матаны мыжып көрейік, қолымызбен қысайық. Енді қарашы, ол не болып қалды? (умаж) Ал дене шынықтыру сабағынан кейін шорт пен футболканы мыжып алсаң, оларға не болады? (умаж). Олар ұсқынсыз болып қалады. Сондықтан оларды мұқият бүктеп, түзету керек. **Тәжірибе №4** -Матадан не істеуге болады? (тігу, жуу, кептіру, үтіктеу) Қағазды қайшымен кесуге болады. Ал мата ше? Оны қайшымен де кесуге болады.	Балалар: Ештеңе! Тәрбиеші: Дұрыс, матадан жасалған орамал сөйлемейді, дыбыс шығармайды, бірақ қағаз орамал сыбырлайды. Қағазды сыбырлататын киімді ме немесе матадан үнсіз тұрған киім кигенді ұнатамыз ба? Қайсы киім жақсы? **Тәжірибе №2.** **Қағаз мен матаны тегістеу.** Тәрбиеші: Балалар, қараңдаршы, орамалымыз умаж болып кеткен, енді оларды түзеп көрейік. Алдымен қағаз орамалды қолыңызбен тегістеңіз. Сіз оны тегістей алдыңыз ба? Тәрбиеші: Иә, дұрыс айтасың! Қағаз орамалдың мыжылғаны онша, түзелмейді. Қолымызбен матадан жасалған орамалды тегістеп көрейік. Не болды? Балалар: Бұл тегістеледі! Тәрбиеші: Дұрыс, матадан жасалған орамал тегістелгенде түзеледі. Қортынды балаларды мадақтау. **Музыка** **Тақырыбы:Күзгі орман**

	4-топ: *Машаға тігін машинасын құрастырып сыйға береміз. Жасаған жұмыстарын қорапқа салып Машаға жібереміз.* *Балаларды мадақтау.* ***Дене тәрбиесі*** ***Кіріспе бөлім.*** ***Балалармен амандасу*** *Тәрбиешінің артынан әр түрлі бағытта жүру.* ***Негізгі бөлім.*** ***Тыныс алу жолдарына арналған жаттығулар кешені.*** ***«Орманға келдік пойызбен»*** *Орманға келдік пойызбен:* *Чух-чух-чух, Чух-чух-чух,* *Қандай ғажап алаңқай,* *Қандай әсем, алақай!* *Кірпі келеді домалап:* *П-ф-ф-ф,п-ф-ф-ф,п-ф-ф-ф!* *Алмаларды арқалап:* *Фэф-р, Фэф-р, Фэф-р!* *Міне, ұшып ара келді,* *Балаларға бал әкелді:* *З-з-з! З-з-з!* *Шынтаққа келіп қонды:* *З-з-з!З-з-з!* *Мұрынға қарай ұшты ол:* *З-з-з!З-з-з!* *Есек сонаны қорқытты:* *Й-а-а! Й-а-а! Й-а-а!* *Бар орманды шулатты:* *Й-а-а! Й-а-а!Й-а-а!*	*Тиіннің юбкасын жапсыру* *Білмесбектің қалпағын мүсіндеу* *Машаға тігін машинасын құрастыр.* ***Балалардың жұмысын көрмеге апару, суретке түсіру, балалаларды мадақтау.*** ***Қазақтілі*** *Қауіпсіздік ережелерін түсіндіру.* ***Тақырыбы:*** *Абайла, балақай!* ***ҰІӘ жүргізілу барысы:*** ***Көңілді шеңбер*** *Қуанамын менде* *Қуанасың сенде* *Қуанайық достарым* *Арайлап атқан күнге* ***Қызығушылықты ояту.*** ***II. Тосын сәт.*** *Сауысқан хат әкеледі.* *-Бұл хат кімнен деп ойлайсыңдар?* *Бұл хатты Ернар мен Жанар деген балалар жазыпты. Олар орманнан саңырауқұлақтар теруге баргысы келеді екен. Алай да қандай неден сақтануға болатынын білмейді екен. Сол себепті сендерден көмек сұрап хат жазыпты. Көмектесеміз ба?* ***Ой қозғау.***	*Й-а-а! Й-а-а! Й-а-а!* *Бар орманды шулатты:* *Й-а-а! Й-а-а!Й-а-а!* *Аспанда қаздар ұшып барады,* *Есекті көріп қаздар қиқулады:* *Г-у-у!Г-у-у!Г-у-у!Г-у-у!* *Г-у-у!Г-у-у!Г-у-у!Г-у-у!* *Негізгі қимылдарды орындау:* ***Тіке бағытта торттағандап еңбектеу.*** ***Ойын жаттығуы:*** *«Маған қарай еңбекте!» – бір-біріне кедергі жасамау, бір-бірімен соқтығыспау.* ***Екі аяқпен секіру*** *(аяқты бірге қосып – аяқты алшақ қойып). Қуыршаққа балалардың қалай секіретінін көрсетуді ұсынады. Екі аяқпен бір мезетте жігерлене итерілуіне назар аударды. Ұлттық ойын –ұлт қазынасы «Кетті, кетті орамал».* *Шеңбер бойымен шапшаң қозғалатын ойын бастаушы болып, балалардан орамалды алып қоюға тырысады* ***Қортынды***	*Бүгін мата туралы не білдік, есімізге түсірейікші? Мата қандай болуы мүмкін? Жұқа және қалың Қалың матадан әдетте қандай киім тігіледі? (қыс мезгіліне, суық мезгілге арналған киім) Мата оңай жыртыла ма? (жоқ, ол жеткілікті күшті) Сондықтан киімге абай болу керек.* *Айгүл тігінші болып, киім тіккенде, осы киімдерге ұқыптылықпен қарасаңыз, ол қуанады.*	***Балаларды А.Затаевичтің «Қазақ маршы» шығармасыменқарсы алу.*** *Шеңбермен жүруді,жүгіруді, жеңіл биырғақтарын үйрету.* *«Күзгі орман» суретінбалаларға көрсетіп,орманда қандайаңдардың мекендейтінінсұрайды.* *- Өздерің білетінаңдардың қимылын салыпкөрсетіңдерші.* *- Балалар, бәріміз біргекүзгі орманға атарбагаотырып барайықшы:* *Атарбаға мінеміз,* *Күзгі орманға келеміз.* *Аңдарменен дос болып,* *Саңырауқұлақ теруге, -* *деп балаларды отырғызады.* ***Музыка тыңдау:*** *Музыка жетекшісібалаларды музыкатыңдауға отырғызады, сипаттарын түсіндіреді.* ***«Жанрды ажырат»****әуенді-дидактикалықойыны арқылы ән тыңдат,жанрын ажыратугаүйретеді.* ***1. «Сәби қуанышы»****(Е.Құсайынов) – көңілдырғақ.* ***2. «Мерекелік марш»****(Б.Дәлденбаев) - жігерлі.* *3.* ***«Вальс»*** *(Қ. Шілдебаев)- сабырлы.*

	Аспанда қаздар ұшып барады, *Есекті көріп қаздар қиқулады:* *Г-у-у!Г-у-у!Г-у-у!Г-у-у!* *Г-у-у!Г-у-у!Г-у-у!Г-у-у!* *Негізгі қимылдарды орындау:* ***Тіке бағытта торттағандап еңбектеу.*** ***Ойын жаттығуы:*** *«Маған қарай еңбекте!» – бір-біріне кедергі жасамау, бір-бірімен соқтығыспау.* ***Екі аяқпен секіру*** *(аяқты бірге қосып – аяқты алшақ қойып).* *Қуыршаққа балалардың қалай секіретінін көрсетуді ұсынады. Екі аяқпен бір мезетте жігерлене итерілуіне назар аударды.* *Ұлттық ойын –ұлт қазынасы «Кетті, кетті орамал».* *Шеңбер бойымен шапшаң қозғалатын ойын бастаушы болып, балалардан орамалды алып қоюға тырысады* ***Қортынды***	***Слайд көрсету. АҚТ технологиясымен жұмыс.*** *Ернар мен Жанар балаларды қарсы алады.* *Сұрақ жауап* *Балалар, орманда табиғат аясында қандай қауіпсіздік ережесін сақтау керек?* *-Қандай жәндіктерден абай болу керек?* *-Осындай жағдайларды болдырмау үшін не істеу керек?* *-Тағы да қандай қауіпсіздік ережесін сақтау керек?* ***Дид ойын: «Пайдалы, зиянды»*** *Шарты: Табиғат аясындағы пайдалы және зиянды заттарды топтау.* ***Сергіту сәті.*** *Саңырауқұлақ болайық,* *Тізе бүгіп отырайық.* *Жаңбыр жауса көтеріліп,* *Өсіп-өсіп алайық* ***Қортынды.*** ***Дид ойын: «Табиғаттағы ереже»*** *Шарты:Сурет көрсете отырып табиғаттағы ережені түсіндіру.* *1.Қоқысты кез келген жерге тастама, арнайы қоқыс жәшігіне сал!* *2.Ағаштарды кеспе, бұтағын сындырма! 3.Жануарларға зиян келтірме, қамқорлық жаса!*			***«Баспалдақпеншығамыз»(Е. Тиличеева)*** *жаттығуынжасату.* *Балаларға: «Көліккемінеміз, орманға барамыз»,- деп шеңбермен алыпжүреді.* ***«Күзгі орман» ертегісінқуыршақ театры арқылыойнауды үйрету.*** *Әже,қыздар, Аю, Түлкі.Ертегіні қуаршақ театры* *арқылы ойнап, әндерін,қимылдарын ұсыну.* ***Ән үйрену:*** ***«Саңырауқұлақ теремiз»(Г. Абдрахманова)*** *әніүйретіледі.* *Би: «Кел, билейік» (Б.Байқадамов, М.Әлімбаев).* *Би қимылдарын көрсетіп, («Ақжелкен» үнтаспасынан) жеңіл би ырғағын үйретеді.* *Дидактикалық ойын: «Қасқыр мен қояндар»қойылымын (Ж. Бизенің «Кармен» шығармасына) үйретеді (би қимылдары үлгіде берілген).* *Балаларды орындарына отырғызып, текше арқылы жігерлі, көңілді, сабырлы ситаттарды ажырату ойынын ұсынады.* ***Қортынды***

		4.Құстарды өлтірме, ұя жасап қамқорлық көрсет! 5.Өсімдіктерді (шөптер, гүлдер) жұлма!			
Серуенге дайындық	*Еңбегі адал жас өрен - мақсаты: өзіне өзі қызмет көрсетуге тәрбиелеу. Серуен кезінде қауіпсіздік ережелерін түсіндіру.*				
	Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киім шкафтарын таза ұстау және жинау	*Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу, қатармен жүруге дағдыландыру.*	*Балалардың киіну реттілігін бақылау, киінгенде түймелерін қадап, аяқ киімінің бауын байлауды , киіміндегі олқылықтарды жөндеуді қадағалау.*	*Серуенге шығу, балаларды біртіндеп киіндіру, киімдерінің дұрыс киілуін қадағалау, қатармен жүруге дағдыландыру.*	*Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу.*
Серуен	***Картотека № 3*** *Жәндіктерді бақылау.*	***Картотека №6*** *Желді бақылау.*	***Картотека №8*** *«Жылы жаққа қайтқан құстарды бақылау»*	***Картотека №10*** *Торғай мен Қарғаны бақылау.*	***Картотека № 12*** *Ағаштардан желмен ұшып түсіп жатқан жапырақтарды бақылау.*
	Серуен кезінде экологиялық мәдениет қалыптастыру, табиғатқа қамқорлық таныту. ***Күз серуен картотекасынан***				
Серуеннен оралу	*«Еңбегі адал жас өрен» - өз-өзіне қызмет жасау.*				
	Балаларға реттілікпен киімдерін шешуі, өз сөрелеріне киімін жинап таза ұстауды, су болған киімдерін тәрбиешіге көрсетуге үйрету.	*Тазалық процедурасы. Қолдарын сабынмен жудыру,өз сүлгілеріне сүртінулерін талап ету, ұқыптылыққа, тазалыққа тәрбиелеу*	*Гигиеналық шараларын ұйымдастыру. Түскі асқа дайындық. Қолдарын сабындап жуып, өз сүлгілеріне сүрту*	*Серуеннен оралу барысы, киімдерін жинауды түсіндіру. жуыну барысында сумен ойнамауды, шашып жуынбау әдептерін түсіндіру.*	*Киімдерін ұқыптылықпен шешуге, шкафтарына жинауға үйрету. Түскі асқа дайындық.*
Түскі ас	*Үнемді тұтыну мақсаты: суды үнемді пайдалану, шашпай жуыну*				
	Әңгіме: *– Бізге ас әзірлеген кісіге «Рахмет» айту – әдептіліктің белгісі. Тамақты тауысып жеу – еңбекті бағалау. Үнемді болсақ, бәріміз риза боламыз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас үстінде шуламай,*	***Әңгіме:*** *– Үнемді болу – тек ас ішкенде емес, ойыншықты, киімді, заттарды дұрыс пайдалану деген сөз. Ұқыпты адам – бәріне үлгі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішкенде асығып жұтпаймыз, тамақты жақсылап шайнаймыз. Бұл*	***Әңгіме:*** *– Дастарқан басында тәртіпті болу – үлкенге де, кішіге де жарасады. Тағамды талғамай, бізге берілген асты қадірлеп жеуіміз керек.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қолымыздағы қасықты бұлғап сөйлемейміз, ол*	***Әңгіме:*** *– Балалар, тағамды төгіп-шашпай, өзімізге жететіндей ғана алайық. Артық ас алсақ, ол далаға кетіп қалады. Ысырап жасамау – ұқыптылықтың белгісі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішіп отырған кезде*	***Әңгіме:*** *– Үнемділік тек тамақта емес, барлық ісімізде көрінеді. Бізге берілген суды, жарықты, тамақты дұрыс пайдалансақ – тәртіпті, әдепті бала боламыз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас үстінде жан-жағымызға аландамаймыз, бір-бірімізге*

	жан-жағымызға кедергі келтірмей отыруымыз керек. Бұл – мәдениеттілік әрі қауіпсіздік.	*денсаулық үшін де қауіпсіздік үшін де маңызды.*	*басқаларға қауіпті болуы мүмкін.*	*орындықта дұрыс отыру керек. Қисайып отырсақ, ыдыс төгіліп, жарақат алуымыз мүмкін.*	*кедергі келтірмейміз. Ас ішіп болған соң «Рахмет» айтуды ұмытпаймыз.*
Күндізгі ұйқы	*Ұйқыға дайындалғанда балаларды жүйелі түрде әрекет етуге баулу: киімдерін шешіп, жинақы қою. Әр баланың өз төсегін ретке келтіріп, көрпесін жамылып жатуына назар аударту.*	*Ұйықтар алдында жайлы жағдай қалыптастыру үшін бөлмеде тыныштық сақтау. Балаларға қауіпсіздік ережелерін тағы да еске салып, ұқыптылыққа тәрбиелеу.*	*Балаларға киімдерін шешкенде ұқыптылық танытып, орындыққа немесе ілгішке дұрыс қоюды пысықтау. Өз төсектерін әдемілеп жаюға, көрпелерін дұрыстауға үйрету.*	*Ұйқы алдында бөлмені желдетіп, тыныштық орнату арқылы жақсы жағдай жасау. Төсектерін өз қолдарымен ашып жатуға кеңес беру.*	*Ұйқы алдында тыныштық сақтау үшін әңгімелерді қысқарту және жайлы орта құру. Қауіпсіздік мақсатында төсектерді дұрыс қолдануға, төсек жанында артық зат қалдырмауға ескерту.*
Ұйқыдан біртіндеп ояту, сауықтыру шаралары	***№5.*** *Арқаның қалпын сақтауға арналған жаттығулар. Кел балалар тұрайық, Қолымызды жоғары созайық. Еңкейеміз еденге, арқамызды тік ұстап Бір демалып алайық.*	***№6*** *Төсекте жатып жасайтын жаттығулар Тыныс алу жаттығулары Ұзын құлақ сұр қоян Есті қалып сыбырды Өсіп тұрған сәбізді Жұлып алып ішкеді.*	***№ №7.*** *Майтабанның алдын алу. Ояту Көзімізді ашайық Бойымызды жазайық Терезеге қарап Күн жылуын алайық.*	***№8*** *Арқаның қалпын сақтауға арналған жаттығулар. Тыныс алу жаттығулары Аю жүрді орманда Қорбаң, қорбаң, қорбаңда Көріп қалып жидекті Жұлып алып ішкеді.*	***№ 10.*** *Төсекте жатып жасайтын жаттығулар Мысықтар Ояту Ұйқыдан біз тұрамыз Көзімізді ашамыз Жан-жағымызға қарап Достарымызға күлеміз.*
	Қауіпсіздік ережесі – ұйқыдан тұру кезінде қауіпсіздік шараларын түсіндіру. «Еңбегі адал жас өрен» - ұйқыдан тұрып киіну өз-өзіне қызмет етуге тәрбиелеу. ***Ұйқы ашар жаттығу картотекасынан***				
Бесін ас	*Үнемді тұтыну мақсаты: суды үнемді пайдаланып, жуыну ережелерін түсіндіру.*				
	Әңгіме: *– Табақтағы асты тауысып жеу керек. Артық алып қалдырмайық.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішкенде жүгірмейміз, орнымызда тыныш отырамыз.*	***Әңгіме:*** *– Дастарқан басында әркім өз орнында отырады. Басқаларға итермей, кедергі жасамаймыз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қолымызды созып, басқаның ыдысына қол салмаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Нанды жерге тастамаймыз, үгіндісін де жинаймыз. Нан – берекенің белгісі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Нанмен ойнамаймыз, үстелге лақтырмаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Суды да, асты да үнемдеген бала – ұқыпты бала. Ұқыптылық – жақсы әдет.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ыстық асты асықпай жейміз, күйіп қалмау үшін абайлаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Ас ішіп болған соң «Рахмет!» айту – әдептіліктің белгісі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішіп отырған кезде орындықтан секірмейміз, абайлап тұрамыз.*
Балалардың дербес іс-	***«Әдемі өрнектер»***	***Әдемі шарлар***	***Көбелек***	***Дене тәрбиесі Кіріспе бөлім. Амандасу***	*Қимылды ойын: Менің зымыраған көңілді добым.*

әрекеті (қимылдық, ұлттық, сюжетті-рөлдік, үстел үсті-баспа және басқа ойындар), бейнелеу іс-әрекеті, кітап қарау және басқалары)	***Міндеті:*** *Балалар геометриялық пішіндер мен түстер және түсті таңдай біледі.* ***Ресурстар:****Геометриялық пішіндер, дайын өрнектер.* ***Жүргізілу барысы:*** *Дайын өрнектерге қарап отырып, берілген геометриялық пішіндерден қағаз бетінде геометриялық пішіндерден өрнек құрастырады.*	*Бастыру әдісі арқылы төрт түсті шарды бір параққа түсіру.* *Монотопия* *Губка қолдану* ***Сюжетті рөлді ойын «Дәрігер»*** ***Міндеті:*** *балалардың Мамандықтар туралы түсініктері қалыптасады.* *Күтілетін нәтиже:* *Дәрігер, емделушінің арақатынасын түсініп, ойнай алады.*	*Балалардың табиғат әлемінің әдемілігіне қызығушылығын арттыру.* *Бояулардың әртүрлі түстерін араластырып, қағаздың ортасына көбелек бейнесін келтіре жағу, екінші бетін жауып, алақанмен сипау.* *Монотопия* *Симметриялық салу*	***Шеңбермен жүру.*** *Педагогтың артынан жүру,жүгіру.* *Шеңберге тұру.* *Балаларға жалаушалар беру, бірінің соңынан бірін жүгіріп, шеңберге тұрғызу* ***Негізгі бөлім*** ***Жалпы даму жаттығулары*** ***Жалаушамаен*** ***1.*** *Аяқтары иық мөлшерінде. Жалаушаны жоғары созып ұстайды. Жалаушаны және басты оң – сол жаққа қисайту.* ***2.*** *Аяқтары алшақ қойылған, жалаушалар төменде. Жалаушаларды артқа-алдыға қарай сермеу. /5 рет қайталау/* ***3.*** *Аяқтарын алшық қою, жалаушалар екі жақта жерде. Қолдары төменде. «Ал», «қой» - дегенде тез алып, қою керек. /5 рет/* ***4.*** *Аяқты бірге, денені тік ұстау. Жалауша белде. Орнында секіріп аяқты және жалаушаны жанға созу орнында секіріп аяқты біріктіру және жалаушаны белге қою 5-рет* ***5.*** *Аяқтарын алшақ қою, жалаушалар белде; 6- рет*	*Ойнаушы балалар тобы (5-6 адам) жартылай дөңгелек құрып, тәрбиешінің жанында тұрады. Допты бейнелейтін бір бала орнында тұрып секіреді, ал тәрбиеші алақанын оның басына қойып, мынадай өлең айтады.* ***Көңілді добым, о , менің,*** ***Домалап қайда жөнелдің?*** ***Қызыл, сары, көгілдір,*** ***Жел аяқсың-ау өзің бір!***

				маршпен жүру, 10- рет секіру. **Тыныс алу жаттығулары:** *«Үйшік» - тік тұрып, аяқты бір - бірінен алшақ ұстайды, қолды бастан асыра көтеріп, «үйшік» сияқты біріктіреді, демді ішке тартады, қолды төмен түсіріп, денені босатып демді шығарады.* **Бастапқы қалыпқа келу.** *Балаларды мадақтау.* **Негізгі қимылдары:** *1. биіктігі 15 см заттың үстінен секіру.* *2.Төрттағандап доғаның астынан еңбектеу* *Ұлттық ойын: «Тақия тастамақ»* *Қортынды.*	
Балалармен жеке жұмыс	**Әлеуметтік дағдылар** *«Рахмет» сөзін қолдануға үйрету.* *«Саған не ұнайды?» ойыны арқылы әңгімелесу.*	**Сөздік қорды дамыту** *Жануарлардың атауын айту.* *Жануар дауыстарын қайталау*	**Әлеуметтік дағдылар** *Амандасу, алғыс айту, кешірім сұрауды күнделікті қолдану.* *Өз ойын ашық айтуға жаттықтыру.*	**Сөздік қорды дамыту** *Сурет бойынша толық сөйлем құрату («Қыз бала гүл теріп жүр»).* *«Қарсы сөздер» ойыны (үлкен–кіші, ұзын–қысқа).*	**Шығармашылық** *Қарындашпен «Менің достарым» тақырыбында сурет салу.* *Мозаика құрастыру*
Серуенге дайындық	*«Еңбегі адал жас өрен»-өз-өзіне қызметтетуге тәрбиелеу.* *Серуен кезінде қауіпсіздік ережелерін түсіндіру.*				
	Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру.	*Серуенге шығу. Балалардың киіну реттілігін бақылау, киінгенде түймелерін қадап, аяқ киімінің бауын байлауды , киіміндегі олқылықтарды жөндеуді қадағалау. Киім шкафтарын таза ұстау және жинау*	*Серуенге шығу, балаларды біртіндеп киіндіру, киімдерінің дұрыс киілуін қадағалау, қатармен жүруге дағдыландыру.*	*Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу.*	*Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары.* *Киім шкафтарын таза ұстау және жинау*

Серуен	***Картотека № 3*** *Жәндіктерді бақылау.*	***Картотека №6*** *Желді бақылау.*	***Картотека №8*** *«Жылы жаққа қайтқан құстарды бақылау»*	***Картотека №10*** *Торғай мен Қарғаны бақылау.*	***Картотека № 12*** *Ағаштардан желмен ұшып түсіп жатқан жапырақтарды бақылау.*
	Серуен кезінде экологиялық мәдениет қалыптастыру, табиғатқа қамқорлық таныту. ***Таңғы серуенді бекіту.***				
Балалардың үйге қайтуы	*Өнегелі-15 минут. Қауіпсіздік ережесі - ата-анамен бала өмірінің қауіпсіздігі туралы әңгіме жүргізу.*				
	Бүгін балалар құммен және табиғи материалдармен ойнады. Ұсақ қол моторикасы дамып, заттарды ажыратып, топтастыруға үйренді. Үйде бірге құммен, су немесе түрлі дәндермен ойнауға жағдай жасасаңыздар пайдалы болады.	*Бүгін балалар мозаика құрап, пазл жинады. Шыдамдылық пен зейіндерін дамытуға тырысты. Үйде қарапайым пазлдар немесе құрастыру ойындарын бірге ойнауға көңіл бөлсеңіздер жақсы болады.*	*Бүгін балалар табиғат туралы әңгіме тыңдап, суреттерді қарастырды. Қоршаған ортаға қызығушылық танытып, өз ойларын жеткізуге талпынды. Үйде бірге өсімдіктерді, жануарларды бақылап, олардың атауларын қайталау пайдалы болады.*	*Бүгін балалар топпен бірге ән айтып, ырғақты қимылдар жасады. Бір-бірімен ынтымақтаса әрекет етуге үйренді. Үйде балаңызбен бірге шағын әндерді шырқап, қол шапалақтау немесе қарапайым қимылдар қосуға көңіл бөлсеңіздер тиімді.*	*Бүгін балалар ермексаздан түрлі пішіндер жасады. Қол икемділігін дамытып, қиялын іске қосты. Үйде ермексазбен немесе қамырмен ойнауға уақыт бөлсеңіздер пайдалы болады.*

Тексеріді

Тәрбиелеу-білім беру процесінің циклограммасы

Мектепке дейінгі ұйым: «Балбөбек» бөбекжай-бақшасы МКҚК
Топ: Орта топ
Балалардың жасы: 3 жас
Қандай кезеңге жасалды : 20.10 – 24.10.2025ж
Апта дәйексөзі: «Қазақстан-менің сүйікті елім!»
Тәрбиешілер: Оспанова С.М. Абиева Т.Ж.

Күн тәртібінің үлгісі	**Дүйсенбі**	**Сейсенбі**	**Сәрсенбі**	**Бейсенбі**	**Жұма**
Балаларды қабылдау	*Күй күмбірі – баланы ұлттық өнермен қарсы алу, рухани байлыққа жетелеу.*	*Домбыра әуені – бүлдіршіннің көңілін көтеру, қазақ мәдениетіне жақындату.*	*Күй әуезі – баланың бойына әсемдік пен ұлттық сезім ұялату.*	*Күй күмбірі- Қоңыр домбыра үнімен баланы мейіріммен қарсы алу, өнерге баулу*	*Күй күмбірі – баланың жүрегіне ұлттық тәрбие нұрын себу.*
	Баланы жылы шыраймен қарсы алып, сенімді атмосфера қалыптастыру. Көңіл-күйін сұрап, қысқа сұхбат жүргізу («Бүгін өзіңді қалай сезінің тұрсың?»). Дене қызуын өлшеп, денсаулығына назар аудару. Киімдерін шешіп, аяқ киімін ауыстыруға бағыттау.	*Баланы жылы қарсы алып, көңіл-күйін көтеретін әңгіме қозғау. Ата-анадан баланың кешегі іс-әрекеттері туралы қысқа мәлімет алу. Дене қызуын өлшеп, жалпы жағдайын бақылау.*	*Баланы есімімен атап, жылы сөздермен қарсы алу. Көңіл-күйін бақылап, қажет болса ата-анасымен сөйлесу. Дене қызуын өлшеу, көз-құлақ жағдайын сырттай қадағалау.*	*Баланы жылы сөзбен қарсы алып, «бүгінгі күніңді не нәрсе қуантады?» деп сұрау. Ата-анасынан баланың таңғы асқа тәбеті туралы қысқа ақпарат алу. Дене қызуын өлшеп, жалпы жағдайын медициналық бақылауға алу.*	*Баланы есімімен атап, шағын әзіл немесе жылы сөзбен қарсы алу. Денсаулық жағдайын бақылап, қажет болса медбикеге бағыттау. Киімдерін шешкен соң, ойын бұрышына қысқаша бағыттау арқылы көңілін*
Ата-аналармен немесе баланың басқа заңды өкілдерімен әңгімелесу, кеңес беру	*Өнегелі 15 минут – ата-анаға бала денсаулығы туралы кеңес беру.*				
	Табиғатты қорғау – болашақ ұрпаққа аманат екендігі жайлы әңгімелесу. ***Кеңес:*** *Қоқысты бей-берекет тастамауды үйретіңіз.*	*Кітап оқу – баланың қиялы мен тілін дамытатыны жайлы әңгімелесу.* ***Кеңес:*** *Күн сайын кем дегенде 10 минут кітап оқуға уақыт бөліңіз.*	*Достық – бала өміріндегі ең қымбат қарым-қатынастың бірі екендігі жайлы әңгімелесу.* ***Кеңес:*** *Достарына көмектесуді және сыйлауды үйретіңіз.*	*Музыка мен өнер – баланың жан дүниесін байытатыны жайлы әңгімелесу.* ***Кеңес:*** *Үйде әуен тыңдап, бірге ән айтуға жағдай жасаңыз.*	*Еңбек – баланы жауапкершілікке тәрбиелейтіні жайлы әңгімелесу.* ***Кеңес:*** *Үй шаруасына аз да болса көмектесуге мүмкіндік беріңіз.*
Балалардың іс-әрекеті (ойын, танымдық, коммуникатив тік, шығарма	***Картотека № 3*** ***Дид ойын: «Суретші қай жерде қателесті?»*** ***Мақсаты:*** *Суреттегі сәйкессіздікті таба біледі.*	***Картотека № 5*** ***Дид ойын: «Телефон»*** ***Мақсаты:*** *естіген сөзді екінші балаға бұлжытпай жеткізе отырып, диалогты сөйлеуді үйренеді.*	***Картотека №10*** ***Дид ойын:*** ***Танып ал да, атын ата*** ***Мақсаты:*** *заттың түр-түсін, пішінін, атын атауға жаттықтыру; сөздік*	***Картотека № 7*** ***Дид ойын: «Гүлдерді күтеміз»*** ***Мақсаты:*** *балалардың табиғатты қорғау, гүлдерді дұрыс күтіп-*	***Картотека № 19*** ***«Орнын тап»*** ***Мақсаты:*** *балаларға өз бөлмесіне қажетті мүліктердің аттарын*

шылық, эксперименталдық, еңбек, қимыл, бейне леу, дербес және басқалары)			*қорын молайту; ойлау қабілетін дамыту*	*баптау, яғни суару, қопсыту дағдылары дамиды.*	*айтқызып, суреттен таба білуге үйрету.*
	Коммуникативтік дағдыларды дамыту картотекасынан				
Ертеңгілік жаттығу	*Қазан айының 4- аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Қазан айының 4- аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Қазан айының 4- аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Қазан айының 4- аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Қазан айының 4- аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*
	Жалпы даму жаттығуларын дұрыс жасай отырып, баланың қимыл-қозғалысын шыңдау. *Жаттығу кешені қосымша тіркелген*				
Таңғы ас	*Үнемді тұтыну - Суды, тамақты үнемді тұтыну жолдарын түсіндіру. Қауіпсіздік ережесін ескерту*				
	Әңгіме: *– Дастарқан басында бір-бірімізге сыйластықпен қарағанымыз дұрыс. Әркім өзіне қажеттісін алып, өзгеге де жеткізу – әдептілік.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қолымыздағы шанышқы сияқты құралдарды абайлап қолданамыз. Оларды ойнауға пайдаланбаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Ұқыпты бала әрқашан үнемді болады. Ол суды да, тағамды да ысырап етпейді. Ұқыптылық – жақсы мінездің белгісі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішіп отырғанда арқамызды түзу ұстап отырамыз. Бұл денсаулыққа пайдалы әрі ыңғайсыз жағдайдың алдын алады.*	***Әңгіме:*** *– Бір түйір дәннің артында көп еңбек бар. Асты төкпей, үстелді былғамай, таза ұстау – мәдениеттің көрінісі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішкен кезде орыннан тұрып жүгірмейміз. Қолымыздағы ыдыс сынуы немесе төгілуі мүмкін.*	***Әңгіме:*** *– Суды дұрыс пайдаланған адам табиғатты қорғайды. Жуынғанда немесе ыдыс жуғанда суды ағызып қоймай, тек қажетіне қолдануымыз керек.* ***Қауіпсіздік:*** *– Су ішкенде асықпай жұтамыз, күліп сөйлеп ішпейміз. Бұл – қауіпсіздіктің бір шарты.*	***Әңгіме:*** *– Балалар, ас ішкенде көзіміз тойып, көп алып қоюға болмайды. Өзімізге қажет мөлшерді ғана алып, тауысып жеген дұрыс. Бұл – үнемділіктің белгісі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ыдысты үстел үстінде ұстап, абайлап пайдаланамыз. Қолды сермеп сөйлемейміз, өйткені ыстық ас төгіліп кетуі мүмкін.*
Ұйымдастырылған іс-әрекетті өткізуге дайындық (бұдан әрі – ҰІӘ)	*«Еңбегі адал жас өрен» жобасы* ***Ойын: «Қайсысы еңбек?»*** *Тәрбиеші: «Мен қазір іс-әрекеттерді айтамын, сендер оның еңбек пе, әлде ойын ба екенін айтасыңдар: – Үй жинау (еңбек), – Доп тебу (ойын), – Гүл егу (еңбек), – Қуыршақпен ойнау (ойын).»* ***Мағынасы:*** *балаларды*	*«Ұшқыр ой алаңы» жобасы* ***Ойын: «Бір сөз – көп сөйлем»*** *Тәрбиеші бір сөз айтады (мысалы: «Дос»). Балалар кезекпен сол сөзді қатыстырған сөйлем құрайды: – «Менің досым бар». – «Досыммен ойнаймын». – «Досым маған көмектесті».* ***Мағынасы:*** *бір сөзді түрлі*	*«Қамқор» жобасы* ***Ойын: «Жақсы сөзді жалғастыр»*** *Тәрбиеші: «Мен жақсы сөз айтамын, сендер жалғастырыңдар. – «Ана ...» (балалар: «мейірімді»). – «Дос ...» (балалар: «сенімді»). – «Әке ...» (балалар: «қамқор»).»* ***Мағынасы:*** *әдемі сөйлеуге,*	*«Шабыт» жобасы* ***Ойын: «Өнерлі кім екен?»*** *Тәрбиеші: «Ән айтқысы келген кім бар? Би билегісі келген кім бар? Сурет салып көргісі келген кім бар?» – деп сұрайды. Балалар кезекпен кішкентай өнерін көрсетеді.* ***Мағынасы:*** *балаларды өз қабілетін көрсетуге, шығармашылыққа шабыттандыру.*	*«Смарт бала» жобасы* ***Ойын: «Сұрақ пен жауап»*** *Тәрбиеші: «Кімге қойылған сұраққа дұрыс әрі тез жауап береді екен? – «Аспанда не ұшады?» (құс, ұшақ). – «Түнде аспанда не жанады?» (жұлдыз, ай). – «Адамға не керек?» (су, ауа, тамақ).»* ***Мағынасы:*** *тапқырлыққа,*

	еңбекті ажырата білуге үйрету	*сөйлемде қолдануға, ойды толық жеткізуге үйрету.*	*қамқорлықты сөзбен білдіруге үйрету.*		*дұрыс жауап беруге дағдыландыру.*
Кестеге сәйкес ҰІӘ	*«Еңбегі адал жас өрен» жобасы аясында «Мен зерттеушімін»- экологиялық мәдениетті қалыптастыру мақсатында ұйә.*				
	Қызығушылықтарын ояту. Таңғажайып сәт: *Есік қағылып, Сайқымазақ келеді.* *-Сәлеметсіңдер ме, балалар!* *-Мен мына гүлді үлкен де, әдемі етіп өсіргім келеді, бірақ қалай өсетінін, қалай өсіру керек екенін білмей тұрмын, мүмкін сендер маған осы гүлді өсіруге көмектесесіңдер ме?* ***Менің сүйікті бұрышым. Ой дамыту Суреттермен жұмыс. Гүлдер екіге бөлінеді. Дала гүлдері, бөлме гүлдері.*** *- Гүл дегеніміз - өсімдік, олар өмір сәні, табиғат көркі. Гүлдер терезелердің алдына сән бергенімен қоймай, бөлме ауасын тазартады, адамдарға жақсы көңіл - күй сыйлайды.* *Дала гүлдері көктемде шығып, жаздай құлпырып тұрады, күз болып, күн суыта бастағанда олар құрап қалады.* *Сонымен қатар емдік гүлдер де болады. Оны үлкен топқа барғанда толық білетін боласыңдар.***	***Менің сүйікті бұрышым Қызығушылықтарын арттыру:*** ***Дид ойын: «Кім тапқыр?»*** *Адамдардың бәрі қызығады, Су құймасаң, сәні бұзылады.(Гүл)* ***Ой дамыту АҚТ технологиясымен жұмыс. «Гүл»*** *Адамдар гүлдерді жақсы көреді. Олардың сұлулығы көңілді көтерді. Гүлдер ауаны тазартады. Бірақ қыста олар өспейді, сосын адамдардың көңілі түсіп қалатын болды. Сондықтан олар гүлдерді үйде отырғызып, оны күтетін болды. Сөйтіп бөлме өсімдіктері пайда болды.* ***Мига шабуыл*** *Біздің бөлмемізде гүлдер бар ма?* *- Бөлме өсімдіктерінің қандай пайдасы бар?* *- Гүлдердің түсі қандай?* *- Гүлдердің дұрыс өсуі үшін не істейміз?* ***Ой қозғау*** ***Балаларды топқа бөлу. 1-топ*** ***Дид ойын: «Сиқырлы себет»*** ***Шарты:*** *Себеттен сипап сезіп, заттарды алу. Гүлге*	***Таңғажайып сәт:*** ***Маша келеді. (АҚТ технол)*** *- Сәлеметсіңдер ме, балалар!* *Ой Маша. Қош келдің! Саламатсың ба?* *Қолыңдағы не?* *Маша: Менің қолымдағы – бөлме өсімдігі. Мен мына гүлді үлкен де, әдемі етіп өсіргім келеді, бірақ қанша өсірсем де өспейді. Қалай өсетінін, қалай өсіру керек екенін білмей тұрмын, сендер маған осы гүлді өсіруге көмектесесіңдер ме?* ***Тәрбиеші:*** *Маша сен ренжіме, сенің қолыңдағы гүл жасанды гүл, сол себепті ол гүл өспей тұр. Ал, біздің балаларымыз сізге табиғи гүлдің қалай өсетінін корсетеді.* *- Балалар біз Машаға гүлді қалай отырғызып, баптауға болатынын көрсетеміз бе?* *- Гүл дегеніміз - өсімдік, олар өмір сәні, табиғат көркі. Гүлдер бөлме ауасын тазартады, адамдарға жақсы көңіл - күй сыйлайды. Гүлдердің де жанды табиғат, адамдармен сөйлескендей олармен де сөйлесіп, өз ілтипатыңды білдіріп,*	*Қызығушылықты ояту.* *Балалар бүгін мен сендердің бәріңді кішкентай ғалымдар еткім келеді. Сендерге ғалым болып, жұмыс жасаған ұнай ма? Ендеше бәріміз мына сиқырлы таяқшаның көмегімен ғалым боламыз.* ***Мынау біздің зертханамыз. Тәжірибе №1 Ой қозғау. Қазір қандай мезгіл? Неліктен гүлдер күзде солып қалады?*** ***Мақсаты:*** *өсімдіктің өсуінің температураға, ылғал мөлшеріне тәуелділігін анықтау.* ***Құрал-жабдықтар:*** *өсімдіктері бар кастрюль; өсімдік сабағының диаметріне сәйкес ұзындығы 3 см резеңке түтікке салынған шыны түтік; мөлдір контейнер.* ***Тәжірибе барысы:*** *Суарар алдында судың температурасын өлшеп (су жылы), сабағынан қалған діңгекке су құйып, оған алдымен шыны түтік салып резеңке түтік кигізіп, бекітеді. Шыны түтіктен су ағып жатқанын бақылаңыз. Суды қармен*	***Бақылау жұмыстары*** *Балалар тәрбиешімен бірге серуенге шығып, аулада немесе бақшада бақылау жасайды:* *Ағаштардың жапырақтарына, құстардың қимылына, аспандағы бұлттарға назар аударады.* ***Тәрбиеші:*** *– Қараңдаршы, бұлттар қозғалып барады, күн бізге жылу сыйлап тұр.* *– Ағаштар бізге не береді? (Жапырақ, көлеңке, таза ауа).* *– Ағаштардың жапырағы қандай түсте?* *– Құстардың қимылына қараңдаршы, олар не істеп жүр?* ***Ой қозғау.*** *– Табиғатты неге қорғауымыз керек?* *– Өсімдіктер мен жануарларға қалай қамқорлық жасай аламыз?* ***Балалардың жауаптары:*** *– Оларға су құямыз.* *– Гүлдерді сындырмаймыз.* *– Қоқыс тастамаймыз.* *Әңгіме: «Кішкентай қамқоршы»* *Ерте-ерте, ертеде бір ауылда Әли атты*

Дид ойын: «Гүлдерді өсір»
Шарты: *Қиылған суреттерді реті бойынша тамырдан бастап құрастыру.*

«Қармақ»
Шарты: Сұрақтар ілмегі арқылы жауап беру.
Гүлдердің құрлысы: *тамыры, сабағы, жапырағы*

Дид ойын: «Гүлдер әлемі»
Мозайка гүл құрастыру арқылы топқа бөлу.
1-топ: Дала гүлін салу.
Дәстүрден тыс әдіс-тәсіл арқылы трафаретпен раушан гүлінің суретін салу.
2-топ: Бөлме гүлі.
Геран гүлін берілген гүл отырғышқа қиып жапсыру.

Тәжірибе №1.
«Сумен және сусыз»
Міндеті: *өсімдіктердің өсуі мен дамуына қажетті сыртқы орта факторларын (су, жарық, жылу) бөліп көрсету.*
Құрал-жабдықтар: *екі бірдей өсімдік (бальзам), су.*

суқұйғыш, сусепкіш, шағын күрек.

Сергіту сәті:
Тербеледі ағаштар
Алдымнан жел еседі
Кіп-кішкентай ағаштар
Үп-үлкен болып өседі.
2-топқа тапсырма.
Дид ойын. «Гүлді қалай күтеміз»

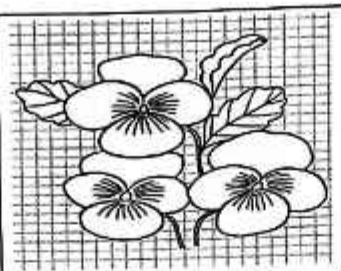
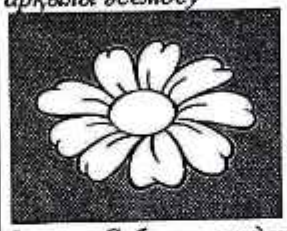
Суретке өз ойын айту.
Сурет арқылы гүлдің күту жолдарын айтады.
шүберек, су сепкіш, су бүркегіш, таяқша беріледі.
Тым көп су құюға болмайды.
Су бүркегішпен қатты сепсе, жапырақтары сынып қалуы мүмкін.
Гүлдің жанында жүгірме, ойнама, гүл құлауы мүмкін.
3-топқа тапсырма
Дид ойын: «Гүлді ретімен құрастыр»
Шарты: *Фетр материалдан жасалған гүл баптап, күтіп, сүйіспеншілікпен қарап, еркелетіп тұру қажет.*
Гүлдердің құрылысын қарайықшы: тамыры, сабағы, жапырағы, күлтешелері болады.
Дид ойын: «Гүл отырғызамын»
Тәжірибелік жұмыс.
- Балалар, біз тәжірибе жүзінде Машаға гүлді қалай отырғызу, қалай күтіп баптау керектігін көрсетейікші.
Алдымен бәріміз алжапқыш тағып алайық бәрібан, ғалым боламыз.
- Алдымен, гүлдің өскінін қиып алып, оның тамыры шыққанша суға салып қоямыз. Шелекке құнарлы топырақ салып, тамыры бар өскінді сол топыраққа отырғызамыз. Тамыры топырақтың астында болады, олар көрінбейді, гүлдердің су ішуіне көмектеседі, сондықтан да оларға су құйып тұру қажет. Гүлдердің тамыры дем алып тұру үшін, топырағын қопсытамыз. Тәрбиеші Машамен бірге гүлге су құйып, топырағын қопсытып көрсетеді.
Маша Рахмет балалар! Тәрбиеші: - Жарайсыңдар! – Енді отырғызған гүлімізді терезе алдына қоямыз.

салқындатыңыз, температураны өлшеңіз (ол суық болды), оны құйыңыз - түтікке су кірмейді.
Қорытынды:Күзде тамырлар суық суды сіңірмейтіндіктен, су көп болғанымен гүлдер құрап қалады.

Тәжірибе №2.
Өсімдікте не болады?
Мақсаты: *жапырақтан су буланған кезде өсімдікке не болатынын анықтау.*
Құрал-жабдықтар: *суға малынған губка.*
Тәжірибе: *Қане бәріміз секірейік. Секіргенде не сезінесіз? (ыстық); ыстық болған кезде не болады? (тер шығады, содан кейін ол жоғалады, буланады).*
Қолымызды су буланып кететін жапырақ деп елестетейік. Губканы суға салып, білекте ұстау.
Қандай сезімдер болып жатыр? (суық сезіну).
Жапырақтардан су буланғанда не болады? (олар мұздайды)
Не өзгерді?
Мақсаты: Жапырақтан су буланғанда олардың мұздайтынын дәлелдеу.
Тәжірибе қортындысы.
Термометрді алып, дымқыл шүберекпен орап, жылы жерге қою. 5-10 минуттан кейін температураның неге

кішкентай бала өмір сүріпті. Әли күн сайын ауласына шығып, ойнағанды жақсы көреді екен. Оның ауласында жасыл ағаштар, түрлі-түсті гүлдер, сайраған құстар бар еді.
Бір күні ол гүлдердің құрап бара жатқанын, құстардың сусыз отырғанын көрді. Әли қатты ойланды:
– Гүлдер бізге әдемілік сыйлайды, құстар ән салады. Ал егер олар құрап, жоғалып кетсе, ауламыз да көңілсіз болып қалады ғой, – деді ол.
Осы кезде ауылдың әжесі жолдан өтіп бара жатып, Әлидің жүзін мұңайып отырғанын көрді.
Жақындап келіп, мейіріммен сөйледі:
– Балам, табиғат – Алланың бізге берген аманаты. Аманатқа қиянат жасауға болмайды. Егер сен гүлге су құйып, құстарға жем берсең, табиғат та саған қуаныш сыйлайды, – деді.
Әли әжесінің сөзін тыңдап, бірден су әкеліп гүлдерге құйды, құстарға дән шашты. Гүлдер қайта жайқалып, құстар шаттана ән салды. Әлидің жүзі бал-бұл жанып:
– Табиғат та бізге қамқор болса, біз де оған қамқор болуымыз керек екен, – деді.

	Тәжірибе барысы: *Өсімдіктердің неліктен сусыз өмір сүре алмайтынын анықтау (өсімдік құрап қалады, жапырақтары құрайды, жапырақта су бар); бір өсімдік суарылып, екіншісі суарылмаса не болады (суармаса өсімдік кеуіп, сарғайып, жапырақтары мен сабағы икемділігін жоғалтады т.б.)?* *Біз бір апта ішінде суаруға байланысты өсімдіктердің күйін бақылау нәтижелерін шығару.* ***Қорытындылаймыз*** *Иә, өсімдіктер сусыз өмір сүре алмайды.* ***Сайқымазақ*** *не деген керемет балар рақмет сендерге, мен үйіме барып, гүлдерімді өсіремін Су болыңдар.* ***Дид ойын: «Гүлге су құямыз»*** ***Шарты:*** *Гүлдерге су құятын Ыдысты мүсіндеу.* ***Тақпақ*** *Гүлім, гүлім, өсе бер,* *Әдемі боп, асыл боп.* *Күндей жайнап кете бер,* *Қызыл, сары, жасыл боп.* ***Қорытынды.*** *-Балалар, бүгін бізге кім келді?*	*құрлысын ретімен кнопқа арқылы құрастыру* ***Тәжірибе алаңы*** ***Кішкентай ғалымдар.*** ***«Гүл қайда жақсы өседі?»*** ***Міндеті:*** *өсімдіктердің өсуі мен дамуына қолайлы жағдайларды анықтау, өсімдіктердің топыраққа тәуелділігін негіздеу.* ***Құрал-жабдықтар:*** *екі бірдей кесінді, су құйылған ыдыс, топырақ, өсімдік күтіміне арналған заттар.* ***Тәжірибе барысы:*** *Топырақсыз өсімдіктер ұзақ өмір сүре алатынын анықтаңыз? (мүмкін емес); олар қай жерде жақсы өседі - суда немесе топырақта?* *Герань шламын әртүрлі контейнерлерге салыңыз – суға және топыраққа.* *Бірінші жаңа жапырақ пайда болғанша оларды бақылау;* ***Қорытынды:*** *топырақтағы өсімдікте бірінші жапырақ тезірек пайда болады, өсімдік жақсы күш алады; суда өсімдік әлсіз болады.* ***Дид ойын: «Гүлді алқап»*** ***Балаларды топқа бөлу.*** ***1-топ:*** *Берілген гүлді гуашь арқылы бояу*	*Гүлдер күннің көзін жақсы көреді.* *Машаға сыйлық ретінде гүл жасап берейік.* ***Дид ойын:«Гүл сыйлаймыз»*** ***Балаларды топқа бөлу*** ***1-топ:*** *Үлкен құмыра құрастыру.* ***2-топ:*** *Гүлдерді бояу.* ***3-топ:*** *Құмыраға гүлдер жапсыру.* ***4-топ:*** *Гүл қоятын стол мүсіндеу.* *Бәрі бірге тақпақ айту* *Гүл өсірдім бөлмеме* ***Болат Үсенбаев*** *Көркі болған үйімнің,* *Гүлді көрсем сүйіндім.* *Қызыл, аппақ гүлдерім* *Күнменен мың құбылдың.* ***Маша балаларға рақмет айтып қоштасады.*** ***Тәжірибе №2*** ***ӨСІМДІКТЕРГЕ ҚОРҒАНУ ҮШІН НЕ КЕРЕК?*** ***Міндеті:*** *Өсімдіктердің қоректенуі үшін жарықтың қажеттілігін анықтау* ***Материал:*** *Қатты жапырақтары бар бөлме өсімдіктері (фикус, крассула) гипс.* ***Жұмыс барысы:*** *Балалардың болжамдары тәжірибе арқылы тексеріледі: жапырақтың бір бөлігі гипспен жабылады, өсімдік бір апта*	*төмендегенін тексеру? Матадан су буланған кезде салқындау пайда болады. Салқын болғанда өсімдіктің өсуі бәсеңдейді.* ***Ой қозғау.*** *- Гүлдердің ұзақ уақыт ауырмай, жайқалып тұруы үшін не істеу керек?* *- Күтіп - баптау керек. Гүлдерді жұлмау керек. Гүлдерді баспау керек. Гүлдер өсіп тұрған бөлмеде біз өзімізді қуанышты сезінеміз, көңіліміз көтеріңкі болады. Олардың көптеген түрлері болады. Түстері де әр түрлі болады. Гүлдер біздің досымыз.* ***Сұрақ –жауап.*** *Сендерге ғалым болған ұнады ма?* *Нені зерттедік?* *Балаларды мадақтау.*	*Содан бастап Әли достарына да табиғатты қорғауды үйретіп, ауылдағы кішкентай қамқоршы бала атаныпты.* ***Ойын әрекеттері – «Табиғат сыйы»*** *Балаларға суреттер немесе ойыншықтар беріледі: күн, жаңбыр, гүл, құс, қоқыс.* ***Тапсырма:*** *табиғатқа пайдалысын оң қолына, зияндысын сол қолына алу.* ***Еңбек әрекеті*** *Балалар шағын топпен жұмыс істейді:* *Бір топ гүлге су құяды;* *Бір топ құм алаңын тазалайды;* *Бір топ құстарға дән салады.* ***Қорытынды:*** *«Табиғатқа қамқор болсақ, ол бізге әдемілік пен қуаныш сыйлайды».* ***Шығармашылық жұмыс*** *Балаларға бояу, түрлі-түсті қарындаш беріледі.* ***Тапсырма:*** *«Мен табиғатты сүйемін» суретін салу.* *Кейбірі гүл, кейбірі ағаш, кейбірі жануар бейнелейді.* ***Тәжірибелік жұмыстар*** *Балалармен шағын тәжірибе:* *Бір құмырадағы өсімдікке су құйылады, екіншісіне құйылмайды.*

	-Біз оған не өсіруге көмектестік? -Бөлме гүлдеріне не үшін қажет деп ойлайсыңдар? Балаларды бағалау, мақтау, мадақтау. ***Дене тәрбиесі*** ***Кіріспе бөлім. Амандасу*** ***Шеңбермен жүру.*** Педагогтың артынан жүру,жүгіру. Шеңберге тұру. Балаларға жалаушалар беру, бірінің соңынан бірін жүгіріп, шеңберге тұрғызу ***Негізгі бөлім*** ***Жалпы даму жаттығулары Жалаушамаен*** ***1.*** Аяқтары иық мөлшерінде. Жалаушаны жоғары созып ұстайды. Жалаушаны және басты оң – сол жаққа қисайту. ***2.*** Аяқтары алшақ қойылған, жалаушалар төменде. Жалаушаларды артқа-алдыға қарай сермеу. /5 рет қайталау/ ***3.*** Аяқтарын алшық қою, жалаушалар екі жақта жерде. Қолдары төменде. «Ал», «қой» - дегенде тез алып, қою керек. /5 рет/ ***4.*** Аяқты бірге, денені тік ұстау. Жалауша белде. Орнында секіріп аяқты және жалаушаны жанға	 ***2-топ:*** Берілген гүлді түрлі –түсті ермексаз жағу арқылы әсемдеу ***3-топ:*** Себетке гүлдер жапсыру. ***Тақпақ*** Қызыл жасыл гүл егіп, Баптап, күттік, түрлеттік. Қалмасын деп қуарып, Апта сайын суардық. Гүлдендірдік ауланы, Аулада гүл қаулады. ***Сылдырмақ.*** ***Балаларды шеңберге шақыру.*** Сұрақ –жауап ***Рефлексия*** Балаларды мадақтау. Смайлктер беру	бойы жарық көзіне қойылады. ***Бір аптадан кейін балалар қорытынды жасайды:*** жарықсыз өсімдіктерде тамақтану қалыптаспайды. Өйткені гипстелген жатырақта өсу тоқтатылған. ***Дене тәрбиесі*** Кіріспе бөлім. Амандасу. Ойын гимнастикасы Алақанды ашайық, Шапалақты соғайық. Шап-шап-шапалақ. Шап-шап-шапалақ. Кәне, маған қара, Бәрін бірдей қайтала. Бір-екі-үш, бір-екі-үш, Бәрін бірдей қайтала. (барлық қимылды). Оң аяқ, сол аяқ, Қаз-қаз бастық біз аздап Топ-топ-топ, топ-топ-топ. Кәне, қол, кәне аяқ? Ойнайықшы біз аздап.(Қол-аяқпен еркін қимылдар жасалады) Бір-екі-үш,бір-екі-үш, Ойнайықшыбіз аздап. ***Негізгі бөлім*** ***Жалпы дамытатын жаттығулар Құралсыз*** ***1.*** Аяқтары алшақ қойылған , қолдары төменде. Басты оң жақ, сол жақ иыққа қою. 5 р ***2.*** Аяқтары алшақ қойылған , қолдары бүйірде.		***Тәрбиеші:*** – Қай өсімдік ұзақ өмір сүреді? (Балалар – су құйған өсімдік). Қорытынды: табиғат та қамқорлықты қажет етеді. ***Қорытынды бөлім*** Балалар шеңберге жиналып, мына сөздерді қайталайды: ***«Табиғат – біздің досымыз. Біз оны қорғаймыз!»***

	созу орнында секіріп аяқты біріктіру және жалаушаны белге қою 5-рет ***5. Аяқтарын алшақ қою, жалаушалар белде; 6- рет маршпен жүру, 10- рет секіру.*** ***Тыныс алу жаттығулары:*** *«Үйшік» - тік тұрып, аяқты бір - бірінен алшақ ұстайды, қолды бастан асыра көтеріп, «үйшік» сияқты біріктіреді, демді ішке тартады, қолды төмен түсіріп, денені босатып демді шығарады.* ***Бастапқы қалыпқа келу.*** *Балаларды мадақтау.* ***Негізгі қимылдары:*** *1. биіктігі 15 см заттың үстінен секіру.* *2.Төрттағандап доғаның астынан еңбектеу* *Ұлттық ойын: «Тақия тастамақ»* *Қортынды.*	***Қазақ тілі*** ***Тақырыбы:Алтын күз*** ***Ой қозғау.*** ***Мнемокестемен жұмыс.*** ***Күз туралы суреттер.*** *-Күзде күн қандай болады?* *Жапырақтар неге түсіп жатыр?* *Түстері қандай* *-Адамдар қалай киінген?* ***Дид ойын: «Бұл қай мезгіл?»*** *Шарты: суреттерден күз мезгілін көрсете білу.* ***Тіл ұстарту жаттығуы:*** *Ер-ер-ер Жемістерді тер* *Сұрағанын бер.* *Ән-ән-ән Қамба толы дән* *Әжем айтқан ән.* ***ІІІ.Ой дамыту.*** *Мнемокесте арқылы өлең жолдарын жаттау.* ***Қ.Шаңғытбаевтың «Күзгі жапырақтар»*** *Алтын, сары, қызыл, көк,* *Алуан-алуан жапырақ,* *Күзгі бақта күлімдеп.* *Көз тартады жалбырап* ***Қортынды*** ***Балаларды мадақтау.***	*1 - алға қарай еңкейіп, қолды аяқ басына дейін жеткізу керек.* ***3.*** *Аяқты алшақ қоямыз, қолды алдыға созамыз. Отырып ,тұру. 5 рет* ***4.*** *Аяқтары алшақ қойылған , қолдары бүйірде.* *1- қолды бастан асыра көтеріп шапалақтап және аяқты алшақ ұстап секіру .* ***Тыныс алу жаттығулары:*** *мұрынмен дем алып, ауыздан демді шығару.* *Бастапқы қалыпқа келу.* *Негізгі қимылдарды орындау:* ***І.Алға қарай екі аяқпен секіру.****Қояндар бейнеленген суреттерді (слайдты) көрсетеді.* *Тапсырманы түсіндіреді – өз жұбына секіріп барады да, оған қолын тигізеді, сосын жылдам өз орнына жүгіріп барады.* *Нұсқау – бір мезетте екі аяқпен бар жігерімен итерілуі керек.* *2.Тіке бағытта төрттағандап еңбектейді. Аюлар бейнеленген суретті көрсетеді.«Аюлар!» деген дауыс естілгенде, залдың қарама- қарсы жағына төрттағандап еңбектейді.* ***Қимыл-қозғалыс ойыны: «Қонаққа барайық».*** *Екі топқа бөлінеді, бірінші топтың екінші топқа қонаққа баруына ұсыныс*		

			жасайды. Жұптасуға көмектеседі. Жұптарға музыка әуенімен көңіл көтеруге ұсыныс жасайды. ***Қортынды***		
Серуенге дайындық	*Еңбегі адал жас өрен - мақсаты: өзіне өзі қызмет көрсетуге тәрбиелеу. Серуен кезінде қауіпсіздік ережелерін түсіндіру.*				
	Балаларға серуен алдында өз ойыншықтары мен кітаптарын орнына қоюды үйрету. Киімдерін ұқыпты киюге баулу: бас киімді дұрыс кию, шарфын тағу. Серуен кезінде тәртіп сақтау, асықпай жүру туралы әңгімелеу. Киіну кезінде бір-біріне көмектесуге баулу.	*Серуенге шығар алдында әңгіме жүргізу Жеңіл күртеше мен қалың күртені ажыратуды түсіндіру. Киімін дұрыс іліп қоюға баулу. Балаларды топпен бірге жүруге, тәрбиеші сөзін тыңдауға дағдыландыру.*	*Серуен алдында бөлмені жинақтап, үстел үстіндегі заттарды орнына қоюға үйрету. Қолғап, бас киім, шарфты дұрыс қолдануды көрсету. Аяқ киімнің бауын дұрыс байлауды бекіту. Қатармен жүргенде тыныштық сақтауды қадағалау.*	*Балаларға серуенге шыққанда денсаулықты сақтаудың маңызын түсіндіру (суықтап қалмау үшін жылы киіну). Киімдерін рет-ретімен киюге дағдыландыру: алдымен ішкі киім, содан кейін сырт киім. Шалбар мен белдемшені дұрыс киюді бақылау. Серуенге шыққанда тәртіп бұзбауды, тәрбиешіден алыс кетпеуді ескерту.*	*Серуен алдында бір-біріне көмектесу: достарына жәрдемдесу. Жейденің түймесін дұрыс қадап, күртенің ілгегін жабуды қадағалау. Аяқ киімін дұрыс шешіп, шкафқа ұқыпты қоюды үйрету. Серуен кезінде табиғатты бақылау және жолдастарымен мәдениетті қарым-қатынас жасауға тәрбиелеу.*
Серуен	***Картотека № 10*** *Торғай мен Қарғаны бақылау*	***Картотека № 11*** *Күнді бақылау.*	***Картотека №14*** *ауа- райын бақылау*	***Картотека №12*** *Ағаштардан желмен ұшып түсіп жатқан жапырақтарды бақылау.*	***Картотека №20*** *Жәндіктерді бақылау.*
	Серуен кезінде экологиялық мәдениет қалыптастыру, табиғатқа қамқорлық таныту. ***Күз серуен картотекасынан***				
Серуеннен оралу	*«Еңбегі адал жас өрен» - өз-өзіне қызмет жасау.*				
	Серуеннен оралу: *Балаларға киімдерін реттілікпен шешіп, өз сөрелеріне ұқыпты жинауды үйрету.* ***Тазалық процедуралары:*** *Балалардың қолдарын сабындап жуып, өз сүлгілеріне сүртінулерін*	***Серуеннен оралу:*** *Балаларға киімдерін шешіп, сөрелеріне жинаудың маңызын түсіндіру.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын сабындап жуып, сүлгілерін қолдануды талап ету. Балаларды тазалыққа, жинақылыққа тәрбиелеу.*	***Серуеннен оралу:*** *Киімдерін шешкеннен кейін ұқыптап бүктеп, өз орнына қоюды үйрету.* ***Тазалық процедуралары:*** *Әр бала қолын сабындап жуып, сүлгісін қолдануға үйренеді. Ұқыптылыққа тәрбиелеу.*	***Серуеннен оралу:*** *Балаларды киімдерін дұрыс шешуге, шкафтағы орнына жинауға үйрету.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын мұқият сабындап жуып, өз сүлгілеріне сүртінуді талап ету. Жеке*	***Серуеннен оралу:*** *Киімдерін ретімен шешіп, сөрелеріне жинауға, ұқыпты болуға үйрету. Егер киімдері кір болса, тәрбиешіге көрсетуге дағдыландыру.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын сабындап жуып,*

	талап ету. Тазалық пен ұқыптылыққа тәрбиелеу. ***Гигиеналық шаралар:*** *Жуыну кезінде суды шашпай, әдеппен қолдануды түсіндіру.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Барлық балалардың қолдарын жууын қадағалап, тамаққа ұқыптылықпен дайындалуға дағдыландыр*	***Гигиеналық шаралар:*** *Жуыну барысында суды үнемді пайдаланып, шашпауға баулу.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Қолдарын мұқият жуып, ас ішуге таза отыруға дағдыландыру.*	***Гигиеналық шаралар:*** *Балаларды сумен ойнамауға, жуыну кезінде тәртіп сақтауға шақыру.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Тамаққа бармас бұрын балалардың толықтай қол жуғанын тексеру.*	*бас тазалығын сақтауға тәрбиелеу.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Жуынғанда сумен ойнамауды, еденді шашпауға үйрету.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Балаларға ас алдында тазалық сақтаудың маңызын түсіндіріп, қол жууын бақылау.*	*жеке сүлгісін пайдалануын қадағалау. Балаларды әдептілікке, тазалыққа баулу.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Жуыну кезінде сумен ойнамауды, тәртіпті сақтауды ескерту.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Тазалықты сақтап, ұқыпты түрде түскі асқа дайындалуға бағыттау.*
Түскі ас	*Үнемді тұтыну мақсаты: суды үнемді пайдалану, шашпай жуыну*				
	Әңгіме: *– Ұқыпты бала әрқашан үнемді болады. Ол суды да, тағамды да ысырап етпейді. Ұқыптылық – жақсы мінездің белгісі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішіп отырғанда арқамызды түзу ұстап отырамыз. Бұл денсаулыққа пайдалы әрі ыңғайсыз жағдайдың алдын алады.*	***Әңгіме:*** *– Бір түйір дәннің артында көп еңбек бар. Асты төкпей, үстелді былғамай, таза ұстау – мәдениеттің көрінісі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішкен кезде орыннан тұрып жүгірмейміз. Қолымыздағы ыдыс сынуы немесе төгілуі мүмкін.*	***Әңгіме:*** *Бүгін біз ас үстіндегі әдептілікті тағы да еске түсірейік. Ас үстінде тыныш отырып, тамақтанған дұрыс.* ***Кеңес:*** *Тамақтың әрқайсысы денсаулыққа пайдалы. Сондықтан асты тауысып жеген жөн. Ас ішіп болған соң «Рахмет» айтып, бет-қолымызды жууды ұмытпайық.*	***Әңгіме:*** *– Балалар, ас ішкенде көзіміз тойып, көп алып қоюға болмайды. Өзімізге қажет мөлшерді ғана алып, тауысып жеген дұрыс. Бұл – үнемділіктің белгісі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ыдысты үстел үстінде ұстап, абайлап пайдаланамыз. Қолды сермеп сөйлемейміз, өйткені ыстық ас төгіліп кетуі мүмкін.*	***Әңгіме:*** *– Дастарқан басында бір-бірімізге сыйластықпен қарағанымыз дұрыс. Әркім өзіне қажеттісін алып, өзгеге де жеткізу – әдептілік.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қолымыздағы шаныщқы сияқты құралдарды абайлап қолданамыз. Оларды ойнауға пайдаланбаймыз*
Күндізгі ұйқы	*Ұйықтар алдында балалардың киімдерін ұқыппен жинап қоюына көңіл бөлу.*	*Балаларды бірізділікпен киімдерін шешіп, орындыққа немесе шкафқа қоюға дағдыландыру.*	*Киімдерін шешкенде балалардың ұқыпты әрекет етуіне назар аударту.*	*Балаларды ұйықтар алдында киімдерін ретімен шешіп, әдемілеп бүктеуге үйрету.*	*Киімдерін шешкен соң, әр баланың өз орнында реттеп қоюын қадағалау.*

	Өздерінің төсек-орнын дайындап, ыңғайлап жатуға дағдыландыру. Ұйқы алдында бөлмені желдетіп, таза ауа кіргізу. Балаларға төсекке жатарда артық әңгімелеспей, тыныш жатуды үйрету	*Ұйықтар алдында төсектерін мұқият жаюға бағыт беру. Бөлмеде тыныштық пен жайлы ахуал қалыптастыру. Ұйықтар алдында асықпай, сабырмен әрекет етуге кеңес беру.*	*Ұйықтар алдында өз төсек-орнын дұрыстап дайындап жатуды пысықтау. Бөлмеде жарықты бәсеңдетіп, тыныштық орнату арқылы ұйқыға қолайлы жағдай жасау. Балаларға төсек жанында ойнамауды, қауіпсіздікті сақтау керектігін еске салу.*	*Әрқайсысының өз төсегін жайып, жастығы мен көрпесін дұрыс орналастыруын қадағалау. Балаларға төсекке дұрыс жатуды және артық қозғалыс жасамауды ескерту*	*Төсегін дұрыстап жаюға, жастық пен көрпесін орнықтырып жатуға бағыттау. Балаларға қауіпсіздік ережелерін тағы бір рет еске салу және ұқыпты болуға үйрету.*
Ұйқыдан біртіндеп ояту, сауықтыру шаралары	***№14. 1.Ояну*** *Бойымызды жазайық, Қолымызды созайық. Жаттығулар жасайық. Ұйқымызды ашайық.*	***№16 1.Ояну*** *Көздеріңді ашыңдар, Кірпіктеріңді көтеріңдер. Беттеріңді жеңіл қимылмен сипаңдар, Бір - біріңе жымиыңдар*	***№15. 1.Ояну*** *Кел балалар тұрайық, Қолымызды жоғары созайық. Еңкейеміз еденге, арқамызды тік ұстап, Бір демалып алайық.*	***№13. 1.Ояну*** *Ұйқымызды ашайық Қолымызды созайық Енді қане бәріміз, Жаттығуды жасайық.*	***№ 12. 1. Ояну*** *Күнге қарап күлімдеп Көзімізді ашамыз Бойды түзе, көтер басты Сергіп ұйқы ашамыз*
	Қауіпсіздік ережесі – ұйқыдан тұру кезінде қауіпсіздік шараларын түсіндіру. «Еңбегі адал жас өрен» - ұйқыдан тұрып киіну өз-өзіне қызмет етуге тәрбиелеу. ***Ұйқы ашар жаттығу картотекасынан***				
Бесін ас	*Үнемді тұтыну мақсаты: суды үнемді пайдаланып, жуыну ережелерін түсіндіру.*				
	Әңгіме: *– Тамақ ішіп болған соң «Рахмет» айту – үлкенге құрмет, кішіге өнеге. Алғыс айту – әдептің көрінісі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас үстінде шуламаймыз, қасымыздағы адамдарға бөгет жасамаймыз. Үндемей отырып ас ішсек, барлығына ыңғайлы болады.*	***Әңгіме:*** *– Асты ысырап етпей, аздап алып, тауысып жеу – жақсы әдет. Артық қалған тамақ төгілсе, ол – еңбекті бағаламау болып саналады.* ***Қауіпсіздік:*** *– Тамақты асығып жұтпаймыз, жақсылап шайнаймыз. Бұл – ас қорытуға пайдалы әрі қауіпсіздік ережесі*	***Әңгіме:*** *– Әдепті бала дастарқан басында тәртіп сақтайды, тамақты тыныш ішеді. Тамақ үстінде ойнамай, қасындағы адамдарға құрметпен қарайды.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қолымыздағы қасық пен шанышқыны дұрыс ұстаймыз. Оларды сермеп, бір-бірімізге бағыттамаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Тамақ ішкенде дұрыс отырып, тәртіп сақтайық. Үстелде қисайып отырсақ, ыдысты төгіп алуымыз мүмкін.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас үстінде қатты дауыстап сөйлемейміз. Бұл – өзімізге де, қасымыздағы балаларға да қауіпсіз.*	***Әңгіме:*** *– Әр тағам – еңбектің жемісі. Артық алып қалдырмай, тауысып жеу – еңбекті бағалау. Асқа құрметпен қараған бала – тәрбиелі бала.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішкенде орыннан тұрып кетпейміз, ойнап жүгірмейміз. Бұл – жарақаттың алдын алады.*
Балалардың дербес іс-әрекеті (қимылдық, ұлттық, сюжетті-	***Дид ойын: «Гүлзардағы көбелектер мен гүлдер»*** ***Шарты:*** *гүлзарға топырақтың орнына,*	***Дид ойын: «Аңдардарды үйлеріне орналастыр»*** *-Мына үйлер қандай?*	***Шығармашылық орталық.*** *Мен суретші боламын Қолға қалам аламын Табиғаттың байлығын*	***Дене тәрбиесі*** *Кіріспе бөлім. Амандасу. Ойын гимнастикасы Алақанды ашайық,*	***Табиғат құбылыстарының дыбыстарын тыңдау)*** *Тәрбиеші: Балалар не естіңіздер? -Неңің дыбысы деп*

рөлдік, үстел үсті-баспа және басқа ойындар), бейнелеу іс-әрекеті, кітап қарау және басқалары)	қарақұмық жармасын салады. Балаларға жасанды гүлдерді таратып, гүлзарға отырғызуды ұсыну. Оған көбелектер мен гүлдерді орнату. ***Дид ойын: «Ретімен қою»*** *Шарты: сөреге 2 гүл, ал жоғарғы сөреге 3 гүл отырғызғыш қою.* ***Ашық сұрақ*** *«Гүл қанша? Горшок нешеу? Қайсысы көп (аз): гүл ма, әлде горшок пе? 2аз ба, әлде 3 аз ба? Олардың санын тең болуы үшіни не істеу керек?»* ***Тақпақ*** ***Гүлдер*** ***Гүльнази Назарова*** *Гүлдер, гүлдер көп гүлдер,* *Қандай сұлу көпсіңдер.* *Тербелесің жай ғана* *Желмен бірге шайқала.* *Өсіңдерші жайқала.* *Гүлім, гүлім, гүлімсің,* *Қандай әсем,сұлусың.*	*-Үлкен үй неше қабатты?* *- Демек үлкен үйде қандай аң тұрады?* *-Ортаңғы үйдің аңын тауып бер?* *-Кішкентай үйде не тұрады?* ***Дид ойын: «Алға –артқа, оңға –солға»*** *Сюжетті суреттермен жұмыс.* ***Дид ойын: «Кім тапқыр»*** ***Жұмбақтар сыры*** *Су құйсаң болды* *Кетеді бойлап* *Әдемі жұпар,* *Не? Көрші ойлап?! Гүл* *Шуақты жақсы көреді,* *Шырайланып күледі.(Гүл)* *Мұзастындақыстайды,* *Жасылтонынтыстайды.* *(Гүл)* ***Мига шабуыл.*** ***Логикалық есептер.*** *-Үш бұрыштың әр бұрышына отыру үшін неше торғай керек?* *-Дөңгелекте неше бұрыш бар?* *-Төрт бұрыштың бұрыштарында үш торғай отыр, дұрыс отыр ма, Неше торғай жетпейді?* *- Үй қандай пішіндерден тұрады?* *Құрт қандай пішіндерден тұрады?* *- Машина қандай пішіндерден тұрады?*	*Ақ қағазға саламын.* *Балаларды топқа бөлу, шығармашылық жұмыс.* ***1-топ: Дид ойын: «Күзгі табиғат»*** ***Шарты:*** *Пейзаж құрастыру. Өз ойын айту.* ***2-топ: Дид ойын: «Гүлдер натюрморты»*** ***Шарты:*** *Себетке әр түрлі гүлдерді жапсыру.* ***3-топ: Дид ойын: «Гүлді көйлек»*** *Шарты: Көйлектегі гүлдерді мақта таяқшасымен бояу.* ***4-топ: Дид ойын: «Гүл күлтелері»*** ***Шарты:*** *Гүлдің әр күлтесіне ермексазды жағу арқылы әсемдеу.* *Гүл өсірдім бөлмеме* ***Болат Үсенбаев*** *Үлгі болып өзгеге,* *Гүл өсірдім бөлмеме.* *Сұлулықтың сыйлығын* *Апарамын көрмеге.*	*Шапалақты соғайық.* *Шап-шап-шапалақ. Шап-шап-шапалақ. Кәне, маған қара, Бәрін бірдей қайтала.* *Бір-екі-үш, бір-екі-үш, Бәрін бірдей қайтала. (барлық қимылды).* *Оң аяқ, сол аяқ,* *Қаз-қаз бастық біз аздап* *Топ-топ-топ, топ-топ-топ.* *Кәне, қол, кәне аяқ?* *Ойнайықшы біз аздап.(Қол-аяқпен еркін қимылдар жасалады)* *Бір-екі-үш,бір-екі-үш,* *Ойнайықшыбіз аздап.* ***Негізгі бөлім*** ***Жалпы дамытатын жаттығулар Құралсыз*** *1. Аяқтары алшақ қойылған , қолдары төменде.* *Басты оң жақ, сол жақ иыққа қою. 5 р* *2. Аяқтары алшақ қойылған , қолдары бүйірде.* *1 - алға қарай еңкейіп, қолды аяқ басына дейін жеткізу керек.* *3. Аяқты алшақ қоямыз, қолды алдыға созамыз. Отырып ,тұру. 5 рет* *4. Аяқтары алшақ қойылған , қолдары бүйірде.* *1- қолды бастан асыра көтеріп шапалақтап және аяқты алшақ ұстап секіру .* ***Тыныс алу жаттығулары:*** *мұрынмен дем алып, ауыздан демді шығару.* *Бастапқы қалыпқа келу.*	*ойлайсыңдар? -жаңбыр, найзағай, жел, жапырақтардың сыбдыры* *-Дұрыс айтасыңдар. Осы құбылыстардың барлығы табиғат құбылыстарына жатады.* *Осы естіген дыбыстарыңды, яғни табиғат құбылыстарын құмның бетіне түсіріп көрейікші.* ***Құммен сурет салу ережесін түсіндіру.*** *құмды шашпаймыз, төкпейміз, азымызға салмаймыз.* ***Құммен сурет. Бұлт, жапырақтар, жаңбыр тамшысын.б*** ***Тақпақ: Табиғат*** *Табиғат біздің анамыз,* *Жер–Ана біздің панамыз.* *Таза болса табиғат* *Біз де аман боламыз.* ***Ой қозғау.*** *«Неге біз орманмен достыз? Ал бұл адамдарға не үшін қажет?* *Орман ережелерін білеміз бе?* ***Ереже*** *Бұтақтарды сындырмаңыз және ағаш қабығын зақымдамаңыз.* *Орманда қоқыс қалдырмаңыз.* *Құстардың ұяларын бұзбаңыз.* *Құмырсқа илеулерін жоймаңыз.* *- Гүлдерді қолдарыңызбен сындырмаңыз* ***Дид ойын: «Топтастыр»*** ***Шарты:*** *Тірі және өлі табиғат заттарын сурет арқылы топтастырып жинау.* ***Балаларды топқа бөлу.***

				Негізгі қимылдарды орындау: *1.Алға қарай екі аяқпен секіру.Қояндар бейнеленген суреттерді (слайдты) көрсетеді.* *Тапсырманы түсіндіреді – өз жұбына секіріп барады да, оған қолын тигізеді, сосын жылдам өз орнына жүгіріп барады.* *Нұсқау – бір мезетте екі аяқпен бар жігерімен итерілуі керек.* *2.Тіке бағытта төрттағандап еңбектейді. Аюлар бейнеленген суретті көрсетеді.«Аюлар!» деген дауыс естілгенде, залдың қарама- қарсы жағына төрттағандап еңбектейді.* ***Қимыл-қозғалыс ойыны: «Қонаққа барайық».*** *Екі топқа бөлінеді, бірінші топтың екінші топқа қонаққа баруына ұсыныс жасайды. Жұптасуға көмектеседі.* *Жұптарға музыка әуенімен көңіл көтеруге ұсыныс жасайды.* ***Қортынды***	*1-топ: Өлі табиғатқа жататын заттардың бөлігін құрастырып, жапсыру.* *2-топ: Қорапты жасылға бояу. Тірі табиғат заттарының жасыл қорапқа салу.* *Балаларды мадақтау.*
Балалармен жеке жұмыс	***«Кім тез табады?»*** *– Бөлмеден «қызыл затты тап», «дөңгелек затты көрсет» деп тапсырма беріледі.* *– Бала тез табуға тырысады.* ***Мақсаты: түстерді,***	***«Көлеңкені тап»*** *– Заттың суреті және оның көлеңке бейнесі беріледі (доп пен оның көлеңкесі).* *– Бала суретті көлеңкемен сәйкестендіреді.* ***Мақсаты: логикалық ойлау, салыстыру.***	***«Қай дыбысты естідің?»*** *– Тәрбиеші қоңырау, барабан, қасықты тықылдатып дыбыс шығарады.* *– Бала дыбысты тыңдап, «Бұл не?» деп табуы керек.* ***Мақсаты: есту қабілеті мен зейінді дамыту.***	***«Сиқырлы қап»*** *– Қапшықтың ішіне түрлі ойыншық немесе зат салып қоямыз (алма, қасық, кубик, доп).* *– Бала қолымен сипап, затты атамай табуы керек.* ***Мақсаты: сезім***	***«Сиқырлы сурет»*** *– Ақ қағазға қарапайым суретті (күн, гүл, үй) басталып қойылады.* *– Бала бояумен толықтырып шығады.* ***Мақсаты: қиял мен шығармашылықты дамыту.***

	пішіндерді ажырату, зейінін шоғырландыру.			***мүшелерін, ойлауын дамыту.***	
Серуенге дайындық	*«Еңбегі адал жас өрен»-өз-өзіне қызметететуге тәрбиелеу. Серуен кезінде қауіпсіздік ережелерін түсіндіру.*				
	Серуен алдында: тәртіпті қайталау. Мақсат: қатармен жүру, қол ұстасып жүру, тәрбиешіні тыңдау.	*Серуен алдында: әдемілікке тәрбиелеу. Мақсат: әдемі табиғатты көру, суреттеп айту.*	*Серуен алдында: табиғатты бақылау. Мақсат: құстардың дауысын тыңдау, жапырақтың сыбдырын есту.*	*Серуен алдында: жолдастық көмек жайлы айту. Мақсат: досының киінуіне көмектесу.*	*Серуен алдында: тазалық мәдениеті туралы айту. Мақсат: шалшыққа түспеу, қолын сүртү.*
Серуен	***Картотека № 10*** *Торғай мен Қарғаны бақылау*	***Картотека № 11*** *Күнді бақылау.*	***Картотека №14*** *ауа- райын бақылау*	***Картотека №12*** *Ағаштардан желмен ұшып түсіп жатқан жапырақтарды бақылау.*	***Картотека №20*** *Жәндіктерді бақылау*
	Серуен кезінде экологиялық мәдениет қалыптастыру, табиғатқа қамқорлық таныту. ***Таңғы серуенді бекіту.***				
Балалардың үйге қайтуы	*Өнегелі-15 минут. Қауіпсіздік ережесі - ата-анамен бала өмірінің қауіпсіздігі туралы әңгіме жүргізу.*				
	Бүгін балалар қазақтың ұлттық ойындарымен танысты. Достарымен ойнау арқылы бір-біріне құрмет көрсетуді үйренді. Үйде қарапайым ұлттық ойындарды бірге ойнасаңыздар, баланың қызығушылығы артады.	*Бүгін балалар серуен кезінде айналаны бақылап, жапырақтарды жинады. Табиғатқа қызығушылық танытып, ұқыптылыққа үйренді. Үйде бірге жиналған жапырақтардан немесе гүлдерден шағын бұйымдар жасауға көңіл бөлсеңіздер пайдалы.*	*Бүгін балалар түрлі геометриялық пішіндермен ойнады. Заттарды салыстыру, сәйкестендіру дағдыларын көрсетті. Үйде ойыншықтар немесе тұрмыстық заттар арқылы пішіндерді атауға көңіл бөлсеңіздер пайдалы.*	*Бүгін балалар түрлі дыбыстарды тыңдап, қай жануарға немесе затқа тән екенін ажыратты. Тыңдау және есте сақтау қабілетін дамытуға тырысты. Үйде табиғат дыбыстарын немесе музыка тыңдап, бірге талқылау пайдалы болады.*	*Бүгін балалар кітап бетінен суреттерді қарап, әңгіме құрастырды. Ой қорытып, өз қиялын әңгімеге айналдыруға талпынды. Үйде бірге кітап оқып, суреттер бойынша сұрақ қоюды әдетке айналдырсаңыздар жақсы.*

Тексерілді

Тәрбиелеу-білім беру процесінің циклограммасы

Мектепке дейінгі ұйым: «Балбөбек» бөбекжай-бақшасы МКҚК
Топ: Орта топ
Балалардың жасы: 3 жас
Қандай кезеңге жасалды : 28.10 – 01.11.2025ж
Тәрбиешілер: Абиева Т.Ж Оспанова С.М.

Күн тәртібінің үлгісі	Дүйсенбі	Сейсенбі	Сәрсенбі	Бейсенбі	Жұма
Балаларды қабылдау	*Күй күмбірі – баланы ұлттық өнер арқылы тәрбиелеу.*	*Күй күмбірі – ұлттық құндылықты құрметтеуге үйрету.*	*Күй күмбірі – баланы ұлттық өнермен қарсы алу, рухани байлыққа жетелеу.*	*Күй күмбірі – баланың жүрегіне ұлттық тәрбие ұялату.*	*Күй күмбірі –тіл мен дәстүрге құрмет қалыптастырады.*
	Балаларды есік алдында күлімсіреп қарсы алу. Баланың көңіл-күйін бақылау (қуанышты, мазасыз, ұйқышыл т.б.). Баланы шағын топпен ойнауға тарту.	*Баланы қуыршақпен немесе ойыншық аюмен қарсы алу. Киімін шешуге көмектесу. Жұмсақ кілемшенің үстінде тыныш ойынға шақыру.*	*Баланы қолынан ұстап, топқа бірге кіргізу. Пазлдың қарапайым бөліктерін беру. Жанында отырып, «сенің орның осында» деп сенімділік беру.Қысқа әуен қосып, көңілін көтеру.*	*Таңғы жылы амандасу Баланы топ бұрыштарына (кітап, сурет салу, құрастыру) еркін орналастыру. Баланың эмоционалды жағдайына ерекше назар аудару.*	*Баланы «Сиқырлы қоратшамен» қарсы алу (ішінен ойыншық таңдату). Таңдаған ойыншығын беріп, көңілін бөлу. Баланы қасында отырып, жай әңгімеге тарту.*
Ата-аналармен немесе баланың басқа заңды өкілдерімен әңгімелесу, кеңес беру	*Өнегелі 15 минут – ата-анаға бала денсаулығы туралы кеңес беру.*				
	Әңгіме: *Әдептілік пен сыпайылық – баланың адамгершілігінің айнасы. Үлкенді сыйлау, кішіге қамқор болу – тәрбиенің негізі.* ***Кеңес:*** *Балаңызды «Рахмет», «Кешір», «Өтінемін» деген сыпайы сөздерді қолдануға дағдыландырыңыз. Бұл – ізеттілік пен әділ қарым-қатынасты қалыптастырады.*	***Әңгіме:*** *Мейірімділік – адамдарды жақындастыратын ең асыл қасиет. Мейірімді бала айналасына қуаныш сыйлайды.* ***Кеңес:*** *Балаңызды ойыншықпен бөлісуге, достарына көмектесуге үйретіңіз. Бұл – мейірімділік пен жанашырлықты қалыптастырады.*	***Әңгіме:*** *Тәртіп – тәрбиенің негізі. Тәртіпті бала уақытты бағалап, жауапкершілікті сезінеді.* ***Кеңес:*** *Балаңызды күн тәртібін сақтауға, уақытылы тамақтанып, ұйықтауға дағдыландырыңыз. Бұл – тәртіп пен жинақылыққа баулиды.*	***Әңгіме:*** *Тәртіп – тәрбиенің негізі. Тәртіпті бала уақытты бағалап, жауапкершілікті сезінеді.* ***Кеңес:*** *Балаңызды күн тәртібін сақтауға, уақытылы тамақтанып, ұйықтауға дағдыландырыңыз. Бұл – тәртіп пен жинақылыққа баулиды.*	***Әңгіме:*** *Қамқорлық – адамгершіліктің белгісі. Қамқор бала айналасына жанашырлықпен қарайды.* ***Кеңес:*** *Балаңызды достарына көмектесуге, үйдегі шағын жұмыстарға қатысуға үйретіңіз. Бұл – қамқорлық пен жауапкершілікті дамытады.*

Балалардың іс-әрекеті (ойын, танымдық, коммуникативтік, шығарма шылық, эксперименталдық, еңбек, қимыл, бейне леу, дербес және басқалары)	***Картотека № 2*** ***Дид ойын:*** ***«Жапырақты ажырат»*** *Міндеті: Ұқсас белгісіне қарай жапырақтарды таба біледі.*	***Картотека № 5*** ***Дид ойын:*** ***«Не қайда өседі»*** ***Міндеті:****Балалар өсімдіктер туралы түсіне отырып, заттар арасындағы кеңістік байланыс-тарын анықтау арқылы өсімдік-терді өсу орнына қарай топтастыра алады.*	***Картотека № 7*** ***Дид ойын:*** ***«Табиғат құбылыстарын ата»*** *Міндеті: табиғат Құбылыстарын ажырата алады.*	***Картотека № 9*** ***Дид ойын:*** ***Құрылымдалған ойын:*** *Міндеті: белгілі бір ерекшеліктеріне қарай құстардың суреттеуді, оларды ажырата біледі.*	***Картотека № 7*** ***Дид ойын: «Гүлдерді күтеміз»*** ***Мақсаты:*** *балалар табиғатты рухани бағалау мәдениетін, гүлдерді дұрыс күтіп-баптау дағдыларын түсінеді.*
	Танымдық және зияткерлік дағдыларды дамыту картотекасынан				
Ертеңгілік жаттығу	*Қазан айының 5-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Қазан айының 5- аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Қазан айының 5- аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Қазан айының 5-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Қазан айының 5- аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*
	Жалпы даму жаттығуларын дұрыс жасай отырып, баланың қимыл-қозғалысын шыңдау. *Жаттығу кешені қосымша тіркелген*				
Таңғы ас	*Үнемді тұтыну - Суды, тамақты үнемді тұтыну жолдарын түсіндіру. Қауіпсіздік ережесін ескерту*				
	Әңгіме: *– Балалар, біздің ішетін асымыздың бәрінде дәрумендер бар. Сүт сүйекті қатайтады, ет күш береді, нан тоқ қылады. Бәрін тауысып жесек, дені міз сау, көңіліміз көтеріңкі болады.* ***Психологиялық тәрбие:*** *– Асымызды тауысып жегенде өзімізді мықты сезінеміз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ыстық асты бірден ішпейміз, үрлеп барып ішеміз.*	***Әңгіме:*** *– Әрбір ас – ата-анамыздың еңбегі. Оған құрметпен қарасақ, үлкендерді қуантамыз.* ***Психологиялық тәрбие:*** *– Үлкенді сыйлаған бала мейірімді болады.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас үстінде ыдысты ойыншық қылмаймыз, қолымыздан түсіріп алмау үшін абай ұстаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Суды да, тамақты да үнемдесек, ол жауапкершілігімізді көрсетеді.* ***Психологиялық тәрбие:*** *– Жауапты бала өзін де, басқаны да ойлайды.* ***Қауіпсіздік:*** *– Су төгілсе сүртіп аламыз, еденге қарап жүреміз, жүгірмейміз.*	***Әңгіме:*** *– Жемістер мен көкөністер бізге қуат береді. Сүт өнімдері мен ет те дәруменге толы. Оларды жесек, сергек жүреміз.* ***Психологиялық тәрбие:*** *– Сергек бала ойнағанда да, үйренгенде де көңілді болады.* ***Қауіпсіздік:*** *– Жемісті асықпай, жақсылап шайнап жейміз.*	***Әңгіме:*** *– Ас ішкенде тыныш отырсақ, бәрімізге ыңғайлы. Бұл – тәртіптіліктің белгісі.* ***Психологиялық тәрбие:*** *– Тыныш отырған бала өзін ұстай біледі, өзін-өзі сыйлайды.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас үстінде қатты сөйлемейміз, ауызымызда ас тұрғанда сөйлеспейміз.*
Ұйымдастырылған іс-әрекетті өткізуге	*«Қамқор» жобасы* ***Ойын: «Жоғалған***	*«Шабыт» жобасы* ***Ойын: «Сиқырлы музыка»***	*«Еңбегі адал жас өрен» жобасы* ***Ойын: «Кім еңбекқор?»***	*«Смарт бала» жобасы* ***Ойын: «Не жетіспейді?»***	*«Ұшқыр ой алаңы» жобасы* ***Ойын: «Қайда тұрады?»***

дайындық (бұдан әрі – ҰІӘ)	***ойыншыққа көмектесейік»*** *Тәрбиеші: «Ойыншық досымыз үйін таба алмай жүр. Қалай көмектесеміз?» – деп балалардан кеңес сұрайды. Балалар: «Жол көрсетеміз», «Қасына ертіп апарамыз». **Мақсаты:** баланы жанашырлыққа, қамқорлық жасауға баулу.*	*Әуен қосылады. Балалар музыкаға сай қимыл ойлап табады (құстың ұшуы, гүлдің ашылуы). Әр бала өз қимылын көрсетеді. **Мақсаты:** қиялды, шығармашылық қабілетті дамыту.*	*Тәрбиеші суреттер көрсетеді: бір бала ойыншық жинап жатыр, екіншісі шашып жүр. Балалар: «Мынау еңбекқор, мынау жалқау». **Мақсаты:** жақсы мен жаман қылықты ажырата білуге үйрету.*	*Үстелге заттар қойылады (доп, қасық, кітап). Біреуін тәрбиеші жасырады. Балалар: «Доп жоқ!», «Кітап жоқ!» дейді. **Мақсаты:** зейінді, есте сақтауды дамыту.*	*Тәрбиеші: «Балық қайда тұрады?» Балалар: «Суда!» «Қоян қайда тұрады?» – «Інде!» «Көлік қайда жүреді?» – «Жолда!» **Мақсаты:** логикалық ойлауын дамыту.*
Кестеге сәйкес ҰІӘ	*Экологиялық мәдениетті қалыптастыру бағытында - «Қамқор» жоба аясында балаларға күз мезгіліндегі табиғат туралы түсінік, зерттеу жұмыстарының кіріктірілген ұйә-ті*				
	Ағаш бұйымдар иллюстрациялық суреттер қарау. ***Ой қозғау.*** *Айтыңдаршы, адамдарға ағаштың қасиетін білу не үшін қажет? Адамдар ағашты өмірде қалай пайдалану керектігін, оны өңдеуді және онымен не істеу керектігін білу үшін оның қасиеттерін үйрену керек. Орман - бұл біздің досымыз, онда әр түрлі ағаштар өседі. Алдымен ағаш кесіледі, содан кейін оны бұтақтардан тазартады, бөренелерді зауытқа апарады, сонда оларды тақтай етіп кеседі, содан кейін*	***Ертегі әлемі бұрышы. Балалар Ағаштар туралы ертегі тыңдағыларың келе ме?*** *Ертеде Шырша, Қарағай Роуэн ,Қайың ағаштары дос болыпты* ***Олар бір күні өз-өздерімен мақтаныпты. Жаңа жылдық шырша -*** *«Менен артық таба алмайсың, мен қыс бойы жасылмын. Нағыз сұлулық сонда. Ал мен инелерімді 5-7 жылда бірте-бірте ауыстырып отырамын . Бірақ бәрі бірден емес, өз кезегінде, сондықтан мен әрқашан жасылмын. Жаңа жыл түні олар менің айналамда билейді. Ал олар менен қағаз, жасанды жібек жасайды, меннен үй салып,*	***Тілек шоғы.*** *Балалар гүл арқылы бір-біріне тілек тілейді.* ***Сөйлеуді дамыту.*** ***Мига шабул.*** ***Жұмбақ жасыру.*** *Жапырақты бояды, Атырапты бояды. Бояп-бояп барлығын Сап-сары ғып қояды. (Күз)* ***Дид ойын:*** ***“Күз белгісі неде?*** *Күзде жапырақтар... (сарғаяды) Күзде күн ... (суып, жаңбыр жауады) Күзде құстар...(жылы жаққа ұшады) Күзде түн...(ұзарады) Күн...(қысқарады) Күзде жеміс-жидек... (піседі)*	***Қызығушылықты ояту.*** *Балалар бүгін мен сендерді табиғатпен, оның сырларымен, тосын сыйларымен кездесуге шақырғым келіп отыр.* ***Ой дамыту*** *Табиғат бізге жылдың қай мезгілінде де өзінің керемет үйретеді. Құстар ән айтуды үйретеді. Егістік пен бақшадағы аралар бізге еңбек етуді үйретеді. Қар тазалыққа, күн мейірімділікке үйретеді. Барлық орман тұрғындары берік достыққа үйретеді. Жыл бойы табиғаттан көп нәрсені үйрену керек.*	***Тосын сәт.*** ***Орманшы атайдың телеграммасы.*** *Ол бізді өзінің орманына қонаққа шақырады. Барамыз ба балалар.* ***Ой қозғау.*** *Орман бізге не үшін керек? Орман – құстар мен жануарлардың мекені. Орман бізді қатты және суық желдерден қорғайды. Орман бізге құрылыс материалдарын береді. Орман бізге таза су мен ауа береді. Жарайсыңдар! Қазір орманға барайық, бірақ немен барамыз. Балалар: Автобуспен барайық. Автобус макетін құрастыру.*

	ағаштан заттар жасайды. *Балалар, ағаштан қандай заттар жасалады?* *Балалар: жиһаз, орындықтар, ойыншықтар.* *Дұрыс.Ағаштарды қорғау керек, олардан адам өміріне өте қажет көптеген пайдалы заттар жасауға болады.* ***Қызығушылықты ояту.*** ***Енді мен ағаштың қасиеттері туралы сөйлесуді және зерттеу жүргізуді ұсынамын.*** ***№1 тәжірибе*** ***«Ылғалға төзімділік»*** *Тәрбиеші : Ендеше судан ағаш кесегін шығарайық. Оған не болғанын қараңыз. Ол қарайып ісініп кетті.* *Неліктен бұлай болды? Ағаш суда ұзақ жатып, суды сіңіреді.* ***Қорытынды:*** *ағаш ылғалды сіңіреді және одан нашарлайды.* *Сондықтан ағаштан жасалған заттар сыртқа қарағанда үй ішінде жақсырақ қолданылады.* *- Тәрбиеші: Ағаш заттардың бұзылмауына қалай көмектесуге болады?*	*музыкалық аспаптар жасайды. Мынадай : мен бәріңнен әлдеқайда жақсырақ және қажетпін деп мақтанады.* ***Қарағай:*** *Мен де ең әдемі ағашпын . Менің діңім біркелкі, ал инелер шыршадан ұзынырақ . Ал олар менен үйлер мен моншалар салады. Мен де кеме жасайды. Мен ең маңызды* ***ағашпын*** *деп мақтанады.* ***Роуэн*** *– Я мақтаныңдар, мақтаныңдар <u>мен сендерге айтайын</u> : меннен жұқа және сымбатты нәрсе таба алмайсыңдар. Ал күзде сары түсті киім кисем, жидектерімнің шоғыры алыстан көрінеді, құрамында дәрумендер көп. Қыста қанша құсты аштықтан құтқарамын! Ал адамдар оларды жеуге қарсы емес. Солай!* ***Қайың Мен туралы қаншама ән шығарды.*** *Ал менің арқам ақ, сенікіндей емес . Ал менімен суықты да емдей алады , буындар ауырмас үшін тұнбаммен сүртеді.* *Менің отыным көп жылу береді. Менен жиһаз, шаңғы, шайыр да жасайды.* *Сондықтан мен ханшайыммын! Дейді.* *Бір күні орманның үстінен қатты жел ұшып, ағаштардың барлық*	*Күзде жазғы демалыс бітіп... (оқу басталады)* ***Математика*** ***Дид ойын:«Жапырақтың түсі қандай?»*** ***Шарты:*** *Жапырақтар жинау. Балалар жинаған жапырақтарын ажыратады.* *(түсін, пішінін айтады)* ***Көркем әдебиет*** ***Қ.Шаңғытбаев*** ***«Күзгі жапырақтар»*** *Алтын, сары, қызыл, көк,* *Алуан-алуан жапырақ,* *Күзгі бақта күлімдеп.* *Көз тартады жалбырап* *Өлең жолдарын қайталау арқылы жаттау.* ***Қоршаған орта*** ***Ой дамыту. АҚТ тех.*** *Күзгі орманға саяхат. Күз мезгілін бейне таспадан көрсету.Күзгі орманды тамашалау.* *Күзде табиғатта қандай өзгерістер болады?* *- Неліктен алтын, жомарт күз дейміз?* *- Күз мезгілінде бау-бақшада не піседі?* ***Дид ойын: «Саябақтағы жемістер»*** *Шарты: Үстелдің үстіндегі табақшадағы жемістер мен көкөністерді айырып жинау.* ***Шығармашылық бұрыш*** ***Балаларды сары,қызыл, жасыл жапырақтар арқылы топқа бөлу.***	*Бізді алда не күтіп тұрғаны және бүгінгі табиғат бізге не үйрететіні сендерді қызықтырады ма?* *Балалар: Иә, бізді қатты қызықтырады.* *Ендеше серуенге шығамыз.* ***Ауа райын бақылау*** *Балалар көңіл күйлерің қалай? (балалардың жауаптары)* ***Ой қозғау.*** *Ал ауа райы қандай, бірге анықтап көрейік. Аспанға қарайықшы.* *Біз күн сәулесінен ләззат аламыз ба?* *Бүгін жел соғып тұр ма?* *Оны қайдан білдік?* *Түсіндірме жұмыс:Аспанда бұлттар қалқып жүр, әрқайсысы бізге біртүрлі болып көрінуі мүмкін. Күн жиі бұлттардың артына тығылып, тығылмақ ойнағандай болады. Күн бізден жасырынғандықтан, сыртта салқын.* *Жел ағаштардың бұтақтарын шайқайды, жапырақтары түседі.* ***Тәрбиеші:*** *Бұл қандай мезгіл екенін еске түсірейікші?* ***Көк майсалы көрікті*** ***Алқаптағы көп егін*** ***Бұл күндері киіпті***	*Автобусты қандай пішіндермен құрастырдық.*<br*Атау.* ***Жолда көңілді болу үшін «Күз» туралы ән айтамыз.*** ***АҚТ технологиясымен.*** *Орманға келдік. Орманшы атай балаларға қарай келеді.* *Орманшы атай: Достар! Менен қорықпаңдар, мен сендерді ренжіттеймін, сендерді көргеніме өте қуаныштымын.* *Міне, мен сендерге жұмбақтар дайындап қойдым.* ***Дид ойын: «Кім тапқыр?»*** *Аспандағы алып доп,* *Жарқырайды жарық боп* ***Күн.*** *Ағайынды бәрі:* *Шықса – көк,* *Түссе – сары.* ***Жапырақ*** *Көкте туып,* *Жерде өледі.* ***Жаңбыр*** *Көз жасты – жылауық,* *Келе жатыр бір алып.* *Жабырқаса жылайды,* *Жадыраса тарайды.* ***Бұлт*** *Гүілдейді құлаққа* *Оны ешкім көрмейді.* ***Жел*** *Жарайсыңдар балалар, барлық жұмбақтарды шештіңдер, айналаға қараңдаршы, орман бізді қалай қарсы алады, құстар ән салады. Табиғат дыбыстарын тыңдайық*

	Балалар : Олар боялған кезде қалпын жақсы ұстайды.. Тәрбиеші: Сондықтан біздің бақшада, орындықтар, құмсалғыш, сырғанақ боялған Тәжірибе № 2 **Ағашты өңдеу оңай.** Қайрауышты алып, ағаш қарындашты қайрауға тырысайық. (Олар қарындашты қайрап жатыр.) Сіз қалай ойлайсыз, егер сіз қарындашты оңай қайрай білсеңіз, бұдан қандай қорытынды шығаруға болады? Балалар: Ағашты арамен кесуге, жонуға қайрауға болады. Біз ағаштың қандай қасиетін білдік? **Балалар: ағашпен жұмыс істеу оңай. Ағашты оңдеуге болады.** **Шығармашылық бұрыш** **Дид ойын: «Ағаш бұйымдар»** **Шарты:** топтағы ағаш бұйымдарды атау. **Балаларды топқа бөлу.** **1-Топ:** Қуыршаққа кровать салу **2-Топ:** Үш аюдың орындығын ретімен құрастыру.	мақтанышын өшіреді. қайыңдар, тау күлі, қарағайлар, шыршалар қатты қорқып кетеді де бір-біріне қарап, өздерінің мінез - құлқынан ұялып, қайтадан бірге өмір сүре бастайды.Осылайша олар орманда бірге өмір сүреді екен. - Балалар, ормандарда, саябақтарда әдемі ағаштар өсу үшін, оларға көңілді құстар ұя салу үшін оларға қамқорлық жасауымыз керек **Қызығушылықты ояту.** **Енді мен ағаштың қасиеттері туралы сөйлесуді және зерттеу жүргізуді ұсынамын.** **Тәжірибе № 1.** **Ағаш жеңіл, суға батпайды.** Сонымен, біз зерттейтін бірінші меншік бізден байыпты эксперимент жүргізуді талап етеді. Үстелде су салынған контейнерлер мен науада заттар бар. Металл затты алып, суға батырыңыз. Оған не болды және ол суда не істеді?? **Балалар: ол суға батып кетті.** Енді қағазды алып, суға салыңыз. Қағазда не бар және суда не болды? Балалар: Ол да суланып, суға батып кетті.	Жұмыс жасаудың әдіс тәсілдерін көрсету түсіндіру. **1-топ:Сары жапырақтар .** **Дид ойын: «Күзгі жапырақтар»** **Шарты:** Күз мезгіліндегі жапырақтардың түсін атау Кептірілген жапырақты бояу арқылы ақ қағазға бастырып сурет салу. **2-топ:Қызыл жапырақтар:** **Дид ойын: «Күзгі бақ жемістерін ата»** **Шарты:** Жемістерден натюрморт жапсыру. **Сергіту сәті.** Тербеледі ағаштар, Алдымнан жел еседі. Кіп – кішкентай ағаштар Біп – биік боп өседі. **Дид ойын:** **«Даналық ағашы »** Шарты: Күз мезгілі туралы сұрақтарға жауап беру арқылы алмаларды себетке жинау. «Шапалақ әдісі» арқылы қорытындылау. **Дене тәрбиесі** **Кіріспе бөлім. Амандасу.** Сапқа тұру, әр түрлі бағыт-та жүру, педагогтың белгісі бойынша шашыраңқы жүгіру жай жүруге ауыса отырып, өз орындарына тұру.	**Сары жібек көйлегін.** **Жел тынымсыз гүілдеп,** **Болып кетті тым бұзық.** **Шуылдайды тал, терек,** **Жапырағын жұлғызып.** Мына өлең жолдары қандай мезгілді бейнелеп тұр? Күз мезгілі несімен ұнайды ? Біз ауладағы ағаштарға назар аударайық. Оларға не болады? Балалар: ағаштардағы жапырақтардың түсі өзгерді (сары түсті). Жапырақтары ағаштардан түсіп жатыр. Тәрбиеші : Балалар , қалай ойлайсыңдар, жел ағаштан жапырақтардың түсуіне көмектесе ме? Тексерейік. **«Жел» тыныс алу жаттығуы** Жеңіл желдеткіш соғып жатыр - фф Жапырақты осылай шайқайды – ффф (тыныш, еркін дем шығару) Қатты жел соғып тұр ... Жапырақты осылай шайқайды - ффффф... **жапырақтың түсуі** Баланың алақанына жапырақтар қойып, оны үрлету. Жаттығу кезінде балаға жапырақтың	(табиғат дыбыстары жазылған аудио тыңдау) Ал, балалар, Ойнайық, демалайық. **(дене шынықтыру минуты)** Біз орманға бардық, Аяқтарды жоғары көтеріп жүру. Бұталардан секірдік, Ағаштарға созылдық, Жапырақтар тердік Ұзақ жүріп шаршадық Қайта серуенді жалғастырайық! **Аудио дыбыс.** **Орманшы: Ай-ай-ай, мен бірдеңені басып кеттім, аяғым ауырып тұр, қараңызшы. Әй, бұл шыны кесегі. Балалар бұл шыны қайдан шықты.** Тәрбиеші: Балалар, Орманшыға көмектесейік, оның аяғын таңсын, дәрігер Айболитті шақырайық. Доктор Айболит: Сәлеметсіздер ме құрметті балалар, маған хабарласқан сендер ме, менің көмегім қажет болды ма?. Орманшы: Балалар, көмектерің үшін рахмет. Доктор Айболит: Балаларда осылай болады: Олар орман ережесін білмейді. Орманға от жағады, әйнектерді сындырып кетеді, қоқыстарды лақтырады, сол дұрыс па?

	Торғай ағаш қорғайды ***Жақан Смақов*** *Шыр-шыр еткен торғайды* *Қорғамасаң, болмайды.* *Кіп-кішкентай торғайлар* *Ағаштарды қорғайды.* *Таспен атып торғайды,* *Ұя бұзған оңбайды.* *Құс өкпелеп кетеді,* *Бақшамызға қонбайды.* ***Балаларды мадақтау.*** ***Дене тәрбиесі*** ***Кіріспе бөлім.*** ***Амандасу.*** *Сапқа тұру, әр түрлі бағыт-та жүру, педагогтың белгісі бойынша шашыраңқы жүгіру жай жүруге ауыса отырып, өз орындарына тұру.* *Негізгі бөлім.* ***Жалпы даму жаттығулары.*** ***Таяқшамен*** *-Аяқтары алшақ қойылған, таяқшаны екі шетінен ұстап, жоғарыға, оңға, солға қарай созылып керілу(3-4 қайталау.) Б.қ.* *- Аяқтары алшақ қойылған, таяқша төменде қолдарымен ұстау.*	*Енді матаны алып, суға батырыңыз. Матада не болды?* *Балалар: Ол да суланып, суға батып кетті.* *Енді ағаш текшені алып, суға батырыңыз. Кубқа не болды ?* ***Балалар:*** *Куб ағаштан жасалғандықтан жүзеді. Егер ағаш суға батпаса, адамдар одан не сала бастады?* ***Балалар: Олар қайықтар мен кемелер сала бастады.*** *Сонымен, біз ағаштың алғашқы қасиетін білдік.* ***Қандай қасиетін білдік?*** ***Балалар:*** *Ол жеңіл, суға батпайды.* ***Тәжірибе № 2.*** ***Ағаш жылы болады.*** *Енді біз ағаштың келесі қасиетін білуге тырысамыз. Екі кружка жылы су, ағаш және әйнекті алайық. Қай кружка ұзақ уақыт бойы жылытады?* *Балалар: ағаш. Онда су жылы. Ал шыны кружкада су тез салқындатылады.* ***Біз ағаштың тағы бір қасиетін анықтадық.*** ***Онда нені байқадық?*** ***Балалар: ағаш сені жылытады*** ***Дид ойын: «Ағаш достары»*** ***Шарты:*** *Ағаш өсу үшін керек заттарды орналастыру. Балаларды топқа бөлу.*	*Негізгі бөлім.* ***Жалпы даму жаттығулары.*** ***Таяқшамен*** *-Аяқтары алшақ қойылған, таяқшаны екі шетінен ұстап, жоғарыға, оңға, солға қарай созылып керілу(3-4 қайталау.) Б.қ.* *- Аяқтары алшақ қойылған, таяқша төменде қолдарымен ұстау. Таяқшаны жоғарыға көтеріп созу, «кілем қағу» соғу қимылын жасау (3-4) Б.қ.* *- Аяқтары алшақ қойылған, таяқшаны кеуденің тұсында. Отырып, тұру. Б:Қ* *- Таяқшаны айналып секіру және жүру. (10 сек) Б.қ. келу.* ***Тыныс алу жаттығуы*** *Араның дыбысын салу. -з-з-з* *Негізгі қимылдарды ойын түрінде орындау.* *1.Түзу жолмен жүру* *Ені – 25см, ұзындығы – 2,5 метр түзу жолмен жүру.* *Ойын жаттығуы:* *«Соқпақпен жүріп өт». Әр қатарға қарама-қарсы таяқшаларды пайдаланып, ені 25 см ұзындығы 2,5 м соқпақ жасаймыз.* *Соқпақты жүріп өту* ***2.Кез келген бағытта төрттағандап еңбектеу.*** ***Ойын жаттығуы:*** ***«Маргаулар»***	*желмен ұшып түсуі туралы мәлімет беру.* ***Тәрбиеші: Балалар сендер кішкентай ғалым болғыларың келе ме?*** ***Танымдық және зерттеушілік әрекеттер.*** ***Тәжірибе №1*** *-Жасыл жапырақты алып, екіге бүктелген ақ матаның ішіне салыңыз. Енді ағаш текшеге жапырақты мата арқылы қатты соғамыз.* *- Тәжірибе барысында не көрдік ?* *(Матада жасыл дақтар пайда болды)* *Жапырақтағы бұл жасыл сұйықтық хлорофилл деп аталады және оны жасыл түске бояйды.* *Тәрбиеші: Балалар , жапырақ неден жасыл болады?* *Балалар: Күз келіп, күн суытып, күннің жылуы азайған кезде жапырақтардағы хлорофилл мөлшері бірте-бірте азайып, толығымен жойылып кетеді.* *Тәрбиеші: енді түсіндік бе, неліктен жапырақ сарғайады?* *Тәрбиеші: Қараңдаршы, біздің аяғымыздың астында қанша жапырақ бар! Олардың үстімен жүреміз. Сендер иіс сездіңдер ме?*	*Біздің балалар орман патшалығы туралы бәрін біледі.* *Айболит қоштасады және қоштасарда мен жабайы жидектердің бір себетін беремін, олар өте дәмді және пайдалы. Денсаулық үшін тамақтану керек, ауырмау керек, жазда дәрумендер жеп күш жинау керек.* *Сау болыңдар.* ***Орманшы атай:*** *Балалар, мен ойнағанды жақсы көремін, енді сендермен* ***«Ағаштар дұрыс киінсін» деген ойын ойнаймыз.*** *Шарты: Ағаштар неден бастап өседі ретімен құрастыру.* *(тамыр, дің, бұтақ, жапырақ)* ***Ой дамыту.*** *Енді біздің орманда үлкен зертхана бар. Сендер ғалым болғыларың келе ме?* ***Тәжірибе бұрышы.*** ***№1 тәжірибе*** *Мен ағаш пен темір заттарға шеге қағып не болатынын көреміз.* *Мен Кубикке шеге қағамын. Шеге ағаш кубикке оңай кірді ме? (иә)* *Ал енді мен темір кубикке шеге қағамын. Не болды. (Жоқ).* ***Қортынды:*** ***Сондықтан ағаш металлға қарағанда жұмсақ, оған шеге тез кірді.***

	Таяқшаны жоғарыға көтеріп созу, «кілем қағу» соғу қимылын жасау (3-4) Б.қ. *- Аяқтары алшақ қойылған, таяқшаны кеуденің тұсында. Отырып, тұру. Б:Қ* *- Таяқшаны айналып секіру және жүру. (10 сек) Б.қ. келу.* ***Тыныс алу жаттығуы*** *Араның дыбысын салу. - з-з-з* *Негізгі қимылдарды ойын түрінде орындау.* *1.Түзу жолмен жүру Ені – 25см, ұзындығы – 2,5 метр түзу жолмен жүру.* *Ойын жаттығуы: «Соқпақпен жүріп өт». Әр қатарға қарама-қарсы таяқшаларды пайдаланып, ені 25 см ұзындығы 2,5 м соқпақ жасаймыз. Соқпақты жүріп өту* ***2.Кез келген бағытта төрттағандап еңбектеу.*** ***Ойын жаттығуы: «Маргаулар»*** *Жан-жануарлардың балалары да өте кішкентай әрі ойнағанды жақсы көретінін түсіндіреді.* *Ойын ережесін еске салады: зал ішінде төрттағандап*	***1-топ:*** *А3 форматта салынған ағаш суретін құрастыру.* ***2-топ:*** *Салынған А3 форматта ағаш макетіне Күн суретін жапсыру.* ***3-топ:*** *Ағашқа ағып жатқан суды бояу.* ***4-топ:****Құс мүсіндеу.* ***Тыныс алу жаттығуы:*** ***Ауамен демаламыз*** ***Қортынды*** ***Балаларды мадақтау.*** ***Қазақ тілі*** ***Тақырыбы:Алтын күз*** ***Ой қозғау.*** ***Мнемокестемен жұмыс.*** ***Күз туралы суреттер.*** *-Күзде күн қандай болады?* *Жапырақтар неге түсіп жатыр?* *Түстері қандай* *-Адамдар қалай киінген?* ***Дид ойын: «Бұл қай мезгіл?»*** *Шарты: суреттерден күз мезгілін көрсете білу.* ***Тіл ұстарту жаттығуы:*** *Ер-ер-ер Жемістерді тер* *Сұрағанын бер.* *Ән-ән-ән Қамба толы дән* *Әжем айтқан ән.* ***III.Ой дамыту.*** *Мнемокесте арқылы өлең жолдарын жаттау.* ***Қ.Шаңғытбаевтың «Күзгі жапырақтар»*** *Алтын, сары, қызыл, көк,* *Алуан-алуан жапырақ,*	*Жан-жануарлардың балалары да өте кішкентай әрі ойнағанды жақсы көретінін түсіндіреді.* *Ойын ережесін еске салады: зал ішінде төрттағандап еңбектейді, «Қожайын келді!» деген белгі берілгенде жата қалып, қатып қалу, сосын қайта еңбектеу.* ***Қимыл-қозғалыс ойыны: «Орныңды тап!»*** *Көрпешелерді кез келген ретте төсеу.* ***Қортынды.*** ***Балаларды мадақтау.***	*Балалар: Иә, жапырақтардың иісі бар.* *Тәрбиеші:Не естіп тұрсыңдар?* *Балалар: Жапырақтардың сыбдырын естиміз .* *Тәрбиеші: Қалай ойлайсыңдар, неге жапырақтар сыбдырлайды?* *Балалар: Өйткені олар құрғақ.* ***Дид ойын: «Күзгі жапырақтар әлемі»*** ***Сурет салу.*** *Шарты: Жапырақтарға сары бояу жағып қағаз бетіне бастыру.* ***№2-тәжірибе:*** *Тәрбиеші: Серуенде ағаштардан жапырақтардың әр түрлі түсетінін байқадыңдар ма ? Қай жапырақ тез, қайсысы баяу түседі, қай жапырақ әдемі айналып тұрғанын білу үшін тәжірибе жүргізейік . Мұны істеу үшін әртүрлі өлшемдегі жапырақтарды алайық , қолымызды жоғары көтеріп, саусақтарымызды бос ұстаймыз. Жапырақ ұшып жатқанда, оның ұшуын мұқият қадағалаймыз.* *Балалар: Үлкен жапырақтар баяу түседі және айналмайды ,*	***Металл ауыр, қатты.*** ***Тәжірибе № 2.*** ***Ағаш жанып, жылу мен жарық береді.*** *Біз екінші тәжірибені жасай алмаймыз, өйткені бұл өте қауіпті. Мен бұл экспериментті суреттен көрсетемін. Егер сіз ағашты өртесеңіз, онда ол өртене бастайды. Өрт үлкен немесе кіші, қауіпті және пайдалы болуы мүмкін.* *Иллюстрацияларға қарап, от адамға дос бола ала ма, жоқ па, айтыңыз* *Балалар: Ия, мүмкін.* ***От бізге қалай көмектеседі?*** *Балалар: От жылыну үшін, тамақ пісіру үшін, қоқысты жағу үшін оны жеңіл ұстау үшін қажет.* *Балалар: Орманда от жағуға болады. Тамақты отқа пісіруге болады.* ***От адамның жауына айналғанда не ойлайсың? Ол қауіпті болуы мүмкін бе?*** *Балалар: иә.* *Тәрбиеші: Өрттің шығуына не себеп болуы мүмкін?* *Балалар: адамдар отқа немқұрайлы қарағанда немесе балалар сіріңке алған кезде.* *Балалар: балалар сіріңке ала алмайды, шөпті, қағазды өртей алмайды, қоқысты орманда қалдыра алмайды. Өрт орын алуы мүмкін. Тек*

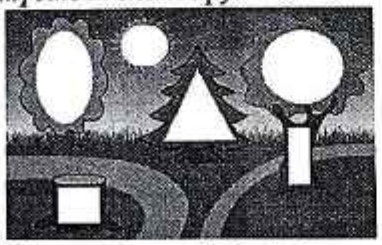
	еңбектейді, «Қожайын келді!» деген белгі берілгенде жата қалып, қатып қалу, сосын қайта еңбектеу. ***Қимыл-қозғалыс ойыны: «Орныңды тап!»*** *Көрпешелерді кез келген ретте төсеу.* ***Қортынды.*** ***Балаларды мадақтау.***	*Күзгі бақта күлімдеп.* *Көз тартады жалбырап* ***Қортынды*** ***Балаларды мадақтау.***		*Ал,кішкентай жапырақтар тез түседі және көбірек айналады.* ***№ 3-тәжірибе.*** *Тәрбиеші: Ал енді балалар біз тағы бір тәжірибе жасаймыз. Біз құрғақ жапырақтарды бассейнге саламыз , жапыраққа жаңбыр жаугандай суаргыштан су құямыз. Біраз уақыттан кейін олармен не болатынын көреміз.* ***Осы арада «Жаңбыр» ойынын ойнайық.*** ***Музыка әуенімен*** *Санамақ тақпақтың көмегімен «Жаңбырды» таңдаймыз.* *Жаңбыр бала киімін киіп, қолына тамшыларды ұстайды.* *Шеңберде еңкейіп отырған балалар бұлт. «Жаңбыр» шеңбер ішінде, балалардың қасында жүріп, тамшыларды соларға қарай тербетіп, әнін айтады:* *- Тамшы-тамшы, тамшы-тамшы,* *Осылай тамшылаймын көпке,* *Мен қаласам барлық балаларды* *Барлық жапырақтарды сулаймын әсте* *Балалар орындарынан тұрып, қол ұстасып,*	*ересектер сіріңке алып, өрт шығара алады.* *Тәрбиеші: Өрттер қандай қиындықтар әкеледі?* *Балалар: адамдар, ормандағы жануарлар өлуі мүмкін, орман, жәндіктер өледі.* *Біз екінші қасиетті анықтадық. Онда нені біліп, түсіндік?* *Балалар: ағаш жанып, жылу мен жарық береді. Сонымен қатар қауіпті жағы да бар.* ***Балалар біздің қайтатын уақытымыз болды.*** ***Орманшы атаймен қоштасайық*** ***Автобусқа мініп балабақшаға келу.*** ***Қортынды сұрақ-жауап.*** ***Музыка*** ***Тақырыбы:Күз байлығы*** ***Балаларды амандасужаттығуын жасап қарсылау.*** *Ө. Байділдаевтың «Көңілдіби» шығармасыменбалаларды қарсы алады,жүреді, әртүрлі ырғақтықимылдарды жасап үйретеді.* *- Балалар, біз өткен жолы «Күзгі орманға» барып, әртүрлі аңдарды көрдік. Ал бұл жолы біз «Бақшасыйын» тамашалаймыз. «Жеміс бағында» дейтін әдемі өлеңді суреттен оқыпкөруге шақырамын.*

				шеңбер бойымен билеп, ән айтады Жаңбыр бізді бекер қорқытпаңыз, Біз сенен қорықпаймыз. Қалағаныңша тамшылат Тамшың бізді суландыра алмайды. Жан-жаққа жүгіру, жаңбыр оларды қуып жетіп, оларды сулауға тырысады. Музыка аяқталғаннан кейін барлығы тоқтайды, «Жаңбыр» тигізген балалар қолдарын көтереді. Бәрі бірге санын санайды. Тәрбиеші: Ал енді жаңбырдан суланған жапырақтарға не болғанын тексерейік. Балалар: Жапырақтар жұмсақ болды, олар ешқандай сыбдырламайды. Тәрбиеші: Дұрыс, дымқыл жапырақтар сыбдырламайды, жұмсақ, ауыр болады, олар ұша алмайды.. **Дид ойын: «Кім тапқыр»** Жұмбақ жасыру. Тіл алсаң тиме, Үсті толған ине. Бірде жүрсе собалақ, Бірде жүрер домалап.(Кірпі) **Шығармашылық жұмыс.** Балаларды топқа бөлу.	- Балалар, жемістер қайкезде піседі? - Қандай жемістерді білесіңдер? (Балаларға суретті көрсетеді). Музыка тыңдау: **«Жаңбыр»**(Ә.Телгозиев,Қ.Мүсірепов). **Дидактикалық ойын:«Қоңыраулардыңдыбысын ажырат».** Тыңдату. - Айтыңдаршы, балалар, қандай дыбыс естідіңдер? Балаларға берілген текшеарқылы қоңыраулардың түрін, дыбысын ажыратудытүсіндіреді. **Ән үйрену:** **«Жемісбағында» (Ж. Қалжанова)өлеңін «Айгөлек» әніне салып айтады.** Екінші рет суретке қарап, әнді балаларға қайталап айтуды ұсынады.Енді «Бұлқайкездеболады? Күз» әнін (Б.Ерзакович, Ш. Ахметов)есімізге түсірейік. **Би: «Аңдар» биі** (Бизенің«Кармен » шығармасына қойылған).**«Кел, билейік»**(Б.Байқадамов) биінқайталап айту. **Ойын: «Саусақ сезімін оят».** Дорбаның ішіне: алма,алмұрт, қара өрік, сарыөрік салып қояды.

				1-топ: *Кірпіні қиып жапсыру* ***2-Топ:*** *Алманы мүсіндеп кірпінің үстіне жапсыру.* ***«Кірпі» саусақ жаттығуы*** *Момақанмын алайда (үш саусақтарын түйістіріп, кірпінің жүрісін салады)* *Тікенім көп абайла, (екі қолының саусақтарын айқастырып, кірпінің тікенектері жасайды).* *Кіріп кетсе қолыңа, Өкпелеме жарайма!* ***Кірпі:****Қыста күн өте суық, менің жейтін ештеңем жоқ.Балалар мен сендерге көмек сұрауға келдім. Көп ұзамай мен күзенімде, ескі діңгек астында ұйықтаймын. Бірақ күзенімді жабу үшін өзіме құрғақ жапырақтарды жинап үлгермедім. Сендердің аулаларыңдағы құрғақ жапырақтарды жинауға көмектесіңдерші .* ***«Жапырақтарды жинаймыз» ауладағы еңбек*** *Кірпі балаларға алғысын білдіреді, балаларға алма береді,* ***Нәтиже .*** *Тәрбиеші: Біздің серуеніміз аяқталды. Балалар, сендерге тапсырмаларды орындау,*	*Балаларқарамай, қолмен ұстапсезіну арқылы қандай жеміс екенін табу керек.* *- Балалар, бүгін қаймезгілге арналған әңдіайттыңдар?* *-Қандай ойын[1] ойнадыңдар?* *- Сендер өте жақсықатыстыңдар.* *- Сау болыңдар!* ***Қортынды***

				зерттеу жұмыстарын жүргізу қиын болды ма? Сендерге не ұнады? (Балалардың жауаптары). ***Ағаш макетін құрастыру.*** *Егер серуен ұнаса, онда ағашқа жапырақ жапсырамыз, ал ұнамаса бір жапырақты шалшыққа жабыстырыңыз.*	
Серуенге дайындық	*Еңбегі адал жас өрен - мақсаты: өзіне өзі қызмет көрсетуге тәрбиелеу. Серуен кезінде қауіпсіздік ережелерін түсіндіру.*				
	Балаларға сырт киімнің маңызын қысқа сөзбен түсіндіру («Жылы болу үшін киеміз»). Киінгенде түймесін тәрбиеші қадап, «түймелерді жабайық» деп айту. Аяқ киімін шешкен соң сөреге қоюды көрсетіп үйрету. Сыртқа шыққанда тәрбиеші артынан еріп жүруді қадағалау.	*Балаларға серуен алдында ойыншықтарын орнына қоюды ескерту. Киінгенде бір-біріне көмектескен балаларды мақтап қою. Қол ұстасып, тәрбиешіні тыңдап жүруге жаттықтыру.*	*Серуенге шығар алдында «Қайда барамыз?» деген сұраққа жауап беруге үйрету. Киімдерін біртіндеп өзі ұстауға баулу (қолғабын өзі алсын). Киінгеннен кейін айнадан өзін көрсетіп, «қарашы, әдемі болып киіндің» деп мадақтау. Қатармен жүруді шағын ойын арқылы үйрету («Пойыз болайық»).*	*Балаларға серуеннің қызықты болатынын айту (ағашты көреміз, құстарды тыңдаймыз). Аяқ киімнің оң–солын тәрбиеші көрсетіп беру. Баланы сыртқа шығарда қолынан ұстап алып шығу.*	*Балаларды киінер алдында тыныш отырғызу. Киімдерін тәрбиешінің көмегімен рет-ретімен кию: алдымен аяқ киім, сосын бас киім. «Қолыңды бер, бірге киейік» ойынымен жеңінен өткізуге көмектесу. Қатарға тұрып шығуды үйрету*
Серуен	***Картотека №2*** *Күзгі жапырақтарды бақылау.*	***Картотека № 3*** *Жәндіктерді бақылау.*	***Картотека №8*** *«Жылы жаққа қайтқан құстарды бақылау»*	***Картотека №10*** *Торғай мен Қарғаны бақылау.*	***Картотека № 12*** *Ағаштардан желмен ұшып түсіп жатқан жапырақтарды бақылау.*
	Серуен кезінде экологиялық мәдениет қалыптастыру, табиғатқа қамқорлық таныту. ***Күз серуен картотекасынан***				
Серуеннен оралу	*«Еңбегі адал жас өрен» - өз-өзіне қызмет жасау.*				
	Киімдерін шешу: *Әр бала өз киімін орнына қоюға үйренеді.*	***Киімдерін шешу:*** *Киімдерін шешіп, бір-бірінің заттарын алмауға үйрету.*	***Киімдерін шешу:*** *Балаларды киімдерін ретімен шешуге*	***Киімдерін шешу:*** *Киімдерін бүктеп, шкафқа қоюға үйрету.*	***Киімдерін шешу:*** *Әр бала өз киімін шешіп, жинақтап қоюға*

	Тазалық процедуралары: *Қолдарын жақсылап жууын қадағалау.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Жуыну кезінде тыныш болуға тәрбиелеу.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Ас алдында қолдарын жууын тексеру.*	***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын сабындап жууға бағыттау.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Сумен ойнамауды үйрету.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Балаларды асханаға отыргызу.*	*дағдыландыру.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын жуған соң сүлгісін қолдану.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Жуыну кезінде суды төкпеуді түсіндіру.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Таза қолмен асханаға бару.*	***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын сабындап жуу, сүлгісін таза ұстау.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Сумен ойнамай, тыныштық сақтау.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Ас алдында қолдарын жууды талап ету.*	*дағдыланады.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын жақсылап жууды үйрету.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Жуыну кезінде сабынды дұрыс пайдалану.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Балаларды асханаға дайындау.*
Түскі ас	*Үнемді тұтыну мақсаты: суды үнемді пайдалану, шашпай жуыну*				
	Әңгіме: *– Ас ішкенде өзімізге жететіндей ғана алайық. Артық алып, қалдыру – дұрыс емес.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішкенде асықпай жейміз.*	***Әңгіме:*** *– Ас – ойын емес. Ас ішіп болған соң ғана ойнаймыз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ойыншықты дастарқанға әкелмейміз.*	***Әңгіме:*** *– Әрбір түйір ас – еңбектің жемісі. Оны төкпей, ысырап қылмай жейік.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ыдысты үстелге қатты қоймаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Ас ішсек, күшті, сергек боламыз. Ас – денсаулыққа пайда.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ыстық асқа үрлеп ішеміз.*	***Әңгіме:*** *– Асқа құрмет көрсетсек, дастарқанымыз берекелі болады. Әр асқа алғыс айтайық.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас үстінде шуламаймыз, тыныш отырамыз.*
Күндізгі ұйқы	*Белгілі жүйелікте киімдерін шешуді, киімдерін ұқыпты орындыққа іліп қоюды пысықтау.*	*Өз төсек орындарын дайындап жатуды дағдыландыру.*	*Балалардың тыныш ұйықтауына жағымды жағдай жасау*	*Ұйқыға дайындық кезінде қауіпсіздік ережелерін ескерту. Өз төсегін ашып жатуға кеңес беру.*	*Белгілі жүйелікте киімдерін шешуді, киімдерін ұқыпты орындыққа іліп қоюды пысықтау*
Ұйқыдан біртіндеп ояту, сауықтыру шаралары	***№1. Ояну*** *Қандай гажап керемет, Әсем есік ашылды. Түрлі - түсті бояулар, Аспанда жайылып шашылды Ұйқымшайдайашылды*	***№2. Ояну*** *Балапандар тұрайық Көзімізді ашайық Жан-жаққа біз қарайық Бір күлімдеп алайық.*	***№3 Ояну*** *Көзіміздізді ашайық Бойымызды жазайық Қолмен көзді ұқалап Созылыпбіралайық.*	***№4. Ояну*** *Көзіміз ашылды Ұйқымыз басылды Дем алдық ұйықтадық Шаттанып ойнайық.*	***№5. Ояну*** *Оянайық балалар Маған тезірек қарандар Шапалақты ұрайық Орнымыздан тұрайық.*
	Қауіпсіздік ережесі – ұйқыдан тұру кезінде қауіпсіздік шараларын түсіндіру. *«Еңбегі адал жас өрен» - ұйқыдан тұрып киіну өз-өзіне қызмет етуге тәрбиелеу.* ***Ұйқы ашар жаттығу картотекасынан***				
Бесін ас	*Үнемді тұтыну мақсаты: суды үнемді пайдаланып, жуыну ережелерін түсіндіру.*				
	Әңгіме: *– Дастарқан басында бір-бірімізге*	***Әңгіме:*** *– Ұқыпты бала әрқашан үнемді болады. Ол суды да,*	***Әңгіме:*** *– Бір түйір дәннің артында көп еңбек бар. Асты*	***Әңгіме:*** *– Суды дұрыс пайдаланған адам табиғатты*	***Әңгіме:*** *– Балалар, ас ішкенде көзіміз тойып, көп алып қоюға*

	сыйластықпен қараганымыз дұрыс. Әркім өзіне қажеттісін алып, өзгеге де жеткізу – әдептілік. ***Қауіпсіздік:*** *– Қолымыздағы шанышқы сияқты құралдарды абайлап қолданамыз. Оларды ойнауға пайдаланбаймыз.*	*тағамды да ысырап етпейді. Ұқыптылық – жақсы мінездің белгісі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішіп отырғанда арқамызды түзу ұстап отырамыз. Бұл денсаулыққа пайдалы әрі ыңғайсыз жағдайдың алдын алады.*	*төкпей, үстелді былғамай, таза ұстау – мәдениеттің көрінісі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішкен кезде орыннан тұрып жүгірмейміз. Қолымыздағы ыдыс сынуы немесе төгілуі мүмкін.*	*қорғайды. Жуынганда немесе ыдыс жуганда суды ағызып қоймай, тек қажетіне қолдануымыз керек.* ***Қауіпсіздік:*** *– Су ішкенде асықпай жұтамыз, күліп сөйлеп ішпейміз. Бұл – қауіпсіздіктің бір шарты.*	*болмайды. Өзімізге қажет мөлшерді ғана алып, тауысып жеген дұрыс. Бұл – үнемділіктің белгісі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ыдысты үстел үстінде ұстап, абайлап пайдаланамыз. Қолды сермеп сөйлемейміз, өйткені ыстық ас төгіліп кетуі мүмкін.*
Балалардың дербес іс-әрекеті (қимылдық, ұлттық, сюжетті-рөлдік, үстел үсті-баспа және басқа ойындар), бейнелеу іс-әрекеті, кітап қарау және басқалары)	*«Smart bala» жобасы «Мен – зерттеушімін» - онертапқыштықка алгашқы қадам негізінде.*				
	«Жыл мезгілдері» ***Міндеті:*** *Суретте бейнеленген негізгі белгілері бойынша әр жыл мезгілдері жайлы түсінеді. Балалар жыл мезгілдерін ретін дұрыс көрсете біледі.* ***Жүргізілу барысы:*** *Дайын суреттерге әр жыл мезгілінің ерекшеліктерін жапсыру немесе салу.* ***«Керемет орман»*** ***Ойынның Міндеті:*** *балалар өз қиялында схемалық бейнелеуіне сүйене отырып бейне орналастыра алады.* ***Ресурстар:*** *бірдей қағаз парақтары, оған бірнеше ағаштар салынған және аяқталмаған, пішінделмеген кескіндер әр жерде орналасқан. Түрлі-түсті*	***Дид ойын: «Ормандағы құрылыс»*** *Шарты: - Геометриялық фигураларды орындарына орналастыр. Тар жолды, кең жолды көрсет. Шеңбер, сопақ және үшбұрыш қандай түсті? Жасыл түс. Шаршы мен төртбұрыштың түсі қандай? Қоңыр түс.* *Ағаштарға пішіндерді жапсыру және жамауды бояу.* *Орман алаңқайына гүлдерді мүсіндеп жапсыру.* *Кең жолда қандай пішін тұр?* *Екі жолдың ортасында қандай пішін тұр?*	***Тәжірибелік алаң*** ***Қалай ойлайсыңдар, ағаш суға батады ма, жоқ па?*** *Тексерейік. Мұны істеу үшін ағаш тығын мен тиынды алайық. Ағаш тығынды суға салыңыз. Не байқап жатырсыз? Судағы ағаш туралы не айтуға болады? Ол суға батып кетті ме, жоқ па?* *Бірақ бізде ағаш тығын ғана емес, тиындар да бар. Олар қандай материалдан жасалған? (Металл). Тиын суға батады ма?* *Монетаның батып бара жатқанын тексеріңіз.* *Тәжірибе жасап, балалар қорытынды жасайды: Балалар, біз ағаштың қандай қасиетімен таныстық?ағаш суға батпайды. Иә, балалар, ағаш суға батпайды, сондықтан адамдар*	***Дене тәрбиесі.*** ***Кіріспе бөлім.*** *Амандасу Әжемнің ауылында (таза ауада)* *Сапқа бір қатармен тұру,шеңбермен жүру.* *«Біз бүгін ауылға әжемізге қонаққа барамыз»* *Шеңбер бойымен жүру.* *Шеңбер бойымен сапқа тұру.* ***Негізгі бөлім. Жалпы даму жаттығулары*** ***Дене бітімінің арналған жаттығулар*** ***«Әжеммен бірге кім тұрады?*** ***1.Тауықтар қанатын қағады.*** *Б.қ.: аяқтар табан өлшеміндей қашықтықта, қолды төмен түсіреді. қолды екі жаққа көтереді, 2 – б.қ., 3-4 – тағы да солай 4-5 рет.* ***2.Қаздар қықылайды:*** *аяқтар иыққа сәйкес*	***Дид ойын: «Кім тапқыр?»*** ***Жұмбақ жасыру*** *Қолы жоқ, аяғы жоқ-қозғалады, ауызы жоқ тыныс алады, қоректенеді,- бұл не болды?* *Сұрақ- жауап жұмбақтың шешуіне байланысты.* ***Ой дамыту:*** *Суретпен жұмыс* *Балалар өсімдіктер қайда өседі?* *Өсімдіктердің адам өміріндегі маңызы қандай?* *Өсімдік өсу үшін не керек?* *Өсімдіктер өсу үшін не істеуіміз керек?* ***Топтарға бөлінеміз:*** ***1-Топ: Бөлме гүлі (*** *бөлме гүлдерін сүртіп, оларға күтім жасайды).* ***2-Топ: Дала гүлі.*** *(Гүлдерді отырғызады.)* ***3-Топ: Бақша гүлі*** *Сөйлем құрау.* ***Балаларды мадақтау***

	қарындаштар жиынтығы.	*Тар жолда қандай пішіндер тұр?*	*ағаштан суда қайық, сал, көлік жасайды.* *Ал тиын неге батып кетті?* *Ол ауыр болғандықтан.* *Металл ауыр.Ағаш жеңіл.* *Тәрбиеші: Жас зерттеушілер, біз ағаштың қандай қасиеттері бар екнін тәжірибе жасау арқылы білдік?* ***Балалардың жауаптары:*** *1. Ағаш жеңіл, суға батпайды.* *2. Ағаш жанып, жылу мен жарық береді.* *3. Ағаш жылы болады.* *4. Ағашты өңдеу оңай.* *Осылайша ағаштың көптеген керемет қасиеттері бар, сондықтан адамдар оны күнделікті өмірде кеңінен қолданады.*	*қашықтықта, қолдары белде.* *1 – алға қарай иіледі, шынтақтарын артқа жібереді, 2 – б.қ., 3-4 – тағы да солай 4-5рет.* ***3.Маргаулар керіледі.*** *Б.қ.: төрттағандап тұрады.* *1 – жауырынды доғадай иеді, 2 – арқаны шіктіреді. Б.қ., 3-4 – тағы да солай 4-5 рет.* ***4.Күшіктер ойнайды.*** *Б.қ.: шалқасынан жатады. 1,2,3,4 – аяғы мен қолдарын шапшаң қозғайды.* ***5.Құлыншақтар секіреді.*** *Бір орында тұрып секіру* *Тыныс алу жаттығуы* *«Ауызбен және мұрынмен тыныс алудың үйлесімділігі»* *Негізгі қимыл -қозғалыс жаттығуы.* *«Әжемізге бау-бақшада көмектесейік»* *1.«Бау-бақшамен жүреміз» – ені 20 см, ұзындығы 3 метр имектелген жолмен жүру.* *2.«Қарбыз жинаймыз» – бір-бірінен 1,5 метр қашықтықта отырып екі қолымен допты домалату.* ***Қимыл-қозғалыс ойыны: «Тауық пен балапандар».***	

				Алаңның бір жағында үй – қоршалған орын болады, онда тауық пен балапандар бар (еденнен биіктігін 50 см-дей етіп бағандар арасына жіп тартылады). Бір жақ шетіне «үлкен құс» орналасады. Тауық жіптің астынан өтіп, қорек іздеуге аттанады. Ол балапандарын «ко-ко-ко» – деп шақырады.	
Балалармен жеке жұмыс	***«Жануарларға қамқор боламыз»*** ***Мақсаты:*** *Балаларды жануарларға қайырымдылықпен қарауға тәрбиелеу.*	***«Менің баласы?»*** ***Мақсаты:*** *Балалардың «үлкен», «кіші» ұғымдары туралы түсініктерін бекіту; жабайы және үй жануарлары туралы білімдерін кеңейту.*	***Қайсысы қайда тіршілік етеді.*** ***Мақсаты:****жануарлар-ды ұқсас белгілеріне қарай табу,олардың мекен-жайын анықтау.*	***«Шаштараз» сюжетті-рөлді ойын Мақсаты:*** *ойын желісін өздігінен дамыта білуді, тақырыбын келісіп алуды, рөлдерді бөлісе білуді қалыптастыруды жалғастыру.*	***«Көп және біреу»*** ***Ойынның мақсаты:*** *көп және біреу қатынас-тарын білуге үйрету; заттардың тең, тең емес топтарын салыстыру.*
Серуенге дайындық	*«Еңбегі адал жас өрен»-өз-өзіне қызмететуге тәрбиелеу.* *Серуен кезінде қауіпсіздік ережелерін түсіндіру.*				
	Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру.	*Серуенге шығу. Балалардың киіну реттілігін бақылау, киінгенде түймелерін қадап, аяқ киімінің бауын байлауды , киіміндегі олқылықтарды жөндеуді қадағалау. Киім шкафтарын таза ұстау және жинау*	*Серуенге шығу, балаларды біртіндеп киіндіру, киімдерінің дұрыс киілуін қадағалау, қатармен жүруге дағдыландыру.*	*Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу.*	*Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары.* *Киім шкафтарын таза ұстау және жинау*
Серуен	***Картотека №2*** *Күзгі жапырақтарды бақылау.* *Ұлттық ойын- ұлт қазынсы* *«Тақия тастамақ»*	***Картотека № 3*** *Жәндіктерді бақылау.*	***Картотека №8*** *«Жылы жаққа қайтқан құстарды бақылау»*	***Картотека №10*** *Торғай мен Қарғаны бақылау.* *Ұлттық ойын- ұлт қазынсы* *«Ұшты-ұшты»*	***Картотека № 12*** *Ағаштардан желмен ұшып түсіп жатқан жапырақтарды бақылау.*
	Серуен кезінде экологиялық мәдениет қалыптастыру, табиғатқа қамқорлық таныту. ***Таңғы серуенді бекіту.***				
	Өтегелі-15 минут. Қауіпсіздік ережесі - ата-анамен бала өмірінің қауіпсіздігі туралы әңгіме жүргізу.				

Балалардың үйге қайтуы	*Бүгін балалар «Жыл мезгілдері» суреттерін қарап, айырмашылық-тарын атады. Ойлауын дамытуға тырысты. Үйде суреттерді пайдаланып, «Қай мезгіл?» ойынын ойнаңыз.*	*Бүгін балалар әртүрлі жануарлардың іздерін салыстырды. Қызығушылық танытып, зерттеуге талпынды. Үйде жануарлардың ізін қағазға салып көрсетуге болады.*	*Бүгін балалар ән тыңдап, шапалақпен ырғақ соқты. Музыкалық есту қабілетін дамытты. Үйде қарапайым ырғақ ойынын ойнаңыз.*	*Бүгін балалар «Жасырынған затты тап» ойынын ойнады. Зейінін дамытты. Үйде ойыншық жасырып, «қайда?» деп сұраңыз.*	*Бүгін балалар қимылды жаттығулар жасады (еңбектеу, секіру). Қозғалыс белсенділігін көрсетті. Үйде бірге шағын жаттығулар жасаңыз.*

Тексерілді

Тәрбиелеу-білім беру процесінің циклограммасы

Білім беру ұйымы: «Балбөбек» бөбекжай-бақшасы МКҚК
Топ: Орта топ
Балалардың жасы: 3 жас
Қандай кезеңге жасалды : 03.11 – 07.11.2025ж
Апта дәйексөзі: «Әділ болсаң-ардақты боласың»
Тәрбиешілер: Абиева Т.Ж. Оспанова С.М.

Күн тәртібінің үлгісі	**Дүйсенбі**	**Сейсенбі**	**Сәрсенбі**	**Бейсенбі**	**Жұма**
Балаларды қабылдау	*Күй әуені – қазақтың асыл мұрасын қастерлеуге жетелеу.*	*Домбыра үні – баланы мейірімділікке баулу.*	*Күй күмбірі – ұлттық өнерді қадірлеуді үйрету.*	*Қоңыр күй – елін сүйген азамат болуға баулу.*	*Домбыра әуені – ұлттық дәстүрді ардақтауға жетелеу.*
	Баланы есімімен атап, қарсы алу. *Жұмсақ ойыншық беріп тыныштандыру.* *Қысқа уақыттан кейін анасын жылы қоштасып шығарып салуға үйрету.*	*Баланы есік алдында «Кел, қолымнан ұстайық» ойынымен қарсы алу.* *Баланың көңіл-күйін бақылау*	*Баланы қуыршақпен немесе ойыншық аюмен қарсы алу.* *Киімін шешуге көмектесу.* *Жұмсақ кілемшенің үстінде тыныш ойынға шақыру.*	*Баланы «Жылы құшақ» ойынымен қарсы алу.* *Көңіл-күйін сұрамай, жай ғана жылы сөз айту.* *Сурет қарау немесе кітаптан жануар көрсету.* *Баланы топтағы басқа балалармен бірге шағын ойынға қосу.*	*Баланы есік алдында «Күлімдейміз» ойынымен қарсы алу.* *Үстелге отырғызып, ойыншық беру.* *Баланы тамақ пен ұйқы жайлы жеңіл сұрақпен алаңдату.*
Ата-аналармен немесе баланың басқа заңды өкілдерімен әңгімелесу, кеңес беру	*Өнегелі 15 минут – ата-анаға бала денсаулығы туралы кеңес беру.*				
	Тәртіпті жылы сөз бен мейірім – баланың көңіл-күйіне қуат беретіні жайлы әңгімелесу. *Кеңес: Баланы балабақшаға әкелгенде күлімдеп, жылы сөз айтып шығарып салыңыз, балаңызға да жылы сөзді айтуға үйретіңіз.*	*Тазалық – денсаулық кепілі. Баланың мәдени-гигиеналық дағдылары болашақта оның денсаулығы мен тәртібіне әсер ететіні жайлы әңгімелесу.* *Кеңес: Үйде қол жуу, тіс тазалау, үйімді ұяда ұстауды балаңызға күнделікті үйретіңіз.*	*Әдептілік – ата-анадан басталатыны, бала үлкенді сыйлауды үлгі арқылы үйренетіні жайлы әңгімелесу.* *Кеңес: «Рахмет», «өтінемін», «кешір» деген сыпайы сөздерді балаңызға жиі айтуға үйретіңіз.*	*Сөйлеу мәдениеті – баланың өз ойын дұрыс жеткізе білуіне ықпал ететіні жайлы әңгімелесу.* *Кеңес: Балаңызға қысқа тақпақтар мен жаңылтпаштарды үйретіп, бірге қайталауға дағдыландырыңыз.*	*Отбасы – баланың алғашқы мектебі, құндылықтар отбасынан басталатыны жайлы әңгімелесу.* *Кеңес: Демалыста балаңызға пайдалы істі бірге жасауды үйретіңіз (мысалы: гүлге су құю, бөлмені жинастыру).*
Балалардың іс-әрекеті (ойын,	*Картотека № 1* ***«Жер, су, ауа»***	*Картотека № 2* ***«Жапырақты ажырат»***	*Картотека № 4* ***«Затты сипаттау»***	*Картотека № 7* ***«Табиғат құбылыстарын ата»***	***Картотека № 8*** ***«Нан дастарханға қалай келеді?»***

танымдық, коммуникатив тік, шығарма шылық, эксперименталдық, еңбек, қимыл, бейне леу, дербес және басқалары)	***Ойын шарты:*** *Балалар шебер құрып тұрады, допты бір балаға лақтырып «Жер» деген кезде жердегі өсімдіктер, заттар, адам, үй, жануарларды атап айтады,*	***Ойын шарты:*** *жапырақтарды салыстыру, қай ағаштың жапырағы екенін табу.*	***Ойын шарты:*** *Әр түрлі жемістер немесе көкөністер суретті муляждары салынған ыдыстан бір затты алады. Сонан соң сол затты жан-жақты сипаттайды және заттың атын атап,түр-түсін ажыратады.*	***Шарты:*** *қар мен жаңбырды ажырата білу, табиғат құбылыстары жөніндегі білімдерін бекіту,қатты,жұмсақ,ерігіш,буға айналады.*	***Ойын шарты:****Жүргізушінің белгісіненкейін бос тор көздердіқажетті суретте рментолықтыру.*
	Танымдық және зияткерлік дағдыларды дамыту картотекасынан				
Ертеңгілік жаттығу	*Қараша айының 1-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Қараша айының 1- аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Қараша айының 1-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Қараша айының 1-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Қараша айының 1-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*
	Жалпы даму жаттығуларын дұрыс жасай отырып, баланың қимыл-қозғалысын шыңдау. *Жаттығу кешені қосымша тіркелген*				
Таңғы ас	*Үнемді тұтыну - Суды, тамақты үнемді тұтыну жолдарын түсіндіру. Қауіпсіздік ережесін ескерту*				
	Әңгіме: *– Су – бізге қажет. Су болмаса, өсімдік те, адам да өмір сүре алмайды. Сондықтан суды үнемдеу керек.* ***Қауіпсіздік:*** *– Су шашпаймыз, еденді былғамаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Дастарқандағы әр тағам – еңбек жемісі. Оны қадірлеп, төкпей жеуіміз керек.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас үстінде ойнамаймыз, тыныш отырамыз.*	***Әңгіме:*** *– Алма, алмұрт, жүзім – дәруменге бай. Жемістерді жесек, денеміз қуатты болады.* ***Қауіпсіздік:*** *– Жемістерді шағып емес, шайнап жейміз.*	***Әңгіме:*** *– Ас ішіп отырғанда тәртіпті болу – мәдениеттілік. Әдепті бала – барлығына үлгі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Дастарқан басында шуламаймыз, ыдысты төкпейміз.*	***Әңгіме:*** *– Асымызды қалдырмай, тауысып жеу – еңбекті бағалау. Артық алып қалдырсақ, ол ысырап болады.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішкенде асықпай шайнаймыз.*
Ұйымдастырылған іс-әрекетті өткізуге дайындық (бұдан әрі – ҰІӘ)	*«Қамқор» жобасы* ***Ойын: «Жақсы сөз гүлі»*** *Балалар шеңберде тұрады, қолында қағаз гүл бар. Әр бала гүлді досына беріп: «Сен мейірімдісің!», «Сен ақылдысың!» дейді.* ***Мақсаты:*** *жақсы сөз айтуға, мейірімділікке тәрбиелеу.*	*«Шабыт» жобасы* ***Ойын: «Сиқырлы қылқалам»*** *Тәрбиеші: «Қолымызда көзге көрінбейтін қылқалам бар. Қане, қиялмен сурет салайық!»* *Балалар ауада сурет салады: күн, гүл, үй, жүрек.* ***Мақсаты:*** *қиялды, шығармашылық ойлауды дамыту.*	*«Еңбегі адал жас өрен» жобасы* ***Ойын: «Қол еңбегі»*** *Балалар қолдарын жұмсақ қимылмен қимылдатады: «Егін егеміз, суарамыз, жинаймыз».* ***Мақсаты:*** *еңбектің қарапайым түрлерін түсіндіру.*	*«Смарт бала» жобасы* ***Ойын: «Сиқырлы қорап»*** *Тәрбиеші қорапқа ойыншық салады. «Қолыңды сал да, сипап көріп айт – ішінде не бар?» Балалар сипап, жауап береді.* ***Мақсаты:*** *ойлау, сезімталдықты дамыту.*	*«Ұшқыр ой алаңы» жобасы* ***Ойын: «Егер де...»*** *Тәрбиеші: «Егер де мен құс болсам...»* *Балалар: «Ұшып кетер едім».* *Тәрбиеші: «Егер де мен гүл болсам...»* *Балалар: «Жайнап тұрар едім».* ***Мақсаты:*** *ойлау мен қиялды дамыту.*

Кестеге сәйкес ҰІӘ	Қамқор жобасы бағытында - Экологиялық мәдениетті қалыптастыру мақсатында ұйә.				
	Қызығушылықты ояту. *Педагог топқа сөмке әкеледі. «Балалар, сендерге бара жатып мен сөмке тауып алдым. Және ол бос емес. Онда не бар екенін бірге көрейік».* ***Ой қозғау.*** *Педагог сөмкеден қиыршық тастарды алып, балалармен бірге қарайды. Сұрақтар: «Барлық қиыршық тастар бірдей ме?» (жоқ). Олар қалай ерекшеленеді? (түсі, пішіні, өлшемі). Олар қандай сезімде? (тегіс). Қандай жерлерде қиыршық тастарды көп көруге болады? (Аквариум, құмсалғышта, жолдарда).* ***Дид ойын:*** ***«Үлкен кіші тастар»*** ***Шарты:*** *Тастарды үлкен және кіші қиыршық тастар деп бөлу.* ***Менің сүйікті бұрышым.*** ***Ертегі бұрышы.*** *Ертеде бір көлдің жағасында кішкентай тас болды. Су бетінде қалқып тұрған әдемі лалагүлдерге қарап: «Олар қандай бақытты, олар қайықтай жүзеді. Менің де жүзгім келеді деді тастар» Сәлден соң бір бала көл жағасына келіп, тасты алып суға лақтырып жібереді. Тас қуанып:*	***Дид ойын: «Күзгі бақтың кішкентай ғалымдары»*** ***Тосын сәт:*** ***Педагог топқа көкөністер мен жемістер себетін әкеледі.*** ***Ой қозғау.*** *«Мен бақшада егін жинадым. Айтыңдаршы, балалар, енді мен онымен не істеуім керек? (тамақ жеу, компот, сорпа, джем пісіру).* *Педагог көже мен тосап пісіруді ұсынады. Сұрақтар: «Сорпаға не аламыз? (қызылша, пияз, картоп).* ***Тәжірибе№1.*** *Қолыңызға қызылша кесектерін алыңыз. Олар қандай түсті? (қатты, қызыл). Қолындарыңда не қалды? (қолдар қызылға айналады). «Қызылшаның түсі тағы қандай болуы мүмкін екенін тексерейік. Қағаз парағына бір бөлікті қойыңыз. Не болды? (сол із). Матаның бір бөлігінде не болады? (дақ қалады). Қызылша сорпасы қандай болады? (қызыл түспен) Қызылша заттарға дақ түсіруі мүмкін».* ***Тәжірибе№2*** *Пияз мен картоппен де солай істеңіз. Сұрақтар: «Сәбіз мен картоптың іздері бар ма? Неліктен? (олар заттарды боя алмайды)*	***Ертегілер туралы иллюстрациялық суреттер қарау.*** ***Ертегілер еліне саяхат.*** *Қане көзімізді жұмамыз. 1,2,3 ертегіге көш.* ***АҚТ технологиясы*** ***Шапалақ*** ***Ертегі көрсетілім.*** *Ертеде Әже мен Әтеш орман шетіндегі шағын лашықта тұрды. Әжесі әтешке бұршақтан бұршақты сұрыптап, бұршақты жуу. тапсырманы орындауды тапсырды - Әтеш бірден тапсырманы орындауға шешім қабылдады. Бірақ оған досы келді, олар ойнай бастады, ал әтеш тапсырманы ұмытып кетті. Досы ойнап болып кетіп қалды. (Әтеш дауысы естіледі) Тәрбиеші. - Балалар, қалай ойлайсыңдар, әтеш неге айғайлап жатыр? Әжей әтешке қандай тапсырма берді? Балалар. - Әже корозға бұршақтан бұршақты сұрыптап, бұршақты жууды тапсырды. Тәрбиеші. - Әтешке көмектесе аламыз ба? Балалар. Көмектесейік.*	***Тыныштық сәті: (Табиғат құбылыстарының дыбыстарын тыңдау)*** *Тәрбиеші: Балалар не естідіңдер? -Нені дыбысы деп ойлайсыңдар? -жаңбыр, найзағай, жел,жапырақтардың сыбдыры т.б -Дұрыс айтасыңдар. Осы құбылыстардың барлығы табиғат құбылыстарына жатады. Осы естіген дыбыстарыңды, ягни табиғат құбылыстарын құмның бетіне түсіріп көрейікші. Құммен сурет салу ережесін түсіндіру. құмды шашпаймыз, төкпейміз, азымызға салмаймыз.* ***Құммен сурет. Бұлт, жапырақтар, жаңбыр тамшысын.б*** ***Тақпақ: Табиғат*** *Табиғат біздің анамыз, Жер–Ана біздің панамыз. Таза болсатабиғат Біз де аман боламыз.* ***Ой қозғау.*** *«Неге біз орманмен доспыз? Ал бұл адамдарға не үшін қажет? Орман ережелерін білеміз бе?*	***Тосын сәт*** ***Буратинодан хат келу.*** *Саламатсыңдар ма балалар, мен өте көңілсізбін. Мені досым туған күніне шақырып еді, соған сендерден көмек сұрап тұрмын. Досым басқа көшеде тұрады, біздің көшелерімізді шағын өзен бөліп тұр, ол арқылы көпір төселген, біз онымен бір-бірімізге барамыз. . Бірақ олар маған Қарабас Барабастың көпірді бұзғанын айтты, мен өзеннің арғы бетіне қалай өту керектігін, немен өту керектігін білмеймін ? Менде бірнеше заттар бар, мен осы заттардың қайсысымен өзеннен жүзіп өте аламын. (**агаш немесе темір табақ, мата, майлық).** Алдымен сізден кеңес сұрайын деп шештім. Балалар не істейміз Буратиноға көмектесеміз бе? Заттарды тексереміз, олардың неден жасалғанын атаймыз .* ***Тәжірибе №1.*** ***Батып кетеді, жүзеді*** *.Эксперименттерге арналған сықырлы қорап* ***Ағаштан , қағаздан, матадан және металдан жасалған су мен заттар салынған ыдыс .***

	«Ақыры менің арманым орындалды! Мен жүземін алақай деп қуанды, бірақ салмағы тым ауыр болғандықтан жүзе алмайтын болып шықты. Солай малта тас көлдің түбіне батып кеткен. Басында ол қатты ренжіді. Содан кейін мен айналада қанша күлкілі балықтар, басқа қиыршық тастар мен әдемі өсімдіктер бар екенін көрдім. Тас мұңайып, балықтармен достасып кетті. **Тәжірибе№1. Ауыр-жеңіл.** «Малта тастарды ал. Қанда йтастар ауыр, қайсысы жеңіл? Неліктен? (үлкендері кішілерінен ауыр). Бір қолыңызға тас, екінші қолыңызға қауырсын алыңыз. Не ауыр? (қиыршық тас)». **Сергіту сәті: «Құм, тас, су»** «Құм «дегенде әр жерде шашыранқы болып отыру. «Тас» дегенде өз қолымен мүсін жасап тұра қалу, «Су» дегенде толқын жасап қозғалу. **Тәжірибе№2** «Тастарды суға сал» ойын тапсырмасы. Сұрақтар: «Тастар не істеді? Барлық тастар батадыма? Неліктен? (қиыршық тастар ауыр). Қауырсын	Педагог компот пісіруді ұсынады. Компоттын еденжасауға болады? Қандай жемістер із қалдыратынын тексерейік». **Тәжірибе №3.** Алма және шие .Сұрақтар: «Алманы қолымызға қыссақ, шүберекті ұстасақ, алманы қағазға түсірсек не болады? (алма із қалдырмайды, заттарды ластамайды). Шие із қалдырама? (Иә). Қайсысы? Қайда? (қолда, матада, қағазда). **Қорытынды: қызылша мен шие заттарда дақ қалдырады.** **Дид ойын: «Қайда өседі?»** Шарты: Қызылша мен шиенің өсу айырмашылығынайту. **Шығармашылық бұрыш.** **Балаларды топқа болу.** **1-топ:** Қызылша алқабын құрастыру. **2-топ:** Алқапқа қызылшаны мүсіндеп жапсыру. **Тақпақ айту.** Ақ түсім бар қант алар, Қызыл түсім - қанға нәр. Ал, балақай біліп қой, **Қызылша**мын пайдам бар. **3-топ: Шие ағашын** жапсыру. **4-топ:** Ағаштағы шиелерді бояу **Тақпақ айту.** Мен моншақты шиемін Құмарсындар білемін,	**Әтешке тақпақ айтып берейік** Әтешке қарап ән салып, Әнші болған балапан. Әтеш болып шақырып, Соқшы, қане, алақан. **2. Ой қозғау.** **Дид ойын: «Әтешке көмек»** - Балалар, үстелге келіңдер, тапсырманы мұқият тыңдаңдар. Үлкен кеседен дәнді дақылдарды сұрыптау керек - бір табаққа горох, екіншісіне фасол салыңдар. **(Балалар горох пен фасолды өз бетімен ажыратады).** Барлығыңызтаңдадыңыз ба? Мынаыдыста не бар, мынаыдыста не бар? Бұршақ неге ұқсайды? Тәрбиеші. - Горох фасолғаұқсайма? Тәрбиеші. Бұршақ кеселерін алыңыз да, менімен бірге жүріңіз. Әж ебұршақпен не істеуді сұрады, есіңізде болсын Балалар. Ол бұршақты жууды өтінді. **Тәрбиеші.** Енді біз бұршақты жуамыз. Бұршақтарды стақан суға құйыңыз. **Тәжірибе бұрышы** Енді түтікшені алып, бір ұшын стақанға батырып, оны үрлейміз. -Бұршақ не болыпжатыр?	**Ереже** Бұтақтарды сындырмаңыз және ағаш қабығын зақымдамаңыз. Орманда қоқыс қалдырмаңыз. Құстардың ұяларын бұзбаңыз. Құмырсқа илеулерін жоймаңыз. - Гүлдерді қолдарыңызбен сындырмаңыз **Дид ойын: «Орман ереджесі»** Шарты: осы ережелері үлкен орман алқабына жапсыру. **Дид ойын: «Кішкентай ғалымдар»** **Тәжірибе № 1** Тәжірибе жасап көрейік, ағаш суға батады ма , жоқ па ? Біз үлкенді-кішілі 2 тақшаны алып, суға саламыз. Балалар ағаш заттарды алып, бассейндерге су құйып, тәжірибе жасайды. Тәрбиеші : Не байқап тұрсыңдар? Олар суға батады ма, жоқ па? Балалар: жоқ. (Тәжірибе жасап, балалар қорытынды жасайды: ағаш суға батпайды) Балалар, біз ағаштың қандай қасиетімен таныстық?	Біз барлық заттарды суға салу арқылы эксперимент жасаймыз да Буратиноға түсіріп жібереміз. Табаққа су құйып, қағаз, мата және металл, ағаш заттарды бақылап, олардың қайсысы қалқып жүретінін анықтау **Сұрақ: Қайсы зат батып кетті, неліктен?** **Тәжірибе қортындысы:** Барлық жеңіл зат судың бетінде қалады, ал ауырның бәрі су астына батады. Буратиноға қайсы затты ұсынамыз? Өлөзеннен өту үшін ағаш заттар керек екенін айтамыз және оған қайықпен баруды ұсынайық. Бірақ қазір бұл туралы көбірек білеміз. **Буратино күтіп қалар оған суретке түсіріп жіберейік.** **Ой қозғау.** Ағаштан жасалған бұйымдар неден жасалады ? Орманда өсетін ағаштардан Топта ағаштан жасалған бұйымдар бар ма? (балалар топта ағаш заттар мен ойыншықтарды атайды және көрсетеді) - Ағаш деген не, ол не?

	тастыалыпсуғалақтырып жібереді. Тасқуанып: «Ақырыменіңарманыморын далды! Мен жүземіналақайдепқуанды, бірақсалмағытымауырболғ андықтанжүзеалмайтынб олыпшықты. Солаймалтатаскөлдіңтүбі небатыпкеткен. Басында ол қаттыренжіді. Соданкейін мен айналадақаншакүлкілібалы қтар, басқақиыршықтастар мен әдемівсімдіктер бар екенінкөрдім. Тасмұңайып, балықтармендостасыпкет ті. **Тәжірибе№1. Ауыр-жеңіл.** «Малтатастарды ал. Қандайтастарауыр, қайсысыжеңіл? Неліктен? (үлкендерікішілеріненауыр). Бірқолыңызғатас, екіншіқолыңызғақауырсына лыңыз. Не ауыр? (қиыршықтас)». **Сергіту сәті: «Құм, тас, су»** «Құм «дегенде әр жерде шашыранқы болып отыру. «Тас» дегенде өз қолымен мүсін жасап тұра қалу, «Су» дегенде толқын жасап қозғалу. **Тәжірибе№2** «Тастарды суға сал» ойын тапсырмасы. Сұрақтар: «Тастар не істеді? Барлықтастарбатадыма?	Педагог компот пісірудіұсынады. Компоттынеденжасауғабола ды? Қандайжемістерізқалдырат ынынтексерейік». **Тәжірибе №3.** Алмажәнешие .Сұрақтар: «Алманықолымызғақыссақ, шуберектіұстасақ, алманықағазғатүсірсек не болады? (алмаізқалдырмайды, заттардыластамайды). Шиеізқалдырама? (Иә). Қайсысы? Қайда? (қолда, матада, қағазда). **Қорытынды: қызылша мен шие заттарда дақ қалдырады.** **Дид ойын: «Қайда өседі?»** Шарты: Қызылша мен шиенің өсу айырмашылығынайту. **Шығармашылық бұрыш. Балаларды топқа бөлу.** **1-топ:** Қызылша алқабын құрастыру. **2-топ:** Алқапқа қызылшаны мүсіндеп жапсыру. **Тақпақ айту.** Ақ түсім бар қант алар, Қызыл түсім - қанға нәр. Ал, балақай біліп қой, **Қызылша**мын пайдам бар. **3-топ: Шие ағашын** жапсыру. **4-топ:** Ағаштағы шиелерді бояу **Тақпақ айту.**	**Әтешке тақпақ айтып берейік** Әтешке қарап ән салып, Әнші болған балапан. Әтеш болып шақырып, Соқшы, қане, алақан. **2. Ой қозғау.** **Дид ойын: «Әтешке комек»** - Балалар, үстелге келіңдер, тапсырманы мұқият тыңдаңдар. Үлкен кеседен дәнді дақылдарды сұрыптау керек - бір табаққа горох, екіншісіне фасол салыңдар. **(Балалар горох пен фасолды өз бетімен ажыратады).** Барлығыңызтаңдадыңыз ба? Мынаыдыста не бар, мынаыдыста не бар? Бұршақ неге ұқсайды? Тәрбиеші. - Горох фасолғаұқсайма? Тәрбиеші. Бұршақкеселеріналыңыз да, меніменбіргежүріңіз. Әжебұршақпен не істеудісұрады, есіңіздеболсын Балалар. Ол бұршақтыжуудыөтінді. **Тәрбиеші.** Ендібізбұршақтыжуамыз. Бұршақтардыстақансуғақұ йыңыз. **Тәжірибе бұрышы** Енді түтікшені алып, бір ұшын стақанға батырып, оны үрлейміз. -Бұршақ не болыпжатыр?	**Ережже** Бұтақтарды сындырмаңыз және ағаш қабығын зақымдамаңыз. Орманда қоқыс қалдырмаңыз. Құстардың ұяларын бұзбаңыз. Құмырсқа шеулерін жоймаңыз. - Гүлдерді қолдарыңызбен сындырмаңыз **Дид ойын: «Орман ереджесі»** Шарты: осы ережелері үлкен орман алқабына жапсыру. **Дид ойын: «Кішкентай ғалымдар»** **Тәжірибе № 1** Тәжірибе жасап көрейік, ағаш суға батады ма , жоқ па ? Біз үлкенді-кішілі 2 тақшаны алып, суға саламыз. Балалар ағаш заттарды алып, бассейндерге су құйып, тәжірибе жасайды. Тәрбиеші : Не байқап тұрсыңдар? Олар суға батады ма, жоқ па? Балалар: жоқ. (Тәжірибе жасап, балалар қорытынды жасайды: ағаш суға батпайды) Балалар, біз ағаштың қандай қасиетімен таныстық?	Біз барлық заттарды суға салу арқылы эксперимент жасаймыз да Буратиноға түсіріп жібереміз. Табаққа су құйып, қағаз, мата және металл, ағаш заттарды бақылап, олардың қайсысы қалқып жүретінін анықтау **Сұрақ: Қайсы зат батып кетті, неліктен?** **Тәжірибе қортындысы:** Барлық жеңіл зат судың бетінде қалады, ал ауырның бәрі су астына батады. Буратиноға қайсы затты ұсынамыз? Өзеннен өту үшін ағаш заттар керек екенін айтамыз және оған қайықпен баруды ұсынайық. Бірақ қазір бұл туралы көбірек білеміз. **Буратино күтіп қалар оған суретке түсіріп жіберейік.** **Ой қозғау.** Ағаштан жасалған бұйымдар неден жасалады ? Орманда өсетін ағаштардан Топта ағаштан жасалған бұйымдар бар ма? (балалар топта ағаш заттар мен ойыншықтарды атайды және көрсетеді) - Ағаш деген не, ол не?

	Неліктен? (қиыршықтастарауыр). Қауырсынсуғабатадыма? Тексерейік. Неліктенқауырсынсуғабат пайды? ***Қорытынды:*** *Малтатас ауыр, сондықтан суға батады* ***Шығармашылық бұрыш*** ***Балаларды топқа бөлу.*** ***1-топ:*** *А3 форматта өзен суретін құрастыру.* ***2-топ:*** *Өзен суын бояу.* ***Тақпақ айту.*** ***«Ақ тас, қара тас,*** *Құлағымның суын аш!»* *Деп секеңдеп балалар,* *Алақанын соғады.* ***3-топ:*** *Өзенге балықтарқиып жапсыру* ***4-топ:*** *Өзенге тастар мүсіндеп жапсыру.* ***Тақпақ айту.*** ***Жарыстырып құлашты,*** *Тас атуға тоймайды.* *Қызықтырып су асты,* *Қайта жалақ ойнайды.* ***Балаларды мадақтау.*** ***Дене тәрбиесі*** ***Кіріспе бөлім. Амандасу*** *Түрлі түсті доптарға назар аудартады. Айналдырып, олардың әдемі екендігін көрсетеді. Тізбекте бір-бірден жүру, жүгіру. Арақашықтықтың сақталуына назар аударады.Балаларға*	*Мен моншақты шиемін* *Құмарсындар білемін,* *Кетіп қалып жүрмесін* *Тамағыңа сүйегім.* ***Балаларды мадақтау.*** ***Қазақ тілі*** ***Тақырыбы: Мен ақылды баламын*** ***ҰІӘ өтілу барысы:*** ***І.Шаттық шеңбер*** ***Е. Өтетілеуұлы*** *Бала,бала,баламыз* *Бақшамызға барамыз* *Күні бойы қызыққа* *Батамыз да қаламыз* *Біз баламыз шыныққан,* *Денсаулығы мықты жан.* ***Ой дамыту.*** ***Акт тех жұмыс.*** *Қарым-қатынас туралы әңгімелеу, түсіндіру.* ***Дид ойын:*** ***«Айырмашылығын тап»*** *Шарты: Сурет арқылы айырмашылықты табу.* *Сұрақ –жауап.* *Қайсысы саған ұқсайды.* *Балалардың қайсысы жақсы деп ойлайсың?* ***Сергіту сәті.*** *Бас, иық ,тізе, саусақ,* *Бас , иық,тізе, саусақ,* *(көрсету)* *Саусақ,саусақ,саусақ.(сау сақпен сартылдату)* *Бас, иық ,тізе, саусақ,* *Бас , иық,тізе, саусақ,* *Көз ,мұрын ,көз , мұрын,* *Құлақ, ерін, құлақ, ерін,*	*Балалар.* *Бұршақбилепжатыр.* *Тәрбиеші.* *Ол қалайбилейді?* *Балалар. Баяу.* *-Ендіқаттыүрлейік.* *Біздіңбұршаққалайбилейді?* *Балалар.* *Бұршақжылдамбилепжатыр.* *Бізақырынсоққанкезде* *Олайболса, ақырынүрлесең, бұршақбаяубилейді, қаттыүрсең, тез билейді.* ***Ал ендіойнайық, мен тауықболамын, ал сендербалапанболасыңдар*** ***Сергіту сәті*** ***«Тауық серуендеуге шықты ... ..» әні*** *(Балалар музыкаға қимылдар жасайды)* ***Дид ойын: «Сиқырлы қалта»*** ***Шарты:*** *Ірі және майда дәндерді ажырату.* *Әтеш балаларға рақмет айтады.* *Қорытынды бөлім* *Балалар, біз бүгін қандай жақсылық жасадық, бүгін неге көмектестік?* *Қайырымды істер үнемі жасалуы керек екен.* *Біз кереметпіз, өзімізді қошеметтеп алайық* *1,2,3 балабақшаға ұш* ***Балаларды мадақтау.*** ***Дене тәрбиесі*** ***Кіріспе бөлім. Амандасу***	*Балалар: Ағаш суға батпайды.* *Иә, балалар, ағаш суға батпайды, сондықтан адамдар ағаштан суда қайық, кеме, көлік жасайды.* ***Тосын сәт.*** *Стол астынан конверт тауып алу.* *Тамашалау. Конвертті ашу. Ішіннен кеме суретері шығады.* *Балалар мына кеме суреттерін әсемдеу керек сияқты, не істеуге болады. Бояу керек сияқты.* ***Кемені бояу*** ***Тәжірибе № 2*** *Тәрбиеші : Ал енді келесі тәжірибе. Менде 2 стақан бар, ағаш пен әйнектен жасалған. Енді мен оларға доптар саламын. Әйнек стаканнан доп көріне ме? Ал ағаш стаканнан ше?* *Қортынды: Ағаш қалың болғандықтан ондағы зат көрінбейді. Әйнек мөлдір онан бәрі көрінеді. Бұл ағаштың тағы бір қасиеті* ***Мына доптардың пішіні қандай?*** ***Түсі қандай?*** *Ендеше екі топқа бөлініп, екі допты мүсіндейміз. Жұмыстың жасалу жолын түсіндіру.* *Тәрбиеші : Балалар, шаршадыңдар ма? Біраз демалып алайық.*	***Ой дамыту*** *Ал балалар орманда өзін ұстау ережелерін білеміз бе?.* ***Дид ойын: «Болады, болмайды»*** *-Ағаштар мен бұтақтарды сындырамыз. (болмайды)* *Көбірек ағаш отырғызу (болады)* *Шалғындарда серуендеу және гүлдерді таптау (болмайды)* *Тек жолдармен жүру (болады)* *Орманға қоқыс қалдыру(болмайды)* *Орманда от жағу (болмайды)* *Орманға қалай көмектесеміз?* *Балалар: Қоқысты шығару керек.* ***Дид ойын: «Орманды тазартамыз»*** *Шарты: Берілген суреттерден орманға зиянды заттарды қызыл корзинаға салу,керек заттарды жасыл корзинаға салу.* ***Дид ойын: «Орман не үшін керек?»*** *Орман – құстар мен жануарлардың мекені.* *Орман бізді қатты және суық желдерден қорғайды.* *Орман бізге құрылыс материалдарын береді.*

	шеңбер жасап тұруды ұсынады. ***Негізгі бөлім.*** ***Жалпы даму жаттығулары. Жалаушамен, 6-бөлім.*** ***1. Аяқтары иық мөлшерінде. Жалаушаны кеуде тұсына ұстау.*** *Алға созу, жоғары көтеру, екі жанға созу , төмен түсіру.- рет 4-5 рет қайталау* ***2. Аяқтары бірге, жалаушаларды омырауға ұстау.*** *Екі қолды оң жаққа созу, қайта омырауға ұстау.* *Екі қолды сол жаққа созу, жалаушаны омырауға ұстау. /5 рет қайталау/* ***3. Аяқтарын алшық қою, жалаушалар төменде ұстау.*** *Еңкею жалаушаны артқа көтеру, түзулену.5-рет қайталау.* ***Б.қ.: «Отыр-тұр»*** ***5.** Аяқтарын біріктіреді.* *Жалауша белде. 1-жалаушаны алдыға созады, 2- отырады. 3- б.қ. (5 рет қайталау.)* ***6. Секіру.*** *Аяқты бірге, денені тік ұстау. Жалауша төменде Орнында секіріп аяқты жанға созу, жалаушаны жоғары көтеру. Б.қ. 5 рет қайталау/* ***Тыныс алу жаттығулары:***	*(Жылдамдатып тез тез қайталау)* ***Дид ойын: «Мен қандаймын?» жаттығуы.*** *-Егер сен ерте тұрғанда жылламай тұрсаң оң қолыңды көтер.* *-Егер сен жылап тұрсаң сол қолыңды көтер.* *-Егер сен өтірік айтпайтын болсаң оң қолыңды көтер.* *-Егер саған балабақша ұнаса оң қолыңды көтер.* *-Егер сен топтағы достарыңды ұнатсаң қол соқ.* *Бәріміз доспыз десек тағы шапалақ.*	*Түрлі түсті доптарға назар аудартады. Айналдырып, олардың әдемі екендігін көрсетеді.* *Тізбекте бір-бірден жүру, жүгіру. Арақашықтықтың сақталуына назар аударады.Балаларға шеңбер жасап тұруды ұсынады.* ***Негізгі бөлім.*** ***Жалпы даму жаттығулары. Жалаушамен, 6-бөлім.*** ***1. Аяқтары иық мөлшерінде. Жалаушаны кеуде тұсына ұстау.*** *Алға созу, жоғары көтеру, екі жанға созу , төмен түсіру.- рет 4-5 рет қайталау* ***2. Аяқтары бірге, жалаушаларды омырауға ұстау.*** *Екі қолды оң жаққа созу, қайта омырауға ұстау.* *Екі қолды сол жаққа созу, жалаушаны омырауға ұстау. /5 рет қайталау/* ***3. Аяқтарын алшық қою, жалаушалар төменде ұстау.*** *Еңкею жалаушаны артқа көтеру, түзулену.5-рет қайталау.* ***Б.қ.: «Отыр-тұр»*** ***5.** Аяқтарын біріктіреді.* *Жалауша белде. 1-жалаушаны алдыға созады, 2- отырады. 3- б.қ. (5 рет қайталау.)* ***6. Секіру.***	*Аулада қарағай бар* *Ол аспанға қол созады. (аяқ ұшымен тұру)* *Оның жанында терек өсті,* *(қолдарын жоғары көтереді)* *Жел қатты соғып тұрды* *Барлық ағаштар қозғалып кетті.* *(алға-артқа еңкейуі.)* *Бұтақтары алға-артқа иіледі* *Жел оларды тербетеді, (қолдар бастан жоғары бұлғау)* *Жел тынды, ағаштар демалды.* ***Дид ойын: «Ағаш бөліктерін тап»*** ***Шарт:** Ағаш бөліктерін ретімен құрастыру.* *Неліктен ағаштарға тамыр керек? (тамақ үшін)* *Ағаштарды тірі деп айта аласыз ба? Иә, өйткені ағаштар өседі, қоректенеді, тыныс алады, көбейеді - бұл олардың тірі екенін білдіреді. Оларды қорғау керек.* ***Ал егер ағаштар мен гүлдер сөйлей алатын болса, олар бізге мынаны айтар еді:*** *«Орман әлемін сақтаңдар* *Бұтақтарды сындырмаңдар,* *Бізге су құюды ұмытпаңдар,*	*Орман бізге таза су мен ауа* *береді.* *Қазір қай мезгіл?* *Күз мезгілінде орман ағаштары қандай болады?* ***Дид ойын:«Белгілерді ата»*** *Шарты: диалогтік сөйлеуді дамыту.]* *Мольбертте күзгі пейзажды бейнелейтін сюжеттік картина қойылған.* *Суретте қай жыл мезгілі көрсетілген?* *1-бала.Күз мезгілі.күн салқын.....* *2-ші бала. Жаңбыр жауып тұр, адамдар резика етік ,.....* *3-ші бала. Құстар жылы жаққа.....* *4-ші бала. Жапырақтары түсіп* *жатыр.Жапырақтардың түсі.....* ***Балаларды топқа бөлу.*** *1-топ: Ағаштар* *2-топ: Сары жапырақтар* *3-топ: жасыл жапырақтар* *4-топ: Бұтақтар* ***1-Топ:** А3 форматта ағаштарды құрастыру* ***2-топ:** Ағаш діңін бояу.* ***3-топ:** Ағаштың сол жағына сары жапырақтарды ермексаздан жапсыру.*

	Шар үрлеу мұрынмен дем алып,ауыздан демді шығару. *Бастапқы қалыпқа келу.* ***Негізгі қимылдарды орындау:*** ***І.Қақпа арқылы (ені – 60 см) допты домалату**, екі қақпа мәреден 1 метр қашықтықта.* *Нұсқау – допты екі қолмен жігерлене итеру.* ***2.Екі аяқпен алға қарай секіру**. Балалар тұрған сызықтан 2 метр қашықтыққа сылдырмақтар салынған себетті қояды.* *Сылдырмақтарға дейін секіріп, сосын оны алып сылдырлатуды ұсынады.* *Нұсқау – өзіне құлашын сермеп көмектесуге болады.* *Қимыл-қозғалыс ойыны: «Өз орныңа жылдам жет».* *Балаларға өз орнын табуға көмектеседі.*		*Аяқты бірге, денені тік ұстау. Жалауша төменде Орнында секіріп аяқты жанға созу, жалаушаны жоғары көтеру. Б.қ. 5 рет қайталау/* ***Тыныс алу жаттығулары:*** *Шар үрлеу мұрынмен дем алып,ауыздан демді шығару.* *Бастапқы қалыпқа келу.* ***Негізгі қимылдарды орындау:*** ***І.Қақпа арқылы (ені – 60 см) допты домалату**, екі қақпа мәреден 1 метр қашықтықта.* *Нұсқау – допты екі қолмен жігерлене итеру.* ***2.Екі аяқпен алға қарай секіру**. Балалар тұрған сызықтан 2 метр қашықтыққа сылдырмақтар салынған себетті қояды.* *Сылдырмақтарға дейін секіріп, сосын оны алып сылдырлатуды ұсынады.* *Нұсқау – өзіне құлашын сермеп көмектесуге болады.* *Қимыл-қозғалыс ойыны: «Өз орныңа жылдам жет».* *Балаларға өз орнын табуға көмектеседі.*	*Бізді баспаңдар» деп айтар еді.*	***4-топ:** Ағаштың оң жағына сары жапырақтарды қиып жапсыру.* ***Қортынды*** *Ағаш жапырақтары күз мезгіліндегі қандай түске енеді?* *Балаларды мадақтау.* ***Музыка*** ***Тақырыбы: «Дәрумендер досымыз»*** ***Балалармен амандасу.*** ***Проблемалық сұрақ:*** *Пайдалы және салауатты тағам деген не?* *Педагог балалармен пайдалы және пайдалы емес тағам туралы әңгіме өткізеді.* ***Музыка тыңдау: Дауыс жаттығулары:*** *«Жоғарыға шығамыз, төмен қарай түсеміз». Әуенді біртіндеп көтеріп, жоғары дыбысқа жеткенде дауысты қаттырақ шығарып, айқайламай, демді үнемдеп шығарып, біртіндеп төмен қарай түсеміз.* ***Ән айту:«Жемістердің пайдасы» (муз. Ә.Қонысбеков, сөзі Ұ.Қонысбекова).*** *Педагог әнді орындап, таныстырып болған соң, әннің не туралы айтылғанын әңгімелейді.*

					Балалардан не туралы айтылып отырғанынсұрақ-жауап арқылы сұрайды. Әннің көңіл күйі туралы, қарқыны қандай күйде жазылғаны туралы түсінік алады. *Ән орындау кезінде бір-бірін тыңдап, үйлесімді орындауларын талап етеді.* ***Дид ойын: «Атын ата»*** ***Шарты:*** *суреттегі жемістермен көкөністерді атау.* ***Ойын : «Жемістер мен көкөністер»*** ***Шарты:*** *Жемістермен көкөністерді айырып жинау. Жемістерді қызыл себетке, көкөністерді жасыл себетке жинау.*
Серуенге дайындық	*Еңбегі адал жас өрен - мақсаты: өзіне өзі қызмет көрсетуге тәрбиелеу.* *Серуен кезінде қауіпсіздік ережелерін түсіндіру.*				
	Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киім шкафтарын таза ұстау және жинау	*Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу, қатармен жүруге дағдыландыру.*	*Балалардың киіну реттілігін бақылау, киінгенде түймелерін қадап, аяқ киімнің бауын байлауды , киіміндегі олқылықтарды жөндеуді қадағалау.*	*Серуенге шығу, балаларды біртіндеп киіндіру, киімдерінің дұрыс киілуін қадағалау, қатармен жүруге дағдыландыру.*	*Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу.*
Серуен	***Картотека № 12*** *Ағаштардан желмен ұшып түсіп жатқан жапырақтарды бақылау.*	***Картотека №15*** *Балабақша маңындағы сарғайған шөптерді бақылау.*	***Картотека №17*** *«Күз көрінісін бақылау»*	***Картотека №18*** *Күзгі жапырақтарды бақылау.*	***Картотека №20*** *Жәндіктерді бақылау.*
	Серуен кезінде экологиялық мәдениет қалыптастыру, табиғатқа қамқорлық таныту. ***Күз серуен картотекасынан***				
Серуеннен оралу	*«Еңбегі адал жас өрен» - өз-өзіне қызмет жасау.*				
	Киімдерін шешу: *Киімдерін ретімен шешіп,*	***Киімдерін шешу:*** *Балаларды сырт киімдерін*	***Киімдерін шешу:*** *Әр баланы киімдерін*	***Киімдерін шешу:*** *Балаларды киімдерін*	***Киімдерін шешу:*** *Киімдерін шешкен соң, бір-*

	орындарына қоюды қадағалау. ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын сабындап жуып, сүлгісіне сүрту.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Жуыну кезінде шуламай, әдеп сақтау.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Ас алдында қолдарын мұқият жуу.*	*өздері шешіп, сөрелеріне қоюға үйрету.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын жақсылап сабындап жуу.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Сумен ойнамау, суды үнемдеп қолдану.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Қолдарын жуып болған соң үстелге отыру.*	*ретімен шешуге, жинақтап қоюға дағдыландыру.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын сабындап жуып, сүлгісін таза ұстауды үйрету.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Жуыну кезінде суды шашпау.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Қолдарын жуып болған соң асқа шақыру.*	*бүктеп, шкафқа қоюға баулу.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын мұқият жууға дағдыландыру.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Сумен ойнамай, тыныштық сақтау.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Қолдарын жуып, орындарына жайғасу.*	*бірінің затын араластырмай қоюды үйрету.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын сабындап жууды ойын түрінде түсіндіру.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Жуыну кезінде сабынды үнемдеп қолдану.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Ас ішер алдында қолдарын таза ұстау.*
Түскі ас	*Үнемді тұтыну мақсаты: суды үнемді пайдалану, шашпай жуыну*				
	Әңгіме: *– Тәртіпті бала ас ішіп отырғанда шуламайды, бәріне үлгі болады.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ыдысты үстелге қатты қоймаймыз, сындырып алмау үшін.*	***Әңгіме:*** *– Жеміс-жидек пен көкөністе дәрумендер бар. Олар бізді ауырмай, сау жүруге көмектеседі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Жемісті асықпай, майдалап шайнаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Ас ішкенде өзімізге жететіндей ғана алайық. Артық алып, қалдырып қою – ысырап.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішкенде асықпай шайнаймыз, асығып жеген дұрыс емес.*	***Әңгіме:*** *– Ыдысты дұрыс ұстасақ, тамақ төгілмейді. Ыдысқа асымызды абайлап саламыз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ыдысты ойыншық қылмаймыз, қолымыздан түсіріп алмау үшін дұрыс ұстаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Ас ішкен бала күшті, сергек болады. Ас – денсаулықтың қайнары.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ыстық асқа үрлеп ішеміз, күйіп қалмау үшін.*
Күндізгі ұйқы	*Белгілі жүйелікте киімдерін шешуді, киімдерін ұқыпты орындыққа іліп қоюды пысықтау.*	*Өз төсек орындарын дайындап жатуды дағдыландыру.*	*Балалардың тыныш ұйықтауына жағымды жағдай жасау*	*Ұйқыға дайындық кезінде қауіпсіздік ережелерін ескерту. Өз төсегін ашып жатуға кеңес беру.*	*Белгілі жүйелікте киімдерін шешуді, киімдерін ұқыпты орындыққа іліп қоюды пысықтау*
Ұйқыдан біртіндеп ояту, сауықтыру шаралары	***№14. 1.Ояну*** *Бойымызды жазайық,* *Қолымызды созайық.* *Жаттығулар жасайық.* *Ұйқымызды ашайық.*	***№16 1.Ояну*** *Көздеріңді ашыңдар,* *Кірпіктеріңді көтеріңдер.* *Беттеріңді жеңіл қимылмен сипаңдар,* *Бір - біріңе жымиыңдар*	***№15. 1.Ояну*** *Кел балалар тұрайық,* *Қолымызды жоғары созайық.* *Еңкейеміз еденге,* *арқамызды тік ұстап,* *Бір демалып алайық.*	***№13. 1.Ояну*** *Ұйқымызды ашайық* *Қолымызды созайық* *Енді қане бәріміз,* *Жаттығуды жасайық.*	***№ 12. 1. Ояну*** *Күнге қарап күлімдеп* *Көзімізді ашамыз* *Бойды түзе, көтер басты* *Сергіп ұйқы ашамыз*
	Қауіпсіздік ережесі – ұйқыдан тұру кезінде қауіпсіздік шараларын түсіндіру. *«Еңбегі адал жас орен» - ұйқыдан тұрын киіну өз-өзіне қызмет етуге тәрбиелеу.* ***Ұйқы ашар жаттығу картотекасынан***				

Бесін ас	*Үнемді тұтыну мақсаты: суды үнемді пайдаланып, жуыну ережелерін түсіндіру.*				
	Әңгіме: *– Тәртіпті бала ас ішіп отырғанда шуламайды, бәріне үлгі болады.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ыдысты үстелге қатты қоймаймыз, сындырып алмау үшін.*	***Әңгіме:*** *– Жеміс-жидек пен көкөністе дәрумендер бар. Олар бізді ауырмай, сау жүруге көмектеседі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Жемісті асықпай, майдалап шайнаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Ас ішкенде өзімізге жететіндей ғана алайық. Артық алып, қалдырып қою – ысырап.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішкенде асықпай шайнаймыз, асығып жеген дұрыс емес.*	***Әңгіме:*** *– Ыдысты дұрыс ұстасақ, тамақ төгілмейді. Ыдысқа асымызды абайлап саламыз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ыдысты ойыншық қылмаймыз, қолымыздан түсіріп алмау үшін дұрыс ұстаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Ас ішкен бала күшті, сергек болады. Ас – денсаулықтың қайнары.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ыстық асқа үрлеп ішеміз, күйіп қалмау үшін.*
Балалардың дербес іс-әрекеті (қимылдық, ұлттық, сюжеттірөлдік, үстел үсті-баспа және басқа ойындар), бейнелеу іс-әрекеті, кітап қарау және басқалары)	***Мига шабул.*** ***Логикалық тапсырма*** *-Жол ұзын ба, қысқа ма?* *Қол ұзын ба, қысқы ма?* *-Қасық ұзын ба, қысқа ма?* *Асық ұзын ба, қысқа ма?* *-Алма үлкен бе, түйме үлкен бе?* *-Аю үлкен бе, қоян үлкен бе?* *-Шаш ұзын ба, қас ұзын ба?* ***Дид ойын: «Жол картасын бейнеле»*** *Шарты: Пішіндермен жұмыс.* *Кеңістікті бағдарлау.* *Күн, тал, құс, шөп, су, бұлт, гүл.* ***Дид ойын: «Сиқырлы жолдар»*** ***Шарты.****Оң жақтағы жол үш-бұрыштан, сол жақтағы жол төртбұрыштан, тура жол дөңгелектен басталады. Әр бала өзінің қолындағы пішінге ұқсас*	***Алма:*** *Нарттайқызылалма бар,* *Мәзболадыалғандар.* *Жаздаәдемікиінем,* *Тілдібалдайүйірем.* ***Алмұрт*** *Менің атым – алмұрт,* *Ұнатып жер бар жұрт.* *Мені өсіре алмайды,* *Қарағандар салғырт.* ***Өрік:*** *Көктемде ерте гүлдеймін,* *Кешігуді білмеймін.* *Піспей тұрған кезімде,* *«Менен аулақ жүр» дейміп.* *Уылжыған өрікпін,* *Мен бау баққа көрікпін.* ***I топ Алма*** ***Дид ойын: «Жемістерді ағаштарына орналастыр»*** *Шарты: Жеміс ағаштарына орналастыра отырып жемістердің атауларын атайды.* ***II топ Алмұрт*** ***Дид ойын: «Бөлігін тап»*** ***Шарты:*** *Жемістерді құрастырып бөлігін табады.* ***III топ Өрік***	***Шығармашылық бұрыш.*** ***Дид ойын: «Дәндер әлемі»*** *Шарты: Дәндерді әр түрлі тәсілмен жасау.* *Балаларды топқа бөлу.* *1-топ: Горох дәнін мүсіндеу.* *2-топ: Горох дәнін бояу* *3-топ: Горох дәнін жапсыру* *4-топ: Әтеш құрастыру.* ***Қосжан Мүсіреповтың «Алтын астық» өлеңін жаттау.*** *Көктемде егін егетін,* *Күзде жиып теретін,* *Біздің дала – бай дала,* *Алтын астық айнала.* *Ел егінді жинайды,* *Қырманға дән сыймайды.* *Біздің дала – бай дала,* *Алтын астық айнала.* ***Жұмбақ жасыру*** *Бұрыштарым жоқ менің,* *Дөңгелекте емеспін,* *Ұқсаймын мен денеге* *Кім табады, бұл не?* ***(Сопақша)*** *Үш төбесі бар көрінген*	***Табиғат туралы тақпақтар*** ***Табиғат*** *біздің анамыз,* *Жер–Ана біздің панамыз.* *Таза болса табиғат* *Біз де аман боламыз.* ***Бұтақтарды сындырмай,*** *Тазалықты сақтайық.* *Гүл өсіріп, су құйып,* *Табиғатты қорғайық.* ***Тақпақ жаттау. «Еңбек»*** *Қырға шықсаң өрлеп,* *Мұның аты - Еңбек.* *Кесте тіксең зерлеп,* *Мұның аты - Еңбек.* *Гүл отырғызсаң терлеп,* *Мұның аты - Еңбек.* *Қиындықтың бәрін,* *Еңбек қана жеңбек.* ***Дене тәрбиесі*** ***Кіріспе бөлім. Амандасу.*** *Шеңбер бойымен жүру, жүгіру* ***Қызығушылықты ояту.*** *Балалар, бүгінгі жаттығулардың барлығы сылдырмақтармен жасалады. Бірақ*	***Жұмбақтар әлемі*** *Жауып жаңбыр,Жер сабыр,Шөп,жатырақ солады Бұл қай кезде болады?* ***(Күз)*** *Барлығына бақтың,* *Сары бояу жақтым.****(Күз)*** *Жиып-теріп болатын* *Қанбаға астық толатын* *Қызыл қырман ойнайтын* *Қай мезгілде болатын?* ***Жауабы: Күз*** *Жапырақты бояды,* *Атырапты бояды.* *Бояп-боян барлығын* *Сап-сары ғып қояды.* ***Күз*** ***Дид ойын: «Салыстыру»*** *Шарты: Балаларға биіктігі әртүрлі ағаштар мен үйлерді көрсетіп салыстыру.* *Қай ағаш биік , ал ағаш аласа? Қайсы үй биік? Ал, қайсы үй аласа? Неге?*

	жолмен жүру. Балаларды мадақтау.	***Дид ойын «Көкөніспен жемісті айыр»*** *Мақсаты: Екі себетке көкөніспен жемісті жинау.*	*Үш бұрышы мен үш беті Жауабын кім шешеді?* ***(Үшбұрыш)*** *Әр жұмбақты шешекен сайын жауабы болатын геометриялық пішінді тақтаға ілін, балаларға сұрақтар қойылады.* *-Сопақша, үшбұрыш туралы не білесіңдер?* *-Дөңгелектен айырмашылығы?* *-Сопақша, дөңгелек неге ұқсайды?*	*алдыменоларды тауып алу керек. Залдың ішінен іздеңдер. Әрқайсысың екі сылдырмақ тауып алуларың керек. Сылдырмақ ұстаған балаларға алаңда белгіленген жерге барып, нұсқаушыға қарап тұруды ұсынады.* ***Негізгі бөлім*** ***Жалпы даму жаттығулары. Сылдырмақтармен жасалатын ЖДЖ.*** ***I. «Сылдырмақтар қайда?»*** *Балаларға еденге отырып, аяқтарын жинау ұсынылады, нұсқаушы көзін жапқанда балалар қолдарын созып сылдырмақтарды сылдырлатады. Нұсқаушы сылдырмақтар қайда сыңғырлағанын сұрағанда, олар сылдырмақтарды шапшаң арттарына жасырып, бос қолдарын көрсетеді.(4-5 ретқайталайды).* *2.«Сылдырмақтар сылдырлайды!». Шалқасынан жатып сылдырмақты сылдырлатады, етпетінен аунап түсіп сылдырмақтарды сылдырлатады. Кезектеп аунайды. (4–5 рет қайталайды).*	

				3.«Аяқтар мен сылдырмақтар». *Б.қ. – аяқтарын алшақ қойып, созып, еденге отырады, сылдырмақтарды алдына қояды, қолдарын артына қойып еденді тірейді, аяқтарын бүгеді, аяғының ұшын сылдырмақтың қасына қояды. (4–5 рет қайталайды).* ***5.«Сылдырмақпен билейік».*** *Екі аяқпен секіреді және сылдырмақты сылдырлатады. (4- 5 ретқайталау).* *Негізгі қимыл түрлері:* ***I.«Сылдырмақты қағып кетпе».*** *Тепе-теңдікке арналған жаттығу – еденге қойылған тақтайша үстімен жүру.* ***2.Сылдырмақтарды жол бойына сызылған текшелер ішіне қойы, бір-бірінің соңынан бір қатарға тұрып жүру.*** *(Тәрбиешінің соңынан жүру, қайталаған кезде сылдырмақтар арасынан имектелген жолмен жүру. (2-3 ретқайталау)* *Қимыл-қозғалыс ойыны: «Менің көңілді добым».* *Тәрбиеші қолымен доп лақтырған секілді қимыл жасайды* *Менің добым көңілді*	

				Қайда кеттің секіріп? Сары, ақ, көгілдір Қашпа менен секектеп, Тұра қалшы сен енді. «Тұра қалшы сен енді» деген сөздерден кейін бір баланың атын атап, «қағып ал!» дейді. Мысалы, «Мәдина , қағып ал!» дегенде, Мәдина допты қағып алуы керек.	
Балалармен жеке жұмыс	***«Көңіл-күй шамы»*** ***Мақсаты:*** *Бала көңіл-күйін түстер арқылы білдіреді.* ***Жүргізу түрі:*** *Қызыл – қуанышты, көк – мұңды, сары – көңілді. Бала өз көңіл-күйін шамның түсімен таңдайды.*	***«Досымды құшақтаймын»*** ***Мақсаты:*** *Достық сезімін дамыту.* ***Жүргізу түрі:*** *Балалар кезекпен бір-бірін құшақтап: «Сен менің досымсың» деп айтады.*	***«Айнадағы күлкі»*** ***Мақсаты:*** *Позитивті көңіл-күй қалыптастыру.* ***Жүргізу түрі:*** *Бала айнаға қарап күлімсірейді.* *Тәрбиеші: «Айнадағы бала күліп тұр ма?» деп сұрайды.*	***«Жақсы – жаман»*** ***Мақсаты:*** *Жағымды, жағымсыз әрекеттерді ажырата білу.* ***Жүргізу түрі:*** *Тәрбиеші сурет көрсетеді (ойыншық жинау – жақсы, ұру – жаман). Балалар дұрыс жауап береді.*	***«Қуаныш шеңбері»*** ***Мақсаты:*** *Жылы қарым-қатынас орнату.* ***Жүргізу түрі:*** *Балалар шеңбер жасап тұрып, қолдарын ұстайды да: «Біз доспыз, біз мейірліміз» деп айтады.*
Серуенге дайындық	*«Еңбегі адал жас өрен»-өз-өзіне қызметтетуге тәрбиелеу.* *Серуен кезінде қауіпсіздік ережелерін түсіндіру.*				
	Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру.	*Серуенге шығу. Балалардың киіну реттілігін бақылау, киінгенде түймелерін қадап, аяқ киімінің бауын байлауды , киіміндегі олқылықтарды жөндеуді қадағалау. Киім шкафтарын таза ұстау және жинау*	*Серуенге шығу, балаларды біртіндеп киіндіру, киімдерінің дұрыс киілуін қадағалау, қатармен жүруге дағдыландыру.*	*Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу.*	*Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киім шкафтарын таза ұстау және жинау*
Серуен	***Картотека № 12*** *Ағаштардан желмен ұшып түсіп жатқан жапырақтарды бақылау.*	***Картотека №15*** *Балабақша маңындағы сарғайған шөптерді бақылау.*	***Картотека №17*** *«Күз көрінісін бақылау»*	***Картотека №18*** *Күзгі жапырақтарды бақылау.*	***Картотека №20*** *Жәндіктерді бақылау.*
	Серуен кезінде экологиялық мәдениет қалыптастыру, табиғатқа қамқорлық таныту. ***Таңғы серуенді бекіту.***				
Балалардың үйге қайтуы	*Өнегелі-15 минут. Қауіпсіздік ережесі - ата-анамен бала өмірінің қауіпсіздігі туралы әңгіме жүргізу.*				
	Бүгін балалар түрлі көліктердің суреттерін	*Бүгін балалар қарапайым математика ойынын*	*Бүгін балалар қарапайым математика ойынын*	*Бүгін балалар суреттерден жемістерді таныды.*	*Бүгін балалар серуенде құстарды тыңдап,*

	көріп, атын атады. Зейінін дамытып, есте сақтау қабілетін жаттықтырды. Үйде көліктер жайлы суреттер немесе ойыншықтарды пайдаланып ойнау пайдалы болады.	*ойнады: санауды үйренді. Сандарға қызығушылық танытты. Үйде бірге ойыншықтарды санап, «Қанша?» деп сұрауға болады.*	*ойнады: санауды үйренді. Сандарға қызығушылық танытты. Үйде бірге ойыншықтарды санап, «Қанша?» деп сұрауға болады.*	*Дәмі, түсі туралы айтып берді. Үйде бірге жемістерді атап, дәмін көру ойынын ойнау қызықты болады.*	*бақылап көрді. Қызығушылығын танытып, табиғатпен танысты. Үйде құстардың дауысын тыңдату немесе суреттерін көрсету пайдалы болады.*

Тексеріді

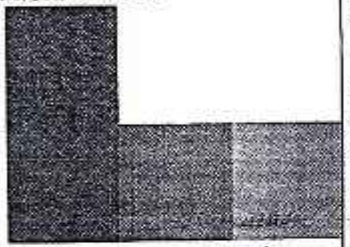
Тәрбиелеу-білім беру процесінің циклограммасы

Топ: Орта топ
Балалардың жасы: 3 жас
Қандай кезеңге жасалды : 10.11 – 14.11.2025ж

Күн тәртібінің үлгісі	Дүйсенбі	Сейсенбі	Сәрсенбі	Бейсенбі	Жұма
Балаларды қабылдау	*Күй сазы – ата-баба аманатына құрмет көрсетуге үйрету.*	*Күй күмбірі – жүрекке ізгілік нұрын себу.*	*Күй күмбірі – достық пен бірлікті дәріптеу.*	*Күй күмбірі – табиғатты аялауға үйрету.*	*Күй әуені – татулық пен достыққа жетелеу*
	Баланы қолынан ұстап, топқа бірге кіргізу. Пазлдың қарапайым бөліктерін беру. Жанында отырып, «сенің орның осында» деп сенімділік беру. Қысқа әуен қосып, көңілін көтеру.	*Баланы есік алдында «Сәлем, балақай!» деп қарсы алу. Жанынан ойыншық машинка немесе қуыршақ ұсыну.*	*Баланы қуыршақ театры кейіпкерімен қарсы алу. Сурет боялуға бағыттау. Жанында отырып, «сен батылсың» деп қолдау білдіру. Басқа балалармен ортақ ойынға тарту.*	*Баланы «Шаттық шеңберіне» шақырып, кішкентай доп беру. Жұмсақ ойыншықпен бірге ойнауға жағдай жасау. Баланы қасына отырғызып, қысқа тақпақ айту.*	*Баланы «Жұлдызша сыйлаймыз» ойынымен қарсы алу (қолына қағаз жұлдыз беру). Киімін реттеуге көмектесу. Музыка қосып, қарапайым қимыл-қозғалыс ойынына қатыстыру.*
Ата-аналармен немесе баланың басқа заңды өкілдерімен әңгімелесу, кеңес беру	*Өнегелі 15 минут – ата-анаға бала денсаулығы туралы кеңес беру.*				
	Ерте келудің бала үшін маңызды екені, жаттығу денсаулықты нығайтып, тәртіпке үйрететіні жайлы әңгімелесу. ***Кеңес:*** *Балаңызды балабақшаға уақытылы келуге үйретіңіз.*	*Дұрыс тамақтанудың бала денсаулығына әсері жайлы әңгімелесу.* ***Кеңес:*** *Балаңызға жеміс-жидек пен көкөністі көбірек жеуді үйретіңіз.*	*Таңғы қабылдау кезінде баланың көңіл-күйін, денсаулығын бақылаудың маңызы жайлы әңгімелесу.* ***Кеңес:*** *Балаңызға өз жағдайын айтуға (қал-жағдайын, көңіл-күйін білдіруге) үйретіңіз.*	*Тазалық шаралары – баланың денсаулығын сақтап, мәдениетін қалыптастыратыны жайлы әңгімелесу.* ***Кеңес:*** *Балаңызға қолын жуған соң сүлгімен сүртіп, киімін таза ұстауды үйретіңіз.*	*Демалыс күндері тазалық шараларын сақтау қажеттігі жайлы әңгімелесу.* ***Кеңес:*** *Балаңызға шашын, тырнағын таза ұстауды және уақытылы қидырып отыруды үйретіңіз.*
Балалардың іс-әрекеті (ойын, танымдық, коммуникативтік, шығармашылық, эксперименталдық, еңбек, қимыл, бейне	***Картотека № 18*** ***Дид ойын: «Қайсысы қайда тіршілік етеді?»*** ***Мақсаты:*** *суреттерден көрген заттарының аттарын атап, олардың қайда өмір сүретінін біледі.*	***Картотека № 21*** ***Дид ойын: «Балық аулау»*** ***Мақсаты:*** *сұрақтарға жауап бергізе отырып, логикалық қабілетін дамиды.*	***Картотека № 20*** ***Дид ойын: «Орнын тап»*** *Мақсаты: балаларға өз бөлмесіне қажетті мүліктердің аттарын айтқып суреттен таба біледі.*	***Картотека № 17*** ***Дид ойын: «Жеке атауын ата»*** *Мақсаты: көкіністердің аттарын жеке – жеке атап,түстерін, пішіндерін ажырата біледі.*	***Картотека № 15*** ***Дид ойын: «Құстарға көмектесеміз?»*** *Мақсаты: Балалар құстар туралы түсініп, өз ойын айта алады.*

леу, дербес және басқалары)	***Танымдық және зияткерлік дағдыларды дамыту картотекасынан***				
Ертеңгілік жаттығу	*Қараша айының 2-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Қараша айының 2-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Қараша айының 2-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Қараша айының 2-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Қараша айының 2-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*
	Жалпы даму жаттығуларын дұрыс жасай отырып, баланың қимыл-қозғалысын шыңдау. *Жаттығу кешені қосымша тіркелген*				
Таңғы ас	*Үнемді тұтыну - Суды, тамақты үнемді тұтыну жолдарын түсіндіру. Қауіпсіздік ережесін ескерту*				
	Әңгіме: *– Сәбіз, қияр, қызанақ – пайдалы дәрумендерге толы. Көкөністі жесек, көзіміз де, денеміз де мықты болады.* ***Қауіпсіздік:*** *– Көкөністі ірі тілімдеп жұтпаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Ас ішкенде қасымыздағы балаға қол тигізбей, орыннан тұрмай отырамыз. Әдепті бала өзгеге бөгет жасамайды.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ыдысты бір-бірімізге бермейміз, әркім оз ыдысымен тамақтанады.*	***Әңгіме:*** *– Нан – қасиетті ас. Нансыз дастарқан толмайды. Нанды жерге тастамау – біздің міндетіміз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Нанның үгіндісін жинап жейміз.*	***Әңгіме:*** *– Жуынганда суды шамадан тыс ағызбаймыз. Қажетіне қарай қолдансақ – үнемді болганымыз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Су төгілсе, абайлап сүртеміз, тайып кетпеу үшін.*	***Әңгіме:*** *– Ас ішіп болған соң «Рахмет» деп айту – әдептіліктің белгісі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Орындықтан абайлап тұрамыз.*
Ұйымдастырылған іс-әрекетті өткізуге дайындық (бұдан әрі – ҰІӘ)	***«Балалар кітапханасы» жобасы*** ***Ойын: «Ертегі кейіпкерінің көңіл-күйі»*** *Тәрбиеші: «Бауырсақ қуанышты ма? Қызыл телпекшқорықты ма?» Балалар кейіпкердің көңіл-күйін қимылмен көрсетеді.* ***Мақсаты:*** *эмоцияны түсіну, ертегіден сабақ алу.*	***«Қамқор» жобасы*** ***Ойын: «Жақсы іс шеңбері»*** *Балалар бір-біріне қандай жақсы іс істегенін айтады: «Мен ойыншық бердім», «Мен анама көмектестім».* ***Мақсаты:*** *қамқорлық сезімін күшейту.*	***«Шабыт» жобасы*** ***Ойын: «Дыбыс ойлап тап»*** *Балалар кезекпен бір дыбыс шығарады (мысалы, «ш-ш», «бум-бум»), қалғандары қайталайды.* ***Мақсаты:*** *шығармашылықты, көңіл-күйді көтеру.*	***«Еңбегі адал жас өрен» жобасы*** ***Ойын: «Кім жылдам?»*** *Тәрбиеші ойыншықтарды ортаға қояды. «Кім бірінші жинайды?» – дейді. Балалар жарысып жинайды.* ***Мақсаты:*** *еңбекқорлыққа, жылдамдыққа тәрбиелеу.*	***«Смарт бала» жобасы*** ***Ойын: «Сиқырлы сөздер»*** *Тәрбиеші: «Қандай сиқырлы сөздерді білеміз?» Балалар: «Рахмет!», «Сәлеметсіз бе!», «Отінемін!».* ***Мақсаты:*** *әдепті сөздерді қолдануға үйрету.*
Кестеге сәйкес ҰІӘ	*Әжемнің ертегісі аясында іртегілер әлемі ұіә.*				
	Ертегілер әлемі бұрышына саяхат. Суреттер қарау. Қызығушылықты ояту. «Қыздың аты кім?» ***жаттығуы.*** *Балалардың алдында бес*	***Қызығушылықты ояту. «Теремок» үстел театрының көрсетілімі*** *Далада бір үй тұр еді, ол төмен емес, биік емес*	***Менің сүйікті бұрышым Сұрақ жауап*** *Маша қай ертегі кейіпкері?* ***Дидактикалық ойын «Аюлар ыдысы»*** *– Маша ыдыстың бәрін араластырып алды. Біз*	***Менің сүйікті бұрышым Дид ойын: «Кім тапқыр?»*** ***Жұмбақ жасыру:*** *Өзі айлакер, өзі бір қу, Жүрген жері у да шу. Ол кім?(тулкі)*	***Қызығушылықты ояту. «Тасбақа» музыкасын тыңдау*** *Музыка әуенімен педагог тасбақа ойыншығын көрсетеді, оның баяу жорғалауына еліктейді.*

бөлікке бөлінген қағаз парағы, олардың әрқайсысы әртүрлі түсті - сары, қызыл, жасыл, көк, қызғылт сары.
Балаларға трафареттегі дайын қыз бейнесіне кезекпен әр бөліктен қалпақ қиылып, қыздың атын Сары телпек, Қызыл телпек, жасыл телпек, т.б.атайды.

Сонымен ертегідегі қыз қайсысы?-Қызыл телпек
Кішкентай Қызыл телпек басына қалпақ кигең.
Басымызға тағы не киюге болады?
Қалпақ, кепка, орамал.
Басымызға кигеннің бәрі «бас киім» деп аталады.
Дидактикалық ойын «Бас киім қандай пішінге ұқсайды?»

Парақта геометриялық

Тышқан өтіп бара жатып,.
Мына үйде кім тұрады? Кім өмір сүреді?
Ешкім жауап бермеді.
Тышқан үйге кіріп, сонда өмір сүре бастады.
Бақа өтіп бара жатып,
Мына үйде кім тұрады деді?
- Мен тышқанмын Ал сен кімсің?
-Ал мен бақамын.
- Менімен бірге тұр!
Бақа үйге секірді де, екеуі бірге өмір сүре бастады.
Қоян жүгіріп өтіп бара жатып .
Мына үйде кім тұрады деді?
- Мен тышқан
- Мен бақамын!
-Ал сен кімсің?
- Мен қоянмын.
- Бізбен бірге тұр деді!

Қоян үйге кірді , олар бірге өмір сүре бастады.
Кішкентай түлкі өтіп бара жатып. Ол терезені қағып:
- Мына үйде кім тұрады?
-Мен тышқанмын.
-Мен бақамын.
- Мен қоянмын.
-Ал сен кімсің?
- Ал түлкімін
- Кел бізбен бірге тұр деді.
Төртеуі өмір сүре бастады.
Қасқыр келіп, есікке қарап.

аюларға ыдыс-аяқ қоюға көмектесеміз.
Балалар тәрелкелер мен қасықтарды аюлар бойына өлшеміне қарай орналастырады.
Дид ойын: «Аюларды орындықтарға отырғыз»
- Балалар орындықтарға көлеміне қарай аю фигурасын жапсырады.

Дид ойын:«Аюға үй салу»
- Геометриялық пішіндерді ажыратып, үш аюдың қандай үйі болғанын анықтайық.
Балалар үйдің схемалық бейнесіне геометриялық пішіндерді орналастырады.
«Үш аю» сергіту сәті.
Үш аю үйге келе жатты.
(Аяқтан аяққа адымдап, денені тербету, қолдар сәл доңгелетіп, дене бойымен төмен-түсіру, аюдың жүрісі).
Аю әке үлкен еді
(қолды жоғары көтеру)
Анам сәл кішірек
(Тізеңізді сәл бүгіңіз, қолыңызды төмен түсіріңіз және аздап алшақ жүріңіз)

Еріксе, құйрығымен ойнайды,
Зеріксе, үйқыға бір тоймайды.(мысық)
Бұрап қойған сағаттай,
Айқайлайды таң атпай.
(әтеш)
«Мысық, әтеш және түлкі» ертегісі.
Түсіндіру.
Сұрақ- жауап:
1. Ертегі кейіпкерлерін атаңдар.
2. Әтеш қайтті?
3. Түлкі не істеді?
4. Қайсыкейіпкер қатты ұнады? Несімен?
5. Қайсы ұнамады? Неліктен?
6. Кім айтып береді?
«Көлеңкесін тап» дидактикалық ойыны
- Ертегі кейіпкерлері мен олардың фигураларын сәйкес көлеңкелерге орналастыр.

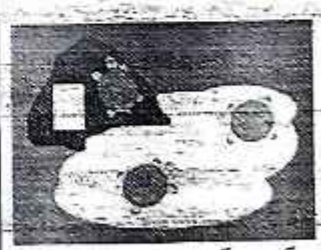

Дид ойын: «Мысық»
- Әтешті кім құтқарды? мысық.

Дид ойын:
«Тасбақа қабығын тап»
Шарты: Балаларға ортасында шеңбері бар (қабықтың орнына) әртүрлі түсті тасбақалардың картоннан жасалған силуэттері беріледі. Содан кейін көп түсті шеңберлерді қарастырып, тасбақа үшін сәйкес түсті таңдау ұсынылады.

Дид ойын: «Тасбақаларды сана»
-Таста неше тасбақа бар?
Бір тасбақа. «1» санын тауып, бір тасбақаның қасына тасқа қойыңыз.

Суда қанша тасбақа бар? Екі тасбақа. «2» санын алып, судағы екі тасбақаның жанына қойыңыз.
Дид ойын: «Тасбақалар»
- Бір тасбақаны тасқа, ал екі тасбақаны көлге жапсырамыз.

фигуралар түріндегі қораптар сызылады, қалпақтардың силуэттік кескіндері пішіні сәйкес келетін қораптарға салынуы керек.

Дид ойын: «Шляпа»

Шарты: Жіп және қыстырғыш пайдалану арқылы, шляпадағы саңылаулардан жіпті өткізу, содан кейін шляпаның жиегіне түрлі-түсті киім қыстырғыштарын қыстыру.

Дидактикалық ойын «Қызыл телпекке жолдан өтуге көмектес»

-Орманға кіру үшін жолды кесіп өту керек. Бірақ ол жолды еш жерден кесіп өте алмайды, жолды тек ақ жолақтардың арнайы жолымен - «зебра» арқылы кесіп өту керек. Қызыл телпек жолды кесіп өтуі үшін ақ жолақтарды орналастырыңыз.

Дидактикалық ойын: «Бәліштерді

Мына үйде кім тұрады деді?

- Мен тышқанмын.
-Мен бақамын
- Мен қоянмын.
- Мен түлкімін
-Ал сен кімсің
- Ал мен қасқырмын
- Кел сенде бізбен бірге тұр деді олар!

Қасқыр үйгекірді. Бесеуі өмір сүре бастады. олар ән айтады. Кенет қасынан епсіз аю өтіп бара жатыр. Аю үйді көрді, әндерді естіді, тоқтады да, қатты айқайлады:

- Мына үйшікте кім тұрады?
- Мен тышқанмын.
- Мен бақамын.
- Мен қоянмын.
- Мен түлкімін
- Мен қасқырмын
-Ал сен кімсің?
- Ал мен аюмын.
- Бізбен бірге тұр!

Аю ішке кіре алмай:

«Ал мен сендердің үйшіктеріңнің жоғарғы жағында өмір сүргім келеді».

- Иә, сен біздің үйімізді сындырасың!
- Жоқ, мен оны сындырмаймын.
- Ал, онда көтеріл!

Аю төбеге шығып, жай отырды, кенет үй сықырлап, түгел құлады. Ішіндегілер жүгіріп шығып аман қалды. Олар бөренелерді тасуға,

Және үл.

Ол ең кішкентай болды (Сыпырылдат жүгіреді)

Дид ойын:«Аюға арналған ботқа» саусақ суреті

-Аюларға арналған тәрелкеге ботқа салайық. Балалар пластилиннің бетінде саусақ іздерін қалдырады.

«Үш аюды төсекке жатқыз» дидактикалық ойыны

- Аюлардың ұйықтайтын уақыты келді, оларды төсектеріне жатқызу керек: ең үлкен аю-әкесі - ең үлкен төсекке,
аю-ана - кішірек төсекке,
ал бала аю - ең кішкентай төсекке.

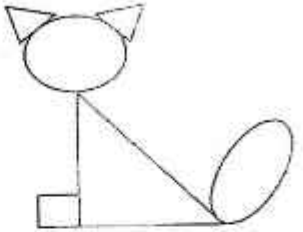

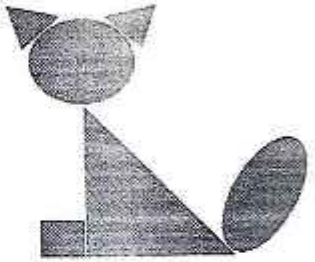
Дид ойын: «Аюға арналған алжапқыш»

маркаларымен сурет салу

-Аюдың жаңа алжапқышын өрнектермен безендірейік.

Қызғылт сары геометриялық фигураларды орналастыр мысықтың түсті фигурасы.

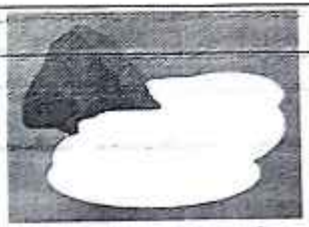

Дидактикалық ойын «Мысық пен әтештің үйі»

- Әтешті терезеге қойыңыз. Түлкі оған жете алмайтындай етіп жапқыштарды жабыңыз. Түрлі түсті түймелерді қолайлы түс пен өлшемдегі шеңберлерге орналастырыңыз.

Дид ойын: «Әтешке арналған бұршақ»

– Міне, қанша бұршақ өсті. Бұршақ тауының үстіне көрозды отырғызып, оны желіммен жабыстырыңыз. Ал енді

Дид ойын:«Тасбақа»

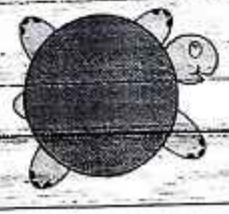
-Бізге қонаққа үлкен тасбақа келді. Ол балалармен ойнаганды жақсы көреді, сондықтан оның қабығында ойнауға болатын көптеген бар. ойыншықтар

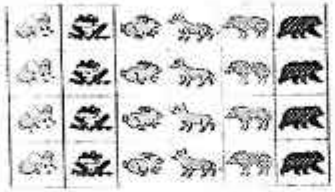
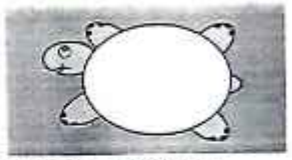
Дидактикалық ойын «Үлкен және кіші тасбақаларға жорғала»

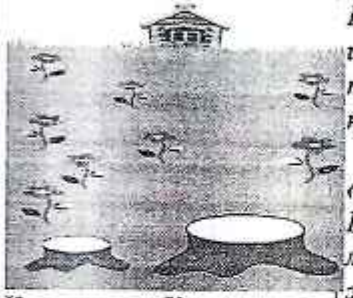
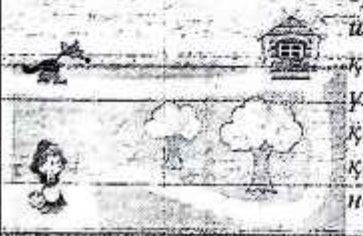
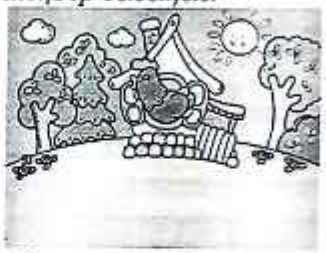
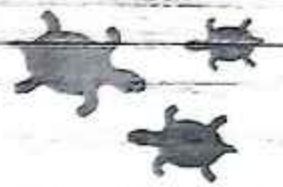
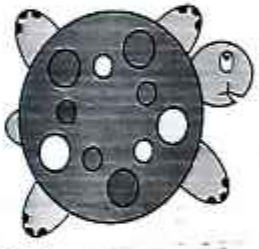
Балалар төрт аяққа тұрады, арқаларына жалпақ жастықтар қойылады. Балалар тапсырма алады: «Үлкен тасбақа жорғала», «Кішкентай тасбақа жорғала»

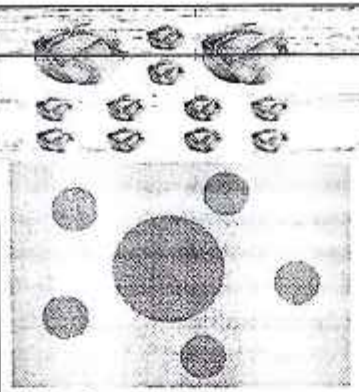
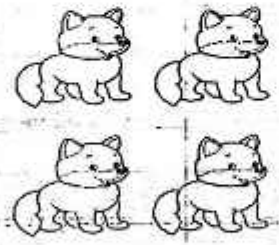
Дид ойын: «Тасбақа қабығын безендір» және саусақпен сурет салу

-Тасбақа өзінің дөңгелек қабығын жылтыр маттатастармен безендіргісі келеді. Оған көмектесейік, дөңгелек қабықтың шетіне қиыршық тастарды салайық.

	орналастыр» - Міне себеттер. Олардағы пирогтарды тарату керек. Себет саны қанша болса, сонша пирогты салыңыз. **Сергіту сәті:«Жолда»** Балалар түзету жолымен жүреді. Олар туннельге енеді, орындық бойымен жүреді, бұдырлардан секіреді. («Қызыл телпек туралы» фильміндегі әнге). **Дид ойын:«Себет»** Балалар кәрзеңкеге бәліштер мен бөтелке май жапсырады. **Дид ойын:«Әжеге арналған пирогтар» мүсіні** Допты доңгелек домалақпен мүсіндеп, оны тортқа тегістеп, салмағын салып, оны екіге бүктейміз, шеттерін қысамыз. **Дидактикалық ойын «Қызыл телпек пен қасқыр»** Қызыл телпек қандай жолмен жүрді? Ұзын жол бойымен. Қызыл телпекті ұзын жолға қойыңыз. Қасқыр қай жолмен жүрді? Қысқа жолда. Қасқырды қысқа жолға қойыңыз.	тақталарды кесуге - жаңа үйшік салуға кірісті. Үйшік бұрынғыға қарағанда жақсы салынған! **Дид ойын: «Мұнара тұрғындары»** Балалар қайшымен тік сызық бойымен ертегі кейіпкерлерінің бейнелері бар қағаз жолағын қиып алады. **Дид ойын:«Біз мұнара салып жатырмыз»** Балалар тәрбиешінің үлгісі бойынша құрылыс материалынан үйшік құрастырады. -Ал енді мұнара тұрғындары бізбен ойнағысы келеді. **Дид ойын: «Тышқанға мұнарага апаратын жолдар»** -Ал мұнарага әртүрлі жолдар апарады. Қанша трек? Екі. Бірдей тректер? Әртүрлі тректер – біреуі ұзын, екіншісі қысқа. Тышқан абдырап қалды, үйге тезірек жету үшін ұзақ жолмен немесе қысқа жолмен қай жолмен жүру керек? Балалар, қалай ойлайсыңдар? Иә, балалар, дұрыс, тышқанның үйге қысқа	Балалар алжапқыштың жазықтығына іздер қалдырады. **Түйме ойыны «Аю мен шарлар»** Аю қонжығына қалпақ тоқып берді,иоган жіп шарларын ашуға көмектесіңіз. Балалар екі өлшемді шарлардың түрлі-түсті шеңберлеріне сәйкес түймелерді орналастырады. **Дид ойын: «Аюға арналған қалпақ»** Қонжықтың бүбоны безендірейік, түрлі-түсті қысқыштары бар қалпақ. Балалар қалпақтағы бүбон шеңберіне түрлі-түсті киім қыстырғыштарын бекітеді. **Дене тәрбиесі** **Кіріспе бөлім. Амандасу.** Тізбекте бір-бірден жүру, жүгіру, қолға арналған тапсырмамен жүру. Арақашықтықтың сақталуына, нұсқаулардың орындалуына назар аударады.	біз саусақтарымызбен көбірек бұршақ саламыз. **«Әтеш» сергіту сәті** Балалар «Әтеш» әніне тізелерін жоғары көтеріп, қолдарын бұлғап бөлмені айналып жүреді. **Дид ойын: «Әтеш құйрығы»** - Түрлі түсті киім қыстырғыштарынан әдемі әтеш құйрығын жасаңыз. Бұршақ ойындары - Бұл бұршақ. Ыдыстарыңда қанша бұршақ бар? Көптеген. Енді саусақтарыңмен біреуін алыңыз. Бұл не? Бұршақ. Түрлі-түсті қағаздарды алдарыңа алыңдар. Сіздің кілеміңіз қандай түсті? Ал сенде? Сенде? Бұл қағаз барқыт қағаз деп аталады. Қағаздың үстіне алақаныңызды. ал енді саусақтарыңызды жүргізіңіз. Бұл қағаздың аты есіңізде ме? Барқыт. -Ал біз бір уыс бұршақ аламыз. Бұршақты барлық саусақтарыңызбен және алақаныңызбен ұстаңыз. Бұл бір уыс деп аталады. Табақтарыңыздан бір уыс бұршақты алыңыз және оларды барқыт қағаз төсенішіне салыңыз.	- Біздің тасбақа сәнгер. Енді ол өз қабығын басқаша безендіргісі келеді. Жарқыраған тастарды қорапқа салып, сурет салу.Біз тасбақа қабығын түрлі-түсті нүктелермен безендіреміз. **«Құмға көмілген тасбақалар» дидактикалық ойыны** - Балалар, тасбақалар құмға қазғанды жақсы көреді. Оларды құмнан табуға тырысайық. Енді сіз барлық тасбақаларды таптыңыз, оларды жапырақтарға отырғызыңыз. Бір жапыраққа қанша тасбақа сыяды? Тек бір тасбақа. Ал енді тасбақалар көлге шомылуға кетті. Көлге қанша тасбақа сыйды? ***Дидактикалық ойын «Тасбақа қабықтары»*** Саусақпен ең үлкен тасбақаны, ең кішкентай тасбақаны, ортаңғы тасбақаны көрсетіңіз. Оларға дұрыс қабықшаларды табуға көмектесіңіз көлемі бойынша: үлкен тасбақаның қабығы үлкен, кішкентай тасбақаның қабығы кішкентай, орташа тасбақаның қабығы орташа

	Қай жолдың жанында көптеген гүлдер өседі? Ұзын жол бойымен. Ал қысқа жолдың жанында қанша гүл өседі? Екі гүл. Қай жерде көбірек гүлдер бар? Ұзын жол бойында. Қасқыр мен Қызыл телпек жолда демалғысы келді - олар діңгекке отырды. Үлкен діңгекке не отырды? Қасқыр. Ал кішкентай діңгекке кім отырды? Қызыл телпек. Қарындашпен сурет салу ***Дид ойын:«Дженің үйіне жол»*** Қасқыр, Қызыл телпек жүріп бара жатқан жолдың бойымен қарындашпен сызу. ***Сергіту жаттығуы*** Біздің алдымызда кең	жолмен жүгіруі жылдамырақ, енді біз оған қысқа жолдың қай жерде екенін дұрыс көрсетуіміз керек. Тышқанды қысқа жол бойымен жылжытыңыз. ***Дидактикалық ойын «Жәшікке тығылу»*** Балаларға текшелер мен шарларды қолайлы пішіндегі тесіктерге салу арқылы қорапқа жасыру ұсынылады. ***Сергіту «Батпақтағы бақалар»*** Балалар музыка әуенімен су лалагүлінің жапырақтарымен жүреді, орындықтың бойымен жорғалайды, туннельге енеді. ***Дид ойын:«Бақа»*** Балалар бақаны жабыстырады, пластилиннен лалагүлдің өзегін жасайды, оны фонда басып, оған асқабақ тұқымының жапырақтарын жабыстырады. ***Дид ойын: «Қояң өсімдіктері қырыққабат»*** - Қояң өз бақшасында қырыққабат өсіреді. Қырыққабатты дұрыс орналастырыңыз: шағын шеңберлерде - кішкентай қырыққабатты салыңыз. Ал үлкен шеңберлерде - үлкен қырыққабат. Қандай қырыққабат үлкен, кіші немесе үлкен?	Түрлі түсті доптар салынған себетке назар аудартады. «Менің көңілді добым» атты тақпақты оқып береді, тақпақты оқығанда мәтін сөздерін доптың қимылымен көрсетеді. Негізгі бөлім. Шеңбер бойымен тұрып доппен орындалатын жалпы даму жаттығулары. ***Б.қ.: «Жоғары –төмен»*** *1.* Аяқтары алшақ қойылған, доп қолда. Допты жоғары көтеріп, төбеге қарау «жоғарыда» деп айту. Допты төмен түсіріп, жерге қарау «төменде» деп айту. /5 рет қайталау./ ***Б.қ.: «Айдаһардың құйрығы»*** *2.* Аяқтар алшақ қойылған, доп қолда. Оңнан – солға, солдан-оңға қарай бұрылу. /5 рет/ ***Б.қ.: «Дәл тигіз»*** *3.* Аяқтары бірге. Доп қолда, денені тік ұстау. Оң жақ тізені көтеріп допқа тигізу. Сол жақ тіземенде қайталау. /5 рет қайталау/ ***Б. қ.: «Доп қашты»*** *4.* Аяқтарын біріктіру. Доп қолда. Орнында секіру. /10-15секунд/ Шеңбер бойы маршпен жүру. Еркін жүру. (допты себетке қою)	Мұнда біз тағы бір жаңа сөзді білдік - бір уыс. Алақаныңызды бұршақтың үстіне қойып, домалатыңыз. алға және артқа, айналмалы қозғалыста - шеңбер сызыңыз. «Қапшықты тарымен толтыр» жаттығуы - Балалар, қасықтарыңды алып мына дорбаларға мұқият тары салыңдар. ***Тақпақтар*** Оятпа, әтеш, сен бізді, Өзім де сездім, таң атты. Сенсіз- ақ білем мезгілді, Танимын енді сағатты. ***Мысық*** Мынау тұрған мысық, Екі көзін қысып, Ұйықтап отыр маужырап, Сүт көжесін ішіп. ***Түлкі*** ***Түлкі*** деген құ гой, Жүрген жері шу гой. Жатып алып жағада, Іздегені ду гой. ***Сұрақ –жауап*** Қандай ертегі үйрендік? Ертегіде қандай кейіпкерлер бар?	 ***Түйме ойыны «Тасбақа»*** Тасбақа әдемі қабық алатындай етіп түймелерді орналастырыңыз. ***«Тасбақа»*** - Тікелей домалату арқылы біз жұқа шұжық жасап, оны осында бекітеміз - бұл тасбақаның басы мен құйрығы. Жоғарыдан біз жаңғақ қабығын бекітеміз - енді қабық дайын. Бұршақтан көз жасау ғана қалады. «Тасбақаны аңналып өту» жаттығуы Балалар шеңберге отырады, бір-біріне ойыншық тасбақаны береді. Педагог әр балаға алғысын білдіреді. Кім ойыншықты қорапсіне беріп, балаларды «рахмет» сөзін айтуға шақырады.

	шалғын (қолды екі жаққа созу) Ал біздің үстімізде биік орман (қолыңды көтер) Қарағай сол жақта (қолдар солға) Оң жақта шырша (қолдар солға) Шулы орман (қолдарын бастың үстінде бұлғау) Кенет қатты күн күркіреді (алдыңда қол шапалақтау) Үйге тез жүгір (қолдармен бастарына «төбе» жасап, отыру) **Түйме ойыны «Әже көйлегі»** - Түймелерді қолайлы түс пен өлшемдегі шеңберлерге орналастырыңыз. **Қолданба және саусақ суреті«Немереге арналған тәттілер»** Балалар сурөттің фонына тәттілердің силуэт бейнелерін жабыстырады, содан кейін торттағы ақ нүктелерді саусақтарымен бояйды, олар жидектер. **Сұрақ-жауап** **Балаларды мадақтау.** **Дене тәрбиесі** **Кіріспе бөлім. Амандасу.** Шеңбер бойымен жүру,	 **Түлкі** **«Бисер» түймелері бар ойын** - Түлкі жүгіріп келе жатқанда моншақтарынан айырылып қалды. Ол жылап: Мазасызданады Қане, балалар, түлкіге көмектесіңдер ме? **«Түлкі» саусақ суреті** Балалар түлкінің контурлық бейнесін бояйды. **Қасқыр** **Қарындашпен сурет салу** **Дид ойын: «Қасқырға арналған кешкі ас»** - Балалар, біздің қасқырдың қарны қатты ашты. Ал ол малдың ешкайсысын жеп қалмас үшін оны тезірек өзіміз тамақтандырайық. (Балалар дөңгелек қағаздан жасалған тәрелкеге «пирожный» және	***Тыныс алу жаттығулары:«ұшқыдағы мысық» «п-ы-р, п-ы-р»деп айту. Мұрынмен дем алып, ауыздан демді шығару.*** ***Бастапқы қалыпқа келу.*** *Негізгі қимылдарды орындау:* ***I. Допты қақпа арқылы домалату*** *(ені – 50 см) 1,5 метр қашықтықтан, допты қақпаның тура ортасынан домалату, домалатқаннан кейін қақпадан өту.* *Мәредегі сызықтан 1,5 метр қашықтыққа үш қақпа орналастырады.* ***2.Кедергілер арасынан «жыландай» жорғалап өту** (бір-бірінен 1,5 метр қашықтықта орналасқан 4 модуль арқылы өту).* *Залдың қарсы жағына кедергілерді «жыландай» айналып еңбектеп өту* ***Қимыл-қозғалыс ойыны:«Үш аю».*** *Аюлардың қимыл-қозғалыста-рының ерекшеліктеріне назар аудартады.*	*Балаларды мадақтау.*	***Балаларды мадақтау.*** ***Музыка*** ***Тақырыбы: «Құстар даусы»*** ***Жетекші балаларды «Амандасу жаттығуын»айтып қарсы алады.*** *Көңілді әуен ырғағымен жұптасып жүруді үйретеді.* *Өз орындарын тауып тұруға, ырғаққа байланысты жеңіл қимылдар жасай білуге үйретеді.* ***«құстар», «құстар шоқиды» Т.Ломова.*** *Әуенін тыңдатып, құс сияқты ұшып жүріп, ырғақты қимылдар жасауды, отырып тұмсықпен шоқуды, айналуды, аяқ ұшымен алға-артқа, оңға-солға қимылдар жасауды үйретеді.* ***Музыка тыңдау:** Балаларды музыка тыңдауға шақырады. Табиғат бойларын сезінетіндей құстардың даусын, сайрауын тыңдатады.* *Ересек құстардың дыбысы жуан болатынын, ал балапанның дыбысы жіңішке болатынын түсіндіреді.* *Құс пен оның балапанының суреті бейнеленген карточкаларды таратып береді.* *Құстар әуенін жатқызып, кезек - кезек ауыстырып ойнайды.*

	жүгіру	*«вермишель» суретін*			*балалардың карточканы*
	Қызығушылықты ояту. *Балалар, бүгінгі жаттығулардың барлығы сылдырмақтармен жасалады. Бірақ алдыменоларды тауып алу керек. Залдың ішінен іздеңдер. Әрқайсысың екі сылдырмақ тауып алуларың керек. Сылдырмақ ұстаған балаларға алаңда белгіленген жерге барып, нұсқаушыға қарап тұруды ұсынады.* ***Негізгі бөлім Жалпы даму жаттығулары. Сылдырмақтармен жасалатын ЖДЖ. I. «Сылдырмақтар қайда?»*** *Балаларға еденге отырып, аяқтарын жинау ұсынылады, нұсқаушы көзін жапқанда балалар қолдарын созып сылдырмақтарды сылдырлатады. Нұсқаушы сылдырмақтар қайда сылдырлағанын сұрағанда, олар сылдырмақтарды шапшаң арттарына жасырып, бос қолдарын көрсетеді (4-5 ретқайталайды).*	*салады).* ***Дидактикалық ойын «Апандағы аю»*** *-Міне сурет. Онда не бар? Шырша, оның астында аюдың ұясы.* *- Күн шықты. Күнді қолыңызға алып, оны парақтың жоғарғы жағына салу. Аю серуендеуге шықты. (Балалар мәтін бойынша сәйкес силуэт суреттерін өңдейді).* *- Аю ағашқа көтерілді. Кенет ол құлап қалды. Аю жылады: Аспанда бұлт пайда болды. Ол күнді жауып тастады. Ауа райы бұзылып, аю ұясында бүйіріне жатып ұйықтап қалды.* *- Осы кезде бұлттан жаңбыр жауды: «тамшы-тамшы-тамшы». Жаңбыр тамшылары сияқты саусақтарыңызды үстелге тырсылдату* *- Жаңбырдан кейін ағаштың қасында екі саңырауқұлақ өсті.* *Аю ұядан шығып, саңырауқұлақтарды жинады. Жаңбырдан кейін ағаштың астында қанша саңырауқұлақ өсті?*			*дұрыс көрсетуін сұрайды.* ***Ән үйрену: Ән тыңдау: «Торғай ағаш қорғайды» Қ.Қайым«Бөдене әні»(Р.Байқоңыров, А.Асылбеков).*** *Орындалып, ойын ұйымдастырылады.* ***«Босторғай»(Е.Құсайынов, А.Асылбеков).*** *«Көкек» (Б.Аманжолов). -әр құстың әнінен бір шумұғын орындатып үйретеді. Әндердің бар мәтінімен танысып болған соң, топ балаларын үшке бөліп, берілген үлгіге қарап әнді айтуға үйретеді. Жетекші қыздарға «шөжелерім» биін қайталатады. Ұлдардың қолдарына қамшы беріп, «тұлпарым» биін үйретеді.* ***Дидактикалық ойын: «қандай дауыс?»*** *ойын арқылы балалардың музыкалық қабілетін дидиктикалық ойынмен жалғастырып үйретеді, есте сақтау қабілетін, есту қабылетін дамытады. Текшеде мысық пен мысықайдың суреті болады, мысық пен мысықайды тыңдап, жіңішке-жуан дыбыстарын тауып, ажырата білулері керек.*

	2.«Сылдырмақтар сылдырлайды!». Шалқасынан жатып сылдырмақты сылдырлатады, етпетінен аунап түсіп сылдырмақтарды сылдырлатады. Кезектеп аунайды. (4–5 рет қайталайды). 3.«Аяқтар мен сылдырмақтар». Б.қ. – аяқтарын алшақ қойып, созып, еденге отырады, сылдырмақтарды алдына қояды, қолдарын артына қойып еденді тірейді, аяқтарын бүгеді, аягының ұшын сылдырмақтың қасына қояды. (4–5 рет қайталайды). **5.«Сылдырмақпен билейік».** Екі аяқпен секіреді және сылдырмақты сылдырлатады. (4- 5 ретқайталау). Негізгі қимыл түрлері: **І.«Сылдырмақты қағып кетпе».** Тепе-теңдікке арналған жаттығу – еденге қойылған тақтайша үстімен жүру. **2.Сылдырмақтарды жол бойына сызылған текшелер ішіне қойы, бір-бірінің соңынан бір қатарға тұрып жүру.**	Екі саңырауқұлақ. **Қарындашпен сурет салу Дид ойын: «Аюға арналған кешкі ас»** Табақтың шеңберіне балалар қоңыр түсті қарындашпен котлет шеңберлерін сызып, үстіне бояйды. Содан кейін қысқа штрихтар-макарондар сары қарындашпен салынады. **Міне Үйшік ертегісі Ұнады ма? Балаларды мадақтау.** **Қазақ тілі Тақырыбы: «Жемістер жыры» Рза Қунақова ҮІӘ өтілу барыс І.Қызығушылықты ояту АҚТ технологиясы. (теледидардан көрсету)** Күз хаңшайымы күз мезгілінде терген жемістерін алып келеді. **Дид ойын: «Жемістерді ата» Әңгімелеу.** Жемістер денсаулыққа пайдалы. Өйткені оның құраманыда дәрумендер көп. Жемістерді жеген кезде қолды жуып жеу керек. Мен сендерге жемістер туралы өлең әкелдім. **«Жемістер жыры»** Нарттай қызыл алмам бар, Мәз болады алғандар. Жазда әдемі киінем, Тілді балдай үйірем. Көктемде ерте гүлдеймін, Кешігуді білмеймін.			

	(Тәрбиешінің соңынан жүру, қайталаған кезде сылдырмақтар арасынан өмектелген жолмен жүру. (2-3 ретқайталау) *Қимыл-қозғалыс ойыны: «Менің көңілді добым».* *Тәрбиеші қолымен доп лақтырған секілді қимыл жасайды* *Менің добым көңілді* *Қайда кеттің секіріп?* *Сары, ақ, көгілдір* *Қашпа менен секектеп,* *Тұра қалшы сен енді.* *«Тұра қалшы сен енді» деген сөздерден кейін бір баланың атын атап, «қағып ал!» дейді.* *Мысалы, «Мәдина , қағып ал!» дегенде, Мәдина допты қағып алуы керек.*	*Піспей тұрған кезімде,* *«Менен аулақ жүр», - дейміп* *Уылжыған өрікпін,* *Бау-бақшаға көрікпін.* *Қара деген атым бар,* *Менен де дәм татыңдар.* *Дәрі орнына жүруге,* *Кейде менің хақым бар.* *Балаларға қайталатып айтқызу. Мағынасын түсіндіру.* ***4.Ғажайып сәт: Қызыл Телпек келеді:*** *-Сәлеметсіңдер ме,балалар?* *Менің орманда тұратын әжем ауырып қалыпты. Оған апара жатқан бәліштерімді қасқыр тартып алып, жеп қойды. Енді әжеме не апаратынымды білмей тұрмын, маған көмек керек. Қызылтелпекке көмек.* ***Дид ойын: «Жемістер мен көкөністерді ажырат»*** ***Шарты:*** *Қоржынға салынған көкөністер мен жемістерді қолдарымен алып, аттарын атап, қатты,* *дәмді, тәтті, ащы-қышқыл екенін ажыратып атау.* *Пішіндерін айту.* *Алған жемістерді Қызыл телпектің себетіне салып беру.* *Қызылтелпек рақмет айтып қоштасу.*			
Серуенге дайындық	*Еңбегі адал жас өрен - мақсаты: өзіне өзі қызмет көрсетуге тәрбиелеу.* *Серуен кезінде қауіпсіздік ережелерін түсіндіру.*				

	Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киім шкафтарын таза ұстау және жинау	*Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу: қатармен жүруге дағдыландыру.*	*Балалардың киіну реттілігін бақылау, киінгенде түймелерін қадап, аяқ киімінің бауын байлауды, киіміндегі олқылықтарды жөндеуді қадағалау.*	*Серуенге шығу, балаларды біртіндеп киіндіру, киімдерінің дұрыс киілуін қадағалау, қатармен жүруге дағдыландыру.*	*Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу.*
Серуен	***Картотека №2*** *Күзгіжапырақтардыбақылау*	***Картотека № 3*** *Жәндіктерді бақылау.*	***Картотека №9*** *Аула сыпырушының еңбегін бақылау.*	***Картотека №15*** *Балабақша маңындағы сарғайған шөптерді бақылау.*	***Картотека № 17*** *«Күз көрінісін бақылау»*
	Серуен кезінде экологиялық мәдениет қалыптастыру, табиғатқа қамқорлық таныту. ***Күз серуен картотекасынан***				
Серуеннен оралу	*«Еңбегі адал жас өрен» - өз-өзіне қызмет жасау.*				
	Киімдерін шешу: *Балаларды киімдерін ұқыптап шешуге, сөресіне қоюға дағдыландыру.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын екі рет сабындап жуу.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Жуыну кезінде сумен ойнамауды ескерту.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Балаларды асханаға таза қолмен отырғызу.*	***Киімдерін шешу:*** *Балалар киімдерін шешіп, орындарына жинайды.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын сабындап жуып, сүлгісіне сүртуін қадағалау.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Сумен ойнамау, суды төкпеу.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Ас алдында қолдарын жууға бағыттау.*	***Киімдерін шешу:*** *Киімдерін реттілікпен шешіп, шкафқа қоюды үйрету.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын сабындап жуып, сүлгісін қолдану.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Жуыну кезінде әдептілік сақтау.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Қолдарын жуып болған соң ас ішуге отыру.*	***Киімдерін шешу:*** *Әр бала киімін тәртіппен шешіп, орындыққа немесе сөресіне қоюға дағдылану.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын сабындап жуу, сүлгісін ілу.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Жуыну кезінде суды үнемдеп қолдану.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Балаларды үстел басына жинақылықпен отырғызу.*	***Киімдерін шешу:*** *Балаларды киімдерін ретімен шешуге, орнына қоюға үйрету.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын сабындап жуу, сүлгісін таза ұстау.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Жуынганда суды шашпай, сабынды дұрыс қолдану.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Қолдарын жуған соң асханаға отыру.*
Түскі ас	*Үнемді тұтыну мақсаты: суды үнемді пайдалану, шашпай жуыну*				
	Әңгіме: *– Балалар, қолымызды жуған кезде суды көп ағызбаймыз. Қажет болса ғана ашып, жуған соң жауып қоямыз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Еденге су төгілсе, тайып құлап қалуымыз мүмкін. Сондықтан абай*	***Әңгіме:*** *– Ас – еңбекпен келген ризық. Оны төкпей-шашпай жеуіміз керек.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішкенде орнымыздан тұрмаймыз, ыдысты қолымыздан түсіріп алмау үшін дұрыс ұстаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Тамақ ішкенде орындықта түзу, әдемі отырайық. Арқамызды тік ұстасақ, ыдыс та төгілмейді.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қисайып отырсақ, ыстық тамақ төгіліп кетуі мүмкін.*	***Әңгіме:*** *– Ас ішкенде қасықты оң қолымызға ұстаймыз. Сонда тамақты төкпей, әдемі жейміз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қасықты бұлғап ойнамаймыз, ол қасымыздағы балаға тиіп кетуі мүмкін.*	***Әңгіме:*** *– Ас ішкенде қатты сөйлемейміз. Әдепті бала дастарқан басында тыныш отырады.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ауызымызда ас болғанда сөйлесек, қақалып қалуымыз мүмкін.*

	боламыз.				
Күндізгі ұйқы	*Белгілі жүйелікте киімдерін шешуді, киімдерін ұқыпты орындыққа іліп қоюды пысықтау.*	*Өз төсек орындарын дайындап жатуды дағдыландыру.*	*Балалардың тыныш ұйықтауына жағымды жағдай жасау*	*Ұйқыға дайындық кезінде қауіпсіздік ережелерін ескерту. Өз төсегін ашып жатуға кеңес беру.*	*Белгілі жүйелікте киімдерін шешуді, киімдерін ұқыпты орындыққа іліп қоюды пысықтау*
Ұйқыдан біртіндеп ояту, сауықтыру шаралары	***Жаттығу кешені №6*** *Балалар тұрайық* *Көзімізді ашайық* *Қолымызды созып* *Шынығып бір алайық.*	***Жаттығу кешені №7*** *Балапандар тұрайық* *Көзімізді ашайық* *Жан-жаққа біз қарайық* *Бір күлімдеп алайық.*	***Жаттығу кешені №8*** *Ұйқыдан біз тұрамыз* *Көзімізді ашамыз* *Жан-жағымызға қарайық* *Төсектен біз тарайық*	***Жаттығу кешені №9*** *Ұйқыдан біз тұрайық* *Көзімізді ашайық* *Анда- мында созылып* *Тарқасайық, тұрайық*	***Жаттығу кешені №10*** *Көзімізді ашайық* *Аунап, қунап алайық ,* *Самал жел бізге желпісін,* *Ұйқымызды ашайық*
	Қауіпсіздік ережесі – ұйқыдан тұру кезінде қауіпсіздік шараларын түсіндіру. *«Еңбегі адал жас өрен» - ұйқыдан тұрып киіну өз-өзіне қызмет етуге тәрбиелеу.* ***Ұйқы ашар жаттығу картотекасынан***				
Бесін ас	*Үнемді тұтыну мақсаты: суды үнемді пайдаланып, жуыну ережелерін түсіндіру.*				
	Әңгіме: *– Балалар, қолымызды жуған кезде суды көп ағызбаймыз. Қажет болса ғана ашып, жуған соң жауып қоямыз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Еденге су төгілсе, тайып құлап қалуымыз мүмкін. Сондықтан абай боламыз.*	***Әңгіме:*** *– Ас – еңбекпен келген ризық. Оны төкпей-шашпай жеуіміз керек.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішкенде орнымыздан тұрмаймыз, ыдысты қолымыздан түсіріп алмау үшін дұрыс ұстаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Тамақ ішкенде орындықта түзу, әдемі отырайық. Арқамызды тік ұстасақ, ыдыс та төгілмейді.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қисайып отырсақ, ыстық тамақ төгіліп кетуі мүмкін.*	***Әңгіме:*** *– Ас ішкенде қасықты оң қолымызға ұстаймыз. Сонда тамақты төкпей, әдемі жейміз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қасықты бұлғап ойнамаймыз, ол қасымыздағы балаға тиіп кетуі мүмкін.*	***Әңгіме:*** *– Ас ішкенде қатты сөйлемейміз. Әдепті бала дастарқан басында тыныш отырады.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ауызымызда ас болғанда сөйлесек, қақалып қалуымыз мүмкін.*
Балалардың дербес іс-әрекеті (қимылдық, ұлттық, сюжетті-рөлдік, үстел үсті-баспа және басқа ойындар); бейнелеу іс-әрекеті, кітап қарау және	***«Табиғатқа қалай көмектесе аламын?»*** *- Ауа таза болу үшін не істеу керек? Ағаш, гүл егу* *- Су мөлдір болу үшін не істеу керек? Ластамау* *- Ағаштарға қалай көмектесе аламыз? Су құю, қопсыту* *- Судағы жәндіктерге қалай көмектесеміз?*	***Санамақ*** *Бір үйде біз нешеуміз?* *Келсеанайық екеуміз* *Бас бармағым - атам,* *Балан үйрек - апам,* *Ортан терек - әкем,* *Шылдыр шүмек - анам,* *Кішкентай бөбек - мен.* *Біз үйде нешеуміз?* *Біз үйде – бесеуміз* ***Дид.ойын: «Тату-тәтті отбасы»***	***-Күн туралы түсінік беру.*** *- Сұрақ – жауап* *-Табиғат нешеге бөлінеді?* *-Тірі табиғат өсіп – өну үшін не керек?* *- Жарық, жылу, су,ауа.* *–Олар жылуды қайдан алады. –Күннің шуағы деген не?* ***Ой қозғау.*** *Ұжымдық жұмыс.* *Үлкен форматта салынған*	***Бауырсақ кімнен кездесті?*** ***Ойын барысы:*** *Музыка жетекшісі «Бауырсақ» ертегісін және сол ертегінің кейіпкерлерін естеріне түсірулерін сұрайды. (қасқыр, түлкі, аю, қоян). Музыка жетекшісі осы аңдарға байланысты музыкаларды, мысалы*	***Менің балаларым қайда?*** ***Ойын шарты:*** *Педагог балаларға карточкада тауық, үйрек, күрке тауық, ит, мысық аналарын т.б көрсетеді, ал балалардың қолдарында кіші карточка (балалары) аудио қойылып, балалардан сұрайды, балалар әуенді танып не туралы айтылғанын ұғып керек карточканы көрсетеді*

басқалары)	- Құстарға қалай көмектесеміз? **Ширату.«Құм, тас, су».** «Құм» дегенде әр жерде шашыранқы болып отыру. «Тас» дегенде өз қолмен мүсін жасап тұра қалу. Су дегенде толқын жасап қалу. **Түсініктеме** -Ауаны жұтамыз -Күн жылуын, жарығын береді. -Жер ана бізді азықпен қамтамасыз етеді? -Сусыз тіршілік жоқ -Ағаш айналаға көрік береді, көлеңкесін тосады.	**Ойын мақсаты:** үлкендерді сыйлауды,отбасы мүшелерін дұрыс атауды біледі. **Саусақ жаттығулары:** **«Қонаққа барамыз»** Басбармақтың үйіне, Келді бүгін қонақтар, Бес саусағың біріксе, Текке кетпес уақытың, Барлық саусақ – тату дос, Бір – біріңе көмектес	дөңгелекке күннің шуағын жапсыру. **Абдрахман Асылбек** Күндей күліп қабағым, Жарқырайды жанарым. Әрбір келген жаңа күн Жаңа достар табамын	аюдың музыкасын, төменгі регистрдан, ал қоянның музыкасын жоғарғы регистрдан ойнайды. Балалар музыканың қай регистрдан ойналғанын тыңдап, қай аңның музыкасы екенін тауып, сурет арқылы көрсетеді. **Дене тәрбиесі** **Кіріспе бөлім. Амандасу.** Тізбекте бір-бірден жүру, жүгіру, қолға арналған тапсырмамен жүру. Арақашықтықтың сақталуына, нұсқауларды орындалуына назар аударады. Түрлі түсті доптар салынған себетке назар аудартады. «Менің көңілді добым» атты тақпақты оқып береді, тақпақты оқығанда мәтін сөздерін доптың қимылымен көрсетеді. Негізгі бөлім. Шеңбер бойымен тұрып доппен орындалатын жалпы даму жаттығулары. **Б.қ.: «Жоғары –төмен»** **1.** Аяқтары алшақ қойылған, доп қолда. Допты жоғары көтеріп, төбеге қарау «жоғарыда» деп айту. Допты төмен түсіріп, жерге қарау.	

				«төменде» деп айту. /5 рет қайталау./ ***Б.қ.: «Айдаһардың құйрығы»*** *2. Аяқтар алшақ қойылған, доп қолда. Оңнан – солға, солдан-оңға қарай бұрылу. /5 рет/* ***Б.қ.: «Дәл тигіз»*** *3. Аяқтары бірге. Доп қолда, денені тік ұстау. Оң жақ тізені көтеріп допқа тигізу* *Сол жақ тіземенде қайталау. /5 рет қайталау/* ***Б. қ.: «Доп қашты»*** *4. Аяқтарын біріктіру. Доп қолда. Орнында секіру. /10-15секунд/* *Шеңбер бойы маршпен жүру. Еркін жүру.(допты себетке қою)* ***Тыныс алу жаттығулары:****«ұйқыдағы мысық» «п-ы-р, п-ы-р»деп айту. Мұрынмен дем алып, ауыздан демді шығару.* ***Бастапқы қалыпқа келу.*** *Негізгі қимылдарды орындау:* *1.* ***Допты қақпа арқылы домалату*** *(ені – 50 см) 1,5 метр қашықтықтан, допты қақпаның тура ортасынан домалату, домалатқаннан кейін қақпадан өту. Мәредегі сызықтан 1,5 метр қашықтыққа үш*	

				қақпа орналастырады. **2.Кедергілер арасынан «жыландай» жорғалап өту** *(бір-бірінен 1,5 метр қашықтықта орналасқан 4 модуль арқылы өту). Залдың қарсы жағына кедергілерді «жыландай» айналып еңбектеп өту* **Қимыл-қозғалыс ойыны:«Үш аю».** *Аюлардың қимыл-қозғалыста-рының ерекшеліктеріне назар аударта-ды.*	
Балалармен жеке жұмыс	***«Сықырлы сөздер»*** ***Мақсаты:*** *Сыпайылыққа үйрету.* ***Жүргізу түрі:*** *Тәрбиеші бастайды: «Сықырлы сөздер бар – ол...» Балалар: «Сәлеметсіз бе», «Рахмет», «Кешіріңіз» деп жалғастырады.*	***«Жылы жаңбыр»*** ***Мақсаты:*** *Баланы тыныштандыру, эмоциясын реттеу.* ***Жүргізу түрі:*** *Балалар көзін жұмады. Тәрбиеші: «Жылы жаңбыр тамшылап тұр, ол сенің көңіліңді қуантты» деп сипаттайды.*	***«Жақсы қасиеттер себеті»*** ***Мақсаты:*** *Өзін-өзі бағалауды арттыру.* ***Жүргізу түрі:*** *Себетке жақсы сөздер жазылған қағаздар салынады («Мейірімді», «Ақылды»). Бала біреуін таңдап, дауыстап оқиды.*	***«Қуанышты қимылдар»*** ***Мақсаты:*** *Қуанышты қимылмен жеткізу.* ***Жүргізу түрі:*** *Балалар секіреді, қолын көтереді, би қимылын жасайды.*	***«Өзіңді таныстыр»*** ***Мақсаты:*** *Өз-өзін дұрыс таныстыруға үйрету.* ***Жүргізу түрі:*** *Әр бала кезекпен: «Менің атым – ..., мен ... жасымдамын» деп айтады.*
Серуенге дайындық	*«Еңбегі адал жас өрен»-өз-өзіне қызметтетуге тәрбиелеу. Серуен кезінде қауіпсіздік ережелерін түсіндіру.*				
	Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру.	*Серуенге шығу. Балалардың киіну реттілігін бақылау, киінгенде түймелерін қадап, аяқ киімінің бауын байлауды, киіміндегі олқылықтарды жөндеуді қадағалау. Киім шкафтарын таза ұстау және жинау.*	*Серуенге шығу, балаларды біртіндеп киіндіру, киімдерінің дұрыс киілуін қадағалау. қатармен жүруге дағдыландыру.*	*Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу.*	*Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киім шкафтарын таза ұстау және жинау*
Серуен	***Картотека №2*** *Күзгі жапырақтарды бақылау*	***Картотека № 3*** *Жәндіктерді бақылау.*	***Картотека №9*** *Аула сыпырушының еңбегін бақылау.*	***Картотека №15*** *Балабақша маңындағы салған шөптерді бақылау.*	***Картотека № 17*** *«Күз көрінісін бақылау»*

	Серуен кезінде экологиялық мәдениет қалыптастыру, табиғатқа қамқорлық таныту. ***Таңғы серуенді бекіту.***				
Балалардың үйге қайтуы	*Өнегелі-15 минут. Қауіпсіздік ережесі - ата-анамен бала өмірінің қауіпсіздігі туралы әңгіме жүргізу.*				
	Бүгін балалар серуенде құстарды тыңдап, бақылап көрді. Қызығушылығын танытып, табиғаттан таныстым. Үйде құстардың дауысын тыңдату немесе суреттерін көрсету пайдалы болады.	*Бүгін балалар серуенде құстарды тыңдап, бақылап көрді. Қызығушылығын танытып, табиғатпен таныстым. Үйде құстардың дауысын тыңдату немесе суреттерін көрсету пайдалы болады.*	*Бүгін балалар «Үлкен–кіші» ойынын ойнады. Заттардың көлемін салыстыруға тырысты. Үйде тұрмыстық заттарды пайдаланып, «үлкен–кіші» деп салыстыру пайдалы болады.*	*Бүгін балалар құыршақтарды серуенге шығарды. Әлеуметтік қарым-қатынасқа үйренді. Үйде қуыршақпен «қонаққа бару» немесе «серуен» ойынын ойнауға болады.*	*Бүгін балалар ертегіден көрініс қойды. Қиялы дамып, сөйлеу қабілеті жетілді. Үйде шағын сахналық қойылым жасауға көмектессеңіздер жақсы болады.*

Тексерді

Тәрбиелеу-білім беру процесінің циклограммасы

Топ: Орта топ
Балалардың жасы: 3 жас
Қандай кезеңге жасалды: 17.11 – 21.11.2025ж

Күн тәртібінің үлгісі	Дүйсенбі	Сейсенбі	Сәрсенбі	Бейсенбі	Жұма
Балаларды қабылдау	*Күй әуені – қазақтың асыл мұрасын қастерлеуге жетелеу.*	*Домбыра үні – баланы мейірімділікке баулу.*	*Күй күмбірі – ұлттық өнерді қадірлеуді үйрету.*	*Күй күмбірі – әдеп пен сыйластыққа тәрбиелеу.*	*Домбыра әуені – баланы адалдыққа жетелеу.*
	Баланы есік алдында «Қош келдің, балақай!» деп қарсы алу. Баланың көңіл-күйін сурет карточкалары арқылы көрсетуін сұрау (күліп тұрған, ұйқышыл, ренжулі). Баланы тыныш ойын бұрышына бағыттау.	*Баланы қуыршақпен амандастыру (қуыршақ: «Сәлем!» деп айтады). Баланың қолынан ұстап, үстелге отырғызу. Қарапайым кубиктермен ойнауды ұсыну. Баланың көңіл-күйін көтеру үшін «Алақан шапалақ» ойынын өткізу.*	*Баланы «Сиқырлы қорапшамен» қарсы алу (ішінен ойыншық таңдату). Таңдаған ойыншығын беріп, көңілін бөлу. Баланы қасында отырып, жай әңгімеге тарту.*	*Баланы «Жылы сөздер» ойынымен қарсы алу (тәрбиеші: «Сен әдемісің», «Сен мейірімдісің»). Баланы үстел үсті бояуларымен немесе қарындашпен сурет салуға шақыру. Баланы шағын топтағы балалармен бірге отырғызу. Қысқа ән айтып, бірге көңілдендіру.*	*Баланы «Қуаныш шеңберімен» қарсы алу (қолдарын ұстасып күлімсіреу). Баланың көңіл-күйін әңгімелесу арқылы анықтау. Қуыршақтар бұрышына бағыттау.*
Ата-аналармен немесе баланың басқа заңды өкілдерімен әңгімелесу, кеңес беру	*Өнегелі 15 минут – ата-анаға бала денсаулығы, мінез –құлқы туралы кеңес беру.*				
	Жалпы дамыту жаттығуларының денсаулықты нығайтатыны жайлы әңгімелесу. ***Кеңес:*** *Балаңызға таңертең жеңіл жаттығуларды күнделікті жасауға үйретіңіз.*	*Қимыл-қозғалыс ойындарының баланың ептілігіне, шапшаңдығына әсері жайлы әңгімелесу.* ***Кеңес:*** *«Секіртпе секіру», «Доп ойнау» сияқты қарапайым ойындарды балаңызға үйретіңіз.*	*Жаттығулардың төзімділік пен шыдамдылықты арттыратыны жайлы әңгімелесу.* ***Кеңес:*** *Балаңызға күн сайын 5–10 минут жаттығу жасауға үйретіңіз.*	*Қозғалыс белсенділігі – бойдың дұрыс өсуіне және дене сымбатына әсер ететіні жайлы әңгімелесу.* ***Кеңес:*** *Балаңызға ашық ауада қимылды ойындар ойнауды үйретіңіз.*	*Дене жаттығулары – көңіл-күйді көтеріп, сергектік сыйлайтыны жайлы әңгімелесу.* ***Кеңес:*** *Балаңызға отбасымен бірге спорттық ойындарға қатысуды үйретіңіз.*
Балалардың іс-әрекеті (ойын,	***Картотека №10 Дид ойын:***	***Картотека № 12 Дид ойын: «Әдемі гүл»***	***Картотека № 16 Дид ойын: «Үйжануарлары»***	***Картотека № 17 Дид ойын: «Менің сүйікті ертегім»***	***Картотека № 18 Дид ойын: «Құстар біздің досымыз»***

танымдық, коммуникативтік, шығармашылық, эксперименталдық, еңбек, қимыл, бейнелеу, дербес және басқалары)	***«Танып ал да, атын ата»*** ***Мақсаты:*** *заттың түр-түсін, пішінін, атын атап, өз ойын айта алады.*	*Ойынның мақсаты:,түрлі түсті бояудағы түстерді сәйкестендіре алады.*	*Ойынмақсаты: Үйжануарларынолардыңден емүшелерін атау, суреттен өз төлдерін тауып қоя біледі.*	***Мақсаты:*** *ертегі кейіпкерлері атап, жағымды, жағымсыз кейіпкерлерді ажырата алады.*	***Мақсаты:*** *Суреттер бойынша құстарға қамқорлықпен қарауды түсінеді.*
	Коммуникативтік дағдыларды дамыту картотекасынан				
Ертеңгілік жаттығу	*Қараша айының 3-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Қараша айының 3-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Қараша айының 3-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Қараша айының 3-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Қараша айының 3-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*
	Жалпы даму жаттығуларын дұрыс жасай отырып, баланың қимыл-қозғалысын шыңдау. *Жаттығу кешені қосымша тіркелген*				
Таңғы ас	*Үнемді тұтыну - Суды, тамақты үнемді тұтыну жолдарын түсіндіру. Қауіпсіздік ережесін ескерту*				
	Әңгіме: *– Сүт, айран, ірімшік – сүйекті қатайтады, бойымызды өсіреді.* ***Қауіпсіздік:*** *– Сүт құйылған ыдысты екі қолмен ұстаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Ас ішіп отырғанда шуламай, әдемі отырайық. Сонда тамақ дәмді болады.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қатты сөйлемейміз, ауызымызда ас тұрғанда сөз айтпаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Ас ішкенде қасық, шанышқыны абайлап қолданамыз. Олар – тамақ ішудің құралы.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қасықты сермемейміз, бір-бірімізге бағыттамаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Ет жесек, күшті боламыз. Ол дәруменге бай тағам.* ***Қауіпсіздік:*** *– Етті асықпай шайнап жейміз.*	***Әңгіме:*** *– Үнемді болған бала – ұқыпты, тәртіпті болады. Су мен асты ысырап етпейік.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас үстінде ойнамаймыз, қасымыздағы балаларға кедергі жасамаймыз.*
Ұйымдастырылған іс-әрекетті өткізуге дайындық (бұдан әрі – ҰІӘ)	*«Балалар кітапханасы»-жобасы аясында тілдік мәдениетті дамыту*				
	«Ұшқыр ой алаңы» жобасы ***Ойын: «Қайсысы артық?»*** *Тәрбиеші: «Алма, алмұрт, қарбыз, қасық». Балалар: «Қасық – артық!»* ***Мақсаты:*** *ойды салыстыру, дұрыс шешім табу.*	***«Балалар кітапханасы» жобасы*** ***Ойын: «Жұмбақ айтамын – сен шеш»*** *«Кішкентай ғана бойы бар, айналдырып киген тоны бар» (Жаңғақ).* *Балалар жауабын табады.* ***Мақсаты:*** *сөздік қорды, логиканы дамыту.*	***«Қамқор» жобасы*** ***Ойын: «Достық көпірі»*** *Балалар екі-екіден қол ұстасып көпір жасайды. Басқалары сол көпірдің астынан өтеді: «Мен саған қамқормын!» дейді.* ***Мақсаты:*** *достық пен бірлікті нығайту.*	***«Шабыт» жобасы*** ***Ойын: «Өз әуеніңді шығар»*** *Балалар кезекпен қолын шапалақтап, ырғақ шығарады. Басқалары қайталайды.* ***Мақсаты:*** *шығармашылықты дамыту, өзін еркін көрсету.*	***«Еңбегі адал жас өрен» жобасы*** ***Ойын: «Кімге көмектесеміз?»*** *Тәрбиеші сурет көрсетеді: ауыр сөмке көтеріп келе жатқан әже.* *«Қане, қалай көмектесеміз?»* *Балалар: «Сөмкесін көтереміз», «Жолдан өткіземіз».* ***Мақсаты:*** *еңбек пен көмектің маңызын түсіндіру.*
	«Біз табиғат қорғаушыларымыз!» - экологиялық мәдениетті қалыптастыру бағытында кіріктірілген үйә.				

Кестеге сәйкес ҰІӘ	*«Smart bala» жобасы - «Мен – зерттеушімін» - өнертапқыштыққа алғашқы қадам. Балалармен зерттеу жұмысы.*				
	Суреттер әлемі. Шарты: Әр түрлі иллюстрациялар қарау. *Суреттердің арасынан мен хат және карта кездестірдім. Хатта Білім профессоры бізді тәжірибе жасау үшін зертханасына шақырады, ал жолда бізге қажетті жемістерді табу керек, ол үшін бізге карта көмектеседі.* ***Дид ойын: «Жемістерді жина»*** *Жемістерді жинап, картадағы жеміс зертханасына кеттік. Қане зертханаға жету үшін көзімізді жұмып, 1,2,3 деп айтамыз. – Ал қазір біз оларды зертханамызда тексеріп көреміз. Тәрбиеші: -Біздің дастарханда жемістер бар, оларды атаңдар. (банан, алмұрт, алма, мандарин, жүзім, лимон). - Иә, олардың барлығы әртүрлі, бірақ бәрібір, кейбір белгілерге сәйкес, ұқсас жемістерді табуға болады. - Эксперимент жүргізуді бастау үшін жемістерге сауалнама жүргізу керек.*	***Сюжеттік суреттер қарау. Дид ойын: «Бақтағы егін жинау»*** *Шарты: кептірілген жемістер, консервіленген және жаңа піскен жемістер салынған табақтар, жеміс компоттары бар стақандарды мұқият қарапшығу.* ***Ой қозғау.*** *Балалар жемістер мен көкөністердің айырмашылығы неде екенін сұрау. Балаларды топқа бөлу арқылы жеміс түрлерін шығармашылықпен көрсету.* ***1-топ:*** *Бақтағы ағаш макетін құрастыру.* ***2-топ:*** *Макетте салынған алма суретін мақта таяқшасымен бояу.* ***3-топ:*** *Шие ағашына шиені ермексаздан мүсіндеу.* ***4-топ:*** *Алмұртты қиып жапсыру.* ***Тәжірибе №1.*** *Педагог балалармен бірге кептірілген және консервіленген жемістерді тексеріп дәм татады, компот ішеді. Педагог бұл өнімдердің қалай ерекшеленетінін салыстырады және қорытынды жасайды. Балалар әртүрлі тәсілдермен пісірілген бір жемісті*	***Қызығушылықты ояту Аудио дыбыс телефоннан.*** *Құрметті балалар мен сендерді өз Орманыма, орман* ***патшалығына*** *қонаққа шақырамын. Орман* ***патшалығы*** *өте бай,сұлу, мейірімді және жылулық береді. Менің сиқырлы, дана орманым Ертегілер мен ғажайыптарға толы!* *Сендерді күтемін.! Балалар, сендерге ертегілер мен ғажайыптар ұнай ма? (Иә.) Менімен бірге ертегі орманына барғыларың келе ме? (Иә.) Олай болса, пойыз билеттерін алу керек, ол үшін билеттердің сұрақтарына жауап береміз - егер сендер орман достары болсаңдар, орманда не істеуге болмайды?* ***Балалар схема бойынша ережелерді атайды.*** *-Ағаш бұтақтарын сындырмаймыз -Біз гүлдерді жұлмаймыз, бірақ оларға сүйсінеміз. -Біз бейтаныс жидектер мен саңырауқұлақтарды термейміз және оларды тамырымен жұлмаймыз.*	***Тыныштық сәті: (Табиғат құбылыстарының дыбыстарын тыңдау)*** *Тәрбиеші: Балалар не естідіңдер? -Нені дыбысы деп ойлайсыңдар? -жаңбыр, найзағай, жел,жапырақтардың сыбдыры т.б -Дұрыс айтасыңдар. Осы құбылыстардың барлығы табиғат құбылыстарына жатады. Осы естіген дыбыстарыңды, ягни табиғат құбылыстарын құмның бетіне түсіріп көрейікші. Құммен сурет салу ережесін түсіндіру. құмды шашпаймыз, төкпейміз, азымызға салмаймыз.* ***Құммен сурет. Бұлт, жапырақтар, жаңбыр тамшысыт.б*** ***Тақпақ: Табиғат*** *Табиғат біздің анамыз, Жер–Ана біздің панамыз. Таза болсатабиғат Біз де аман боламыз.* ***Ой қозғау.*** *«Неге біз орманмен доспыз? Ал бұл адамдарға не үшін қажет? Орман ережелерін білеміз бе?*	***Қызығушылықты ояту.*** *Балалар сендерге саяхатқа барған ұнайма? Балалар: Ия Ендеше мына пішіндерден автобус құрастырып, жолға шығайық.* ***Ой қозғау.*** *Автобусты қандай пішіндерден құрастырдық? Түстері қандай?* ***Ән аудио жазба ойнату.*** *Автобус қатты жүріп келеді, көзімізді жұмамыз. Автобус тоқтады, міне орманға келдік.* ***Тосын сәт.*** *Орманда кішкентай үй тұр. Балалар мына үйде кім тұрады есігін қағып көрейік. Ешкім жоқ. Бірақ есігінде көптеген қалташалар тұр.* ***Аудио дыбыс қосу.*** *Сендер кімсіңдер, біздің орманда неғып жүрсіңдер. Біз орманның кішкентай тұрғындары, орманға ешкімді кіргізбейміз.* ***Тәрбиеші: АУУУ****(екі қолымен аузын жауып) Біздің балалар орманға қонаққа келді, біз орманды көргіміз келеді.* ***Аудио: Онда ана қалташаларды алыңдар.*** *Әр қалташаның тапсырмасын орындап жүру керексіңдер. Жарайды. Балалар мына қалташаларды алып тапсырма орындаймыз* ***1-қалташадағы тапсырма:***

	- Бірдей пішіндегі жемістерді тауып, берілген жерге орналастырамыз.. Неліктен бұл жемістер деп ойлайсыңдар? Қалай ойлайсыңдар, қандай жемістердің пішіні, көлемі, түсі ұқсас? 1. Қараңызшы, олар пішіні бойынша ерекшеленеді ме? (дөңгелек, сопақ); 2. Көлемі бойынша (үлкен және кіші); 3. Түсі бойынша (қызғылт сары, жасыл); 4. Дәміне қарай. Тәрбиеші: -Олай болса, жемістерді пішініне, көлеміне, түсіне, дәміне қарай топқа бөлуге болатынын білдік. **Қорытынды: Жемістерді әртүрлі белгілерге қарай топтастыруға болады және бұл әртүрлі топтарға әкеледі.** Тәрбиеші: Балалар, аздап демалып, дене шынықтыру жаттығуларын жасайық. **Сергіту сәті:** «Бұл алма» Мынау алма! (тұру) Бұл (қолдар екі жаққа)	табуға, айырмашылығын дәмін татуға үйренеді. **Қорытынды. Адамдар қыста жемістерді әртүрлі тәсілдермен жинау идеясын ойлап тапты: кептіру, сақтау, қайнату.** **Жемістерде біздің ағзамызға пайдалы көптеген дәрумендер бар. Бірақ жаңа піскен жемістер ең пайдалы - барлық витаминдер оларда сақталады.** **Тәжірибе №2. «Тұқымдар қайда жасырылады?»** **Шарты::** Балаларға өсімдік тұқымдарының қай жерде түзілетінін көрсету; олардың бір-бірінен көлемі, пішіні, түсі, құмырада жасалатын дыбыстары бойынша айырмашылығы; тұқым жинауды үйренуге көмектеседі. «Тұқым, жеңіл, ауыр, шашыраңқы, жасырыну» сөздерімен балалардың сөйлеуін белсендіру, есту қабылдауын дамыту. **Тәжірибе №3** Жүргізілу барысы: педагог топқа жаңғақ себетін әкеледі. «Балалар жаңғақ қай ағашта өседі? Ағашқа шишкілер не үшін қажет деп ойлайсыңдар? (тұқымдар оларда піседі). Педагог балаларға шишканы таратып, одан тұқым алу	Біз шу шығара алмаймыз, жануарларды ренжіп қалады. Біз орманға пойызбен барамыз. Поезды дұрыс жөндеп алайық Дид ойын: «Поезд» Шарты: Геометриялық пішіндерден үлкен көлемде поезд құрастыру. Сұрақ-жауап: Қандай пішіндерден поезд құрастырдық? Түстері қандай? Вагондардағы орынымызға отырамыз. Балалар. Ш-Ш-Ш-Ш Біздің пойыз шалғындарды аралап келеді, міне алдымыздан жасыл орман көрінді.(АҚТ технол) Біз **Орман станциясына** келдік ! Вагондардан түсейік! Енді жолмен жүреміз Біз тар жолмен келе жатырмыз , төбешіктердің арасында жылан сияқты жүріп , ағаштың үстінен секіре отырып, біз **орман үйіне** , сиқырлы дана орманға келдік! Балалар мына жалтыраған алтын тәрізді қорап жатыр. Ішінде не бар екен қарайық. Балаларға тапсырма диді.	**Ереже** Бұтақтарды сындырмаңыз және ағаш қабығын зақымдамаңыз. Орманда қоқыс қалдырмаңыз. Құстардың ұяларын бұзбаңыз. Құмырсқа шеулерін жоймаңыз. - Гүлдерді қолдарыңызбен сындырмаңыз **Дид ойын: «Кішкентай галымдар»** **Тәжірибе № 1** Тәжірибе жасап көрейік, ағаш суға батады ма , жоқ па ? Біз үлкенді-кішілі 2 таяқшаны алып, суға саламыз. Балалар ағаш заттарды алып, бассейндерге су құйып, тәжірибе жасайды. Тәрбиеші : Не байқап тұрсыңдар? Олар суға батады ма, жоқ па? Балалар: жоқ. (Тәжірибе жасап, балалар қорытынды жасайды: ағаш суға батпайды) Балалар, біз ағаштың қандай қасиетімен таныстық? Балалар: Ағаш суға батпайды. Иә, балалар, ағаш суға батпайды, сондықтан адамдар ағаштан суда	Орман бізге не үшін керек? Орман – құстар мен жануарлардың мекені. Орман бізді қатты және суық желдерден қорғайды. Орман бізге құрылыс материалдарын береді. Орман бізге таза су мен ауа береді. Жарайсыңдар! **2-қалташадағы тапсырма** **Дид ойын: «Болады, болмайды»** -Ағаштар мен бұтақтарды сындырамыз. (болмайды) Көбірек ағаш отырғызу (болады) Шалғындарда серуендеу және гүлдерді таптау (болмайды) Тек жолдармен жүру (болады) Орманға қоқыс қалдыру(болмайды) Орманда от жағу (болмайды) Орманға қалай көмектесеміз? Балалар: Қоқысты шығару керек. **3-қалташадағы тапсырма** **Дид ойын:«Белгілерді ата»** Шарты: диалогтік сөйлеуді дамыту.] Мольбертте күзгі пейзажды бейнелейтін сюжеттік картина қойылған. Суретте қай жыл мезгілі көрсетілген? 1-бала.Күз мезгілі.күн салқын..... 2-ші бала. Жаңбыр жауып тұр, адамдар резинка етік .....

	Тәтті шырынға толы (қолдар белбеуде) Қолыңызды созыңыз (қолыңызды алға созыңыз) Алма жинаңыз (қолыңызды жоғары көтеріңіз) Жел бұтақты тербете бастады (қолымызбен төбесінде тербелеміз) Алма алу қиын (жоғары тартылды) Мен секіремін, қолымды созамын (секірдім) Және тез алма жинаңыз (қолыңызды басыңызға шапалақтаңыз). **Тәрбиеші:** -Ал енді, балалар, мен сендерді жемістермен тәжірибе жасауға шақырамын. Әрқайсысың өз үстеліңізге келіңіздер. мандаринмен тәжірибе жасайық. мандариндер салынған үстелдерге барайық. -мандарин дер жүзе алады деп ойлайсыңдар ма? (балалардың жорамалдары). Тексерейік? **№1 тәжірибе.** **Түстер құпиясы.** **Аскөк, пияз.** - Аскөктің бір бұтағын алып, оны бумаға салып, қағаз бетіне тік сызық	жолын көрсетеді. «Сіз үстелдегі шишканы мұқият қозғауыңыз керек, тұқымдар шишкадан ұшып кетеді» **Ой қозғау. Сұрақтар:** «Тұқымдар қайда жасырылды? Тұқымдар қаншалықты үлкен? Олар жеңіл немесе ауыр ма? Ағашқатұқым не үшінқажет? (тұқымнанжаңаағаштарөседі). Педагог балалардыңалдынатұқымсалынғаннауаныққойып, қайыңныңтұқымынтабудысұрайды. Сұрақтар: «Қайыңтұқымыжасырылғанба? (Жоқ). Оларқайда? (қайыңтұқымдарыбір-бірінежабысады, сырғажасайды). Олардысілкіпкөрейік. Не болады? (тұқымдаршашылады). Неліктеноларыдырапкетті? (тұқымдарпіскен, оларжеңіл). **Тәжірибе №4** Педагог еңүлкентұқымдардытаңдауды ұсынады. Әрбіртұқымбөлекөзүйіндежасырылады. Бұлүйқандай? Оларғақозғайық. Каштан тұқымынүрлеуге бола ма? Неліктен? (оларауыр). Тұқымныңпішініқандай? Оларқандайсезімде?	***1-тапсырма:*** *Менің патшалығымның негізгі тұрғындарын атаңдар* ***Ал бұл тұрғындарды қалай атаймыз ?(Ағаштар .)*** ***2-тапсырма:*** *Менің патшалығым қалай аталады ?* ***(Орман.)*** *Балалар шаршаған шығарсыңдар? Орман алқабына отырып ,* ***орманның*** *әуенін тыңдайық.* *Орман дыбыстары естіледі (құстардың сайрауы, жапырақтың дыбысы, сайдың шуы, жануарлардың дауысы) .* ***Ой дамыту.*** ***Ағаштар туралы әңгіме****(көрнекі үлгілерді пайдалану) .* ***Менің патшалығым - орман , онда ағаштар көп .*** ***Ағаш дегеніміз не ?*** *(Ағаш - ең үлкен өсімдік.* ***Оның бөліктерін ата.*** *(Тамыры, діңі, бұтақтары мен жапырақтары)* ***Қалай ойлайсың , ағаш тірі ме?****(Иә.) Неге?* *(Ол өседі, тыныс алады)* ***Дид ойын: «Ретімен жаса»*** *Үстелде* ***ағаш бөліктерінің*** *(тамыр, бұтақ, дің, жапырақтар,) аралас графикалық үлгілері бар .* ***Ағаштың құрылысының ретін жансыру.***	*қайық, кеме, көлік жасайды.* ***Тосын сәт.*** *Стол астынан конверт тауып алу.* *Тамашалау. Конвертті ашу.* *Ішіннен кеме суретері шығады.* *Балалар мына кеме суреттерін әсемдеу керек сияқты, не істеуге болады. Бояу керек сияқты.* ***Кемені бояу*** ***Тәжірибе № 2*** *Тәрбиеші : Ал енді келесі тәжірибе. Менде 2 стақан бар, ағаш пен әйнектен жасалған. Енді мен оларға доптар саламын. Әйнек стаканнан доп көріне ме? Ал ағаш стаканнан ше?* *Қортынды: Ағаш қалың болғандықтан ондағы зат көрінбейді. Әйнек мөлдір онан бәрі көрінеді. Бұл ағаштың тағы бір қасиеті .* ***Мына доптардың пішіні қандай?*** ***Түсі қандай?*** *Ендеше екі топқа бөлініп, екі допты мүсіндейміз. Жұмыстың жасалу жолын түсіндіру.* *Тәрбиеші : Балалар, шаршадыңдар ма? Біраз демалып алайық.* *Аулада қарағай бар*	*3-ші бала. Құстар жылы жаққа.....* *4-ші бала. Жапырақтары түсіп жатыр.Жапырақтардың түсі.....* ***Балаларды топқа бөлу.*** *1-топ: Ағаштар* *2-топ: Сары жапырақтар* *3-топ: жасыл жапырақтар* *4-топ: Бұтақтар* ***1-Топ:*** *А3 форматта ағаштарды құрастыру* ***2-топ:*** *Ағаш діңін бояу.* ***3-топ:*** *Ағаштың сол жағына сары жапырақтарды ермексаздан жапсыру.* ***4-топ:*** *Ағаштың оң жағына сары жапырақтарды қиып жапсыру.* ***«Күзгі орман» әнін айтып бақшамаызға қайтайық.*** ***Қортынды*** *Ағаш жапырақтары күз мезгіліндегі қандай түске енеді?* *Балаларды мадақтау.* ***Музыка*** ***Тақырыбы: «Орманға саяхат»*** *Балаларды көңілді қарсы алады. Сәлемдесу жаттығуымен басталады.* *«Біз үшін» Балаларға би қимылдарын үйретеді.* *Шеңбер бойымен жұптасып жүруді,* *өз орындарына келіп тұруды көрсетеді.*

	сызамыз, аскөкпен сурет салуға болады ма? - Ол жолды қандай түспен қалдырды? Ал енді картадағы нәтижені белгілеңіз, қараңыз - Аскөк сурет салады ма? - Иә - плюс қойыңыз. Қандай түс? - Жасыл - шеңберді жасыл түске боя. Енді пиязды қолданып көрейік. -Пияздың қауырсынын алып, бүктеп, тік сызық сызамыз, пиязбен сурет салуға бола ма? - Жарайсыңдар, бәрі жақсы болды .... Пияз сурет салады ма? - Иә - Плюс қойыңыз. Қандай түс? Жасыл - Шеңберді жасыл түске боя. - Жарайсың! Нағыз ғалым! **№2 тәжірибе.** **Көкөністер қызылша, сәбіз** - Біз сәбіздің бір бөлігін алып, оны қағаз парағына саламыз	(дөңгелек, тұтас). Дидойын: «Сылдырмақжасайық» ойынтапсырмасы - балалартұқымныңәртүрінже кебанкағасалып, оныңшырылдағанынтыңдайды. Сұрақтар: «Қай банка еңшулы? Неліктен? (Каштан құмырасышулы, өйткенікаштан еңүлкенжәнееңауыр). Неліктеншыршатұқымдары бар құмырададыбыстарестілмейді? (оларкішкентайжәнежеңіл). Қайынтұқымықұмыраныңдыбысықандай? (қаттыемес). **Қорытынды:** **Әрбірөсімдіктіңтұқымғаарналғанөзүйіболады.** **Қазақтілі** **Тақырыбы: Қуыршақты шомылдырайық»** **ҰІӘ өткізілу барысы** **Мұға шабуыл.** **Өлең оқу** Анау бала, бетін қара Кір қожалақ қап-қара Тырнағы өскен, шашы көптен Алынбапты –ау масқара Бұл қандай бала? Тазалықтың дос не? **ІІІ.Ғажайып сәт** **Топқа қуыршақтың жылап келуі.** -Менімен ешкім ойнамайды -Маған бәрі сенімен дос болмаймыз деп көп айтады	Жұмыстың жасалу жолын түсіндіру, көрсету. (біріншіден тамыр шығады, ол жерде орналасады, діңі тамырдан кетеді, діңнен бұтақтар шығады, бұтақтарда жапырақтар өседі, бұтақтар мен жапырақтар **ағаш тәжін құрайды**). **Ой қозғау.** Балалар, орман нелердің үйі? Жануарлар мен құстардың. **Орманда қандай жануарлар тіршілік етеді?** Мына ағаш шұңқырында қандай жануар тұрады? (Тиін) . **Індерде қандай жануарлар тіршілік етеді?** (түлкі, тышқан.) **Орманда қандай құстар мекендейді?** (Тоқылдақ, қараторғай, көкек, үкі.) Орман – аңдар мен құстардың мекені ғана емес, жердің жасыл көйлегі. Орманның ауасы әрқашан таза, өте әдемі, дәрілік өсімдіктер, жаңғақтар, саңырауқұлақтар, жидектер өседі. Орман – біздің байлығымыз! **Орман патшалығының** барлық тұрғындарына сүйіспеншілік пен қамқорлық көрсетуіміз керек .	Ол аспанға қол созады. (аяқ ұшымен тұру) Оның жанында терек өсті, (қолдарын жоғары көтереді) Жел қатты соғып тұрды Барлық ағаштар қозғалып кетті. (алға-артқа еңкейуі.) Бұтақтары алға-артқа иіледі Жел оларды тербетеді, (қолдар бастан жоғары бұлғау) Жел тынды, ағаштар демалды. **Дид ойын: «Ағаш бөліктерін тап»** **Шарт:** Ағаш бөліктерін ретімен құрастыру. Неліктен ағаштарға тамыр керек? (тамақ үшін) Ағаштарды тірі деп айта аласыз ба? Иә, өйткені ағаштар өседі, қоректенеді, тыныс алады, көбейеді - бұл олардың тірі екенін білдіреді. Оларды қорғау керек. **Ал егер ағаштар мен гүлдер сөйлей алатын болса, олар бізге мынаны айтар еді:** «Орман әлемін сақтаңдар Бұтақтарды сындырмаңдар, Бізге су құюды ұмытпаңдар,	**Ал балалар,балалар, саяхатқа шығайық.** **Ормандағы аңдарға көлікке мініп барайық!** «Саяхат» шығармасын тыңдай жүріп,балалар көлікке мініп,орманға барады. Балаларды отырғызып, «Вальс» шығармасын демала отырып тыңдауды ұсынады. Балаларға орман ішіндегі аялдамада кездескен ағаштарда тапсырма болатынын айтады. **Бірінші кездескен ағаштың бұтағынан тапсырманы алады.** **Аюлардың вальс билеген суреті.** Тапсырманы алып, топқа келгеннен кейін ашатынын түсіндіреді. Көлікке бірге мінейік, әрі қарай кетейік, жылдамдатып жетейік. **Келесі аялдамадағы ағашта қояндардың билеп тұрған суреті.** Жетекші: балалар, қояндар қалай билейді? **«Көңілді би» шығармасын тыңдауды ұсынады.** Көлікке енді мінеміз, әрі қарай кетеміз,-деп тағы сапарларын жалғастырады. **Үшінші ағаштағы тапсырма- қасқырлардың марш ырғағымен жүріп бара жатқан суреті.** **«Мерекелік марш» шығармасын тыңдаймыз.**

	Нәтиже бізге эскиз жасауға көмектеседі .... шығу. *- Сәбіз салады ма?* *- Иә* *-Олай болса, сәбіз салынған суреттің алдына не саламыз?* *- Плюс* *Шеңбер қандай түсті болады?* *- Дұрыс қызғылт сары. Жарайсың!* *- Біз қызылшаның бір бөлігін алып, оны қағаздың үстіне саламыз ....* ***Сергіту сәті.«Бағбан»*** *Біз кеше (балалар қол ұстасып шеңбер бойымен жүреді)* *Қарақат отырғыздық (шұңқыр қазып, оған бұта отырғызуды бейнелеу)* *Алма ағаштарын әкпен әктедік.* *(оң қолды жоғары және төмен жылжытыңыз)* *Біз қоршауды жөндедік.* *(балға соққыларына еліктейді)* *Біз әңгіме бастадық (шеңберге қарама-қарсы тұрады, ортаға бір бала шығады, диалог жүргізеді)* *Сіз біздің бағбанға айтасыз*	*-Мен не істеуім керек?* *-Маған көмектесіңдерші* ***4.Қуыршаққа көмек*** *Ыдысқа су құю* *-Балалар, біз қандай суға жуынамыз?* *Бір балаға судың жылылығын байқау тапсырылады.* *Суымыз қандай екен?* *-Қуыршақты жуындыру.* ***Жуын, жуын, жуынсақ,*** ***Қандай жақсы қуыршақ!*** ***Әйтпегенде бөпешім,*** ***Кірлеп кеткен екенсің.*** ***Қазір аппақ боласың,*** ***Қуанады анашың!*** *Орамал не үшін керек?* *Балалардың көмегімен қуыршақты суртіндіру.* ***Дид ойын: «Киімнің сәйкесін тап»*** *Шарты: киімдерді атау* *Қуыршақты киіндіру.* *Балалармен бірге.* ***Дид ойын: «Айна»*** ***Шарты:*** *Айнадан өзінің қандай екенін көру, бағалау* *Қуыршақты айнаға қарату, таңғалу.* *Балаларға рақмет айту.* *Достарына шығарып салу.*	***Балалар, сендер ормандағы серуенімізді естеріңе түсірулерің үшін біз оның суретін саламыз.*** *Алдымен қолымызды сурет салуға дайындап алайық.* ***Дид ойын: «Суретшілер»*** ***Дене шынықтыру минуты*** *Тербеледі ағаштар,* *Алдымен жел еседі.* *Кіп-кішкентай ағаштар,* *Үп-үлкен боп өседі.* *Құстар ұшып жүреді,* *Орман ішін аралап.* *Аю жүреді қорбаңдап,* *Түлкі жүреді құлаңдап* *Қасқыр жұреді жалаңдап* *Қоян жүреді секіріп* *Біз жай жүрейік демалып.* ***Бүгін біз орманның ағаштарын ерекше түрде саламыз.*** *Бұл суретке біздің қолымыз қатысады, қараңыз! Сол қолымызды қағазға қойып, оны қарапайым қарындашпен дөңгелетіп саламыз, саусақтардың ішін бояймыз* *Балалар бұл ағашқа бірдеңе жетіспейді. Ол не деп ойлайсыңдар?(Жапырақтары.)* ***Ендеше ағаштарымызға күзгі жапырақ саламыз ба ?*** *Мақта таяқшасы арқылы сары жапырақтар салу.* *Қандай әдемі! Қандай тамаша*	*Бізді баспаңдар» деп айтар еді.*	*-Балалар,қасқырлар қалай жүріп жатыр?* *көлікпен үйлеріне қайтып келеді.* *-осымен саяхатымыз аяқталды.* *Ал енді,балалар, суреттегі шығармалардың түрлерін айтып беріңдерші.* ***Бірінші аялдамада аюлар вальс ырғағымен бару,*** *созыңқы, сабырлы сипатта билегенін түсіндіреді.* ***Екінші аялдамада қояндар шапшаң,*** *жеңіл секіргенін, көңілді билегенін түсіндіреді.* ***Үшінші аялдамада қасқырлар марш ырғағымен,*** *жігерлі жүріп бара жатқанын түсіндіреді.* *Әндетейік,* *жырлайық,* *әсем әнге салайық.* *Жаттықтырып даусымызды,* *әйбат бала болайық.* ***Дауыс жаттығуы:*** *Ән жаттығуында нүктелі нотаның орындалу ерекшелігіне,* *регистріне көңіл аудару.* *Дыбыс ұзақтықтарын көрсету* ***Ән үйрену: «Бақшаға келеміз»*** *Би билейік ырғалып,* *секірейік жұптасып.* *Кезек-кезек, оңға-солға аяқтарды созайық.* ***Би: «Қосарланып билеу»*** ***Дидактикалық ойын: «Бұл не?».***

	Бізге сыйлық ретінде не бересіз? *Мен сыйлық ретінде күлгін алхоры беремін,.....* *(жемістің әрбір атауына бас бармақтан бастап екі қолға бір саусақ бүгіледі).* *Біз қызықты, қызықты эксперименттерімізді жалғастырамыз.* ***№3 Тәжірибе.*** ***Жидектер қарақат, таңқурай*** *- Үстелде сөмкелер бар, оны ашып, жидекті алып, салфеткаға пакетке салып, алақанмен жидекті басыңыз. Қаптаманы аударып, майлықтың түсіне қараймыз. Нәтижені сызамыз.* *- Қолымызды сүртеміз, сыртқа шығып шеңберге тұрамыз.* *- Балалар, айтыңдаршы, біз бұл тәжірибелерден не білдік?* *Балалардың жауаптары.* *-Дұрыс, балалар, біз тек бояумен, қарындашпен ғана емес, табиғи бояулармен – көкөністердің, өсімдіктердің, жидектердің шырынымен де сурет салуға болатынын білдік.*		***Мен сендердің бұл суреттеріңді орман тұрғындарына беремін,*** *Барлығыңызға балабақшаға қайтатын кез келді! Қош бол, Орман патшалығы деп тақпақ айтып берейік* ***От та, суда, ауа да*** ***Жан-жануар барлығы*** ***Орман теңіз тауларда*** ***Табиғаттың байлығы*** *Поездға отырып бақшамызға барамыз.* ***Қортынды*** ***Балаларды мадақтау.*** ***Дене тәрбиесі*** ***Кіріспе бөлім. Амандасу*** *Арақашықтықты, бірдей қарқынды сақтап бір қатарменжүру.* *«Біз қадамды басамыз»* *Біз қадамды басамыз,* *Шапалақты соғамыз,* *Басымызды да біз иіп.* *Қолды жоғары созамыз,* *Төмен қолдытүсіріп,* *Бір-бірімізді жетектеп,* *Шеңбер құрып жүреміз,* ***Негізгі қимылдарды ойын түрінде орындау:*** ***1.Ойын:«Орыныңды тап!»*** *Тоқтап тұрып және тапсырманы орындай отырып жүгіру – тепе-теңдікті сақтай отырып сәкіге шығады.* ***1.Ойын:«Соқтығыспа!»*** ***Кедергілердің арасынан «жыланша» жорғалау (бір***		*Аңдар бейнеленген суреттерде төлдерін енелерінің қасына апарып қою, табу.* *Мысалы, қонжықтың суретін апарып ана аюдың қасына қояды. Өз анасын тауып береді.*

	- Кішкене тосын сый жасайық! Маған келіңіз, үстелде әртүрлі көкөністер мен жемістердің бланкілері бар, бір-бірден алып, оларды белгілі бір түсті шырынмен безендіріңіз. Біз оларды бір үлкен табаққа жапсырамыз, әдемі натюрморт аламыз. - Жарайсың! *- Балалар сендерге зертхана ұнады ма?* *- Қандай қызықты және жаңа нәрселерді білдіңіз?* *Сізге қандай түстер көбірек ұнайды?* *- Балалар, бұл түстерді табиғи деп атауға бола ма? Неліктен?* *Мұнда біз табиғи түстердің құпиясын аштық.* ***Дене тәрбиесі*** ***Кіріспе бөлім. Амандасу*** *Арақашықтықты, бірдей қарқынды сақтап бір қатарменжүру.* *«Біз қадамды басамыз»* *Біз қадамды басамыз,* *Шапалақты соғамыз,* *Басымызды да біз иіп.* *Қолды жоғары созамыз,* *Төмен қолдытүсіріп,* *Бір-бірімізді жетектеп,* *Шеңбер құрып жүреміз,* ***Негізгі қимылдарды ойын түрінде орындау:***		*қатарда бір-бірінен 1,5 метр қашықтықта орналасқан 4 кедергі бар) – еңбектеу кезінде кедергілерге соқтығыспау керек.* ***Қимыл-қозғалыс ойыны: «Бақалар».*** *Бақалардың секіру ерекшелігіне назар аударады.*		

	1.Ойын:«Орыныңды тап!» *Тоқтап тұрып және тапсырманы орындай отырып жүгіру – тепе-теңдікті сақтай отырып сәкіге шығады.* ***1.Ойын:«Соқтығыспа!»*** ***Кедергілердің арасынан «жыланша» жорғалау*** *(бір қатарда бір-бірінен 1,5 метр қашықтықта орналасқан 4 кедергі бар) – еңбектеу кезінде кедергілерге соқтығыспау керек.* ***Қимыл-қозғалыс ойыны: «Бақалар».*** *Бақалардың секіру ерекшелігіне назар аударады.*				
Серуенге дайындық	*Еңбегі адал жас өрен - мақсаты: өзіне өзі қызмет көрсетуге тәрбиелеу. Серуен кезінде қауіпсіздік ережелерін түсіндіру.*				
	Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киім шкафтарын таза ұстау және жинау	*Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу, қатармен жүруге дағдыландыру.*	*Балалардың киіну реттілігін бақылау, киінгенде түймелерін қадап, аяқ киімнің бауын байлауды , киіміндегі олқылықтарды жөндеуді қадағалау.*	*Серуенге шығу, балаларды біртіндеп киіндіру, киімдерінің дұрыс киілуін қадағалау, қатармен жүруге дағдыландыру.*	*Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу.*
Серуен	***Картотека № 10*** *Торғай мен Қарғаны бақылау*	***Картотека № 11*** *Күнді бақылау.*	***Картотека №14*** *ауа- райын бақылау*	***Картотека №12*** *Ағаштардан желмен ұшып түсіп жатқан жапырақтарды бақылау.*	***Картотека №13*** *Аула маңындағы көліктерді бақылау.*
	Серуен кезінде экологиялық мәдениет қалыптастыру, табиғатқа қамқорлық танытту. ***Күз серуен картотекасынан***				
Серуеннен оралу	*«Еңбегі адал жас өрен» - өз-өзіне қызмет жасау.*				
	Киімдерін шешу: *Балалар киімдерін тәртіппен шешіп, орындарына қоюды*	***Киімдерін шешу:*** *Киімдерін шешкенде бір-біріне кедергі жасамауды қадағалау.*	***Киімдерін шешу:*** *Балаларды киімдерін ұқыптап бүктеп қоюға дағдыландыру.*	***Киімдерін шешу:*** *Киімдерін шешкенде рет сақтауға, аяқ киімін орнына қоюға үйрету.*	***Киімдерін шешу:*** *Әр бала киімін ретімен шешіп, шкафқа қоюды жалғастырады.*

	жалғастырады. ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын сабындап жуу, сүлгісіне сүрту.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Сумен ойнамауды, суды төкпеуді ескерту.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Таза қолмен асханаға бару.*	***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын жуғаннан кейін сүлгісін орнына ілу.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Жуыну кезінде тыныш болуды үйрету.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Қолдарын жуып болған соң үстел басына отырғызу.*	***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын сабындап жууын тәрбиеші бақылау.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Сумен ойнамау, сабынды артық төкпеу.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Ас ішер алдында қолдарын қайта тексеру.*	***Тазалық процедуралары:*** *Әр бала қолын жуған соң сүлгісін дұрыс қолдану.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Сумен шашпауға тәрбиелеу.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Балаларды таза қолмен асханаға дайындау.*	***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын екі рет сабындап жууға дағдыландыру.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Жуыну кезінде ойнамау, тыныштық сақтау.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Ас алдында қолдарын жууын қадағалау.*
Түскі ас	*Үнемді тұтыну мақсаты: суды үнемді пайдалану, шашпай жуыну*				
	Әңгіме: *– Табақтағы асты тауысып жеу керек. Артық алып қалдырмайық.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішкенде жүгірмейміз, орнымызда тыныш отырамыз.*	***Әңгіме:*** *– Дастарқан басында әркім өз орнында отырады. Басқаларға итермей, кедергі жасамаймыз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қолымызды созып, басқаның ыдысына қол салмаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Нанды жерге тастамаймыз, үгіндісін де жинаймыз. Нан – берекенің белгісі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Нанмен ойнамаймыз, үстелге лақтырмаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Суды да, асты да үнемдеген бала – ұқыпты бала. Ұқыптылық – жақсы әдет.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ыстық асты асықпай жейміз, күйіп қалмау үшін абайлаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Ас ішіп болған соң «Рахмет!» айту – әдептіліктің белгісі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішіп отырған кезде орындықтан секірмейміз, абайлап тұрамыз.*
Күндізгі ұйқы	*Белгілі жүйелікте киімдерін шешуді, киімдерін ұқыпты орындыққа іліп қоюды пысықтау.*	*Өз төсек орындарын дайындап жатуды дағдыландыру.*	*Балалардың тыныш ұйықтауына жағымды жағдай жасау*	*Ұйқыға дайындық кезінде қауіпсіздік ережелерін ескерту. Өз төсегін ашып жатуға кеңес беру.*	*Белгілі жүйелікте киімдерін шешуді, киімдерін ұқыпты орындыққа іліп қоюды пысықтау*
Ұйқыдан біртіндеп ояту, сауықтыру шаралары	***№5.*** *Арқаның қалпын сақтауға арналған жаттығулар.* *Кел балалар тұрайық,* *Қолымызды жоғары созайық.* *Еңкейеміз еденге,* *арқамызды тік ұстап* *Бір демалып алайық.*	***№6*** *Төсекте жатып жасайтын жаттығулар* *Тыныс алу жаттығулары* *Ұзын құлақ сұр қоян* *Ести қалып сыбырды* *Өсіп тұрған сәбізді* *Жұлып алып иіскеді.*	***№ №7.*** *Майтабанның алдын алу.* *Ояту* *Көзімізді ашайық* *Бойымызды жазайық* *Терезеге қарап* *Күн жылуын алайық.*	***№8*** *Арқаның қалпын сақтауға арналған жаттығулар.* *Тыныс алу жаттығулары* *Аю жүрді орманда* *Қорбаң, қорбаң, қорбаңда* *Көріп қалып жидекті* *Жұлып алып иіскеді.*	***№ 10.*** *Төсекте жатып жасайтын жаттығулар* *Мысықтар* *Ояту* *Ұйқыдан біз тұрамыз* *Көзімізді ашамыз* *Жан-жағымызға қарап* *Достарымызға күлеміз.*
	Қауіпсіздік ережесі – ұйқыдан тұру кезінде қауіпсіздік шараларын түсіндіру. *«Еңбегі адал жас орен» - ұйқыдан тұрып киіну өз-өзіне қызмет етуге тәрбиелеу.* ***Ұйқы ашар жаттығу картотекасынан***				
Бесін ас	*Үнемді тұтыну мақсаты: суды үнемді пайдаланын, жуыну ережелерін түсіндіру.*				

	Әңгіме: *– Бізге ас әзірлеген кісіге «Рахмет» айту – әдептіліктің белгісі. Тамақты тауысып жеу – еңбекті бағалау. Үнемді болсақ, бәріміз риза боламыз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас үстінде шуламай, жан-жағымызға кедергі келтірмей отыруымыз керек. Бұл – мәдениеттілік әрі қауіпсіздік.*	***Әңгіме:*** *– Үнемді болу – тек ас ішкенде емес, ойыншықты, киімді, заттарды дұрыс пайдалану деген сөз. Ұқыпты адам – бәріне үлгі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішкенде асығып жұтпаймыз, тамақты жақсылап шайнаймыз. Бұл денсаулық үшін де қауіпсіздік үшін де маңызды.*	***Әңгіме:*** *– Дастарқан басында тәртіпті болу – үлкенге де, кішіге де жарасады. Тағамды талғамай, бізге берілген асты қадірлеп жеуіміз керек.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қолымыздағы қасықты бұлғап сойлемейміз, ол басқаларға қауіпті болуы мүмкін.*	***Әңгіме:*** *– Балалар, тағамды төгіп-шашпай, өлімізге жететіндей ғана алайық. Артық ас алсақ, ол далаға кетіп қалады. Ысырап жасамау – ұқыптылықтың белгісі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішіп отырған кезде орындықта дұрыс отыру керек. Қисайып отырсақ, ыдыс төгіліп, жарақат алуымыз мүмкін.*	***Әңгіме:*** *– Үнемділік тек тамақта емес, барлық ісімізде көрінеді. Бізге берілген суды, жарықты, тамақты дұрыс пайдалансақ – тәртіпті, әдепті бала боламыз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас үстінде жан-жағымызға алаңдамаймыз, бір-бірімізге кедергі келтірмейміз. Ас ішіп болған соң «Рахмет» айтуды ұмытпаймыз.*
Балалардың дербес іс-әрекеті (қимылдық, ұлттық, сюжетті-рөлдік, үстел үсті-баспа және басқа ойындар), бейнелеу іс-әрекеті, кітап қарау және басқалары)	***М. Монтессори технологиясымен жұмыс.*** *Геометриялық пішіндермен әр түрлі құрастыру жұмыстарын жасай алады.* *Еркін ойын* *Жанама бақылау*	***Мнемотехника әдісі*** ***Тақырыбы: Киімдер*** *Мақсаты: мнемо кестемен жұмыс жасай отырып, балалар киімдер туралы өз ойларын толық жеткізе алады..* *Еркін ойын* *Жанама бақылау*	***АҚТ технологиясы-мен жұмыс*** *Математикалық дамытушы ойындарда сұрақтарға жауап бере алады.* *Сұрақ-жауап* *Еркін ойын* *Жанама бақылау*	***Ойын – жаттығу*** *«Қуыршықты жуындыр»* *Мақсаты:балалар тазалық туралы түсінеді. Ірі құрылыс материалдарымен ойындар.* *Еркін ойын* *Жанама бақылау* ***Дене тәрбиесі*** ***Кіріспе бөлім. Амандасу.*** *«Балалар, біз бүгін мынандай ойын ойнаймыз: сендер кішкентай торғайлар боласыңдар, ал мен сендердің аналарың боламын (нұсқаушы торғайдың бейнесі бар бетперде-шапканы киеді). Шеңбер бойымен тұру. «Ана-торғай» қимылды көрсетіп, өзі сырттай бақылайды. Анасы қарап тұрғанда балалары*	***Кел, тыңдайық ертегі.*** ***«Балапандар» ертегісі*** ***Мақсаты:*** *Ертегі желісіндегі кейіпкерлердің жағымды және жағымсыз образын ажырата біледі.* *Еркін ойын* *Жанама бақылау*

				шеңбер бойымен жүруді орындайды. *«Анасы ұйықтап кеткенде, балалар қанаттарын жайып, жан-жаққа ұшып кетті».* *Торғайлар зал ішінде ұшып жүр. «Ана-торғай» оянды,* *Чик-чирик, чик-чирик. Бұл не шу? Бұл нешу?* *Шеңберге жылдам тұрыңдар, Ұшуға ниетқылыңдар.* *Нұсқаушы тағы да ұйықтап қалғандай болады. Сосын қайта оянады.* *Бір ғана сәтке көз ілікті,* *Тентек боп торғайлар кетті. Бірақ енді қатаң қараймын, Тәртіпке сендерді саламын. Ал енді, балапандар, Жаттығуды бастаңдар!* ***Негізгі бөлім.*** ***Жалпы даму жаттығулары*** ***І.«Қанатымызды тазалаймыз».*** *Б.қ.: серіппе жасаймыз, басымызды оңға иеміз, б.қ., сосын солға 4 рет қайталаймыз.* ***2.«Қанатымызды жаямыз».*** *Б.қ.: аяқтарымыз иықтың қашықтығына сәйкес келуі керек, қолдар төменде. Оң қолды* *жоғары көтереміз, жоғары қараймыз, б.қ.,*	

				сол қолмен солай жасаймыз, 4 рет қайталаймыз. ***3.«Жуынамыз».*** *Б.қ.: аяқтарымыз иықтың қашықтығына сәйкес келуі керек, қол белде, алға қарай иіледі – «жуынып» жатқандай қимыл жасаймыз, б.қ., 5 рет қайталаймыз.* ***4.«Дән тауып алайық».*** *Б.қ.: отырамыз, саусақтармен еденді тықылдатады, б.қ. 4 рет қайталаймыз..* ***5.«Ұшуды үйренеміз».*** *Б.қ.: бұрынғыдай. Қолды құлаштай созып бір орында секіру. 6.«Біз өсеміз».* *Б.қ.: аяқ бірге қосулы, қолдар төменде.* ***Қолды жоғары созып, керіледі – тыныс алады,*** *б.қ. – тынысшығарамыз.* *Негізгі қимылдың түрлері:* *1.Бағандар арасынан «жылан» жасап жүреді.* *«Қараңдар, қаншама ағаштар айналада. Орманда адасып қалмай, бір-біріміздің қалмай ұшамыз».* *2.Бөренеден (сәкіден) секіру.* *«Алдымызда ағаш құлап жатыр, оны секіріп өтейік».* ***Қимыл-қозғалыс ойыны: «Ана-торғай мен***	

				балалар» *Бірлесіп бірге ұшамыз,* *Бір-біріміздің қалмаймыз.* *Бір сапқа тұрып бәріміз* *Алыс жаққа барамыз.* *Ондадәмдідәндер бар,* *Сендергеарнапсақталды.*	
Балалармен жеке жұмыс	***«Жақсы тілектер шеңбері»*** ***Мақсаты:*** *Бір-біріне тілек айтуға үйрету.* ***Жүргізу түрі:*** *Балалар шеңберде: «Саған бақыт тілеймін», «Сен ақылдысың» дейді.*	***«Сиқырлы бұлт»*** ***Мақсаты:*** *Жағымсыз эмоциядан арылу.* ***Жүргізу түрі:*** *Бала қиялдайды: «Бұлтқа ашуымды, ренішімді беремін». Кейін бұлтты үрлеп ұшырады.*	***«Жылы шуақ»*** ***Мақсаты:*** *Жақсы сезім тудыру.* ***Жүргізу түрі:*** *Тәрбиеші: «Күн шығып, бәрімізді жылытып тұр» дейді. Балалар қолын жайып, күннен жылу алғандай болады.*	***«Жақсы іс – жаман іс»*** ***Мақсаты:*** *Әдептілікке тәрбиелеу.* ***Жүргізу түрі:*** *Тәрбиеші іс-әрекеттерді атайды. Бала «Жақсы» немесе «Жаман» деп айтады. («Досыма көмектестім – жақсы», «Ойыншықты сындырдым – жаман»).*	***«Жүрек сыйлаймын»*** ***Мақсаты:*** *Балаларды мейірімділікке баулу.* ***Жүргізу түрі:*** *Қағаздан жасалған кішкентай жүректер беріледі. Әр бала жүректі досына сыйлап, «Мен сені жақсы көремін» деп айтады.*
Серуенге дайындық	*«Еңбегі адал жас өрен»-өз-өзіне қызмететуге тәрбиелеу.* *Серуен кезінде қауіпсіздік ережелерін түсіндіру.*				
	Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру.	*Серуенге шығу. Балалардың киіну реттілігін бақылау, киінгенде түймелерін қадап, аяқ киімінің бауын байлауды , киіміндегі олқылықтарды жөндеуді қадағалау. Киім шкафтарын таза ұстау және жинау*	*Серуенге шығу, балаларды біртіндеп киіндіру, киімдерінің дұрыс киілуін қадағалау, қатармен жүруге дағдыландыру.*	*Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу.*	*Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары.* *Киім шкафтарын таза ұстау және жинау*
Серуен	***Картотека № 10*** *Торғай мен Қарғаны бақылау*	***Картотека № 11*** *Күнді бақылау.*	***Картотека №14*** *ауа- райын бақылау*	***Картотека №12*** *Ағаштардан желмен ұшып түсіп жатқан жапырақтарды бақылау.*	***Картотека №13*** *Аула маңындағы көліктерді бақылау.*
	Серуен кезінде экологиялық мәдениет қалыптастыру, табиғатқа қамқорлық таныту. ***Таңғы серуенді бекіту.***				
Балалардың үйге қайтуы	*Өнегелі-15 минут. Қауіпсіздік ережесі - ата-анамен бала өмірінің қауіпсіздігі туралы әңгіме жүргізу.*				
	Бүгін балалар суреттен көктемгі табиғатты көрді. *Жаңа сөздерді меңгеруге тырысты.* *Үйде табиғат*	*Бүгін балалар бірге үлкен суретті бояды.* *Ынтымақтаса әрекет етуге үйренді.* *Үйде үлкен қағазға ортақ*	*Бүгін балалар «Кім қалай дыбыс шығарады?» ойынын ойнады.* *Жануарлардың даусына еліктеп ойнады.* *Үйде жануарлардың суретін*	*Бүгін балалар қимылды ойын арқылы түрлі қимылдар жасады.* *Денесін қимылдатуға қызығушылық танытты.* *Үйде «Қоян секіреді».*	*Бүгін балалар тақпақ айту кезінде қимыл қосты.* *Ән мен сөзді үйлестіруге тырысты.* *Үйде тақпақ оқып, қимылмен*

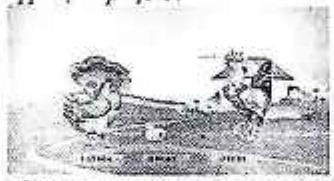
Тексерді

Тәрбиелеу-білім беру процесінің циклограммасы

Топ: Орта топ
Балалардың жасы: 3 жас
Қандай кезеңге жасалды : 24.11 – 28.11.2025ж

Күн тәртібінің үлгісі	Дүйсенбі	Сейсенбі	Сәрсенбі	Бейсенбі	Жұма
Балаларды қабылдау	*Күй әуені - рухани байлыққа жетелеу.*	*Күй күмбірі – достық пен татулыққа тәрбиелеу.*	*Қоңыр күй – бірлік пен татулықты дәріптеу.*	*Күй күмбірі – елін сүйген ер болуға тәрбиелеу*	*Күй күмбірі – адалдық пен әділдікке баулу.*
	Баланы «Шуақты күн» ойынымен қарсы алу (қолына күн бейнесі бар қағаз беру). *Баланы үстел үсті қарапайым пазлмен айналыстыру.* *Жанында отырып, қолдау білдіру.* *Басқа балаларға қосылып ойнауға шақыру.*	*Баланы шағын «Сәлем биімен» қарсы алу.* *Баланың көңіл-күйін түсінуге тырысу, жылы сөз айту.* *Баланы доппен ойнауға шақыру.* *Ата-анасымен жылы қоштасуға жағдай жасау.*	*Баланы ойыншық қоянмен қарсы алу.* *Қоянмен бірге үстелге отыруға шақыру.* *Баланы құрастыру бұрышына бағыттау.* *Қысқа өлең айтып, көңілін көтеру.*	*Баланы «Қол бұлғап амандасамыз» ойынымен қарсы алу.* *Көңіл-күйін смайликтер арқылы көрсетуін сұрау.* *Баланы кілемшенің үстінде ойнауға шақыру.* *Басқа балалармен бірге ортақ ойын ұйымдастыру.*	*Баланы «Күлкі сыйлаймыз» ойынымен қарсы алу (тәрбиеші күлімсірейді, бала қайталайды).* *Балаға еркін таңдау жасауға мүмкіндік беру (қуыршақ, доп, кубик).* *Музыка қосып, шағын қимыл ойын ойнату.* *Ата-анасына атта қорытындысын қысқаша жеткізу.*
Ата-аналармен немесе баланың басқа заңды өкілдерімен әңгімелесу, кеңес беру	*Өнегелі 15 минут – ата-анаға бала денсаулығы туралы кеңес беру.*				
	Уақытты дұрыс пайдаланудың балаға тәртіп пен жауапкершілік әкелетіні жайлы әңгімелесу. ***Кеңес:*** *Балаңызға күн тәртібін сақтауды үйретіңіз.*	*Достарымен ойнаудың баланың әлеуметтік дағдыларын дамытатыны жайлы әңгімелесу.* ***Кеңес:*** *Балаңызға достарымен бөлісуді, бірге ойнауды үйретіңіз.*	*Табиғатты қорғаудың бала өміріндегі маңызы жайлы әңгімелесу.* ***Кеңес:*** *Балаңызға күлге су құюды, қоқысты қоқыс жәшігіне тастауды үйретіңіз.*	*Кітап оқудың баланың қиялы мен тіл байлығын дамытатыны жайлы әңгімелесу.* ***Кеңес:*** *Балаңызға күн сайын қысқа ертегі немесе әңгіме оқуды үйретіңіз.*	*Мақтаудың бала дамуына үлкен әсері бар екендігі жайлы әңгімелесу.* ***Кеңес:*** *Балаңызға жетістігін мақтан тұтуды және еңбегін бағалауды үйретіңіз.*

Балалардың іс-әрекеті (ойын. танымдық, коммуникатив тік-шығарма шылық, эксперимент алдық, еңбек, қимыл, бейне леу, дербес және басқалары)	*Картотека №13* *«Не жоқ?»* *Ойынның мақсаты: балалардың логикалық ойлауын дамыту, жылдамдыққа, байқампаздыққа тәрбиелеу.*	*Картотека №15* *Танып ал да, атынатта* *Мақсаты: заттыңтүр-түсін, пішінін, атыпатауғажаттықтыру; сөздікқорынмолайту; ойлау қабілетін дамыту.*	*Картотека № 16* *«Үй жануарлары»* *Ойын шарты: Дөңгелене отырып, ғажайып қалтадан үй жануарларын алып, алған жануардың дене мүшелерін атату, олар туралы мейірімді сөздер айту.*	*Картотека № 17* *«Менің сүйікті ертегім»* ***Мақсаты:*** *ертегі кейіпкерлері бойынша ертегілерді атау, жағымды, жағымсыз кейіпкерлерді ажырату. Достыққа, адамгершілікке, жолдастыққа тәрбиелеу.*	*Картотека № 18* *«Құстар біздің досымыз»* ***Мақсаты:*** *Балаларға құстар туралы білім беру,білімдерін жетілдіре түсу. Суреттер бойынша есте сақтау қабілетін дамыту. Құстарға қамқорлықпен қарауға баулу.*
	Коммуникативтік дағдыларды дамыту картотекасынан				
Ертеңгілік жаттығу	*Қараша айының 4-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Қараша айының 4- аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Қараша айының 4-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Қараша айының 4-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Қараша айының 4- аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*
	Жалпы даму жаттығуларын дұрыс жасай отырып, баланың қимыл-қозғалысын шыңдау. *Жаттығу кешені қосымша тіркелген*				
Таңғы ас	*Үнемді тұтыну - Суды, тамақты үнемді тұтыну жолдарын түсіндіру. Қауіпсіздік ережесін ескерту*				
	Әңгіме: *– Ас ішкенде өзімізге жететіндей ғана алайық. Артық алып, қалдыру – дұрыс емес.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішкенде асықпай жейміз.*	***Әңгіме:*** *– Ас – ойын емес. Ас ішіп болған соң ғана ойнаймыз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ойыншықты дастарқанға әкелмейміз.*	***Әңгіме:*** *– Әрбір түйір ас – еңбектің жемісі. Оны төкпей, ысырап қылмай жейік.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ыдысты үстелге қатты қоймаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Ас ішсек, күшті, сергек боламыз. Ас – денсаулыққа пайда.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ыстық асқа үрлеп ішеміз.*	***Әңгіме:*** *– Асқа құрмет көрсетсек, дастарқанымыз берекелі болады. Әр асқа алғыс айтайық.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас үстінде шуламаймыз, тыныш отырамыз.*
Ұйымдастырылған іс-әрекетті өткізуге дайындық (бұдан әрі — ҰІӘ)	*«Қамқор» жобасы* ***Ойын: «Жақсы іс шеңбері»*** *Балалар бір-біріне қандай жақсы іс істегенін айтады: «Мен ойыншық бердім», «Мен анама көмектестім».* ***Мақсаты:*** *қамқорлық сезімін күшейту.*	*«Смарт бала» жобасы* ***Ойын: «Сиқырлы сөздер»*** *Тәрбиеші: «Қандай сиқырлы сөздерді білеміз?» Балалар: «Рахмет!», «Сәлеметсіз бе!», «Өтінемін!».* ***Мақсаты:*** *әдепті сөздерді қолдануға үйрету.*	*«Еңбегі адал жас өрен» жобасы* ***Ойын: «Қол еңбегі»*** *Балалар қолдарын жұмсақ қимылмен-қимылдатады: «Егін егеміз, суарамыз, жинаймыз».* ***Мақсаты:*** *еңбектің қарапайым түрлерін түсіндіру.*	*«Балалар кітханасы» жобасы* ***Ойын: «Ертегі кейіпкерінің көңіл-күйі»*** *Тәрбиеші: «Бауырсақ қуанышты ма? Қызыл телпек қорықты ма?» Балалар кейіпкердің көңіл-күйін қимылмен көрсетеді.* ***Мақсаты:*** *эмоцияны түсіну, ертегіден сабақ алу.*	*«Балалар кітханасы» жобасы* ***Ойын: «Жұмбақ айтамын – сен шеш»*** *«Кішкентай ғана бойы бар, айналдырып киген тоны бар» (Жаңғақ).* *Балалар жауабын табады.* ***Мақсаты:*** *сөздік қорды, логиканы дамыту.*
Кестеге сәйкес	*Экологиялық мәдениетті қалыптастыру мақсатында үйл.*				

ҰІӘ					
Қызығушылықты ояту. *Балалар, бізге хат келіпті.* *Тындайық. Аудио дыбыс: «Кар-Карр! Қыс келе жатыр, біздің құстар әлсіздік танытып, ұша алмай жатыр. Зұлым бақсы оларды сықырлады. Мен сіздерден, балабақшадан көмек сұрауды жөн көрдім. Өйткені, құстар үшін сіздер таптырмайтын жақсы достарсыңдар. Балалар, көмектесіңдерші, құстардың сықырын өшіріңдерші!»* *Хат қайдан келді?* *Барлығына белгілі, ол жергілікті айқайшы қарғадан келді* *Құстардың ұшуына көмектесеміз бе?* *Біздің біліміміз бен дағдыларымыз бізге көмектеседі деп ойлаймын.* *Хатты тағы оқу.* *«Кар-Карр! Зұлым сықыршы жолға сандары бар конверттерді шашыратып жіберді. Конверттердегі барлық тапсырмаларды орындасаңыз, сықыршылық жойылып, құстар ұша алады.* ***Бірінші конвертті қандай санмен іздейміз?***	*Қызығушылықты ояту.* ***Дид ойын: «Кенің даусы»*** *Шарты: Үнтаспадан құстардың даусын тыңдату.* *Үнтаспадан үй құстарының даусын тыңдату.* *Сұрақ- жауап.* *-Әтеш пен тауықтың суретін көрсетіп, олардың дене бітімі, ұқсастықтары мен ерекшелігі туралы сұрақтар қою.* *-Әтеш қалай дыбыстайды?* *- Ал, тауық ше?* *(Әтеш шақырады: "коо-ка-ре-ку.")* *Ал тауық? (Қақылдап: «ко-ко-ко.»).* *- Тауықтың адамға қандай пайдасы бар? (Тауықтар адамға жұмыртқа, етін – береді, оны адам жейді.* *Тауықтың мамығы мен қауырсынынан көрпе, жастық, қысқы жылы киімдер: бас киім, мамық күртеше жасалады.)* *Тауық балалары қалай аталады? Шөже.* *-Неліктен бұл құстарды «Үй құстары» дейміз?* ***Тыныс алу жаттығуы.*** ***«Қауырсынды ұшыру»*** ***Сергіту сәті.***	*Менің сүйікті бұрышым* *Ертегілер әлемі* *Балалар сендерге ертегі тамашалаған ұнай ма?* *«Дауыс іздеген балапан» АҚТ технологиясымен сурет көрсету арқылыертегі желісін түсіндіру.* *Ертеде Шөптің үстінде бір жұмыртқа жатады.* *Музыка әуеніне көбелектер мен гүлдер билейді.* ***Дид ойын: «Гүлдерге көбелектерді қондыр»*** ***Шарты:*** *Қызыл, сары, жасыл гүлдерге түстеріне сәйкес көбелектер жапсыру.* *Бидің соңында жұмыртқа жарылып балапан шығады.* ***Көбелектер мен гүлдер балапанға : Ой қандай сап-сары балапан***	***Қызығушылықты ояту*** ***Дид ойын: «Кенің даусы?»*** *Дыбыс шығып есіктен тауық кіреді. Балалар бізге не келді?* *Тауық сендерден көмек сұрап келіпті* *Ол өзінің балапанын жоғалтып алыпты.* *Көмектесеміз бе* *Тауық балапанын іздеп шарашап қалыпты* *- Балалар тауық не жегенді жақсы көреді?* *Олай болса тауыққа жем берейік. Мында тары мен бұршақ араласып кетіпті. Тауыққа тарыны тауып берейік.* *Саусақ моторикасына арналған* ***Дид ойын: «Тары жинаймыз»*** *(қалташада тігілген бұршақ пен тарыны айыру)* *Саяхатты хабарлау.* *Тауықтың балапанын іздеуге жолға шығамыз. мына жерде өзен ағып жатыр екен, қалай өтеміз?* ***Балалар: Көпір саламыз.*** *Үлкен дөңгелек тастардан балалар үлкен дөңгелек пішінді жинастырып көпір құрастырады.* *Судың түсі қандай?* ***Балалар:*** *Судың түсі көгілдір*	***Қызығушылықты ояту.*** *- Балалар сендер ертегі тыңдағанды ұнатасыңдар ма?* *- Олай болса қазір қиял-ғажайып еліне саяхаттаймыз. көзімізді жұмып 1,2,3 деп санаймыз.Сиқырлы әуен ойналады.* *- Балалар біз қиял-ғажайып еліне жеткен сияқтымыз, көзімізді ашайықшы.* *- Сендер тыныш отыра тұрыңдар, мен барып мына тұрған үйшікті қағып көрейін.* *- Тук-тук, кім бар екен?* *- Мен бармын.* *- Сіз кімсіз?* *- Мен қиял-ғажайып еліндегі ертекші әжеймін.* *- Ооо, жақсы болды ғой. Біз "Үй құстарына" байланысты ертегі тыңдағымыз келеді.* *- Олай болса мен сендерге "Екі әтеш" ертегісін айтып берейін.* ***АҚТ технологиясымен жұмыс.*** *("Екі әтеш" ертегісін айтып береді)* *- Балалар ертекші әжейдің ертегісі сендерге ұнады ма?* *- Сіздің ертегіңіз бізге қатты ұнады.* *Біздің балалар өнерлі екенін көрсеткісі келеді. Олар сізге екі әтештің суретін салып берейін.* *Дайын әтеш суретін бояу*

Құстарды үркіттеу үшін біз тыныш, аяқтың ұшымен барамыз

№1 конверт

Дид ойын: «Қыстап қалатын құстарды тап»

Магниттік тақтаға әртүрлі құстардың суреттері ілінеді. Балаларға тек қана қыстап қалатын құстарды таңдап, оларды ағаштарға жапсыру.

Жапсырған құстарды атау.

Неліктен бұл құстар қыстап қалатын құстар деп аталады?

Конвертті қандай санмен іздейміз?

«Қаздар болып ұшайық»

Балалар сапқа тұрып, әуен бойынша залды айналып ұшады.

№2 конверт

Дид ойын: «Қоныс аударатын құстар»

Конверттен қиынды суреттерді алып қоныс аударатын құстарды құрастыру.

Неліктен бұл құстар қоныс аударатын деп аталады? Күзде олар жылы климатқа ұшып кетеді, ал көктемде олар оралады.

Ой дамыту.

Әтеш ерте оянып,
Жан-жағына қарады.
Шымқытырып дегесті,
Қанаттарын қағады.

Дид ойын: «Көлеңкесін тап»

Шарты: Сурет бойынша құстардың көлеңкесін тауып қоя білу.

Дид ойын: «Кішкентай ғалымдар»

№1 тәжірибе

«Тауық жұмыртқасының сыртқы белгілерімен танысу»

Балалар, жұмыртқаға қараңдаршы. -жұмыртқаның түсі қандай?

-жұмыртқаның пішіні қандай? (сопақша).

-жұмыртқа қатты ма, жұмсақ па?

Енді біз жұмыртқаның сыртқы белгілерін білеміз.

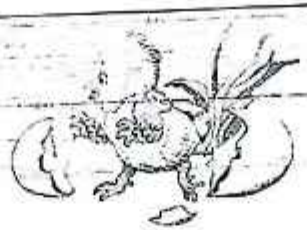
Шығармашылық бұрыш.

Балаларды 2 - топқа бөлу.

1-топ: *Дайын трафареттен тауықты сары түске бояу.*

2-топ: *Қиынды үлгілерден жұмыртқа құрастыру.*

Тәрбиеші. Балалар, сендер тауық жұмыртқасының қандай болатынын білдіңдер

Қайырлы таң, туған күніңмен деп құттықтайды да ұшып кетеді.

(Балалар айтылған создерді қайталау)

Балапан: *Шиқылдайды: Шиқ! Шиқ! Шиқ!*

Ортаға қарға ұшып келеді,

Қарғаныңбаласы: *Карр! Карр! Карр! Мынау не шиқылдапжатқан.*

Даусың қандай жаманеді, ешкімдеестімейді.

Даусыменіңкі сияқты болу керек, тыңдашы Карр! Карр! диді

Балапан: *Шиқ! Шиқ! Мен ондай даусты қайдан алам, оны саған кім үйретті?*

(Балалар айтылған создерді қайталау)

Қарғаның баласы: *Анам үйретті.Сол кезде қарға Карр! Карр! деп ұшып келіп баласын алып кетеді.*

Балапан: *Шиқ! Шиқ! Ия даусың жуан болған қандай жақсы, барлығы*

Судан қолды белге қойып өтеміз.

Мына судың жиегінде балапандар шалғынға құлап қалыпты қане оларға көмектесіп тауыққа берейік.

Ой қозғау

Үлкен форматтағы шалғынның суретіне қиылған балапандарды тауықты қасына жапсыру.

Т. Волгинаның «Балапандар» әні.

Ертіп сары балапандарын
Айдарлы әсем шықты тауық.
«Кетпеңдер ұзап, балапандарым»,
Қыт-қыт, - дейді ауық-ауық.

Сұрақ-жауап

-Тауық балапандарына не деді?

Бізде үлкендерден алыс кетіп қалуымызға болмайды екен.

Тауықтың балаларға рақмет айтуы.

Шығармашылық орта.

Дид оын: «Балапанға дос тауып бер»

Балапандарды мақта таяқшасымен бояу.

Дид ойын: «Балапандарды тамақтандыр»

Ермекқаздан сопақша пішінде дән жасау

1-ші әтеш қызыл.
2-ші әтеш сары.
Рақмет балалар керемет.
Енді біз өз елімізге оралайық.
Рақмет сізге, ертекші әжей.
Сауболыңыз!

- Сауболыңдар балалар!

- Балалар біз елімізге оралу үшін тағы да көзімізді жұмып 1,2,3 деп айтуымыз керек.

(Сиқырлы әуен ойналады)

- Балалар көзімізді ашсақ болады. Елімізге келдік.

Ой қозғау.

- Біз жаңа қай жаққа саяхаттап келдік?

- Ол жақта кім бар екен?

- Иә. Ертекші әжей бізге қандай ертегі айтып берді?

- Ертегінің ішінде қандай кейіпкерлер бар екен?

- Иә, дұрыс айтасыңдар. Әтеш, балапандар үй құстарына жатады.

- Тауық, үйрек, қаз, әтеш - бұлардың бәрі үй құстары деп аталады.

Түсініктеме бөлімі

- Мынау тауық. Шұбар түсті тауық екен. Міне мынау жұмыртқасы.

- Ал мынау-үйрек. Үйректің түсі жасыл екен. Бұл құстар өуда жүзгенді ұнатады.

- Мынау-қаз. Қаздың мойны, тұмсығы ұзындау болады. Ал мынау қанаттары.

- Мынау - әтеш. Мына әтешпің түсі қара екен. Әтеш тауыққа қарағанда

	Кейбір құстар түнде, басқалары күндіз ұшып кетеді екен. Бірақ ұшу алдында олар сынақтық рейстерді жасайды; әдеттегіден көп тамақтанады, май жинайды - ұшу кезінде тамақ ішетін жер жоқ. Ұшу кезінде оларды жұлдыздар басқарады, ал егер аспанды бұлт басып, жұлдыздар көрінбесе, онда олар Жердің магниттік тербелістерін басқарады. ***«Құстар неге көңіл бөледі?» ойын жаттығуы.*** ***№3 конверт*** Көктемде құстардың атқаратын істері көп, Көктемде құстар не істейді? (Ұя салу, балапан өсіру, балапандарды азықтандыру.) Иә, құстар балапандарға қамқорлық жасайды. Балалар, қалай ойлайсыңдар, неге құстарды адамның досы деп атайды? ***(Құстар адамға пайдалы)*** Олар табиғатқа қандай пайда әкеледі? ***(Құстар өсімдіктерді зиянды жәндіктерден қорғайды)***	ме, бірақ жұмыртқаның ішіне қарағыларың келе ме? ***Тәжірибе №2*** ***«Шикі жұмыртқаның құрамы»*** Тәрбиеші. Балалар жұмыртқаны ақырын алып, жарып ыдысқа құяды. Балалар, қараңдар, ортасында не бар? Қандай сарысы? (сары, дөңгелек). Сарысының айналасында не бар? Қандай ақуыз? (сұйық, мөлдір). Байқап көрейік, сарысын қасықпен тесіңіз. Не болды? жарылды, төгілді. Сонымен, шикі жұмыртқаның сарысы жұқа пленкадағы сұйықтық болып табылады. Балалар, жұмыртқаның қабығына қараңдаршы. Ол қандай? Оны сындырып көрейік. Тәрбиеші: Балалар, біз тауық жұмыртқасымен таныстық. Бізге аздап демалу керек. Мен сендерге кішкентай тауықтарға айналуды ұсынамын, ал мен тауық боламын. ***Сергіту сәті (денешын)*** ***«Менің балапандарым»*** ***(музыкалық сүйемелдеумен)*** ***Дид ойын: «Тауық балапандарын іздейді»*** ***Балаларды 2-топқа болу.*** ***1-топ:*** Салынған тауық суретінің қасына балапндарды жапсыру. ***2-топ:*** Балапандарға ермексаздан жем жасау.	естіді, ал мен ондай дауысты қайдан аламын, қой іздейін дейді. ***Музыка әуенінебақаларбилейді.*** ***Балапан:*** *Шық! Шық! Қайырлы таң* ***Бақалар : Ква – ква*** *Қайырлытаң* ***Балапан:*** *Шық! Шық! Сендер мені өздерңнің дауыстарың сияқты жуан дауыс шығаруға көмектесіңдерші* ***Бақа: Ква – ква :*** Балақай сен асықпа өз дауысыңды табуың керек. Бақалар секіріп кетеді. ***(Балалар айтылған сөздерді қайталау)*** ***Балапан:*** *Шық! Шық! Енді жуан дауысты қайдан табамын.* *Муызыка әуенімен мысық балаларымен ойнап жатады.* ***Балапан:*** *Шық! Шық! Кешіріңіздер менің дауысымды жуан етуге көмектесіңіздерші.* ***Мысық: Мяу! Мяу!*** *Саған осы дауыс қалай, менің балаларым мені жақсы естіді, кәне айта гой қайтала!*	***Тауықтың балапаны*** ***Ертай Ашықбаев*** Бұл балапан қандай мықты, Жұмыртқаны жарып шықты. Шыға салып ерінбеді, Жемін өзі теріп жеді. Қондырып ап алақанға, Жем беремін балапанға ***Саяхаттан қайту*** ***Қортынды*** Сұрақ-жауап Қайда бардық, неге көмектестік	үлкендеу болады. ***Дид ойын: «Әтеш пен тауық»*** ***Шарты: Әтешпен тауықты құрастыру.*** ***Әтешті ағаштың үстіне құрастыру.*** - Балалар, үй құстары жеммен қоректенеді. Олар көктемде балапан басады. Үй құстарының пайдасы көп: жұмыртқасын, етін адамдар тағам ретінде пайдаланады, жүнінен жастық, көрпе жасайды. Сол себептен адамдар үй құстарына қамқорлық көрсетіп, асырайды. Қора жасайды, ұя салады, жем береді, ыдысқа су құйып береді, ұя маңын тазалайды, балапандарына да қорек беріп, көмек көрсетеді. ***Дид ойын: «Құстарды тамақтандырамыз»*** ***Ермексаздан дәндер жасау*** - Енді балалар осы үй құстарын көрдік, енді олардың сендер сияқты кішкентай балапандары болады, солармен танысайық. - Тауық - балапан, Қаз- мамыр, Үйрек- шүрегей деп аталады. ***Балалар үй құстарының дыбысын салу арқылы тілімізге жаттығу жасайықшы.*** - Тауық қалай дыбыстайды? Үйрек қалай дыбыстайды екен?

	Балалар фонограммамен әуенге залды айнала ұшад. Біз 4 ші конвертке ұшамыз. **№4 конверт** **Дид ойын: «Төртіншісі артық»** **АҚТ технологиясы.** Слайдта әр түрлі құстардың суреттері көрсетіледі, ал балалар қосымша затты таңдап, өз таңдауын ауызша негіздейді. Көгершін, қарлығаш, жұлдызқұрт, көкек. Қайсысы артық? - көгершін, өйткені ол қыстап қалатын құс. -Жұлдызша, қарға, ләйлек, тырна. -қаршыға, қарақұйрық, тоқылдақ, бұлбұл. **Шығармашылық жұмыс.** **Осы құстардың ішінен қыстап қалатын құстарды трафарет арқылы бояу.** **Дид ойын: «Кім тапқыр?»** Тақылдатып,Мазаны ап, Ағаштарды тазалап, Ормандарды емдейді, Зиянкесті жазалап. **(тоқылдақ)** Үлкен басында, Жемі бар қасында. Там түрсаялы, Достарғааялы. **(Құсұясы)**	**Шұбар тауық** **Ұлықбек Есдәулетов** Шұбар тауық мұлдем, Жолаптайды барса. Ұясында жүрген Балапаны қанша? Балапанын тауық Қызғанады жаман. Қанатымен жауып, Санаптайды маған. **Қорытынды** –Бүгінгі ұіә не жайлы сөз болды? –Олардың бәрін бір сөзбен қалай атаймыз? –Үй құстары бізге қандай пайда келтіреді? Балаларды мадақтау. **Қазақ тілі** **Тақырыбы: «Шалқан» (орыс халық ертегісі)** Саусақ театры арқылы сахналау. **ҰІӘ өтілу барысы** Ертеңгілік шеңбер **«Сәлемдесу»** Күлімде, күн күлімде, Кешегіндей бүгінде, Қанат қақсын көгершін. **II. Қызығушылықты ояту.** Айгүл қуыршақтың келуі. -Балалар менде сендер сияқты балабақшада болғым келеді. Менімен дос боласыңдар ма? -Сендер көп ертегі білесіңдер -Ал,мен ешқандай ертегі білмеймін Балалар-Айгүлмен дос боламыз ба?	**(Балалар айтылған сөздерді қайталау)** **Балапан:** Шық! Шық! Жоқ болмайды маған бұл дауыс ұнамайды. **Мысық:** Олайболса сен анауитке бар. **Балапан:** Шық! Шық! Сәлеметсіз бе! **Ит:** Р- Р- Р! Сәлеметсіңбе, не болды? **Балапан:** Шық! Шық! Меніңдаусымдыжуанеткім келеді, сізсияқтықатты сөйлесем деймін, үйретіңізшімені. **Ит:** Жарайдыүйретейін, мен сіяқтыүйдіүйдіқорғаптұрасын Гав – гав- гав, ал енді сен-айт . **Балапан:** Шық! Шық! Кешіріңіз болмайды екен! Алдынан қаз шығады. **Қаз:** Га- га-га! Мынау неғеген сұмдық кішкентай балалар ашасыз қыдырыпжүрген		- Қаз қалай дыбыстайды? - Әтеш қалай дыбыстайды? **- Балалар, үй құстарына байланысты тақпақ білеміз бе?** **Тауық туралы.** Ақ тауық-ау, ақ тауық, Ақ тауық неткен қақсауық. Аяп жүрсем тауықты. Бір жұмыртқа тауыпты. **- Жарайсыңдар! Енді үйрек туралы тақпақ айтайықшы.** Үйрек айтты га-га-га, Шыға алмаймын жағаға. Су іздесең мұнда кел, Самал жел бар мұнда да. - Енді қаз туралы тақпағымызды айтайық. Қазым, қазым, қаңқылда, Көлде жүзіп салқында, Жем шашайын жейсің бе? Кәмпит берші дейсің бе? Жоқ, жоқ, жоқ Кәмпит тәтті, болмайды ас. Арпа менен бидай шаш. - Өте тамаша! Балалар бағанадан бері ертегі тыңдап, үй құстарымен және олардың балапандарымен таныстық,үй құстарына байланысты тақпақ айтып шаршаған болармысыңдар. Қәне, бәріміз үйықтап демалып алсақ,қалай қарайсыңдар? (Балалар ұйқыға кеткенде, төпқа "Ку-ка-ри-кукук" - деп әтеш кіреді.) Сәлеметсіңдер ме, балалар! - Балалар мені таныдыңдар

Қаратүстікаркылдақ,
Ұшып-қонып жалтылдап.
Қоқыстардыйіскиды,
Жеміздейді там-тұмдап. **(Қарға)**
Бірақсөзбіледі,
Өзатыонысы.
Соны айтыпжүреді.
Жәнежоққонысы.**(Көкек)**

Дене шынықтыру минуты

Көңілді әуенмен
«Кра, кра, кра»
Балалар, енді келесі тапсырманы іздейік.
Ой, қандай шалшықтар, аягымыз суланбауы үшін шалшықтарды кесіп өту үшін аягымызды жоғары көтереміз.

Конверт номірі №5.
«Құстарды қорғау ережелері»

Құстардың сықырын кетіретін кез келді.
құстарды қорғау ережелерін айтып берейік.
Балалар құстар суреттерінен сөз тіркестерін айтады.
Сіз жәндіктерді жоя алмайсыз, өйткені құстар жәндіктермен қоректенеді.
Сіз ұяларды бұза алмайсыз, өйткені құстар оларда балапандарын шығарады.
Құстарды атпаңыз,.

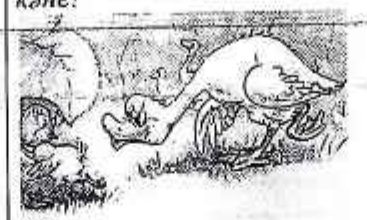
Ол осы топта қаласын ба?
Ендеше Бәріміз бірге Шалқан ертегісін тамашалайық.

Дид ойын: «Қандай ертегі?»
Шарты: Суретте көрсеткен ертегіні атау

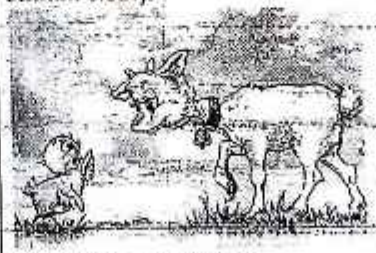
III. Ой дамыту.
Ертегі кейіпкерлерін саусақ театры арқылы көрсете отырып, түсіндіру.
Ертегі желісінен сұрақтар қоя отырып жауап алу.
-Ата не екті?
-Шалқан қалай өсті?
-Ата неге көмек сұрады?
-Көмекке кімдер келді?

Дид ойын: «Ретімен қоямыз»
Шарты: Шалқан ертегісіндегі кейіпкерлерді ретімен қоя білу.
Айгүл қуыршақтың рақмет айтып топ балаларымен қалуы.

Ш- Ш- Ш-Ш! Қайда жүр кәне!

Балапан барып ағаштың түбіне тығылады, қаз қаңқылдап кетеді.
Балапан ағаштың түбінде қорқып отырғанда жылаған лақтың дауысы естіледі,
Балапан: *Шық! Шық! Сен неге жылайсың!*
Лақ: *Мә- мә ! Мен анамнан адасып қалдым, таба алмай жүрмін, қорқып тұрмын.*
Балапан: *Шық! Шық! Сенің дауысың жуан ғой сені анаң тауып алады жылама.*
Лақ: *Мә - мә! Ал сенің анаң қайда?*
Балапан: *Шық! Шық! Менде ешкім жоқ!*

Лақ: *Мә- мә! Жоқ барлығымыздың да анамыз бар, сенің де анаң іздеп жүрген шығар жүр бірге іздейік. Ағаш түбінен тауық пен ешкі шығады..*

ма?
- Жарайсыңдар! Мен сендерге бүгін қонаққа келдім. Әдемі болып кетіпсіңдер!
- Балалар сендердің түрлеріңе қарасам қатты шаршаған сияқтысыңдар. ***Қане бәріміз орнымыздан тұрып, сергіту жаттығуын жасап алайық.***
- Мен қазір жем іздеймін, көп жем тапсам сендерді дауыстап шақырамын. Сол кезде барлығың келіп, жемді теріп алыңдар.

Дид ойын: «Дән жинаймыз»
- Жарайсыңдар! Сендер ойын ойнағанды ұнатасыңдар ма? Олай болса мен сендерге ойын әкелген болатынмын.

Ойынымның шарты:
Мына тақтаға қараңдаршы, бұлар бағана "Екі әтеш" ертегісіндегі әтештер ғой. Екеуі жұлысып үстіндегі мамықтары түсіп қалыпты. Соны екі топқа бөлініп мамықтарын жабыстырайық.

Дид ойын: «Әтешті әсемдейміз»
Балаларды топқа бөлу.
- Жарайсыңдар, өте тамаша, біреуі шұбар, біреуі ақ әтеш болды. Үстіндегі мамықтарын сипап көріңдерші. Менің мамықтарым сияқты жұмсақ, үлпілдек болды. Енді екі әтеш тату болатын болды.
- Әтеш біздің де сағап

өйткені сіз оларға зиян келтіре аласыз.

-Ура! Біз жетістікке жеттік! Сіз барлық сынақтардан өттіңіз. Сиқыршының зұлымдық сиқырын жойды. Құстар ұшатын болды.
Құстардың дауысы аудио.
Құстар әбден шаршап, қарны ашқан секілді. Оларға жем берейік.
Ермексаздан құстарға жем жасау.
Жемсауытқа салу.
Кар-Карр! Рақмеет балалар!
Сау болыңдар

Рефлексия

--Бүгін зұлым сиқыршыдан нені құтқардық?
Біз қоныс аударатын құстар туралы және қыстап қалатын құстар туралы не білдік?
- Тапсырмалардың қайсысы сізге қызықты болды?

Дене тәрбиесі
Кіріспе бөлім. Амандасу.
«Балалар, біз бүгін мынандай ойын ойнаймыз: сендер

Ешкі баласын алып кетеді
Тауық: Сен қайда болдың?
Балапан: Шық! Шық! Маған қарға дауысың жаман деген соң мен өзіме жуан дауыс іздедім, кешір мама!
Тауық : Ақымақ балапаным ау, мен бір сәтке кетіп сені жоғалтып алдым ғой.

Сен менітыңдажәнеестесақта. Сеніңдауысыңныңжуанжіңішкеболуындаешқандаймән жоқ, еңмаңыздысы сен өзіңнің даусың бар диді.
Балапан: Шық! Шық!
Түсіндім бұл менің даусым
Сұрақ – жауап.
Балапанға не көмектесті?
Дид ойын: «Балапан мен лақ»
Балаларды топқа бөлу
1-топ: Дайын балапанның суретін бояйды.
2-топ: Қиынды суреттерден лақ құрастырады.
3-топ: Балапанмен лаққа ермексаздан жем жасап беру.
Қортынды
Ертегі ұнады ма?
Қандай кейіпкерлер бар?

арналған тақпағымыз бар. **Қәне балалар бәріміз орнымыздан тұрып, "Әдемі әтеш" деген тақпағымызды айтып берейікші:**

Әдемі әтеш,
Таң атпай тұрыпты,
Ойқастап жүріпті,
Жан-жаққа қарапты,
Айдарын тарапты.
Рақмет сендерге балалар!
Сауболыңдар!

Музыка
Тақырыбы: Бауырсақ немен кездесті?
Балаларды көңілді қарсы алу. Үнтаспада поезд дауысы естіледі.
Поездға біз барайық,
Вагоннан орын алайық,– деп,
вагондарға –тізбектелген орындықтарға жайғасып отыру.
Ал паровоз бастайды, Пыш-пыш, пух-пух, Ән айтып біз қостайық.
Әуен аяқталысымен балалар көңілді поездан түсіп, орманда қыдырады.
Орманда жүріп, ағаш жанында тығылып отырған қоянға кездеседі.
Педагог ойыншық қоянды көріп, таңғалған кейіп танытады.
Балалар,қараңдаршы,мынау тығылып отырған аңды танисыңдарма?
Ақ қоян-ау, ақ қоян,
Ұзын құлақ сақ қоян,

	кішкентай торғайлар боласыңдар, ал мен сендердің аналарың боламын (нұсқаушы торғайдың бейнесі бар бетперде-шапканы киеді). Шеңбер бойымен тұру. «Ана-торғай» қимылды көрсетіп, өзі сырттай бақылайды. Анасы қарап тұрғанда балалары шеңбер бойымен жүруді орындайды. «Анасы ұйықтап кеткенде, балалар қанаттарын жайып, жан-жаққа ұшып кетті». Торғайлар зал ішінде ұшып жүр. «Ана-торғай» оянды, Чик-чирик, чик-чирик. Бұл не шу? Бұл неше? Шеңберге жылдам тұрыңдар, Ұшуға ниеткылыңдар. Нұсқаушы тағы да ұйықтап қалғандай болады. Сосын қайта оянады. Бір ғана сәтке көз ілікті, Тентек боп торғайлар кетті. Бірақ енді қатаң қараймын, Тәртіпке сендерді саламын. Ал енді, балапандар, Жаттығуды бастаңдар! **Негізгі бөлім.** **Жалпы даму жаттығулары** **І.«Қанатымызды**		(келесі үйә ертегіні сахналауға дайындау) **Дене тәрбиесі** **Кіріспе бөлім. Амандасу.** Ойыншық қонжыққа назар аудартады. Алақанды соқ, соқ, Аяқтармен топ-топ. Қос шынтағы бүгілді, Көзге ұйқы тығылды. Қонжық, қонжық, шаршама, Бізбен бірге ойна да! Қонжықты ешкім естімейтіндей етіп жүруге үйретуді ұсынады – аяқтың ұшымен,аяқтың ұшына көтерілу, өкшеге түсу, қолды белге қою. Негізгі бөлім Жалпы даму жаттығулары. Лентамен **Б. қ.: «Оң-сол»** 1. Аяқтары алшақ қойылған ленталар төменде. басты оңнан-солға қарай бұрып «сол жақ» деп айту, солдан-оңға қарай бұрып «оң жақ» деп айту. /5 рет қайталау/ **Б. қ.: «Шеңбер жасасу»** 2. Аяқтары алшақ қойылған ленталар жанда, лентаны жоғарыдан-төменге, төменнен-жоғарыға иықты айналдыра отырып шеңбер жасау. /5рет қайталау/ **Б.қ.: «Айқастыру»** 3. Аяқты алшақ қоямыз. Ленталарды жанға созу. оң		Ақ қоян-ау, ақ қоян, Жүйрікқоян,сақ қоян. Балалар, қоянмен бірге секіріп, көңіл көтерейік, –деп ұсыныс айтады. **Музыкалық-ырғақтық қозғалыстар:**«Қояндар биі» (Ж. Оффенбах) ойналып, педагог балаларға әуенге ілесе өз еріктерінше қимыл-қозғалыстар жасауды, жеңіл секіруді ұсынады. **Музыка тыңдау:** «Қояндар»(Е.Тиличеева). Пьесаны тыңдап, сипатына көңіл аудару. Көңілді,ойнақы әуенге эмоциялық көңіл күй танытуларын қадағалау. **Ән айту:** «Ақ қоян» әнін (Б. Аманжол, Н. Жанаев) екінші рет орындағанда, балалардың мәтінге сай қимылдарды көрсетуін сұрайды. Әннің 1-шумағын қайталап, сөздерін анықайтуға үйрету. Әуенге ілесе бірге орындауын бақылау. **«Қояндар мен аю» ойыны («Қояндар маршы» А.Райымқұлова).** **Ойын барысы: Музыка жетекшісі «Баурсақ» ертегісін және сол ертегінің кейіпкерлерін естеріне түсірулерін сұрайды. (қасқыр, түлкі, аю, қоян).** Музыка жетекшісі осы әдарға байланысты музыкаларды, мысалы аюдың

	тазалаймыз». *Б.қ.: серіппе жасаймыз, басымызды оңға иеміз, б.қ., сосын солға 4 рет қайталаймыз.* ***2.«Қанатымызды жаямыз».*** *Б.қ.: аяқтарымыз иықтың қашықтығына сәйкес келуі керек, қолдар төменде. Оң қолды жоғары көтереміз, жоғары қараймыз, б.қ., сол қолмен солай жасаймыз, 4 рет қайталаймыз.* ***3.«Жуынамыз».*** *Б.қ.: аяқтарымыз иықтың қашықтығына сәйкес келуі керек, қол белде, алға қарай иілеміз – «жуынып» жатқандай қимыл жасаймыз, б.қ., 5 рет қайталаймыз.* ***4.«Дән тауып алайық».*** *Б.қ.: отырамыз, саусақтармен еденді тықылдатады, б.қ. 4 рет қайталаймыз..* ***5.«Ұшуды үйренеміз».*** *Б.қ.: бұрынғыдай. Қолды құлаштай созып бір орында секіру. 6.«Біз өсеміз».* *Б.қ.: аяқ бірге қосулы, қолдар төменде.* ***Қолды жоғары созып, керілеміз – тыныс аламыз,*** *б.қ. – тыныс шығарамыз. Негізгі қимылдың*		*қолдағы лентаны сол иыққа апару, сол қолдағы лентаны оң иыққа апару. «айқасты» деп айту. – /5 рет қайталау/* ***Б.қ.: «Жасыру»*** ***4.*** *Аяқты алшақ қоямыз. Ленталар белде. Алдыға қарай еңкейіп ленталарды созу «бар» деп айтур, атқа шалқайып, ленталарды жасыру «жоқ» деп айту. /5 рет қайталау/* ***Б.қ.: «Серіппе»*** ***5.*** *Аяқтарын алшақ қою, лента төменде. Орнында тұрып «серіппе» секілді секіру. /15-20 сек/* *Шеңбер бойы жүру /ленталарды себетке салу/. Маршпен жүру* ***Тыныс алу жаттығулары:****«Шар» - ерінді жұмып, ұртыңды томпайту; жұдырықпен жайлап жұмылу, еріннен ауаны шығарады (3 - 4 рет).* *Негізгі қимылдарды ойын түрінде орындау:* ***I.Ойын: «Орнынды тап!».*** *Тоқтап және тапсырманы орындап (сәкіге шығу) шашыла жүгіру.* ***2.Жоғарыда тұрған затқа қолын тигізіп, биіктікке секіру*** *– аяқтарымен жігерлене итеріліп, биіктікке секіру.* ***Қимыл-қозғалыс ойыны: «Допты беріп жібер»***		*музыкасын, төменгі регистрдан, ал қоянның музыкасын жоғарғы регистрдан ойнайды. Балалар музыканың қай регистрдан ойналғанын тыңдап, қай аңның музыкасы екенін тауып, сурет арқылы көрету Балалардың ойынға белсене қатысуын қадағалайды, әуен орындалып, үйшіктен тәрбиеші-аю шығады.Әуен қайта ойналып, аю би қимылдарын жасайды, балаларға аюдың қимылын қайталауды ұсынады.*

	түрлері: *1.Бағандар арасынан «жылан» жасап жүреді.* *«Қараңдар, қаншама ағаштар айналада. Орманда адасып қалмай, бір-бірімізден қалмай ұшамыз».* *2.Бөренеден (сәкіден) секіру.* *«Алдымызда ағаш құлап жатыр, оны секіріп өтейік».* ***Қимыл-қозғалыс ойыны: «Ана-торғай мен балалар»*** *Бірлесіп бірге ұшамыз,* *Бір-бірімізден қалмаймыз.* *Бір сапқа тұрып бәріміз* *Алыс жаққа барамыз.* *Ондадәмдідәндер бар,* *Сендергеарнапсақталды.*		*Қасында тұрған баланың қолына допты ұстату.*		
Серуенге дайындық	*Еңбегі адал жас өрен - мақсаты: өзіне өзі қызмет көрсетуге тәрбиелеу.* *Серуен кезінде қауіпсіздік ережелерін түсіндіру.*				
	Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киім шкафтарын таза ұстау және жинау	*Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу, қатармен жүруге дағдыландыру.*	*Балалардың киіну реттілігін бақылау, киінгенде түймелерін қадап, аяқ киімінің бауын байлауды, киіміндегі олқылықтарды жөндеуді қадағалау.*	*Серуенге шығу, балаларды біртіндеп киіндіру, киімдерінің дұрыс киілуін қадағалау, қатармен жүруге дағдыландыру.*	*Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу.*
Серуен	***Картотека №1*** *Күзгі жағдырды бақылау.*	***Картотека №5*** *Ұшып жүрген құстарды бақылау.*	***Картотека №9*** *Аула сыпырушының еңбегін бақылау.*	***Картотека №11*** *Күнді бақылау.*	***Картотека №13*** *Аула маңындағы көліктерді бақылау.*
	Серуен кезінде экологиялық мәдениет қалыптастыру әдебиетке қамқорлық таныту. ***Күз-серуен картотекасынан***				
Серуеннен оралу	*«Еңбегі адал жас өрен» - өз-өзіне қызмет жасау.*				
	Киімдерін шешу:	***Киімдерін шешу:***	***Киімдерін шешу:***	***Киімдерін шешу:***	***Киімдерін шешу:***

	Киімдерін жинақтап қоюға бағыттау. ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын сабындап жуып, сүлгісіне сүрту.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Жуыну кезінде әдептілік сақтау.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Қолдарын жуған соң үстелге жайғасу.*	*Киімдерін шешіп болған соң бір-біріңің затын алмауды үйрету.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын мұқият жуу, сүлгісін таза ұстау.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Сумен ойнамауды, сабынды үнемдеуді түсіндіру.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Балаларды орындарына отырғызу.*	*Балаларды киімдерін реттілікпен шешіп, бүктеп қоюға үйрету.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын жақсылап сабындап жуу, сүлгісін пайдалану.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Жуыну кезінде сумен ойнамауға дағдыландыру.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Ас алдында қолдарын міндетті түрде жуу.*	*Әр баланың өз киімін орнына қоюын қадағалау.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын сабындап жуып, дұрыс сүртуін талап ету.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Жуыну кезінде сабынды дұрыс пайдалану.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Балаларды үстел басына тыныштықпен отырғызу.*	*Киімдерін шешіп, орындарына ұқыптап қоюға дағдыландыру.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын екі рет сабындап жуу, сүлгісін қолдану.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Жуыну кезінде суды шашпай, сабынды артық пайдаланбауды түсіндіру.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Ас алдында қолдарын жуып, орындарына отыру.*
Түскі ас	*Үнемді тұтыну мақсаты: суды үнемді пайдалану, шашпай жуыну*				
	Әңгіме: *– Ас ішіп отырғанда ойыншықты әкелмейміз. Ас – ойын емес, денсаулыққа қажет.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас үстінде орыннан тұрып жүгірмейміз.*	***Әңгіме:*** *– Бір түйір дәннің артында көп еңбек бар. Сондықтан асты төкпей жейміз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Дастарқанды былғамай, таза ұстауымыз керек.*	***Әңгіме:*** *– Әдемі отырған балаға бәрі риза болады. Ас үстінде тып-тыныш, тәзу отырайық.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қолымызды сермемейміз, ыдысты төгіп алуымыз мүмкін.*	***Әңгіме:*** *– Асқа құрметпен қарасақ, ол берекелі болады. Әрбір ас – сый.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қасық пен шанышқыны бір-бірімізге бағыттамаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Үнемді бала – тәртіпті бала. Су мен асты үнемдеп пайдалансақ, табиғатты да, еңбекті де бағалаймыз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас үстінде шуламаймыз, бір-бірімізге кедергі жасамаймыз.*
Күндізгі ұйқы	*Белгілі жүйелікте киімдерін шешуді, киімдерін ұқыпты орындыққа іліп қоюды пысықтау.*	*Өз төсек орындарын дайындап жатуды дағдыландыру.*	*Балалардың тыныш ұйықтауына жағымды жағдай жасау*	*Ұйқыға дайындық кезінде қауіпсіздік ережелерін ескерту. Өз төсегін ашып жатуға кеңес беру.*	*Белгілі жүйелікте киімдерін шешуді, киімдерін ұқыпты орындыққа іліп қоюды пысықтау*
Ұйқыдан біртіндеп ояту, сауықтыру шаралары	***№1. Ояну*** *Қандай ғажап керемет. Әсем есік ашылды. Түрлі-түсті бояулар. Аспанда жайылып шашылды Ұйқымшайдайашылды*	***№2. Ояну*** *Балапандар тұрайық Көзімізді ашайық Жан-жаққа біз қарайық Бір күлімдеп алайық.*	***№3 Ояну*** *Көзіміздізді ашайық Бойымызды жазайық Қолмең көзді ұқалап Созылыпбіралайық.*	***№4. Ояну*** *Көзіміз ашылды Ұйқымыз басылды Дем алдық ұйықтадық Шаттанып ойнайық.*	***№5. Ояну*** *Оянайық балалар Маған тезірек қарандар Шапалақты ұрайық Орнымыздан тұрайық.*
	Қауіпсіздік ережесі – ұйқыдан тұру кезінде қауіпсіздік шараларын түсіндіру. *«Еңбегі адал жас өрен» - ұйқыдан тұрып киіну өз-өзіне қызмет етуге тәрбиелеу.* ***Ұйқы ашар жаттығу картотекасынан***				

Бесін ас	*Үнемді тұтыну мақсаты: суды үнемді пайдаланып, жуыну ережелерін түсіндіру.*				
	Әңгіме: *– Ұқыпты бала әрқашан үнемді болады. Ол суды да, тағамды да шығырап етпейді. Ұқыптылық – жақсы мінездің белгісі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішіп отырғанда арқамызды түзу ұстап отырамыз. Бұл денсаулыққа пайдалы әрі ыңғайсыз жағдайдың алдын алады.*	***Әңгіме:*** *– Бір түйір дәннің артында көп еңбек бар. Асты төкпей, үстелді былғамай, таза ұстау – мәдениеттің көрінісі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішкен кезде орыннан тұрып жүгірмейміз. Қолымыздағы ыдыс сынуы немесе төгілуі мүмкін.*	***Әңгіме:*** *Бүгін біз ас үстіндегі әдептілікті тағы да еске түсірейік. Ас үстінде тыныш отырып, тамақтанған дұрыс.* ***Кеңес:*** *Тамақтың әрқайсысы денсаулыққа пайдалы. Сондықтан асты тауысып жеген жөн. Ас ішіп болған соң «Рахмет» айтып, бет-қолымызды жууды ұмытпайық.*	***Әңгіме:*** *– Балалар, ас ішкенде көзіміз тойып, көп алып қоюға болмайды. Өзімізге қажет мөлшерді ғана алып, тауысып жеген дұрыс. Бұл – үнемділіктің белгісі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ыдысты үстел үстінде ұстап, абайлап пайдаланамыз. Қолды сермеп сөйлемейміз, өйткені ыстық ас төгіліп кетуі мүмкін.*	***Әңгіме:*** *– Дастарқан басында бір-бірімізге сыйластықпен қарағанымыз дұрыс. Әркім өзіне қажеттісін алып, өзгеге де жеткізу – әдептілік.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қолымыздағы шанышқы сияқты құралдарды абайлап қолданамыз. Оларды ойнауға пайдаланбаймыз*
Балалардың дербес іс-әрекеті (қимылдық, ұлттық, сюжетті-рөлдік, үстел үсті-баспа және басқа ойындар), бейнелеу іс-әрекеті, кітап – қарау және басқалары)	*«Smart bala» жобасы «Мен – зерттеушімін» - өнертапқыштыққа алғашқы қадам негізінде.*				
	Дид.ойын: ***«Құлыншақты дұрыс қой»*** *Үлестірмелі материал: (жолақтар: қызыл – 10х3 см, көк – 15х3 см, 4 құлыншақ). Қай жолақ қысқа, ал қайсысы ұзын екенін салыстырып көріңдер. Қысқа жолаққа бір құлыншақты, ал ұзын жолаққа көп құлыншақты қоюларын ұсыну – Бір құлыншақ тұрған жолақ қысқа ма, ұзын ба? – Көп құлыншақ тұрған жолақ ұзын ба, қысқа ма?*	***Дид ойын:*** ***«Жол картасын бейнелеңдер»*** *(үлкен көлемде жайылған жасыл немесе көк мата)* ***Шарты:*** *Берілген заттарды өз өз орнын тауып қоя білу. Мыс: Күн жоғарыда, гүл төменде.....* ***Сәнамақ*** *Бір дегенім-бөрік Екі дегенім-етік Үш дегенім-ішік Төрт дегенім-тымақ Бес дегенім-байпақ*	***Дид ойын: «Кім тапқыр?»*** ***Жұмбақ жасыру*** *Бұрыштарым жоқ менің, Дөңгелекте емеспін, Ұқсаймын мен денеге Кім табады, бұл не?* ***(Сопақша)*** *Үш төбесі бар көрінген Үш бұрышы мен үш беті Жауабын кім шешеді?* ***(Үшбұрыш)*** *Әр жұмбақты шешекен сайын жауабы болатын геометриялық пішінді тақтаға іліп, балаларға сұрақтар қойылады. -Сопақша, үшбұрыш туралы не білесіңдер? -Дөңгелектен айырмашылығы? -Сопақша, дөңгелек неге ұқсайды?*	***Ой дамыту.*** *Оң, сол, астында, үстінде ұғымдары туралы түсінік беру. Мысалдар келтіру.* ***Балаларды түстер бойынша топқа бөлу.*** *1-топ қызыл түс 2- топ көк түс 3-топ жасыл түс. Әр топқа тапсырма беру. Тапсырма шарты: шашылып жатырған ойыншықтарды түстеріне қарай сөрелерге орналастыру (жоғарыға қызыл ойыншықтар, ортасына жасыл ойыншықтар, астына көк түсті ойыншықтар)* ***Дене тәрбиесі***	***Ой дамыту.*** ***Суретпен жұмыс.*** *Шарты: Ұзын –қысқа ұғымы туралы түсінік беру.* ***1-тапсырма:*** *Балалардың суреті. Кімнің бойы ұзын .* ***2-тапсырма*** ***Ұзындығына қарай салыстыру*** *«Жылан және жұлдызқұрт* ***Өз беттерінше жұмыс.*** *1-топ. Лего ойыншықтарынан бір қабатты үй құрастыру 2-топ. құрылыс материалдарынан 2-қабатты үй құрастыру.*

				Кіріспе бөлім. Амандасу. Ойыншық қонжыққа назар аудартады. Алақанды соқ, соқ, Аяқтармен топ-топ. Қос шынтағы бүгілді, Көзге ұйқы тығылды. Қонжық, қонжық, шаршама, Бізбен бірге ойна да! Қонжықты ешкім естімейтіндей етіп жүруге үйретуді ұсынады – аяқтың ұшымен, аяқтың ұшына көтерілу, өкшеге түсу, қолды белге қою. Негізгі бөлім Жалпы даму жаттығулары. Лентамен ***Б. қ.: «Оң-сол»*** *1. Аяқтары алшақ қойылған , ленталар төменде. басты оңнан-солға қарай бұрып «сол жақ» деп айту, солдан-оңға қарай бұрып «оң жақ» деп айту. /5 рет қайталау/* ***Б. қ.: «Шеңбер жасау»*** *2. Аяқтары алшақ қойылған , ленталар жанда, лентаны жоғарыдан-төменге, төменнен-жоғарыға иықты айналдыра отырып шеңбер жасау. / 5рет қайталау/* ***Б.қ.: «Айқастыру»*** *3. Аяқты алшақ қоямыз. Ленталарды жанға созу. оң қолдағы лентаны сол*	

				иыққа апару, сол қолдағы лентаны оң иыққа апару. «айқасты» деп айту. /5 рет қайталау/ **Б.қ.: «Жасыру»** **4.** Аяқты алшақ қоямыз. Ленталар белде. Алдыға қарай еңкейіп ленталарды созу «бар» деп айтур, атқа шалқайып, ленталарды жасыру «жоқ» деп айту. /5 рет қайталау/ Б.қ.: **«Серіппе»** **5.** Аяқтарын алшақ қою, лента төменде. Орнында тұрып «серіппе» секілді секіру. /15-20 сек/ Шеңбер бойы жүру /ленталарды себетке салу/. Маршпен жүру **Тыныс алу жаттығулары:**«Шар» - ерінді жұмып, ұртыңды томпайту; жұдырықпен жайлап жұмылу, еріннен ауаны шығарады (3 - 4 рет). Негізгі қимылдарды ойын түрінде орындау: **І.Ойын: «Орныңды тап!».** Тоқтап және тапсырманы орындап (сәкіге шығу) шашыла жүгіру. **2.Жоғарыда тұрған затқа қолын тигізіп, биіктікке секіру** – аяқтарымен жіберіліп, биіктікке секіру.	

				Қимыл-қозғалыс ойыны: «Допты беріп жібер» Қасында тұрған баланың қолына допты ұстату.	
Балалармен жеке жұмыс	***«Жақсы іс – жаман іс»*** ***Мақсаты:*** *Әдептілікке тәрбиелеу.* ***Жүргізу түрі:*** *Тәрбиеші іс-әрекеттерді атайды. Бала «Жақсы» немесе «Жаман» деп айтады. («Досыма көмектестім – жақсы», «Ойыншықты сындырдым – жаман»).*	***«Жүрек сыйлаймын»*** ***Мақсаты:*** *Балаларды мейірімділікке баулу.* ***Жүргізу түрі:*** *Қағаздан жасалған кішкентай жүректер беріледі. Әр бала жүректі досына сыйлап, «Мен сені жақсы көремін» деп айтады.*	***«Жылы жаңбыр»*** ***Мақсаты:*** *Баланы тыныштандыру, эмоциясын реттеу.* ***Жүргізу түрі:*** *Балалар көзін жұмады. Тәрбиеші: «Жылы жаңбыр тамшылап тұр, ол сенің көңіліңді қуантты» деп сипаттайды.*	***«Жақсы қасиеттер себеті»*** ***Мақсаты:*** *Өзін-өзі бағалауды арттыру.* ***Жүргізу түрі:*** *Себетке жақсы сөздер жазылған қағаздар салынады («Мейірімді», «Ақылды»). Бала біреуін таңдап, дауыстап оқиды.*	***«Сиқырлы бұлт»*** ***Мақсаты:*** *Жағымсыз эмоциядан арылу.* ***Жүргізу түрі:*** *Бала қиялдайды: «Бұлтқа ашуымды, ренішімді беремін». Кейін бұлтты үрлеп ұшырады.*
Серуенге дайындық	*«Еңбегі адал жас өрен»-өз-өзіне қызметтетуге тәрбиелеу. Серуен кезінде қауіпсіздік ережелерін түсіндіру.*				
	Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру.	*Серуенге шығу. Балалардың киіну реттілігін бақылау, киінгенде түймелерін қадап, аяқ киімінің бауын байлауды, киіміндегі олқылықтарды жөндеуді қадағалау. Киім шкафтарын таза ұстау және жинау*	*Серуенге шығу, балаларды біртіндеп киіндіру, киімдерінің дұрыс киілуін қадағалау, қатармен жүруге дағдыландыру.*	*Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу.*	*Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киім шкафтарын таза ұстау және жинау*
Серуен	***Картотека №1*** *Күзгі жаңбырды бақылау.*	***Картотека №5*** *Ұшып жүрген құстарды бақылау.*	***Картотека №9*** *Аула сыпырушының еңбегін бақылау.*	***Картотека №11*** *Күнді бақылау.*	***Картотека №13*** *Аула маңындағы көліктерді бақылау.*
	Серуен кезінде экологиялық мәдениет қалыптастыру, табиғатқа қамқорлық таныту. ***Таңғы серуенді бекіту.***				
Балалардың үйге қайтуы	*Өнегелі-15 минут. Қауіпсіздік ережесі - ата-анамен бала өмірінің қауіпсіздігі туралы әңгіме жүргізу.*				
	Бүгін балалар түрлі киімдерді таныды. Күнделікті тұрмыстық заттарға қызығушылық білдірді. Үйде киімдердің атын атап, киінуге көмектесуге мүмкіндік беріңіз.	*Бүгін балалар серуенде айналадағы дыбыстарды тыңдады. Зейінін дамытып, байқағыштық көрсетті. Үйде терезеден қарап, «Бұл қандай дыбыс?» деп сұрау пайдалы.*	*Бүгін балалар түрлі пішіндерден сурет құрастырды. Қиялын дамытуға талпынды. Үйде дөңгелек, үшбұрыш, төртбұрыш арқылы сурет жасау ойынын ойнаңыз.*	*Бүгін балалар түрлі пішіндерден сурет құрастырды. Қиялын дамытуға талпынды. Үйде дөңгелек, үшбұрыш, төртбұрыш арқылы сурет жасау ойынын ойнаңыз.*	*Бүгін балалар түрлі пішіндерден сурет құрастырды. Қиялын дамытуға талпынды. Үйде дөңгелек, үшбұрыш, төртбұрыш арқылы сурет жасау ойынын ойнаңыз.*

Тәрбиелеу-білім беру процесінің циклограммасы
Мектепке дейінгі ұйым (білім беру ұйымының атауы) _____

Тексерілді

Топ: Орта топ
Балалардың жасы: 3 жас
Қандай кезеңге жасалды : 01.12 – 05.12.2025ж

Күн тәртібінің үлгісі	Дүйсенбі	Сейсенбі	Сәрсенбі	Бейсенбі	Жұма
Балаларды қабылдау	*Күй көңібірі – баланы ұлттық ойын арқылы тәрбиелеу.*	*Күй күмбірі – ұлттық құндылықты құрметтеуге үйрету.*	*Күй күмбірі – баланы ұлттық өнермен қарсы алу, ұлттық байлыққа жетелеу.*	*Күй көңібірі – баланың жүрегіне ұлттық тәрбие ұялату.*	*Күй көңібірі –тіл мен дәстүрге құрмет қалыптастырады.*
	Балаларды есік алдында күлімсіреп қарсы алу. Баланың көңіл-күйін бақылау (қуанышты, мазасыз, ұйқышыл т.б.). Баланы шағын топтеп ойнауға тарту.	*Баланы қуыршақпен немесе ойыншық аюмен қарсы алу. Киімін шешуге көмектесу. Жұмсақ кілемшенің үстінде тыныш ойынға шақыру.*	*Баланы қолынан ұстап, топқа бірге кіргізу. Пазлдың қарапайым бөліктерін беру. Жанында отырып, «сенің орның осында» деп сенімділік беру. Қысқа әуен қосып, көңілін көтеру.*	*Таңғы жылы амандасу Баланы топ бұрыштарына (кітап, сурет салу, құрастыру) еркін орналастыру. Баланың эмоционалды жағдайына ерекше назар аудару.*	*Баланы «Сиқырлы қорапшамен» қарсы алу (ішінен ойыншық таңдату). Таңдаған ойыншығын беріп, көңілін бөлу. Баланы қасында отырып, жай әңгімеге тарту.*
Ата-аналармен немесе баланың басқа заңды өкілдерімен әңгімелесу, кеңес беру	*Әңгеме 15 минут – ата-анаға бала денсаулығы туралы кеңес беру.*				
	Әңгіме: *Әдептілік пен сыпайылық – баланың адамгершілігінің айнасы. Үлкенді сыйлау, кішіге қамқор болу – тәрбиенің негізі.* ***Кеңес:*** *Балаңызды «Рахмет», «Кешір», «Өтінемін» деген сыпайы сөздерді қолдануға дағдыландырыңыз. Бұл – ізеттілік пен әділ қарым-қатынасты қалыптастырады.*	***Әңгіме:*** *Мейірімділік – адамдарды жақындастыратын ең асыл қасиет. Мейірімді бала айналасына қуаныш сыйлайды.* ***Кеңес:*** *Балаңызды ойыншықпен бөлісуге, достарына көмектесуге үйретіңіз. Бұл – мейірімділік пен жанашырлықты қалыптастырады.*	***Әңгіме:*** *Тәртіп – тәрбиенің негізі. Тәртіпті бала уақытты бағалап, жауапкершілікті сезінеді.* ***Кеңес:*** *Балаңызды күн тәртібін сақтауға, уақытылы тамақтанып, ұйықтауға дағдыландырыңыз. Бұл – тәртіп пен жинақылыққа баулиды.*	***Әңгіме:*** *Тәртіп – тәрбиенің негізі. Тәртіпті бала уақытты бағалап, жауапкершілікті сезінеді.* ***Кеңес:*** *Балаңызды күн тәртібін сақтауға, уақтылы тамақтанып, ұйықтауға дағдыландырыңыз. Бұл – тәртіп пен жинақылыққа баулиды.*	***Әңгіме:*** *Қамқорлық – адамгершіліктің белгісі. Қамқор бала айналасына жанашырлықпен қарайды.* ***Кеңес:*** *Балаңызды достарына көмектесуге, үйдегі шағын жұмыстарға қатысуға үйретіңіз. Бұл – қамқорлық пен жауапкершілікті дамытады*
Балалардың іс-әрекеті (ойын,	***Картотека № 18*** ***Дид ойын: «Қайсысы қайда тіршілік етеді?»***	***Картотека № 19*** ***Дид ойын: «Қысқы тіршілік»***	***Картотека № 20*** ***Дид ойын: «Орнын тап»***	***Картотека № 21*** ***Дид ойын: «Балық аулау»***	***Картотека № 16*** ***Дид ойын: «Қоянға көмектесеміз»***

танымдық, коммуникативтік, шығармашылық, эксперименталдық, еңбек, қимыл, бейнелеу, дербес және басқалары)	*Мақсаты: суреттерден көрген заттарының аттарын атап, олардың қайда өмір сүретін түсінеді*	*Мақсаты: қыстап қалатын құстардың жеке атауын атап, оларды ажырата біледі.*	*Мақсаты: балалар өз бөлмесіне қажетті мүліктердің аттарын айтап суреттен таба алады.*	*Мақсаты: сұрақтарға жауап бере біледі.*	*Ойын мақсаты: Заттарды санауға және олардың екі тобын салыстырып, өлшеміне, пішініне және түстеріне қарай ажыратуды біледі.*
	Танымдық және зияткерлік дағдыларды дамыту картотекасынан				
Ертеңгілік жаттығу	*Желтоқсан айының 1-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Желтоқсан айының 1-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Желтоқсан айының 1-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Желтоқсан айының 1-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Желтоқсан айының 1-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*
	Жалпы даму жаттығуларын дұрыс жасай отырып, баланың қимыл-қозғалысын шыңдау. Жаттығу кешені қосымша тіркелген				
Таңғы ас	*Ұнемді тұтыну - Суды, тамақты үнемді тұтыну жолдарын түсіндіру. Қауіпсіздік ережесін ескерту*				
	Әңгіме: *– Балалар, біздің ішетін асымыздың бәрінде дәрумендер бар. Сүт сүйекті қатайтады, ет күш береді, нан тоқ қылады. Бәрін тауысып жесек, дәніміз сау, көңіліміз көтеріңкі болады.* ***Психологиялық тәрбие:*** *– Асымызды тауысып жегенде өзімізді мықты сезінеміз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ыстық асты бірден ішпейміз, үрлеп барып ішеміз.*	***Әңгіме:*** *– Әрбір ас – ата-анамыздың еңбегі. Оған құрметпен қарасақ, үлкендерді қуантамыз.* ***Психологиялық тәрбие:*** *– Үлкенді сыйлаған бала - мейірімді болады.* ***Қауіпсіздік:*** *- Ас үстінде ыдысты ойыншық қылмаймыз, қалымыздан түсіріп алмау үшін абай ұстаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Суды да, тамақты да үнемдесек, ол жауапкершілігімізді көрсетеді.* ***Психологиялық тәрбие:*** *– Жауапты бала өзін де, басқаны да ойлайды.* ***Қауіпсіздік:*** *– Су төгілсе сүртіп аламыз, еденге қарап жүреміз, жүгірмейміз.*	***Әңгіме:*** *– Жемістер мен көкөністер бізге қуат береді. Сүт өнімдері мен ет те дәруменге толы. Оларды жесек, сергек жүреміз.* ***Психологиялық тәрбие:*** *– Сергек бала ойнағанда да, үйренгенде де көңілді болады.* ***Қауіпсіздік:*** *– Жемісті асықпай, жақсылап шайнап жейміз.*	***Әңгіме:*** *– Ас ішкенде тыныш отырсақ, бәрімізге ыңғайлы. Бұл – тәртіптіліктің белгісі.* ***Психологиялық тәрбие:*** *– Тыныш отырған бала өзін ұстай біледі, өзін-өзі сыйлайды.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас үстінде қатты сөйлемейміз, ауызымызда ас тұрғанда сөйлеспейміз.*
Ұйымдастырылған іс-әрекетті өткізуге дайындық (бұдан әрі – ҰІӘ)	*«Камкор» жобасы* ***Ойын: «Жоғалған ойыншыққа көмектесейік»*** *Тәрбиеші: «Ойыншық досымыз үйін таба алмай жүр. Қалай*	*«Шабыт» жобасы* ***Ойын: «Сиқырлы музыка»*** *Әуен қосылады. Балалар музыкаға сай қимыл ойлап табады (құстың ұшуы, судің ағылуы). Әр бала өз қимылын көрсетеді.*	*«Еңбегі адал жас өрен» жобасы* ***Ойын: «Кім еңбекқор?»*** *Тәрбиеші суреттер көрсетеді: бір бала ойыншық жинап жатыр, екіншісі шашып жүр.*	*«Смарт бала» жобасы* ***Ойын: «Не жетіспейді?»*** *Үстелге заттар қойылады (доп, қасық, кітап). Біреуін тәрбиеші жасырады. Балалар: «Доп жоқ!», «Кітап жоқ!» дейді.*	*«Ұшқыр ой алаңы» жобасы* ***Ойын: «Қайда тұрады?»*** *Тәрбиеші: «Балық қайда тұрады?» Балалар: «Суда!» «Қоян қайда тұрады?» – «Іңде!»*

	комектесеміз?» – деп балалардан кеңес сұрайды. Балалар: «Жол көрсетеміз». «Қасына ертіп апарамыз». **Мақсаты:** баланы жанашырлыққа, қамқорлық жасауға баулу.	**Мақсаты:** қиялды, шығармашылық қабілетті дамыту.	Балалар: «Мынау еңбекқор. мынау жалқау». **Мақсаты:** жақсы мен жаман қылықты ажырата білуге үйрету.	**Мақсаты:** зейінді, есте сақтауды дамыту.	«Қолік қайда жүреді?» – «Жолда!» **Мақсаты:** логикалық ойлауын дамыту.
Кестеге сәйкес ҰІӘ	«Балалар кітапханасы» – қыс туралы тақпақ, өлең, әңгіме оқу арқылы балалардың тілін дамыту. сөздік қорын байыту. «Ұшқыр ой алаңы» – қысқы құбылыстарды талқылау,сұрақ-жауап арқылы ойлау қабілетін дамыту. «Шабыт» жобасы» - қыс көрінісін бейнелеу , экологиялық мәдениетті қалыптастыру мақсатында үй.				
	Тосын сәт. Хатшы хат пен қорапша әкеледі. **Хатты оқу.** Балалар бұл хатта тапсырмалар бар екен. Сол тапсырмаларды орындасақ мына қорап ашылады екен. Қорапта не бар екен? Және онда тапсырмаларды орындайық. **Менің сүйікті бұрышым Суреттер сөйлейді.** Балалар тапсырманы орындау үшін топқа бөлінейік. **1-топ. Аққала тобы** **2- топ Ақшақар тобы.** 1-топ Аққала тобына тапсырма. **Суретке қарап қыс мезгілі туралы әңгіме құраңдар?** 2- топ Ақшақар тобына тапсырма. **Қысқы еңбек туралы суретке әңгіме құраңдар** Балаларды мадақтау. **2- тапсырма. Мига шабул.**	**Қызығушылықты ояту. Балалар ертегі тыңдаған ұнай ма сендерге?** Қазір қандай мезгіл? Ендеше ертегілер бұрышына барып **«Аяз ата»** атты ертегі тыңдаймыз. Ертеде ормандың шетінде Аяз ата Жаңа жылды қарсы алуға дайындалып жатыр екен. Оның қолындағының бәрі мерекеге және сәнді шыршаларға, балаларға арналған сыйлықтарға және аязды ауа-райына дайын болу керек. Сол кезде орман шетінде де, қалада да қар болмаған . Ал қарсыз шаңғы,шана тебе алмайды. Содан кейін Аяз ата өзінің көмекшілерін орман шеті мен қаланы жабу үшін күміс ұнқындарды шақырды. Бірақ, өкінішке орай, жел соқпайды, олар ұша алмады. Сонда Аяз ата Желден көмек сұрады: **Дид ойын:«Қарлы боран»**	**Қызығушылықты ояту** Балалар терезеге барайық. Қараңдаршы, біз көшеде жылдың қай мезгілін көріп тұрмыз? (қыс) Қандай белгілер арқылы білдік? (Суық, жылы киінген адамдар, қарлы ағаштар, бұлтты аспан, қар жатыр) Қар қандай? (ақ, үлпілдек, жылтырақ) Қар қайда? (Жерде, орындықта, ағаштарда) «Міне, қыс - айнала ақ, қар көп» **Ой дамыту** **АКТ технологиясымен жұмыс** Балалар, қыста аспаннан көтеген әдемі, үлпілдек, жарқырап, нәзік қар түйіршіктері жауады. Айтыңызшы, қыста тағы не ақ болады? (қар, қар үйінділері, шыныдағы өрнектер, қардағы ағаштар, қар бұршіктері) Балалар, мынау біздің үстелде не бар? (Қар).	**Қызығушылықтарын ояту.** **Жұмбақ жасыру.** Шанамен зырғып желетін. Коньки, шаңғы тебетін. Аққала жасап ойнайтын. Қай мезгіл деп ойласыңдар балалар? (қыс) **АКТ технологиясы.** Слайд көрсету. Қыс мезгілі (сұрақ-жауап арқылы) -Қыс мезгілінің белгілерін білеміз бе? -Боран соққанда қимыл мен көрсетейікші. -Қатты аяз болып тоңғанда не істейміз? -Ал, күн шыққанда не істейсіңдер? **«Қыс» өлеңін Мнемо кесте арқылы мәнерлеп оқып мазмұнын ашу.** Аппақ, аппақ жапалақтап. Қар жауады тынбастан. Қалың орман, қар жамылған. Маужырайды түнгі аспан.	**Дид ойын: «Қыс белгілерін ата»** . Шарты: Қыс мезгілінің ерекшелігін айту. Балалар, ал сендербілесіңдер ме, мұзнеденпайда болады? **Ой дамыту.** **АКТ технологиясы.** -Мұздың түсі қандай? (Түссіз) -Мұз қай жерлерде кездеседі? (өзедерде, көлдерде) Мұзды жаз мезгілінде қайдан көруге болады? (тоңазытқыштан) **Тосын сәт.** Мұз ханшайымы келеді. зерттеу орталығына шақырады. **Дид ойын: «Кішкентай галымдар»** **Мұзға тәжірибе жасау.** **1- тәжірибе.** Алдымызда тұрған мұзды ұстап көрейік. Мұздың түсі қандай ?

	Дид ойын: «Кім тапқыр?» ***Қай топ бірінші жұмбақты шешеді?*** *1.Қыста ғана болады,* *Ұстасаң қолың тонады.* *(қар)* *2.Тісі жоқ,тістеп алады.* *Қолы жоқ, сурет салады.* *(аяз)* *3.Мені қардан жасаңды,* *Ойланып көр .* *Қолым-таяқ,* *Мұрным-сәбіз,* *Көзім-көмір. (аққала)* *4.Қырға сүйреп шығам,* *Оңғы мінің түсем. (шана)* *5.Өзі судан жаралған,* *Бірақ судан-қорқады. (мұз)* *6.Су да, мұз бар,* *Жер де, қар бар.* *Боран басып соғады.* *Бұл қай кезде болады? (қыс)* *Екі топты мадақтау.* ***Сергіту сәті*** *Боран соғар оң жақтан,* *Боран соғар сол жақтан.* *Қар шақтырып бүйірсақ,* *Сәлем беріп қолғаптан.* ***3-тапсырма*** ***Сұрақтар ілмегі.*** ***1-топ Аққала тобына тапсырма.*** *Воскобович әдісін қолдана отырып, қысқы ағаштарды құрастыру құрастыру.* *Ағашқа қиылған қар ұлпаларын жапсыру.* ***2- топ Ақшақар тобына тапсырма:***	*Қардың күміс түйіршіктерін доңғалекке жинау.* *Бірақ жел орманды безендірумен айналысқан Аяз атаны естімеді. Аяз ата мұңайып, тіпті аздап ренжіп, қалай болу керектігін, не істеу керектігін ойлап табады..* *Аяз ата балалардан шыршаларды безендіру үшін қар бүршіктерін жасауға көмек сұрауға шешім қабылдайды. Ол барлық балаларға өзінің көмекшісі, сиқырлы күміс қар ұшқыны бар күміс сандықтарды жіберді. оған қар бүршіктерін жасау және алармен шыршаларын безендіру тапсырылады.* ***Балалар аяз атаға көмектесеміз бе?*** ***Тосын сәт.*** *Балалар, қарандарыңы, бүгін пошташы бізге Аяз атадан балабақшаға сиқырлы сандық әкелді. Сіз Аяз атаға көмектесуге дайынсыз ба? Қар түйіршіктері не екенін еске түсірейікші?* *Суық, ақ, кішкентай, жеңіл, шілтерлі, ойылған, таза, ұлпалық, әдемі, жылтыр, назік, күміс* *Қар түйіршіктері неден жасалған?* *-Үлкен кристалдардан.* *Педагог қорытынды шығады.* ***Шығармашылық бұрыш.***	*Келіңдер, оны қарайық.* *Қандай қар? (Аппақ).* *Жайлап ұстайық (Суық)* ***Дид ойын: «Кішкентай зерттеушілер»*** ***Қане қарға зерттеу жүргізейік.*** ***№1 тәжірибе.*** *Сендер қолдарыңды ашыңдар, мен сендерге қар жағамын.* *Педагог әр баланың алақанына аздап қар жағады, барлығы не болып жатқанын бақылайды* *Қарды қалай сезіндіңдер? (Суық, мұздай) (балалардан жеке сұрау).* *- Қолымызды жылытайық, үрлейміз, мен сияқты. (педагог алақанға қалай үрлеу керектігін көрсетеді).* *- Жылу барып жатқанын сезесіңдер ма?* *Қолдарыңдағы қар қайда кетті?* *(Ол еріп кетті).* *Неліктен ол еріп кетті?* *Себебі үрлегенде жылу барды.* *-Қолыңды құрғат. (Үстел үстіндегі майлықтар).* ***Қортынды: Жылыда қар еріп, суға айналды.*** ***Дид ойын: «Ормандағы қар басқан үй»*** *Ақ қағаздан шырышықтау арқылы үй құрастыру.* ***Тәжірибе №2*** ***Қай су лас***	*Кең пейілді, мол мейірлі,* *Сағынышпен табысқан.* *О, алақай, Аяз ата,* *Келе жатыр алыстан!* ***«Не артық» ойыны*** *Қыс мезгілі туралы суреттері араластырып ілінеді.* *Қыс мезгілі туралы айту.* *Балалар басқа мезгілдің суреттерін тауып, оның қай мезгілге тән екенін айтады* ***Сергіту сәті. «Қыс»*** *Сыртта боран зулайды,* *Қарды үйіріп қуалап.* *Әлсін - әлсін тыңдайды,* *Терезеден сығалап* ***Ой қозғау.*** ***Балаларды пішіндер бойынша топқа болу.*** ***Дид ойын:*** ***«Шебер қолдар»*** ***1-топ. Доңғелек.*** *Аққала құрастыру* ***2-топ Үшбұрыш*** *Шырша суретін салу.* ***3-Топ төртбұрыш*** *Шыршаға ойыншықтарын мүсіндеу* ***Қорытынды.*** *Сұрақ жауап арқылы қорытындылау.* *Балаларды мадақтау* ***Ой қозғау.*** *Балалар, сендер білесіңдер ме, қыс мезгілі терезелерді қар ұшқынының әдемі өрнектерімен безендіреді? Бүгін біз сіздермен дизайнерлердің ролінде*	*Мұзды ұстағанда алақанымызда не пайда болды ?* ***2 – тәжірибе .*** *Алдарыңдағы суға мұзды салыңдар?* *Мұз бәтпай бетінде қалықтап жүзіп жүр.* *Сондықтан мұз судан жеңіл.* ***Дид ойын: «Суретшілер»*** ***Жүргізілу барысы:*** *Дәстүрден тыс сурет салу әдісі арқылы май шаммен ақ қағазға сызықтар жүргізіп, үстін көк бояумен бояу.Мұз бейнесін шығару.* ***Сергіту сәті:*** *Тоңса біздің қолымыз.* *Қолғап киіп аламыз.* *Сарт – сарт – сарт,* *Шапалақсоғамыз.* *Тоңсабіздіңаяғымыз,* *Етіккіпаламыз.* *Топ – топ – топ,* *Топылдатыпбиейміз.* *Тоңсабіздіңденеміз.* *Тоңдықиіпаламыз.* *Зу – зу – зу,* *Шонамененсузлаймыз.* ***Дид ойын: «Жақсы жаман»*** *(Вени диаграмасы арқылы)* *Ойын шарты: Мұздың пайдасы мен зиянын айтып суреттерін тақтаға ілу.* Мұз айдын. *Жылтыр мұздың үстінде* *Аяқ тайып түрмайды.*

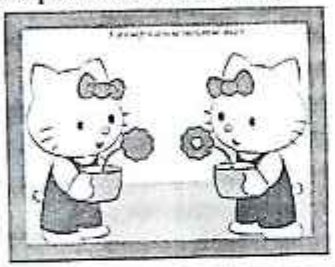
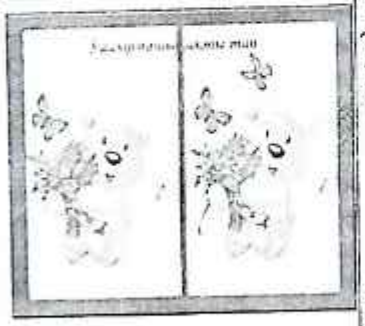
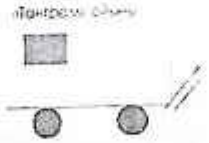
	Дәстүрден тыс сурет салу әдісі арқылы капуста қабығын пайдаланып, қысқы ағаш келбетін салу.(сурет) Ағаш қасына ермексаздан аққала мүсіндеу.(мүсіндеу) **4-тапсырма** **Қыс мезгілі туралы тақпақ** Жауды,міне қар аппақ, Айналаның бәрі аппақ. Жасырынды жолдарды, Тегістенді оларды. Екі топты мадақтау. **Қорытынды.** Балалар , жарайсыңдар екі топта тапсырманы орындадыңдар! Енді сиқырлы қораптың ашып қарайық. Қорап ішінен тәтті кәмпит шығады. Балаларға тәтті кәмпиттерді беру. Мадақтау. ***Дене тәрбиесі*** Кіріспе бөлім. Амандасу. Ойын гимнастикасы Алақанды ашайық, Шапалақты соғайық. Шап-шап-шапалақ. Шап-шап-шапалақ. Кәне, маған қара. Бәрін бірдей қайтала. Бір-екі-үш. бір-екі-үш. Бәрін бірдей қайтала (барлық қимылды). Оң аяқ, сол аяқ.	***Дид ойын: «Қар ұшқындары»*** ***Шарты:*** Қар бүршіктерін құрастыру және бір-біріне жапсыру. ***Аяз атаның екінші тапсырмасы*** - шыршаны салу. ***Дид ойын: «Жасыл шыршалар»*** Шарты: Трафарет арқылы бастыру әдісімен шырша салу. ***Тыныс алу жаттығуы*** – шыршаға қар бүршіктерін үрлеу. ***Аяз атаның үшінші тапсырмасы*** – шырша ойыншықтарын жасау. педагог жұмыс кезеңдерін айту,түсіндіру, қажет болған жағдайда көмектесу Жұмысты аяқтағаннан кейін балалар шыршаны ойыншықтармен безендіру. Балалар, сендер қандай тамаша балдарсыңдар. Аяз атаға көмектестіңдер, көп жұмыс істедіңдер.Маған сендердің қар ұшқындарың қатты ұнады. олар ешқашан ерімейді Аяз атаға сандықшаға салып жіберейік. ***Қазақ тілі*** ***Тақырыбы: Менің Қазақстаным*** ***II.Қызығушылықты ояту.Өлең оқу*** ***Ж. Түрбеков. Туған елім.*** *Туған елге – кең дала,*	*Ақ, үлпілдек болып жауады, қар лас суға айналады. Неліктен?* *Жерде шаңдар көп, машина жүреді, түтін болады, адамдар басады,* *-Суды шелектен, дәке арқылы, кесеге құямыз. Дәкеде кір қалады.* ***Қортынды:*** *-Қарды жеуге болады деп ойлайсың ба? Неліктен?* *Бұл лас және суық, сіз ауырып қалуыңыз мүмкін* *Дұрыс! Ал лас қарда микробтар өте көп. Тамағыңызды және асқазаныңызды зақымдауы мүмкін.* *Ал бұл суды кімдер ішеалады?* *(Құстар, жануарлар).* *- Тағы кімдер?* *(Ағаштар, гүлдер).* ***Дид ойын: «Қар ұшқындары»*** *- Екі қар ұшқынын аламыз - кішкентай және үлкен. Олардың өлшемдері әртүрлі ме, әлде бірдей ме?* *Үлкен қар ұшқынын көрсету «Бұл қандай қар ұшқыны? Кіші ме, үлкен бе?»* *Балалар: үлкен* *Мынау қандай қар ұшқыны?» кішкентай!* ***Ал енді үлкен бұлтқа үлкен қар түйіршік-терін, кішкентай бұлтқа кішкентай қар***	*боламыз - бұл өз қолдарымен әшекейлер жасайтын адам.* ***Дид ойын: «Қар ұшқындары»*** *Біз дайын қар ұшқындарын алып,топ бөлмелеріне жапсырамыз Тобымызды әсемдейміз* ***Дид ойын: «Қардың сықыры»*** *Қардың сықырлағанын естігіңіз келе ме?* ***Аудио дыбыс.*** *Сендер не естідіңдер?* *(Сықырлаған дыбыс)* *Қар осылай сықырлайды.* *Ал неге? Қардың сықырлағанын естідің. Қар түйіршіктерінде өткір сәулелер бар, біз оларды басқан кезде олар үзіліп, сықырлаған дыбыс естіледі.* *Сыртта суық болған кезде қар сықырлайды.* *Сыртта өте суық болмаса, қар жабысқақ болады. Сол кезде балалар не істегенді ұнатады?* *(Ақшақар жасау, қар домалату ойнау).* ***Тақпақ*** ***Жапалақтап ала қар*** ***Жауды күнде қайталап,*** ***Қырға шықты балалар,*** ***Шаңғыларын арқалап.*** ***Қортынды.*** *Қазір қай мезгіл?* *-Көңіл күй қандай?* *бас бармағын көрсету.*	*Керегі жоқ күштің де.* *Коньки өзі зырлайды.* ***Ой қозғау.*** *Өлеңде не туралы айтылған?* *Мұз айдында ойнау үшін нелер қолданамыз?* ***Шығармашылық бұрыш.*** *Балаларды топқа бөлу* ***1-Топ:*** *Мұз айдының құрастыру.* ***2-Топ:*** *мұз айдынға коньки жапсыру* ***3-Топ:*** *Шаңғы мүсіндеу.* ***Қыс қызығы*** *Шаңғы, шана сайла.* *Конькиіңді байла.* *Думандатып ойна.* *Қыс қызығын тойла.* ***Қорытынды.*** *Бізбүгін не жайлыайттық?* *Мұз қандай?* *жақсы қатысқан балаларды мадақтау* ***Музыка*** ***Тақырыбы: «Қыс қызығы»*** *Шеңбер бойында жеңіл қимылмен жүгіреді.* *Шаттық шеңберін құрады.* *Қыс келді, қыс мұз – қарлы.* *Қырауды да ызғарлы.* *Қыскелді, қысборанды.* *Қыраткөртеоранды.* *Қыскелді, қысмықтықтық.* *Қайтсе де бізықпадық.* *Қыскелді, қысуайым ба.* *Қандықбіздеройынға!* *Қыстуралыәлеңдіынтамен тыңдап.*

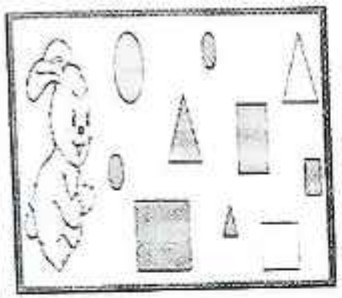
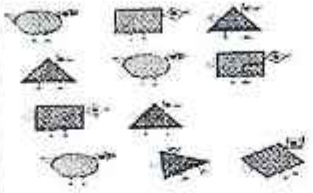
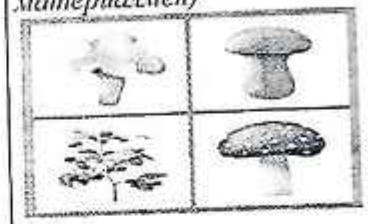
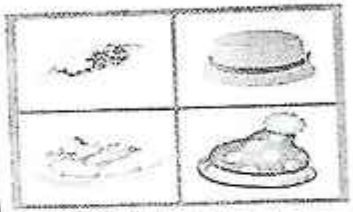
	Қаз-қаз бастық біз аздап *Топ-топ-топ, топ-топ-топ. Кәне қол, кәне аяқ?* *Ойнайықшы біз аздап* *(Қол-аяқпен еркін қимылдар жасалады). Бір-екі-үш,бір-екі-үш,* *Ойнайықшы біз аздап.* *Негізгі бөлім* *Жалпы даму жаттығулары Таяқшамен* ***Б.қ.: «Мысық ояды »*** *1. Аяқтары алшақ қойылған, таяқшаны екі шетінен ұстап, жоғарыға, оңға, солға қарай созылып керілу. әр керілген сайын «ы-я-у» деп айту. /5 рет қайталау./* ***Б. қ.: «Кілем қағу»*** *2. Аяқтары алшақ қойылған, таяқша төменде қолдарымен ұстау. Таяқшаны жоғарыға көтеріп созу, «кілем қағу» соғу қимылын жасау «тук-тук-тук»- деп айту. /5 рет қайталау/* ***Б.қ.: «Шалтай-балтай»*** *3. Аяқты алшақ қоямыз, таяқша төменде қолдарымен ұстау, оңға, солға бұрылу. / 5рет қай/* ***Б.қ.: «Дәл тигіз»*** *4. Аяқтары алшақ қойылған, таяқшаны кеуденің тұсында. Бүгілген оң аяқты көтеру, тізені таяқшаға тигізу. Арқаны тік ұстау. Сол жақпен*	*Мәңгілік бақыт орнаған.* *Сайраңдаймыз саяңда* *Ерікті ұлан – біз балаң.* *Сұрақ – жауап.* *Өлең не туралы айтылған?* *Туған өлке, Отан, туған жер деген сөздерді қалай түсінеміз?* ***2.Ой дамыту*** *Меңгерілген білім дағдыларын естеріне түсіру.* *–Біз қандай мемлекетте тұрамыз?* *–Біздің Отанымыз не?* *-ҚР рәміздерін ата ?* *–Оларға сипаттама беру* *–Астанамыз қалай аталады?* ***3.Ой қозғау.*** ***Отан туралы тақпақ жаттау.*** ***–Мағынасын түсіндіру.*** ***Отан. Ж Әбдірашев.*** *«Отан - атам, Отан - әкем!»* *Осы сөзім қане мекен?!* *Қане болса, Неге біздер* *Дейміз оны «Атамекен?!»* ***Дид ойын: «Туған жерді гүлдендір»*** *Шарты: Дайындалған карта бетіне* *гүлдер, жүрек суреттерін жақсы сөздер айтып жапсыру* ***Балаларды мадақтау.***	***түйіршіктерінжапсырайық.*** ***Дид ойын: «Қар қиыршықтары»*** *Дайын қар формасын көк қағазға майшаммен трафарет ішінен бояу.* ***Үстінен ақ бояумен бояу.*** ***Қортынды*** ***Сұрақ –жауап*** *Өзгелерге жақсы көңіл-күй сыйлайық. (Балалар алақандарынан көңіл-күйді үрлейді).* ***Дене тәрбиесі*** *Кіріспе бөлім. Амандасу.* *Ойын гимнастикасы* *Алақанды ашайық,* *Шапалақты соғайық. Шап-шап-шапалақ, Шап-шап-шапалақ.* *Кәне, маған қара,* *Бәрін бірдей қайтала. Бір-екі-үш, бір-екі-үш. Бәрін бірдей қайтала (барлық қимылды).* *Оң аяқ, сол аяқ,* *Қаз-қаз бастық біз аздап* *Топ-топ-топ, топ-топ-топ.* *Кәне қол, кәне аяқ?* *Ойнайықшы біз аздап* *(Қол-аяқпен еркін қимылдар жасалады). Бір-екі-үш,бір-екі-үш.* *Ойнайықшы біз аздап.* *Негізгі бөлім* *Жалпы даму жаттығулары Таяқшамен* ***Б.қ.: «Мысық ояды »***		*өлеңтуралытүсініктерінжеткізеді.* *-Қазіржылдыңқаймезгілі?* *-Өлеңде не туралыжазылған?* *-* *Қыстатабиғаттақандайқұбылыстарболады?* *-Қысмезгілініңұнайтын, ұнамайтынжақтарынатаңдар.* *-Күлсуық, қалыңкиінесіңдер.* ***Музыка тыңдау: Вальс*** *-Музыканы көздеріңді жұмып отырып тыңдауға болады.* *Сендер мұндай музыкаларға қандай қимыл жасағыларың келеді.* *-Мұздың үстінде қалықтап сырғанауға болады.* *Аяқтың ұшымен жеңіл - жүгіріп, жұбымен айналуға болады.* ***Ән айту: «Қыс қызығы»*** *(И. Нүсіпбаев, Е. Өтетілеуұлы).* *Әнді музыка жетекшісі орындап береді.* *-Әнде не туралыайтылған?* *-Қандайкөңілкүйде?* *Мәтінінәуенгеқосылыптүрлеу.* ***Ойын: «Қасқыр мен көжек».*** *Музыканытыңдайотырып, әрқандаргатәнмузыканыажыратабілу Жеңіл, көңілдікөжектерқағарлы да*

	дәл солай қайталау. /5 рет қайталау/ **Б.қ.: «Доңғалақты таяқша»** 5. Таяқшаны айналып секіру және жүру. /15-20 секунд/ Маршпен шеңбер бойы жүру. Еркін жүру.(таяқшаны үстел үстіне қою) Қолды жанға созып, аяқтың ұшымен жүру. **Тыныс алу жаттығулары:шайнектік дыбысын салу(ш-ш-ш).** Терең тыныс алып, демді шығару. Негізгі қимылдарды ойын түрінде орындау: **1.«Қояндар» – алға қарай екі аяқпен секіру.** Өз жұбына қарай секіріп барып. оған қолын тигізіп, жылдам өз орнына тұру. Нұсқау – екіаяқпенбірмезеттежүгіру. **2.«Аюлар» – тікебағыттаторташықта шеңбектеу.** Аюлар ойнап жүреді – «Аюлар!» деген команда берілгенде, орындарын ауыстырып, залдың қарсы жағына қарай еңбектейді. **Қимыл-қозғалыс ойыны: «Балапандар».** Кішкентай балапанға айналуды ұсынады.		1. Аяқтары алшақ қойылған, таяқшаны екі шетінен ұстап, жоғарыға, оңға, солға қарай созылып керілу. әр керілген сайын «м-я-у» деп айту. /5 рет қайталау./ **Б. қ.: «Кілем қағу»** 2. Аяқтары алшақ қойылған, таяқша төменде қолдарымен ұстау. Таяқшаны жоғарыға көтеріп созу, «кілем қағу» соғу қимылын жасау «тук-тук-тук»- деп айту. /5 рет қайталау/ **Б.қ.: «Шалтай-балтай»** 3. Аяқты алшақ қоямыз, таяқша төменде қолдарымен ұстау. оңға, солға бұрылу. / 5рет қай/ **Б.қ.: «Дәл тигіз»** 4. Аяқтары алшақ қойылған, таяқшаны кеуденің тұсында. Бүгілген оң аяқты көтеру, тізені таяқшаға тигізу. Арқаны түзу ұстау. Сол жақпен дәл солай қайталау. /5 рет қайталау/ **Б.қ.: «Доңғалақты таяқша»** 5. Таяқшаны айналып секіру және жүру. /15-20 секунд/ Маршпен шеңбер бойы жүру. Еркін жүру.(таяқшаны үстел үстіне қою) Қолды жанға созып, аяқтың ұшымен жүру.		ашулықасқырмузыкасыестілісіменқашугадайын болу. **Би: «Қасқыр мен қояндар».** Көрініс би («Билепүйренейік»). Түсініктемебойыншақимыл жасап, әуендіыргақпенүйлестіре би қимылдарынжасау. Әдітыңдайотырып, қандайжылмезгілітуралыа йтылғанынаңғымелейді.

			Тыныс алу жаттығулары:шәйнектік дыбысын салу(ш-ш-ш). *Терең тыныс алып, демді шығару.* *Негізгі қимылдарды ойын түрінде орындау:* ***1.«Қояндар» – алға қарай екі аяқпен секіру.*** *Өз жұбына қарай секіріп барып, оған қолын тигізіп, жылдам өз орнына тұру.* *Нұсқау – екіаяқпенбірмезеттежүгіру.* ***2.«Аюлар» – төрттағанынантартаяқтап еңбектеу.*** *Аюлар ойнап жүреді – «Аюлар!» деген команда берілгенде, орындарын ауыстырып, залдың қарсы жағына қарай еңбектейді.* ***Қимыл-қозғалыс ойыны: «Балапандар».*** *Кішкентай балапанға айналуды ұсынады.*		
Серуенге дайындық	*Еңбекті адал жас орен - мақсаты: өзіне қызмет көрсетуге тәрбиелеу* *Серуен кезінде қауіпсіздік ережелерін түсіндіру*				
Серуен	*Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киім шкафтарын таза ұстау және жинау*	*Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу, қатармен жүруге дағдыландыру.*	*Балалардың киіну реттілігін бақылау. киінгенде түймелерін қадағалау, аяқ киімінің бауын байлауды , киімдегі олқылықтарды жөндеуді қадағалау.*	*Серуенге шығу, балаларды біртіндеп киіндіру. киімдерінің дұрыс киілуін қадағалау, қатармен жүруге дағдыландыру.*	*Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу.*
	Картотека № 13 *Торғайды бақылау.*	***Картотека № 14*** *Күнді бақылау.*	***Картотека № 15*** *Бұлтты бақылау.*	***Картотека № 16*** *Өсімдіктердің қысқы тіршілігін бақылау.*	***Картотека № 19*** *Мұздақты бақылау.*
	Серуен кезінде жағымсыз мінезқұлықтарға шара қолдану, балалардың қажеттіліктерін қанағаттандыру. ***Қысқы серуен картотекасынан***				

Серуеннен оралу	«Еңбегі адал жас орен» - өз-өзіне қызмет жасау				
	Киімдерін шешу: *Балаларды сырт киімдерін ретімен шешіп, орындарына жинақтап қоюға үйрету.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын сабындап жуу, сүлгісіне сүртіп.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Жуыну кезінде шулламай, тыныштық сақтауды түсіндіру.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Қолдарын жуып болған соң асханаға барады.*	***Киімдерін шешу:*** *Әр баланы киімін бүктеп, сөресіне қоюға дағдыландыру.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын мұқият сабындап жууға үйрету.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Суды шашпауға тәрбиелеу.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Таза қолмен үстелге отыру.*	***Киімдерін шешу:*** *Киімдерін шешкенде бір-бірінің заттарын алмауға үйрету.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын сабындап жуып, сүлгісін қолдануды қадағалау.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Жуынғанда сабынды үнемді пайдалану.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Ас ішер алдында қолдарын тексеру.*	***Киімдерін шешу:*** *Балалар киімдерін ретімен шешіп, шкафқа жинайды.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын жақсылап жуу, сүлгісін орнына ілу.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Жуыну кезінде ойнамауды ескерту.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Балаларды асханаға шақыру.*	***Киімдерін шешу:*** *Киімдерін шешіп болған соң, аяқ киімін де ретімен қоюға үйрету.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын сабындап жууын қадағалау.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Сумен шашпау, тыныштық сақтау.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Ас алдында қолдарын жуып, үстелге отыру.*
Түскі ас	*Үнемді тұтыну мақсаты: суды үнемді пайдалану, шашпай жуыну*				
	Әңгіме: *– Ас ішкенде өзімізге жететіндей ғана алайық. Артық алып, қалдыру – дұрыс емес.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішкенде асықпай жейміз.*	***Әңгіме:*** *– Ас – ойын емес. Ас ішіп болған соң ғана ойнаймыз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ойыншықты дастарқанға әкелмейміз.*	***Әңгіме:*** *– Әрбір түйір ас – еңбектің жемісі. Оны текпей, ысырап қылмай жейік.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ыдысты үстелге қатты қоймаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Ас ішсек, күшті, сергек боламыз. Ас – денсаулыққа пайда.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ыстық асқа үрлеп ішеміз.*	***Әңгіме:*** *– Асқа құрмет көрсетсек, дастарқанымыз берекелі болады. Әр асқа алғыс айтайық.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас үстінде шулламаймыз, тыныш отырамыз.*
Күндізгі ұйқы	*Белгілі жүйелікте киімдерін шешуді, киімдерін ұқыпты орындыққа іліп қоюды пысықтау.*	*Өз төсек орындарын дайындап жатуды дағдыландыру.*	*Балалардың тыныш ұйықтауына жағымды жағдай жасау*	*Ұйқыға дайындық кезінде қауіпсіздік ережелерін ескерту. Өз төсегін ашып жатуға кеңес беру.*	*Белгілі жүйелікте киімдерін шешуді, киімдерін ұқыпты орындыққа іліп қоюды пысықтау*
Ұйқыдан біртіндеп ояту, сауықтыру шаралары	***№14. 1.Ояну*** *Бойымызды жазайық. Қолымызды созайық. Жаттығулар жасайық. Ұйқымызды ашайық.*	***№16 1.Ояну*** *Көздеріңді ашыңдар. Кірпіктеріңді көтеріңдер. Беттеріңді жеңіл қимылмен сипаңдар. Бір - біріңе жымыңдар*	***№15. 1.Ояну*** *Кел балалар тұрайық. Қолымызды жоғары созайық. Еңкеймеіз еденге, арқамызды тік ұстап. Бір демалып алайық.*	***№13. 1.Ояну*** *Ұйқымызды ашайық Қолымызды созайық Енді қане барміз. Жаттығуды жасайық.*	***№ 12. 1. Ояну*** *Күнге қарап күлімдеп Көзімізді ашамыз Бойды түзе, көтер басты Сергіп ұйқы ашамыз*
	Қалыпты ортаға ұйқыдан тұрғандағы қалыпты шараларын түсіндіру.				

	«Еңбекті «адал жас орен» - ұйқыдан тұрып киіну өз-өзіне қызмет етуге тәрбиелеу. **Ұйқы ашар жаттығу картотекасынан**				
Бесін ас	*Үлкен тұтыну мақсаты: суды үнемді пайдалану, жуыну ережелерін түсіндіру.*				
	Әңгіме: *– Қолды сабындап жуу – денсаулық кепілі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Су шашпай, абайлап жуамыз.*	***Әңгіме:*** *– Нан – дастарқанның берекесі. Нанды аяқ астыеттеймізі. Қауіпсіздік: – Нанды ауызға толтыра салмаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Ас кезінде тыныш отырамыз, таласпаймыз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ыдысты бір-бірімізге ысырмаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Ас ішіп болған соң ыдысты ретімен қою – ұқыптылықтың белгісі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ыдысты қатты соқпаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Тамақты мөлшермен ғана аламыз. Артық қалдырмаймыз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішіп отырғанда ойнамаймыз.*
Балалардың дербес іс-әрекеті (қимылдық, ұлттық, сюжетті-рөлдік, үстел үсті-баспа және басқа ойындар). бейнелеу іс-әрекеті, кітап қарау және басқалары)	***Д/О«Айырмашылығын тап» ойыны*** ***Берілген екі суреттен 3 айырмашылығын табу.*** ***Кожекке шешбер де шаршы да емес бірақ ең кішкентай қызыл пішінді табуға көмектес.***	*«Құрбақа» қонаққа келеді. Сәлеметсіздер ме? Тапсырма алып келдім, мен өз жапырағыма қалай жететінімді білмеймін. Егер маған тапсырмаларды орындат көмектессеңдер мен жапырағыма жетер едім! Балалар: Жарайды, көмектесеміз! Себебі біз ақылды балалармыз!* ***1 - тапсырма. Дидактикалық ойын. Пішіндерден үлгіге қарап бейне құрастыр.*** ***2 - тапсырма. Кім танқыр: « Жұмбақтар»*** *1.Адамға серік. Күзетке берік. (Ит)* *2.Жүрегі бар, ісі жоқ. Қанаты бар, ұшпайды. Су астында қыстайды. (Балық)* *3.Сұм жүзді. Құралай көзді, Киікше секіреді.*	***Ө.Тұрманжановтың «Туған өлке» өлеңін оқып түсінік беру.*** ***Туған өлке*** *Көгінде күн нұрын төккен, Жерінде гүл жұпар сепкен. Неткен сұлу,неткен көркем, Осы менің туған өлкем!* ***Ой қозғау.*** *-Балалар,өлең ұнады ма? Не туралы жазылған?* ***Табиғат туралы түсінік беру.(жер,су,ауа,өсімдіктер ,құстар,жануарлар т.б.)*** *-Тірі және өлі табиғат туралы түсіндіру. Сурет бойынша әңгіме құрастыру.Слайд. Көрсету.*	***Санамақ*** *Бота, түйе, Құлын,биe, Торай,шошқа, Қозы, қошқар, Қодық,құтан, Кожеск, қоян, Бақалаған, Төртайлы мышық Сен, қал Сен, шық!* *(Қадыр Мырза Әлі)* *Балалар мен сендерге тапсырмалар алып келдім. Егер тапсырмаларды жақсы орындасаңдар мен сендерге мен сиякты секіріп,жаттығу жасасаңды үйретемін. Келісесіңдер ме? Балалар: Алақаааай, әрине келісеміз!* ***1.Кеңістікті бағдарлау.*** *Марат Қайраттың сол жағында отыр. Қайрат Серіктің оң жағында отыр. Кай бала қайда*	***4- айырмашылықты тап*** ***Ұйқас таңып ойнайық*** *! Өлеңнің басы беріледі,әрі қарай ұйқасын табу.* *1. Қазаға қайың өтеді Соғанда Бақтұр ...(көпелі)* *2.Жоғалды қара қарындаш Оңдайы енді ...(табылмас)* *3.Атам кеше күз аттың Біреуін маған ... (статтың)* *4. Тоқаштың ұлан қат-қабат Енді қалай ... (аттамақ)* *Бесінші ағаш жарайсың Білмесең жарға ..... (қарайсың)* *Қар жамылды жапалақтап жүр балалар .....шапалақтап*

		Бура санды. *Жолбарыс тонды.* *(Бақа)* ***3 – тапсырма*** ***Жетіспей тұрған балапанды сал.*** 		*отырғанын көрсет.* ***2. «Не артық?»*** *Әр қатардан артық затты тап.* *(әр балаға жеткілікті материалмен)* ***Дене тәрбиесі*** ***Кіріспе бөлім*** *Бірінің артынан бірі сапқа тұру. Денені тік ұстау.* *Шеңбер бойымен денені тік ұстап, адымдап жүру.* *Шеңбер бойымен жай жүру .* *Шеңбер бойымен тұру.* ***Қызығушылықты ояту*** *Балалар, біз бүгін кімге қонаққа баратынымызды табыңдаршы.* *Кім болса да ағы. Тек жорғалап жүреді* *Денесі жасыл бұлтық.* *Жатырақ оныңкөрегі.* ***(Жұлдызқұрт)*** ***Негізгі бөлім*** ***Жалпы даму жаттығулары:*** ***«Көбелектер»***	

				«Көбелектер ұшады» – б.қ., аяқтар сәл алшақ қойылған, қолдар төменде. Қолдыекі жаққа созып, құлашын сермейді, төмен түсіреді. 5 рет қайталайды. ***«Көбелектер су ішеді»–*** *б.қ.,алдыңғыдай. Еңкейеді, қолын артқа апарады, түзеледІ.. 4 рет қайталайды.* ***«Көбелектер отырды» –*** *б.қ., алдыңғыдай. Отырады, қолды тізенің үстінеқояды, түзеледІ., 5 ретқайталайды.* ***«Көбелектер алаңқайға ұшып кетті»*** *– б.қ., аяқтары бірге, қолдары дене бітімінің бойында. Бір орында секіру, қолды құлаштансермеу.* ***Қимылдың негізгі түрлері:*** ***«Жұлдызқұрт» ойынын ойнайық.*** *1.«Жұлдызқұртты аттап от»* *гимнастикалық сәкіде жұлдызқұрттан аттап өту. (Жұлдызқұрт балаларға кедергі жасап сәкіде жатады).* *2.Доға астынан өт. (доға астына жорғалау)* *Қимыл-қозғалыс ойыны: «Жұлдызқұрт»* *Балалар бірінің артынан бірі «жұлдызқұрт» болып тізбектеліп тұрады* *Бірінші ойыншы «басы».*	

				соңғысы – күйрығы. Музыка ырғағымен жүлдызқұрт алға қарай жорғалайды, басы әртүрлі би қимылдарын көрсетеді (қолымен, денесімен, аяғымен, басымен), басқалары бұл қимылдарды қайталауға тырысады. «Бас» шаршаған кезде, артында тұрған келесі ойыншыға бұрылып, оның басынан сипайды, ал өзі тізбектің соңына барып тұрады	
Балалармен жеке жұмыс	***Тақырыбы: «Сиқырлы қорапша»*** ***Мақсаты:*** *Бала зейінін, есте сақтауын дамыту.* ***Шарты:*** *Қоратшаға бірнеше ұсақ ойыншық салынады. Бала 10 секунд қарайды, сосын қорап жабылады. «Қандай ойыншықтар бар еді?» деп сұралады.*	***Тақырыбы: «Көңіл-күйді тап»*** ***Мақсаты:*** *Баланың эмоцияларын тану дағдысын қалыптастыру.* ***Шарты:*** *Балаға түрлі смайликтер көрсетіледі. «Қайсысы қуанышты? Қайсысы ренжіген?» деп сұралады. Бала өз көңіл-күйін де көрсетеді.*	***Тақырыбы: «Артық затты тап»*** ***Мақсаты:*** *Салыстыру арқылы ойлау қабілетін дамыту.* ***Шарты:*** *Үш сурет көрсетіледі (алма, алмұрт, машина). Бала артық затты табуы керек.*	***Тақырыбы: «Жылы сөз айт»*** ***Мақсаты:*** *Баланың коммуникативтік дағдысын жетілдіру.* ***Шарты:*** *Тәрбиеші балаға «Маған жылы сөз айтшы» дейді. Мысалы: «Сіз әдемісіз», «Сіз жақсысыз»*	***Тақырыбы: «Сиқырлы қимылдар»*** ***Мақсаты:*** *Есте сақтау мен қимыл-қозғалысты дамыту.* ***Шарты:*** *Тәрбиеші бір қимыл көрсетеді (шапалақтау, қол көтеру), бала қайталайды. Кейін 2–3 қимылды қатарынан қайталатады.*
Серуенге дайындық	*«Дәрігер адал жас орен»-өз-өзіне қызметтеуге тәрбиелеу.* *Серуен кезінде қауіпсіздік ережелерін түсіндіру*				
	Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру	*Серуенге шығу. Балалардың киіну реттілігін бақылау, киінгенде түймелерін қадап, аяқ киімінің бауын байлауды , киімдегі олқылықтарды жөндеуді қадағалау. Киім шкафтарын таза ұстау және жинау*	*Серуенге шығу, балаларды бірпіндеп киіндіру, киімдерінің дұрыс киілуін қадағалау, қатармен жүруге дағдыландыру.*	*Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу.*	*Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары.* *Киім шкафтарын таза ұстау және жинау*
Серуен	***Картотека № 13*** *Торғайды бақылау.* *Ұлттық ойын- ұлт*	***Картотека № 14*** *Күнді бақылау.*	***Картотека № 15*** *Бұлтты бақылау* *Ұлттық ойын- ұлт ойындары*	***Картотека № 16*** *Өсімдіктердің қысқы тіршілігін бақылау.*	***Картотека № 19*** *Мұздақты бақылау*

	Қалыпсыз «Үшты-үшты»		«Сақша сөзу»		
	Серуен кезінде жеке әлеуметтік мәдениет қалыптастыру, табиғатқа қамқорлық танытуу. **Таңғы серуенді бекіту.**				
Балалардың үйге қайтуы	Әңгіме-15 минут. Ата-анамен балалың іс-әрекеті туралы әңгіме жүргізу.				
	Бүгін балалар сурет дәптеріне нүктелерді қосып қарапайым сурет жасады. *Қол-қол үйлесімділігін дамытты.* *Үйде балаңызбен «нүктелерді қос» ойынын ойнау пайдалы.*	*Бүгін балалар түрлі ішстерді ажыратуға тырысты (күт. сабын, жеміс).* *Сезім мүшелерін дамытуға талпынды.* *Үйде жеміс-жидектің ішін таныстырып, «Бұл не?» деп сұрау пайдалы.*	*Бүгін балалар қарапайым «дөңгелек, үшбұрыш, шаршы» пішіндерден үй салды.* *Қиялын іске қосты.* *Үйде қағаздан пішін қиып, сурет құрастыруға көңіл бөліңіздер.*	*Бүгін балалар айна алдында «кім қалай қимылдайды?» ойынын ойнады.* *Өзін-өзі бақылауға үйренді.* *Үйде айна алдында әртүрлі қимылды қайталау қызықты болады.*	*Бүгін балалар музыка тоқтағанда «қатып қалу» ойынын ойнады.* *Зейінін шоғырландырып, тыңдауға үйренді.* *Үйде осындай «тоқта!» ойынын ойнау пайдалы.*

Тәрбиелеу-білім беру процесінің циклограммасы

Топ: Орта топ
Балалардың жасы: 3 жас
Қандай кезеңге жасалды : 08.12 – 12.12.2025ж

Күн тәртібінің үлгісі	Дүйсенбі	Сейсенбі	Сәрсенбі	Бейсенбі	Жұма
Балаларды қабылдау	*Күй күмбірі – ел тарихын білуге баулу.*	*Күй күмбірі – өнер мен қолөнерді қадірлеуге үйрету.*	*Күй күмбірі –баланы салт-дәстүрге жақындату*	*Күй күмбірі –аланы ұлттық өнер арқылы тәрбиелеу, мәдениетке баулу.*	*Күй күмбірі – баланың бойына әсемдік пен ұлттық сезім ұялату.*
	Баланы ойыншық қоянмен қарсы алу. Қоянмен бірге үстелге отыруға шақыру. Баланы құрастыру бұрышына бағыттау.	*Баланы есіктен кіргенде күлімдеп қарсы алу. Достарымен амандасуға бағыттау. Үстел үсті ойыншықтарына қызықтыру. Баланың көңіл-күйін бақылау.*	*Баланы есімімен атап қарсы алу. Ойын бұрышына еркін орналастыру. Баланы сурет салу бұрышына бағыттау.*	*Баланы күлімсіреп қарсы алу. «Сәлеметсіз бе» деп жауап беруге үйрету. Құрастыру ойындарына қызықтыру. Достарымен ортақ ойынға қосу.*	*Баланы сабырлы үнмен қарсы алу. Ойыншық аю немесе қуыршақ арқылы амандастыру. Достарына жақындастыру. Баланы үстел үсті сурет бояуға бағыттау*
Ата-аналармен немесе баланың басқа заңды өкілдерімен әңгімелесу, кеңес беру	*Өнегелі 15 минут – ата-анаға бала денсаулығы туралы кеңес беру.*				
	Әңгіме: *Ізеттілік – әдемі қарым-қатынастың бастауы. Ізетті бала әрқашан сыйлы болады.*	***Әңгіме:*** *Сенімділік – баланың тұлға болып қалыптасуына әсер етеді. Сенімді бала өзіне жауапты болады.*	***Әңгіме:*** *Жақсылық жасау мейірімнің көрінісі. Жақсылықты үйренген бала айналасында сыйлы болады.*	***Әңгіме:*** *Еңбек – тәрбиенің алтын қазығы. Еңбекқор бала әрқашан жетістікке жетеді.*	***Әңгіме:*** *Қуаныш пен шаттық – баланың жан дүниесін байытады. Көңілді бала әрқашан белсенді болады.*
	Кеңес: *Балаңызды үлкендерге сәлем беруге, сөйлескенде «Апай», «Аға» деп құрметпен айтуға үйретіңіз.*	***Кеңес:*** *Балаңызды өз ойын ашық айтуға, тапсырманы соңына дейін орындауға дағдыландырыңыз.*	***Кеңес:*** *Балаңызды досына көмектесуге, кішкентай сыйлық жасауды әдетке айналдыруға үйретіңіз.*	***Кеңес:*** *Балаңызды үстел жинау, ойыншықтарын орнына қою сияқты еңбектің қарапайым түрлеріне дағдыландырыңыз.*	***Кеңес:*** *Балаңызға күлімдеуді, жақсы сөз айтуды үйретіңіз. Бұл – оның көңіл-күйін көтереді.*

Балалардың іс-әрекеті (ойын, танымдық, коммуникативтік, шығармашылық, эксперименталдық, еңбек, қимыл, бейне леу, дербес және басқалары)	***Картотека №10*** ***Дид ойын:*** ***«Танып ал да, атын ата»*** ***Мақсаты:*** *заттың түр-түсін, пішінін, атын атап, өз ойын айта алады.*	***Картотека № 12*** ***Дид ойын:*** ***«Әдемі гүл»*** *Ойынның мақсаты: түрлі түсті бояудағы түстерді сәйкестендіре алады.*	***Картотека № 16*** ***Дид ойын:*** ***«Үйжануарлары»*** *Ойынмақсаты: Үйжануарларынолардыңдең емушелерін атау, суреттен өз төлдерін тауып қоя біледі.*	***Картотека № 17*** ***Дид ойын:*** ***«Менің сүйікті ертегім»*** ***Мақсаты:*** *ертегі кейіпкерлері атап, жағымды, жағымсыз кейіпкерлерді ажырата алады.*	***Картотека № 18*** ***Дид ойын:*** ***«Құстар біздің досымыз»*** ***Мақсаты:*** *Суреттер бойынша құстарға қамқорлықпен қарауды түсінеді.*
	коммуникативтік дағдыларды дамыту картотекасынан				
Ертеңгілік жаттығу	*Желтоқсан айының 2-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Желтоқсан айының 2-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Желтоқсан айының 2-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Желтоқсан айының 2-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Желтоқсан айының 2-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*
	Жалпы даму жаттығуларын дұрыс жасай отырып, баланың қимыл-қозғалысын шыңдау. *Жаттығу кешені қосымша тіркелген*				
Таңғы ас	*Үнемді тұтыну - Суды, тамақты үнемді тұтыну жолдарын түсіндіру. Қауіпсіздік ережесін ескерту*				
	Әңгіме: *– Ас ішіп отырған кезде досымызға кедергі жасамаймыз. Әдептілік – достықты нығайтады.* ***Психологиялық тәрбие:*** *– Досын сыйлаған бала мейірімді, жанашыр болады.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қолды сермемейміз, қасықты қасымыздағы балаға тигізбей ұстаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Ас ішіп отырған кезде досымызға кедергі жасамаймыз. Әдептілік – достықты нығайтады.* ***Психологиялық тәрбие:*** *– Досын сыйлаған бала мейірімді, жанашыр болады.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қолды сермемейміз, қасықты қасымыздағы балаға тигізбей ұстаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Еттен, сүттен, көкөністен, жемістен алған дәрумен бізге күш береді.* ***Психологиялық тәрбие:*** *– Күшті бала сенімді болады, ол өзін жеңімпаз сезінеді.* ***Қауіпсіздік:*** *– Етті асықпай, жақсылап шайнаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Ас ішкенде өзімізге жететіндей ғана алайық. Қалғанын ысырап етуге болмайды.* ***Психологиялық тәрбие:*** *– Ұқыпты бала өзін-өзі жинақы ұстайды, тәртіпке үйренеді.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қолымызды созып, басқаның ыдысына салмаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Ас ішіп болған соң «Рахмет» деу – әдептіліктің белгісі. Бұл бізді сыпайы етеді.* ***Психологиялық тәрбие:*** *– Алғыс айтқан бала жүрегінде ризашылықты қалыптастырады.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішіп болған соң ыдысты үстелге абайлап қоямыз, сындырып алмау үшін.*
Ұйымдастырылған іс-әрекетті өткізуге дайындық (бұдан әрі – ҰІӘ)	***«Балалар кітапханасы» жобасы*** ***Ойын: «Кейіпкерді сипатта»*** *Тәрбиеші: «Мақта қыз қандай?»* *Балалар: «Жақсы, мейірімді».*	***«Қамқор» жобасы*** ***Ойын: «Досыма көмек»*** *Бір бала ойыншықты: «көтере алмай жатыр» деп рөл ойнайды.* *Қалғандары: «Біз бірге көмектесеміз» дейді.* ***Мақсаты:*** *ұжымдық*	***«Шабыт» жобасы*** ***Ойын: «Сиқырлы қиялшар»*** *Балалар көзін жұмып, тәрбиеші: «Қазір сендер ертегі еліне барыңдар. Қандай ғажайып көріп тұрсыңдар?» дейді.*	***«Еңбегі адал жас өрен» жобасы*** ***Ойын: «Таза бөлме»*** *Ойыншықтар әдейі шашылып тасталады. Балалар жарысып жинайды.* *Соңында: «Бөлме таза*	***«Смарт бала» жобасы*** ***Ойын: «Артық затты тап»*** *Тәрбиеші: «Алма, алмұрт, банан, қалам».* *Балалар: «Қалам – артық!»* ***Мақсаты:*** *ойды салыстыру, топтастыруға үйрету.*

	«Қасқыр қандай?» Балалар: «Ашулы, қу». **Мақсаты:** кейіпкер мінезін ажырата білуге үйрету.	көмекке үйрету.	Балалар әртүрлі жауап береді: «Үлкен гүл», «Сиқырлы үй». **Мақсаты:** қиял мен елестету қабілетін күшейту.	болса, бәріміз қуанышымыз!» дейді. **Мақсаты:** тазалық пен еңбекке дағдыландыру.	
Кестеге сәйкес ҰІӘ	Ұлттық құндылықты қалыптастыру мақсатында ұйымдастырылған іс-әрекет				
	Қызығушылықты ояту. Саяхатқа шыққыларың келе ме? -Мен сендерге сиқырлы кілемшемен саяхаттауды ұсынамын. ***Дид ойын: «Кілемше өрнегі»*** ***Шарты:*** Ермексаздан кілемшеге өрнек салу. ***Бәріміз бірге: 1,2,3- кілемше ұш*** ***1 аялдама:*** -Сонымен,біз кілемшемен туған өлкеміздің үстінен ұшып бара жатырмыз. Біздің Отанымыз қалай аталады? Отанымыз-туралы әңгімелеу. Отанымыздың аумағы әртүрлі түспен боялған.Сары,жасыл, қоңыр,көк түс-те бар. Бұл еліміздің табиғатының алуан түрлі екенін көрсетеді. Осы түстер нені білдіреді? -Балалар,біз қазір елді мекендер үсті-нен ұшып барамыз: кішкентай үйлер, киіз үйлер,	***Қызығушылықты ояту.*** ***«Сурет кормесі» әдісі*** Әр түрлі иллюстрациялар қарау. ***Ой дамыту.*** ***Сұрақ-жауап*** Біз қандай мемлекетте тұрамыз? Тудың түсі қандай? Достық деген не? ***Дамыту бұрышы.*** Балаларды топқа бөлу, ***Дид ойын: «Достық үйі»*** ***1-топ Мейірімділік үйі. М.Монтессори технологиясы бойынша үй құрастыру.Үйдің жанына гүлдердің суретін салу.*** Сипаттама беру. Бұл Қазақстандағы ең әдемі үй. Ол біздің балабақшамыз. Біз онда көңілді, бақытты өмір сүреміз. Үйіміздің жанына гүлдер-екпік. ***2 –топ. Ақылдылар үйі. Дьенеш блоктары арқылы үй құрастыру. Үйдің ауласына ағаштар жапсыру.*** Біз ақылды балалармыз Үйіміздің жанына достық ағаштарын екпік. Біз бір-бірімізді тыңдаймыз	***Дид ойын: «Суреттер сөйлейді»*** ***Шарты:*** Педагог көрсеткен суреттерге балалар жақсы істер мен жаман қылықтар туралы атап айтады. -Көмектесу, қамқор болу деген не? Адамдарға, құстарға, табиғатқа қамқор болу, көмектесу жақсы әдеттерге жатады. ***Ой дамыту.*** ***АҚТ технологиясымен жұмыс.*** Слайд қарау. Отан туралы тақпақ жаттау. –Мағынасын түсіндіру. Отан деген Атамекен Отан деген-туған жер. Отан –ана, Отан-үлкен Қазақстан туған ел. ***Дид ойын: «Туған жерді гүлдендір»*** Шарты: Ортақ ағашқа гүл, жүрек, күн т.б суреттер жапсыру. Балаларды мадақтау. ***Дид ойын: «Сипатта»*** ***Шарты:*** Туған жер туралы суретке әңгіме құрау. ***Туған жер туралы тақпақ***	***Қызығушылықты ояту.*** ***Өлең оқу Ж. Тұрбеков. Туған елім.*** Туған өлке – кең далам, Мәңгілік бақыт орнаған. Сайраңдаймыз саяңда Ерікті ұлан – біз балаң. ***III.Ой қозғау*** ***Ашық сұрақтар*** Өлең не туралы айтылған? Туған өлке, Отан, туған жер деген сөздерді қалай түсінеміз? Біз қандай мемлекетте тұрамыз? Біздің Отанымыз не? ҚР рәміздерін ата ? Оларға сипаттама беру Астанамыз қалай аталады? Сендер қай обылыста тұрасындар? ***Ой дамыту.*** ***АКТ технологиясы.*** ***Слайд қарау*** Отан туралы тақпақ жаттау. –Мағынасын түсіндіру. Отанды жас ,кәріміз де Туған жер деп сүйеміз Өйткені онда бәріміз де Тұып өмір сүреміз. ***Сергіту сәті.*** Орнымыздан тұрайық,	***Ой дамыту*** ***АҚТ технологиясымен жұмыс.*** Астана қаласындағы көрікті жерлермен таныстыру. ***Бәйтерек*** -Қазақстан мемлекетінің символы. Дүние жүзінде теңдесі жоқ,бірегей сәулетті ғимарат. Мұнда келушілер шыны шарда орналасқан жарық әрі кең көру залына панорамалық лифт арқылы көтеріледі. ***Тосын сәт.*** Осы кезде жетекшінің қалта телефонына хабарлама келеді. Жетекші ашып оқиды. Балалар қарандаршы бізге аска топтың балалары хабарлама жіберіпті: «Амансыңдарма? Астанаға жеттіңіздерме? Біз Бәйтеректі көргіміз келеді деген. Ендеше балалар біз Бәйтерек макетін құрастырып сыйлыққа апарайық ***Дидойын:«Бәйтерек»*** Бәйтеректе қандайпішіндер бар? Төбесі неге ұқсайды?

	жайлауда мал жайылып жүр. ешқандай көлік түрлері түтіндеп жатқан фабрикалар мен зауыттар көрінбейді. Табиғаты әсем,ауасы таза, суы мөлдір. Бұл не екен? (Ауыл). **Ой дамыту.** Суретке сөйлем құрау. **Ауыл туралы кім тақпақ біледі?** Біздің ауыл тамаша! Көз тоймайды қараса... Ағып жатыр өзені, Шулап жатыр шағала **2- аялдама** -Бұл еліміздің ең басты қаламыз Астана. Астананың үстінен ұшып барамыз. -Астана қаласындағы гимараттардың суреттерін көрсету, сөйлем құрау **3- аялдама:** **Дид ойын:«Жақсыма?»** -Күн шыққаны жақсыма? -Жел соққаны жақсыма? Достарыңмен бірге жүрген жақсыма? Анаңды құшақтаған жақсыма? Отаныңда өмір сүрген жақсыма? -Үйде болған жақсыма? -Би билеген жақсыма? -Отанымның азаматы	Біздер ренжісуді білмейміз Біз ешпеңе қызғанбаймыз **3-топ. Қамқоршылар үйі** **«Пазл» арқылы үй құрастыру.Үйдің жанына ермексаздан жол салу.** **Сипаттама.** Біз қамқор балалармыз. Достарымызға көмектесуге дайынбыз. Мына жол арқылы бір-бірімізге барып тұрамыз. Достарымызға жақсылық жасаймыз. **Сергіту сәті:** Саусақтар шыншыр болады, Үзілмейді тартсаңда. Ал,піл келіп шынжырды, Үзіп кетті басқанда Тұмсығымен доп іздеп, Ойнағысы келіп тұр. Достық үшін пілге мен, Гүл сыйлағым келіп тұр. **Дид ойын: «Көпір»** **Шарты:** Еденге ұзынша лента «көпір» ретінде төселеді. Лентаның екі шетінен екі топтың балалары бір-біріне қарама-қарсы шығады. Балалар көпірден бір-біріне көмектесіп жол беріп, орындарын ауыстырып өтуі керек. **Балаларды мадақтау** **Қазақ тілі** **Тақырыбы:** Туған өлке .Ө.Тұрманжанов **Ұйымдастыру кезеңі.** **Шаттық шеңбер** Үлкенге де сіз,	Өтебай Тұрманжанов Көгінде күн нұрын төккен, Жерінде гүл жұлар сепкен Неткен сұлу, неткен көркем! Осы менің туған өлкем! **Сергіту жаттығуы:** Бәйтерекке ұқсайық, Қолды көкке созайық. Самұрық болып ұшайық, Ұямызға қонайық. **Шығармашылық бұрыш.** Геометриялық пішіндер арқылы топқа бөлу. **1-топ:** Бәйтеректі құрастыру **2-топ:** Ермексаздан жұмыртқа жасау. **3-топ:** Көп қабатты үй салу. **Тақпақ: Отан** Бақытты боп жүргенім Сенің арқаң, Ұлы Отан. Елім менің –тірегім, Құшағында гүл атам. **Қортынды.** Балаларды мадақтау. **Дене тәрбиесі** **Кіріспе болім** Бірінің артынан бірі сапқа тұру. Денені тік ұстау. Шеңбер бойымен денені тік ұстап, адымдап жүру. **Тосын сәт** Ұлттық киім киген Серік атты қуыршақ қалаларды аудартады. Қуыршақ өзімен бірге дорба ала келіпті. Балаларға дорбада	Алақанды ұрайық Оңға қарай бұрылып, Солға қарай бұрылып, Бір отырып, бір тұрып Бой сергітіп алайық. **Дид ойын: «Болшектерді құрастыр»** Шарты: Қиынды суреттерден ауылдың суретін құрастырады. **Дид ойын: «Менің ауылым»** А3 форматқа ауыл суретін жапсыру, жапсырған суреттердегі ағаштарды, үйлерді бояу. Ағаштарға қар ұшқындарын ақ түспен ермексаз арқылы салу. **Отан туралы мақал мәтел** 1. Отан оптан да ыстық. 2. Туған жердей жер болмас, Туған елдей ел болмас. **Қорытынды.** Сұрақтар ілмегі арқылы қорытындылау. Не туралы әңгімелестік? Туған жер дегеніміз не? -Біздің ауылымыз қалай аталады? Балаларды мадақтау.	Балалардың суретті құрастыру жолдарын бақылау **Құрастыру жұмысын бағалау.** **Сергіту сәті:** Біз кішкентай баламыз Өсіп-өніп толамыз Күнге қарай талпынып Көкке қолды созамыз Қанат қағып ұшамыз Орнымызды табамыз - Балалар сендер Астана туралы тақпақ білесіңдерме? **Тақпақ: Астанам** Ардақталды **Астанам**, Мәртебелі бас қалам. Көркейе бер күн сайын, Алға қарай, бас қадам. Ендеше балалар туған жерге ораламызба? Туған жерге оралу. **Сұрақтар ілмегі** -Балалар сендерге саяхат ұнады ма? - Міне біз туған жерімізгеде, Өз балабақшамызға оралдық. - Туған жеріміз қалай аталады? - Балабақшамыз қалай аталады? Балаларды мадақтау. **Музыка** **Тақырыбы: «Менің Отаным»** **Музыкалық сәлемдесу.** Балаларға кезекпен допты лақтыру арқылы сұрақтар қойылады, жауаптары.

	болған жақсыма? **Жарайсыңдар!** **4- аялдама. Тосын сәт.** **Күннің қонаққа келуі.** -Сәлеметсің бе,Күн шуағы! Сенің шуағың ертемен бізді оятты. Күн шуағы бізге әрдайым нұрын шашады.Рақмет саған! Біз өстік,саған қарай қол созамыз, Бір-бірімізге жақсы көңіл күй сыйлайық. Күн шуағы,сен бүгін бізбен бірге бол! Балалар күн көңілсіз сияқты, ол күлмейді. Күн, күн сен неге көңілсізсің? **Тәрбиеші:** Менің шуақтарымды орманда ағаштар, құстар, өзендер алып қалды. Мен сондықтан көңілсізбін. Балалар күнге көмектесеміз бе? **Дид ойын: «Күн шуақтары»** Балаларды топқа бөлу. **1-топ:** Күннің шуақтарын құрастыру **2-топ:** Шуақтарын сары түспен бояу. **3-топ:** Күнге шуақтарын жапсыру. **Қортынды.** **Ө.Тұрманжановтың «Туған олке» олеңін**	Кішіге де сіз. Барша жанды құрметтеп, Бас неміз біз. **Ой дамыту.** **Суретпен жұмыс** Тақтаға ауылдың таныс жерлері мен ғимарат-тардың суреттерін іліп, балалардың назарларын суретке аударып, сұрақтар қою. -Мына суреттер сендерге таныс па? -Біз тұратын ауыл қалай аталады? **Ө.Тұрманжановтың «Туған олке» олеңін оқып түсінік беру.** Көгінде күн нұрын төккен, Жерінде гүл жұпар сепкен. Неткен сұлу,неткен коркем, Осы менің туған өлкем! **Ой қозғау.:** -Балалар,өлең ұнады ма? Не туралы жазылған? Мадақтау **Сергіту сәті.** Орнымыздан тұрайық, Алақанды ұрайық Оңға қарай бұрылып, Солға қарай бұрылып, Бір отырып, бір тұрып Бой сергітіп алайық. **Дид ойын: «Бөлшектерді құрастыр»** Шарты: Қиынды суреттерден ауылдың суретін құрастырады.	спортзалда ойнайтын қандай заттар жатқанын сыртынан ұстап көріп табуды ұсынады. Қолдарына сылдырмақ ұстап, тізбекте бір-бірден жүру, қолға арналған тапсырмамен – сылдырмақты жоғары, екі жаққа –арақашықтықты сақтау, басты тік ұстау. Негізгі бөлім Шеңбер бойымен тұрып сылдырмақтармен ЖДЖ жасау Негізгі қимылдарды орындау: **1.Алға қарай екі аяқпен секіру**: Қуыршақ Серікке дейін секіріп, сылдырмақты дорбаға салу, залдың қарсы жағындағы доп салынған себетке дейін секіру **2.Допты екі қолмен кеуде тұсынан лақтыру.** Допты кеуде тұсында дұрыс ұстауына назар аудару, доптың соңынан белгі берілгенде ғана жүгіру. **Қимыл-қозғалыс ойыны: «Маргаулар мен балақайлар».** Балаларды ек топқа бөледі – «Маргаулар» және «балақайлар». Балалардың жанына келіп: «Сүт! Кім сүт ішеді?» – деп, сүт құйып жатқандай қимыл жасайды. Маргауларды сызыққа дейін ғана ұстап алуға		тыңдалады. Әңгіме өткізеді: – Сен қай мемлекетте тұрасың? – Қазақстанның қандай қалаларын білесің? – Отан, туған жер туралы қандай ән білесің **Музыка тыңдау:**«Керуен» (муз. К. Дүйсекеев). – Керуен деген не, білесің бе? – Керуенге қандай жануарлар қолданылады? – Бұл шығарманың қарқыны қандай? – Неліктен жай, асықпай орындалады деп ойлайсың? **Дауыс жаттығулары:**«Тик-так», «Жаңғырық» жаттығулары. Тынысты дұрыс алу ережесін сақтап, таза айтуға баулу. **Ән айту:**«Отаным» (муз. мен сөзі Д. Қықымов). Отан – туған еліміз, Отан – туған жеріміз. Отан – ортақ үйіміз. Көңілді ән мен күйіміз. (Е. Өтетілеуұлы) Өлеңді оқып, Отан туралы түсініктерін кеңейту. Әнді орындаудан алған толғаныстарын, сезімдерін әңгімелеп берулерін сұрау. Әннің мәтінін, сөздерін еске сақтауға қалыптастыру. Әнді көңілді, қуанышты, салтанатты орындауға үйрету.Ән көңілді екпінде орындалатынын ерекше атап айту.Көңілді – веселый **Аспаппен танысу:** Асатаяқ

	оқып түсінік беру. ***Туған өлке*** *Көгілдір күл шұрын*		*болатынын ескертеді.*		*және тұяқтас аспаптарымен таныстыру. Жасалу жолдарын, құрылысын*
	төккен, *Жерінде гүл жұпар сепкен.* *Неткен сұлу,неткен көркем,* *Осы менің туған өлкем!* ***Дене тәрбиесі*** ***Кіріспе бөлім*** *Бірінің артынан бірі сапқа тұру. Денені тік ұстау.* *Шеңбер бойымен денені тік ұстап, адымдап жүру.* *Шеңбер бойымен жай жүру .* *Шеңбер бойымен тұру.* ***Қызығушылықты ояту*** *Балалар, біз бүгін кімге қонаққа баратынымызды табыңдаршы.* *Көп болса да аяғы, Тек жорғалап жүреді.* *Денесі жасыл буылтық,* *Жапырақ оның қорегі.* ***(Жұлдызқұрт)*** ***Негізгі бөлім*** ***Жалпы даму жаттығулары:*** ***«Көбелектер»*** ***«Көбелектер ұшады»*** *– б.қ., аяқтар сәл алшақ қойылған, қолдар төменде.* *Қолдыекі жаққа созып, құлашын сермейді,*				*ұрмалы аспап екенін түсіндіру. «Сәулем-ай» (қазақтың халық әні, өңдеген Б. Дәлденбай). Әуенді мұқият тыңдап, ырғақты сезіне дәл ойнауға үйрету.* ***Ой қозғау.*** *Туған жеріңнің табиғаты мына суреттердің қайсысына ұнайды? Сүйікті Отаныңды, туған жеріңді сүю деген не? Достарыңа әңгімелеп бер.*

	төмен түсіреді. 5 рет қайталайды. *«Көбелектер су ішеді»– б.қ.,алдыңғыдай. Еңкейеді, қолын артқа апарады, түзеледІ.. 4 рет қайталайды.* ***«Көбелектер отырды»** *– б.қ., алдыңғыдай. Отырады, қолды тізенің үстінеқояды, түзеледІ.. 5 ретқайталайды.* ***«Көбелектер алаңқайға ұшып кетті»*** *– б.қ., аяқтары бірге, қолдары дене бітімінің бойында. Бір орында секіру, қолды құлаштапсермеу.* ***Қимылдың негізгі түрлері: «Жұлдызқұрт» ойынын ойнайық.*** *1.«Жұлдызқұртты аттап өт» гимнастикалық сәкіде жұлдызқұрттан аттап өту. (Жұлдызқұрт балаларга кедергі жасап сәкіде жатады).* *2.Доға астынан өт. (доға астына жорғалау)* *Қимыл-қозғалыс ойыны: «Жұлдызқұрт»* *Балалар бірінің артынан бірі «жұлдызқұрт» болып тізбектеліп тұрады* *Бірінші ойыншы «басы», соңғысы – құйрығы. Музыка ырғағымен жұлдызқұрт алға қарай жорғалайды, басы*				

	әртүрлі би қимылдарын көрсетеді (қолымен, денесімен, аяғымен, басымен), басқалары бұл қимылдарды қайталауға тырысады. «Бас» шаршаған кезде, артында тұрған келесі ойыншыға бұрылып, оның басынан сипайды, ал өзі тізбектің соңына барып тұрады				
Серуенге дайындық	Еңбегі адал жас өрен - мақсаты: өзіне өзі қызмет көрсетуге тәрбиелеу. Серуен кезінде қауіпсіздік ережелерін түсіндіру.				
	Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киім шкафтарын таза ұстау және жинау	Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу, қатармен жүруге дағдыландыру.	Балалардың киіну реттілігін бақылау, киінгенде түймелерін қадап, аяқ киімінің бауын байлауды, киіміндегі олқылықтарды жөндеуді қадағалау.	Серуенге шығу, балаларды біртіндеп киіндіру, киімдерінің дұрыс киілуін қадағалау, қатармен жүруге дағдыландыру.	Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу.
Серуен	**Картотека № 5** Қыстап қалатын құстарды бақылау.	**Картотека № 6** Айналадағы адамның қысқы еңбегі	**Картотека № 11** Күнді бақылау.	**Картотека № 13** Бұлтты бақылау.	**Картотека № 14** Торғайды бақылау.
	Серуен кезінде экологиялық мәдениет қалыптастыру, табиғатқа қамқорлық таныту. **Қысқы серуен картотекасынан**				
Серуеннен оралу	«Еңбегі адал жас өрен» - өз-өзіне қызмет жасау.				
	Киімдерін шешу: Киімдерін тәртіппен шешіп, сөресіне жинау. **Тазалық процедуралары:** Қолдарын сабындап жуып, сүрту. **Гигиеналық шаралар:** Жуынғанда сабынды дұрыс қолдануды үйрету. **Түскі асқа дайындық:** Қолдарын жуып болған	**Киімдерін шешу:** Балаларды киімдерін ұқыптап шешуге, орындарына қоюға баулу. **Тазалық процедуралары:** Қолдарын сабындап жууға дағдыландыру. **Гигиеналық шаралар:** Сумен ойнамай, сабынды артық қолданбау. **Түскі асқа дайындық:**	**Киімдерін шешу:** Киімдерін ретімен шешіп, шкафқа жинақтап қою. **Тазалық процедуралары:** Қолдарын жақсылап сабындап жуу. **Гигиеналық шаралар:** Жуыну кезінде суды төкпеуге үйрету. **Түскі асқа дайындық:** Балаларды орындарына	**Киімдерін шешу:** Әр бала киімін шешкен соң бүктеп, орнына қоюға үйрету. **Тазалық процедуралары:** Қолдарын екі рет сабындап жууға баулу. **Гигиеналық шаралар:** Сумен ойнамауды қадағалау. **Түскі асқа дайындық:**	**Киімдерін шешу:** Балалар киімдерін ретімен шешіп, сөрелерін таза ұстауға дағдыланады. **Тазалық процедуралары:** Қолдарын жуған соң сүлгісін орнына қою. **Гигиеналық шаралар:** Жуыну кезінде тыныш болу. **Түскі асқа дайындық:** Ас алдында қолдарын жууын

	сәт асханаға дайындалу.	*Таза қолмен ас ішуді еске салу.*	*отырғызу.*	*Ас ішер алдында қолдарын тазалау.*	*еске салу.*
Түскі ас	*Үнемді тұтыну мақсаты: суды үнемді пайдалану, шашпай жуыну*				
	Әңгіме: *– Су – бізге қажет. Су болмаса, өсімдік те, адам да өмір сүре алмайды. Сондықтан суды үнемдеу керек.* ***Қауіпсіздік:*** *– Су шашпаймыз, еденді былғамаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Дастарқандағы әр тағам – еңбек жемісі. Оны қадірлеп, төкпей жеуіміз керек.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас үстінде ойнамаймыз, тыныш отырамыз.*	***Әңгіме:*** *– Алма, алмұрт, жүзім – дәруменге бай. Жемістерді жесек, денеміз қуатты болады.* ***Қауіпсіздік:*** *– Жемістерді шағып емес, шайнап жейміз.*	***Әңгіме:*** *– Ас ішіп отырғанда тәртіпті болу – мәдениеттілік. Әдепті бала – барлығына үлгі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Дастарқан басында шуламаймыз, ыдысты төкпейміз.*	***Әңгіме:*** *– Асымызды қалдырмай, тауысып жеу – еңбекті бағалау. Артық алып қалдырсақ, ол ысырап болады.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішкенде асықпай шайнаймыз.*
Күндізгі ұйқы	*Белгілі жүйелікте киімдерін шешуді, киімдерін ұқыпты орындыққа іліп қоюды пысықтау.*	*Өз төсек орындарын дайындап жатуды дағдыландыру.*	*Балалардың тыныш ұйықтауына жағымды жағдай жасау*	*Ұйқыға дайындық кезінде қауіпсіздік ережелерін ескерту. Өз төсегін ашып жатуға кеңес беру.*	*Белгілі жүйелікте киімдерін шешуді, киімдерін ұқыпты орындыққа іліп қоюды пысықтау*
Ұйқыдан біртіндеп ояту, сауықтыру шаралары	***Жаттығу кешені №6*** *Балалар тұрайық Көзімізді ашайық Қолымызды созып Шынығып бір алайық.*	***Жаттығу кешені №7*** *Балапандар тұрайық Көзімізді ашайық Жан-жаққа біз қарайық Бір күлімдеп алайық.*	***Жаттығу кешені №8*** *Ұйқыдан біз тұрамыз Көзімізді ашамыз Жан-жағымызға қарайық Төсектен біз тарайық*	***Жаттығу кешені №9*** *Ұйқыдан біз тұрайық Көзімізді ашайық Анда- мында созылып Тарқасайық, тұрайық*	***Жаттығу кешені №10*** *Көзімізді ашайық Лунап, қунап алайық . Самал жел бізге желпісін. Ұйқымызды ашайық*
	Қауіпсіздік ережесі - ұйқыдан тұру кезінде қауіпсіздік шараларын түсіндіру. *«Еңбегі адал жас өрен» - ұйқыдан тұрып киіну өз-өзіне қызмет етуге тәрбиелеу.* ***Ұйқы ашар жаттығу картотекасынан***				
Бесін ас	*Үнемді тұтыну мақсаты: суды үнемді пайдаланып, жуыну ережелерін түсіндіру.*				
	Әңгіме: *– Сусыз өмір жоқ. Бетімізді, қолымызды жуған кезде суды тек қажетіне қарай пайдалануымыз керек. Суды босқа ағызу – ысырап. Үнемді бала табиғатты да қорғайды.* ***Қауіпсіздік:*** *– Жуыну кезінде еденге*	***Әңгіме:*** *– Әр түйір ас – бағалы. Дастарқан үстінде ойнамаймыз, шуламаймыз. Тамақты төкпей-шашпай, тауысып жеу – еңбекті бағалау.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қасық пен шанышқыны абайлап ұстаймыз, оларды бір-бірімізге бағыттамаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Балалар, суды босқа ағызбайық. Қол, бет жуған кезде кранды ашып қоймай, қажетті мөлшерде ғана қолдану керек. Ас үстінде де-асты төкпей-шашпай жеу – үнемділіктің белгісі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішкенде орнымыздан тұрмаймыз, асықпай шайнаймыз. Жүгірмесек –	***Әңгіме:*** *– Әрбір тағам – үлкендердің маңдай терімен келген ризық. Сондықтан нанды жерге тастамауымыз керек, тамақты ысыран етпей, мөлшермен ғана алуымыз қажет.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішкенде ауыз толған кезде сөйлемейміз.*	***Әңгіме:*** *– Үнемділік тек тамақта емес, барлық ісімізде көрінеді. Бізге берілген суды, жарықты, тамақты дұрыс пайдалансақ – тәртіпті, әдепті бала боламыз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас үстінде жан-жағымызға аландамаймыз, бір-бірімізге кедергі келтірмейміз. Ас ішіп болған соң «Рахмет» айтуды*

	суды шашпаймыз, абайлап қозғалуымыз керек. Ылғал жерде абайсыз жүрсек – құлап қалуымыз мүмкін.		*қауіпсіз боламыз.*	*асықпай шайнаймыз. Бұл тамақтың жақсы қорытылуына және қауіпсіздікке пайдалы*	*ұмытпаймыз*
Балалардың дербес іс-әрекеті (қимылдық, ұлттық, сюжетті-рөлдік, үстел үсті-баспа және басқа ойындар), бейнелеу іс-әрекеті, кітап қарау және басқалары)	***Ж.Мұхамеджановтың «Сыйлаймын» өлеңінжаттау*** ***Сыйлаймын*** *Атамененанаңың Айтқантіліналамын. Үлкенкісіжұмсаса, Қайдаболсынбарамын. Төсектіөзімжинайымын, Ешкімді де ұрмаймын. Ешкіммағантимейді, Мен де бәрінсыйлаймын.*	***«Біздің шаңырақ»*** ***Е.Өтетілеуов*** *Атамнан басталар Әжеммен қосталар Отбасым мынылар: Ең жақын адамдар Әкем мен анам бар Бір туған ағам бар Бір туған апам бар... Бәрін жақсы көремін*	***Отан. Ж Әбдірашев.*** *«Отан - атам, Отан - әкем!» Осы сөзім қате мекен?! Қате болса,Неге біздер Дейміз оны «Атамекен?!» «Отан - әжем, Отан – анам!» Туған жер! деп, Ол бекерге аталмаған..... Атам, әжем, әкем, анам Төртеуі де «Отан!» маған*	***Сейфолла Оспановтың «Бақыт деген не өзі?»*** *Бақыт деген, шырағым Мынау әсем тұрағың. Ну ормандар, гүл бағы, Күннің күліп тұрғаны БАҚЫТ- дәні даланың. «Ботам» деуіәжеңнің, Тыныштығыәлемнің.* ***Дене тәрбиесі*** ***Кіріспе бөлім*** *Бірінің артынан бірі сапқа тұру. Денені тік ұстау. Шеңбер бойымен денені тік ұстап, адымдап жүру.* ***Тосын сәт*** *Ұлттық киім киген Серік атты қуыршаққа назар аудартады. Қуыршақ өзімен бірге дорба ала келіпті. Балаларға дорбада спортзалда ойнайтын қандай заттар жатқанын сыртынан ұстап көріп табуды ұсынады. Қолдарына сылдырмақ ұстап, тізбекте бір-бірден жүру, қолға арналған тапсырмамен – сылдырмақты жоғары, екі жаққа – арақашықтықты сақтау, басты тік ұстау.* ***Негізгі бөлім***	***Ой қозғау.*** *Республикамыз, яғни еліміз қалай аталады? - Елбасымыз кім? - Мемлекеттік Рәміздерді кім айтады?? -Жарайсыңдар, елордамыз қай қала? Астанада не бар?* ***АКТ технологиясымен жұмыс. Слайд.*** *Байтерек туралы түсінік беру.* ***Сурет салудың әдіс тәсілдерін көрсету, түсіндіру.*** *Үлгіні талдау. Балалардың өз бетінше жұмысы* ***Дид ойын: «Біздің көрме*** *Шарты: Салған суреттерді тақтаға іліп, бір-бірін бағалау.* ***Қорытынды.***

				Шеңбер бойымен тұрып сылдырмақтармен ЖДЖ жасау	
				Негізгі қимылдарды орындау: ***1.Алға қарай екі аяқпен секіру.*** *Қуыршақ Серікке дейін секіріп, сылдырмақты дорбаға салу, залдың қарсы жағындағы доп салынған себетке дейін секіру* ***2.Допты екі қолмен кеуде тұсынан лақтыру.*** *Допты кеуде тұсында дұрыс ұстауына назар аудару, доптың соңынан белгі берілгенде ғана жүгіру.* ***Қимыл-қозғалыс ойыны: «Марғаулар мен балақайлар».*** *Балаларды ек топқа бөледі – «Марғаулар» және «балақайлар». Балалардың жанына келіп: «Сүт! Кім сүт ішеді?» – деп, сүт құйып жатқандай қимыл жасайды. Марғауларды сызыққа дейін ғана ұстап алуға болатынын ескертеді.*	
Балалармен жеке жұмыс	***Тақырыбы: «Жақсы – жаман қылық»*** ***Мақсаты:*** *Мінез-құлық мәдениетін қалыптастыру.* ***Шарты:*** *Тәрбиеші жағдаят айтады («Досымды ұрдім», «Досыма көмектестім»).*	***Тақырыбы: «Қайда жасырынды?»*** ***Мақсаты:*** *Баланың зейінін, есте сақтауын дамыту.* ***Шарты:*** *Бір ойыншықты үстелдің астына не артқа жасырып қояды. «Қайда жасырынды?» деп сұрайды.*	***Тақырыбы: «Жақсы іс ойлап тап»*** ***Мақсаты:*** *Қиялды, әлеуметтік дағдыларды дамыту.* ***Шарты:*** *Тәрбиеші сұрайды: «Егер досың жыласа, не істейсің?». Бала өз ойымен бөліседі.*	***Тақырыбы: «Суретті аяқта»*** ***Мақсаты:*** *Шығармашылық қабілетін дамыту.* ***Шарты:*** *Жартылай салынған сурет беріледі (мысалы, тек дөңгелек). Бала оны күн, доп, алма*	***Тақырыбы: «Түстерді тап»*** ***Мақсаты:*** *Танымдық қабілетін дамыту.* ***Шарты:*** *Тәрбиеші: «Маған қызыл түсті ойыншықты көрсет» дейді. Бала дұрыс түсті табуы тиіс.*

	Бала «Жақсы» немесе «Жаман» деп жауап береді.			*етіп толықтырады.*	
Серуенге дайындық	*«Еңбегі адал жас өрен»-өз-өзіне қызметтетуге тәрбиелеу. Серуен кезінде қауіпсіздік ережелерін түсіндіру.*				
	Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру.	*Серуенге шығу: Балалардың киіну реттілігін бақылау, киінгенде түймелерін қадап, аяқ киімінің бауын байлауды , киіміндегі олқылықтарды жондеуді қадағалау. Киім шкафтарын таза ұстау және жинау*	*Серуенге шығу, балаларды біртіндеп киіндіру, киімдерінің дұрыс киілуін қадағалау, қатармен жүруге дағдыландыру.*	*Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу.*	*Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киім шкафтарын таза ұстау және жинау*
Серуен	***Картотека № 5*** *Қыстап қалатын құстарды бақылау.*	***Картотека № 6*** *Айналадағы адамның қысқы еңбегі*	***Картотека № 11*** *Күнді бақылау.*	***Картотека № 13*** *Бұлтты бақылау.*	***Картотека № 14*** *Торғайды бақылау.*
	Серуен кезінде экологиялық мәдениет қалыптастыру, табиғатқа қамқорлық таныту. ***Таңғы серуенді бекіту.***				
Балалардың үйге қайтуы	*Өнегелі-15 минут. Ата-анамен баланың іс-әрекеті туралы әңгіме жүргізу.*				
	Бүгін балалар құлақ арқылы дыбысты қайдан шыққанын тапты. Тыңдау қабілетін дамытты. Үйде қоңырау немесе затпен дыбыс шығарып, «қайдан естідің?» ойынын ойнаңыз.	*Бүгін балалар қолдарын бояуға малып, із қалдырды. Шығармашылық қабілеттерін көрсетті. Үйде саусақпен сурет салуға жағдай жасаңыз.*	*Бүгін балалар әртүрлі киімдерді киіп, «сән көрсетілімін» ойнады. Өзін сенімді ұстауға талпынды. Үйде «киім таңдау» ойынын ойнасаңыздар қызық болады.*	*Бүгін балалар жануарлардың қозғалысын салып көрсетті. Қимыл-қозғалысын дамытты. Үйде «мысық сияқты жүр», «құстай ұш» ойынын ойнауға болады.*	*Бүгін балалар үстел үстінде түрлі заттарды салыстырды (ауыр–жеңіл). Салыстыру дағдысын дамытты. Үйде қасық, ойыншық арқылы «қайсысы ауыр?» деп сұраңыз.*

Тексерілді

Тәрбиелеу-білім беру процесінің циклограммасы

Топ: Орта топ
Балалардың жасы: 3 жас
Қандай кезеңге жасалды: 15.12 – 19.12.2025ж

Күн тәртібінің үлгісі	**Дүйсенбі**	**Сейсенбі**	**Бейсенбі**	**Жұма**
Балаларды қабылдау	*Күй күмбірі - баланы өнерге баулу, әсемдікке жетелеу.*	*Күй күмбірі – қазақ халқының асыл мұрасымен балаға дәріптеу*	*Күй күмбірі – бүлдіршіннің көңілін көтеру, қазақ мәдениетіне жақындату.*	*Күй күмбірі – баланы мейіріммен қарсы алу, өнерге баулу.*
	Баланы есікте қарсы алып, есімін атау. *Қуанышпен қол бұлғауға үйрету.* *Жұмсақ ойыншықпен ойнауға шақыру.*	*Баланы есімімен атап қарсы алу.* *Баланың көңіл-күйін сұрау.* *Үстел үстіне кубиктер қою.* *Баланы достарымен бірге ойнауға тарту.*	*Баланы жылы жүзбен қарсы алу.* *«Қайырлы таң, досым» ойынын қолдану.* *Пазл жинауға шақыру.*	*Баланы есімімен атап қарсы алу.* *Амандасуға үйрету.* *Баланы кітап қарауға бағыттау.* *Достарымен ортақ әңгімеге қосу.*
Ата-аналармен немесе баланың басқа заңды өкілдерімен әңгімелесу, кеңес беру	*Өнегелі 15 минут – ата-анаға бала денсаулығы, мінез –құлқы туралы кеңес беру.*			
	Әңгіме: *Қуаныш пен шаттық – баланың жан дүниесін байытады. Көңілді бала әрқашан белсенді болады.* ***Кеңес:*** *Балаңызға күлімдеуді, жақсы сөз айтуды үйретіңіз. Бұл – оның көңіл-күйін көтереді.*	***Әңгіме:*** *Ұжымшылдық – баланы ұйымшыл болуға баулиды. Ұжымшыл бала достарымен жақсы тіл табысады.* ***Кеңес:*** *Балаңызды ойын кезінде бірлесе әрекет етуге, бөлісуге үйретіңіз.*	***Әңгіме:*** *Ар-намыс – адамның қадір-қасиетінің негізі. Арлы бала өтірік айтпайды.* ***Кеңес:*** *Балаңызды әрқашан шындықты айтуға және қателігін мойындауға үйретіңіз.*	***Әңгіме:*** *Ұқыптылық – табыстың сыры. Ұқыпты бала өмірде көп жетістікке жетеді.* ***Кеңес:*** *Балаңызды киімін таза ұстауға, дәптерін бүлдірмей ұстауға үйретіңіз.*
Балалардың іс-әрекеті (ойын, танымдық, коммуникативтік, шығарма шылық, эксперименталдық, еңбек, қимыл, бейнелеу, дербес және басқалары)	***Картотека № 7*** ***«Табиғат құбылыстарын ата»*** *Мақсаты: қар мен жаңбырды ажырата білу, табиғат құбылыстары жөніндегі білімдерін бекіту, қатты, жұмсақ, ериді, буға айналады.*	***Картотека № 9*** ***«Бұл қандай құс?»*** *Мақсаты: белгілі бір ерекшеліктеріне қарай құстардың суреттеуге үйрету және оларды ажырата білу.*	***Картотека № 11*** ***«Жалпы атауын ата»*** *Мақсаты: Балаларға заттарды жеке-жеке танытакеле, енсоңындазаттардыңжалпы атауынбірсөзбенойланаотырыпше шудетапқырлыққа, шапшандыққа б аулу.*	***Картотека № 13*** ***«Не артық?»*** *Мақсаты:* *Балаларды суретке қарап, оларды топтастыруғаүйрету.* *Суреттетұрғанартықзаттытабаб ілу, сипаттама беру.*
	Танымдық және зияткерлік дағдыларды дамыту картотекасынан			
Ертеңгілік жаттығу	*Желтоқсан айының 3- аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Желтоқсан айының 3- аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Желтоқсан айының 3- аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Желтоқсан айының 3- аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*

	Жалпы даму жаттығуларын дұрыс жасай отырып, баланың қимыл-қозғалысын шыңдау. *Жаттығу кешені қосымша тіркелген*			
Таңғы ас	*Үнемді тұтыну - Суды, тамақты үнемді тұтыну жолдарын түсіндіру. Қауіпсіздік ережесін ескерту*			
	Әңгіме: *– Су – табиғаттың сыйы. Оны артық ағызбай, тек керек кезде ғана қолданайық.* ***Психологиялық тәрбие:*** *– Суды бағалаған бала қоршаған ортаны сүйеді.* ***Қауіпсіздік:*** *– Су төгілген жерде жүгірмейміз, тайып құлап қалуымыз мүмкін.*	***Әңгіме:*** *– Сүт, айран, ет, көкөніс – бәрінде дәрумен бар. Оларды жесек, қуатты, көңілді боламыз.* ***Психологиялық тәрбие:*** *– Дұрыс тамақтанған бала өзіне сенімді болады.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ыстық тағамды абайлап ұстаймыз, күйіп қалмау үшін асықпаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Ас ішкенде досымызға кедергі жасамай, оған үлгі болайық. Қамқорлық – достықты нығайтады.* ***Психологиялық тәрбие:*** *– Қамқор бала мейірімді, жүрегі кең болады.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қолымыздағы қасықты сермемейміз, басқаларға тигізбей ұстаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Ас ішіп отырып тәртіп сақтасақ, бәрі бізге риза болады. Әдептілік – тәрбиенің көрінісі.* ***Психологиялық тәрбие:*** *– Әдепті бала өзін де, өзгелерді де сыйлайды.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас үстінде ойыншық әкелмейміз, шуламаймыз.*
Ұйымдастырылған іс-әрекетті өткізуге дайындық (бұдан әрі – ҰІӘ)	***«Шабыт» жобасы*** ***Ойын: «Сиқырлы қылқалам»*** *Тәрбиеші: «Қолымызда көзге көрінбейтін қылқалам бар. Қане, қиялмен сурет салайық!»* *Балалар ауада сурет салады: күн, гүл, үй, жүрек.* ***Мақсаты:*** *қиялды, шығармашылық ойлауды дамыту.*	***«Еңбегі адал жас өрен» жобасы*** ***Ойын: «Қол еңбегі»*** *Балалар қолдарын жұмсақ қимылмен қимылдатады: «Егін егеміз, суарамыз, жинаймыз».* ***Мақсаты:*** *еңбектің қарапайым түрлерін түсіндіру.*	***«Смарт бала» жобасы*** ***Ойын: «Сиқырлы қорап»*** *Тәрбиеші қорапқа ойыншық салады. «Қолыңды сал да, сипап көріп айт – ішінде не бар?»* *Балалар сипап, жауап береді.* ***Мақсаты:*** *ойлау, сезімталдықты дамыту.*	***«Ұшқыр ой алаңы» жобасы*** ***Ойын: «Егер де...»*** *Тәрбиеші: «Егер де мен құс болсам...»* *Балалар: «Ұшып кетер едім».* *Тәрбиеші: «Егер де мен гүл болсам...»* *Балалар: «Жайнап тұрар едім».* ***Мақсаты:*** *ойлау мен қиялды дамыту.*
Кестеге сәйкес ҰІӘ	*«Қамқор» жобасы бағыты, «Шабыт» жобасы бағыты - экологиялық мәдениет қалыптастыру,*			
	Қызығушылықты ояту. *Қуыршақ Айгүл келеді, амандасады.* *Қуыршақ : «Ақшақар мені сыртта ойнауға шақырды. Қыста далада қандай ойындар ойнайтынын білмеймін. Маған көмектесіңдерші балалар»* ***Ой дамыту*** ***АҚТ технология жұмыс.*** *Балалар суретке қараңдар. Қыс келіп, көп қар әкелді. Балалар серуендеуге шықты.* ***Дид ойын: «Суреттер сөйлейді»***	***Таңғажайып сәт.*** *Қар Ханшайымының сәлемдемесі.* ***Сиқырлы сандықша.*** ***Жұмбақ жасыру. Жұмбақтың шешуі арқылы*** *Сандықшаның ашылуы* *Тапсырмаларды орындау.* ***Ой дамыту*** ***1 тапсырма*** ***Дид ойын: «Бұл қай мезгіл?»*** *Мнемо кестемен жұмыс* *Қазір жылдың қай мезгілі?* *- Қыс мезгілі.* *Қыс мезгілінің ауа райы қандай*	***Тосын сәт*** ***Есікті қағып.*** *Қуыршақ Маша қонаққа келеді.* *Балалармен амандасу.* ***Ой дамыту.*** ***Тәрбиеші :*** *Балалар, қараңдаршы бізге қонаққа кім келді. Бұл Маша қуыршақ. Оның қалай киінгенін көрдіңдер ме? бе? Ол неге олай киінген? (балалар жауаптары)* *Дұрыс, қазір қыс, суық, қар жауды, жылы киіну керек.* ***Тәрбиеші: Балалар, қараңдаршы, біздің қонағымыз неге екені***	*Балалар, мен бүгін* ***топқа*** *келіп, қылқаламдарды таба алмадым. Сендер олардың қайда екенін білесіңдерме?* *Балалар: Жоқ, білмейміз.* *Тәрбиеші: Бүгін сыртта ауа райы қандай екенін байқадыңдар ма?* *Балалар: Қар жауып тұр, үйлердің төбесі, ағаштарды қар басқан, дала аппақ.* ***Өлең оқу.*** ***Қыста қармен ойнаймыз,***<br***Қызыққа біз тоймаймыз.***

(суреттегі балаларға ат қою)
Марат шаңғыны алып,
серуендеуге шықты.
-Айнұр қайда? (Міне Айнұр)
-Айнұр не мінеді? Ол шаңғы тебеді
- Қанат коньки алды.
- Қанат не тебеді?
Ол коньки тебеді
Самат шананы алып, төбеге қарай жүгірді.
- Самат неалды?
Ол шанаалды)
- Самат немінеді? Ол шанаменсырганайды.
- Ару серуендеуге,
қарменойнаугашықты.
Ару қар шарын жасады.
Қуыршақ : «О, балалар, ол қарды қалай жасады?»
-Ал енді біз саған үйретеміз.
Қуыршаққа тақпақ айтып берейік. Тақпақ.
Қар жауыпты далаға,
Қар жауыпты қалаға.
Сырганаймыз енді біз,
Отырып ап шанаға.

Ойынқұмар көп бала,
Шұрқырасып топтала,
Аппақ қардан жасаймыз,
Әп-әдемі аққала
Шығармашылық бұрыш.
Дид ойын: «Қар адам»
Шарты: Ермексаздан домалақтар аққала мүсінін жасау.
Аққала неше бөліктен тұрады?
Пішіні қандай?
Түсі қандай, неліктен ақ?
болады?
- Қар жауады, аяз болады, боран соғады, мұз қатады.
Қыс мезгілінде қалай киінеміз?
- Тон, малақай, етік, шалбар, жейде, қолғап, мойынорағыш, баскиім киеміз.
Сөздік жұмыс жүргізу.
2 тапсырма.
Дид ойын: «Кім жылдам?»
Қысқы киімдерді құрастыру.
Сергіту сәті.
«Боран»дауыс
Балалар ненің дауысын естіп тұрсыңдар? Боранның. Боранды қимылмен көрсетеміз (қолдарын жоғары көтеріп жәй және қатты дыбыс шығарып гуілдейді.)
Ал, қатты аяз болғанда не істейміз? (қолдарын құсырып,аяқтарын топылдатады).
-Ал,күн шыққанда не істейсіңдер? («алақай» деп қолдарын шапалақтайды).
қайталау.
3 тапсырма. Ой қозғау
Сұрақ- жауап.
Қардың артынан тапсырма орындау.
-Қоян қыста қандай түске енеді?
-Неліктен?
Аю қыста не істейді?
-Неге?
Түлкі мен қасқыр не істейді?
Қоян қыста ақ түске киімін ауыстырады, өйткені ол киім оны қыста жауларынан қор-ғануға көмектеседі.Қасқыр орманда, тауда тұрады, ет жегенді
белгісіз көңілсіз! Маша, саған не болды.
Қуыршақ Маша: *Мен мұңайып отырмын, өйткені мен көңілсіз. Жаз мезгілінде мен өзенде жүзіп, жидектер мен гүлдер теретін едім, күзде мен саңырауқұлақтарға бардым, егін жинадым, енді қыс келді, мен не істерімді білмеймін.*
Ой қозғау.
Қысқы ойын-сауық туралы әңгімелесу.
Балалар, Машаға айтайық қыс - жылдың тамаша мезгілі. Сыртта қызық болғандықтан үйге кіргіміз келмейді.
Ал біз қыста далада қандай қызықты нәрселер жасаймыз. Шаңғы тебуге, коньки тебуге, хоккей ойнауға, қардан бекіністер салуға, қардан адам жасауға, қар лақтыруға болады.
Суретпен жұмыс.
« Қысқы ойын-сауық » тақырыбына сюжеттік суреттер сериясын көрсету.
Тәрбиеші :
1. Мына суреттегі кім? Олар не істеп жатыр?
2. Балалар құстарды немен тамақтандырады?
3. Қоректендіргішке қандай құстар ұшып келді (сауысқан, қарға, торғай)
4. Басқа балалар не істеп жатыр?
5. Шанамен кім айналысады? Олар қайда мінеді?
6. Шаңғымен кім айналысады? Олар қайда мінеді?
7. Басқа балалар не істеп жатыр?
Таудан төмен сырганап, Шаңғы,шана тебеміз.
Өлеңде не туралы айтылған?
Білесіңдер бе, мен осының суретін салғызу үшін қылқаламды іздедім, қылқаламдарды таппадым. Сендермаған басқа қандай тәсілдермен сурет салуға болатынын ұсына аласындарма?
Балалар: Саусақпен, алақанмен, таяқшаменсуретсалугаболады.
Тәрбиеші: Әрине, біздемақта таяқшалары бар ғой, солярменсуретсалыпкөрейік.
Ой дамыту.
Бізге қысты бейнелеу үшінтек суретшілер емес, жапсырушы, құрастырушы, мүсіндеушілер керек.
Қар басқан жол
Жем іздеген құстар
Мұз айдын
Қар жауып тұрған мезгіл
Міне қыстың осы бейнесін бейнелеу керекпіз.
Сол үшін топқа бөлінейік.
Мынау үлкен формат.
Осыған қыстың бейнесін салып, көрме жасаймыз.
1-топ: *Қар басқан жолдыортаға жапсыру.*
2-топ: *Құстар мүсіндеп ұяға жапсыру, жем мүсіндеп беру.*
2-топ: *Форматтың шетіне мұз айдын құрастыру.*
3-Топ: *Бәрінің үстінен щеткамен шашырату арқылы қар жаудыру.*
Жарайсыңдар балалар.
Біз көрмемізді өз тобымдағы бұрышымызға ілеміз.
Енді осы суреттегі тақырыптар бойынша тақпақтар айту.

	- Қараңдаршы, балалар, тіпті балалар қардан аққала жасады. -Ақшақардыңбасында не бар? (Ақшақардыңбасындашелек бар) - Аққаладамұрнының орнына не бар? (Ақшақардыңсәбізмұрны бар) -Ақшақардыңқолында не бар? (Ақшақардыңқолындасыпырғыш бар) Дид ойын: «Не жетіспейді?» Балалар біздің аққалаға сонда не жетіспейді? **Балаларды топқа бөлу.** **1-Топ:** Аққаланың бас киімін салу, бояу. **2-Топ:** Мұрын, сыпырғыш жапсыру. Сергіту сәті. Музыкамен **Ой дамыту** Қыста не істегендіұнатамыз? Қаройнау, шаңғы тебу. Мұзда коньки тебу Шанаментаудантөментүсу. **Дид ойын:«Кімнемен ойнайды?»** **Шарты:** Сәйкес суреті бар **қысқы қызықтарға** арналған суреттерді құрастыру. Қуыршаққа беру. Қуыршақ : Рахмет балалар! Сен маған бәрін жақсы айттың, көрсеттің. Мені Аққала күтіп қалған шығар, көшеге қарай жүгіремін, Сау болыңыздар. **Қортынды:** - Балалар, бізге кім келді? - Қуыршаққа көмектестік пе? -Жарайсыңдар балалар! **Денешынықтыру**	ұнатады.Аю ұйық-тайды, ол бал жейді. Қу түлкі, тышқан, құс аулайды. **4-тапсырма: Дид ойын: «Қыс келбеті»** **Балаларды топқа бөлу.** **1-топ: Майшам арқылы мұзды бейнелеу.** **Шарты:** Ақ қағазға майшаммен шимай бейне салу.Үстін көк су бояқпен бояу. **2-топ:** Ағаштарға қар ұлпаларын жапсыру. **3-топ:** Құстардың ұясына ермексаздан діндер толтырып жасау. **Жасаған жұмыстарды суретке түсіріп, Қар ханшайымына жіберу.** **Қортынды** Дид ойын: «Кім тапқыр?» Жұмбақ жасыру. Қолымен қаламы жоқ, Бірақ сурет салады **(Аяз)** Көлдің беті көк әйнек, Сырғанауға тым әйбет. **(Мұз)** **Жұмбақтың шешуін сұрақтар қоя отырып, жауап алу ұіә аяқтау** **Дене тәрбиесі** **Кіріспе бөлім. Амандасу** **«Қатты-ақырын» ойын жаттығуы.** Тізбекте бір-бірден қолдарын түрлі қалыпта ұстап жүреді. «Қатты» деген белгі бойынша – сылдырмақты сылдырлатады, «ақырын» деген белгі бойынша – аяқтарының ұшымен жүреді, тыныштық сақтауға тырысады. **Қызығушылықты ояту.**	8. Серуен кезінде балалардың көңіл-күйі қандай? 9. Қалай ойлайсыңдар, балалармен серуен қалай аяқталады? 10. Қар туралы не деуге болады? (жұмсақ, ылғалды, суық, қытырлақ.) **Сергіту сәті: Қыс қызығы. Музыкамен.** **ойынтүрі.** **Дид ойын: «Машаға арналған қар адамдары»** Балалар, Машаға қардан емес, қағаздан қар жасауды үйретейік. Үстелде қағаз парақтары бар, онда дөңгелек пішіндер таратылған.. Пішіндерді ретімен қойып жапсырамыз, енді біз жарма ұнтағын, желіммен жағылған дайындаманың бетіне мұқият құйамыз. **Міне Маша қыста осылай қармен аққала жасап ойнауға болады.** Маша қуанып қол шапалақтайды. **2-ойын түрі:** **Дид ойын: «Маша шанамен сырғанайды»** **Шарты:** Әр түрлі түсте қиылған геометриялық пішіндерден Машаға шана құрастырып беру. Шанаға жіп тақсақ Маша сүйреп жүруге ыңғайлы болады. **Дид ойын: «Шанаға жіп»** **Шарты:** ермексаздан созу, есу арқылы шанаға жіп салу. Балалар бұл шанамен Маша қалай сырғанайды. Балалардың жауаптары. Маша көңілді ме? Тағы да біздің Маша көңілді.	**Мұз. Қадыр Мырза Әли** – Тазалашы, мұз болған Есік алды тайғанақ! – Жата берсін, біз оған Теуіп жүрміз сырғанақ! **Құстар** Жылы жаққа ұшпайтын, Біздің жақта қыстайтын Құстар көрсең жуықта Жем шашуды ұмытпа Қортынды Балаларды мадақтау. **Музыка** **Тақырыбы: Шырша жыры** Шеңбер бойымен жүріп, шаттық шеңберін жасау. Айналамда ұшып жүр, Ақ мамық қар себелеп. Қалт-құлт еткен бейне бір, Ақ қанатты көбелек.(З. Шүкіров) -Балалар, айналаға көз салыңдаршы, қандай құбылысты байқадыңдар? -Қазір жылдың қай мезгілі? -Қыс сендерге несімен ұнады? Аяз қысып, Өрнек сызып, Терезеңді торлайды. Қарға омбығып, Бет домбығып, Балдырғандар ойнайды. -Балалар, бұл өлеңде жылдың қай мезгілі айтылып тұр. **Ән айту:** «Шырша жыры»Сөз: Ә. Дүйсенбиев. Әін: Л.Хамиден Аппақ, аппақ, Жапалақтап Қар жауады тыңбастан Қалың орман, Қар жамылған, Маужырайды түнгі аспан

	Сапқа бір қатармен тұру *Сапқа бір-бірлеп тұру ұсынылады. Сапқа тұру ережесін түсіндіреді. Сапқа бойдың ұзындығы бойынша тұратынын, ягни алдымен ең ұзыны, содан кейін сәл қысқалары, ең соңында бойы ең қысқасы тұратынын еске салады.* ***Негізгі бөлім:*** ***Жалпы даму жаттығулары Жалаушамен*** ***Б.қ.: «Желбірейді жалау»*** *1. Аяқтары иық мөлшерінде. Жалаушаны жоғары созып ұстайды. Жалаушаны және басты оң – сол жаққа қисайту. /4-5 рет қайталау/* ***Б.қ.: «Әткеншек»*** *2. Аяқтары алшақ қойылған, жалаушалар төменде. Жалаушаларды артқа- алдыға қарай сермеу. /5 рет/* ***Б.қ.: «Кім жылдам»*** *3. Аяқтарын алшық қою, отыру жалаушаны алға созу,тұру жоғары көтеру.* ***Б.қ.: «Көңілді жалауша»*** *4. Аяқтарын алшақ қою, жалаушалар жоғары көтеріп,секіру.* ***Тыныс алу жаттығулары:*** *«Көкек» - тік тұрып, аяқты бір - бірінен алшақ ұстайды, қолды белге қояды, демді ішке біртіндеп тартады, «Ку-ку, Ку-ку» деп дыбыстап демді сыртқа шығара денені алға еңкейтеді* *Бір саппен шеңбер бойы жүру. /жалаушаларды себетке салу/* *Маршпен жүру. «Айналу» - бір -*	*Балалардың назарын қарапайым қорапшаға аудару. Егер балалар педагогтің тапсырмасын дұрыс орындаса, қорапшада сыйлықтар болуы мүмкін.* *Негізгі кезең.* *Жалпы даму жаттығулары.* *Сылдырмақпен* ***Негізгі бөлім:*** ***Б. қ: «Ара ұшты»*** *1. Аяқтар алшақ қойылған, қолдар бүйірде. Басты оң иықтан сол иыққа қарай, сол оңға қарай иілту. «з-з-з» деп айту. /5 рет қайталау/* ***Б. қ.: «Айдаһардың құйрығы»*** *2. Аяқтары алшақ қойылған , қолдары бүйірде, оңға - солға бұрылу, Әр бұрылған сайын «көрдім» деп айту. / 5 рет қайталау/* ***Б.қ. : «Қайшы»*** *3. Аяқтары алшақ қойылған , Қолды алдыға созып, оң қолмен сол қолды айқастырып, қайшылау. / 5 рет қайталау/* ***Б. қ.: «Қоян қашты»*** *4. Аяқтарын біріктіру. Қолдарын қоянның аяғына ұқсату. Орнында секіру. /15-20 секунд/* ***Қорытынды:*** *«Айналу» - бір - бірінің қолынан ұстай отырып, айнала жүгіру. Шеңбер бойы маршпен жүру.* ***Тыныс алу жаттығулары:** 1 – 2, 3 - 4 есебінде танаудың әр тесігінен кезек - кезек демді ішке тартады; дем алуды бөгеп, сыртқа шығарады.* ***Негізгі қимылдарды орындау:*** ***1.Еденге қойылған тақтайша***	*Тәрбиеші :* *Маша : - Рахмет балалар, қазір мен мүлде мұңаймаймын. Енді мен қыстың жылдың тамаша мезгілі екенін білемін.* *Сау болыңдар балалар.* ***Талдау.*** ***Тәрбиеші : - Балалар, бүгін біз не туралы сөйлестік?*** ***Балаларды мадақтау.***	*О, алақай аяз ата!* *Келе жатыр алыстан* *Кел билейік, үйренейік* *Ол келгенше жаңа жыр* *Құтты болсың, құтты болсың* *Құтты болсың, жаңа жыр.* *Балалар жұмбақ –өлеңге жауап айтады.* *Қыс көріністері туралы түсініктерін жеткізеді.* *Әнді мәнеріне келтіріп, қатты айғайламай, бір – бірін тыңдап орындау.* ***Әуенді – ырғақты қимылдар:*** ***«Көңілді балалар»** Балалар көңілді музыка әуенімен серіппе, екі қадам алға және артқа жүріп, аяқты 3 рет топылдатады. Қимылды ырғақпен бірге жасау. Әуенді бірнеше рет қайталап, қимылды есте сақтау.* *Би: «Қояндар биі» (Билеп үйренейік) Би қимылдарын жинақтағы түсініктеме бойынша жасау. Қоян қимылдарын аяқтың ұшымен жеңіл жүгіріп жасау.*

	бірінің қолынан ұстай отырып, айнала жүгіру. ***Қимыл-қозғалыс жаттығулары.*** *-Доға астынан еңбектеп өту* ***Қимылды ойын:*** *« Құстар жем жейді»* *Шарты : құстардың қимылын салып көрсетеді.*	***үстінде торттағандап еңбектеу.*** *Көпір үстімен залдың қарсы жағына еңбектеп өту. Нұсқау – тек көпір үстімен.* ***2.Кеуде тұсынан допты екі қолмен лақтыру –*** *доп лақтырғаннан кейін қолды созу.* *Қозғалыс ойын: «Затты тауып ал».* *Балаларды (әр бала үшін жасырылған ойыншығы бар) ғажайып қорапшаны іздеп табу үшін жұмсайды.*		
Серуенге дайындық	*Еңбегі адал жас өрен - мақсаты: өзіне өзі қызмет көрсетуге тәрбиелеу.* *Серуен кезінде қауіпсіздік ережелерін түсіндіру.*			
	Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу, қатармен жүруге дағдыландыру.	*Балалардың киіну реттілігін бақылау, киінгенде түймелерін қадап, аяқ киімінің бауын байлауды , киіміндегі олқылықтарды жөндеуді қадағалау.*	*Серуенге шығу, балаларды біртіндеп киіндіру, киімдерінің дұрыс киілуін қадағалау, қатармен жүруге дағдыландыру.*	*Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу.*
Серуен	***Картотека № 20*** ***Боранды бақылау.***	***Картотека № 15*** ***Өсімдіктердің қысқы тіршілігін бақылау.***	***Картотека № 9*** ***Қырауды бақылау.***	***Картотека № 14*** ***Торғайды бақылау.***
	Серуен кезінде экологиялық мәдениет қалыптастыру, табиғатқа қамқорлық таныту. ***Қысқы серуен картотекасынан***			
Серуеннен оралу	*«Еңбегі адал жас өрен» - өз-өзіне қызмет жасау.*			
	Киімдерін шешу: *Киімдерін шешіп, әрқайсысы өз орнына қоюға үйрету.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын сабындап жуып, сүлгісін таза ұстау.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Сумен ойнамай, тек қолын жуу.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Таза қолмен үстелге жайғасу.*	***Киімдерін шешу:*** *Балаларды киімдерін ұқыптап шешуге дағдыландыру.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын жақсылап сабындап жуу.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Жуыну кезінде суды үнемдеу.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Балаларды асханаға жинақылықпен отырғызу.*	***Киімдерін шешу:*** *Киімдерін ретімен шешіп, араластырмай қоюды үйрету.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын мұқият жууды қадағалау.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Сумен шашпау, сабынды дұрыс пайдалану.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Асқа дейін қолдарын жууға дағдыландыру.*	***Киімдерін шешу:*** *Балаларды киімдерін шешіп, жинақтап қоюға бағыттау.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын сабындап жуу, сүлгісін пайдалану.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Жуыну кезінде ойнамауды ескерту.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Қолдарын жуған соң асханаға отыру.*

Түскі ас	*Үнемді тұтыну мақсаты: суды үнемді пайдалану, шашпай жуыну*			
	Әңгіме: *– Әрбір ас – еңбекпен келген несібе. Нанды жерге тастамаймыз, асты төкпей ішеміз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Асықпай шайнаймыз, ауыз толғанда сөйлемейміз.*	***Әңгіме:*** *– Асқа отырмас бұрын қолымызды таза жуамыз. Суды үнемді қолданамыз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ыдысты абайлап ұстаймыз, сындырмаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Ас үстінде ойнамаймыз, шуламаймыз. Әрбір ас – бағалы.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қасық пен шанышқыны дұрыс ұстаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Артық ас алмаймыз, табақта қалдырмаймыз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Тамақтанып отырғанда орнымыздан тұрмаймыз.*
Күндізгі ұйқы	*Өз төсек орындарын дайындап жатуды дағдыландыру.*	*Балалардың тыныш ұйықтауына жағымды жағдай жасау*	*Ұйқыға дайындық кезінде қауіпсіздік ережелерін ескерту. Өз төсегін ашып жатуға кеңес беру.*	*Белгілі жүйелікте киімдерін шешуді, киімдерін ұқыпты орындыққа іліп қоюды пысықтау*
Ұйқыдан біртіндеп ояту, сауықтыру шаралары	***№6*** *Төсекте жатып жасайтын жаттығулар* *Тыныс алу жаттығулары* *Ұзын құлақ сұр қоян* *Ести қалып сыбырды* *Өсіп тұрған сәбізді* *Жұлып алып иіскеді.*	***№ №7.*** *Майтабанның алдын алу.* *Ояту* *Көзімізді ашайық* *Бойымызды жазайық* *Терезеге қарап* *Күн жылуын алайық.*	***№8*** *Арқаның қалпын сақтауға арналған жаттығулар.* *Тыныс алу жаттығулары* *Аю жүрді орманда* *Қорбаң, қорбаң, қорбаңда* *Көріп қалып жидекті* *Жұлып алып иіскеді.*	***№ 10.*** *Төсекте жатып жасайтын жаттығулар* *Мысықтар* *Ояту* *Ұйқыдан біз тұрамыз* *Көзімізді ашамыз* *Жан-жағымызға қарап* *Достарымызға күлеміз.*
	Қауіпсіздік ережесі – ұйқыдан тұру кезінде қауіпсіздік шараларын түсіндіру. *«Еңбегі адал жас өрен» - ұйқыдан тұрып киіну өз-өзіне қызмет етуге тәрбиелеу.* ***Ұйқы ашар жаттығу картотекасынан***			
Бесін ас	*Үнемді тұтыну мақсаты: суды үнемді пайдаланып, жуыну ережелерін түсіндіру.*			
	Әңгіме: *– Ұқыпты бала әрқашан үнемді болады. Ол суды да, тағамды да ысырап етпейді. Ұқыптылық – жақсы мінездің белгісі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішіп отырғанда арқамызды түзу ұстап отырамыз. Бұл денсаулыққа пайдалы әрі ыңғайсыз жағдайдың алдын алады.*	***Әңгіме:*** *– Бір түйір дәннің артында көп еңбек бар. Асты төкпей, үстелді былғамай, таза ұстау – мәдениеттің көрінісі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішкен кезде орыннан тұрып жүгірмейміз. Қолымыздағы ыдыс сынуы немесе төгілуі мүмкін.*	***Әңгіме:*** *– Суды дұрыс пайдаланған адам табиғатты қорғайды. Жуынғанда немесе ыдыс жуғанда суды ағызып қоймай, тек қажетіне қолдануымыз керек.* ***Қауіпсіздік:*** *– Су ішкенде асықпай жұтамыз, күлін сөйлеп ішпейміз. Бұл – қауіпсіздіктің бір шарты.*	***Әңгіме:*** *– Балалар, ас ішкенде көзіміз тойып, көп алып қоюға болмайды. Өзімізге қажет мөлшерді ғана алып, тауысып жеген дұрыс. Бұл – үнемділіктің белгісі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ыдысты үстел үстінде ұстап, абайлап пайдаланамыз. Қолды сермеп сойлемейміз, өйткені ыстық ас төгіліп кетуі мүмкін.*
Балалардың дербес іс-әрекеті	*қимылды ойын: Менің зымыраған көңілді добым.*	*Кішкене қоян, шыға гөй...* *Бір топ бала тәрбиешімен бірге дөңгелене тұра қалады. Тәрбиеші*	*«Қыдыруға барайық»* *Балалар алаңның (бөлменің) жан-жағына қойылған орындықтарда*	*Өз түсіңді тап.* *Балалар үш-төрт жалаушалар алады. Біріншісі – жасыл, екіншісі –*

(қимылдық, ұлттық, сюжетті-рөлдік, үстел үсті-баспа және басқа ойындар), бейнелеу іс-әрекеті, кітап қарау және басқалары)	*Ойнаушы балалар тобы (5-6 адам) жартылай дөңгелек құрып, тәрбиешінің жанында тұрады. Допты бейнелейтін бір бала орнында тұрып секіреді, ал тәрбиеші алақанын оның басына қойып, мынадай өлең айтады.* ***Көңілді добым, о , менің,*** ***Домалап қайда жөнелдің?*** ***Қызыл, сары, көгілдір,*** ***Жел аяқсың-ау өзің бір!*** *Бұдан кейін доп қашып кетеді, тәрбиеші балалармен бірге оны ұстайды. Ойын жаңа доппен қайта басталады. Балалар ойынды әбден үйреніп игергенде, бәріне де доп сияқты секіруді ұсынуға болады.*	*кім кішкене қоян болады деп сұрайды. Бәрі айналып жүріп мынадай өлең айтады.* ***Жүр, көжегім, шыға гой,*** ***Сұр көжегім, шыға гой!*** ***Айтқанымды ұға гой.*** ***Міне, былай шыға гой!*** *Кішкене деп атаған бала ортаға шығады. Өлеңнің ендігі шумағын айтып болғаннан кейін, барлық ойнаушылар, қоянға не істеу қажеттігін көрсеткендей, тиісті қимылдар жасайды. Ол да балалардың істеген қимылдарын қайталайды.*	*отырады. Тәрбиеші балалардың біреуіне жақындап келеді де оны өзімен бірге қыдыруға шақырады. Ол бала тәрбиешінің артына тұрады. Ендігі бала одан кейін тұрады да, тағы сондай. Тәрбиеші осылайша 6-8 баланы жинайды да, олармен бірге алаңды бір-екі айналып өтеді. «Үйге, үйге!» деген сигнал бойынша балалар өз орындарына жүгіреді. Тәрбиеші басқа балаларға келеді, ойын одан әрі жалғастырылады.* ***Дене тәрбиесі*** ***Кіріспе бөлім*** *Сәлеметсіңдер ме, балалар! Біз бүгін көңілді аңдар боламыз. Сендер қандай аңдарды білесіңдер? Жарайсыңдар. Біз оларға еліктеп, қимылдарын қайталаймыз. Ал, кәнеки, аңдар, маған құлақ салыңдар! Барлық қимыл-қозғалысты біз сәтті орындаймыз.* *Оңға бұрылып бір қатармен сапқа тұрады. Бір қатармен сапта жүру.* *Аяқтың ұшымен жүру, қолдарын беліне қояды – «түлкі ақырын таяп келеді»,* *табанының ішкі жағымен жүру – «аю талтаңдап келеді», кәдімгі жүріспен кезектесіп жүреді.* *Алға қарай секіру – «қояндар секіреді».* *Бір қатармен жүру, жүгіру, «қасқыр жортып келеді».* *Жүру және жүгіру, конустардың арасынан жыланша жүру – «жылан жорғалайды».* *Шеңбер бойымен тұру.*	*көк, үшіншісі – сары жалауша алады да 4-6 адамнан бөлменің (алаңның) бұрыштарында топтасады. Әр бұрыштағы тұғырдың үстіне тәрбиеші әр түрлі жалаушалар (жасыл, көк, сары) қояды.* ***Тәрбиешінің: «Қыдыруға барыңдар»,*** *- деген сигналы бойынша балалар топтанып немесе жеке-жеке алаңды (бөлмені) аралап кетеді. «Өз түсіңді тап деген жаңа сигнал бойынша балалар өздеріне лайықты түстегі жалаушаға қарай жүгіреді.*

			Негізгі бөлім. ***Жалпы даму жаттығулары Түлкіге арналған қолғап.*** *Б.қ.: аяқтар табан қашықтығына сәйкес.* *1 – қолды алға созамыз, 2,3 – қолдың басын айналдырамыз, 4 – төмен түсіреміз. 4–5 рет.* ***Тиін ініңде.*** *Б.қ. – бұрынғы. 1 – аяғының ұшымен көтеріледі, қолдарын жоғары көтереді,* *2 – б.қ. 4–5 рет.* ***Құндыздар отын жаруда.****Б.қ.: аяқты иық бойымен қояды, саусақтарын айқастырып құлып жасайды, 1 – қолды бастан асыра жоғары көтереміз, 2 – алға қарай еңкейеміз – 4 рет.* ***Ал, кірпіде –саңырауқұлақ.*** *Б.қ.: аяқты табан қашықтығына сәйкес қойып тұру, қолдары төмен түсірілген.* *1 – отырады, қолын еденге тірейді, 2 – тұрады, б.қ.,4 рет қайталау.* ***Қоянға арналған пималар.*** *Б.қ.: түрегеп тұрады, қолдарды белге қояды. Бір орында тұрып кезекпен секіреді, жүреді.* *Қимылдың негізгі түрлері:* *1.Қолды белде ұстап, текшелерден аттап, соқпақпен (жолмен)жүру.* *Түлкі келеді көпірмен, Құйрығы оның бұлғаңдап.* *Қолындағысын түсірмей Серуендейді масайрап.* ***2.Сәкі үстінде торттағандап еңбектеу.*** *МаймақаяқаюларОрмандажүрсеру ендеп. Бөренеденолжылдам,*	

			Ептілікпен аттады. Қабырғасын ауыртпай Керіліп ол алды. Қимыл-қозғалыс ойыны: «Қояндар мен қасқыр».	
Балалармен жеке жұмыс	***Тақырыбы: «Айна»*** ***Мақсаты:*** *Эмоцияны тану, өзін-өзі көру арқылы танысу.* ***Шарты:*** *Бала айнаға қарап тұрады. Тәрбиеші: «Қуанышты бет көрсет», «Ашулы бет көрсет» дейді. Бала эмоцияны бейнелейді.*	***Тақырыбы: «Жылы алақан»*** ***Мақсаты:*** *Сенімділік пен мейірімділікті дамыту.* ***Шарты:*** *Тәрбиеші баланың қолын ұстап: «Сен мейірімдісің, сен ақылдысың» дейді. Бала да жылы сөз қайталайды.*	***Тақырыбы: «Қай дыбысты естідің?»*** ***Мақсаты:*** *Есту зейінін дамыту.* ***Шарты:*** *Тәрбиеші қоңырау, барабан немесе қасықпен дыбыс шығарады. Бала қандай дыбыс екенін табады.*	***Тақырыбы: «Сиқырлы суреттер»*** ***Мақсаты:*** *Шығармашылық қиялды дамыту.* ***Шарты:*** *Балаға жай ғана сызық немесе нүкте беріледі. Ол одан сурет шығарады (күн, бұлт, алма).*
Серуенге дайындық	*«Еңбегі адал жас өрен»-өз-өзіне қызметтетуге тәрбиелеу. Серуен кезінде қауіпсіздік ережелерін түсіндіру.*			
	Серуенге шығу. Балалардың киіну реттілігін бақылау, киінгенде түймелерін қадап, аяқ киімінің бауын байлауды , киіміндегі олқылықтарды жөндеуді қадағалау. Киім шкафтарын таза ұстау және жинау	*Серуенге шығу, балаларды біртіндеп киіндіру, киімдерінің дұрыс киілуін қадағалау, қатармен жүруге дағдыландыру.*	*Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу.*	*Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киім шкафтарын таза ұстау және жинау*
Серуен	***Картотека № 20*** ***Боранды бақылау.***	***Картотека № 15*** ***Өсімдіктердің қысқы тіршілігін бақылау.***	***Картотека № 9*** ***Қырауды бақылау.***	***Картотека № 14*** ***Торғайды бақылау.***
	Серуен кезінде экологиялық мәдениет қалыптастыру, табиғатқа қамқорлық таныту. ***Таңғы серуенді бекіту.***			
Балалардың үйге қайтуы	*Өнегелі-15 минут. Ата-анамен баланың іс-әрекеті туралы әңгіме жүргізу.*			
	Бүгін балалар «Дүкен» ойынын ойнады. Сөйлесу және сату–алу рөлдерін меңгерді. Үйде ойыншықтармен «дүкенге бару» ойынын ойнаңыз.	*Бүгін балалар «Дүкен» ойынын ойнады. Сөйлесу және сату–алу рөлдерін меңгерді. Үйде ойыншықтармен «дүкенге бару» ойынын ойнаңыз.*	*Бүгін балалар қағазды қиып, желімдеп аппликация жасады. Қол икемділігін дамытты. Үйде қарапайым аппликация жасауға мүмкіндік беріңіз.*	*Бүгін балалар «Жыл мезгілдері» суреттерін қарап, айырмашылықтарын атады. Ойлауын дамытуға тырысты. Үйде суреттерді пайдаланып, «Қай мезгіл?» ойынын ойнаңыз.*

Тәжірибеші

Тәрбиелеу-білім беру процесінің циклограммасы

Топ: Орта топ
Балалардың жасы: 3 жас
Қандай кезеңге жасалды: 22.12 – 26.12.2025ж

Күн тәртібінің үлгісі	Дүйсенбі	Сейсенбі	Сәрсенбі	Бейсенбі	Жұма
Балаларды қабылдау	*Күй күмбірі – ұлттық өнерді қадірлеуді үйрету.*	*Күй күмбірі – әдеп пен сыйластыққа тәрбиелеу.*	*Күй әуені - рухани байлыққа жетелеу.*	*Күй күмбірі – достық пен татулыққа тәрбиелеу.*	*Күй күмбірі – елін сүйген ер болуға тәрбиелеу*
	Баланы сабырлы үнмен қарсы алу. «Сәлеметсің бе?» деп жауап беруге бағыттау. Ойын бұрышына шақыру. Баланың мінез-құлқын бақылау.	*Баланы есімімен шақырып қарсы алу. Достарына қол бұлғауға үйрету. Сурет салуға немесе бояуға бағыттау.*	*Баланы жылы жүзбен қарсы алу. Киімін шешуге бағыт беру Қуыршақ бұрышына бағыттау. Достарымен ойынға тарту.*	*Баланы жылы жүзбен қарсы алу. Киімін шешуге бағыт беру Қуыршақ бұрышына бағыттау. Достарымен ойынға тарту.*	*Баланы есімімен атап қарсы алу. Жылы сөзбен қолдау көрсету. Үстел үсті қарапайым ойындарға бағыттау.*
Ата-аналармен немесе баланың басқа заңды өкілдерімен әңгімелесу, кеңес беру	*Өнегелі 15 минут – ата-анаға бала денсаулығы, мінез –құлқы туралы кеңес беру.*				
	Әңгіме: *Ынтымақ – достық пен бірліктің кепілі. Ынтымақ бар жерде татулық болады.* ***Кеңес:*** *Балаңызды достарымен тату ойнауға, ренжіспеуге үйретіңіз.*	***Әңгіме:*** *Қанағатшылдық – бақыттың бастауы. Қанағатшыл бала қолындағы барға шүкір етеді.* ***Кеңес:*** *Балаңызды бар нәрсеге қанағат етуге, артық сұрамауға үйретіңіз.*	***Әңгіме:*** *Арман – баланың болашағына жетелейтін күш. Армандаған бала мақсатына жетеді.* ***Кеңес:*** *Балаңызды өз армандарымен бөлісуге, сурет салып көрсетуге үйретіңіз.*	***Әңгіме:*** *Арман – баланың болашағына жетелейтін күш. Армандаған бала мақсатына жетеді.* ***Кеңес:*** *Балаңызды өз армандарымен бөлісуге, сурет салып көрсетуге үйретіңіз.*	***Әңгіме:*** *Қамқорлық – сүйіспеншіліктің белгісі. Қамқор бала айналасына жанашыр болады.* ***Кеңес:*** *Балаңызды жануарларды аялауға, досына қамқорлық жасауға үйретіңіз.*
Балалардың іс-әрекеті (ойын, танымдық, коммуникативтік, шығармашылық, эксперименталдық, еңбек, қимыл, бейнелеу, дербес және	***Картотека № 3*** ***Дид ойын: «Суретші қай жерде қателесті?»*** ***Мақсаты:*** *Балалар суреттегі сәйкессіздікті таба алады.*	***Картотека № 9*** ***Дид ойын: «Құстарға көмек береміз»*** ***Мақсаты:*** *Балалар Құстарды атап, өз ойын айта алады.*	***Картотека № 5*** ***Дид ойын: Қайсысы қайда тіршілік етеді.*** ***Мақсаты:*** *жануарларды ұқсас белгілеріне қарай табу, олардың мекен-жайын анықтай алады.*	***Картотека № 6*** ***Дид ойын: «Кімге не керек»*** ***Ойынның мақсаты:*** *Түрлі мамандықтың еңбек құралдарын танып атай алады.*	***Картотека №4*** ***Дид ойын: «Экологиялық багдаршам»*** ***Мақсаты:*** *Балаларды табиғат сұлулығын көріп, оны қорғай білу туралы түсінеді*
	Әлеуметтік-эмоционалды дағдыларды қалыптастыру картотекасынан				

басқалары)					
Ертеңгілік жаттығу	*Желтоқсан айының 4-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Желтоқсан айының 4-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Желтоқсан айының 4-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Желтоқсан айының 4-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Желтоқсан айының 4-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*
	Жалпы даму жаттығуларын дұрыс жасай отырып, баланың қимыл-қозғалысын шыңдау. *Жаттығу кешені қосымша тіркелген*				
Таңғы ас	*Үнемді тұтыну - Суды, тамақты үнемді тұтыну жолдарын түсіндіру. Қауіпсіздік ережесін ескерту*				
	Әңгіме: *– Дастарқандағы асқа «Рахмет» десек, ол бізді тәрбиелі әрі сыпайы етеді.* ***Психологиялық тәрбие:*** *– Алғыс айту балаға ризашылық пен мейірімділік әдетін қалыптастырады.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішіп болған соң ыдысты абайлап қоямыз, сындырып алмау үшін.*	***Әңгіме:*** *– Ас ішіп болған соң «Рахмет» деу – әдептіліктің белгісі. Бұл бізді сыпайы етеді.* ***Психологиялық тәрбие:*** *– Алғыс айтқан бала жүрегінде ризашылықты қалыптастырады.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішіп болған соң ыдысты үстелге абайлап қоямыз, сындырып алмау үшін.*	***Әңгіме:*** *– Жемістер мен көкөністер бізге қуат береді. Сүт өнімдері мен ет те дәруменге толы. Оларды жесек, сергек жүреміз.* ***Психологиялық тәрбие:*** *– Сергек бала ойнағанда да, үйренгенде де көңілді болады.* ***Қауіпсіздік:*** *– Жемісті асықпай, жақсылап шайнап жейміз.*	***Әңгіме:*** *– Нанда да дәрумен бар. Бір түйірін де жерге тастамайық.* ***Психологиялық тәрбие:*** *– Қадірлей білетін бала үлкенге де, кішіге де құрметпен қарайды.* ***Қауіпсіздік:*** *– Нанның үгіндісін жерге тастамаймыз, дастарқанды былғамаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Ас ішкенде досымызға кедергі жасамай, оған үлгі болайық. Қамқорлық – достықты нығайтады.* ***Психологиялық тәрбие:*** *– Қамқор бала мейірімді, жүрегі кең болады.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қолымыздағы қасықты сермемейміз, басқаларға тигізбей ұстаймыз.*
Ұйымдастырылған іс-әрекетті өткізуге дайындық (бұдан әрі – ҰІӘ)	***«Қамқор» жобасы*** ***Ойын: «Достық көпірі»*** *Балалар екі-екіден қол ұстасып көпір жасайды. Басқалары сол көпірдің астынан өтеді: «Мен саған қамқормын!» дейді.* ***Мақсаты:*** *достық пен бірлікті нығайту.*	***«Шабыт» жобасы*** ***Ойын: «Өз әуеніңді шығар»*** *Балалар кезекпен қолын шапалақтап, ырғақ шығарады. Басқалары қайталайды.* ***Мақсаты:*** *шығармашылықты дамыту, өзін еркін көрсету.*	***«Еңбегі адал жас орен» жобасы*** ***Ойын: «Кімге көмектесеміз?»*** *Тәрбиеші сурет көрсетеді: ауыр сөмке көтеріп келе жатқан әже. «Қане, қалай көмектесеміз?» Балалар: «Сөмкесін көтереміз», «Жолдан өткіземіз».* ***Мақсаты:*** *еңбек пен көмектің маңызын түсіндіру.*	***«Ұшқыр ой алаңы» жобасы*** ***Ойын: «Жалғастырып айт»*** *Тәрбиеші бастайды: «Күн жылы болса...» Балалар: «Ойнаймыз», «Жүгіреміз».* *Мағынасы: қиялды дамыту.*	***«Балалар кітапханасы» жобасы*** ***Ойын: «Суреттегі ертегі»*** *Тәрбиеші ертегіден сурет көрсетеді. Балалар: «Бұл – Қызыл телпек», «Бұл – Бауырсақ» деп атайды.* *Мағынасы: кейіпкерді тану, сөздік қорды дамыту.*
Кестеге сәйкес ҰІӘ	***«Балалар кітапханасы»*** *– қыс туралы тақпақ, өлең, әңгіме оқу арқылы балалардың тілін дамыту, сөздік қорын байыту.* ***«Ұшқыр ой алаңы»*** *– қысқы құбылыстарды талқылау (қар неге жауады, су неге қатады), сұрақ-жауап арқылы ойлау қабілетін дамыту.* ***«Шабыт» жобасы-*** *Экологиялық мәдениетті қалыптастыру мақсатында қысқы табиғат көрінісін түсіндіру үйә.*				

Қызығушылықты ояту.
Балалар біздің топқа қар ұлпалары ұшып келді қараңдаршы. (жіпке байланған қар ұлпалары топқа ұшыру) Олар бізге тапсырмалар әкелген. Қараңдаршы неткен жылтырақ.
Ой қозғау.
1-қар ұлпасын алу
1-тапсырма.Қыс мезгілі туралы айт
Мнемотехника арқылы қыс туралы әңгіме құрастыру.

Балаларды топқа бөлу. Мнемотехника бойынша шығармашылық жұмыс.
1-топ: *Суреттегі қыс мезілін құрастыру.*
2-топ: *Аққала жапсыру*
3-топ:*Шыршаны трафарет арқылы салу,ойыншықтарын бояу.*
4- топ: *құстарға жем жасау.*

Қызығушылықты ояту.
*Тәрбиеші: Бүгін таңертең балабақшаға жұмысқа барсам, ақ тон киген, қалпақ киген, қолында сиқырлы таяқшасы мен сандығыбар аппақ қызды кездестірдім. Бұл қыз кім болды деп ойлайсың?****(жауабы қыс)***
Бізге көптен күткен қыс келді, бізге өз сыйын берді - сандықша - мінекей!
Балалар, мұнда сұрақ, жұмбақтар, сыйлықтар, тосын сыйлар бар, соларға жауап беруіміз керек.
Әрбір дұрыс жауап үшін мен қар ұшқынын беремін, ал ең ақылдысы соңында марапатталады.
Ой қозғау.
Тәрбиеші: Енді қысқы сандықта қандай тапсырмалар бар екенін көреміз
Бір бала сөмкеден тапсырма картасын шығарады.
Бірінші тапсырма.
Сұрақтарға жауап бер:
-Қыс қашан келеді? (күзден кейін)
-Қыста күн қалай жарқырайды? (күн жоғары емес және аз қызады; ол жарқырайды, бірақ қызбайды)
-Қыста аспан қандай болады? (аспан жиі сұр, оның үстінде бұлттар бар, қар жауатын бұлттар)

Музыкалық дыбыстар. Тосын сәт
Перде ашылып, барлығы дамыту орталығына келеді.
Көрініс қысқы орман түрінде рамкаға салынған.
- Міне, біз қысқы орманға келдік. Қысқы орманда не көріп тұрсыңдар?
Дид ойын: «Қар»
Шарты: *Қар сөзіне анықтамаларды таңдау.Қарды тексеру (ақ, суық, таза, үлпілдек, жарқыраған, күміс, кристалды, жабысқақ, ұсақталған, ылғалды).*
«Қар» сөзіне етістіктерді таңдау (барады, жатады, айналады, сықырлайды, ұшқындайды)
Шығармашылық орталық
Дид ойын: «Қар үйіндісі»
Шарты: *Қиылған суреттен құрастырып қар үйіндісін шығару.*
Ой қозғау.
- Иә, балалар, қыс мезгілі жылдың өте әдемі мезгілі. Қыс туралы тақпақтар тыңдау.
Уақыт мол бөлеміз,
Қыс қызығын көреміз.
Сары аязға шыңдалып,
Шымыр болар денеміз.
Балаларды мадақтау
Дид ойын: «Кім тапқыр?»
Жұмбақ жасыру.
Қалбалақтап ұшады.

Тосын сәт
Ал бүгін мен сендерді ертегілер мен ғажайыптарға толы ертегідегі қысқы орманға серуендеуге шақырамын! Менімен саяхаттағыңыз келе ме? - Иә!!! Бірақ біз орманға қалай барамыз. Шанамен баруды ұсынамын. Жолға дайындалуды бастайық, қыста орманда суық, сондықтан жылырақ киіну керекпіз.
Дид ойын: «Санамақ сыры»
1-дегенім бөрік
Кисең бойға көрік.
2-дегенім етік
Киер сәнді етіп.
3-Дегенім ішік
Теріден тігер пішіп.
4-Дегенім тымақ
Қыста кисең жылы-ақ.
5-Дегенім байпақ
Іші жылы тайпақ.
Ой дамыту.
Балалар, біз енді залда емеспіз, сиқырлы орманға кірдік, айнала тыныштық. Балалар, сендер шалғында не көріп тұрсыңдар? - шыршалар. Олар қандай?- Үлпілдек, жасыл, үлкен және кіші. Қанша? Олар қандай түсті? Балалар, біз ертегі орманындамыз, дәл осы жерде көптеген кереметтер орын алады!

Тосын сәт.
Қонаққа аққала келеді .
Тәрбиеші : Ол тура бізге қар үйінділері арқылы келді .... балалар не келді? (қар адамы) .
Қар адамы қайдан келдің?
Біз кеше жаяу жүрдік
Ал біз сені көрмедік ...
Аққала : *Мен қысқы ертегіден келдім,*
Мен сендерге шана әкелдім (ойыншық шаналарды көрсетеді) .
Мен оны сендергеойнауүшінберемін.
Ал меніңкететін кезімболды, әйтпесеріпкетуіммүмкін.
Қызығушылықты ояту.
Біз бүгін Нағыз галым ретінде ғылыми-зерттеу жұмыстарымен айналысатын боламыз. *Осы жұмыстың арқасында біз көптеген қызықты нәрселерді үйренеміз. Зерттеушілер* ***тәжірибелер*** *жасап, ғылыми жаңалықтар ашады.*
Ендеше біз бүгін бірнеше ***тәжірибелер жасап , қардың*** *қасиеттерін анықтаймыз*
Ой дамыту.
Қар дегеніміз не ?
Қар – *жерге түсетін жауын-шашын түрі. Ол кішкентай мұз кристалдарынан тұрады.* ***Қар*** *, жаңбыр сияқты, бұлттан жауады. Су буы жер бетінен өте жоғары көтеріледі.*

	2- тапсырма: Қыс сөзіне ассоциациялар Дид ойын: «Сөз ойла, тез ойла» **Шарты:** Балалар доппен ойнауға шақырылады, бала сөзді атап - допты басқа қатысушыға лақтырады. Мыс: Аяз, қар..... **3-тапсырма.** **Қыс мезгіліндегі құстар туралы айт.** **Дид ойын: «Құстар бөлігін тап, ата»** **Шарты:** Қиынды суреттерден құстардың бөлігін тауып құрастыру. қарғалар, торғайлар, көгершіндер т.б Құстарға қалай көмектесеміз? Немен тамақтандыруға болады? Не беруге болмайды? Балалардың жауаптары: қоректендіргіштер жасау. Тамақты жерге, қарға лақтыруға болады. ақ нан, печенье үгіндісі, жүгері, күнбағыс тұқымы, асқабақ тұқымы, бидай, жеміс бөліктерімен тамақтандыру керек. **Сергіту сәті:«Қыс қызығы»** **4-тапсырма. Дид ойын: «Қысқы киім»** Қыста дала суық,	-Қыста қандай ағаштар болады? (ағаштар жалаңаш, жапырақсыз, тек қарағайлар мен жасыл шыршалар тұрады; ағаштар қыста демалады) Қыста өзендерде не болады? (мұзбен жабылған) Қыста адамдар қалай киінеді? (жылы) Құстар мен жануарлар қыста өздерін қалай ұстайды? -Балалар қандай қысқы қызықтарын білесіңдер? (әр жауап үшін балаларға бір снежинка беріледі) А3 форматқа суреттерді осы жауаптар бойынша бойынша жапсыру, құрастыру, бояу. **Келесі бала тапсырма жазылған екінші картаны шығарады.** **Екінші тапсырма.** **Дид ойын:«Таңда, атын, есте сақта»** мысалы: қыс суық, қарлы, аязды, ұзақ, т.б.) -қыс (суық, қарлы, қарсыз, аязды, ұзақ, боран, жұмсақ, қатал, орыс) **Келесі бала сөмкеден тапсырма жазылған үшінші картаны шығарады.** Үшінші тапсырма. **Дид ойын: «Кім тапқыр?»** Жұмбақ жасыру. Жұмбақтың шешуін сұрақтар қоя отырып, жауап алу	Қанаты талып, Жерді барып құшады. **(Қар)** Қолы мен қаламы жоқ, Бірақ сурет салады көп. **(Аяз)** Қыста шыны боп қатады, Жылыды су боп жатады. **(Мұз)** Мүлгіп тұрған бақ тыныш, Ораныпты ақ күміс. **(Қырау)** Көлдің беті көк әйнек, Сырғанауға, тым әйбат! **(Мұз)** Тікен, тікен, тік біткен. Қысы, жазы бір түсте. **(Шырша)** **Шығармашылық орталық** **Балаларды топқа бөлу.** **1-топ:** Трафарет арқылы шыршаны бояу. **2-топ:** Ермексаздан шыршаға ойыншықтар мүсіндеу, саусақ арқылы ермексазды жапсыру **3- топ:** Шыршаның қасына аяз атаны жапсыру -Шыршаның түсі қандай? Шыршаның бойлары бірдей ме? **(Жасыл. Бойлары аласа-биік)** - Орманда тағы нелер бар екен? Қоян шыршаның түбінен секіріп шығады. **Қоян:** - Ой, саламатсыздар ма, балалар? Орманда не істеп жүрсіңдер? (Қоянмен амандасады)	Балалар, енді бастарыңды көтеріңдер, не көріп тұрсыңдар? Бұлт. Жоғарыда қандай үлкен бұлт бар. Ал қыста бұлттан не түсуі мүмкін деп ойлайсыңдар? - Қар. Ол қандай?- Ақ, үлпілдек, жеңіл, өрнекті. Ой, балалар, қараңдаршы, шыршаның астына қанша қар жауған! Балалар шыршаға жақындайды, педагог бір шелек қар шығарады. Балалар қарды алақандарына алады. Оның не екенін көрейік? – Ақ, жеңіл, жұмсақ. Ал қардан не жасауға болады? - Одан мүсіндеуге болады. аққала. Енді қарды жұдырығыңа қыс, не болды?- Су ағып жатыр, суықты қолыңмен сезінесің, әрине, өткені қыс суық, аязды жақсы көреді. Қолымыз жылы, сондықтан қар бірте-бірте еріді. Қандай суық қар, қолымызды кептіріп алайық. **Сергіту сәті:** Боран соғар оң жақтан. Боран соғар сол жақтан, Қар лақтырып ойнаймыз, Су ағады қолғаптан. **Тіл ұстарту жаттығуы:** Ыс-ыс-ыс-келді қыс. Ғы-ғы-ғы-шаңғы. Ақ-ақ-ақ-аққала.	Кристалл үнемі өсіп, ақырында әдемі жұлдызға айналады. Қарды тамашалай отырып, біз қар бүршіктерінің пішіні ауа райына байланысты өзгеретініне назар аударамыз. **Тәжірибе №1** **«Қар қасиеті»** - Біздің үстелде, стақанда бір кесек қар **жатыр** . Алдымен алақаныңызға қараңыз, олар қаншалықты құрғақ? **Қарды** қолыңа алып , оның не екенін айт. **Қортынды:** Жауаптар: суық, ақ, жарық. **Тәжірибе№2** **«Қардың еруі»** **қолымыздағы қарға не болатынын көрейік.** Қар қолымыз жылы болғандықтан еріп кетті, қар тек салқын жерде ғана өз қалпын ұстап тұрады. **Қортынды: Қар еріп, суға айналды.** **3-тәжірибе** **«Қарды бояуға бола ма?»** **Қарды** қарапайым тағамдық бояғыштармен немесе бояулармен бояуға болады және оның қалай боялатынын, бояу қар массасына қандай жылдамдықпен енетінін дәл бақылау керек. **4-тәжірибе «Еріген суды сүзу»**

	сондықтан адамдар жылы киінеді. Ендеше ұл мен қыздың киген киімдерін айт. *Сұраққа жауап бер:* *Ұл мен қыз қайда барады?* *Бала басына не киіп алған? Ал қыз?* *Бала қандай куртка киген?* *Қыз қандай пальто киген?* *Курткада неше қалта бар? Ал пальтода?* *Бала орамалды қалай байлады? Ал қыз?* *Бала аяғына не киіп алған? Ал қыз?* *Кімде қолғап бар? Кімде қолғап жоқ?* *Жарайсыңдар!* ***Рефлексия*** *Тәрбиеші. Балалар, сендер барлық тапсырмаларды орындадыңдар.* ***Дене тәрбиесі*** ***Кіріспе бөлім*** *Сәлеметсіңдер ме, балалар! Біз бүгін көңілді аңдар боламыз. Сендер қандай аңдарды білесіңдер?* *Жарайсыңдар. Біз оларға еліктеп, қимылдарын қайталаймыз. Ал, кәнеки, аңдар, маған құлақ салыңдар! Барлық қимыл-қозғалысты біз*	*Қолымен қаламы жоқ,* *Бірақ сурет салады (Аяз)* *Көлдің беті көк әйнек,* *Сырғанауға тым әйбет.* *(Мұз)* *Аспаннан ақ ұлпа борады,* *Қырқаны сейсепке орады.* *(Қар)* *Жерді тырнап, бұтаны ырғап,* *Шөпті сыйпап, ұшады зырлап* *Жанын қинап,* *Ұлиды зарлап. (Боран)* ***Балалар дорбадан төртінші картаны шығарады.*** ***Төртінші тапсырма.*** ***Дид ойын:«Керісінше айт»*** *- жазда ыстық күн, қыста суық күн* *- жазда күн ұзақ, ал қыста - (қысқа)* *- жазда күн жылынады, ал қыста - (жылынбайды)* *- көктемде өзендегі мұз жұқа, ал қыста - (қалың)* *- кейбір мұз айдындары ұзын, ал басқалары (қысқа)* *- Қар жұмсақ, ал мұз (қатты)* *(қар бүршіктері түседі)* ***Балалар тапсырма жазылған бесінші картаны шығарады.*** ***Бесінші тапсырма.*** ***Дид ойын: «Қысқа не керек?»*** *Балалардың алдына коньки, велосипед, мұз айдыны, шаңғылар, роликтер, секіргіш*	*Саяхатқа келдік!* *- Балалар, біздер аңдар туралы өлеңдер білеміз бе? Кәне, кім айтады?* ***Тақпақ*** *Қайшы құлақ қоянмен,* *Ақшыл түске боялдым.* ***Қоян:** - Ой, қандай керемет!* ***Қоян:** Менімен ойнайсыңдар ма балалар? Ендеше қимылдық ойын ойнайық.* *Аяз десем- секіреміз,* *Шуақ десем- тоқтаймыз (2 рет ойналады)* ***Тәрбиеші:** - Балалар біздің балабақшаға қайтатын уақытымыз болды.* ***Қоянмен қоштасайық!*** ***Тіл ұстарту жаттығуы.*** *ЫС-ЫС-ЫС* *КЕЛДІ МІНЕ ҚЫС* *АР-АР –АР* *ҚАЛЫҢ ЕКЕН ҚАР* *АН-АН –АН* *ШАҚЫРАДЫ ОРМАН.* ***Балаларды мадақтау.*** ***Дене тәрбиесі*** ***Кіріспе бөлім. Амандасу*** *Тиін балаларды қарсы алады.* *Алақанды соқ-соқ,* *Аяқпенен топ-топ.* *Шынтақтардабүгілді,* *Көздеріміз жұмылды.* *Тиін, тиін, ұйықтама,* *Бізбен бірге сен ойна.* *Тізбекте бір-бірден қолдарына бүршік ұстап*	*Қа-қа-қа-қар.* *Ық-ық-ық-суық.* ***Біздің қайтатын уақытымыз келді.*** *Біздің келгенімізді жануарлар , құстар білсін, біз мына шыршаларды безендіріп кетейік.* ***Шығармашылық жұмыс.*** ***Мына шыршалар қандай үлкен-кіші.*** *Үлкен шыршаның шамдарын бояп берейік.* *Кішкентай шыршаға ойыншықтар жапсырып берейік* *Енді балалар мен сиқырлы таяқшаны сермесем көзді ашып жұмғанша тобымызға жетеміз.* *Балабақшаға оралу.* *Балалар сендерге саяхат ұнады ма?* ***Топтық жұмыс.*** ***Дид ойын: «Қысқы пейзаж»*** ***Шарты:** Қиылған суреттерден қыс көрінісін құрастыру*	*Қардан алынған суды сүзгіден өткіземіз* *Сүзгіде кір қалды.* *Қорытынды : **Қардың құрамында кір бар .*** *Сондықтан қар суы өте лас болғандықтан ішуге болмайды.* *Жарайсың! Бүгін өте жақсы жұмыс істедіңдер.* *-Балалар, сендерге ғалым, зерттеуші болған ұнады ма?* *Балаларды мадақтау.* ***Музыка*** ***Тақырыбы: «Айнала ақша қар»*** *Балалармен әндетіп амандасу. Өткен сабақтағы материалдарды еске түсіріп, үзінділер айту. «Қандай музыка тыңдадық?» деген сұрақтарға толық жауап талап ету. Табиғатта неше түрлі құбылыстар болатынын білеміз. Қазір жылдың қандай мезгілі, бұл кезде қандай құбылыстар болады, не жауады? Қыста қандай ойындарды көп ойнайсыңдар? Әрине, шанамен сырғанақ тебесіңдер, аққала соғасыңдар, міне, бүгінгі сабағымыз осы тақырыптың айналасында өтеді.* ***Музыка тыңдау:** «Орманшы» (муз. Т. Қоңыратбай, сөзі Б. Әбдіразақов).* *Балалар тыңдаған әннің мазмұны, көңіл күйі туралы*

	сәтті орындаймыз. Оңға бұрылып бір қатармен сапқа тұрады. Бір қатармен сапта жүру. Аяқтың ұшымен жүру, қолдарын беліне қояды – «түлкі ақырын таяп келеді», табанының ішкі жағымен жүру – «аю талтаңдап келеді», кәдімгі жүріспен кезектесіп жүреді. Алға қарай секіру – «қояндар секіреді». Бір қатармен жүру, жүгіру, «қасқыр жортып келеді». Жүру және жүгіру, конустардың арасынан жыланша жүру – «жылан жорғалайды». Шеңбер бойымен тұру. ***Негізгі бөлім.*** ***Жалпы даму жаттығулары*** ***Түлкіге арналған қолғап.*** *Б.қ.: аяқтар табан қашықтығына сәйкес. 1 – қолды алға созамыз, 2,3 – қолдың басын айналдырамыз, 4 – төмен түсіреміз. 4–5 рет.* ***Тиін ініңде.*** *Б.қ. – бұрынғы. 1 – аяғының ұшымен көтеріледі, қолдарын жоғары көтереді, 2 – б.қ. 4–5 рет.*	*арқан, шана, доп, скутер, теннис ракеткасы, таяқша бейнеленген карточкалар қойылады. шайба. Қысқы ашық ауада өткізуге қолайлы заттарды атау керек.* ***3. Қорытынды кезең*** *Тәрбиеші: Сиқырлы сандық бос, барлық тапсырмалар аяқталды. Жарайсыңдар, сендер жақсы жұмыс жасадыңдар, ал енді кімде қанша фишка бар екенін есептейік. (балалар фишкаларды санайды, Қар ханшайымы көп фишка жинағандарға медаль таратады). Тәрбиеші: Ал енді қонағымызбен қоштасайық. Біз оны жаңа тапсырмалармен күтеміз. (балалар қоштасады).* ***Қазақ тілі*** ***Тақырыбы: «Көңілді қыс. Ш. Мұхамеджанов.Сенің өмірің – сиқырлы әлем кітабынан»*** ***Шаттық шеңбері.*** ***II.Қызығушылықты ояту.*** *Топқа шар ұшып келу.* ***Дид ойын: «Көңілді сөз»*** ***Шарты:*** *Шарды бір-біріне беріп көңілді сөздер айту.* ***III.Ой қозғау*** *Сұрақ – жауап. Мнемо кестемен жұмыс. Қыс мезгілі туралы түсіндіру.*	*жүру.* ***Негізгі бөлім:*** ***Жалпы даму жаттығулары.*** ***Б.қ.: «Тик-так»*** *1. Аяқтары алшақ , қолдары белде. «Тик» сөзін айтып басты оңға қисайту , «так» сөзін айтып басты тік ұстау, басты солға қисайтып қайталау. (5 рет қайталау)* ***Б. Қ.: «Иықтың жүруі»*** *2. Аяқ иық көлемінде, қолдар иық үстінде. Иықты артқа, алдыға қарай айналдыру. /5 рет /* ***Б. Қ.: «Ағаштар тербеледі»*** *3. Аяқтар алшақ қойылған, қолдар жоғарыда. Оң жаққа, сол жаққа тербелу./6 рет /* ***Б.қ.: «Күнге жетемін»*** *4.Орнында тұрып секіру. (10-15 секунд)* ***Қорытынды:*** ***Тыныс алу жаттығулары:*** *араның дыбысын салу (з-з-з), мұрынмен дем алып, ауыздан демді шығару. Бастапқы қалыпқа келу. Негізгі қимыл- қозғалыс. Ойын түрінде негізгі қимылдарды орындау: «Саябақта»: Балаларды атын атап шақырады.* ***1.Түзу созылып жатқан жіптің үстімен жүру.*** *Тепе-теңдікті сақтау – қолдарын екі жаққа созады,*		*әңгімелеуі керек. Әннің әуенінен алған әсерлерін жеткізуін сұрау(көңілді, ашықжарқын, көңілсіз, мұңды).* ***Дауыс жаттығулары:*** *«Аққу» (Сүгір). Әуенді асықпай, төменнен жоғары қарай әндету. Әуенді «га-га» буынында орындау. Дауысты ашық «а» дыбысында емес, дөңгелете айтуға жаттықтыру.* ***Ән айту:*** *«Жасыл шырша» (муз. К. Қуатбаев, сөзі К. Шалқаров). Балалармен ән жылдың қай мезгілінде орындалатыны туралы әңгімелесу. Балалар жыл мезгілдері, ондағы мерекелер, мерекеге байланысты кейіпкерлер туралы пікірлерін жеткізеді. Педагог әуенді орындап, балалар мәтінін қайталап, әуенге қосылып үйренеді.* ***Музыкалық-ырғақты қозғалыс:*** *«Конькишілер вальсі» (муз. Ю. Слонов). Музыка әуеніне қосылып, ырғақты ұстай отырып мәнерлі қимыл жасауға талпындыру. Мұз үстінде қалықтап жүретін конькишілерге еліктеп сырғанай қимыл жасау.*

	Құндыздар отын жаруда. *Б.қ.: аяқты иық бойымен қояды, саусақтарын айқастырып құлып жасайды, 1 – қолды бастан асыра жоғары көтереміз, 2 – алға қарай еңкейеміз – 4 рет.* ***Ал, кірпіде – саңырауқұлақ.*** *Б.қ.: аяқты табан қашықтығына сәйкес қойып тұру, қолдары төмен түсірілген.* *1 – отырады, қолын еденге тірейді, 2 – тұрады, б.қ.,4 рет қайталау.* ***Қоянға арналған пималар.*** *Б.қ.: түрегеп тұрады, қолдарды белге қояды.* *Бір орында тұрып кезекпен секіреді, жүреді.* *Қимылдың негізгі түрлері:* *1.Қолды белде ұстап, текшелерден аттап, соқпақпен (жолмен)жүру.* *Түлкі келеді көпірмен,* *Құйрығы оның бұлғаңдап.* *Қолындағысын түсірмей* *Серуендейді масайрап.* ***2.Сәкі үстінде төрттағандап еңбектеу.*** *Маймақ аяқ аюлар*	*-Қазір қандай мезгіл?* *-Қыс мезгілінде қандай табиғат құбылыстары болады?* *-Несімен ұнайды?* *Қандай ойын түрлерін білесіңдер?* ***Сергіту сәті. «Боран»*** ***Сергіту сәті.*** *Боран соғар оң жақтан,* *Боран соғар сол жақтан,* *Қар лақтырып ойнасақ,* *Су өтеді қолғаптан.* ***Ой дамыту.*** ***Көңілді қыс.*** ***Ш. Мұхамеджанов.*** *Өлең жолдарын мәнерлеп оқу мағынасын ашу.* ***Көңілді қыс.*** *Бір топ бала сырғанап,* *Барады әне жарысып.* *Қалды артта қар алап,* *Іздерінен қар ұшып.* *Сұрақ – жауап.* *-Өлең жолдарында не туралы айтылған?* *-Қыс мезгілін қалай суреттеген?* ***Дид ойын: «Кім жылдам?»*** *Шарты: қысқы киімдерді құрастыру.*	*денесін түзу ұстайды, аяқтарын тек жіптің үстінеқояды.* *2.Еденде жатқан тақтайшада төрттағандап еңбектеу. Нұсқау – тақтайша үстімен ғана еңбектеу, бір-біріне кедергі келтірмеу.* ***Қимыл-қозғалыс ойыны: «Допты шеңбер бойымен»*** *– допты бір-бірінің қолына ұстату.*		

	Орманда жүр серуендеп. Бөренеденолжылдам, Ептілікпен аттады. Қабырғасын ауыртпай Керіліп ол алды. Қимыл-қозғалыс ойыны: «Қояндар мен қасқыр».				
Серуенге дайындық	*Еңбегі адал жас өрен - мақсаты: өзіне өзі қызмет көрсетуге тәрбиелеу. Серуен кезінде қауіпсіздік ережелерін түсіндіру.*				
	Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киім шкафтарын таза ұстау және жинау	*Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу, қатармен жүруге дағдыландыру.*	*Балалардың киіну реттілігін бақылау, киінгенде түймелерін қадап, аяқ киімінің бауын байлауды , киіміндегі олқылықтарды жөндеуді қадағалау.*	*Серуенге шығу, балаларды біртіндеп киіндіру, киімдерінің дұрыс киілуін қадағалау, қатармен жүруге дағдыландыру.*	*Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу.*
Серуен	***Картотека № 1*** *Қарды бақылау*	***Картотека № 20*** *Боранды бақылау.*	***Картотека № 15*** *Өсімдіктердің қысқы тіршілігін бақылау.*	***Картотека № 9*** *Қырауды бақылау.*	***Картотека № 14*** *Торғайды бақылау.*
	Серуен кезінде экологиялық мәдениет қалыптастыру, табиғатқа қамқорлық таныту. ***Қысқы серуен картотекасынан***				
Серуеннен оралу	*«Еңбегі адал жас өрен» - өз-өзіне қызмет жасау.*				
	Киімдерін шешу: *Әр бала өз киімін орнына қоюға үйренеді.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын жақсылап жууын қадағалау.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Жуыну кезінде тыныш болуға тәрбиелеу.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Ас алдында қолдарын жууын тексеру.*	***Киімдерін шешу:*** *Киімдерін шешіп, бір-бірінің заттарын алмауға үйрету.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын сабындап жууға бағыттау.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Сумен ойнамауды үйрету.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Балаларды асханаға отыргызу.*	***Киімдерін шешу:*** *Балаларды киімдерін ретімен шешуге дағдыландыру.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын жуған соң сүлгісін қолдану.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Жуыну кезінде суды төкпеуді түсіндіру.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Таза қолмен асханаға бару.*	***Киімдерін шешу:*** *Киімдерін бүктеп, шкафқа қоюға үйрету.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын сабындап жуу, сүлгісін таза ұстау.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Сумен ойнамай, тыныштық сақтау.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Ас алдында қолдарын жууды талап ету.*	***Киімдерін шешу:*** *Әр бала өз киімін шешіп, жинақтап қоюға дағдыланады.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын жақсылап жууды үйрету.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Жуыну кезінде сабынды дұрыс пайдалану.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Балаларды асханаға дайындау.*
Түскі ас	*Үнемді тұтыну мақсаты: суды үнемді пайдалану, шашпай жуыну*				
	Әңгіме: *– Дастарқан басында бір-бірімізге*	***Әңгіме:*** *– Ұқыпты бала әрқашан үнемді болады. Ол суды да,*	***Әңгіме:*** *– Бір түйір дәннің артында көп еңбек бар. Асты*	***Әңгіме:*** *– Суды дұрыс пайдаланған адам табиғатты*	***Әңгіме:*** *– Балалар, ас ішкенде көзіміз тойып, көп алып қоюға*

	сыйластықпен қарағанымыз дұрыс. Әркім өзіне қажеттісін алып, өзгеге де жеткізу – әдептілік. ***Қауіпсіздік:*** *– Қолымыздағы шанышқы сияқты құралдарды абайлап қолданамыз. Оларды ойнауға пайдаланбаймыз.*	*тағамды да ысырап етпейді. Ұқыптылық – жақсы мінездің белгісі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішіп отырғанда арқамызды түзу ұстап отырамыз. Бұл денсаулыққа пайдалы әрі ыңғайсыз жағдайдың алдын алады.*	*төкпей, үстелді былғамай, таза ұстау – мәдениеттің көрінісі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішкен кезде орыннан тұрып жүгірмейміз. Қолымыздағы ыдыс сынуы немесе төгілуі мүмкін.*	*қорғайды. Жуынғанда немесе ыдыс жуғанда суды ағызып қоймай, тек қажетіне қолдануымыз керек.* ***Қауіпсіздік:*** *– Су ішкенде асықпай жұтамыз, күліп сөйлеп ішпейміз. Бұл – қауіпсіздіктің бір шарты.*	*болмайды. Өзімізге қажет мөлшерді ғана алып, тауысып жеген дұрыс. Бұл – үнемділіктің белгісі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ыдысты үстел үстінде ұстап, абайлап пайдаланамыз. Қолды сермеп сөйлемейміз, өйткені ыстық ас төгіліп кетуі мүмкін.*
Күндізгі ұйқы	*Белгілі жүйелікте киімдерін шешуді, киімдерін ұқыпты орындыққа іліп қоюды пысықтау.*	*Өз төсек орындарын дайындап жатуды дағдыландыру.*	*Балалардың тыныш ұйықтауына жағымды жағдай жасау*	*Ұйқыға дайындық кезінде қауіпсіздік ережелерін ескерту. Өз төсегін ашып жатуға кеңес беру.*	*Белгілі жүйелікте киімдерін шешуді, киімдерін ұқыпты орындыққа іліп қоюды пысықтау*
Ұйқыдан біртіндеп ояту, сауықтыру шаралары	***№5.*** *Арқаның қалпын сақтауға арналған жаттығулар.* *Кел балалар тұрайық,* *Қолымызды жоғары созайық.* *Еңкейеміз еденге,* *арқамызды тік ұстап* *Бір демалып алайық.*	***№6*** *Төсекте жатып жасайтын жаттығулар* *Тыныс алу жаттығулары* *Ұзын құлақ сұр қоян* *Есті қалып сыбырды* *Өсіп тұрған сәбізді* *Жұлып алып иіскеді.*	***№ №7.*** *Майтабанның алдын алу.* *Ояту* *Көзімізді ашайық* *Бойымызды жазайық* *Терезеге қарап* *Күн жылуын алайық.*	***№8*** *Арқаның қалпын сақтауға арналған жаттығулар.* *Тыныс алу жаттығулары* *Аю жүрді орманда* *Қорбаң, қорбаң, қорбаңда* *Көріп қалып жидекті* *Жұлып алып иіскеді.*	***№ 10.*** *Төсекте жатып жасайтын жаттығулар* *Мысықтар* *Ояту* *Ұйқыдан біз тұрамыз* *Көзімізді ашамыз* *Жан-жағымызға қарап* *Достарымызға күлеміз.*
	Қауіпсіздік ережесі – ұйқыдан тұру кезінде қауіпсіздік шараларын түсіндіру. *«Еңбегі адал жас өрен» - ұйқыдан тұрып киіну өз-өзіне қызмет етуге тәрбиелеу.* ***Ұйқы ашар жаттығу картотекасынан***				
Бесін ас	*Үнемді тұтыну мақсаты: суды үнемді пайдаланып, жуыну ережелерін түсіндіру.*				
	Әңгіме: *– Тамақ ішіп болған соң «Рахмет» айту – үлкенге құрмет, кішіге өнеге. Алғыс айту – әдептің көрінісі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас үстінде*	***Әңгіме:*** *– Асты ысырап етпей, аздап алып, тауысып жеу – жақсы әдет. Артық қалған тамақ төгілсе, ол – еңбекті бағаламау болып саналады.* ***Қауіпсіздік:*** *– Тамақты асығып*	***Әңгіме:*** *– Әдепті бала дастарқан басында тәртіп сақтайды, тамақты тыныш ішеді. Тамақ үстінде ойнамай, қасындағы адамдарға құрметпен қарайды.* ***Қауіпсіздік:***	***Әңгіме:*** *– Тамақ ішкенде дұрыс отырып, тәртіп сақтайық. Үстелде қисайып отырсақ, ыдысты төгіп алуымыз мүмкін.* ***Қауіпсіздік:***	***Әңгіме:*** *– Әр тағам – еңбектің жемісі. Артық алып қалдырмай, тауысып жеу – еңбекті бағалау. Асқа құрметпен қараған бала – тәрбиелі бала.* ***Қауіпсіздік:***

	шуламаймыз, қасымыздағы адамдарға бөгет жасамаймыз. Үндемей отырып ас ішсек, барлығына ыңғайлы болады.	*жұтпаймыз, жақсылап шайнаймыз. Бұл – ас қорытуға пайдалы әрі қауіпсіздік ережесі*	*– Қолымыздағы қасық пен шанышқыны дұрыс ұстаймыз. Оларды сермеп, бір-бірімізге бағыттамаймыз.*	*– Ас үстінде қатты дауыстап сөйлемейміз. Бұл – өзімізге де, қасымыздағы балаларға да қауіпсіз.*	*– Ас ішкенде орыннан тұрып кетпейміз, ойнап жүгірмейміз. Бұл – жарақаттың алдын алады.*
Балалардың дербес іс-әрекеті (қимылдық, ұлттық, сюжетті-рөлдік, үстел үсті-баспа және басқа ойындар), бейнелеу іс-әрекеті, кітап қарау және басқалары)	***Кел, тыңдайық ертегі.*** ***«Балапандар» ертегісі*** ***Мақсаты:*** *Ертегі желісіндегі кейіпкерлердің жағымды және жағымсыз образын ажырата білу.* ***«Қонаққа барамыз»*** *Басбармақтың үйіне,* *Келді бүгін қонақтар,* *Бес саусағың біріксе,* *Текке кетпес уақытың,* *Барлық саусақ – тату дос,* *Бір – біріңе көмектес.*	***Суретпен жұмыс.*** ***«Мамандықтың бәрі жақсы»*** ***Мақсаты:****Балаларды мамандық иелерімен таныстыра отырып, қызығушылығын арттыру* ***Саусаққа арналған жаттығу:*** *Бала,бала,балапан,* *Қане,қайсы алақан,* *Саусақтарың әйбат,* *Былай-былай ойнат,* *Бала,бала,балапан,* *Қане,қайсы,алақан,* *Саусақтарың әйбат,* *Былай-былай ойнат* .	***Дидактикалық ойын*** *«Бұл қай кезде болады?»* *Мақсаты: Балалар жыл мезгілдерін жылдам табады,* *атайды және* *сипаттайды.* ***Дид ойын: «Мүсіншілер»*** *Мақсаты: Балалар пішіндерден өз ойымен әр түрлі затты құрастыра алады.*	***«Біздің шаңырақ»*** ***Е.Өтетілеуов*** *Атамнан басталар* *Әжеммен қосталар* *Отбасым мынылар:* *Ең жақын адамдар* *Әкем мен анам бар* *Бір туған ағам бар* *Бір туған апам бар...* *Бәрін жақсы көремін* *Еркелеймін еремін!* ***Дене тәрбиесі*** ***Кіріспе бөлім. Амандасу*** *Тиін балаларды қарсы алады.* *Алақанды соқ-соқ,* *Аяқпенен топ-топ.* *Шынтақтардабүгілді,* *Көздеріміз жұмылды.* *Тиін, тиін, ұйықтама,* *Бізбен бірге сен ойна.* *Тізбекте бір-бірден қолдарына бүршік ұстап жүру.* ***Негізгі бөлім:*** ***Жалпы даму жаттығулары.*** ***Б.қ.: «Тик-так»*** *1. Аяқтары алшақ , қолдары белде. «Тик» сөзін айтып басты оңға қисайту , «так» сөзін айтып басты тік ұстау, басты солға қисайтып*	***«Жүргізушілер. сюжетті рөлді ойын*** ***Мақсаты:****Транспортшылардың, автоинспектор қызметкерлерінің еңбектерін құрметтеуге тәрбиелеу* ***Сейфолла Оспановтың*** ***«Бақыт деген не өзі?»*** *Бақыт деген, шырағым* *Мынау әсем тұрағың.* *Ну ормандар, гүл бағы,* *Күннің күліп тұрғаны* *БАҚЫТ- дәні даланның.* *«Ботам» деуіңженің,* *Тыныштығыәлемнің.*

				қайталау. (5 рет қайталау) ***Б. Қ.: «Иықтың жүруі»*** ***2. Аяқ иық көлемінде, қолдар иық үстінде. Иықты артқа, алдыға қарай айналдыру. /5 рет /*** ***Б. Қ.: «Ағаштар тербеледі»*** ***3. Аяқтар алшақ қойылған, қолдар жоғарыда. Оң жаққа, сол жаққа тербелу./6 рет /*** ***Б.қ.: «Күнге жетемін»*** ***4.Орнында тұрып секіру. (10-15 секунд)*** ***Қорытынды:*** ***Тыныс алу жаттығулары:*** *араның дыбысын салу (з-з-з), мұрынмен дем алып, ауыздан демді шығару.* *Бастапқы қалыпқа келу.* *Негізгі қимыл- қозғалыс.* *Ойын түрінде негізгі қимылдарды орындау: «Саябақта»: Балаларды атын атап шақырады.* ***1.Түзу созылып жатқан жіптің үстімен жүру.*** *Тепе-теңдікті сақтау – қолдарын екі жаққа созады, денесін түзу ұстайды, аяқтарын тек жіптің үстінеқояды.* *2.Еденде жатқан тақтайшада төрттағандап еңбектеу.* *Нұсқау – тақтайша үстімен ғана еңбектеу, бір-біріне кедергі*	

				келтірмеу. ***Қимыл-қозғалыс ойыны:*** *«Допты шеңбер бойымен» – допты бір-бірінің қолына ұстату.*	
Балалармен жеке жұмыс	***Тақырыбы: «Жақсы тілектер»*** ***Мақсаты:*** *Позитивті ойлау қалыптастыру.* ***Шарты:*** *Бала тәрбиешіге немесе қуыршаққа тілек айтады («Саған денсаулық тілеймін»).*	***Тақырыбы: «Тыныштық орманы»*** ***Мақсаты:*** *Релаксация, тыныштандыру.* ***Шарты:*** *Бала көзін жұмып, тәрбиешінің әңгімесін тыңдайды: «Сен орманда жүрсің, құстар сайрап тұр...».*	***Тақырыбы: «Сиқырлы қимылдар»*** ***Мақсаты:*** *Есте сақтау мен еліктеу қабілетін дамыту.* ***Шарты:*** *Тәрбиеші үш қимылды көрсетеді (шапалақтау, қол көтеру, секіру). Бала ретімен қайталайды.*	***Тақырыбы: «Жақсы іс себеті»*** ***Мақсаты:*** *Ізгілікке тәрбиелеу.* ***Шарты:*** *Себетке қағазға жазылған жақсы істер салынады («Көмектесу», «Ойыншықты жинау»). Бала біреуін алып, айтып береді.*	***Тақырыбы: «Көңіл-күй қимылдары»*** ***Мақсаты:*** *Эмоцияны қимылмен жеткізу.* ***Шарты:*** *Тәрбиеші: «Қуанышты бала қалай жүреді?», «Ренжіген бала қалай жүреді?» дейді. Бала қимылмен көрсетеді.*
Серуенге дайындық	*«Еңбегі адал жас өрен»-өз-өзіне қызмететуге тәрбиелеу.* *Серуен кезінде қауіпсіздік ережелерін түсіндіру.*				
	Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру.	*Серуенге шығу. Балалардың киіну реттілігін бақылау, киінгенде түймелерін қадап, аяқ киімінің бауын байлауды , киіміндегі олқылықтарды жөндеуді қадағалау. Киім шкафтарын таза ұстау және жинау*	*Серуенге шығу, балаларды біртіндеп киіндіру, киімдерінің дұрыс киілуін қадағалау, қатармен жүруге дағдыландыру.*	*Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу.*	*Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары.* *Киім шкафтарын таза ұстау және жинау*
Серуен	***Картотека № 1*** *Қарды бақылау*	***Картотека № 20*** *Боранды бақылау.*	***Картотека № 15*** *Өсімдіктердің қысқы тіршілігін бақылау.*	***Картотека № 9*** *Қырауды бақылау.*	***Картотека № 14*** *Торғайды бақылау.*
	Серуен кезінде экологиялық мәдениет қалыптастыру, табиғатқа қамқорлық таныту. ***Таңғы серуенді бекіту.***				
Балалардың үйге қайтуы	*Өнегелі-15 минут. Ата-анамен баланың іс-әрекеті туралы әңгіме жүргізу.*				
	Бүгін балалар «Жыл мезгілдері» суреттерін қарап, айырмашылықтарын атады. *Ойлауын дамытуға тырысты.* *Үйде суреттерді пайдаланып, «Қай*	*Бүгін балалар әртүрлі жануарлардың іздерін салыстырды.* *Қызығушылық танытып, зерттеуге талпынды.* *Үйде жануарлардың ізін қағазға салып көрсетуге болады.*	*Бүгін балалар ән тыңдап, шапалақпен ырғақ соқты.* *Музыкалық есту қабілетін дамытты.* *Үйде қарапайым ырғақ ойынын ойнаңыз.*	*Бүгін балалар «Жасырынған затты тап» ойынын ойнады.* *Зейінін дамытты.* *Үйде ойыншық жасырып, «қайда?» деп сұраңыз.*	*Бүгін балалар қимылды жаттығулар жасады (еңбектеу, секіру).* *Қозғалыс белсенділігін көрсетті.* *Үйде бірге шағын жаттығулар жасаңыз.*

Тәрбиелеу-білім беру процесінің циклограммасы

Мектепке дейінгі ұйым (білім беру ұйымының атауы) _____

Топ: Орта топ

Балалардың жасы: 3 жас

Қандай кезеңге жасалды : 30.12 – 31.12.2024ж

Күн тәртібінің үлгісі	Дүйсенбі	Сейсенбі	Сәрсенбі
Балаларды қабылдау	*Күй әуені – ата-баба аманатына құрмет көрсетуге үйрету.*	*Күй күмбірі – жұрттық игілікке ізгілік жұрын себу.*	*Күй күмбірі – баланы ұлттық құндылыққа жақындатып, оның қазақы болмысын шақтан тұтуға тәрбиелеу.*
	Баланы сабырлы үнмен қарсы алу. *«Сәлеметсің бе» деп жауап беруге бағыттау.* *Ойын бұрышына шақыру.* *Баланың мінез-құлқын бақылау.*	*Баланы есікте қарсы алып, есімін атау.* *Қуанышпен қол бұлғауға үйрету.* *Жұмсақ ойыншықпен ойнауға шақыру.*	*Баланың мінез-құлқы мен көңіл-күйіндегі өзгерістерге назар аудару.* *Ата-анадан кешегі жағдайы туралы қысқаша сұрау (наразасыздық, ұйқы, тәбет);* *Қажет болса, психологтың бақылауына жіберу немесе кеңес алу.*
Ата-аналармен немесе баланың басқа заңды өкілдерімен әңгімелесу, кеңес беру	*Әңгелі 15 минут – ата-анаға бала денсаулығы жөнінде кеңес беру.*		
	Әңгіме: *Қамқорлық – сүйіспеншіліктің белгісі.* *Қамқор бала айналасына жанашыр болады.* ***Кеңес:*** *Балаңызды жануарларды аялауға, досына қамқорлық жасауға үйретіңіз.*	***Әңгіме:*** *Ынтымақ – достық пен бірліктің кепілі.* *Ынтымақ бар жерде татулық болады.* ***Кеңес:*** *Балаңызды достарымен тату ойнауға, ренжіспеуге үйретіңіз.*	*Еңбек – баланы жауапкершілікке тәрбиелейтіні жайлы әңгімелесу.* ***Кеңес:*** *Үй шаруасына аз да болса көмектесуге мүмкіндік беріңіз.*
Балалардың іс-әрекеті (ойын, танымдық, коммуникативтік, и.т.)	***Картотека № 4*** ***«Затты сипаттау»*** ***Мақсаты:*** *Заттарды көріп сипаттау арқылы балалардың, сөздік қорын байыту.*	***Картотека № 7*** ***«Табиғат құбылыстарын ата»*** *Мақсаты: қар мен жаңбырды ажырата білу, табиғат құбылыстары жөніндегі білімдерін бекіту, қатты, жұмсақ, еріді, буға айналады.*	***Картотека № 19*** ***Дид ойын: «Қысқы тіршілік»*** *Мақсаты: қыстап қалатын құстардың жеке атауын атап, оларды ажырата біледі.*
	Танымдық және зияткерлік дағдыларды дамыту картотекасынан		
	...қсан айының 4- аптасына арналған таңғы ...гу кешені.	*Желтоқсан айының 4- аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Желтоқсан айының 4- аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*

	Жалпы даму жаттығуларын дұрыс жасай отырып, баланың қимыл-қозғалысын шыңдау. Жаттығу кешені қосымша тіркелген		
Таңғы ас	*Ұлттық тұтыну - Суды, тамақты үнемді тұтыну жолдарын түсіндіру. Қауіпсіздік ережесін ескерту*		
	Әңгіме: *– Суды да, тамақты да үнемдесек, ол жауапкершілігімізді көрсетеді.* ***Психологиялық тәрбие:*** *– Жауапты бала өзін де, басқаны да ойлайды.* ***Қауіпсіздік:*** *– Су төгілсе сүртіп аламыз, еденге қарап жүреміз, жүгірмейміз.*	***Әңгіме:*** *– Ас ішкенде өзімізге жететіндей ғана алайық. Қалғанын ысырап етуге болмайды.* ***Психологиялық тәрбие:*** *– Ұқыпты бала өзін-өзі жинақы ұстайды, тәртіпке үйренеді.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қолымызды созып, басқаның ыдысына салмаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Үнемділік тек тамақта емес, барлық ісімізде көрінеді. Бізге берілген суды, жарықты, тамақты дұрыс пайдалансақ – тәртіпті, әдепті бала боламыз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас үстінде жан-жағымызға алаңдамаймыз, бір-бірімізге кедергі келтірмейміз. Ас ішіп болған соң «Рахмет» айтуды ұмытпаймыз*
Ұйымдастырылған іс-әрекетті өткізуге дайындық (бұдан әрі – ҰІӘ)	*«Балалар кітапханасы» жобасы аясында тілдік мәдениетті дамыту*		
	«Смарт бала» жобасы ***Ойын: «Артық затты тап»*** *Тәрбиеші: «Алма, алмұрт, қарбыз, қасық».* *Балалар: «Қасық – артық» дейді.* *Мағынасы: ойлау қабілетін дамыту.*	***«Ұшқыр ой алаңы» жобасы*** ***Ойын: «Сойлемді аяқта»*** *Тәрбиеші: «Гүл ...»* *Балалар: «әдемі», «жарқырайды».* *Тәрбиеші: «Досым ...»* *Балалар: «жақсы», «көмектеседі».* *Мағынасы: ойды толық айтуға үйрету.*	***«Еңбек – жаңа өрлеу» жобасы*** ***Ойын: «Еңбек – қуаныш»*** *Тәрбиеші: «Кане, біз кішкентай еңбекқорлық. Қолымызбен гүл егіп көрейік (қимыл жасайды), оны суарайық, күтейік. Ал енді ол гүл жайнап өсті!»* *Балалар гүлдің ісін сезгендей қимылдат: «Еңбек қуаныш әкеледі!» – дейді.* ***Мағынасы: адал еңбекке, еңбектің қадірін білуге үйрету.***
Кестеге сәйкес ҰІӘ	*«Біз табиғат қорғаушыларымыз!» - экологиялық мәдениетті қалыптастыру бағытында ұіә.*		
	Тосын сәт – балаларға аққала ойыншығы қонаққа келеді. ***Аққала:*** *Сәлеметсіңдер ме балалар! Мен орман ауылының аққаласымын. Мен жыл сайын қаншама жерге келсем де, осыншама керемет балаларды кездестірмедім. Сендердің сурет салғандарыңды, мүсіндегендеріңді, жапсырғандарыңды көріп таңғалдым. Сендердің нағыз өнер адамдары екендеріңді бірден түсіндім, сол үшін сендерге келдім. Біздің орман өте үлкен екенін білесіндер ме? Және ол өте әдемі! Мен оның сұлулығына күн сайын тәнті аламын! Ормандағының әр ағашы, әр үйі маған таныс! Әрқайсысы өзінше әдемі, және олар ертегідей ерекше! Мен бірден бүкіл орман*	***Қызығушылықты ояту.*** *Қуыршақ Айгүл келеді, амандасады.* *Қуыршақ : **«Ақшақар мені сыртта ойнауға шақырды. Қыста далада қандай ойындар ойнайтынын білмеймін. Маған көмектесіңдерші балалар»*** ***Ой дамыту*** ***АҚТ технология жұмыс.*** *Балалар суретке қарандар. Қыс келіп, көп қар әкелді. Балалар серуендеуге шықты.* ***Дид ойын: «Суреттер сойлейді»*** ***(суреттегі балаларға ат қою)*** *Марат - ағағыны алып серуендеуге шықты.* *-Айгүр қайда? (Міне Айгүр)* *-Айгүр не мінеді? Ол шөпті тебеді*	***Тосын сәт*** *Ал бүгін мен сендерді ертегілер мен ғажайыптарға толы ертегідегі қысқы орманға серуендеуге шақырамын! Менімен саяхаттағыңыз келе ме? – Иә!!!* *Бірақ біз орманға қалай барамыз. Шанамен баруды ұсынамын. Жолға дайындалуды бастайық, қыста орманда суық, сондықтан жылырақ киіну керекпіз.* ***Дид ойын: «Санамақ сыры»*** ***1-дегенім бөрік*** *Киген бойға көрік.* ***2-дегенім етік*** *Киер-санді етік.*

	үйлерінің суретін жасауды армандадым, бірақ қай жерде сурет салсам да, қалай суретке түсірсем де, менің барлық үйлерім бір суретке сыймайды. Мен бір суреттіден сұрайын деп ойладым, бірақ ең нағыз суреттің де оны жасай алмайды деп шештім. Үндемей қалады. **Ой қозғау.** **Балалар аққала көңілсіз болып қалды ғо.** **Аққала сен неге көңілсіз болып қалдың?** **Балалар, маған кім көмектесе алады?** *Аққала, саған біздің балалар көмектеседі, солай ма? (Иә)* *Біз бірінші сенің үлкен орманыңды құрастырамыз.* **Аққаламен серігіп алайық** *Боран соғар оң жақтан,* *Боран соғар сол жақтан.* *Қар атысып ойнасақ.* *Су болады қолғаптар.* **Топтық жұмыс.** **Дид ойын: «Қысқы орман»** **Шарты:** *А3 форматта орман құрастыру.* *Аққала: Керемет, енді біздің ауылды бейнелеу үшін көп үй салу керек. Оны қалай жасайсыңдар?* *Аққала егер біздің балалар бәрі бір үйден салса, онда барлық үйлерді қосса бір ауыл шығады* **Аққала: Балалар, мен үйлердің қабырғаларын, шатырларын, терезелерін, есіктерін дайындап қойдым.** *Кейбіреулері үлкен, ал басқалары кішкентай. Неліктен олардың өлшемдері әртүрлі деп ойлайсыз?* *-кішкентайлар - ең ұзақ тұрған үйлер, ал үлкендер - өте жақын орналасқан үйлер.* *Біреу үйге жақыннан қарағанды ұнатады, ал біреу алыстан тамсанғанды ұнатады. Сендерге қандай үй ұнайды таңдаңдар.* **Ой дамыту.** *Тәрбиеші: Балалар, қараңдаршы, бізде тек төртбұрышты дайындамалар ғана бар. Бірақ үйлердің төбесі үшбұрыш болу керек.*	*-Қанат -коньки-алды.* *- Қанат не тебеді?* *Ол коньки тебеді* *Самат шапаалды, төбеге қарай жүгірді.* *- Самат неалды?* *Ол шапаалды)* *- Самат немінеді? Ол шаманенсырғанайды.* *- Ару серуендеуге, қарменойнауғашықты.* *Ару қар шарын жасады.* *Қуыршақ : «О, балалар, ол қарды қалай жасады?»* *-Ал енді біз сағат үйретеміз:* **Қуыршаққа тақпақ айтып берейік. Тақпақ.** *Қар жауыпты далаға,* *Қар жауыпты қалаға.* *Сырғанаймыз енді біз,* *Отырып ап шанаға* *Ойыңқұмар көп бала.* *Шұрқырасып топтаға,* *Аппақ қардан жасаймыз,* *Ол-әдемі аққала* **Шығармашылық бұрышы.** **Дид ойын: «Қар адам»** **Шарты: Ермексаздан-домалақтар аққала мүсінін жасау.** **Аққала неше бөліктен тұрады?** **Пішіні қандай?** **Түсі қандай, неліктен ақ?** *- Қараңдаршы, балалар, тіпті балалар қардан аққала жасады.* *-Ақшақардыңбасында не бар?* *(Ақшақардыңбасындашелек бар)* *- Аққаладамұрнының орнына не бар?* *(Ақшақардыңсәбізмұрны бар)* *-Ақшақардыңқолында не бар?* *(Ақшақардыңқолындасыпырғыш бар)* *Дид ойын: «Не жетіспейді?»* *Балалар біздің аққашаға сонда не жетіспейді?* **Балаларды топқа бөлу.** **1-Топ:** *Аққаланың бас-киімін салу: бөлу.* **2-Топ:** *Мұрын, сынырғыш жасау.*	**3-Дегенім ішік** *Теріден тігер пішік.* **4-Дегенім тымақ** *Қыста кисең жылы-ақ.* **5-Дегенім байпақ** *Іші жылы тайпақ.* **Ой дамыту.** *Балалар, біз енді залда емеспіз, сықырлы орманға кірдік, айнала тыныштық. Балалар, сендер шалғында не көріп тұрсыңдар? - шыршалар. Олар қандай? - Үлпілдек, жасыл, үлкен және кіші. Қанша? Олар қандай түсті? Балалар біз ертегі орманындамыз, дәл осы жерде көптеген керемет-тер орын алады!* *Балалар, енді бастарыңды көтеріңдер. не көріп тұрсыңдар? Бұлт. Жоғарыда қандай үлкен бұлт бар. Ал қыста бұлттан не түсуі мүмкін деп ойлайсыңдар? - Қар.* *Ол қандай? - Ақ, үлпілдек, жеңіл. өрнекті.* *Ой, балалар, қараңдаршы, шыршаның үстына қанша қар жауған! Балалар шыршаға жақындайды, педагог бір шелек қар шығарады. Балалар қарды алақандарына алады. Оның не екенін көрейік?* *– Ақ, жеңіл, жұмсақ. Ал қардан не жасауға болады?* *- Одан мүсіндеуге болады. аққала.* *Енді қарды жұдырығына қыс, не болды? - Су ағып жатыр, суықты қолымен сезінесің, әрине, өйткені қыс суық, аязды жақсы көреді. Қолымыз жылы, сондықтан қар бірте-бірте ериді. Қандай суық қар, қолымызды кептіріп алайық.* **Сергіту сәті:**

	Біз қалай әрекет етуіміз керек? (қиылған бұрыштар) (дайын шатырларды беру) Балалар, бір төртбұрыштан 2 терезені қалай жасауға болады? (жартысынан бүктеп, кесу) Жарайсыңдар балалар! **Шығармашылық орталық.** ***Дид ойын: «Орман үйлері»*** Аққаланың дайындап қойған пішіндерін ретімен жапсырып. ормандағы үйлерді шығарамыз. Үйлердің жанына ермексаздан ағаштар жасаймыз. ***Жарайсыңдар!*** Аққала: Балалар, біздің ормандағы қар біраз уақытқа дейін ерімейді, ол жерде де, шатырда да қар жатпады. Үйлерімізге қирды қалай саламыз? Ооо мен түсіндім! Менде үшақ жармасы бар. Қарға қатты үрсайды! Біз онымен үйлердің төбесіне себеміз, бірақ алдымен қар құлап кетпеуі үшін оларды желіммен қалың жағуымыз керек. **Шығармашылық орталық.** ***Дид ойын: «Қарлы шатыр»*** ***Шарты:*** Жармамен үйдің шатырына қар суретін салу. Балалар жұмысты орындайды, үлкен үйлер алдыңғы қатарда, кішігірім үйлер артқы жағында (әр бала өз үйінің қайда екенін түсіндіруі керек) ***Аққалаға тақпақ айтып берейік*** ***Міне аппақ қар*** ***Аяз боран бар*** ***Төрлет қысым еліме*** ***Ойнаймыз біз далада.*** Аққала: Балалар, бізден қандай керемет сурет шықты! Үйде кереуеттің үстіне іліп қоямын, Жатар алдында сүйсінемін. Рахмет, балалар, сау болыңдар!	Сергіту сәті. Музыкамен. ***Ой дамыту*** Қыста не істегендіұнатамыз? Қаройнау. шаңғы тебу. Мұзда коньки тебу Шанаментаудантөментүсу. ***Дид ойын «Кімнемен ойнайды?»*** ***Шарты:*** Сәйкес суреті бар қысқы қызықтарға арналған суреттерді құрастыру. Қуыршаққа беру. Қуыршақ : Рахмет балалар! Сен маған бәрін жақсы айттың, көрсеттің. Мені Аққала күтіп қалған шығар, көшеге қарай жүгіремін. Сау болыңыздар. ***Қортынды:*** - Балалар, бізге кім келді? - Қуыршаққа көмектестік пе? -Жарайсыңдар балалар! ***Қазақ тілі*** ***Тақырыбы: Менің Қазақстаным*** ***II.Қызығушылықты ояту.Өлең оқу*** ***Ж. Тұрбеков. Туған елім.*** Туған өлке – кең далам, Мәңгілік бақыт орнаған. Сайраңдаймыз саяңда Ерікті ұлан – біз балаң. Сұрақ – жауап. Өлең не туралы айтылған? Туған өлке, Отан, туған жер деген сөздерді қалай түсінеміз? ***2.Ой дамыту*** Меңгерілген білім. дағдыларын естеріне түсіру. –Біз қандай мемлекетте тұрамыз? –Біздің Отанымыз не? -ҚР рәміздерін ата ? –Оларға сипаттама беру –Астанамыз қалай аталады? ***3.Ой қозғау.*** ***Отан туралы тақпақ жаттау.***	Боран соғар оң жақтан. Боран соғар сол жақтан. Қар лақтырып ойнаймыз. Су ағады қолғаптан. ***Тіл ұстарту жаттығуы:*** Ыс-ыс-ыс-келді қыс. Ғы-ғы-ғы-шатты. Ақ-ақ-ақ-аққала. Қа-қа-қа-қар Ық-ық-ық-суық. ***Біздің қайтатын уақытымыз келді.*** Біздің келгенімізді жануарлар . құстар білсін, біз мына шыршаларды безендіріп кетейік. **Шығармашылық жұмыс.** ***Мына шыршалар қандай үлкен-кіші.*** Үлкен шыршаның шамдарын боял берейік. Кішкентай шыршаға ойыншықтар жапсырып берейік Енді балалар мен сиқырлы таяқшаны сермесем көзді ашып жұмғанша тобымызға жетеміз. Балабақшаға оралу. Балалар сендерге саяхат ұнады ма? **Топтық жұмыс.** ***Дид ойын: «Қысқы пейзаж»*** ***Шарты:*** Киылған суреттерден қыс көрінісін құрастыру ***Денешынықтыру. Кіріспе бөлім.*** -сапқа тұрғызу -сәлемдесу Колоннада бір-бірден жүру. тәрбиешінің сигналы бойынша бағдар арқылы кезекпен оң және сол аяқпен. кідіріссіз жүгіру: тәрбиешінің сигналына: "Тоқта" - тоқтау Жаяу және жүгіру жаттығулары кезектесіп. ***Негізгі бөлім.*** ***Жалпы даму жаттығулары***
	Дене тәрбиесі		

	Кіріспе бөлім. Амандасу. *Ойын гимнастикасы* *Алақанды ашайық, Шапалақты соғайық. Шап-шап-шапалақ, Шап-шап-шапалақ.* *Кәне, маған қара,* *Бәрін бірдей қайтала. Бір-екі-үш, бір-екі-үш.* *Бәрін бірдей қайтала (барлық қимылды).* *Оң аяқ, сол аяқ,* *Қаз-қаз бастық біз аздап Топ-топ-топ, топ-топ-топ. Кәне қол, кәне аяқ?* *Ойнайықшы біз аздап* *(Қол-аяқпен еркін қимылдар жасалады). Бір-екі-үш,бір-екі-үш,* *Ойнайықшы біз аздап.* *Негізгі бөлім* *Жалпы даму жаттығулары Таяқшамен* ***Б.қ.: «Мысық оянды »*** *1. Аяқтары алшақ қойылған, таяқшаны екі шетінен ұстап, жоғарыға, оңға, солға қарай созылып керілу. әр керілген сайын «м-я-у» деп айту. /5 рет қайталау./* ***Б. қ.: «Кілем қағу»*** *2. Аяқтары алшақ қойылған, таяқша төменде қолдарымен ұстау. Таяқшаны жоғарыға көтеріп созу, «кілем қағу» соғу қимылын жасау «тук-тук-тук»- деп айту. /5 рет қайталау/* ***Б.қ.: «Шалтай-балтай»*** *3. Аяқты алшақ қоямыз, таяқша төменде қолдарымен ұстау, оңға, солға бұрылу. / 5рет қай/* ***Б.қ.: «Дәл тигіз»*** *4. Аяқтары алшақ қойылған, таяқшаны кеуденің тұсында. Бүгілген оң аяқты көтеру, тізені таяқшаға тигізу. Арқаны түзу ұстау. Сол жақпен дәл солай қайталау. /5 рет қайталау/* ***Б.қ.: «Көңілді таяқша»*** *5. Таяқшаны айналып секіру және жүру. /15-20 секунд/* *Маршпен шеңбер бойы жүру. Еркін жүру.(таяқшаны үстел үстіне қою)* *Қолды жанға созып, аяқтың ұшымен жүру.*	***Мағынасын түсіндіру.*** ***Отан. Ж Әбдірашев.*** *«Отан - атам, Отан - әкем!»* *Осы сөзім қате мекен?!* *Қате болса, Неге біздер* *Деміз оны «Атамекен?!»* ***Дид-ойын: «Туған жерді гүлдендір»*** *Шарты: Дайындалған карта бетіне гүлдер, жүрек суреттерін жақсы сөздер айтып жапсыру* ***Балаларды мадақтау.***	***Б.қ.: «Көңілді сандар» ойыны*** *1. Аяқты алшақ қоямыз. қолдары белде, мұрнымен «1,2» сандарын жазу. /5 рет қайталау/* ***Б.қ.: «Маймақ қонжық»*** *2. Аяқты алшақ қоямыз. жұдырықты түйіп, қолы жанға қою. Оң және сол жаққа кезек қисаю. / 5-6 рет қайталау* ***Б.қ.: «Көңілді ұшақ»*** *3. Аяқты алшақ қоямыз. қолымызды жанға созамыз. 1-2 - оң қолды баяу жоғары көтереміз, 3-4 - сол қолды баяу жоғары көтереміз. /5-6 рет қайталау/* ***Б.қ.: «Құламалар»*** *4. Аяқты алшақ қоямыз. қолымыз жанда, оңға, солға иілу. қол бос қозғалады. 5-6 рет /* ***Б.қ.: «Үлкен- кіші»*** *5. Аяқты алшақ қоямыз. қолды жанымызда, отырамыз «кіші» деп айту, тұру «үлкен» деп айту. / 5-6 рет қайталау* ***Б.қ.: «Оң-сол»*** *6. Орнында тұрып, қол белде, аяқты алдыға кезек серпіп секіру. Әр секірген сайын «оң-сол» деп айту. /15-20 секунд/* *3 қатардан 1 қатарға шеңбер бойы жүру. Маршпен жүру.* *Аяқтың ұшын алмастыра отырып жүру.* ***Тыныс алу жаттығулары:*** *1 – 2, 3 - 4 есебінде танаудың әр тесігінен кезек - кезек демді ішке тартады: 1 – 10 (16) есебінде дем алуды бөгеп, сыртқа шығарады.* ***Негізгі қимыл –қозғалыс жаттығулары*** *1. 5 метр қашықтықтан тік нысанаға доп лақтыру.*

	Тыныс алу жаттығулары:шәйнектік дыбысын салу(ш-ш-ш). *Терең тыныс алып, демді шығару.* *Негізгі қимылдарды ойын түрінде орындау:* ***1.«Қояндар» – алға қарай екі аяқпен секіру.*** *Өз жұбына қарай секіріп барып, оған қолын тигізіп, жылдам өз орнына тұру. Нұсқау – екіаяқпенбірмезеттежүгірленешетерілу.* ***2.«Аюлар» – тікебағыттатортаяқтапеңбекте.*** *Аюлар ойпат жүреді – «Аюлар!» деген команда берілгенде, орындарын ауыстырып, залдың қарсы жағына қарай еңбектейді.* ***Қимыл-қозғалыс ойыны: «Балапандар».*** *Кішкентай балапанға айналуды ұсынады.*		*Нұсқау – қолды алға-жоғары-сермей отырып шық буынған айналдыру.* ***2.»Көпір»*** *(ені 15 см), ортасында текше орналастырылған. Педагог "көпірден" кедергіден өтіп, әрі қарай жүруді ұсынады (2-3 рет).* ***Қим ойын: "Ұстаушы" (лентамен)*** *Тәрбиешінің сигналы бойынша жүргізушілер балалардың алғашқы ойыншыларына доп лақтырады, ал оларды жүргізушілерге қайтарады және балалың соңына қарай жүгіреді (бүкіл балалар біртіндеп бастапқы сызыққа қарай жылжиды). Балалардағы бірінші ойыншы ойынды бастаған кезде, ол қолын көтереді команда жеңеді. Ойын қайталанады*
Серуенге дайындық	*Еңбегі адал жас өрен - мақсаты: өзіне өзі қызмет көрсетуге тәрбиелеу.* *Серуен кезінде қауіпсіздік ережелерін түсіндіру		
	Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киім шкафтарын таза ұстау және жинау	*Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу, қатармен жүруге дағдыландыру.*	*Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу.*
Серуен	***Картотека № 1*** ***Қарды бақылау***	***Картотека № 20*** ***Боранды бақылау.***	***Картотека № 14*** *Торғайды бақылау.*
	Серуен кезінде экологиялық мәдениет қалыптастыру, табиғатқа қамқорлық таныту ***Қысқы серуен картотекасынан***		
Серуеннен оралу	*«Еңбегі адал жас өрен» - өз-өзіне қызмет жасау*		
	Киімдерін шешу: *Балалар киімдерін ретімен шешіп, орындарына қоюды жалғастырады* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын сабындап жуып, сүлгісін қолдану.*	***Киімдерін шешу:*** *Балаларды киімдерін ретімен шешуге дағдыландыру.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын жуған соң сүлгісін қолдану.* ***Гигиеналық шаралар:***	*Балаларға өз киімдерін шешіп, ұқыпты жинап қоюды, қол жуғаннан кейін сүлгіні орнына қоюды үйрету.*<br***Мақсаты:*** *еңбектің қадірін білуге, тәртіпке, адалдыққа тәрбиелеу*

	Гигиеналық шаралар: *Жуыну кезінде шуламай, тәртіп сақтау.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Таза қолмен үстел басына жайғасу.*	*Жуыну кезінде суды төкпеуді түсіндіру.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Таза қолмен асханаға бару.*	
Түскі ас	*Үнемді тұтыну мақсаты: суды үнемді пайдалану, шаппай жуыну*		
	Әңгіме: *– Тамақ ішіп болған соң «Рахмет» айту – үлкенге құрмет, кішіге өнеге. Алғыс айту – әдептің көрінісі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас үстінде шуламаймыз, қасымыздағы адамдарға болет жасамаймыз. Үндемей отырып ас ішсек, барлығына ыңғайлы болады.*	***Әңгіме:*** *– Асты-сысыран етпей, аздап алып, тауысып жеу – жақсы әдет. Артық қалған тамақ төгілсе, ол – еңбекті бағаламау болып саналады.* ***Қауіпсіздік:*** *– Тамақты асығып жұтпаймыз, жақсылап шайнаймыз. Бұл – ас қорытуға пайдалы әрі қауіпсіздік ережесі.*	***Тақырып: Асқа құрмет*** ***Әңгіме:*** *– Ас үстінде ойнамаймыз, шуламаймыз. Әр түйір ас – бағалы. Асқа құрмет – еңбекті бағалау.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қасық пен шанышқыны абайлап ұстаймыз, бір-бірімізге бағыттамаймыз.*
Күндізгі ұйқы	*Белгілі жүйелікте киімдерін шешуді, киімдерін ұқыпты орындыққа іліп қоюды пысықтау.*	*Өз төсек орындарын дайындап жатуды дағдыландыру.*	*Белгілі жүйелікте киімдерін шешуді, киімдерін ұқыпты орындыққа іліп қоюды пысықтау*
Үйқыдан біртіндеп ояту, сауықтыру шаралары	***№14. 1.Ояну*** *Бойымызды жазайық,* *Қолымызды созайық.* *Жаттығулар жасайық.* *Ұйқымызды ашайық.*	***№16 1.Ояну*** *Көздеріңді ашыңдар,* *Кірпіктеріңді көтеріңдер.* *Беттеріңді жеңіл қимылмен сипаңдар,* *Бір - біріңе жымыңдар*	***Жаттығу кешені №9*** *Ұйқыдан біз тұрайық* *Көзімізді ашайық* *Анда- мында созылып* *Тарқасайық тұрайық*
	Қауіпсіздік ережесі – ұйқыдан тұру кезінде қауіпсіздік шараларын түсіндіру. *«Еңбегі адал жас өрен» - ұйқыдан тұрып киіну өз-өзіне қызмет ету әрекетін жетілдіру.* ***Ұйқы ашар жаттығу картотекасынан***		
Бесін ас	*Үнемді тұтыну мақсаты: суды үнемді пайдаланып, жуыну ережелерін түсіндіру.*		
	Әңгіме: *– Жуынғанда суды шамадан тыс ағызбаймыз. Қажетіне қарай қолдансақ – үнемді болғанымыз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Су төгілсе, абайлап сүртеміз, тайып кетпеу үшін.*	***Әңгіме:*** *– Ас ішіп болған соң «Рахмет» деп айту – әдептіліктің белгісі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Орындықтан абайлап тұрамыз.*	***Нанның қасиеті*** *Әңгіме: – Нан = дастарқанның берекесі.* *Нанды аяқ асты етпейміз.* *Қауіпсіздік: – Нанды ауызға толтыра салмаймыз*
Балалардың дербес іс-әрекеті (қимылдық, ұлттық, сюжетті-	***Сіріңке мен оттық – балаларға арналмаған!*** ***Мақсаты:*** *Балаларды от көзімен ойнамауға үйрету.*	***Газ және электр плиталары*** ***Мақсаты:*** *Ас үйдегі қауіп көздерімен таныстыру.* ***Әңгіме:*** *– Анаңыз тамақ дайындағанда газ немесе электр*	***Теледидар мен электр құралдары*** ***Мақсаты:*** *Электр құрылғыларынан туатын қауіптер туралы айту.* ***Әңгіме:***

рөлдік, үстел үсті-баспа және басқа ойындар), бейнелеу іс-әрекеті, кітап қарау және басқалары).	***Әңгіме:*** *Балалар, сендер білесіңдер ме, сіріңке кішкентай ғана таяқша сияқты көрінеді. Бірақ ол өте қауіпті. Неге дейсіңдер ме? Өйткені бір ғана сіріңкені жақсаң, ол үлкен өртке айналуы мүмкін.* *От = бізге керек. Онымен тамақ пісіреді, шам жағады, жылытады. Бірақ оны тек үлкендер ғана қолдана алады. Ал балаларға сіріңке мен оттықпен ойнауға болмайды.* *Егер сендер сіріңке тауып алсаңдар, бірден әке-шешелеріңе, әжелеріңе немесе тәрбиешіге беру керек. Өйткені ол – қауіпті зат.* ***Сұрақтар:*** *Сіріңке мен оттықты не үшін қолданады?* *Балалар олармен ойнай ала ма?* *Егер сіріңке тауып алсаң, не істеу керек?* *Сіріңке кішкентай болса да, өте қауіпті. Бір ғана ұшқын – үлкен өртке себеп болуы мүмкін.*	*плитасын қолданады. Егер ол дұрыс өшірілмесе – газ шығып, өрт немесе улану болуы мүмкін.* ***Сұрақтар:*** *– Ас үйде ойнауға бола ма?* *– Плитаны өзіңе қасуға бола ма?* *– Тамақ дайындап болған соң не істеу керек?*	*Егер теледидарды күні бойы қосулы қалдырсақ, ол қызып кетуі мүмкін. Ал қызыған электр құралдары өрт шығарады. Сондықтан үлкендер оларды уақытында өшіру керек.* ***Сұрақтар:*** *– Электр құралдарын өз бетіңмен қосуға бола ма?* *– Егер сым жарылып жатса не істеу керек?* *– Өрт шықса кімге хабарлаймыз?*
Балалармен жеке жұмыс	***Тақырыбы: «Сиқырлы орындық»*** ***Мақсаты:*** *Өзін-өзі бағалауды арттыру.* ***Шарты:*** *Бала орындыққа отырады. Тәрбиеші оған мақтау сөз айтады («Сен суретті әдемі саласың»). Бала да өзін мақтайды («Мен мейірімдімін»).*	***Тақырыбы: «Сиқырлы қимылдар»*** ***Мақсаты:*** *Есте сақтау мен еліктеу қабілетін дамыту.* ***Шарты:*** *Тәрбиеші үш қимылды көрсетеді (шапалақтау, қол көтеру, секіру). Бала ретімен қайталайды.*	***Дид ойын:*** ***«Аңдарды табайық»*** ***Мақсаты:*** *Суреттегі жануарларды ажыратуға үйрету.*
Серуенге дайындық	*«Еңбекі адал жас өрен»-өз-өзіне қызметтенуге тәрбиелеу.* *Серуен кезінде қауіпсіздік ережелерін түсіндіру.		
	Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру.	*Серуенге шығу. Балалардың киіну реттілігін бақылау. киінгенде түймелерін қадап, аяқ киімінің бауын байлауды , киімдегі олқылықтарды жөндеуді қадағалау. Киім шкафтарын таза ұстау және жинау*	*Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары.* *Киім шкафтарын таза ұстау және жинау* *Балалардың бір-біріне көмектесуіне жағдай жасау.* *Киімдерінің ұқыпты болуын бақылау.* *Топтан бөлінбеу ережесін түсіндіру.*
Серуен	***Картотека № 1*** ***Қарды бақылау***	***Картотека № 20*** ***Боранды бақылау.***	***Картотека № 14*** *Торғайды бақылау.*

	Серуен кезінде экологиялық мәдениет қалыптастыру, табиғатқа қамқорлық таныту **Таңғы серуенді бекіту.**		
Балалардың үйге кайтуы	*Өнегелі-15 минут Қауіпсіздік ережесі - ата-анаңды бала өмірінің қауіпсіздігі туралы әңгіме жүргізу*		
	Бүгін балалар бір-біріне жақсы сөздер айтты. Мейірімділікке, достыққа үйренді. Үйде «жақсы сөз айт» ойынын ойнауға кеңес береміз.	*Бүгін балалар ән тыңдап, шапалақпен ырғақ соқты. Музыкалық есту қабілетін дамытты. Үйде қарапайым ырғақ ойынын ойнаңыз.*	*Бүгін балалар ән айтып, би қимылдарын жасап көңіл көтерді. Өз өнерлерін көрсетіп, шығармашылық қабілеттерін дамытты. Үйде балаңызбен бірге ән тыңдап, қарапайым би қимылдарын қайталау пайдалы болады.*

Тексеріді Ғні

Тәрбиелеу-білімберупроцесініңциклограммасы

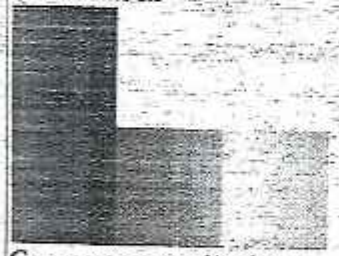
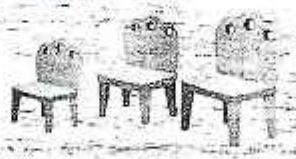
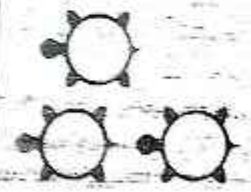
Топ: Орта топ.

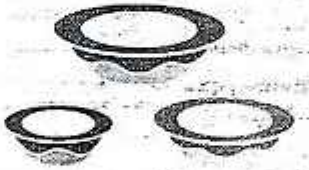
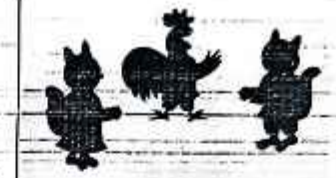
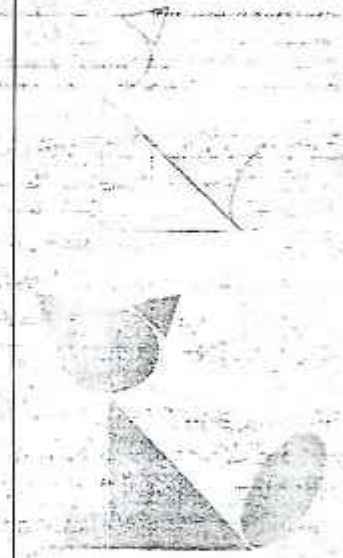
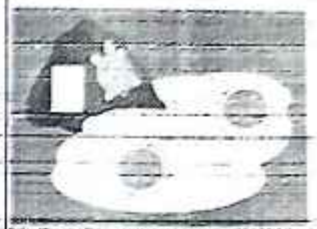
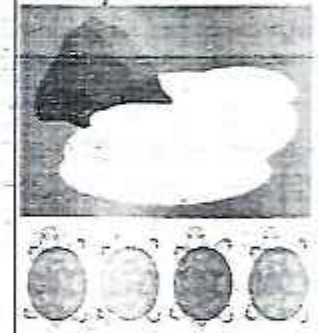
Балалардың жасы: 3 жас

Жоспардың құрылу кезеңі : 05.01 – 09.01.2026ж

Күн тәртібінің үлгісі	Дүйсенбі	Сейсенбі	Сәрсенбі	Бейсенбі	Жұма
Балаларды қабылдау	Күй күмбір – баланы шаттыққа бөлеу, ұлттық рухпен оят.	Домбыраның құпиясы – баланы өнерге баулу, әсемдікке жетелеу.	Күй үні – баланы салт-дәстүрге жақындату, рухани қанығуын сезіндіру.	Күй күмбір – қазақ халқының асыл мұрасымен балаларды әрлендіру	Күй күмбір – баланы ұлттық өнер арқылы тәрбиелеу, мәдениетке баулу.
	Балаларды «Жұлдызша сыйлаймыз» ойынымен қарсы алу (әр балаға қағаз жұлдыз беру). Баланың көңіл-күйін анықтау, көңілін көтеретін әңгіме айту. Ойын бұрышына бағыттау.	Баланы есік алдында қуыршақ театры кейіпкерімен қарсы алу. Баланың көңіл-күйін анықтау үшін қысқа сұрақтар қою. Балаларды бірге ойнауға ынталандыру.	Баланы «Шаттық шеңберінде» сәлемдесу әнімен-қарсы алу. Баланың көңіл-күйін бақылап, смайликтерден таңдауды ұсыну. Киімін шешуге көмектесу, ұқыптылыққа баулу. Баланы кітап қарау бұрышына бағыттау.	Балаларды «Шаттық қимылы» ойынымен қарсы алу (қол бұлғау, секіру, күлу). Баланың көңіл-күйін сурет арқылы бейнелету.	Балаларды «Күлкі сыйлаймыз» ойынымен қарсы алу (әр бала күлімсіреп кіреді). Баланың көңіл-күйін тексеріп, жылы сөз айту. Қолын жуып болған соң сурет салу немесе бояу бұрышына бағыттау.
Ата-аналармен немесе баланың басқа заңды өкілдерімен әңгімелесу, кеңес беру	(Әңгеме 15 минут – ата-анаға бала денсаулығы туралы кеңес беру)				
	Әңгіме: Уақытты дұрыс пайдалану – баланы тәртіпке, жинақылыққа және жауапкершілікке үйретеді. **Кеңес:** Балаңызға күн тәртібін сақтауды үйретіңіз.	**Әңгіме:** Достарымен ойнау – баланың әлеуметтік дағдыларын дамытады. Достық – қарым-қатынастың бастауы. **Кеңес:** Балаңызға достарымен бөлісуді, бірге ойнауды үйретіңіз.	**Әңгіме:** Табиғатты қорғау – әрбір баланың міндеті. Табиғатқа қамқорлық – тәрбие негізі. **Кеңес:** Балаңызға гүлге су құюды, қоқысты қоқыс жәшігіне тастауды үйретіңіз.	**Әңгіме:** Кітап оқу – баланың қиялын дамытады, тіл байлығын арттырады. **Кеңес:** Балаңызға күн сайын қысқа ертегі немесе әңгіме оқуды үйретіңіз.	**Әңгіме:** Мақтау – баланың дамуына үлкен әсер етеді. Баланы мақтау – оның сенімділігін арттырады. **Кеңес:** Балаңызға жетістігін мақтан тұтуды және еңбегін бағалауды үйретіңіз.

Балалардың іс-әрекеті (ойын, танымдық, коммуникативтік, шығармашылық, эксперименталдық, еңбек, қимыл, бейнелеу, дербес және басқалары)	***Картотека № 2*** ***«Орнын тап»*** ***Мақсаты:*** *балаларға өз бөлмесіне қажетті құлықтердің аттарын айтқызып, суреттен таба білуге үйрету.*	***Картотека №6*** ***«Не қайда тұрады?»*** ***Мақсаты:*** *Ойын арқылы балалардың тілін, ой-өрісін дамыту.*	***Картотека № 12*** ***«Әдемі гүл»*** *Ойынның мақсаты: Түстер туралы ұғымын бекіту.түстердің атын білуге машықтандыру.*	***Картотека №13*** ***«Не жоқ?»*** *Ойынның мақсаты: балалардың логикалық ойлауын дамыту, жылдамдыққа, байқампаздыққа тәрбиелеу.*	***Картотека №17*** ***«Менің сүйікті ертегім»*** *Мақсаты: ертегі кейіпкерлері бойынша ертегілерді атау, жағымды, жағымсыз кейіпкерлерді ажырату.*
	Коммуникатив дағдыларды дамыту картотекасынан				
Ертеңгілік жаттығу	*Қаңтар айының 1- аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Қаңтар айының 1-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Қаңтар айының 1- аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Қаңтар айының 1- аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Қаңтар айының 1-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*
	Жалпы даму жаттығуларын дұрыс жасай отырып, баланың қимыл-қозғалысын шыңдау. *Жаттығу кешені қосымша тіркелген*				
Таңғы ас	*Үнемді тұтыну. Суды, тағамды үнемді тұтыну жолдарын түсіндіру. Қауіпсіздік ережесін еске түсіру*				
	Әңгіме: *– Табақтағы асты-тауысып жеу керек. Артық алып қалдырмайық.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішкенде жүгірмейміз, орнымызда тыныш отырамыз.*	***Әңгіме:*** *– Дастарқан басында әркім өз орнында отырады. Басқаларға итермей, кедергі жасамаймыз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қолымызды созып, басқаның ыдысына қол салмаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Нанды жерге тастамаймыз, үгіндісін де жинаймыз. Нан – берекенің белгісі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Нанмен ойнамаймыз, үстелге лақтырмаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Суды да, асты да үнемдеген бала – ұқыпты бала. Ұқыптылық – жақсы әдет.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ыстық асты асықпай жейміз, күйіп қалмау үшін абайлаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Ас ішіп болған соң «Рахмет!» айту – әдептіліктің белгісі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішіп отырған кезде орындықпен секірмейміз, абайлап тұрамыз.*
Ұйымдастырылған іс-әрекетті өткізуге дайындық (бұдан әрі – ҰІӘ)	***«Смарт бала» жобасы*** ***Ойын: «Артық затты тап»*** *Тәрбиеші: «Алма, алмұрт, қарбыз, қасық».* *Балалар: «Қасық – артық» дейді.* *Мағынасы: ойлау қабілетін дамыту.*	***«Ұшқыр ой алаңы» жобасы*** ***Ойын: «Сөйлемді аяқта»*** *Тәрбиеші: «Гүл ...»* *Балалар: «әдемі», «жарқырайды».* *Тәрбиеші: «Досым ...»* *Балалар: «жақсы», «көмектеседі».*	***«Балалар кітапханасы» жобасы*** ***Ойын: «Жұмбақ шешейік»*** *Тәрбиеші: «Таңмен бірге шығады, Жерді қыздырып тұрады» (Күн).* *Балалар жауап береді.* *Мағынасы: ойлануға, дұрыс жауап айтуға үйрету.*	***«Қамқор» жобасы*** ***Ойын: «Көмекші қолдар»*** *Балалар екі-екіден жұптасып тұрады. Бір бала бір қолын артына жасырады. Досы оған көмектесіп ойыншықты орнына апарады.* *Мағынасы: бір-біріне көмек көрсету.*	***«Шабыт» жобасы*** ***Ойын: «Өз қимылыңды ойлап тап»*** *Балалар кезекпен бір қимыл ойлап табады (қол шапалақтау, секіру). Қалғандары қайталайды.* *Мағынасы: шығармашылық ойлауды*

		Мағынасы: ойды толық айтуға үйрету.			дамыт
Кестеге сәйкес ҰІӘ	«Балалар кітапханасы» жобасы бағытында «Әжелер мектебі негізінде әжемнің ертегісі»				
	Ертегілер әлемі бұрышына саяхат. Суреттер қарау. Қызығушылықты ояту. «Қыздың аты кім?» жаттығуы. Балалардың алдында бес бөлікке бөлінген қағаз парағы, олардың әрқайсысы әртүрлі түсті – сары, қызыл, жасыл, көк, қызғылт сары. Балаларға трафареттегі ойын қыз бейнесіне кезекпен әр бөліктен қалпақ қиылып, қыздың атын Сары телпек, Қызыл телпек, Жасыл телпек, т.б.атайды. ***Сонымен ертегідегі қыз қайсысы? Қызыл телпек*** Кішкентай Қызыл телпек басына қалпақ киген. Басымызға тағы не киюге болады? Қалпақ, кепка, орамал. Басымызға кигеннің бәрі «бас киім» деп аталады. ***Дидактикалық ойын «Бас киім қандай пішінге***	***Қызығушылықты ояту. «Теремок» үстел театрының көрсетілімі*** Далада бір үй тұр еді, ол төмен емес, биік емес Тышқан өтіп бара жатып, Мына үйде кім тұрады? Кім өмір сүреді? Ешкім жауап бермеді. Тышқан үйге кіріп, сонда өмір сүре бастады. Бақа өтіп бара жатып, Мына үйде кім тұрады деді? - Мен тышқанмын Ал сен кімсің? -Ал мен бақамын. - Менімен бірге тұр! Бақа үйге секірді де, екеуі бірге өмір сүре бастады. Қоян жүгіріп өтіп бара жатып Мына үйде кім тұрады деді? - Мен тышқан - Мен бақамын! -Ал сен кімсің? - Мен қоянмын. - Бізбен бірге тұр деді!	***Менің сүйікті бұрышым Сұрақ жауап*** Маша қай ертегі кейіпкері? ***Дидактикалық ойын «Аюлар ыдысы»*** Маша ыдыстың бәрін аралаетырып алды. Біз аюларға ыдыс-аяқ қоюға көмектесеміз. Балалар төрелкелер мен қасықтарды аюлар бейнесіне өлшеміне қарай орналастырады. ***Дид ойын: «Аюларды орындықтарға отырғыз»*** Балалар орындықтарға көлеміне қарай аю фигурасын жатқызады. ***Дид ойын:«Аюға үй салу»*** - Геометриялық пішіндерді ажыратып, үш аюдың қандей үйі болғанын анықтайық. Балалар үйдің схемалық бейнесіне геометриялық пішіндерді орналастырады. ***«Үш аю» сергіту сәті.*** Үш аю үйге келе жатты. (Аяқтан аяққа адымдап, денені	***Менің сүйікті бұрышым Дид ойын: «Кім танқыр?» Жұмбақ жасыру:*** Өзі айлакер, өзі бір қу, Жүрген жері у да шу. Ол не? **(түлкі)** Еріксе, құйрығымен ойнайды. Зеріксе, үйқыға бір тоймайды **(мысық)** Бұрап қойған сағаттай, Айқайлайды таң атпай. **(әтеш)** ***«Мысық, әтеш және түлкі» ертегісі. Түсіндіру. Сұрақ- жауап:*** 1. Ертегі кейіпкерлерін атаңдар. 2. Әтеш қайтті? 3. Түлкі не істеді? 4. Қайсы кейіпкер қатты ұнады? Несімен? 5. Қайсы ұнамады? Неліктен? 6. Кім айтып береді? ***«Көлеңкесін тап» дидактикалық ойыны*** - Ертегі кейіпкерлері мен олардың фигураларын сәйкес көлеңкелерге орналастыр. 	***Қызығушылықты ояту. «Тасбақа» музыкасын тыңдау*** Музыка әуенімен педагог тасбақа ойынының көрсетеді, оның баяу жорғалауына еліктейді. ***Дид ойын: «Тасбақа қабығын тап»*** Шарты: Балаларға ортасында шеңбері бар (қабықтың орнына) әртүрлі түсті тасбақалардың картоннан жасалған силуэттері беріледі. Содан кейін көп түсті шеңберлерді қарастырып, тасбақа үшін сәйкес түсті таңдау ұсынылады. ***Дид ойын: «Тасбақаларды сана»*** -Таста неше тасбақа бар? Бір тасбақа «1» санын тауып, бір тасбақаның қасына тасқа қойыңыз.

	ұқсайды?» Парақта геометриялық фигуралар түріндегі қораптар сызылады: қатақтардың сипаттық кескіндері пішіні сәйкес келетін қораптарға салынуы керек. ***Дид ойын: «Шляпа»*** ***Шарты:*** *Жіп және қыстырғыш пайдалану арқылы, шляпадағы саңылаулардан жіпті өткізу, содан кейін шляпаның жиегіне түрлі-түсті киім қыстырғыштарын қыстыру.* ***Дидактикалық ойын «Қызыл төлпекке жолдан өтуге көмектес»*** *-Орманға кіру үшін жолды кесіп өту керек. Бірақ ол жолды еш жерден кесіп өте алмайды, жолды тек ақ жолақтардың арнайы жолымен - «зебра» арқылы кесіп өту керек. Қызыл телпек жолды кесіп өтуі үшін ақ жолақтарды орналастырыңыз.*	*Қояң үйге кірді , олар бірге өмір сүре бастады.* *Кішкентай түлкі өтіп бара жатып. Ол терезені қағып:* *- Мына үйде кім тұрады?* *- Мен тышқанмын.* *- Мен бақамын.* *- Мен қоянмын.* *-Ал сен кімсің?* *- Ал түлкімін* *- Кел бізбен бірге тұр деді.* *Төртеуі өмір сүре бастады.* *Қасқыр келіп, есікке қарап:* *Мына үйде кім тұрады деді?* *- Мен тышқанмын.* *-Мен бақамын* *- Мен қоянмын.* *- Мен түлкімін* *-Ал сен кімсің* *- Ал мен қасқырмын* *- Кел сенде бізбен бірге тұр деді олар!* *Қасқыр үйгекірді. Бесеуі өмір сүре бастады. олар ән айтады. Кенет қасынан епсіз аю өтіп бара жатыр. Аю үйді көрді, әндерді естіді, тоқтады да, қатты айқайлады:* *- Мына үйшікте кім тұрады?* *- Мен тышқанмын.* *- Мен бақамын.* *- Мен қоянмын.* *- Мен түлкімін*	*тербету, қолдар сәл доңгеленіп. дене бойымен төмен түсіру, аюдың жүрісі)* ***Аю әке үлкен еді*** *(қолды жоғары көтеру)* *Анам сәл кішірек* *(Тізеңізді сәл бүгіңіз, қолыңызды төмен түсіріңіз және аздап алшақ жүріңіз)* *Және ұл.* *Ол ең кішкентай болды* *(Сылдырылдап жүгіреді)* ***Дид ойын:«Аюға арналған ботқа»*** *саусақ сүреті* *-Аюларға арналған тәрелкеге ботқа салайық.* *Балалар пластилиннің бетінде саусақ іздерін қалдырады.* ***«Үш аюды төсекке жатқыз» дидактикалық ойыны*** *- Аюлардың ұйықтайтын уақыты келді, оларды төсектеріне жатқызу керек: ең үлкен аю-әкесі - ең үлкен төсекке, аю-ана - кішірек төсекке, ал бала аю - ең кішкентай төсекке.*	 ***Дид ойын: «Мысық»*** *- Әтешті кім құтқарды?* *мысық.* *Қызғылт сары геометриялық фигураларды орналастыр мысықтың түсті фигурасы.* ***Дидактикалық ойын «Мысық пен әтештің үйі»*** *- Әтешті терезеге қойыңыз. Түлкі оған жете алмайтындай етіп жапқыштарды жабыңыз.* *Түрлі түсті түймелерді қолайлы түс пен өлшемдегі*	 *Суда қанша тасбақа бар? Екі тасбақа. «2» санын алып. судағы екі тасбақаның жанына қойыңыз.* ***Дид ойын: «Тасбақалар»*** *- Бір тасбақаны тасқа, ал екі тасбақаны көлге жапсырамыз.* ***Дид ойын:«Тасбақа»*** *-Бізге қонаққа үлкен тасбақа келді. Ол балалармен ойнағанды жақсы көреді, сондықтан оның қабығында ойнауға болатын көптеген бар. ойыншықтар* ***Дидактикалық ойын «Үлкен және кіші тасбақаларға жорғала»*** *Балалар төрт аяққа*

Дидактикалық ойын: «Бәліштерді орналастыр»

- Міне себеттер. Олардағы пирогтарды тарату керек. Себет саны қанша болса, сонша пирогты салыңыз.

Сергіту сәті:«Жолда»

Балалар түзету жолымен жүреді. Олар туннельге енеді, орындық бойымен жүреді, бұдырлардан секіреді. («Қызыл телпек туралы» фильміндегі әнге).

Дид ойын:«Себет»

Балалар кәрзеңкеге бәліштер мен бөтелке май жапсырады.

Дид ойын:«Әжеге арналған пирогтар» мүсіні

Допты дөңгелек домалақпен мүсіндеп, оны торшқа тегістеп, салмасын салып, оны екіге бүктейміз, шеттерін қысамыз.

Дидактикалық ойын «Қызыл телпек пен қасқыр»

Қызыл телпек қандай жолмен жүрді? Ұзын жол бойымен. Қызыл телпекті ұзын жолға қойыңыз. Қасқыр қай жолмен

- Мен қасқырмын

-Ал сен кімсің?

- Ал мен аюмын.

- Бізбен бірге тұр!

Аю ішке кіре алмай:

«Ал мен сендердің үйшіктеріңнің жоғарғы жағында өмір сүргім келеді».

- Иә, сен біздің үйімізді сындырасың!

- Жоқ, мен оны сындырмаймын.

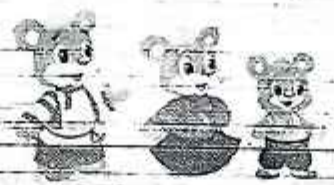
- Ал, онда көтеріл!

Аю төбеге шығып, жай отырды, кенет үй сықырлап, түгел құлады. Ішіндегілер жүгіріп шығып аман қалды. Олар боренелерді тасуға, тақтаиларды кесуге - жаңа үйшік салуға кірісті. Үйшік бұрынғыға қарағанда жақсы салынған!

Дид ойын: «Мұнара тұрғындары» *Балалар қайшымен тік сызық бойымен ертегі кейіпкерлерінің бейнелері бар қағаз жолағын қиып алады.*

Дид ойын:«Біз мұнара

Дид ойын: «Аюға арналған алжапқыш» маркаларымен сурет салу

-Аюдың жаңа алжапқышын өрнектермен безендірейік.

Балалар алжапқыштың жазықтығына іздер қалдырады.

Түйме ойыны «Аю мен шарлар»

Аю қонжығына қалпақ тоқып берді,оған жіп шарларын ашуға көмектесіңіз.

Балалар екі өлшемді шарлардың түрлі-түсті шеңберлеріне сәйкес түймелерді орналастырады.

Дид ойын: «Аюға арналған қалпақ»

Қонжықтың бубоны безендірейік, түрлі-түсті қысқыштары бар қалпақ. Балалар қалпақтағы бубон шеңберіне түрлі-түсті киім қыстырғыштарын бекітеді.

шеңберлерге орналастырыңыз.

Дид ойын: «Әтешке арналған бұршақ»

– Міне, қанша бұршақ өсті. Бұршақ тақының үстіне қозды отырғызып, оны желіммен жабыстырыңыз. Ал енді біз саусақтарымызбен көбірек бұршақ саламыз.

«Әтеш» сергіту сәті

Балалар «Әтеш» әніне тізелерін жоғары көтеріп, қолдарын бүлгең бөлмені айналып жүреді.

Дид ойын: «Әтеш құйрығы»

- Түрлі түсті киім қыстырғыштарынан әдемі әтеш құйрығын жасаңыз.

Бұршақ ойындары

- Бұл бұршақ.

Ыдыстарында қанша бұршақ бар? Көптеген. Енді саусақтарыңмен біреуін алыңыз.

Бұл не? Бұршақ.

Түрлі-түсті қағаздарды алдарыңа алыңдар.

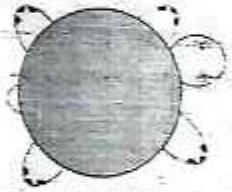
Сіздің кілеміңіз қандай түсті? Ал сенде? Сенде? Бұл қағаз барқыт қағаз деп аталады. Қағаздың үстіне алақаныңызды, ал енді саусақтарыңызды жүргізіңіз. Бұл қағаздың аты есіңізде ме? Барқыт.

-Ал біз бір уыс бұршақ аламыз. Бұршақты барлық

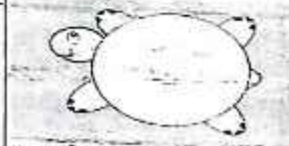
тұрады, арқаларына жалпақ жастықтар қойылады. Балалар тапсырма алады: «Үлкен тасбақа жорғала», «Кішкентай тасбақа жорғала»

Дид ойын: «Тасбақа қабығын безендір» *және саусақпен сурет салу*

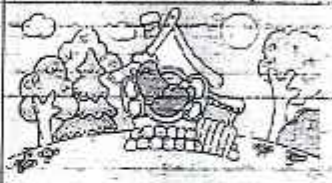
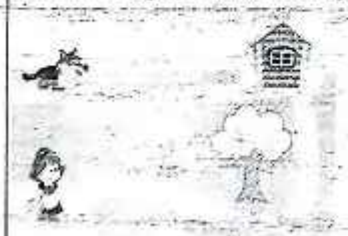
-Тасбақа өзінің дөңгелек қабығын жылтыр жалатастармен безендіргісі келеді. Оған көмектесейік. дөңгелек қабықтың шетіне қиыршық тастарды салайық.

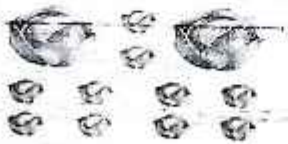
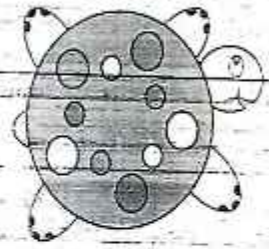

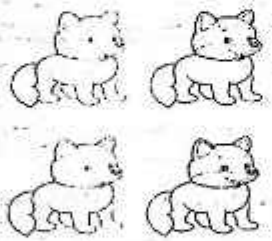
- Біздің тасбақа сәнгер. Енді ол өз қабығын басқаша безендіргісі келеді. Жарқыраған тастарды қорапқа салып, сурет салу. Біз тасбақа қабығын түрлі-түсті нүктелермен безендіреміз.

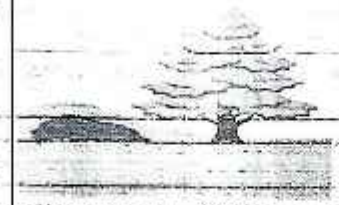

«Құмға көмілген

	жүрді? Қысқа жолда. Қасқырды қысқа жолға қойыңыз. Қай жолдың жанында көптеген гүлдер өседі? Ұзын жол бойымен. Ал қысқа жолдың жанында қанша гүл өседі? Екі гүл. Қай жерде көбірек гүлдер бар? Ұзын жол бойында.	салып жатырмыз» Балалар тәрбиешінің үлгісі бойынша құрылыс материалынан үйшік құрастырады. -Ал енді мұнара тұрғындары бізбен ойнағысы келеді. **Дид ойын: «Тышқанға мұнарага апаратынжолдар»** - Ал мұнарага әртүрлі жолдар апарады. Қанша трек? Екі. Бірдей тректер? Әртүрлі тректер - біреуі ұзын, екіншісі қысқа. Тышқан абдырап қалды, үйге тезірек жету үшін ұзақ жолмен немесе қысқа жолмен қай жолмен жүру керек? Балалар, қалай ойлайсыңдар? Иә, балалар, дұрыс, тышқанның үйге қысқа жолмен жүгіруі жылдамырақ, енді біз оған қысқа жолдың қай жерде екенін дұрыс көрсетуіміз керек. Тышқанды қысқа жол бойымен жылжытыңыз. **Дидактикалық ойын «Жәшікке тығылу»** Балаларға текшелер мен шарларды қолайлы пішіндегі тесіктерге салу арқылы қорапқа жасыру	***Дене тәрбиесі*** ***Кіріспе бөлім. Амандасу.*** ***Ойын:«Өткеншек».*** Әрең-әрең, әрең , Өткеншектер айналды. Содан кейін бәрі; Жылдам, жылдам, Шыр көбелек айналды. Ақырын, ақырын, асықпаңыз. Өткеншегім, тоқташы. 1-2, 1-2, міне, осымен Ойын бітті. Бір қарқында қимылдауға назар аударады **Негізгі бөлім** ***Жалпы даму жаттығулары*** ***Б.қ.: «Торғай ұшты».*** *1. Аяқты алшақ қоямыз. қолымыз жанға созып құстың қанатын жасау, басты оңнан солға қарай, төмен- жоғары бұру: «Чик- чирик» деп айту. /5 рет қайталау/* ***Б.қ.: «Мотор»*** *2. Аяқты алшақ, қолымызды кеуде тұсына қоямыз. қолымызды дөңгелек қозғалысқа келтіреміз. «р-р-р» деп айту. /5- рет қайталау/* ***Б.қ.: «Гүлдің ашылуы»*** *3. Аяқтары бірге қойылған. Отыру. Алақанды біріктіріп ұстау, орнынан тұрарда қолды жоғару созып алақанды ашу. (5- рет қайталау.)* ***Б. қ.: «көңілді пингвин»*** *4.Өкшелерін беттестіру арқылы пингвиннің жүрісін көрсету.*	*саусақтарыңызбен және алақаныңызбен ұстаңыз. Бұл бір уыс деп аталады. Табақтарыңыздан бір уыс бұршақты алыңыз және оларды барқыт қағаз төсенішіне салыңыз. Мұнда біз тағы бір жаңа сөзді білдік - бір уыс. Алақаныңызды бұршақтың үстіне қойып, домалатыңыз. алға және артқа, айналмалы қозғалыста - шеңбер сызыңыз.* *«Қапшықты тарымен толтыр» жаттығуы - Балалар, қасықтарыңды алып мына дорбаларға мұқият тары салыңдар.* ***Тақпақтар*** *Ояқта, әтеш, сен бізді, Өзіңе сездім, таң атты. Сенсіз- ақ білем мезгілді, Танимын енді сағатты* ***Мысық*** *Мынау тұрған мысық, Екі көзін қысып, Ұйықтап отыр мауқырап, Сүт көжесін ішіп.* ***Түлкі*** *Түлкі деген құ гой, Жүрген жері шу гой*	***тасбақалар»*** ***дидактикалық ойыны*** - Балалар. тасбақалар құмға қазғанды жақсы көреді. Оларды құмнан табуға тырысайық. Енді сіз барлық тасбақаларды таптыңыз. оларды жапырақтарға отырғызыңыз. Бір жапыракка канша тасбака сыяды? Тек бір тасбака. Ал енді тасбақалар көлге шомылуға кетті. Көлге канша тасбака сыйды? ***Дидактикалық ойын «Тасбақа қабықтары»*** *Саусақпен ең үлкен тасбақаны. ең кішкентай тасбақаны. ортаңғы тасбақаны көрсетіңіз. Оларға дұрыс қабықшаларды табуға көмектесіңіз көлемі бойынша: үлкен тасбақаның қабығы үлкен, кішкентай тасбақаның қабығы кішкентай, орташа тасбақаның қабығы орташа.*
	 Қасқыр мен Қызыл телпек жолда демалғысы келді - олар діңгекке отырды. Үлкен діңгекке не отырды? Қасқыр. Ал кішкентай діңгекке кім отырды? Қызыл телпек. *Қарындашпен сурет салу* ***Дид ойын:«Әженің үйіне жол»*** *Қасқыр, Қызыл телпек жүріп бара жатқан жолдың бойымен қарындашпен сызу.* 				

	Сергіту жаттығуы Біздің алдымызда кең шалғын (қолды екі жаққа созу) Ал біздің үстімізде биік орман (қолыңды көтер) Қарағай сол жақта (қолдар солға) Оң жақта шырша (қолдар солға) Шулы орман (қолдарын бастың үстінде бұлғау) Кенет қатты күн күркіреді (алдыңда қол шапалақтау) Үйге тез жүгір (қолдарымен бастарына «төбе» жасап, отыру) **Түйме ойыны «Әже көйлегі»** - Түймелерді қолайлы түс пен өлшемдегі шеңберлерге орналастырыңыз. **Қолданба және сауық суреті«Немереге арналған тәттілер»** Балалар суреттің фонына тәттілердің силуэт бейнелерін жабыстырады, содан кейін торттағы ақ нүктелерді саусақтарымен бояйды, олар жидектер. **Сұрақ-жауап** **Балаларды мадақтау.** **Дене тәрбиесі** **Кіріспе бөлім. Амандасу.** **Ойын:«Әткеншек».** Әрең, әрең, әрең , Әткеншектер айналды.	ұсынылады. **Сергіту** **«Батпақтағы бақалар»** Балалар музыка әуенімен су палағүлінің жапырақтарымен жүреді, орындықтың бойымен жорғалайды, тунельге енеді. **Дид ойын:«Бақа»** Балалар бақаны жабыстырады, пластилиннен палағүлдің өзегін жасайды, оны фонда басып, оған асқабақ тұқымының жапырақтарын жабыстырады. **Дид ойын: «Қоян осімдіктері қырыққабат»** - Қоян оз бақшасында қырыққабат осіреді. Қырыққабатты дұрыс орналастырыңыз: шағын шеңберлерде - кішкентай қырыққабатты салыңыз. Ал үлкен шеңберлерде - үлкен қырыққабат. Қандай қырыққабат үлкен, кіші немесе үлкен? 	Қолдары жанда-пингвиннің қанатын жасау. Орнында тұрып жүру, айналып жүру /10-15секунд/ **Тыныс алу жаттығулары:** «Әтеш»дыбысын салу, «ку-ка-ре-ку» деп айту. Мұрынмен дем алып, ауыздан демді шығару. **Негізгі жаттығуларды орындау:** **1.Имектелген жолмен (имектелін қойған жіп) алаңның қарсы жағына ору.** **2.Допты кеуде тұсынан екі қолмен лақтыру.** Қолды жылдам созып жіберуге назар аударады. **Қимыл-қозғалыс ойыны:** **«Көпірден еңбектеп от».** Көпірді біз саламыз, Мәшине мен адамдар, Өзеннен өтеін қинамай. Ойынойнайтын ортаны құрастырамыз жіптермен өзенді, гимнастикалық тақтайшаны судан өтетін көпір деп бейнелейміз. Көпірмен еңбектеп отіп, келесі жағалауға өтуді ұсынады.	Жатып алып жағада. Іздегені ду гой. **Сұрақ –жауап** Қандай ертегі үйрендік? Ертегіде қандай кейіпкерлер бар? Балаларды мадақтау.	**Түйме ойыны «Тасбақа»** Тасбақа әдемі қабық алатындай етіп түймелерді орналастырыңыз. **«Тасбақа»** - Тікелей домалату арқылы біз жұқа шұжық жасап, оны осында бекітеміз - бұл тасбақаның басы мен құйрығы. Жоғарыдан біз жаңғақ қабығын бекітеміз - енді қабық дайын. Бұршақтан көз жасау ғана қалады. «Тасбақаны айналып өту» жаттығуы Балалар шеңберге отырады, бір-біріне ойыншық тасбақаны береді. Педагог әр балаға алғысын білдіреді. Кім ойыншықты көршісіне беріп, балаларды «рахмет» сөзін айтуға

	Содан кейін бәрі. Жылдам, жылдам. Шыр көбелек айналды. Ақырын, ақырын, асықпашы, Өткеншегім, тоқташы. 1-2, 1-2, міне, осымен Ойын бітті. Бір қарқында қимылдауға назар аударады. ***Негізгі бөлім*** ***Жалпы даму жаттығулары*** ***Б.қ.: «Торғай ұшты»*** ***1.*** *Аяқты алшақ қоямыз, қолымыз жанға созып құстың қанатын жасау, басты оңнан солға қарай, төмен- жоғары бұру: «Чик- чирик» деп айту. /5 рет қайталау/* ***Б.қ.: «Мотор»*** ***2.*** *Аяқты алшақ, қолымызды кеуде тұсына қоямыз, қолымызды дөңгелек қозғалысқа келтіреміз. «р-р-р» деп айту. /5 рет қайталау/* ***Б.қ.: «Гүлдің ашылуы»*** ***3.*** *Аяқтары бірге қойылған. Отыру. Алақанды біріктіріп ұстау, орнынан тұрарда қолды жоғару созып алақанды ашу. (5- рет қайталау.)* ***Б. қ.: «көңілді пингвин»*** ***4.****Өкшелерін беттестіру арқылы пингвиннің жүрісін көрсету. Қолдары жанда пингвиннің қанатын жасау. Орнында тұрып жүру, айналып жүру./10-15секунд/*	***Түлкі*** ***«Бисер» түймелері бар ойын*** *- Түлкі жүгіріп келе жатқанда моншақтарынан айырылып қалды.* *Ол жылап:* *Мазасызданады* *Кане, балалар, түлкіге көмектесіңдер ме?* ***«Түлкі» саусақ суреті*** *Балалар түлкінің контурлық бейнесін бояйды.* ***Қасқыр*** ***Қарындашпен сурет салу*** ***Дид-ойын: «Қасқырға арналған кешкі ас»*** *- Балалар, біздің қасқырдың қарны қатты ашты. Ал ол малдың ешқайсысын жеп қалмас үшін оны тезірек өзіміз тамақтандырайық. (Балалар дөңгелек қағаздан*			*шақырады.* ***Балаларды мадақтау.*** ***Музыка*** ***Тақырыбы: Қыс орнегі*** ***Музыкалық сәлемдесу.*** *Жеделхат келеді. оқиды: «аққала көмекке шақырады».* *«Үш аю өз өнерін көруге шақырады» «қоянжар жарысқа шақырады».* *Балаларды алаңға «қысқызығы» ойын-сауығына шақыру* *Жетекші: қыс қызығы басталды, ойнап апасыр салайық, сазды әуенмен мәнерлеп,* *ырғақты әнге салайық.* ***«Шапғы тебеміз»*** *Е.Тиличеева.* *Жаттығуымен Аққалаға көмекке баратындарын түсіндіреді.* ***Дид ойын: «Аққаланы қай топ бірінші қалап бітіреді».*** *Шарты: Қағаздан аққала құрастыру.* ***«Қыс»*** *әнін Аққалаға айтып беру керегін айтады.* *Ән жаттығуымызды айтып, енді Үш аюдың өнерін көруге барайық.* ***Дид ойын: «көңілді ырғақ».***

	Тыныс алу жаттығулары: «Әтеш» дыбысын салу, «ку-ка-ре-ку» деп айту. Мұрынмен дем алып, ауыздан демді шығару. **Негізгі жаттығуларды орындау:** **1.Имектелген жолмен (имектелін қойған жіп) алаңның қарсы жағына оту.** **2.Допты кеуде тұсынан екі қолмен лақтыру.** Қолды жылдам созып жіберуге назар аудартады. **Қимыл-қозғалыс ойыны: «Көпірден еңбектеп өт».** Көпірді біз саламыз, Мәшине мен адамдар, Өзеннен өтсін қиналмай. Ойын ойнайтын орталы құрастырамыз – жіптермен өзенді, гимнастикалық тақтайшаны судан өтетін көпір деп белгілейміз. Көпірмен еңбектеп өтіп, келесі жағалауға отуді ұсынады.	жасалған тәрелкеге «пирожный» және «вермишель» суретін салады). **Дидактикалық ойын «Аңдағы аю»** -Міне сурет. Онда не бар? Шырша, оның астында аюдың ұясы. - Күн шықты. Күнді қолыңызға алып, оны парақтың жоғарғы жағына салу. Аю серуендеуге шықты. (Балалар мәтін бойынша сәйкес силуэт суреттерін өңдейді). - Аю ағашқа көтерілді. Кенет ол құлап қалды. Аю жылады: Аспанда бұлт пайда болды. Ол күнді жауып тастады. Ауа райы бұзылып, аю ұясында бүйіріне жатып ұйықтап қалды. - Осы кезде бұлттан жаңбыр жауды: «тамшы-тамшы-тамшы». Жаңбыр тамшылары сияқты саусақтарыңызды үстелге тырсылдату - Жаңбырдан кейін			Қояи аирижер рөлінде. Ырғақпен ойынға арналған ойын. Жай, бірте бірте жылдам және тезырғақ.

		ағаштың қасында екі саңырауқұлақ өсті. Аю ұядан шығып, саңырауқұлақтарды жшиады. Жаңбырдан кейін ағаштың астында қанша саңырауқұлақ өсті? Екі саңырауқұлақ. **Қарындашпен сурет салу** **Дид ойын: «Аюға арналған кешкі ас»** Табақтың шеңберіне балалар қоңыр түсті қарындашпен котлет шеңберлерін сызып, үстіне боялды. Содан кейін қысқа штрихтар-макарондар сары қарындашпен салынады. **Міне Үйшік ертегісі Ұнады ма?** **Балаларды мадақтау.** **Қазақ тілі** **Тақырыбы: «Ғажайып қыс»** **II.Қызығушылықты ояту.** **Дид ойын: «Кім танқыр?»** Шарты: Жасырған жұмбақты тез шеше білу. Қолымен қаламы жоқ, Бірақ сурет салады **(Аяз)** Көлдің беті көк әйнек, Сырғанауға тым әйбет. **(Мұз)** Аппақ етіп айналаны, Ақ көбелек айналды; Әбден қонып болған соң,			

		Жер әлемде жайланды.(Қар) ***Жұмбақтың шешуіне байланысты сұрақ – жауап, түсіндіру.*** ***1.Ой қозғау.*** ***Мнемотехника әдісімен жұмыс.*** ***Мнемо кесте қыс мезгілін сипаттау.*** *-Қазір қандай мезгіл?* *-Қыс мезгілінде қандай табиғат құбылыстары болады?* *-Несімен ұлайды?* *Қандай ойын түрлерін білесіңдер?* ***Сергіту сәті. «Қыс»*** *Сыртта боран зулайды,* *Қарды үйіріп қуалап.* *Әлсін - әлсін тыңдайды,* *Терезеден сығалап* ***3.Ой дамыту.*** ***Балаларды пішіндер бойынша топқа болу.*** ***Дид ойын: «Қыс бейнесі»*** *Шарты: Геометриялық пішіндерден құрастыру жұмысын жасау* ***1-топ. Доңгелек.*** *Аққала құрастыру* ***2-топ Үшбұрыш*** *Шырша құрастыру* ***3-Топ төртбұрыш*** *Құстарға жессауыт құрастыру.* ***Сылдырмақ*** *Балаларды шеңберге жинау*			

		Сұрақ-жауап.			
Серуенге дайындық	Еңбегі адал жас өрен - мақсаты: өзіне өзі қызмет көрсетуге тәрбиелеу. Серуен кезінде қауіпсіздік ережелерін түсіндіру.				
	Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киім шкафтарын таза ұстау және жинау	Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу, қатармен жүруге дағдыландыру.	Балалардың киіну реттілігін бақылау, киінгенде түймелерін қадап, аяқ киімінің бауын байлауды , киіміндегі олқылықтарды жөндеуді қадағалау.	Серуенге шығу, балаларды біртіндеп киіндіру, киімдерінің дұрыс киілуін қадағалау, қатармен жүруге дағдыландыру.	Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу.
Серуен	**Картотека № 8** **Мұзды бақылау.**	**Картотека № 9** **Қырауды бақылау.**	**Картотека № 11** **Күнді бақылау.**	**Картотека № 19** **Мұздақты бақылау.**	**Картотека № 16** **Күнді бақылау.**
Серуеннен оралу	Серуен кезінде экологиялық мәдениет қалыптастыру, табиғатқа қамқорлық таныту. Қысқы серуен картотекасынан «Еңбегі адал жас өрен» - өз-өзіне қызмет жасау.				
	Киімдерін шешу: Киімдерін ретімен шешіп, жинақтап қою. **Тазалық процедуралары:** Қолдарын сабындап жуу, сүлгісін дұрыс қолдану. **Гигиеналық шаралар:** Жуыну кезінде шуламай, сумен ойнамау. **Түскі асқа дайындық:** Ас алдында балаларды орындарына отырғызу.	**Киімдерін шешу:** Әр бала киімін тәртіппен шешіп, орнына қою. **Тазалық процедуралары:** Қолдарын мұқият жуу, сүлгісін дұрыс пайдалану. **Гигиеналық шаралар:** Сумен ойнамай, әдептілікпен жуыну. **Түскі асқа дайындық:** Қолдарын таза ұстаған балаларды асханаға отырғызу.	**Киімдерін шешу:** Киімдерін ұқыптап шешіп, жинақтауға үйрету. **Тазалық процедуралары:** Қолдарын сабындап жууға баулу. **Гигиеналық шаралар:** Жуынғанда суды төкпеуге үйрету. **Түскі асқа дайындық:** Ас алдында қолдарын тазалап, орындарына жайғасу.	**Киімдерін шешу:** Киімдерін ретімен шешіп, шкафқа қоюды қадағалау. **Тазалық процедуралары:** Қолдарын жақсылап сабындап жуу, сүлгісін қолдану. **Гигиеналық шаралар:** Жуыну кезінде шуламау. **Түскі асқа дайындық:** Асханаға дайын болу.	**Киімдерін шешу:** Балаларды киімдерін ретімен шешіп, жинауға үйрету. **Тазалық процедуралары:** Қолдарын екі рет сабындап жуу, сүлгісін дұрыс пайдалану. **Гигиеналық шаралар:** Сумен ойнамай, тек қол жуу. **Түскі асқа дайындық:** Қолдарын жуған соң балаларды үстел басына отырғызу.
Түскіас	Үнемді тұтыну мақсаты: суды үнемді пайдалану, шашпай жуыну				
	Әңгіме: – Балалар, қолымызды жуған кезде суды көп ағызбаймыз. Қажет болса ғана ашып, жуған соң жауып қоямыз.	**Әңгіме:** – Ас – еңбекпен келген ризық. Оны төкпей-шашпай жеуіміз керек. **Қауіпсіздік:**	**Әңгіме:** – Тамақ ішкенде орындықта түзу, әдемі отырайық. Арқамызды тік ұстасақ, ыдыс та төгілмейді.	**Әңгіме:** – Ас ішкенде қасықты оң қолымызға ұстаймыз. Сонда тамақты төкпей, әдемі жейміз.	**Әңгіме:** – Ас ішкенде қатты сөйлемейміз. Әдепті бала дастарқан басында тыныш отырады.

	Қауіпсіздік: – Еденге су төгілсе, тайып құлап қалуымыз мүмкін. Сондықтан абай боламыз.	– Ас ішкенде орнымыздан тұрмаймыз, ыдысты қолымыздан түсіріп алмау үшін дұрыс ұстаймыз.	**Қауіпсіздік:** – Қисайып отырсақ, ыстық тамақ төгіліп кетуі мүмкін.	**Қауіпсіздік:** – Қасықты бұлғап ойнамаймыз, ол қасымыздағы балаға тиіп кетуі мүмкін.	**Қауіпсіздік:** – Ауызымызда ас болғанда сөйлесек, қақалып қалуымыз мүмкін.
Күндізгі ұйқы	Белгілі жүйелікте киімдерін шешуді, киімдерін ұқыпты орындыққа іліп қоюды пысықтау.	Өз төсек орындарын дайындап жатуды дағдыландыру.	Балалардың тыныш ұйықтауына жағымды жағдай жасау	Ұйқыға дайындық кезінде қауіпсіздік ережелерін ескерту. Өз төсегін ашып жатуға кеңес беру.	Белгілі жүйелікте киімдерін шешуді, киімдерін ұқыпты орындыққа іліп қоюды пысықтау
Біртіндеп ұйқыдан ояту, сауықтыру – шаралары.	**№ 3** «Саусақтар амандасады.» массаж жасаймыз –«қолды жуамыз». –«Қайырлы күн, көздерім!» Қабақты сипаймыз. «Оянамыз, құлақтар!» – құлақты сипаймыз. – «Қайырлы таң, қолым!» – алақанды сипаймыз. – «Оянамыз, қолымыз!» – шапалақтаймыз. – «Қайырлы таң, аяғым!» – аяқты сипау. – «Оянамыз, аяғым!» – қаз - қаз басамыз.	**№5** "Құстар оянды" - қолдарды жан-жаққа созу, былғау – «құстар қанат қағып жатыр». 2. «Құстар дастарын іздеп жатыр» - Оң жаққа, сол жаққа бұрылу, «шип-шип» деп айту. 3. "Құстар көңілденіп жатыр" –қолды шапалақтау	**№6.** арқамен жатып қолды екі жаққа созу, жұдырықтарын жұму, қолдарын алға созып айқастыру, демалу. – арқамен жатып қолдарын бастарына қойып кезекпен сол аяқтарын, он аяқтарын көтеру, екеуін бірге ұстап, жайлап түсіру. – арқамен жатып шынтақтарын тіреп иілу, кеуделерін жоғары көтеру, басты тік ұстау	**№7** «Күннің оянуы» –«Міне күн де оянады»- балалар тізе бүгіп отыр, қол төменде. – Биік, биік, биікке - қолдарын жоғары қарай көтереді. – Төмен қарай батады- Балалар тізе бүгіп отырады. басты төменге – жоғарыға – төменге еңкейеді. «Күлімдейді күн» керемет, керемет - алақан соғады	**№10** Қайырлы таң, көздеріңді! (балалар қастарын, көздер сипайды) Қайырлы таң, құлақтарың! (құлақтарын сипау) Қайырлы таң, беттеріміз! (беттерін сипау) Қайырлы таң, қолдарымыз! (қолдарын сипау) Қайырлы таң, аяқтарымыз! (аяқтарын сипау)
	Қауіпсіздік ережесі – ұйқыдан тұру кезінде қауіпсіздік шараларын түсіндіру *«Еңбегі адал жас өрен» - ұйқыдан тұрып киіну өз-өзіне қызмет етуге тәрбиелеу.* ***Ұйқы алдар жаттығу картотекасынан*** *Үнемді тұтыну мақсаты: суды үнемді пайдаланып, жуыну ережелерін түсіндіру*				
Бесін ас	**Әңгіме:** – Ас ішіп отырғанда ойыншықты әкелмейміз. Ас – ойын емес, денсаулыққа қажет. **Қауіпсіздік:** – Ас үстінде орыннан тұрып жүгірмейміз.	**Әңгіме:** – Бір түйір дәннің артында көп еңбек бар. Сондықтан асты төкпей жейміз. **Қауіпсіздік:** – Дастарқанды былғамай, таза ұстауымыз керек.	**Әңгіме:** – Әдемі отырған балаға бәрі риза болады. Ас үстінде тып-тыныш, тәуір отырайық. **Қауіпсіздік:** – Қолымызды сермемейміз, ыдысты төгіп алуымыз мүмкін.	**Әңгіме:** – Асқа құрметпен қарасақ, ол берекелі болады. Әрбір ас – сый. **Қауіпсіздік:** – Қасық пен шанышқыны бір-бірімізге бағытпаймаймыз.	**Әңгіме:** – Үнемді бала – тәртіпті бала. Су мен асты үнемдеп пайдалансақ, табиғатты да, еңбекті де бағалаймыз. **Қауіпсіздік:** – Ас үстінде шуламаймыз, бір-бірімізге кедергі

					жасамаймыз.
	Экологиялық мәдениетті қалыптастыру мақсатында қыс мезгіліне байланысты				
Балалардың дербес іс-әрекеті (қимылдық, ұлттық, сюжетті-рөлдік, үстел үсті-баспа және басқа ойындар), бейнелеу іс-әрекеті, кітап қарау және басқалары)	**Көңілді қыс.** *Бір топ бала сырғанап,* *Барады әне жарысып.* *Қалды артта қар алап,* *Іздерінен қар ұшып.* *Сұрақ – жауап.* *-Өлең жолдарында не туралы айтылған?* *-Қыс мезгілін қалай суреттеген?* ***Дид ойын: «Атын ата».*** *Шарты: қысқы киімдерді құрастыру* ***Қортынды.*** ***Дид ойын: «Кім тапқыр?»*** *Жұмбақ жасыру.* *Қолымен қаламы жоқ,* *Бірақ сурет салады* ***(Аяз)*** *Көлдің беті көк әйнек,* *Сырғанауға тым әйбет.* ***(Мұз)*** *Жұмбақтың шешуін сұрақтар қоя отырып, жауап алу*	***Ой дамыту.*** ***АКТ технологиясы.*** *-Мұздың түсі қандай?* *(Түссіз)* *-Мұз қай жерлерде кездеседі? (өзедерде, көлдерде)* *Мұзды жаз мезгілінде қайдан көруге болады?* *(тоңазытқышта)* ***Тосын сәт.*** *Мұз ханшайымы келеді. жерттеу орталығына шақырады.* ***Мұзға тәжірибе жасау.*** ***1- тәжірибе.*** *Алдымызда тұрған мұзды үстап көрейік.* *Мұздың түсі қандай ?* *Мұзды ұстағанда алақанымызда не пайда болды ?* ***2 – тәжірибе .*** *Алдарындағы суға мұзды салыңдар?* *Мұз баппай бетінде қалықтап жүзіп жүр.* *Сондықтан мұз судан жеңіл.* ***Сергіту сәті:*** *Тоңса біздің қолымыз,* *Қолғап киіп аламыз.* *Сарт – сарт – сарт,* *Шапалақсоғамыз.* *Тоңсабіздіңаяғымыз,* *Етіккиіпаламыз.*	***Дид ойын: «Кім тапқыр?»*** ***Жұмбақ шешу.*** *1.Қыста ғана болады,* *Ұстасаң қолың тонады.* ***(қар)*** *2.Тісі жоқ,тістеп алады.* *Қолы жоқ, сурет салады.* ***(аяз)*** *3.Мені қардан жасаттың.* *Ойланып көр* *Қолым-таяқ,* *Мұрным-сәбіз,* *Көзім-көмір.* ***(аққала)*** *4.Қырға сүйреп шығам.* *Ойғы мініп түсем.* ***(шана)*** *5.Өзі судан жаралған,* *Бірақ судан қорқады..(мұз)* *6.Су да, мұз бар,* *Жер де, қар бар.* *Боран басып соғады.* *Бұл қай кезде болады? (қыс)* ***Ой дамыту. АКТ технологиясы*** ***Қыс туралы бейнефильмді тамашалау.***	***Мнемо кесте қыс мезгілін сипаттау.*** *-Қазір қандай мезгіл?* *-Қыс мезгілінде қандай табиғат құбылыстары болады?* *-Несімен ұшайды?* *Қандай ойын түрлерін білесіңдер?* ***Сергіту сәті. «Қыс»*** *Сыртта боран зулайды.* *Қарды үйіріп қуалап.* *Әлсін - әлсін тыңдайды.* *Терезеден сығалап.* ***3.Ой дамыту.*** ***Балаларды пішіндер бойынша топқа бөлу.*** ***Дид ойын:«Шебер қолдар»*** ***1-топ. Доңгелек.*** *Аққала құрастыру* ***2-топ Үшбұрыш*** *Шырша құрастыру* ***3-Топ төртбұрыш*** *Құстарға жем сауыт құрастыру.* ***Сылдырмақ*** *Балаларды шеңберге жинау* *Сұрақ-жауап.* ***Қорытындылау: Балаларды мадақтау.*** ***Дене тәрбиесі*** ***Кіріспе бөлім. Амандасу*** ***Қызығушылықты ояту***	***Дид ойын: «Қай мезгіл?»*** *Жұмбақ жасыру.* *Шанамен сырғып желетін.* *Коньки, шаңғы тебетін.* *Аққала жасап ойнайтын.* *Қай мезгіл деп ойласыңдар балалар? (қыс)* ***Ой дамыту*** *Мнемотехника әдісімен жұмыс. Мнемо кесте арқылы қыс мезгіліне сипаттама беру.* *-Қыста ауа райы қандай болады?* *-Қыста қалай киінеміз?* *Қыс мезгілінде қандай табиғат құбылыстары болады?* ***Сергіту сәті. «Қыс»*** *-Боран соққанда қимыл мен көрсетейікші.* *-Қатты аяз болып тоңғанда не істейміз?* *-Ал, күн шыққанда не істейсіңдер?* ***2 Ой қозғау.*** ***Балаларды қар, мұз, аяз, боран атауларымен топқа бөлу.*** ***1-топ*** *Шаңғының суретін құрастыру.* *Сипаттама беру* ***2-топ*** *Шананың суретін*

		Топ – топ – топ. Топылдатыпбшейміз. Тоңсабіздіңденеміз. Тоңдыкиіпаламыз. Зу – зу – зу, Шанамененсузулаймыз. ***Дид ойын:: «Жақсы жаман»*** *(Венн диаграмасы арқылы)* *Ойын шарты: Мұздың пайдасы мен зиянын айтып суреттерін тақтаға ілу* ***Қорытынды.***		*Күнге көңіл аудартады. «Бізге бүгін шуғыласын төгіп, күн қонаққа келді»* *Таспамен жүру және жүгіру қолында күннің сәулесі.* *Балалар белгі бойынша бағыттарын өзгертеді.* *Таспаны қолға ұстап жүру және жүгіру. Берілген белгі бойынша балалар бағыттарын өзгертеді.* ***Негізгі бөлім*** ***Таспамен жасалатын жалпы дамыту жаттығулары:*** ***1.Б.қ*** *: түрген тұрады. таспаның бір ұшын қолымен ұстап тұрады.* *Таспаны алға және артқа сермейді. Бірнеше рет қайталағаннан кейін, (4–6) таспаны екінші қолға ауыстырып жаттығуды қайталайды.* ***2.Б.қ****: аяқтарын бірге қосып отырады. таспаның екі ұшынан екі қолымен ұстайды. Алға қарай еңкейеді. Таспаны аяқтарының ұшына қояды. түзеледі. қолды жоғары көтеріп оған қарайды. Тәрбиешінің нұсқауымен алға қарай еңкейеді, таспаны алады. (3-4рет)* ***3.Б.қ*** *: шалқасынан жатады. таспаны алға қарай созылған қолдарымен кеуде тұсында ұстайды. Екі аяқты бір мезетте таспаға дейін*	*құрастыру* *Сипаттама беру.* ***3-топ*** *Аққаланың суретін құрастыру.* ***4-топ*** *Қар кесектерінің суретін құрастыру.* *Балалрдың жұмысын мадақтау.* ***Қорытындылау:*** ***Дыбыстық жаттығу:*** *Ыс-ыс-ыс-келді қыс.* *Ғы-ғы-ғы-шаңғы.* *Ақ-ақ-ақ-аққала.* *Қа-қа-қа-қар.* *Ық-ық-ық-суық.*

				көтеріп, сосын қайта түсіреді. Аяқты созып та, бүгіп те көтеруге болады. (3-4рет). ***3.Б.қ.:.таспаны алға қарай созылған қолдарымен кеуде тұсында ұстайды. Екі аяқпен бір мезетте секіреді. (10-15 сек)*** *Бірінің соңынан бірі баяу жүру. Таспаны өз орнына апарып қою.* ***Негізгі қимыл түрлері:*** ***1.Колбеу тақтайшамен жоғарыға, төменге қарай жүру.***	
				Тепе-теңдікті сақтауға назар аударады. Қажет кезінде сақтық шарасын көрсетеді. ***2.Допты жоғарыға және төр немесе керілген таспа арқылы алға қарай лақтыру.*** *Нұсқау – допты бастан асыра жоғарыға лақтыру, қолды жылдам түзету.* ***Қимыл-қозғалыс ойыны:*** ***«Ұядағы құстар»*** *Залдың бір жағына бала санына есептеліп шеңберлерді орналастырады, педагог құстарды топтың әр шетіне барып қоректенеді.Бұдан кейін ол: «Абайлаңдар, мысық!» – деп дауыстайды. Құстар өз ұяларына ұшып кетеді. Бір-бірінің қолынан ұстап, шеңбер бойымен жүру.*	

Балалармен Жеке жұмыс	**«Сиқырлы айна»** **Мақсаты:** Эмоцияны мимикамен көрсету. **Жүргізу түрі:** Балалар айнаға қарап, тәрбиешінің тапсырмасы бойынша қуанышты, көңілсіз, таңқалған бет қимылын жасайды.	**«Күн мен бұлт»** **Мақсаты:** Жағымды және жағымсыз әрекетті ажырата білу. **Жүргізу түрі:** «Ойыншықты жинадым – күн». «Досымды итеріп жібердім – бұлт» деп мысалдар айту.	**«Жақсы қылық – жаман қылық»** **Мақсаты:** Мінез-құлық мәдениетін қалыптастыру. **Жүргізу түрі:** Суреттерді салыстырып, «Жақсы іс – ойыншық сыйлау, жаман іс – жылап тұрған доска көмектеспеу».	**«Кімге көмектесеміз?»** **Мақсаты:** Қайырымдылыққа баулу. **Жүргізу түрі:** Сюжеттік суреттер көрсетіледі («Бала құлап қалды». «Ойыншықты көтере алмай тұр»). Бала не істеу керегін айтады.	**«Сиқырлы орындық»** **Мақсаты:** Баланың өзіне сенімін арттыру. **Жүргізу түрі:** Бір бала орындыққа отырады. Қалғандары оған мақтау айтады («Сен әдемі сурет саласың»).
	Әлеуметтік-эмоционалды дағдыларды қалыптастыру картотекасынан				
Серуенге дайындық	*«Еңбек ерінбейтін жас өрендер» – ұйымдастыруға тәрбиелеу.* *Серуеттен кезінде қауіпсіздік ережелерін ұғындыру.*				
	Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру. Киімдерін жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру.	*Серуенге шығу. Балалардың киіну реттілігін бақылау. Киінгенде түймелерін қадап, аяқ киімінің бауын байлауды , киіміндегі олқылықтарды жөндеуді қадағалау. Киім шкафтарын таза ұстау және жинау*	*Серуенге шығу, балаларды біртіндеп киіндіру, киімдерінің дұрыс киілуін қадағалау, қатармен жүруге дағдыландыру.*	*Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу.*	*Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киім шкафтарын таза ұстау және жинау*
Серуен	***Картотека № 8*** ***Мұзды бақылау.***	***Картотека № 9*** ***Қырауды бақылау.***	***Картотека № 11*** ***Күнді бақылау.***	***Картотека № 19*** ***Мұздақты бақылау.***	***Картотека № 16*** ***Күнді бақылау.***
	Серуен кезінде экологиялық мәдениет қалыптастыру, табиғатқа қамқорлық таныту. ***Таңғы серуенді бекіту.***				
Балалардың үйге қайтуы	*Өнегелі-15 минут. Қауіпсіздік ережесі - ата-анамен бала өмірінің қауіпсіздігі туралы әңгіме жүргізу*				
	Бүгін балалар суреттерден жануарларды таныды. Әр жануардың даусына еліктеп ойнады. Үйде жануарлар туралы кітап оқып, бірге дыбыстарын салып көру қызықты болады.	*Бүгін балалар топпен бірге шағын ойын ойнады. Бір-бірімен ынтымақтастыққа үйренді. Үйде отбасы мүшелерімен бірге қарапайым үстел ойындарын ойнауға болады.*	*Бүгін балалар тақырыптық суреттерді қарап, әңгіме құрастырды. Ойларын жеткізуге және сөйлеуге талпынды. Үйде балаға суреттер көрсетіп, «Бұл не істеп жатыр?» деп сұрасаңыздар пайдалы.*	*Бүгін балалар қимылды жаттығулар жасады. Қимыл-қозғалысын дамытты. Үйде балаңызбен бірге секіру, қол шапалақтау, еңкею сияқты жаттығулар жасаңыз.*	*Бүгін балалар шағын сахналық көрініс ойнады. Өзін еркін ұстауға, сөйлеу қабілетін дамытуға тырысты. Үйде шағын рөлдік ойындар ұйымдастыру пайдалы болады.*

Тексерілді

Тәрбиелеу-білімберупроцесініңциклограммасы

Топ: Орта топ.

Балалардың жасы: 3 жас

Жоспардың құрылу кезеңі : 12.01 – 16.01.2026ж

Күн тәртібінің үлгісі	Дүйсенбі	Сейсенбі	Сәрсенбі	Бейсенбі	Жұма
Балаларды қабылдау	*Күй күмбірі – баланы ұлттық өнермен қарсы алу, рухани байлыққа жетелеу.*	*Домбыра әуені – бүлдіршіннің көңілін көтеру, қазақ мәдениетіне жақындату.*	*Күй әуезі – баланың бойына әсемдік пен ұлттық сезім ұялату.*	*Күй күмбірі- Қоңыр домбыра үнімен баланы мейіріммен қарсы алу, өнерге баулу*	*Күй күмбірі – баланың жүрегіне ұлттық тәрбие нұрын себу.*
	Баланы жылы шыраймен қарсы алып, сенімді атмосфера қалыптастыру. Көңіл-күйін сұрап, қысқа сұхбат жүргізу («Бүгін өзіңді қалай сезінің тұрсың?»). Дене қызуын өлшеп, денсаулығына назар аудару. Киімдерін шешіп, аяқ киімін ауыстыруға бағыттау.	*Баланы жылы қарсы алып, көңіл-күйін көтеретін әңгіме қозғау. Ата-анадан баланың кешегі іс-әрекеттері туралы қысқа мәлімет алу. Дене қызуын өлшеп, жалпы жағдайын бақылау.*	*Баланы есімімен атап, жылы сөздермен қарсы алу. Көңіл-күйін бақылап, қажет болса ата-анасымен сөйлесу. Дене қызуын өлшеу, көз-құлақ жағдайын сырттай қадағалау.*	*Баланы жылы сөзбен қарсы алып, «бүгінгі күніңді не нәрсе қуантады?» деп сұрау. Ата-анасынан баланың таңғы асқа тәбеті туралы қысқа ақпарат алу. Дене қызуын өлшеп, жалпы жағдайын медициналық бақылауға алу.*	*Баланы есімімен атап, шағын әзіл немесе жылы сөзбен қарсы алу. Денсаулық жағдайын бақылап, қажет болса медбикеге бағыттау. Киімдерін шешкен соң, ойын бұрышына қысқаша бағыттау арқылы көңілін*
Ата-аналармен немесе баланың басқа заңды өкілдерімен әңгімелесу, кеңес беру	*Өнегелі -15 мин – ата-анаға баланың денсаулығына кеңес беру.*				
	Табиғатты қорғау – болашақ ұрпаққа аманат екендігі жайлы әңгімелесу. ***Кеңес:*** *Қоқысты бей-берекет тастамауды үйретіңіз.*	*Кітап оқу – баланың қиялы мен тілін дамытатыны жайлы әңгімелесу.* ***Кеңес:*** *Күн сайын кем дегенде 10 минут кітап оқуға уақыт бөліңіз.*	*Достық – бала өміріндегі ең қымбат қарым-қатынастың бірі екендігі жайлы әңгімелесу.* ***Кеңес:*** *Достарына көмектесуді және сыйлауды үйретіңіз.*	*Музыка мен өнер – баланың жан дүниесін байытатыны жайлы әңгімелесу.* ***Кеңес:*** *Үйде әуен тыңдап, бірге ән айтуға жағдай жасаңыз.*	*Еңбек – баланы жауапкершілікке тәрбиелейтіні жайлы әңгімелесу.* ***Кеңес:*** *Үй шаруасына аз да болса көмектесуге мүмкіндік беріңіз.*

Балалардың іс-әрекеті(ойын, танымдық, коммуникативтік, шығармашылық, эксперименталдық, еңбек, қимыл, бейнелеу, дербес және басқалары)	***Картотека № 18*** ***Дид ойын: «Қайсысы қайда тіршілік етеді?»*** *Мақсаты: суреттерден көрген заттарының аттарын атап, олардың қайда өмір суретін түсінеді*	***Картотека № 19*** ***Дид ойын: «Қысқы тіршілік»*** *Мақсаты: қыстап қалатын құстардың жеке атауын атап, оларды ажырата біледі.*	***Картотека № 20*** ***Дид ойын: «Орнын тап»*** *Мақсаты: балалар өз бөлмесіне қажетті мүліктердің аттарын айтап суреттен таба алады.*	***Картотека № 21*** ***Дид ойын:*** ***«Балық аулау»*** *Мақсаты: сұрақтарға жауап бере біледі.*	***Картотека № 16*** ***Дид ойын: «Қоянға көмектесеміз»*** *Ойын мақсаты: Заттарды санауға және олардың екі тобын салыстырып, өлшеміне, пішініне және түстеріне қарай ажыратуды біледі.*
	Танымдық және зияткерлік дағдыларды дамыту картотекасынан				
Ертеңгілік жаттығу	*Қаңтар айының 2- аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Қаңтар айының 2- аптасына арналған таңғы жаттығу кешені*	*Қаңтар айының 2- аптасына арналған таңғы жаттығу кешені*	*Қаңтар айының 2- аптасына арналған таңғы жаттығу кешені*	*Қаңтар айының 2- аптасына арналған таңғы жаттығу кешені*
	Мақсаты: Жалпы даму жаттығуларын дұрыс жасай отырып, баланың қимыл-қозғалысын шыңдау. *Жаттығу кешені қосымша тіркелген*				
Таңғы ас	*Үнемді тұтыну ережелерін түсіндіру. Қауіпсіздік ережелері- тамақ ішу кезінде, құралдарды пайдалану кезінде қауіпсіздік ережелерін ескерту.*				
	Әңгіме: *– Дастарқан басында бір-бірімізге сыйластықпен қарағанымыз дұрыс. Әркім өзіне қажеттісін алып, өзгеге де жеткізу – әдептілік.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қолымыздағы шанышқы сияқты құралдарды абайлап қолданамыз. Оларды ойнауға пайдаланбаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Ұқыпты бала әрқашан үнемді болады. Ол суды да, тағамды да ысырап етпейді. Ұқыптылық – жақсы мінездің белгісі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішіп отырғанда арқамызды түзу ұстап отырамыз. Бұл денсаулыққа пайдалы әрі ыңғайсыз жағдайдың алдын алады.*	***Әңгіме:*** *– Бір түйір дәннің артында көп еңбек бар. Асты төкпей, үстелді былғамай, таза ұстау – мәдениеттің көрінісі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішкен кезде орыннан тұрып жүгірмейміз. Қолымыздағы ыдыс сынуы немесе төгілуі мүмкін.*	***Әңгіме:*** *– Суды дұрыс пайдаланған адам табиғатты қорғайды. Жуынғанда немесе ыдыс жуғанда суды ағызып қоймай, тек қажетіне қолдануымыз керек.* ***Қауіпсіздік:*** *– Су ішкенде асықпай жұтамыз, күліп сөйлеп ішпейміз. Бұл – қауіпсіздіктің бір шарты.*	***Әңгіме:*** *– Балалар, ас ішкенде көзіміз тойып, көп алып қоюға болмайды. Өзімізге қажет мөлшерді ғана алып, тауысып жеген дұрыс. Бұл – үнемділіктің белгісі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ыдысты үстел үстінде ұстап, абайлап пайдаланамыз. Қолды сермеп сөйлемейміз, өйткені ыстық ас төгіліп кетуі мүмкін.*
Ұйымдастырылған іс-әрекетті өткізуге	*«Балалар кітапханасы»-жобасы аясында.*				
	«Еңбегі адал жас өрен» жобасы	*«Ұшқыр ой алаңы» жобасы* ***Ойын: «Бір сөз – коп***	*«Қамқор» жобасы* ***Ойын: «Жақсы сөзді***	*«Шабыт» жобасы* ***Ойын: «Өнерлі кім екен?»***	*«Смарт бала» жобасы* ***Ойын: «Сұрақ пен жауап»***

дайындық (бұдан әрі – ҰІӘ)	***Ойын: «Қайсысы еңбек?»*** *Тәрбиеші: «Мен қазір іс-әрекеттерді айтамын, сендер оның еңбек пе, әлде ойын ба екенін айтасыңдар:* *– Үй жинау (еңбек),* *– Доп тебу (ойын),* *– Гүл егу (еңбек),* *– Қуыршақпен ойнау (ойын).»* ***Мағынасы:*** *балаларды еңбекті ажырата білуге үйрету*	***сөйлем»*** *Тәрбиеші бір сөз айтады (мысалы: «Дос»). Балалар кезекпен сол сөзді қатыстырған сөйлем құрайды:* *– «Менің досым бар».* *– «Досыммен ойнаймын».* *– «Досым маған көмектесті».* ***Мағынасы:*** *бір сөзді түрлі сөйлемде қолдануға, ойды толық жеткізуге үйрету.*	***жалғастыр»*** *Тәрбиеші: «Мен жақсы сөз айтамын, сендер жалғастырыңдар.* *– «Ана ...» (балалар: «мейірімді»).* *– «Дос ...» (балалар: «сенімді»).* *– «Әке ...» (балалар: «қамқор»).»* ***Мағынасы:*** *әдемі сөйлеуге, қамқорлықты сөзбен білдіруге үйрету.*	*Тәрбиеші: «Ән айтқысы келген кім бар? Би билегісі келген кім бар? Сурет салып көргісі келген кім бар?» – деп сұрайды. Балалар кезекпен кішкентай өнерін көрсетеді.* ***Мағынасы:*** *балаларды өз қабілетін көрсетуге, шығармашылыққа шабыттандыру.*	*Тәрбиеші: «Кімге қойылған сұраққа дұрыс әрі тез жауап береді екен?* *– «Аспанда не ұшады?» (құс, ұшақ).* *– «Түнде аспанда не жанады?» (жұлдыз, ай).* *– «Адамға не керек?» (су, ауа, тамақ).»* ***Мағынасы:*** *тапқырлыққа, дұрыс жауап беруге дағдыландыру.*
Кестеге сәйкес ҰІӘ	*Жол қозғалыс және қауіпсіздік ережелерін түсіндіру мақсатында ұйә.*				
	Қызығушылықты ояту. *Сәлеметсіңдер ме балалар! Бүгін бізге қонаққа Ұзын құлақ қоян келді.* *Қоянмен сәлемдесейік.*<br*Сәлеметсің бе қоян!* ***Қоян:*** *Сәлеметсіңдер ме балалар! Мен сендерге орманнан секіріп келе жатып, бір тесіктің астынан қорап тауып алдым, оның қасында хат тұр екен. Бірақ қорап ашылмайды. Мен әлі кішкентай болғандықтан хатты оқи алмаймын.* ***Ой қозғау.*** *Балалар, қоянға көмектесеміз бе, хатта не жазылғанын оқып, қорапты ашып көрейік.* ***Хатты оқу.*** *«Сәлем менің қымбатты достарым!»* *Сендердің алдарында қорап жатыр,қарапайым емес,*	***Тосын сәт*** *Педагог байқамай бұрылып, ыңылдап, арқасында қорапшасы бар аю құыршағын шығарады.* *Балалар, мен бізге біреудің келе жатқанын естіп тұрмын.* *Аюды көрсетеді.* *Балалар, бұл кім?* *Балалар : Аю.* *Аю : О, о , қандай қиын ... мен ата-әжемнің қасына бармаймын.* *Аю не болды?* *Аю : Маша мені ата-әжеме сыйлық әкелуге жіберді, қорап өте ауыр, мен оны көтермеймін.* ***Ой қозғау.*** *Балалар, аюға ауыр жүкті жеткізуге және ұзақ жолды жақындатуға не көмектеседі?*	***Ғажайып сәт.*** *Балалар бүгін бізге қонақтар келіп отыр. Қонақтарды атаңдаршы.* *Балалар: Қоян, кірпі және аю.* ***Ой қозғау.*** ***Бірінші бізге не келді?*** *Тәрбиеші: Ал кірпі бізге немен келді? Поездбен* *Тәрбиеші: Кірпі бізге өзінің пойызы туралы тақпақ айтып береді.* ***Тақпақ: «Поезд»*** *Чу-чу, чу-чу ,* *Пойыз бар жылдамдықпен жүреді ,* *Паровозды тіркеді.* *Жылдам жүйткіп жүреді.* ***Кірпі сендерден көмек сұрап келіпті:*** *Поездың вагондарын жасыл түспен бояп беруді өтінеді.* ***Шығармашылық орталық***	***Психологиялық жаттығу.*** ***«Бір-біріңе күлімдеңдер»*** ***Қызығушылықты ояту.*** *Кеше мен кішкентай тышқанды кездестірдім ол маған* ***көлік*** *дегенді білмейтінін айтты . Кішкентай тышқан енді бізге қонаққа келеді, оған сендермен бірге* ***көліктің не екенін білуге көмектесейік .*** *Сендер кішкентай тышқанға көмектесуге дайынсыңдар ма?* *Балалар : Иә, әрине!* ***Тосын сәт.*** *Есік қағылады, тышқан ойыншығын әкеледі.* ***Тышқан :*** *Сәлеметсіңдер ме балалар* *Балалар : Сәлем, кішкентай тышқан.* *Балалар мен көлік туралы білгім келеді. Көмектесесіңдер ме?*	*Тосын сәт.* *Есікті қағылады.* *Балалар, есігімізді біреу қағып тұр! Кім екенін қарайықшы!* *Мысық: Сәлеметсіңдер ме балалар! Мияу мияу!* *Мен сендерге қонаққа келдім* *Балалар, біздің мысық жұмбақ жасырғанды жақсы көреді. Оны табамыз ба?.* ***Дид ойын: «Кім тапқыр?»*** ***Шарты:*** *Үстелге қойылған тақырыптық суреттердің ішінен жауабын тауып, қажетті суретті көтеру.* ***Кеудесінде жаны жоқ,*** ***Тамырында қаны жоқ:*** ***Май жейді,Су ішеді.*** ***Бұл не екен балалар?*** ***(Автокөлік)*** *Мысық келесі жұмбақты жасырады:* ***Көше бойлап аңдайды,***

	сиқырлы. Оны ашу үшін сиқырлы сөзді табу керек. Менің жұмбағымды шешу арқылы, сиқырлы сөз таба аласындар. Балалар, біз жұмбақты шешуіміз керек, сол кезде сиқырлы сандық ашылады, мұқият тыңдаңдар. **Дид ойын: «Кім тапқыр?»** Төрт аяғы дөңгелек Қозғалады орнынан, Жүреді ол дөңгелеп, Жүйіткиді желменен, Дауысы бар гүрілдек. **Жауабы: Машина.** Тамаша қараңдаршы, сиқырлы сандық ашылды. Ал қорапта бірдеңе бар. Қоян: Ішінде не бар, көрейінші. Ішінде суреттің бөліктері жатыр. Қап, енді не істеуге болады? Қоян, көңіліңді түсірме. Біз балалармен сәған көмектесеміз. Біз барлық суреттерді жинап, не шыққанын көрсетеміз. **Дидактикалық ойын «Суреттерді жина»** **Шарты:** Қиынды суреттерді құрастыру. Суретте не бейнеленген? Балалар: Ұшақ. Дұрыс Сендер білесіндерме, ұшақ ауада ұшады, ал ұшақты ұшқыш басқарады. - Сендер ұшақпен ұшқыларын	Балалар : **Көлік** . **Аю:** Ал көлік дегеніміз не ? Балалар : Адамға көмектесетін әртүрлі машиналар. **Аю :** Ал бізге көлік не үшін керек ? Баратын жерге тез жету үшін қажет. Ол бізге бір қаладан екінші қалаға, қаланы айналып, қала сыртына саяхаттауға көмектеседі. Ол адамдарды және әртүрлі жүктерді тасымалдайды. Балалар, жүк тасымалдайтын көлік қалай аталады ? **Балалар : Жүк көлігі** Жүк көлігінің суретін тауып , тақтаға іледі? Дұрыс. Адамдарды, жолаушыларды тасымалдайтын көлік қалай аталады? **Жолаушы көлігі** Жолаушылар көлігінің суретін тауып , тақтаға кім іледі? Жарайсыңдар. **Ой дамыту.** Балалар, аю көліктің қандай екенін түсінуі үшін оған әр түрлі көліктерді жасап сыйға тартайық. **Шығармашылық бұрыш.** Балаларды топқа бөлу. **1-топ: Поезд құрастыру** **Сұрақ –жауап.**	**Дид ойын: «Жасыл вагондар»** **Шарты:** вагондарды бояу. **Екінші не келді? Аю.** **Ал аю немен келді?** Жеңіл көлікпен. **Аю да бізге тақпақ дайындап келген.** Зу-зу етіп көшеде, Күн-түн тыным таппайды. Төрт дөңгелек дөңгелер, Төрт аяқпен шаппайды. Аю да көмек сұрап келіпті. Машинасының дөңгелектері көнерген, соған жаңа дөңгелек керек екен. **Дид ойын: «Машинаға дөңгелек»** **Шарты: Машинаға дөңгелек жапсыру.** **Сергіту сәті** Орнымыздан тұрамыз, Қанатымызды жаямыз, Ұшақ болып ұшамыз. Суда жүйткіп жүземіз. Кемелерді түземіз, Жол тәртібін сақтап, Машинаға мінеміз **Үшінші не келді?** Ал түлкі немен келді ? Кемемен келді. Тәрбиеші: Түлкі де бізге тақпақ дайындап келіпті. **Тақпақ: «Қайық»** Шығып қала шетіне, Суға салсам қайықты Ағын судың бетінде Қалт-құлт етіп келеді.	Тұшқанға көліктер туралы айтып, көліктерді сыйға тартайық. **Дид ойын: «Кім тапқыр?»** 1.Бензинді сүт сияқты ішеді Алысқа жүреді. **(Машина)** **Дид ойын: «Сыйлық машина»** **Шарты:** Үзік сызықтарды қосу арқылы машина салу. Кабинасын қызылмен бояу. **Сұрақ-жауап** Машинада қандай геометриялық пішіндер қолданылған? Машина қандай бөлшектерден тұрады? **Кабина, кузов, дөңгелектер, орындық, есіктер, руль.** 2. Қандай важап – ұзын үй Бар жолмен жұртты тасып жүр, Жылдамдыққа басып жүр. **автобус.** **Дид ойын: «Бөлігін тап»** **Шарты:** Автобустың жетіспеген бөлігін тауып жапсыру. **Сұрақ-жауап** Автобус бөліктерін ата. Автобус не үшін керек? Автобустың түсі қандай? 3. Аспанда жүзеді, Қанатын қақпайды. Жерде де жүреді, Бауырлап жатпайды. **Ұшақ** **Дид ойын: «Не жетіспейді?»**	**Адам тасып аялдайды. (Автобус)** Мысық: Дұрыс, жарайсыңдар балалар! Жауабын суреттердің арасынан табыңдар. Міне, тағы да бір жұмбақ: **Аспанда жүзеді,** **Қанатын қақпайды.** **Жерде де жүреді,** **Бауырлап жатпайды.** **Бұл не? (Ұшақ)** Мысық: Жарайсыңдар балалар! Тәрбиеші: Балалар, мына суреттердің барлығын бір сөзбен қалай атауға болады? (Көліктер) Дұрыс, балалар, бұл көлік. Көлік адамдар мен жүктерді тасымалдайды. Көлікті жүргізетін адамды жүргізуші деп атайды. Мысық: Балалар, мен сендерге суреттерден басқа жаңа ойыншықтар әкелдім. **Ғажайып сәт.** Топқа жүк көлігі (ойыншық)«келеді». **Ой қозғау.** Балақайлар бұл не? Балалар: көлік Ол қандай? Үлкен ба, әлде кішкентай ма? (үлкен) Көліктің несі бар? (кабинасы, сырты, дөңгелектері) Көлік қандай түсті?

	келеді ме? Балалар : Иә. Тәрбиеші: Олай болса қоян ұшқыш болсын, ал сендер ұшақ болыңдар. **Сергіту сәті.** Ұшуға дайындаламыз - топпен жүгіру, қолдар екі жаққа. Назар аударыңдар, қатты жел - оңға және солға еңкейеді. Тепе-теңдікті сақтау - қолдарың екі жаққа тік ұстау. Төмен түсеміз - жартылай еңкейіп жүру, қолды екі жаққа. Жылдамдықпен - орнынан тұрып, шеңбер бойымен жүгіру. Біз қонамыз – тізені бүгу. Міне балалар, ұшақпен ұштыңдар. Ал сиқырлы қорапта тағы да суреттер бар. **Дид ойын: «Көліктер»** **Шарты:** Балалар көліктің суретін жинайды. **Ой дамыту.** -Көліктер қандай бөліктерден тұрады? -Оны кім жүргізеді? -Көлік не үшін керек? Сиқырлы сандықта соңғы суреттер қалды, оны жинап алайық. **Дид ойын: «Бұл не?»** **Шарты:** Балалар кеменің суретін жинайды.	Поезд қандай көлік түріне жатады? Қандай жолмен жүреді. Поездың пішіні қандай? **2-топ: Машинаны бөліктерін біріктіру арқылы жапсыру.** **Сұрақ-жауап.** Машина қайда жүреді? Машинаны кім жүргізеді? Қандай машина түрлерін білесіңдер? **3-Топ: Ұшақ мүсіндеу.** **Сұрақ-жауап.** Ұшақ қайда ұшады? Ұшақты кім басқарады? Ұшақ бөліктерін ата **4-топ: Қайық суретін трафарет арқылы салу.** Сұрақ-жауап. Қайық қандай көлік түріне жатады? Қайық басқа жерде жүре ала ма? **Аю : Өте қызық,** жарайсыңдар балалар. Енді мен бұл көліктер туралы бәрін білемін . **Дид ойын: «Қандай көлік?»** Балалар, мен сендерге көліктің суреттерін көрсетемін , ал сендер көліктің қалай қозғалатынын көрсетесіңдер . Ал, Аю көлік деген не екенін түсіндің бе?	Түлкі қайығының ескегін жоғалтып алыпты, соған көмектесуді өтініп келген. **Дид ойын: «Ескек»** **Шарты:** Қайыққа ескек мүсіндеу. **Төртінші не келді?** **Қоян** Балалар қараңдаршы, қоян өзінің немен келгенін табу үшін бізге сурет дайындап қойыпты. **Дид ойын: «Менің суретім»** **Шарты:** Қиынды суреттерді құрастыру. Шыққан суретті атау. **Ой дамыту.** Адамдар неге көлік, кеме, ұшақ, пойыз пайдаланады. Балалар: мінеді, ұшады, жүзеді. Тәрбиеші: Жарайсыңдар! Осының барлығы адамдарды және жүктерді тасымалдауға пайдаланылады. Ал мұның барлығын (автокөлік, пойыз, ұшақ, қайық) бір сөзбен қалай атауға болады? Балалар: Көлік. Тәрбиеші: Жарайсыңдар балалар. **Дид ойын: «Сиқырлы доп»** Шарты: балалар допты бір-біріне кезекпен беріп, суретті көрсетеді, бала допты қағып алады және бұл көліктің	**Шарты: Ұшақ қанатын мүсіндеп қосу.** Ұшақ қайда жүреді? Ұшақта неше қанат бар? Жарайсыңдар! **Дид ойын: «Менің даусы?»** Шарты: Берілген көліктердің дауысын айыра білу. (Автомобиль, пойыз, тікұшақ, пароход, ұшақ, трактор) Тышқанының үйге кететін уақыты келді. Бүгін тышқанды немен таныстырдық? Балалар : **Көлік** . Тышқан, бәрі есіңде ме? Тышқан : Иә, мен көп қызықты нәрселерді білдім Балалар тышқанға сыйлыққа берген көліктеріне гараж құрастырып берейік. **Дид ойын: «Гараж»** **Шарты:** Текшелерден көліктерге гараж салу. Мен барлық достарыма айтамын, рахмет балалар, сау бол! Балалар : Сау бол, кішкентай тышқан! **Балаларды мадақтау.**	Дөңгелектердің түсі қандай? Пішіні қандай? Дөңгелектер не үшін қажет? Балалар, жүк көлігімен не тасымалдауға болады? (тас, құм, жиһаз...) **Мысық:** Жүк көлігінен басқа мен сендерге тағы бірдеңе әкелдім! (Ойыншық ұшақты шығарып, сұрақтар қояды) **Сергіту сәті:** Бір, екі, зымыран тұр! (қолдары жоғары созылған) Үш, төрт, ұшақ! (қолдары екі жаққа созылған) Бір, екі – қолды шапалақта (қолдарын шапалақтау) Содан кейін әрбір ұпай үшін (бір орнында жүру) Қол жоғары, иық тік (қолдары жоғары және төмен) Бір, екі, үш, төрт (қолдарын шапалақтау) Бір орнында жүреміз! (бір орнында жүру) Мысық келесі ойыншықтарды шығарады: автобус, мотоцикл. Балалармен бірге қарастырады, сұрақтар қояды. Тәрбиеші: Міне, Мысық бізге көліктің неше түрін әкелді! Ал енді сендермен бірге жол салып, көліктерді жол бойымен жүргізейік.

	Сұрақ – жауап *Кеме қандай көлік түріне жатады?* *Кемені қайдан көруге болады?* *Кеме машина жолмее жүре алама?* *Кеме суда жүреді, оны капитан басқарады.* *Қоян: Маған әдемі кеменің суретін беріңдерші, достарыма көрсетемін.* *Шығармашылық бұрыш.* *Балаларды топқа бөлу.* ***1-топ:** Дайын кеме суретін бояу.* ***2-топ:** Теңіз суретіне кеме суретін жапсыру.* *«Құрметті достар»* *Сіздер сиқырлы қораптың барлық тапсырмаларын орындадыңыздар және сиқырдың жоғалмағаны үшін қорапты жабу керек.* *Ұшақты, машинаны және кемені бір сөзбен қалай атауға болатынын есте сақтаңыз, сонда сиқырлы қорап жабылады.* ***Дид ойын: «Кім жылдам»*** ***Шарты:** Жұмбақ шешуін тауып, қорапты жабу.* *Жүктер мен адамдарға қызмет етеді,* *Түрлері көп жүретін* *Көкте зулап, суда шулап,* *Құрлықта зырғып жүреді.* *Жауабын кім біледі* ***(Көлік)***	*Аю : Ия түсіндім* *Енді аюды тексерейік,* ***Дид ойын: «Не артық?»*** ***Шарты: Төртінші артық затты тауып , өз ойын айту.*** *жедел жәрдем, өрт сөндіру көлігі, полиция көлігі, кеме.* *Аю қиналады, балаларды шақырады.* *Балалар аюдың қателерін түзетеді* *Жарайсыңдар балалар. Аюға тапсырманы орындауға көмектесті.* *Ой қозғау* *Аю сен қорабыңмен бірге қандай көлікке мінгің келеді.* *Аю: Машинаға мінемін. Менің кететін уақытым болды.* *Рақмет сендерге балалар* *Сау болыңдар.* ***Қортынды*** *Сұрақ –жауап.* *Бәрі бірге* *«Жолың болсын!» - дейді* *-Атам шықса сапарға* *«Жолың болсын!» - дейді* *Апам шықса сапарға* *«Жолың болсын!» - дейді* *атам.* *«Жолың болсын!» - дейді* *олар* *Үлкенге де кішіге.* *«Жолың болсын!» - дейді* *олар*	*қалай қозғалатынын айту.* *Түлкі бізден көлік пен кеменің айырмашылығы неде деп сұрайды.* *Балалар: кемелер жүзеді, ал көлік жол бойымен жүреді.* *Бұл автобус. Автобус жол бойымен келе жатыр.* *Бұл ұшақ. Аспанда ұшақ ұшады.* *Бұл қайық, суда қайық жүзеді.* ***Қортынды.*** *Балалар айтыңдаршы бүгін бізге қонаққа нелер келді?* *Балалар: түлкі, қоян, аю, кірпі.* *Тәрбиеші: Ал олар бізге не үшін келді?* *Балаларды мадақтау.* ***Дене тәрбиесі*** ***Кіріспе бөлім. Амандасу*** ***Маймыл ойыншықпен таныстыру.*** *Кішкентай маймылдарды бейнелеуді ұсынады.* *Бір-екі-үш, бұрылдық,* *Маймылға біз айналдық.* *Күнге қолды біз созып,* *Жүрдік оңға, солға да,* *Отырамыз, тұрамыз,* *Шаршамаймыз сонда да.* ***Ойын гимнастикасы:*** ***«Маймылдар»*** *Таң атпастан алаңда* *Маймылдар жүр серуенден.* *Оң аяқпен топ-топ!, Сол*		***Дид ойын: «Көлікке арналған жол»*** ***Шарты: Жол құрастыру.*** *Геометриялық пішіндерден жол салады және оның бойымен көліктерді жүргізеді.* ***Дид ойын: «Багдаршам көздері»*** ***1-топ:*** ***Шарты:** Багдаршам көздерін ретімен жапсыру.* ***2-топ:*** ***Шарты:** Багдаршам көздерін бояу.* *Ал біздің қонағымыз Мысық сендермен қоштасады.* *Мысық кетіп қалады.* ***Музыка*** ***Тақырыбы: Аңдар айтысы*** *Залдың іші қысқы орманның көрінісін бейнелейтіндей безендірілген* *Балалар орман ішіне қойылған кедергілерден, қисық жолдардан өтіп, орындықтарға орналасады.* ***Қызығушылықты ояту.*** *Дид ойын: «Кім тапқыр?»* *Жұмбақ жасыру:* *Халық «ку» деп,* *Қылған күлкі,* *Айласы көп,* *Бұл не? Түлкі* *Жаңғақ жауған орманда* *Күндіз қорек айырып,* *Жатады кеш болғанда*

	қорап жабылады. Педагог қоянға бұрылып: Қоян, балалар саған көмектесті ме? Қоян: Иә, олар көп көмектесті. Мен көптеген жаңа нәрселерді білдім. Ұшақ, көлік және кеме туралы. Рахмет балалар , мен орманға кеттім, достарыма айтамын, суреттерімді көрсетемін. **Қош бол достар.** **Сау бол, қоян.** **Қортынды:** Тәрбиеші: Бүгін біз не туралы сөйлестік? Балалар: Ұшақ, машина, кеме туралы. Ұшақты кім басқарады? Балалар: Ұшқыш. Көлікті кім жүргізеді? Балалар: Жүргізуші. Кемені кім басқарады? Балалар: Капитан. Ұшақ қайда ұшады? Балалар: Әуе арқылы. Көлік қайда барады? Балалар: Жолда. Кеме қайда жүзіп барады? Балалар: Су арқылы, Теңіз арқылы. Ал бір сөзбен ұшақты, машинаны, кемені қалай атауға болады? Балалар: Көлік. Жарайсыңдар. **Дене тәрбиесі**	Ұшырасқан кісіге. Осы сөзде байқадым Қуат барын, күш барын «Жолың болсын!» - айтамын, Алыс жолға шыққа кім. **Қазақ тілі** **Тақырыбы: «Менің сүйікті жануарларым»** **II. Қызығушылықтарын ояту** **Дид ойын: «Даусынан ажырат»** **Шарты:** Жануарлардың дыбысы естіледі балалар қай жануар екен айтып алдарындағы суреттен көрсетеді . **2. Ой қозғау.** **Суретпен жұмыс.** -Суретте қандай жануарларды көріп тұрсыңдар? -Неге оларды үй жануарлары деп атаймыз? -Оларға кімдер қамқорлық жасайды? - Үй жануарларының адамға тигізер пайдасы бар ма? -Олардың төлдерін қалай атаймыз? **Ой дамыту** **Дид ойын: «Төлдерін атау»** Шарты: Әр жануардың төлін атап айту.	аяқпен топ-топ! **Қолдарын созды жоғары,** **Қане кім биікке?** **Негізгі бөлім** **Жалпы даму жаттығулары.** **Б.қ.: «Көбелек қонды»** *1. Аяқтары иық мөлшерінде. Қолдары артта. Иыққа қонған көбелекті көру. басты оңға,* *солға бұру, «қонды» деп айту. /6 рет қайталау/* **Б. қ.: «Жыланның қозғалысы»** *2. Аяқ иық көлемінде, қолды жанға созу. Жыланның қимылын жасау. иықты ирелеңдете айналдыру. /5 рет қайталау/* **Б.қ.: «Қайшы»** *3.Аяқтар алшақ қойылған, қолдар жан-жақта, қолдарды қайшылау./5 рет қайталау./* **Б. қ.: «Жұлдызша»** *4. Қолдары белде. Аяқты бірге ұстау. Орнында секіріп аяқты және қолды жанға созу «ха-а-а» деп айту, орнында секіріп аяқты біріктіру және қолды белге қою, «хоп» деп айту. /5 рет қай/* *Шеңбер бойы жүру. Еркін жүру. Қолды жанға созып, аяқтың ұшымен жүгіру.* **Тыныс алу жаттығулары:** *ғәйнектік дыбысын салу(ш-*		*Өз құйрығын жамылып.* *Үстің толған ине,* *Бірің берсең, шіркін,* *Қадар едім түйме.* **Кірпі** ***Ән айту: «Аңдардың айтысы»*** *(Р.Наурызбаева, Ш.Құлманова).* *Түлкінің әнін үйретіп, қимылдарын көрсету. Келесі топ аю әнін айтып, әнмен бірге қорбандап жүру.* *Тез, шапшан қимылмен балаларға Кірпі жүрісін көрсетіп, ән айтқызу.* *Аңдар хорын барлығы түгел айтады.* ***Би: «Қасқыр мен қояндар».*** *Өткен сабақта үйренген көрініс биді жалғастыру.* ***Ойын: «Аю мен қояндар».*** *Қояндар жеңіл музыка әуенімен көңілді секіріп жүріп, үйқыдан оянған аюдың музыкасы дыбысында қаша жөнеледі.*

	Кіріспе бөлім. Амандасу ***Қызығушылықты ояту*** *Күнге көңіл аудартады: «Бізге бүгін шұғыласын төгіп, күн қонаққа келді»* *Таспамен жүру және жүгіру – қолында күннің сәулесі.* *Балалар белгі бойынша бағыттарын өзгертеді.* *Таспаны қолға ұстап жүру және жүгіру. Берілген белгі бойынша балалар бағыттарын өзгертеді.* ***Негізгі бөлім*** ***Таспамен ЖДЖ:*** ***І.Б.қ** : түрегеп тұрады, таспаның бір ұшын қолымен ұстап тұрады.* *Таспаны алға және артқа сермейді. Бірнеше рет қайталағаннан кейін, (4–6) таспаны екінші қолға ауыстырып жаттығуды қайталайды.* ***2.Б.қ**: аяқтарын бірге қосып отырады, таспаның екі ұшынан екі қолымен ұстайды. Алға қарай еңкейеді. Таспаны аяқтарының ұшына қояды, түзеледі, қолды жоғары көтеріп оған қарайды. Тәрбиешінің нұсқауымен алға қарай еңкейеді, таспаны алады. (3-4рет)* ***3.Б.қ** : шалқасынан жатады, таспаны алға қарай созылған қолдарымен кеуде тұсында ұстайды. Екі аяқты бір*	***-Түйе төлі-ботақан,*** *Мөлдіреп көзі ойнаған.* ***-Қойдың төлі-қошақан,*** *Өріске қашқан қорадан.* ***-Ешкінің төлі-лақ,*** *Тыныш тұрмайды ол бірақ.* ***-Жылқының төлі-құлыншақ,*** *Тұяғы жерге ұрыншақ.* ***-Сиырдың төлі-бұзау.*** *Сүйкімді әрі асау.* ***Дид ойын: « Адасқан төлдер»*** ***Шарты:** балаларға жануарлардың суреті тартылып беріледі. Ортаға төлдердің суреті қойылады. Сылдырмақ үні Шеңберге жиналу.* ***Ой бөлісу сәті*** *Балалар,біз бүгінгі ұйымдастырылған оқу қызметінде не туралы өттік?* *Ал,үй жануарларына нелер жатады?*	*ш-ш). Терең тыныс алып, демді шығару.* ***Негізгі қимылдарды ойын түрінде орындау:*** ***Жіпті (таспаны) ұстап шеңбер бойымен жүгіру.*** *«Әткеншек» ойыны – музыка ырғағымен бір қарқында қозғалу.* ***Орнында тұрып ұзындыққа секіру (30 см қашықтыққа)*** ***Ойын жаттығуы.*** *Ені 30 см матадан өзенді бейнелейді, маймылдарға одан секіріп өтуді ұсынады. Қалай секіруге болатынын түсіндіріп, секіріп көрсетеді. Екі аяқпен бір мезетте итерілу керек екеніне назар аударады.* ***Қимыл-қозғалыс ойыны:«Тиіп кетпе!»*** *Жіптер арқылы алаң шегарасын белгілейді (5метр) – еңбектеуді топ болып орындайды.*		

	мезетте таспаға дейін көтеріп, сосын қайта түсіреді. Аяқты созып та, бүгіп те көтеруге болады. (3-4рет). ***3.Б.қ :*** *таспаны алға қарай созылған қолдарымен кеуде тұсында ұстайды. Екі аяқпен бір мезетте секіреді. (10-15 сек)* *Бірінің соңынан бірі баяу жүру. Таспаны өз орнына апарып қою.* ***Негізгі қимыл түрлері:*** ***1.Көлбеу тақтайшамен жоғарыға, төменге қарай жүру.*** *Тепе-теңдікті сақтауға назар аударады. Қажет кезінде сақтық шарасын көрсетеді.* ***2.Допты жоғарыға және тор немесе керілген таспа арқылы алға қарай лақтыру.*** *Нұсқау – допты бастан асыра жоғарыға лақтыру, қолды жылдам түзету.* ***Қимыл-қозғалыс ойыны:*** ***«Ұядағы құстар»*** *Залдың бір жағына бала санына есептеліп шеңберлерді орналастырады, педагог құстарды топтың әр шетіне барып қоректенеді.Бұдан кейін ол: «Абайлаңдар, мысық!» – деп* *дауыстайды. Құстар өз ұяларына ұшып кетеді. Бір-бірінің қолынан ұстап, шеңбер*				

	бойымен жүру.				
Серуенге дайындық	*«Еңбегі адал жас өрен»-өз-өзіне қызмететуге тәрбиелеу. Серуен кезінде қауіпсіздік ережелерін түсіндіру.*				
	Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киім шкафтарын таза ұстау және жинау	*Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу.*	*Балалардың киіну реттілігін бақылау, киінгенде түймелерін қадап, аяқ киімінің бауын байлауды , киіміндегі олқылықтарды жөндеуді қадағалау.*	*Серуенге шығу, балаларды біртіндеп киіндіру, киімдерінің дұрыс киілуін қадағалау, қатармен жүруге дағдыландыру.*	*Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу.*
Серуен	***Картотека № 8*** *Мұзды бақылау.*	***Картотека № 9*** *Қырауды бақылау.*	***Картотека № 11*** *Күнді бақылау.*	***Картотека № 19*** *Мұздақты бақылау.*	***Картотека № 16*** *Күнді бақылау.*
	Серуен кезінде экологиялық мәдениет қалыптастыру, табиғатқа қамқорлық таныту. ***Қысқы серуен картотекасынан***				
Серуеннен оралу	***Серуеннен оралу:*** *Балаларға киімдерін реттілікпен шешіп, өз сөрелеріне ұқыпты жинауды үйрету.* ***Тазалық процедуралары:*** *Балалардың қолдарын сабындап жуып, өз сүлгілеріне сүртінулерін талап ету. Тазалық пен ұқыптылыққа тәрбиелеу.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Жуыну кезінде суды шашпай, әдеппен қолдануды түсіндіру.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Барлық балалардың қолдарын жууын қадағалап, тамаққа ұқыптылықпен дайындалуға дағдыландыр*	***Серуеннен оралу:*** *Балаларға киімдерін шешіп, сөрелеріне жинаудың маңызын түсіндіру.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын сабындап жуып, сүлгілерін қолдануды талап ету. Балаларды тазалыққа, жинақылыққа тәрбиелеу.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Жуыну барысында суды үнемді пайдаланып, шашпауға баулу.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Қолдарын мұқият жуып, ас ішуге таза отыруға дағдыландыру.*	***Серуеннен оралу:*** *Киімдерін шешкеннен кейін ұқыптап бүктеп, өз орнына қоюды үйрету.* ***Тазалық процедуралары:*** *Әр бала қолын сабындап жуып, сүлгісін қолдануға үйренеді. Ұқыптылыққа тәрбиелеу.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Балаларды сумен ойнамауға, жуыну кезінде тәртіп сақтауға шақыру.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Тамаққа бармас бұрын балалардың толықтай қол жуғанын тексеру.*	***Серуеннен оралу:*** *Балаларды киімдерін дұрыс шешуге, шкафтағы орнына жинауға үйрету.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын мұқият сабындап жуып, өз сүлгілеріне сүртінуді талап ету. Жеке бас тазалығын сақтауға тәрбиелеу.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Жуынғанда сумен ойнамауды, еденді шашпауға үйрету.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Балаларға ас алдында тазалық сақтаудың маңызын түсіндіріп, қол жууын бақылау.*	***Серуеннен оралу:*** *Киімдерін ретімен шешіп, сөрелеріне жинауға, ұқыпты болуға үйрету. Егер киімдері кір болса, тәрбиешіге көрсетуге дағдыландыру.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын сабындап жуып, жеке сүлгісін пайдалануын қадағалау. Балаларды әдептілікке, тазалыққа баулу.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Жуыну кезінде сумен ойнамауды, тәртіпті сақтауды ескерту.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Тазалықты сақтап, ұқыпты түрде түскі асқа дайындалуға бағыттау.*
Түскіас	*Қауіпсіздік ережелерін ескерту ескерту. Тамақтану кезінде столға дұрыс отыру, қасықты дұрыс ұсту қауіпсіздік ережелерін түсіндіру.*				

	Әңгіме: *– Ұқыпты бала әрқашан үнемді болады. Ол суды да, тағамды да ысырап етпейді. Ұқыптылық – жақсы мінездің белгісі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішіп отырғанда арқамызды түзу ұстап отырамыз. Бұл денсаулыққа пайдалы әрі ыңғайсыз жағдайдың алдын алады.*	***Әңгіме:*** *– Бір түйір дәннің артында көп еңбек бар. Асты төкпей, үстелді былғамай, таза ұстау – мәдениеттің көрінісі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішкен кезде орыннан тұрып жүгірмейміз. Қолымыздағы ыдыс сынуы немесе төгілуі мүмкін.*	***Әңгіме:*** *Бүгін біз ас үстіндегі әдептілікті тағы да еске түсірейік. Ас үстінде тыныш отырып, тамақтанған дұрыс.* ***Кеңес:*** *Тамақтың әрқайсысы денсаулыққа пайдалы. Сондықтан асты тауысып жеген жөн. Ас ішіп болған соң «Рахмет» айтып, бет-қолымызды жууды ұмытпайық.*	***Әңгіме:*** *– Балалар, ас ішкенде көзіміз тойып, көп алып қоюға болмайды. Өзімізге қажет мөлшерді ғана алып, тауысып жеген дұрыс. Бұл – үнемділіктің белгісі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ыдысты үстел үстінде ұстап, абайлап пайдаланамыз. Қолды сермеп сөйлемейміз, өйткені ыстық ас төгіліп кетуі мүмкін.*	***Әңгіме:*** *– Дастарқан басында бір-бірімізге сыйластықпен қарағанымыз дұрыс. Әркім өзіне қажеттісін алып, өзгеге де жеткізу – әдептілік.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қолымыздағы шанышқы сияқты құралдарды абайлап қолданамыз. Оларды ойнауға пайдаланбаймыз*
Күндізгі ұйқы	*Белгілі жүйелікте киімдерін шешуді, киімдерін ұқыпты орындыққа іліп қоюды тысықтау.*	*Өз төсек орындарын дайындап жатуды дағдыландыру, үлгере алмаған достарына жәрдемдесу.*	*Киімдерін ұқыптылықпен шешуге, жинауға үйрету. Балалардың тыныш ұйықтауына жағымды жағдай жасау*	*Белгілі жүйелікте киімдерін шешуді, киімдерін ұқыпты орындыққа іліп қоюды тысықтау.*	*Өз төсек орындарын дайындап жатуды дағдыландыру, үлгере алмаған достарына жәрдемдесу.*
Біртіндеп ұйқыдан ояту, сауықтыру – шаралары.	*№ 3 «Саусақтар амандасады.» массаж жасаймыз –«қолды жуамыз».* *- «Қайырлы күн, көздерім!» Қабақты сипаймыз.* *«Оянамыз, құлақтар!» - құлақты сипаймыз,* *- «Қайырлы таң, қолым!» - алақанды сипаймыз.* *- «Оянамыз, қолымыз!» - шапалақтаймыз.* *- «Қайырлы таң, аяғым!» - аяқты сипау.* *- «Оянамыз, аяғым!» - қаз - қаз басамыз.*	***№5*** *"Құстар оянды" - қолдарды жан-жаққа созу, былғау – «құстар қанат қағып жатыр».* *2. «Құстар достарын іздеп жатыр» - Оң жаққа, сол жаққа бұрылу, «шип-шип» деп айту.* *3. "Құстар көңілденіп жатыр" –қолды шапалақтау*	***№6.*** *арқамен жатып қолды екі жаққа созу, жұдырықтарын жұму, қолдарын алға созып айқастыру, демалу.* *- арқамен жатып қолдарын бастарына қойып кезекпен сол аяқтарын, он аяқтарын көтеру, екеуін бірге ұстап, жайлап түсіру.* *- арқамен жатып шынтақтарын тіреп иілу, кеуделерін жоғары көтеру, басты тік ұстау*	***№7 «Күннің оянуы»*** *- «Міне күн де оянады»- балалар тізе бүгіп отыр, қол төменде.* *- Биік, биік, биікке - қолдарын жоғары қарай көтереді.* *- Түнге қарай батады- Балалар тізе бүгіп отырады. басты төменге – жоғарыға – төменге еңкейеді.* *«Күлімдейді күн» керемет, керемет - алақан соғады*	***№10*** *Қайырлы таң, көздерім! (балалар қастарын, көздер сипайды)* *Қайырлы таң, құлақтарым! (құлақтарын сипау)* *Қайырлы таң, беттеріміз! (беттерін сипау)* *Қайырлы таң, қолдарымыз! (қолдарын сипау)* *Қайырлы таң, аяқтарымыз! (аяқтарын сипау)*
	Қауіпсіздік ережесі – ұйқыдан тұру кезінде қауіпсіздік шараларын түсіндіру. *«Еңбегі адал жас өрен» - ұйқыдан тұрып киіну өз-өзіне қызмет етуге тәрбиелеу.* ***Ұйқы ашар жаттығу картотекасынан***				
	Ас ішу кезінде қауіпсіздік ережелерін түсіндіру.				

Бесін ас	***Әңгіме:*** *– Тамақ ішіп болған соң «Рахмет» айту – үлкенге құрмет, кішіге өнеге. Алғыс айту – әдептің көрінісі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас үстінде шуламаймыз, қасымыздағы адамдарға бөгет жасамаймыз. Үндемей отырып ас ішсек, барлығына ыңғайлы болады.*	***Әңгіме:*** *– Асты ысырап етпей, аздап алып, тауысып жеу – жақсы әдет. Артық қалған тамақ төгілсе, ол – еңбекті бағаламау болып саналады.* ***Қауіпсіздік:*** *– Тамақты асығып жұтпаймыз, жақсылап шайнаймыз. Бұл – ас қорытуға пайдалы әрі қауіпсіздік ережесі*	***Әңгіме:*** *– Әдепті бала дастарқан басында тәртіп сақтайды, тамақты тыныш ішеді. Тамақ үстінде ойнамай, қасындағы адамдарға құрметпен қарайды.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қолымыздағы қасық пен шанышқыны дұрыс ұстаймыз. Оларды сермеп, бір-бірімізге бағыттамаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Тамақ ішкенде дұрыс отырып, тәртіп сақтайық. Үстелде қисайып отырсақ, ыдысты төгіп алуымыз мүмкін.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас үстінде қатты дауыстап сөйлемейміз. Бұл – өзімізге де, қасымыздағы балаларға да қауіпсіз.*	***Әңгіме:*** *– Әр тағам – еңбектің жемісі. Артық алып қалдырмай, тауысып жеу – еңбекті бағалау. Асқа құрметпен қараған бала – тәрбиелі бала.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішкенде орыннан тұрып кетпейміз, ойнап жүгірмейміз. Бұл – жарақаттың алдын алады.*
Балалардың дербес әрекеті(баяу қимылды ойындар,үстелүсті ойындары, бейнелеуәрекеті ,кітаптар қарау және тағы басқа әрекеттер)	***«Кім тапқыр?»*** *Балаларға логикалық тапсырмалар беріледі.* *1. Табақта бір алма,* *Қолымда екі алма.* *Барлығын қосқанда,* *Шығады неше алма? (3)* *2. Үш алмұрттың біреуін,* *Досың сұрап алады.* *Айтшы сонда нешеуі,* *Өз қолыңда қалады? (2)* *3. Ақ балапан,* *Сары балапан.* *Шұбар балапан,* *Қара балапан.* *Барлығы неше балапан? (4)* *4 Ағашта екі торғай бар еді,* *оның біреуі ұшып кетті.* *Ағашта неше торғай қалды? (1)* *5. Құста неше тұмсық бар? (1)* *6. Адамда неше көз бар? (2)* *7. Үшбұрышта неше бұрыш бар? (3)* *8. Қоянның неше құлағы*	***Мнемо кестемен жұмыс.*** *Қыс мезгілі туралы түсіндіру.* *-Қазір қандай мезгіл?* *-Қыс мезгілінде қандай табиғат құбылыстары болады?* *-Несімен ұнайды?* *Қандай ойын түрлерін білесіңдер?* ***Сергіту сәті. «Боран»*** ***Сергіту сәті.*** *Боран соғар оң жақтан,* *Боран соғар сол жақтан,* *Қар лақтырып ойнасақ,* *Су өтеді қолғаптан.*	***Салыстыру.*** *Қарапайым салыстыру терминдерін мысал сөздер арқылы қалыптастыру, сөздік қорын дамыту.* *Апай Айшадан ұзын, Айша апайдан қысқа. т.б.* ***Дид ойын:«Өз үйіңді тап»*** *Ойынның құрал жабдықтары: түрлі-түсті дөңгелектер.* ***Ойынның мазмұны:*** *Балаларға түрлі-тісті дөңгелектер тарату, түсін атау. Үйлерін көрсету. Белгі бойынша балалар дөңгелектерінің түсі бойынша үлкен шеңберлердің ішіне тұра қалады.*	***Дид ойын «Тізбекті жалға»*** *-Неше фигура? Бұлар қандай фигуралар? Оларды атаңдар. Фигуралардың қандай ретпен орналасқанын қараңдар. Орналасу заңдылығын бұзбай, бос торкөзге жетпей тұрған фигураны қойыңдар.* *-Мына фигуралар неге ұқсас?* ***Дене тәрбиесі*** ***Кіріспе бөлім. Амандасу*** ***Маймыл ойыншықпен таныстыру.*** *Кішкентай маймылдарды бейнелеуді ұсынады.* *Бір-екі-үш, бұрылдық,* *Маймылға біз айналдық.* *Күнге қолды біз созып,* *Жүрдік оңға, солға да,* *Отырамыз, тұрамыз,* *Шаршамаймыз сонда да.* ***Ойын гимнастикасы:*** ***«Маймылдар»*** *Таң атпастан алаңда*	***Дид ойын: «Жол картасын бейнеле»*** ***Шарты:*** *Берілген заттарды ретімен қоя білу.* *Мыс: Күн, ағаш, құс, шөп, бұлт, т.б.* ***Дид ойын: «Кім тапқыр?»*** ***Жұмбақ жасыру.*** *Қолымен қаламы жоқ,* *Бірақ сурет салады* ***(Аяз)*** *Көлдің беті көк әйнек,* *Сырғанауға тым әйбет.* ***(Мұз)*** *Аппақ етіп айналаны,* *Ақ көбелек айналды;* *Әбден қонып болған соң,* *Жер әлемде жайланды.* ***(Қар)*** *Жұмбақтың шешуіне байланысты сұрақ –жауап, түсіндіру.*

	бар?(2)			*Маймылдар жүр серуендеп. Оң аяқпен топ-топ!, Сол аяқпен топ-топ!* ***Қолдарын созды жоғары, Кане кім биікке?*** ***Негізгі бөлім*** ***Жалпы даму жаттығулары.*** ***Б.қ.: «Көбелек қонды»*** *1. Аяқтары иық мөлшерінде. Қолдары артта. Иыққа қонған көбелекті көру. басты оңға, солға бұру, «қонды» деп айту.* ***Б. қ.: «Жыланның қозғалысы»*** *2. Аяқ иық көлемінде, қолды жанға созу. Жыланның қимылын жасау. иықты ирелеңдете айналдыру.* ***Б.қ.: «Қайшы»*** *3.Аяқтар алшақ қойылған, қолдар жан-жақта, қолдарды қайшылау./5 рет қайталау./* ***Б. қ.: «Жұлдызша»*** *4. Қолдары белде. Аяқты бірге ұстау. Орнында секіріп аяқты және қолды жанға созу «ха-а-а» деп айту, орнында секіріп аяқты біріктіру және қолды белге қою, «хоп» деп айту. Шеңбер бойы жүру. Еркін жүру. Қолды жанға созып, аяқтың ұшымен жүгіру.* ***Тыныс алу жаттығулары:*** *шәйнектің дыбысын салу(ш-ш-ш). Терең тыныс алып, демді шығару.* ***Негізгі қимылдарды ойын түрінде орындау:*** ***Жіпті (таспаны) ұстап шеңбер бойымен жүгіру.***	

				Орнында тұрып ұзындыққа секіру (30 см қашықтыққа) ***Ойын жаттығуы.*** *Ені 30 см матадан өзенді бейнелейді, маймылдарға одан секіріп өтуді ұсынады. Қалай секіруге болатынын түсіндіріп, секіріп көрсетеді. Екі аяқпен бір мезетте итерілу керек екеніне назар аудартады.* ***Қимыл-қозғалыс ойыны:«Тиіп кетпе!»*** *Жіптер арқылы алаң шегарасын белгілейді (5метр) – еңбектеуді топ болып орындайды.*	
Балалармен Жеке жұмыс	***«Кім тез табады?»*** *– Бөлмеден «қызыл затты тап», «дөңгелек затты көрсет» деп тапсырма беріледі. – Бала тез табуға тырысады.* ***Мақсаты: түстерді, пішіндерді ажырату, зейінін шоғырландыру.***	***«Көлеңкені тап»*** *– Заттың суреті және оның көлеңке бейнесі беріледі (доп пен оның көлеңкесі). – Бала суретті көлеңкемен сәйкестендіреді.* ***Мақсаты: логикалық ойлау, салыстыру.***	***«Қай дыбысты естідің?»*** *– Тәрбиеші қоңырау, барабан, қасықты тықылдатып дыбыс шығарады. – Бала дыбысты тыңдап, «Бұл не?» деп табуы керек.* ***Мақсаты: есту қабілеті мен зейінді дамыту.***	***«Сиқырлы қап»*** *– Қапшықтың ішіне түрлі ойыншық немесе зат салып қоямыз (алма, қасық, кубик, доп). – Бала қолымен сипап, затты атамай табуы керек.* ***Мақсаты: сезім мүшелерін, ойлауын дамыту.***	***«Сиқырлы сурет»*** *– Ақ қағазға қарапайым суретті (күн, гүл, үй) басталып қойылады. – Бала бояумен толықтырып шығады.* ***Мақсаты: қиял мен шығармашылықты дамыту.***
Серуенге дайындық	*«Еңбегі адал жас өрен»-өз-өзіне қызметтетуге тәрбиелеу. Серуен кезінде қауіпсіздік ережелерін түсіндіру.*				
	Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киім шкафтарын таза ұстау және жинау	*Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу.*	*Балалардың киіну реттілігін бақылау, киінгенде түймелерін қадап, аяқ киімінің бауын байлауды , киіміндегі олқылықтарды жөндеуді қадағалау.*	*Серуенге шығу, балаларды біртіндеп киіндіру, киімдерінің дұрыс киілуін қадағалау, қатармен жүруге дағдыландыру.*	*Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу.*
Серуен	***Картотека № 8*** *Мұзды бақылау.*	***Картотека № 9*** *Қырауды бақылау.*	***Картотека № 11*** *Күнді бақылау.*	***Картотека № 19*** *Мұздақты бақылау.*	***Картотека № 16*** *Күнді бақылау.*
	«Еңбегі адал жас өрен» - серуен кезінде экологиялық мәдениет қалыптастыру. Табиғатқа қамқорлық таныту. ***Таңғы серуенді бекіту.***				

Балалардың үйге қайтуы	***«Өнегелі 15 минут»*** *Қауіпсіздік ережесі - ата-анамен бала өмірінің көшеде, үйде қауіпсіздігі туралы әңгіме жүргізу.*				
	Бүгін балалар қазақтың ұлттық ойындарымен таныстық. *Достарымен ойнау арқылы бір-біріне құрмет көрсетуді үйренді.* *Үйде қарапайым ұлттық ойындарды бірге ойнасаңыздар, баланың қызығушылығы артады.*	*Бүгін балалар серуен кезінде айналаны бақылап, жапырақтарды жинады.* *Табиғатқа қызығушылық танытып, ұқыптылыққа үйренді.* *Үйде бірге жиналған жапырақтардан немесе гүлдерден шағын бұйымдар жасауға көңіл бөлсеңіздер пайдалы.*	*Бүгін балалар түрлі геометриялық пішіндермен ойнады.* *Заттарды салыстыру, сәйкестендіру дағдыларын көрсетті.* *Үйде ойыншықтар немесе тұрмыстық заттар арқылы пішіндерді атауға көңіл бөлсеңіздер пайдалы.*	*Бүгін балалар түрлі дыбыстарды тыңдап, қай жануарға немесе затқа тән екенін ажыратты.* *Тыңдау және есте сақтау қабілетін дамытуға тырысты.* *Үйде табиғат дыбыстарын немесе музыка тыңдап, бірге талқылау пайдалы болады.*	*Бүгін балалар кітап бетінен суреттерді қарап, әңгіме құрастырды.* *Ой қорытып, өз ойын әңгімеге айналдыруға талпынды.* *Үйде бірге кітап оқып, суреттер бойынша сұрақ қоюды әдетке айналдырсаңыздар жақсы.*

Теоретический

Тәрбиелеу-білімберупроцесіницциклограммасы

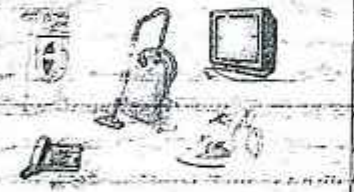
Топ: Орта топ.

Балалардың жасы: 3 жас

Жоспардың құрылу кезеңі : 19.01 – 23.01.2026ж

Күн тәртібінің үлгісі	Дүйсенбі	Сейсенбі	Сәрсенбі	Бейсенбі	Жұма
Балаларды қабылдау	Күй әуені - рухани байлыққа жетелеу.	Күй күмбірі – достық пен татулыққа тәрбиелеу.	Қоңыр күй - бірлік пен татулықты дәріптеу.	Күй күмбірі – елін сүйген ер болуға тәрбиелеу	Күй күмбірі – адалдық пен әділдікке баулу.
	Баланы «Шуақты күн» ойынымен қарсы алу (қолына күн бейнесі бар қағаз беру). Баланы үстел үсті қарапайым пазлмен айналыстыру. Жанында отырып, қолдау білдіру. Басқа балаларға қосылып ойнауға шақыру.	Баланы шағын «Сәлем биімен» қарсы алу. Баланың көңіл-күйін түсінуге тырысу, жылы сөз айту. Баланы доппен ойнауға шақыру. Ата-анасымен жылы қоштасуға жағдай жасау.	Баланы ойыншық қоянмен қарсы алу. Қоянмен бірге үстелге отыруға шақыру. Баланы құрастыру бұрышына бағыттау. Қысқа өлең айтып, көңілін көтеру.	Баланы «Қол бұлғап амандасамыз» ойынымен қарсы алу. Көңіл-күйін смайликтер арқылы көрсетуін сұрау. Баланы кілемшенің үстінде ойнауға шақыру. Басқа балалармен бірге ортақ ойын ұйымдастыру.	Баланы «Күлкі сыйлаймыз» ойынымен қарсы алу (тәрбиеші күлімсірейді, бала қайталайды). Балаға еркін таңдау жасауға мүмкіндік беру (құыршақ, доп, кубик). Музыка қосып, шағын қимыл ойын ойнату. Ата-анасына атта қорытындысын қысқаша жеткізу.
Ата-аналармен немесе баланың басқа заңды өкілдерімен әңгімелесу, кеңес беру	Өткізілмейді 15 минут – ата-анаға бала денсаулығы туралы кеңес беру.				
	Уақытты дұрыс пайдаланудың балаға тәртіп пен жауапкершілік әкелетіні жайлы әңгімелесу. **Кеңес:** Балаңызға күн тәртібін сақтауды үйретіңіз.	Достарымен ойнаудың баланың әлеуметтік дағдыларын дамытатыны жайлы әңгімелесу. **Кеңес:** Балаңызға достарымен бөлісуді, бірге ойнауды үйретіңіз.	Табиғатты қорғаудың бала өміріндегі маңызы жайлы әңгімелесу. **Кеңес:** Балаңызға гүлге су құюды, қоқысты қоқыс жәшігіне тастауды үйретіңіз.	Кітап оқудың баланың сөйлеу мен тіл байлығын дамытатыны жайлы әңгімелесу. **Кеңес:** Балаңызға күн сайын қысқа ертегі немесе әңгіме оқуды үйретіңіз.	Мақтаудың бала дамуына үлкен әсері бар екендігі жайлы әңгімелесу. **Кеңес:** Балаңызға жетістігін мақтай тұтуды және еңбегін бағалауды үйретіңіз.
Балалардың іс-әрекеті (ойын, танымдық, коммуникативтік,	**Картотека № 5** **Қайсысы қайда тіршілік етеді** **Мақсаты:** жануарларды	**Картотека №15** **«Әдептілік»** **Мақсаты:** Балаларды «жақсы» «жаман» сөздерінің мағынасы	**Картотека № 17** **«Өз мекеніне орналастыр»** **Мақсаты:** Үй жануарларын дала жануарларынан	**Картотека № 18** **«Қайда не өседі?»** Мақсаты: Заттардың арасында кеңістік	**Картотека №19** **«Немің баласы?»** **Мақсаты:** Балалардың

шығармашылық, эксперименталдық, еңбек, қимыл, бейнелеу, дербес және басқалары)	үйсек белгілеріне қарай табу, олардың мекен-жайын анықтау. Сөздік қорын молайту.	мен оларды орынды қолдануға үйрету. Бала бойына мейірімділік, қайырымдылық, адамгершілік және де басқа жақсы әдеттердің орығуына барынша мүмкіндік жасау.	ажырата білуге үйрету. Үй жануарлары мен дала жануарларының қайда тіршілік ететінін білуге үйрету. Балалардың ойлау қабілетін дамыту.	байланыстарын қоя білу дағдыларын дамыту; өсімдіктерді өсетін жерлеріне байланысты топтастыру, белсенділіктерін және өздігінен ойлау қабілеттерін дамыту.	«үлкен», «кіші» ұғымдары туралы түсініктерін бекіту; жабайы және үй жануарлары туралы білімдерін кеңейту.
	Ойын арқылы балаларда экологиялық мәдениетті қалыптастыру. **Әлеуметтік-эмоционалды дағдыларды қалыптастыру ойындар картотекасы**				
Ертеңгілік жаттығу	Қаңтар айының 3-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.	Қаңтар айының 3- аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.	Қаңтар айының 3-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.	Қаңтар айының 3- аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.	Қаңтар айының 3-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.
	Жалпы даму жаттығуларын дұрыс жасай отырып, баланың қимыл-қозғалысын шыңдау Жаттығу кешені қосымша тіркелген				
Таңғыас	Үнемді тұтыну - Суды дұрыс қолдану жолдарын түсіндіру. Ас кезінді қауіпсіздік ережелерді түсіндіру				
	Әңгіме: *– Ас ішкенде өзімізге жететіндей ғана алайық. Артық алып, қалдыру – дұрыс емес.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішкенде асықпай жейміз.*	***Әңгіме:*** *– Ас – ойын емес. Ас ішіп болған соң ғана ойнаймыз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ойыншықты дастарқанға әкелмейміз.*	***Әңгіме:*** *– Әрбір түйір ас – еңбектің жемісі. Оны төкпей, ысырап қылмай жейік.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ыдысты үстелге қатты қоймаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Ас ішсек, күшті, сергек боламыз. Ас – денсаулыққа пайда.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ыстық асқа үрлеп ішеміз.*	***Әңгіме:*** *– Асқа құрмет көрсетсек, дастарқанымыз берекелі болады. Әр асқа алғыс айтайық.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас үстінде шуламаймыз, тыныш отырамыз.*
Ұйымдастырылған іс-әрекетке дайындық	«Балалар кітапханасы» жобасы қазақ тілін меңгеру				
	«Қамқор» жобасы ***Ойын: «Жақсы іс шеңбері»*** *Балалар бір-бірінің қандай жақсы іс-істегенін айтады: «Мен ойыншық бердім», «Мен анама көмектестім».* ***Мақсаты:*** *қамқорлық сезімін күшейту.*	***«Смарт бала» жобасы*** ***Ойын: «Сиқырлы сөздер»*** *Тәрбиеші: «Қандай сиқырлы сөздерді білеміз?» Балалар: «Рахмет!», «Сәлеметсіз бе!», «Өтінемін!».* ***Мақсаты:*** *әдепті сөздерді қолдануға үйрету.*	***«Еңбегі адал жас өрен» жобасы*** ***Ойын: «Қол еңбегі»*** *Балалар қолдарын жұмсақ қимылмен қимылдатады: «Егін егеміз, суарамыз, жинаймыз».* ***Мақсаты:*** *еңбектің қарапайым түрлерін түсіндіру.*	***«Балалар кітапханасы» жобасы*** ***Ойын: «Ертегі кейіпкерінің көңіл-күйі»*** *Тәрбиеші: «Бауырсақ қуанышты ма? Қызыл телпек қорықты ма?»* *Балалар кейіпкердің көңіл-күйін қимылмен көрсетеді.* ***Мақсаты:*** *эмоцияны түсіну, ертегіден сабақ алу.*	***«Балалар кітапханасы» жобасы*** ***Ойын: «Жұмбақ айтамын – сен шеш»*** *«Кішкентай ғана бойы бар, айналдырып киген тоны бар» (Жаңғақ).* *Балалар жауабын табады.* ***Мақсаты:*** *сөздік қорды, логиканы дамыту.*
Білім беру ұйымының	***«SMART BALA» жобасы бағыты*** *- ғылым мен техникаға қызығушылықты арттыруға, жаңа технологияларды танып-білуге; баланың ойлау қабілеті мен тәжірибелік дағдыларын дамытуға бағытталған.*				

кестеі бойынша ұйымдастырылған іс-әрекет.	**Ой дамыту.** **Мнемотехника. Қыс мезгілі.** Балалар мнемотехникаға қарап қыс мезгілі туралы айтады. **Тосын сәт.** Айгүл қуыршақ келеді. Балалардан көмек сұрайды. Анасының туған күніне сыйлық керек екенін айтады. Балалар онда «Электроника әлеміне барайық. Ол жерде аналарымызға арналған сыйлықтар көп. **Электроника әлеміне саяхат.** **Ой қозғау.** Балалар бұл заттар анамызға керек па? Не үшін керек? Сендер аналарыңызға не сыйлар едіңдер? **Сергіту сәті.** Ал балалар тұрайық, Алақанды ұрайық. Бір отырып,бір тұрып. Біз демалып алайық. **Дид ойын:«Не артық»** Шарты: Электр	**Дид ойын: «Кім тапқыр?»** **Жұмбақ шешу** Шыр-шыр етеді, Құлағыңнан өтеді. Ұстай алсаң, Сөйлеп кетеді.(Телефон) **Ой дамыту.** Суретпен жұмыс. пошта қызметкерлерімен, телефон, телеграф, радио, пошта т.б. сияқты байланыс түрлерімен таныстыру. Байланыс қызметінің бұл аталған түрлерінің бәрі адамдардың тұрмысына өте қажет **Ролдік-сюжеттік ойыны «Пошта»** Шарты: Ойын барысында балаларды үлкендермен дұрыс қарым-қатынас жасай білуге, әдептілікке, кішіпейілділікке тәрбиелейді. **Сергіту сәті** Біздер тату боламыз Гүл-гүл жайнап аламыз. Жаттығулар жасайық, Жақсы сергіп қалamыз. **Дид ойын: «Телефондар»** Шарты: Қиылған суреттерден телефондарды құрастырып , топтау. **Дидактикалық ойын: «Телефон»**	**Қызығушылықты ояту** **К.Чуковский "Телефон"** өлеңін оқып, түсіндіру. Ой телефон,телефон, Мамам келіп бұрыса Кім керегін сұраса Тез шақырып келесің, Айтқанына көнесің, -Балалар өлең не туралы айтылған? **Ой қозғау..** -Балалар мынау неңің сурепі? -Телефон бізге не үшін керек? -Телефонның қандай түрлерін білесіңдер? -Телефон тұтқасын көтергенде қандай сөз айтамыз? -Алло саламатсыз ба? Телефон Достарымызбен, жақындарымызбен сөйлесу үшін керек. -Үй телефоны және қалта телефоны. **Таңғажайып сәт** Есік жақтан қуыршақ келеді. Балалармен амандасып, өзінің анасын таба алмай қалғанын айтып, балалардан көмек сұрайды. -Балалар, қуыршаққа көмектесемізбе? Балалар, қуыршақтың анасын табу үшін, осы мына ақылды телефонды пайдаланамыз.	**Миға шабуыл** **Дид ойын: «Кім тапқыр?»** Жұмбақ жасыру. Қыстың қаңтар, ақпанын. Кебежеме сақтадым. (тоңазытқыш) **Ой дамыту.** АКТ технологиямы. Слайд көрсету. Тоңазытқыш туралы түсінік беру. Тоңазытқыш – азық-түлікті салқын температурада сақтап тұру үшін пайдаланатын электр қуатымен жұмыс істейтін құрылғы. Тоңазытқыштың іші неге суық? - Тоңазытқыштың пішіні қандай? - Түсі қандай? **Сергіту сәті** Тоқтар сымның бойымен Жүгіреді тоқтаусыз. (денемізге саусақтарды жүгіртеміз) Топқа жарық сыйлайды. Барлығына ұнайды (қимыл-қозғалыс көрсету) **Ой қозғау.** **Қауіпсіздік ережелерін түсіндіру.** -Сулы қолмен тоқты қосуға немесе ажыратуға болмайды. -Балаларға үлкендерсіз электр тоқтарын ұстауға болмайды. -Ерексектерсіз тұрмыстық	**Қызығушылықты ояту.** Топқа қуыршақ Айгүл келеді. Қолында үлкен ыдыста және кішкентай ыдыста сүті бар. Балалар біздің үй жылу бергендіктен ыстық. Мен мына сүттерді дүкеннен сатып алдым. Енді бұл сүтті қайда қойсам болады? **Ой қозғау.** -Біз тағамдар бұзылып кетпес үшін қайда сақтаймыз? -Мына үлкен ыдыстағы сүт кішкентай тоңазытқышқа сияма? -Неліктен симайды? -Тоңазытқыштың пішіні қандай? **Қуыршақ Айгүлге көмек Балаларды топқа бөлу.** **Дид ойын: «Үлкен кіші тоңазытқыш»** **1-топ.** Үлкен тоңазытқыш құрастыру **2-топ.** Кішкентай тоңазытқышқа азық – түлік жапсыру. Айгүлге тоңазытқышты сыйлау Балаларға рақмет айтып, қуыршақ Айгүл қоштасады. **-Мига шабуыл.**

	құралдарын басқа құралдардан ажыратып айту. Айгүл құыршақ анасына сыйлыққа кір машина алады. Айгүл қуанып балаларға рахмет айтып қоштасады. Балабақшаға оралу **Дид ойын: «Бөлігін тап»** Шарты: Суреттегі бөлігі жоқ заттардың бөлігін табу. Тоңазытқыштың шнуры жоқ т.б. шаңсорғышқа иланг жапсыру, теледидарға шкафы салу. **Қорытынды.** Балаларды мадақтау. Сұрақтар ілмегі арқылы қорытынды жасау. ***Дене тәрбиесі*** ***Кіріспе бөлім. Амандасу*** Тиін балаларды қарсы алады. Алақанды соқ-соқ; Аяқпенен топ-топ. Шынтақтардабүгілді; Көздеріміз жұмылды. Тиін, тиін, үйықтама, Бізбен бірге сен ойна. Тізбекте бір-бірден қолдарына бүршік ұстап жүру. **Негізгі бөлім:** **Жалпы даму жаттығулары.**	 **Мақсаты:**Қатты-қағаздан жасалған телефон пішініне реттік сандарын әр түспен жапсыру. Түстерді атау, пішіндерін ажырату, сөздік қорын байыту. **Қорытынды.** Сұрақтар қойып, тақырыпты қорытады **Қазақ тілі** **Тақырыбы: «Қыстап қалатын құстар»** ***Ой дамыту*** **Құстар туралы түсінік беру.** Мнемотехника әдісі бойынша құстарға сипаттама беру. **Ғажайып сәт.- Есік қағылып, топқа қорапша әкелу.** **Қорапшаны ашу.** Қорапшадан әр түрлі қалташа шығу, әр қалташадағы тапсырманы орындау. Қалташа арқылы балаларды топқа бөлу. **1-топ Сары қалташа** **Дид ойын: «Кім тапқыр»** **Шарты: Берілген сұрақтарға толық жауап беру.**	*Қазір біз телефонмен сөйлесу сандарды теріп, құыршақтың анасына хабарласамыз.* *Құыршақтың анасы келеді. баласын көріп қуанып, балаларға рахмет айтып, сыйлықтарын беріп қоштасады.* ***Дид ойын: «Телефон»*** ***Шарты:*** *Қалта телефон мен үй телефонын құрастыру.* *Балаларды топқа болу.* ***1-топ*** *ұялы телефон құрастыру* ***2-топ*** *үй телефонының суретін салу.* *3-топ. Үй телефонына сандар жапсыру.* ***Қорытынды*** *Сұрақ –жауап.* *Балаларды мадақтау* ***Дене тәрбиесі*** ***Кіріспе бөлім. Амандасу*** *Тиін балаларды қарсы алады.* *Алақанды соқ-соқ;* *Аяқпенен топ-топ.* *Шынтақтардабүгілді;* *Көздеріміз жұмылды.* *Тиін, тиін, үйықтама,* *Бізбен бірге сен ойна.* *Тізбекте бір-бірден қолдарына бүршік ұстап жүру.* ***Негізгі бөлім:*** ***Жалпы-даму жаттығулары.*** ***Б.қ.: «Тик-так»***	*техникаларды қолдануға болмайды.* *-Пеш қызып тұрғанда балалар қасына жақындауға болмайды.* *-Кір жуатын машинаға қолды салуға болмайды.* ***Дид ойын.«Жұбын тап»*** ***Шарты:*** *Жұп карточкаларын жинайды.* *Шығармашылық бұрыш* *Еркін тақырыпта жұмыс Бақылау.* ***Қорытынды..*** *Мадақтау*	*Дид ойын: «Кім тапқыр?»* ***Жұмбақ жасыру.*** *1.Шаң-тозаңды сүймейді,* *Тазалап оны жүр дейді.* ***(шаңсорғыш)*** *2. Біздің үйде бір зат бар* *Сақтайды онда тамақты.* *Болсын мейлі күз бен жаз* *Іші оның қатты аяз.* ***(тоңазытқыш)*** *3. Бүкіл әлем ішіне сияр* *Аты оның ...(теледидар)* ***Сұрақ – жауап.*** *Бұларды бір сөзбен не дейміз?* *Бұл заттар немен жұмыс жасайды?* ***Ой дамыту.*** ***Қауіпсіздік ережелері.*** *Сулы қолмен токты қосуға немесе ажыратуға болмайды.* *-Балаларға үлкендерсіз электр тоқтарын ұстауға болмайды;* *-Ерекеектереіз тұрмыстық техникаларды қолдануға болмайды.* *-Пеш қызып тұрғанда балалар қасына жақындауға болмайды.* *-Кір жуатын машинаға қолды салуға болмайды.* ***Қорытынды*** *Сұрақ –жауап* *Балаларды мадақтау.*

	Б.қ.: «Тик-так» 1. Аяқтары алшақ , қолдары белде. «Тик» сөзін айтып басты оңға қисайту , «так» сөзін айтып басты тік ұстау, басты солға қисайтып қайталау. (5 рет қайталау) **Б. Қ.: «Иықтың жүруі»** 2. Аяқ иық көлемінде, қолдар иық үстінде. Иықты артқа, алдыға қарай айналдыру. /5 рет / **Б. Қ.: «Ағаштар тербеледі»** 3. Аяқтар алшақ қойылған, қолдар жоғарыда. Оң жаққа, сол жаққа тербелу./ 5- 6 рет / **Б.қ.: «Резеңке»** 4. Тік тұру керек, аяқ иық деңгейінде, оң қолды жоғары көтереді, сол қол төмен түсіреді, шұғыл қимылдап, қолдарды кезек сермейді. /5- 6 рет қайталау **Б.қ.: «Күнге жетемін»** 5.Орнында тұрып секіру. (10-15 секунд) **Тыныс алу жаттығулары:** аранып дыбысын салу (з-з-з), мұрынмен дем алып, ауыздан демді шығару. Бастапқы қалыпқа келу. **Негізгі қимыл- қозғалыс. Ойын түрінде негізгі қимылдарды орындау:**	**Сұрақтар:** -Құстардың ортақ қасиетін ата. (қанаты, ұшады, шоқиды, тұмсығы) -Құстардың бір –бірінен айырмашылығы неде? (әр түрлі дауыстайды) - Құстардың қандай пайдасы бар? (ағаштарды зиянкестерден қорғайды. **2-топ қызыл қалташа** **Қыстайтын құстарды ата?** Оларға қандай қамқорлық жасау керек? -Неліктен оларға қыста тамақ-тауын жеу қиын болады? **Сергіту жаттығуы.** Орнымыздан тұрайық Қолымызды созайық, Құсқа ұя жасайық Алдына жем шашайық. Орнымыздан тұрайық Қане, қанат қағайық. **3- топ Жасыл қалташа** **Дид ойын: «Болігін тап** Шарты: Қима суреттерден қыстайтын құстарды құрастырып, сипаттама беру. **Сылдырмақ үні.** **Балаларды шеңберге шақыру.** **«Құстарға қамқорлық» тақпақты бірге айту.** Жылы жаққа ұшпайтын, Біздің жақта қыстайтын Құстар жүрсе жуықта Жем шашуды ұмытпа.	*1. Аяқтары алшақ , қолдары белде. «Тик» сөзін айтып басты оңға қисайту , «так» сөзін айтып басты тік ұстау, басты солға қисайтып қайталау. (5 рет қайталау)* ***Б. Қ.: «Иықтың жүруі»*** *2. Аяқ иық көлемінде, қолдар иық үстінде. Иықты артқа, алдыға қарай айналдыру. /5 рет /* ***Б. Қ.: «Ағаштар тербеледі»*** *3. Аяқтар алшақ қойылған, қолдар жоғарыда. Оң жаққа, сол жаққа тербелу./ 5- 6 рет /* ***Б.қ.: «Резеңке»*** *4. Тік тұру керек, аяқ иық деңгейінде, оң қолды жоғары көтереді, сол қол төмен түсіреді, шұғыл қимылдап, қолдарды кезек сермейді. /5- 6 рет қайталау* ***Б.қ.: «Күнге жетемін»*** *5.Орнында тұрып секіру. (10-15 секунд)* ***Тыныс алу жаттығулары:*** *аранып дыбысын салу (з-з-з), мұрынмен дем алып, ауыздан демді шығару. Бастапқы қалыпқа келу.* ***Негізгі қимыл- қозғалыс. Ойын түрінде негізгі қимылдарды орындау:*** **«Саябақта»: Балаларды**		*Музыка* *Тақырыбы: Аққала* ***Қызығушылықты ояту.*** *Жұмбақ:Сәбіз мұрынкімдебар, Шелек киген басына,Айтыңдаршы,балалар, Сонымен ол кім екен? (Аққала)* *Аққаланың, балалардың қысқы ойынын бейнелеген көрнекілік суреттер көрсету,әңгімелеу.Аққаланың қарданжасалатынын түсіндіру.* ***Музыкатыңдау:«Ақшақар»ані(К.Куәтбаев,Қ.Ыдырысов)*** *Көңілдісипаттағыәнніңмазмұныменкөңілкүйін,жоғарыжәнетөмендыбыстардыажыратабілугеүйрету.* ***Әнайту:«Аққала»(Б.Дәлденбай,Ж.Әбдірашев)*** *Әнді орындап, мәтіні туралы әңгімелеу. Екінші ретінде әнің ауеніне қосылып айтуға,сөздерін таза айтуға үйрету. Әнайту ережелерін еске салу. Бір қалыпты қарқынмен әнгіпатынасай орындауғабаулу.* *Ғанысән:«Арша» (В.Қыдырбек,И.Сапарбай)*

	~~«Саябақта»: Балаларды атын атап шақырады.~~ *1.Түзу созылып жатқан жіптің үстімен жүру. Тепе-теңдікті сақтау – қолдарын екі жаққа созады, денесін түзу ұстайды, аяқтарын тек жіптің үстінеқояды.* ***2.Еденде жатқан тақтайшада торттағандап еңбектеу.*** *Нүсқау – тақтайша үстімен ғана еңбектеу, бір-біріне кедергі келтірмеу.* ***Қимыл-қозғалыс ойыны: «Допты шеңбер бойымен» – допты бір-бірінің қолына ұстату.***		~~атын атап шақырады.~~ *1.Түзу созылып жатқан жіптің үстімен жүру. Тепе-теңдікті сақтау – қолдарын екі жаққа созады, денесін түзу ұстайды, аяқтарын тек жіптің үстінеқояды.* ***2.Еденде жатқан тақтайшада торттағандап еңбектеу.*** *Нүсқау – тақтайша үстімен ғана еңбектеу, бір-біріне кедергі келтірмеу.* ***Қимыл-қозғалыс ойыны: «Допты шеңбер бойымен» – допты бір-бірінің қолына ұстату.***		~~қайталау, сөздерін~~ *пысықтау, ескертуспру.* ***Музыкалық-ырғақтыққозғалыстар:«Полька»(В. Косенко)*** *Балалар әуеннің 1-бөлімінде шеңбер бойымен жеңіл жүгіреді, 2-бөлімінде жұптасып, қолұстасыпайналады.* *«Сиқырлы таяқша» ойыны. Таныс көңілді әуен ырғағына өз еріктеріншебиқимылдарынжасайды. Әуен тоқтағанда, «сиқырлы таяқшадан» қашып, «үйшік»-құрсауларға кіріп үлгеру.Ойын 2-3 рет қайталанады.* ***Қортынды*** ***Сұрақ –жауап.***
Серуенге дайындық	*Еңбегі адал жас орен - мақсаты: өзіне өзі қызмет көрсету.* *Серуен кезінде қауіпсіздік ережелерін түсіндіру.*				
	Киімдерін ұқыптылықпен шешуге, шкафтарына жинауға үйрету. *Тазалық процедурасы. Гигиеналық шараларын ұйымдастыру. Түскі асқа дайындық.*	*Балаларға реттілікпен киімдерін шешуі, өз сөрелеріне киімін жинап таза ұстауды үйрету..*	*Серуенге шығу, балаларды біртіндеп киіндіру. Киімдерінің дұрыс киілуін қадағалау, қатармен жүруге дағдыландыру.*	*Серуеннен оралу барысы, киімдерін жинауды түсіндіру. Жуыну барысында сумен ойнамауды, шашып жуынбау әдептерін түсіндіру.* *Қолдарын сабындап жуып, өз сүлгілеріне сүрту.*	*Киімдерін ұқыптылықпен шешуге, шкафтарына жинауға үйрету.* *Қолдарын сабынмен жудыру,өз сүлгілеріне сүртінулерін талап ету, ұқыптылыққа, тазалыққа тәрбиелеу*
Серуен	***Картотека № 3*** *Суық торғайды бақылау.*	***Картотека № 4*** *Бұршақты бақылау.*	***Картотека № 5*** *Қыстап қалатын құстарды бақылау*	***Картотека № 9*** *Қырауды бақылау.*	***Картотека № 18*** *Аяздың терезеге салған суретін бақылау.*
	Экологиялық мәдениетін қалыптастыру, табиғатқа қамқорлық таныту. ***Қысқы серуен картотекасынан***				

Серуеннен оралу	*Еңбек әлеуметтік-адамгершілік қатынастар жинағын үйрету.*				
	Киімдерін шешу: *Киімдерін жинақтап қоюға бағыттау.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын сабындап жуып, сүлгісіне сүрту.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Жуыну кезінде әдептілік сақтау.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Қолдарын жуған соң үстелге жайғасу.*	***Киімдерін шешу:*** *Киімдерін шешіп болған соң бір-бірінің затын алмауды үйрету.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын мұқият жуу, сүлгісін таза ұстау.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Сумен ойнамауды, сабынды үнемдеуді түсіндіру.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Балаларды орындарына отырғызу.*	***Киімдерін шешу:*** *Балаларды киімдерін реттілікпен шешіп, бүктеп қоюға үйрету.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын жақсылап сабындап жуу, сүлгісін пайдалану.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Жуыну кезінде сумен ойнамауға дағдыландыру.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Ас алдында қолдарын міндетті түрде жуу.*	***Киімдерін шешу:*** *Әр баланың өз киімін орнына қоюын қадағалау.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын сабындап жуып, дұрыс сүртуін талап ету.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Жуыну кезінде сабынды дұрыс пайдалану.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Балаларды үстел басына тыныштықпен отырғызу.*	***Киімдерін шешу:*** *Киімдерін шешіп, орындарына ұқыптап қоюға дағдыландыру.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын екі рет сабындап жуу, сүлгісін қолдану.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Жуыну кезінде суды шашпай, сабынды артық пайдаланбауды түсіндіру.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Ас алдында қолдарын жуып, орындарына отыру.*
Түскі ас	*Үнемді тұтыну мақсаты: суды үнемді пайдалану, шашпай жуыну дағдыларын түсіндіру. Ас кезінде қауіпсіздік шараларын ескерту.*				
	Әңгіме: *– Ас ішіп отырғанда ойыншықты әкелмейміз. Ас – ойын емес, денсаулыққа қажет.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас үстінде орыннан тұрып жүгірмейміз.*	***Әңгіме:*** *– Бір тәулік дәннің артында көп еңбек бар. Сондықтан асты төкпей жейміз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Дастарқанды былғамай, таза ұстауымыз керек.*	***Әңгіме:*** *– Әдемі отырған балаға бәрі риза болады. Ас үстінде тыпырлаған, тұзу отырайық.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қолымызды сермемейміз, ыдысты төгіп алуымыз мүмкін.*	***Әңгіме:*** *– Асқа құрметпен қарасақ, өз берекелі болады. Әрбір ас – сый.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қасық пен шанышқыны бір-бірімізге бағыттамаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Үнемді [illegible]а – тәртіпті бала. Су, [illegible]істі үнемдеп пайдалансақ, табиғатты да, еңбекті де бағалаймыз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас үстінде шуламаймыз, бір-бірімізге кедергі жасамаймыз.*
Күндізгі ұйқы	*Өз төсек орындарын дайындап жатуға дағдыландыру, үлгере алмаған достарына жәрдемдесу.*	*Белгілі жүйелікте киімдерін шешуді, киімдерін ұқыпты орындыққа іліп қоюды нысықтау.*	*Балалардың тыныш ұйықтауына жағымды жағдай жасау.*	*Киімдерін ұқыптылықпен шешуге, жинауға үйрету. Балалардың тыныш ұйықтауына жағымды жағдай жасау*	*Күндізгі ұйқы ережелерін түсіндіру. Кроватта секірмеу, төсекті ашу, ұйқы кезінде достарына кедергі келтірмеу.*

Біртіндеп ұйқыдан ояту, сауықтыру – шаралары.	***Жаттығу кешені №6*** *Балалар тұрайық* *Көзімізді ашайық* *Қолымызды созып* *Шынығып бір алайық.*	***Жаттығу кешені №7*** *Балапандар тұрайық* *Көзімізді ашайық* *Жан-жаққа біз қарайық* *Бір күзімдеп алайық.*	***Жаттығу кешені №8*** *Ұйқыдан біз тұрамыз* *Көзімізді ашамыз* *Жан-жағымызға қарайық* *Төсектен біз тарайық*	***Жаттығу кешені №9*** *Ұйқыдан біз тұрайық* *Көзімізді ашайық* *Анда- мында созылып* *Тарқасайық, тұрайық*	***Жаттығу кешені №10*** *Көзімізді ашайық* *Аунап, құнат алайық .* *Самал жел бізге желпісін,* *Ұйқымызды ашайық*
Бесін ас	*«Еңбегі адал жас өрен» - өз-өзіне қызмет жасау, жаттығу жасау, киіну.* ***Ұйқы ашар жаттығу картотекасынан***				
	Ас ішу кезінде қауіпсіздік ережелерін түсіндіру.				
	Әңгіме: *– Ұқыпты бала әрқашан үлгілі болады. Ол суды да, тағамды да ысырап етпейді. Ұқыптылық – жақсы мінездің белгісі.* ***Қауіпсіздік:*** *–Ас ішіп отырғанда арқамызды түзу ұстап отырамыз. Бұл денсаулыққа пайдалы әрі ыңғайсыз жағдайдың алдын алады.*	***Әңгіме:*** *– Бір тәйір дәннің артында көп еңбек бар. Асты төкпей, үстелді былғамай, тазә ұстау – мәдениеттің көрінісі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішкен кезде орындап тұрып жүгірмейміз. Қолымыздағы ыдыс сынуы немесе төгілуі мүмкін.*	***Әңгіме:*** *Бүгін біз ас үстіндегі әдептілікті тағы да еске түсірейік. Ас үстінде тыныш отырып, тамақтанған дұрыс.* ***Кеңес:*** *Тамақтың әрқайсысы денсаулыққа пайдалы. Сондықтан асты тауысып жеген жөн. Ас ішіп болған соң «Рахмет» айтып, бет-қолымызды жууды ұмытпайық.*	***Әңгіме:*** *– Балалар, ас ішкенде көзіміз тойып, көп алып қоюға болмайды. Өзімізге қажет мөлшерді ғана алып, тауысып жеген дұрыс. Бұл – үлгілікті белгісі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ыдысты үстел үстінде ұстап, абайлап пайдаланамыз. Қолды сермеп сөйлемейміз, өйткені ыстық ас төгіліп кетуі мүмкін.*	***Әңгіме:*** *– Дастарқан басында бір-бірімізге сыйластықпен қарағанымыз дұрыс. Әркім өзіне қажеттісін алып, өзгеге де жеткізу – әдептілік.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қолымыздағы шанышқы сияқты құралдарды абайлап қолданамыз. Оларды ойнауға пайдаланбаймыз*
Балалардың дербес әрекеті (баяу қимылды ойындар,үстелүсті ойындары. Бейнелеу әрекеті, кітап тарқарау және тағы басқа әрекеттер)	*«Smart bala» жобасы - «Мен – зерттеушімін» - өнертапқыштыққа алғашқы қадам. Балалармен зерттеу жұмысы.*				
	ТӘЖІРИБЕ ***«Судың қасиеттері»*** ***Мақсаты: Судың қасиеттерімен таныстыру*** ***(пішіні бар, иісі, дәмі, түсі жоқ).*** ***Қолданылатын материалдар:*** *Әртүрлі пішіндегі бірнеше ыдыстар, су.* ***Процессі:*** *Әртүрлі*	***ТӘЖІРИБЕ*** ***«Су қатқан кезде кеңейеді»*** ***Мақсаты:*** *Қар жылуды қалай сақтайтының анықтау. Қардың қорғаныш қасиеттері. Су қатқан кезде кеңейетінін дәлелдеу.* ***Барысы:*** *Температурасы бірдей екі бөтелкені серуенге шығару. Біреуін қарға көміп, екіншісін бетіне қалдыру. Су қалай өзгерді? Қарға көмілген*	***ТӘЖІРИБЕ*** ***«Қардың еруінің температураға тәуелділігі»*** ***Мақсаты:*** *Балаларға қар (мұз) күйінің ауа – температурасына тәуелділігі туралы түсінік беру. Температура неғұрлым жоғары болса, қар соғұрлым тез ериді.* ***Барысы:*** *1) Аязды күні балаларды домалақ қар*	***ТӘЖІРИБЕ*** ***«Табиғи үлкейткіш әйнек»*** ***Мақсаты:*** *Жәндіктерді үлкейткіш әйнектің көмегінсіз үлкейту жолын көрсету.* ***Қолданылатын материалдар:*** *үш литрлік банка, тағамдық пленка.* ***Процессі:*** *Сіз жәндіктерді үлкейткіш*	***ТӘЖІРИБЕ*** ***«Менің добым».*** ***Мақсаты:*** *Жеңіл заттардың суда қалқып қана қоймай, сонымен қатар суда «сөкіріп кетуі» мүмкін екендігі туралы түсінік беру. Тапқырлықты, зейінді, байқағыштықты дамыту.* ***Қолданылатын материалдар:*** *су*

	пішіндегі мөлдір ыдыстарға су құйып, балаларға су ыдыстың пішінін қабылдай алатынын көрсету. **Қорытынды:** Судың пішіні жоқ және ол құйылып тұрған ыдыстың пішінін қабылдай алады. **Судың дәмі.** **Мақсаты:** Судың дәмі бар-жоғын білу. **Қолданылатын материалдар:** Су, үш стақан, тұз, қант, қасық. **Процессі:** Тәжірибе жасамас бұрын судың дәмі қандай екенін сұрау. Осыдан кейін балаларға қарапайым қайнаған суды ішуге беру. Содан кейін бір стақанға тұз, ал келесісіне қантты араластырып, балаларға дәмін көруге беру. Енді судың дәмі қалай өзгергенін айту. **Қорытынды:** Судың дәмі жоқ, бірақ оған қосылған заттың дәмін қабылдайды.	су неге қатпады? **Қорытынды:** Қарға көмілген су қатпайды, өйткені қар жылуды сақтайды. Ал бетіндегі су мұзға айналды. Егер мұзға айналған бөтелке жарылып кетсе, онда су қатқан кезде кеңейеді деген қорытындыға келу.	жасауға шақыру. Неліктен домалақ қар жасалынбайды? Себебі, қар ұсақ, құрғақ. Не істеуге болады? Қарды бір топқа жинап, бірнеше минуттан кейін домалақ қар жасауға тырысу. Домалақ қарлы жасалынды. Неліктен қар бір-біріне жабысты? 2) Топтағы терезенің астындағы батареяға қары бар ыдысты қою. Қар қай жерде тез ериді? Неліктен? **Қорытынды:** Қар ауа температурасына байланысты өзгереді. Температура неғұрлым жоғары болса, қар соғұрлым тез ерір, оның қасиеттерін өзгертеді.	әйнекеің көру үшін үлкейту әдісін білесіз бе? Шыны ыдыстарды абайлап ұстау. Үш литрлік банкаға жәндіктерді салу. Жоғарыдан, банканың мойынына тарту (тағамдық пленканы созбаймыз). Пленканы жіппен немесе резеңкемен байлау, ал ойыққа су құю. Нәтижесінде ең кішкентай бөлшектерді көруге болатын «үлкейткіш әйнек» пайда болды. **Қорытынды: Судың үлкейту қасиеті бар.** ***Дене тәрбиесі*** Кіріспе бөлім. Амандасу. **Теңізшілерге айналып кемемен саяхатқа шығуды ұсынады.** Сапқа тұру. Зал ішінде бір қатармен жүру (тізелерін жоғары көтеріп, аяғының ұшымен, жыландай иректеліп жүру). Аяқтың ұшыменжүгіру. **Тыныс алужаттығуы:** Иықтарға үрлейік, Іші де біз ұмытпайық. Түрбаға айналып ауызымыз Бұлтқа да бір үрлейік, Сәл ғана сосын тоқтайық. Жылдамдата керілейік, Бір-бірімізге күлімдейік. Сәлемді біз жолдайық. **Гимнастикалық таяқшамен**	толтырылған шағын ванна, кішкентай резенке доп, майлық, қарындаш, қағаз. **Процессі:** Доппен тығылыспақ ойынын ойнау. - Доп суға батады ма? Балаларды допты қолдарымен ұстап көруді ұсыну. - Ол қандай? (серпімді, жеңіл). Су толтырылған шағын ваннаға допты салу. - Допқа не болды, неге ол батпайды? (Доп қалқып тұрады, ол жеңіл). Балаларға допты ваннаның түбіне дейін батырып, қолдарымен ұстап тұрып, жіберіп қалуды ұсыну. - Допқа не болды? (Ол судың бетінен секіреді). **Қорытынды:** Доп ауамен толтырылған, ол жеңіл және жеңіл заттар суда батпайды. Ауа жеңіл заттарды судың бетінен итереді.

				орындалатын ЖДЖ. *1.Теңізшілер жүріп, жүріп,* *Алаңқайға жетті.* *Гүл жанына таяпып,* *Жаттығуға кірісті.* *(Таяқты бастан асыра жоғары көтереді)* ***2.Толқынға назар аударып*** ***Айналасын да бақылады.*** *(Таяқты иығында ұстап, бұрылулар жасайды)* ***3.Теңізшіге керек тазалық,*** *Палуба түр жарқырап. (алға қарай еңкейеді)* ***3.Теңізде коңілсіз болмасын*** *«Теңізші» биін орындасын (отырады)* ***4.Дауылда тоңып жаурамай,*** *Секіріп алсын тоқтамай. (Секірулер)* ***Тыныс алу жаттығулары:*** ***«Құтқару доңгелегін үрлейік»*** ***Қимылдың негізгі түрлері:*** ***Массажды жолмен жүру.*** ***1.«Желкенді жаямыз»*** *(педагогтің көмегімен). Арқан үстіндежүру.* ***2.«Құралдардан секіріп өт»*** *(сызық үстіненсекіру). Бірнеше параллель сызықтар үстінен екі аяқпен секіру (арақашықтығы – 20 см).* ***Қимыл-қозғалыс ойыны:*** ***«Теңізшілер»*** *Теңізшілер коңілді ғой, Ылғи жақсы жүреді. Бос уақыты кезіксе,* *Ән салып, би биейді.*	

Балалармен Жеке жұмыс	**«Жақсы іс – жаман іс»** **Мақсаты:** Әдептілікке тәрбиелеу. **Жүргізу түрі:** Тәрбиеші іс-әрекеттерді атайды. Бала «Жақсы» немесе «Жаман» деп айтады. («Досыма көмектестім – жақсы», «Ойыншықты сындырдым – жаман»).	**«Жүрек сыйлаймын»** **Мақсаты:** Балаларды мейірімділікке баулу. **Жүргізу түрі:** Қағаздан жасалған кішкентай жүректер беріледі. Әр бала жүректі досына сыйлап, «Мен сені жақсы көремін» деп айтады.	**«Жылы жаңбыр»** **Мақсаты:** Балаңы тыныштандыру, эмоциясын реттеу. **Жүргізу түрі:** Балалар көзін жұмады. Тәрбиеші: «Жылы жаңбыр тамшылап тұр, ол сенің көңіліңді қуантты» деп сипаттайды.	**«Жақсы қасиеттер себеті»** **Мақсаты:** Өзін-өзі бағалауды арттыру. **Жүргізу түрі:** Себетке жақсы сөздер жазылған қағаздар салынады («Мейірімді», «Ақылды»). Бала біреуін таңдап, дауыстап оқиды.	**«Сиқырлы бұлт»** **Мақсаты:** Жағымсыз эмоциядан арылу. **Жүргізу түрі:** Бала қиялдайды: «Бұлтқа ашуымды, репшімді беремін». Кейін бұлтты үрлеп ұшырады.
Серуенге дайындық	«Еңбегі адал жас өрен»-өз-өзіне қызмететуге тәрбиелеу. Серуен кезінде қауіпсіздік ережелерін түсіндіру.				
	Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киім шкафтарын таза ұстау және жинау	Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу.	Балалардың киіну реттілігін бақылау, киінгенде түймелерін қадап, аяқ киімінің бауын байлауды , киіміндегі олқылықтарды жөндеуді қадағалау.	Серуенге шығу, балаларды біртіндеп киіндіру, киімдерінің дұрыс киілуін қадағалау, қатармен жүруге дағдыландыру.	Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу.
Серуен	**Картотека № 3** Суық торғайды бақылау.	**Картотека № 4** Бұршақты бақылау.	**Картотека № 5** Қыстап қалатын құстарды бақылау	**Картотека № 9** Қырауды бақылау.	**Картотека № 18** Аяздың терезеге салған суретін бақылау.
	Еңбегі адал жас өрен, серуен кезінде еңбек дағдыларын, экологиялық мәдениетті дамыту **Таңғы серуенді бекіту.**				
Балалардың үйге қайтуы	Өнегелі-15 минут. Қауіпсіздік ережесі - ата-анамен бала өмірінің қауіпсіздігі туралы әңгіме жүргізу.				
	Бүгін балалар түрлі киімдерді таңыды. Күнделікті тұрмыстық заттарға қызығушылық білдірді. Үйде киімдердің атын атап киінуге көмектесуге мүмкіндік беріңіз.	Бүгін балалар серуенде айналадағы дыбыстарды тыңдады. Зейінін дамытып, байқағыштық көрсетті. Үйде терезеден қарап, «Бұл қандай дыбыс?» деп сұрау пайдалы.	Бүгін балалар түрлі пішіндерден сурет құрастырды. Қиялын дамытуға талпынды. Үйде дөңгелек, үшбұрыш, төртбұрыш арқылы сурет жасау ойынын ойнаңыз.	Бүгін балалар түрлі пішіндерден сурет құрастырды. Қиялын дамытуға талпынды. Үйде дөңгелек, үшбұрыш, төртбұрыш арқылы сурет жасау ойынын ойнаңыз.	Бүгін балалар түрлі пішіндерден сурет құрастырды. Қиялын дамытуға талпынды. Үйде дөңгелек, үшбұрыш, төртбұрыш арқылы сурет жасау ойынын ойнаңыз.

Тексерілді

Топ: Орта

Балалардың жасы: 3 жас

Жоспардың құрылу кезеңі : 26.01 – 30.01.2026ж

Күн тәртібінің үлгісі	Дүйсенбі	Сейсенбі	Сәрсенбі	Бейсенбі	Жұма
Балаларды қабылдау	*Күй күмбірі – өнер мен қолөнерді қадірлеуге үйрету.*	*Күй күмбірі –баланы салт-дәстүрге жақындату, руханиқазынаны сезіндіру.*	*Күй күмбірі – ғылыс пен жігерге тәрбиелеу.*	*Күй күмбірі –ұлттық өнер арқылы тәрбиелеу, мәдениетке баулу.*	*Күй күмбірі – қазақы болмысты сақтауға үйрету.*
	Балаларды «Жылы сөз, айтайық» ойынымен қарсы алу (әр балаға «сен әдемісің», «сен мейірімдісің» т.б.). Баланың көңіл-күйін жүрекшелер арқылы таңдауға мүмкіндік беру. Баланы үстел үсті ойыншықтарына бағыттау.	*Баланы есік алдында шағын «Сәлемдесу биімен» қарсы алу. Баланың көңіл-күйін тексеру, жылы сөз айту. Баланы шағын топпен ойынға қосу.*	*Балаларды «Күн сәулесі» ойынымен қарсы алу (әр балаға қағаз күн сәулесін беру). Баланың көңіл-күйін анықтап, смайликтер тақтасынан таңдауды сұрау. Бала өзін еркін сезіну үшін жұмсақ ойыншықтар бұрышына жіберу.*	*Баланы «Қуанышты қадамдар» ойынымен қарсы алу (бірге секіріп кіру). Баланың көңіл-күйін әңгімелесу арқылы анықтау. Топтағы балалармен ортақ ойынды ұйымдастыру.*	*Баланы қол шапалақтау арқылы қарсы алу («Сәлем, сәлем, досым!»). Баланың көңіл-күйін сурет арқылы бейнелеуді сұрау. Баланы музыка бұрышына бағыттау (шағын аспаптарды ойнау).*
Ата-аналармен немесе баланың басқа заңды өкілдерімен әңгімелесу, кеңес беру	*Өнегелі 15 минут – ата-анаға бала денсаулығы туралы кеңес беру*				
	Әңгіме: *Жаттығулар – баланың денесін шынықтырып, қимыл-қозғалысын жетілдіреді.* ***Кеңес:*** *Балаңызға таңертең жеңіл жаттығуларды күнделікті жасауға үйретіңіз.*	***Әңгіме:*** *Қимыл-қозғалыс ойындары баланың ептілігін, шапшаңдығын дамытады.* ***Кеңес:*** *«Секіртпе секіру», «Доп ойнау» сияқты қарапайым ойындарды балаңызға үйретіңіз.*	***Әңгіме:*** *Жаттығулар – баланы төзімділікке, шыдамдылыққа тәрбиелейді.* ***Кеңес:*** *Балаңызға күн сайын 5–10 минут жаттығу жасауға үйретіңіз.*	***Әңгіме:*** *Қозғалыс белсенділігі – бойдың дұрыс өсуіне және дене сымбатына әсер етеді.* ***Кеңес:*** *Балаңызға ашық ауада қимылды ойындар ойнауды үйретіңіз.*	***Әңгіме:*** *Спорт пен қимыл-қозғалыс – баланың көңіл-күйін көтеріп, сергек болуына көмектеседі.* ***Кеңес:*** *Балаңызға отбасымен бірге спорттық ойындарға қатысуды үйретіңіз.*

Балалардың іс-әрекеті (ойын, танымдық, коммуникативтік, шығармашылық, эксперименталдық , еңбек, қимыл, бейнелеу, дербес және басқалары)	***Картотека № 3*** ***Дид ойын: «Суретші қай жерде қателесті?»*** *Мақсаты: Балалар суреттегі сәйкессіздікті таба алады.*	***Картотека №4*** ***Дид ойын: «Экологиялық бағдарлам»*** *Мақсаты: Балалар мақал-мәтел, тақпақтар, тиым сөздер арқылы табиғат туралы түсінеді.*	***Картотека № 7*** ***Дид ойын: «Гүлдерді күтеміз»*** ***Мақсаты:*** *балалар табиғатты рухани бағалау, мәдениетін, гүлдерді дұрыс күтіп-баптау дағдыларын түсінеді.*	***Картотека № 9*** ***Дид ойын: «Құстарға көмек береміз»*** ***Мақсаты:*** *Балалар құстар туралы суреттермен жұмыс жасап, өз ойларын айта алады.*	***Картотека № 10*** ***Дид ойын: Бақша да ма,бау да ма?*** ***Мақсаты:*** *Жемістер мен көкөністер туралы олардың айырмашылық-тарын айта алады.*
Ертеңгілік жаттығу	***Әлеуметтік-эмоционалды дағдыларды қалыптастыру картотекасынан***				
	Қаңтар айының 4-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.	*Қаңтар айының 4- аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Қаңтар айының 4- аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Қаңтар айының 4-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Қаңтар айының 4- аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*
Таңғы ас	***Мақсаты: Жалпы даму жаттығуларын дұрыс жасай отырып, баланың қимыл-қозғалысын шыңдау.*** *Жаттығу кешені қосымша тіркелген үнемді тұтыну ережелерін түсіндіру. Қауіпсіздік ережелері- тамақ ішу кезінде, құралдарды пайдалану кезінде қауіпсіздік ережелерін ескерту.*				
	Әңгіме: *– Тәртіпті бала ас ішіп отырғанда шуламайды, бәріне үлгі болады.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ыдысты үстелге қатты қоймаймыз, сындырып алмау үшін.*	***Әңгіме:*** *– Жеміс-жидек пен көкөністе дәрумендер бар. Олар бізді ауырмай, сау жүруге көмектеседі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Жемісті асықпай, майдалап шайнаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Ас ішкенде өзімізге жететіндей ғана алайық. Артық алып, қалдырып қою – ысырап.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішкенде асықпай шайнаймыз, асығып жеген дұрыс емес.*	***Әңгіме:*** *– Ыдысты дұрыс ұстасақ, тамақ төгілмейді. Ыдысқа асымызды абайлап саламыз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ыдысты ойыншық қылмаймыз, қолымыздан түсіріп алмау үшін дұрыс ұстаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Ас ішкен бала күшті, сергек болады. Ас – денсаулықтың қайнары.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ыстық асқа үрлеп ішеміз, күйіп қалмау үшін.*
Ұйымдастырылған іс-әрекетті өткізуге дайындық (бұдан әрі – ҰІӘ)	***«Ұшқыр ой алаңы» жобасы*** ***Ойын:-«Жалғастырып айт»*** *Тәрбиеші бастайды: «Күн жылы болса –»* *Балалар: «Ойнаймыз»; «Жүгіреміз».* *Мағынасы: қиялды дамыту.*	***«Балалар кітапханасы» жобасы*** ***Ойын: «Суреттегі ертегі»*** *Тәрбиеші ертегіден сурет көрсетеді. Балалар: «Бұл – Қызыл телпек», «Бұл – Бауырсақ» деп атайды.* *Мағынасы: кейіпкерді тану, сөздік қорды дамыту.*	***«Қамқор» жобасы*** ***Ойын: «Жылы сөз айтайық»*** *Балалар шеңберге тұрып: «Сен әдемісің», «Сен мейірімдісің» деп бір-біріне айтады.* *Мағынасы: әдемі сөйлеу, мейірімділік.*	***«Шабыт» жобасы*** ***Ойын: «Кім қандай дыбыс шығарады?»*** *Тәрбиеші: «Құстар қалай сайрайды?», «Жаңбыр қалай жауады?»* *Балалар еліктейді.* *Мағынасы: қиялды, шығармашылықты дамыту.*	***«Еңбегі адал жас өрен» жобасы*** ***Ойын: «Қуыршаққа көмектесейік»*** *Тәрбиеші: «Қуыршақ киімін жоғалтып алыпты. Кім көмек береді?»* *Балалар қуыршаққа киім кигізуге көмектеседі.* *Мағынасы: қамқорлық пен*

					еңбеккорлық.
Кестеге сәйкес ҰІӘ	«Балалар кітапханасы» жобасы бағытында - әдеттер мектебі негізінде , әжемнің ертегісі үш				
	Жеті лақ. ***Ой қозғау.*** *- Балалар қасқыр туралы не білесің дер?* *- Қандай жануар?- Ешкі лақ қандай жануар?-* *Лақ туралы қандай өлең,тақпақ білесіңдер.* *Ертегі тыңдаған ұнай ма сендерге?* ***Ертегі әлемі бұрышы.*** *Ертегіні мнемокесте бойынша түсіндіру.* ***Ертегі желісінен сұрақ – жауап.*** *Ешкі не үшін орманға күнде барады?* *Орманда ешкі мен лақтардан басқа не болды?* *Ол лақтарға не деп ескертті?* *Лақтар есікті қалай ашып қойды?* *Кішкентай лақ қайда тығылып қалды?* ***Сергіту сәті:*** *Еркін ұста денеңді,* *Тарсылдатпай еденді* *Орнымыздан тұрып ап* *Жүгірейік бір ұақ.*	***«Түлкі мен қоян» (ертегі)*** ***Қызығушылықты ояту*** ***Тосын сәт.*** *Ертегілер әлемінен үш түрлі коверттен хат келу.* ***1-ші қызыл конверт ашу.*** ***II. Мига шабуыл.*** ***Дид ойын: «Кім тапқыр?»*** ***Жұмбақ жасыру.*** *Өзі құ, жүрген жері айқай да шу (түлкі)* *-Көзі тостақ, өзі қорқақ. (қоян)* *Жұмбақтың шешуін түсіндіру.* *-түлкі жыртқыш аң, ал қоян жыртқыш емес.* *-Қоян өте қорқақ аң, оны үйде асырауға да болады.* ***2-ші сары конверт тапсырмасы*** *-«Түлкі мен қоян» ертегісімен таныстыру.* ***АКТ технологиясымен жұмыс. Түлкі мен Қоян*** *Ерте, ерте, ертеде түлкінің құйрығы жоқ еді. Қасқырмен тату тұрмаған соң үнемі қашып жүреді екен. Сол үшін қасқыр түлкінің артынан еріп, аңдып жүріп оның інін түсінті. Түлкі болса інінің екінші тесігінен шығып кетіпті. Шығып кеппесе қасқыр түлкіні жеп қояр еді.*	***Мақта қыз бен мысық.*** ***Қызығушылықтарын ояту.*** *Балалар мен қонаққа ертегіші Ерден атайды шақырып едім.* ***АКТтехнологиясы.*** *Балалардың назарын бейнетаспаға аудару. (Бейне таспа арқылы ертегіші атай Ерден келеді).* *Балалардан қандай ертегі білетіндерін сұрайды.* *Ой, балалар, сендер көп ертегі біледі екенсіңдер* ***Ерден ата жұмбақ жасырады.*** *От басында құмған,* *Екі көзін жұмған: Ол-не?* *-Мысық қай ертегіде кездеседі?* ***Ерден ата :*** *Маған осы ертегідегі кейіпкерлердің суретін салып беріңдерші?* *Балалар ертегіде қандай кейіпкерлер бар еді?* ***Топқа бөлу*** ***Ертегі кейіпкерлері арқылы.*** *1-топ: Мысық* *2-топ. Мақпақыз* *3-топ. Тауық* ***Сергіту сәті.*** *Иіліп оңға бір, иіліп, солға бір.* *Жаттығу жасаймын.* *Оң аяқ, сол аяқ, оң аяқ , сол*	*"Мұз астындағы үйқы" ертегісі* ***Мига шабуыл*** ***Дид ойын:»Кім тапқыр?»*** ***Жұмбақ жасыру.*** *Суда оның өмірі.* *Суда оның қорегі.(балық)* ***Ой дамыту*** ***АКТ технологиясымен жұмыс.*** *Балық туралы түсінік беру.* *Сендер балық аулауға барғыларың келеді ме?* *Ендеше көлге саяхат жасайық.* ***Саяхатты хабарлау.*** *Таза ауа жұтамыз.* *Өзен көлді аралап* *Балық аулап қайтамыз.* *Міне балалар көлге келіп жеттік.* ***Тосын сәт.*** *- көлдің арғы бетінде кімді көріп тұрсыңдар? балықшы атайды. Атайға бару үшін қандай көлік таңдаймыз?* *-Дұрыс, кемені таңдаймыз* *-Балықшы атайға келу* *-Сәлеметсіңдер ме балалар?* *Балалар балықшы атайдың қолында не бар?* *Бұл қармақпен не істейді?* *-Дұрыс балалар, балық аулайды.*	***Ғажайып сәт.*** ***Бауырсақтың қонаққа келуі.-Амандасу.*** ***Бауырсақ :*** *Менің атым Бауырсақ.* *Мені пышақпен қырып алды,* *Қанаттпен сыпырып алды.* *Қаймаққа иледі,майға пісірді.* *Мен атадан кеттім.* *Мен әжеден кеттім.* *Тыңдамадым атамды.* *Тыңдамадым әжемді* *Үйімді мен сағындым,* *көмектесші балақай.* *Сұрақ – жауап.* *-Бауырсақ қай ертегінің кейіпкері?.* ***Балалардың жауабы.*** *-Бауырсақтың түсі қандай?* *Сары.* *- Бауырсақтың пішіні қандай?* *- Домалақ, шеңбер.* ***Дид ойын: «Бауырсаққа көмек».*** *-Бауырсақты атасы мен әжесіне апаруға көмектесу. - 1.Шыршаның түбінде жылап тұрған қоянды көреді.* ***Тәрбиеші:*** *Сәлеметсіз бе, қоян. Сен неге жылап тұрсың* ***Қоян :*** *Менің тұратын үйім жоқ. соны маған табуға көмектесіңдерші.* ***Тәрбиеші:*** *Қоянға көмек Балалар мынау қандай пішін?*

	Менің сүйікті бұрышым	Сөйтіп түлкі орманда қайғырып келе жатса ағаш түбінде отырған қояңды көреді. Ол кезде қояндардың құйрығы ұзын, жүгірулеріне кедергі келтіреді екен. Содан түлкі жүгіріп барып қояңды ұстап алыпты. Қоян қорыққанынан түлкішек мені жібере салшы мен саған құйрығымды сыйлайын депті. Міне содан бері түлкінің құйрығы ұзын әдемі де, ал ақ қояңның құйрығы қысқа екен.	аяқ Жаттығу онай-ақ.	Ал сендер де ұстап көргілерің келеді ме?	**Балалар :** Төртбұрыш (оның төртбұрышы бар).Мынау үшбұрыш (оның үш бұрышы бар).Мынау шеңбер (ол домалақ болады).
	А3 форматта ертегі желісін ретімен жасау. 1.Орманға үй құрастырып, жапсыру. 2.Ешкі мен лақтар жапсыру. 3. Қасқырды бояу. ***Дид ойын: «Кенің даусы»*** ***Шарты:*** Ешкімен қасқырдың даусын ажырату. ***Театр әлемі.*** ***Ертегіні сахналау.*** Қорытындылау. ***Дид ойын: «Атын–ата»*** ***Шарты:*** ертегіде кездескен кейіпкерлердің аттарын атау. Жағымды, жағымсыз кейіпкерлерді ажыратып білу. -Неге олай ойлайсың? Балаларға смайліктер беру арқылы мадақтау. ***Дене тәрбиесі.*** ***Кіріспе бөлім. Амандасу.*** Ойыншық қонжыққа, текше салынған себеткё назар аудартады. Қонжық сияқты күлкі болуды ұсынады. Тізбекте бір-бірден жүру, тізбекте жүгіру. «Музыкалық жұмбақтар» ойын-жаттығуы орман жаттығулары.Қимылын үйрету – қонжықтың достарын. Қимылдың	**3-ші көк коверт тапсырмасы** ***Дид ойын: «Қандай жануар?»*** Шарты: Ойынға конверт дайындалады. Конверттің ортасы доңгеленіп қиылған. Жануарлардың суреті конвертке салынады. Ойықтан көрінген аңдардың дене мүшелері арқылы қандай жануар екенін табады. ***Дид- ойын: «Түлкі мен Қоянға сипаттама»*** Түлкі қандай? -Түлкінің терісі қандай? (ұлпыдақ, жұмсақ) -Түлкінің баласын қалай атайды? (жәутік) екен. -Ал, Қоян қандай?	**1-топ .** Мысықты қылқаламмен жағып, мақталы таяқша мен дене бөліктерін бояу. **2-топ.** Мақата қызыдң суретін құрастыру. **3-топ.** Ертегі кейіпкерін ретімен жапсыру. ***Балалардың жұмысы бақылау.*** Жеке көмек көрсету. Ертегі желісіндегі кейіпкерлерді атау. ***Қорытынды.*** Қане, балалар, кім өз суретін Ерден атайға көрсеткісі келеді? Ерден атай балаларды мадақтап, қоштасады. Балалар, сендёрге әр түрлі тәсілмен сурет салған ұнады ма? Қандай ертегі кейіпкерін бейнелеңіңдер? Балаларды мадақтау ***Дене тәрбиесі*** ***Кіріспе бөлім.*** сапқа тұрғызу -сәлемдесу Сапқа тұру, қалып-күйді және тұралатуды тексеру, колоннада бір-бірден қалпына келтіру, бағанда бір-бірден жүру, заттар	-Ендеше, менің сұрақтарыма жауап берсеңдер, мен сендерге қармағымды беремін. ***1- сұрақ:Табиғат нешеге бөлінеді?*** ***2-сұрақ. Балық табиғаттың қай бөлігіне жатады? Су ше?*** ***Сергіту сәті*** Біз жүземіз оң жаққа, Біз жүземіз сол жаққа, Шоршымыз көл астында, Ыршымыз көл бетінде Түңғиыққа батамыз, Тәтті ұйқыға жатамыз ***Балықшы атай:*** Балық туралы ертегі тыңдағыларың келе ме? ***Ертегі тыңдау.*** ***Бұл ертегі "Мұз астындағы ұйқы" деп аталады.*** Қыстың алғашқы аязынан кейін көлдің бетін айнадай жылтыр мұз басты. Мұз әлі жұқа болғатымен, күн сәулесін көлегейлеп, су асты күңгірт тартты. Бұрын мұндайды көрмеген жас сазандар су астының күңгірт тартқанына абыржып қалды. Мұны байқаған кәрі сазан түсіндіріп жатыр: Жыл сайын осылай болады.	**Қоян :** Балалар сендерге көп-көп рахмет.Менің баспанам болды.Рахмет мен енді өз жөнімен кетейін. - Бауырсақтың алдынан қасқыр кездеседі. **2. Қасқырға кездесу.** Балалар менің қарыным ашып тұр. Мен бауырсақты жеймін **Балалар :** Жоқ, сен бауырсақты жемеші, біз бауырсақты атасы мен әжесіне апаруға көмектесейік деп келе жатырмыз. ***Дид ойын: «Қасқырға ет береміз»*** ***Шарты: ермексаздан ет жасау.*** **Қасқыр :** Рахмет балалар, **3.Аюға кездесу.** Ой- ой менің қарным ашып тұр еді, жақсы болды ғой мына бауырсақты жеймін. Балалар: Аю, аю бауырсақты атасы мен әжесі күтіп отыр соған тезірек бару керек, қайта сен бізге көмектесші, орманнан қалай шығамыз. ***Сергіту сәті :*** Ормандағы аюдың, Құлпынайы көп екен.

	сипаты мен музыканың сәйкестігіне назар аударады.	-Неге Қоянның терісі қыста ақ болады?	(шарлар) арасында жүгіру.	Біраздан кейін мұздың үстін қар басады да, мүлде қараңғылық орнайды.	Теріп теріп аламыз. Қалтамызға саламыз.
	Бір қатармен сапта жүру, бір қатармен жүгіру. Ойын-жаттығуы: «Музыкалы жұмбақтар» – ормандағы қонжықтың достарының қимылдарын көрсету. Музыка мен қимылдың үйлесімділігіне назар аударады. **Негізгі бөлім** **2 қатарға тұрып, текшелермен ЖДЖ жасау** **Негізгі бөлім:** **Б. қ.: «Оң-сол»** *1. Аяқтары алшақ қойылған , лентлар төменде. басты оңнан-солға қарай бұрып «сол жақ» деп айту, солдан-оңға қарай бұрып «оң жақ» деп айту. /5 рет қайталау/.* **Б. қ.: «Шеңбер жасау»** *2. Аяқтары алшақ қойылған , лентлар жанда, лентаны жоғарыдан-төменге, төменнен-жоғарыға иықты айналдыра отырып шеңбер жасау. /5 рет қайталау/* **Б.қ.: «Айқастыру»** *3. Аяқты алшақ қоямыз. Ленталарды жанға созу, оң қолдағы лентаны сол иыққа апару, сол қолдағы лентаны оң иыққа апару «айқасты» деп айту. /5 рет қайталау/* **Б.қ.: «Жаеыру»** *4. Аяқты алшақ қоямыз.*	-Балалар, қоян қалай дыбыстайды? (ышқырады) -Қоянның баласын қалай айтамыз? Қожек **Ертегі желісін сахналау.** **Балалрды мадақтау.** **Қазақ тілі** **Тақырыбы: «Сырғанақ»** **1. Ой дамыту.** **Мнемотехника әдісімен жұмыс. Мнемо кесте арқылы қыс мезіліне сипаттама беру.** -Қыста ауа райы қандай болады? -Қыста қалай киінеміз? -Қыстың түсі қандай? -Қандай ойындар ойнаймыз? **Сергіту сәті. «Қыс»** *Сыртта боран зулайды, Қарды үйіріп қуалап. Әлсін - әлсін тыңдайды, Терезеден сығалап* **2 Ой қозғау.** **Жаңа ҰІӘ таныстыру.** **Б.Жақын «Сырғанақ»** -Өлең жолдарын мәнерлеп оқу. -Өлең мазмұнын ашу. Біз тебеміз сырғанақ Таудан төмен сырғанап Бір шанада екеуміз Құламайды екенбіз. **3.Балаларды қар, мұз, аяз атауларымен топқа болу.**	**Негізгі бөлім.** **Таяқпен жалпы дамыту жаттығулары.** **Негізгі бөлім:** **Б.қ.: «Балапан су ішті»** *1. Аяқтары иық мөлшерінде. Таяқша артта. 1-4 - басты алдыға қарай созып, таяқшаны артқы жақтан баяу жоғары көтеру. /5-6 рет қайталау/* **Б.қ.: «Биші мысық »** *2. Аяқтары алшақ қойылған, таяқшаны екі шетінен ұстап, жоғарыға, оңға, солға қарай созылып керілу. әр керілген сайын «м-я-у» деп айту. /5-6 рет қайталау./* **Б. қ.: «Тарпылу»** *3. Аяқтары алшақ қойылған, таяқша төменде қолдарымен ұстау. 1-2 - таяқшаны жоғарыға көтеріп созылу,аяқтың ұшымен тұру.3- б.қ. /5-6 рет қайталау/* **Б.қ.: «Мергендер»** *4. Аяқтары алшақ қойылған, таяқшаны кеуденің тұсында. Бүгілген оң аяқты көтеру, тізені таяқшаға тигізу. Арқаны тұзу ұстау. Сол жақпен әрі солай қайталау. /5-6 рет қайталау/* **Б.қ. : «Шабыс»** *5. Таяқшаны ат қылып*	**Қорытынды** Сұрақ-жауап Балаларды мадақтау.	**Дид ойын: «Аюға бал береміз»** **Шарты. Бал салынған бөшкені бояу.** *Жарайсыңдар тура бара беріңдер сол кезде орманнан шығасыңдар.* **Түлкіні кездестіру** **Түлкі :** *Бауырсақ мен сені жейміп.* **Бауырсақ:** *Жемеші, мені. Мен балалардан көп нәрсені үйреніп келе жатырмын. Сен бізді бір сынап көрші.* **Түлкі :** *(қолында бір бума қағаз). Онда менің жұмбақтарымды шешіп көріңдер. - Қыста ақ, жазда еңір. қоян - Мен бал құмар қорбанбай-мын, Тәтті ұрлауға қорланбаймын. (аю)* **Түлкі :** *Сендер менің тапсырмаларымды жақсы орындадыңдар. Мен сендерге ризамын.Бауырсақты жемеймін.* **Балалар :** *(Біз бауырсақпен қоштасамыз).* *Бауырсақ, міне орманында шықтық, енді мына жолмен тура жүрсең атаң мен әжеңе барасың.* **Бауырсақ :** *Мен сендерден көп нәрселер үйрендім. Сендерге рахмет. Мені атам мен әжем тосып отырған шығар. Үйіме*

	Ленталар белде. Алдыға қарай еңкейіп ленталарды созу «бар» деп айту, артқа шалқайып, ленталарды жасыру «жоқ» деп айту. /5 рет қайталау/ Б.қ.: **«Серіппе»** 5. Аяқтарын алшақ қою, лента төменде. Орнында тұрып «серіппе» секілді секіру. /15-20 секу/ Шеңбер бойы жүру /лентаны себетке салу/. **Тыныс алу жаттығулары:** «Шар» - еріңді жұмып, ұртыңды томпайту; жұдырықпен жайлап жұмылу, еріннен ауаны шығарады (2-3 рет). **Негізгі қимылдарды ойын түрінде жасау;** **1.Ирек жолмен жүру** **Ойын жаттығуы:** Таспамен жасалған жолмен жүріп өту – тәкшелерді қонжықтың себетіне жинау. Тепе-теңдікті сақтауға, дене бітімін тік ұстауға, тәкшелерді созылған қолмен екі жақта-ұстауға назар аудару. **2.Доға астынан еңбектеу. (биіктігі – 40см).** **Ойын жаттығуы:** «Қонжықтай еңбектеп өт»: рет-ретімен үш доғаның астынан еңбектеп өту, қатардағы өз орнына келіп	**Дид ойын: «Қысқы ойындар»** Шарты: Қысқы ойын түрлерін боя, сипаттама беру. **1-қар тобы** Шатты бояу. **2-аяз тобы** Шаңғыны бояу **3-мұз тобы** Конькиді бояу	ұстау. Сол қолымен таяқшыны ұстап, оң қолды жоғары көтеріп иіре айналдыру. Ат үстінде шабу. (15-20 секунд) **Б.қ.: «Көңілді таяқша»** 6. Таяқшаны жерге тіреп ұстап, айналып секіру және жүру. /15-20 секунд/ 4 звенодан бір саппен шеңбер бойы жүру.Еркін жүру.(бауларды үстел үстіне қою) Қолды жанға созып, аяқтың ұшымен жүру. **Тыныс алу жаттығулары:** шәйнектік дыбысын салу. Терең тыныс алып, демді шығару. Бастапқы қалыпқа келу.. **Қозғалыстардың негізгі түрлері.** **1. Тепе-теңдік** –көлбеу тақтаймен тізу, қолды екі жаққа **2. Допты екі қолмен** бастың арт жағынан бір-біріне лақтыру қатарда тұру (әдіс - тізерлеп отыру). **Қим-ойын** **«Фигура жасау».** Бағанада бірінен соң бірі жүру (немесе шашыраңқы), педагогтың белгісі бойынша: «Тоқта!» – балалар тоқтап, «фигураны» орындайды - поза. «Фигуралар» белгіленеді, лақты, тез және		қайтайын. Қош сау болыңыздар. **Қортынды** **Балаларды мадақтау.** **Музыка** **Тақырыбы: Торғайлар** **«Музыка ырғағымен жаттығамыз» ырғақты қимылдар жасау.** **Қызығушылықты ояту.** Балалар, мұнда келіңдер, Қызықты көріңдер! Торғай ұшып келіпті, Үй үстіне қоныпты. (Үнтаспадан торғайлар дауысы естіледі). Шық-шық етіп дыбыстайды, Ешбір құстан қалыспайды. Тұмсығыменжершоқып, Тары,бидайтереді. **Музыкатыңдау:** «Құстар жем шоқиды»(Е. Тиличеева). Аспапта орындалған шығарманы тыңдап,сипатын анықтайды. **Ән-айту: «Торғай»** (А. Рапымқұлова) әні орындалып, тыңдалады. Әнді қайталап айтып,балаларға мәтінге сай өз беттерінше қимылмен көрсетулерін сұрайды. Келесі кезекте балаларға торғай атрибуттары кигізіледі. **«Мысық пен торғайлар» ойыны(«Құстар» Л.**

	түру. ***Қимыл-қозғалыс ойыны:*** *«Қақпаға түсір».* *Балаларға бір-біріне қарама-қасы қарап түру ұсынылады. Екі баланың ортасына қақпа қойылады. Допты бар күшімен лақтыруына назар аударылады.*		*қызықты орындалады.*		***Банников)*** *әуенінің ырғағымен ілесе қолдарын созып.* *«ұшуларын» сұрайды. Үйшік шатырында отырған ойыншық мысықты көрсетіп: Ала мысық пырылдап, жалықпайды, ұйықтайды, Торғайды аңдып шатырдан күні бойы шықпайды. Мияу-мияу... – деп балаларды– «торғайларды»сақтандырады Ойын барысында торғайлардың мысықтан қашып,* *«сымдарға»–ұзын жіпке тізіліп, қонып үлгерулерін қадағалайды.* *Қортындылау.*
Серуенге дайындық	*«Еңбегі адал жас өрен» - өз-өзіне қызмет* ***Киіну:*** *Серуенге шығу, балаларды біртіндеп киіндіру, киімдерінің дұрыс киілуін қадағалау, қатармен жүруге дағдыландыру.*				
Серуен	***Картотека № 3*** *Суық торғайды бақылау.*	***Картотека № 6*** *Айнадағы адамның қысқы еңбегі.*	***Картотека № 7*** *Аязды күнді бақылау.*	***Картотека № 8*** *Мұзды бақылау.*	***Картотека № 16*** *Күнді бақылау.*
	Серуен барысында экологиялық мәдениетті қалыптастыру аясында, табиғатты бақылау. ***Серуен картотекасынан Қауіпсіздік ережелері – серуен кезінде бала қауіпсіздігін бақылау.***				
Серуенненоралу	***Киімдерін шешу:*** *Әр бала киімін ретімен шешіп, сөресіне қояды.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын сабындап жуып, сүлгісін қолдану.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Жуыну кезінде суды шашпау.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Балаларды қол жуып болған соң асханаға дайындау.*	***Киімдерін шешу:*** *Киімдерін шешкен соң ұқыптап қоюды қадағалау.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын мұқият жуу, сүлгісін дұрыс пайдалану.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Суды шашпай қолдануды түсіндіру.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Балаларды жинақылықпен*	***Киімдерін шешу:*** *Балаларды киімдерін ретімен шешуге, орнына қоюға үйрету.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын сабындап жуу, сүлгісін таза ұстауға баулу.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Жуынғанда шашпай, төртіп сақтау.* ***Түскі асқа дайындық:***	***Киімдерін шешу:*** *Киімдерін бүктеп, шкафқа жинауға бағыттау.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын екі рет сабындап жуу.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Сумен аптамай, тек қол жуу.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Балаларды үстелге таза*	***Киімдерін шешу:*** *Балалар киімдерін шешіп, сөресіне қояды.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын сабындап жууға үйрету.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Жуыну кезінде әдеп сақтау.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Ас ішер алдында қолдарын тазалау.*

		асханаға отырғызу.	*Ас алдында қолдарын таза ұстауға дағдыландыру.*	*қолмен отырғызу.*	
Түскіас	***Әңгіме:*** *– Ас ішіп отырғанда ойыншықты әкелмейміз. Ас – ойын емес, денсаулыққа қажет.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас үстінде орынан тұрып жүгірмейміз.*	***Әңгіме:*** *– Бір түйір дәннің артында көп еңбек бар. Сондықтан асты төкпей жейміз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Дастарқанды былғамай, таза ұстауымыз керек.*	***Әңгіме:*** *– Әдемі отырған балаға бәрі риза болады. Ас үстінде тып-тыныш, тәзу отырайық.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қолымызды сермемейміз, ыдысты төгіп алуымыз мүмкін.*	***Әңгіме:*** *– Асқа құрметпен қарасақ, ол берекелі болады. Әрбір ас – сый.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қасық пен шанышқыны бір-бірімізге бағыттамаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Үнемді бала – тәртіпті бала. Су мен асты үнемдеп пайдалансақ, табиғатты да, еңбекті де бағалаймыз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас үстінде шуламаймыз, бір-бірімізге кедергі жасамаймыз.*
Күндізгі ұйқы	*Белгілі жүйелікте киімдерін шешуді, киімдерін ұқыпты орындыққа іліп қоюды пысықтау. Өз төсек орындарын дайындап жатуды дағдыландыру, үлгере алмаған достарына жәрдемдесу. Балалардың тыныш ұйықтауына жағымды жағдай жасау*				
Біртіндеп ұйқыдан ояту, сауықтыру – шаралары.	***№9 1. Ояту*** *Ұйқыдан біз тұрайық* *Көзімізді ашайық* *Анда- мында созылып* *Тарқасайық, тұрайық*	***№10 1.Ояну*** *Көзімізді ашайық* *Бойымызды жазайық* *Терезеге қарап* *Күн жылуын алайық.*	***№10 1.Ояну*** *Көзімізді ашайық* *Бойымызды жазайық* *Терезеге қарап* *Күн жылуын алайық.*	***№11 1. Ояну*** *Көзімізді ашайық* *Аунап, құпап алайық* *Самал жел бізге желпісін.* *Ұйқымызды ашайық*	***Жаттығу кешені №13.*** *Арқаның қалпын сақтауға арналған жаттығулар*
	Қауіпсіздік ережесі – ұйқыдан тұру кезінде қауіпсіздік шараларын түсіндіру. *«Еңбегі адал жас орен» - ұйқыдан тұрып киіну өз-өзіне қызмет.* ***Ұйқы ашар жаттығу картотекасынан***				
Бесін ас	*Ас ішу кезінде қауіпсіздік ережелерін түсіндіру.*				
	Әңгіме: *– Табақтағы асты тауысып жеу керек. Артық алып қалдырмайық.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішкенде жүгірмейміз, орнымызда тыныш отырамыз.*	***Әңгіме:*** *– Дастарқан басында әркім өз орнында отырады. Басқаларға итермей, кедергі жасамаймыз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қолымызды созып, басқаның ыдысына қол салмаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Нанды жерге тастамаймыз, үгіндісін де жинаймыз. Нан – берекенің белгісі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Нанмен ойнамаймыз, үстелге жақтырмаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Суды да, асты да үнемдеген бала – ұқыпты бала. Ұқыптылық – жақсы әдет.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ыстық асты асықпай жейміз, күйіп қалмау үшін абайлаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Ас ішіп болған соң «Рахмет!» айту – әдептіліктің белгісі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішіп отырған кезде орындықтан секірмейміз, абайлап тұрамыз.*
Балалардың дербес әрекеті (баяу қимылды ойындар,үстел	*Экологиялық мәдениет қалыптастыру мақсатында үйл*				
	Дид ойын: «Кім жасырдым?» *Қалбалақтан ұшады,* *Қанаты талып,*	***Дид ойын: «Үлкен-кіші шыршалар»*** ***1-топ Үлкен А3 форматта***	***Қызығушылықтары ояну.*** ***Дид ойын: «Кім-тапқыр?»*** ***Жұмбақ жасыру.***	***Дид ойын: «Кім-тапқыр»*** ***Сұрақтар:*** *-Құстардың ортақ*	***Қызығушылықтарын ояту*** ***Дид ойын: «Даусынан ажырат»***

үсті-ойындары. Бейнелеу әрекеті, кітап тарқарау және тағы басқа әрекеттер)	*Жерді барып күшады-(Қар)* ***Ой дамыту*** *Мнемо кестемен жұмыс Қазір жылдың қай мезгілі?* *- Қыс мезгілі.* *Қыс мезгілінің ауа райы қандай болады?* *- Қар жауады, аяз болады, боран соғады, мұз қатады.* *Қыс мезгілінде қалай киінеміз?* *- Тон, малақай, етік, шалбар, жейде, қолғап, мойынорағыш, басқиім киеміз.* *«Қыс»* *Сыртта боран зулайды,* *Қарды үйіріп қуалап.* *Әлсін - әлсін тыңдайды,* *Терезеден сығалап* *Балаларды мадақтау.*	*салынған орман суретіне үлкен шыршаларды құрастырып орналастыру.* ***2-топ.*** *Үлкен А3 форматта салынған орман суретінің үстіне кішкентай шырша құрастырып, орналастыру*	*Қолымен қалампы жоқ. Бірақ сурет салады (Аяз)* *Қолдің беті көк әйнек,* *Сырғанауға тым әйбет.* ***(Мұз)*** *Аппақ етіп айналаны,* *Ақ көбелек айналды;* *Әбден қонып болған соң,* *Жер әлемде жайланды.* ***(Қар)*** *Жұмбақтың шешуіне байланысты сұрақ –жауап, түсіндіру.* ***Ой қозғау. Мнемотехника әдісімен жұмыс.*** ***Мнемо кесте қыс мезгілін сипаттау.*** *-Қазір қандай мезгіл?* *-Қыс мезгілінде қандай табиғат құбылыстары болады?* *-Несімен ұлайды?* *Қандай ойын түрлерін білесіңдер?*	*қасиетін ата. (қанаты, ұшады, шоқиды, тұмсығы)* *-Құстардың бір –бірінен айырмашылығы неде? (әр түрлі дауыстайды)* *- Құстардың қандай пайдасы бар?(ағаштарды зиянкестерден қорғайды.* ***2-топ қызыл қалташа*** *Қыстайтын құстарды ата?* ***Дид ойын: «Кім тапқыр?»*** ***Шарты:*** *Білетін құстарды ату.* *Сұрақ-жауап.* *Оларға қандай қамқорлық жасау керек?* *-Неліктен оларға қыста тамақ тауып жеу қиын болады?* ***Жасыл қалташа*** ***Құс туралы тиым сөз айт?*** *-Құстардың ұясын бұзба.* *-Құсты атпа, өлтіруге болмайды.* *-Құстың жұмыртқасын жарма.* ***«Құстарға қамқорлық» тақпақты бірге айту.*** *Жылы жаққа ұшпайтын,* *Біздің жақта қыстайтын* *Құстар жүрсе жуықта* *Жем шашуды ұмытпа.*	***Шарты:*** *Жануарлардың ыбысы естіледі балалар қай жануар екенін айтып алдарындағы суреттен көрсетеді* ***2. Ой қозғау. - Суретпен жұмыс. Түсінік беру.*** *-Суретте қандай жануарларды көріп тұрсындар?* *-Неге оларды үй жануарлары деп атаймыз?* *-Оларға кімдер қамқорлық жасайды?* *- Үй жануарларының адамға тигізер пайдасы бар ма?* *-Олардың төлдерін қалай атаймыз?* ***Ой дамыту*** *Төлдерін атау.* *(алдын ала жұмыстан)* ***-Түйе толі-бөтакан,*** *Мөлдіреп көзі ойнаған.* ***-Қойдың толі-қошақан,*** *Өріске қашқан қорадан.* ***-Ешкінің толі-лақ,*** *Тыныш тұрмайды ол бірақ.* ***-Жылқының толі-құлыншақ,*** *Тұяғы жерге ұрыншақ.* ***-Сиырдың толі-бұзау.*** *Сүйкімді әрі асау.* ***Дид ойын: « Адасқан төлдер»*** ***Шарты::*** *балаларға жануарлардың суреті тартылып беріледі. Ортаға төлдердің суреті қойылады.*
				Дене тәрбиесі ***Кіріспе бөлім. Амандасу.*** *Құрышақ Айгүл балалармен*	

				сәлемдеседі және ойын ойнауға ұсыныс жасайды.	
				Бір шеңберге тұрайық, Бәріміз дос болайық. Қолымызды бірге ұстап, Шаттанайық бәріміз. Тізбекте бір-бірден жүру, тізбекте жүгіру. тізені жоғары көтеріп жүру. **Негізгі бөлім.** **Қатарға сапқа тұрып доптармен ЖДЖ жасау.** **Б.қ.: «Оң - сол»** *1. Аяқтары иық мөлшерінде. Доп қолда. Допты оң жаққа қозғап, басты оң жақ иыққа қою. «Оң жақ» деп айту. Допты сол жаққа қозғап, басты сол жақ иыққа қою. «Сол жақ» деп айту* **Б.қ.: «Секіргіш»** *2. Аяқтары алшақ қойылған. Доп кеуде тұсында. допты жоғары лақтыру* **Б. қ.: «Құламалар»** *3. Аяқтары алшақ қойылған, қолдағы допты жоғары созу. Доппен оңға-солға иілу. /6 рет/* **Б.қ.: «Дән»** *4. Жиырылып отырады, доп қолда. Күні қыздырып, жауын-жауады. «Дән» ақырын допты жоғары созып көтеріледі. Орнында тұрып айналады. Өкшемен*	

				тұрып керіледі. /6 рет/ ***Б.к.: «Серіппе»***	
				5. Аяқтарын алшақ қою, доп қолда. Денені тік ұстайды. Орнында отырып - тұрып «серіппе» секілді секіру. /15-20 секунд/ Шеңбер бойы еркін жүру. (допты себетке қою) ***Тыныс алу жаттығулары:*** *шәйнектік дыбысын салу. Терең тыныс алып, демді шығару.* ***Негізгі қимылдарды орындау:*** ***Допты екі қолмен кеуде тұсынан лақтыру –*** *Берілген белгі бойынша орындалатын жаттығудың реті – сапқа тұру, алғашқы қалыпты сақтау, допты лақтыру, доптың соңынан жүгіру, қатардың қасына келіп тұру.* ***Дога астынан еңбектеу*** *(биіктігі—40 см) – өтер кезде топтасу, бір-біріне кедергі жасамау.*	
				Қимыл-қозғалыс ойыны: *«Секір де – шапалақ ұр». Қимылдарды өзгерту үшін сапқа белгі береді.*	
Балалармен Жеке жұмыс	***«Жақсы тілектер»*** ***Мақсаты:*** *Позитивті ойлауға тәрбиелеу.* ***Жүргізу түрі:*** *Балалар шеңберде бір-біріне тілек*	***«Кімге көмектесеміз?»*** ***Мақсаты:*** *Қайырымдылыққа баулу.* ***Жүргізу түрі:*** *Сюжеттік суреттер көрсетіледі («Бала*	***«Жылы сөзді жалғастыр»*** ***Мақсаты:*** *Жақсы сөзді естіп, оны жалғастыру.* ***Жүргізу түрі:*** *Тәрбиеші бастайды: «Сен жақсы...».*	***«Сиқырлы орындық»*** ***Мақсаты:*** *Баланың өз-өзіне сенімін арттыру.* ***Жүргізу түрі:*** *Бір бала орындыққа отырады,*	***«Жақсылық себеті»*** ***Мақсаты:*** *Ізгілікке, жақсылық жасауға үйрету.* ***Жүргізу түрі:*** *Себетке қағаздан жасалған*

	айтады («Бақытты бол!», «Досың көп болсын!»).	құлап қалды», «Ойыншықты көтере алмай тұр»). Бала не істеу керегін айтады.	бала жалғастырады («... досың», «... баласың»).	қалғандары оған мақтау айтады («Сен әдемі сурет саласың»).	«жақсылықтар» (ойыншық жинау, досты құшақтау, көмектесу) салынады. Бала біреуін таңдап, оны айтып береді.
Серуенге дайындық	«Еңбегі адал жас өрен»-өз-өзіне қызметтетуге тәрбиелеу. Серуен кезінде қауіпсіздік ережелерін түсіндіру.				
	Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киім шкафтарын таза ұстау және жинау	Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу.	Балалардың киіну реттілігін бақылау, киінгенде түймелерін қадап, аяқ киімінің бауын байлауды, киімдегі олқылықтарды жөндеуді қадағалау.	Серуенге шығу, балаларды біртіндеп киіндіру, киімдерінің дұрыс киілуін қадағалау, қатармен жүруге дағдыландыру.	Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу.
Серуен	**Картотека № 3** Суық торғайды бақылау.	**Картотека № 6** Айналадағы адамның қысқы еңбегі.	**Картотека № 7** Аязды күнді бақылау.	**Картотека № 8** Мұзды бақылау.	**Картотека № 16** Күнді бақылау.
	«Еңбегі адал жас өрен» - серуен кезінде экологиялық мәдениет қалыптастыру. Табиғатқа құрметпен қарым-қатынас.				
	Таңғы серуенді бекіту.				
	«Өнегелі 15 минут»				
	Қауіпсіздік ережесі - ата-анамен бала өмірінің көшеде, үйде қауіпсіздігі туралы әңгіме жүргізу.				
Балалардың үйге қайтуы	Бүгін балалар мозаика құрап, пазл жинады. Зейін мен шыдамдылық таныттық. Үйде қарапайым пазлдарды бірге құрастыруларын айтады.	Бүгін балалар серуен кезінде жапырақтарды жинады. Табиғаттағы әдемілікті байқап, қызығушылық көрсетті. Үйде жинаған жапырақтарды альбомға жапсыру қызықты іс болады.	Бүгін балалар бір-біріне қонаққа барғандай ойын ойнады. Әлеуметтік қарым-қатынас жасауға үйренді. Үйде қарапайым «қонаққа бару» ойынын ойнау пайдалы.	Бүгін балалар суреттерден түстерді ажыратып атады. Заттарды салыстыруға дағдыланды. Үйде түрлі-түсті ойыншықтарды бөліп, «қызыл», «көк» деп атауға көңіл бөліңіз.	Бүгін балалар өлеңге қимыл қосып ойнады. Ән мен қимылды үйлестіруге тырысты. Үйде қысқа өлеңдерге би қимылдарын ойлап табуға болады.

Тексерілді

Тәрбиелеу-білім беру процесінің циклограммасы

Топ: Орта топ
Балалардың жасы: 3 жас
Қандай кезеңге жасалды: 02.02 – 06.02.2026ж

Күн тәртібінің үлгісі	Дүйсенбі	Сейсенбі	Сәрсенбі	Бейсенбі	Жұма
Балаларды қабылдау	*Күй күмбірі – баланы ұлттық өнер арқылы тәрбиелеу.*	*Күй күмбірі – ұлттық құндылықты құрметтеуге үйрету.*	*Күй күмбірі – баланы ұлттық өнермен қарсы алу, рухани байлыққа жетелеу.*	*Күй күмбірі – баланың жүрегіне ұлттық тәрбие ұялату.*	*Күй күмбірі –тіл мен дәстүрге құрмет қалыптастырады.*
	Балаларды есік алдында күлімсіреп қарсы алу. Баланың көңіл-күйін бақылау (қуанышты, мазасыз, ұйқышыл т.б.). Баланы шағын топпен ойнауға тарту.	*Баланы қуыршақпен немесе ойыншық аюмен қарсы алу. Киімін шешуге көмектесу. Жұмсақ кілемшенің үстінде тыныш ойынға шақыру.*	*Баланы қолынан ұстап, топқа бірге кіргізу. Пазлдың қарапайым бөліктерін беру. Жанында отырып, «сенің орның осында» деп сенімділік беру. Қысқа әуен қосып, көңілін көтеру.*	*Таңғы жылы амандасу Баланы топ бұрыштарына (кітап, сурет салу, құрастыру) еркін орналастыру. Баланың эмоционалды жағдайына ерекше назар аудару.*	*Баланы «Сиқырлы қорапшамен» қарсы алу (ішінен ойыншық таңдату). Таңдаған ойыншығын беріп, көңілін бөлу. Баланы қасында отырып, жай әңгімеге тарту.*
Ата-аналармен немесе баланың басқа заңды өкілдерімен әңгімелесу, кеңес беру	*Өнегелі 15 минут – ата-анаға бала денсаулығы туралы кеңес беру.*				
	***Әңгіме:** Әдептілік пен сыпайылық – баланың адамгершілігінің айнасы. Үлкенді сыйлау, кішіге қамқор болу – тәрбиенің негізі.* ***Кеңес:** Балаңызды «Рахмет», «Кешір», «Өтінемін» деген сыпайы сөздерді қолдануға дағдыландырыңыз. Бұл – ізеттілік пен әділ қарым-қатынасты қалыптастырады.*	***Әңгіме:** Мейірімділік – адамдарды жақындастыратын ең асыл қасиет. Мейірімді бала айналасына қуаныш сыйлайды.* ***Кеңес:** Балаңызды ойыншықпен бөлісуге, достарына көмектесуге үйретіңіз. Бұл – мейірімділік пен жанашырлықты қалыптастырады.*	***Әңгіме:** Тәртіп – тәрбиенің негізі. Тәртіпті бала уақытты бағалап, жауапкершілікті сезінеді.* ***Кеңес:** Балаңызды күн тәртібін сақтауға, уақытылы тамақтанып, ұйықтауға дағдыландырыңыз. Бұл – тәртіп пен жинақылыққа баулиды.*	***Әңгіме:** Тәртіп – тәрбиенің негізі. Тәртіпті бала уақытты бағалап, жауапкершілікті сезінеді.* ***Кеңес:** Балаңызды күн тәртібін сақтауға, уақытылы тамақтанып, ұйықтауға дағдыландырыңыз. Бұл – тәртіп пен жинақылыққа баулиды.*	***Әңгіме:** Қамқорлық – адамгершіліктің белгісі. Қамқор бала айналасына жанашырлықпен қарайды.* ***Кеңес:** Балаңызды достарына көмектесуге, үйдегі шағын жұмыстарға қатысуға үйретіңіз. Бұл – қамқорлық пен жауапкершілікті дамытады.*
Балалардың іс-әрекеті (ойын,	***Картотека №13***	***Картотека №15 Танып ал да, атын ата***	***Картотека № 16 «Үй жануарлары»***	***Картотека № 17 «Менің сүйікті ертегім»***	***Картотека № 18 «Құстар біздің досымыз»***

танымдық, коммуникативтік, шығармашылық, эксперименталдық, еңбек, қимыл, бейнелеу, дербес және басқалары)	***«Не жоқ?»*** *Ойынның мақсаты: балалардың логикалық ойлауын дамыту, жылдамдыққа, байқампаздыққа тәрбиелеу.*	*Мақсаты: заттың түр-түсін, пішінін, атын атауға жаттықтыру; сөздік қорын молайту; ойлау қабілетін дамыту.*	*Ойын шарты: Дөңгелене отырып, ғажайып қалтадан үй жануарларын алып, алған жануардың дене мүшелерін атату, олар туралы мейірімді сөздер айту.*	***Мақсаты:*** *ертегі кейіпкерлері бойынша ертегілерді атау, жағымды, жағымсыз кейіпкерлерді ажырату. Достыққа, адамгершілікке, жолдастыққа тәрбиелеу.*	***Мақсаты:*** *Балаларға құстар туралы білім беру,білімдерін жетілдіре түсу. Суреттер бойынша есте сақтау қабілетін дамыту. Құстарға қамқорлықпен қарауға баулу.*
	Коммуникативтік дағдыларды дамыту картотекасынан				
Ертеңгілік жаттығу	*Ақпан айының 1-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Ақпан айының 1- аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Ақпан айының 1-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Ақпан айының 1-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Ақпан айының 1- аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*
	Жалпы даму жаттығуларын дұрыс жасай отырып, баланың қимыл-қозғалысын шыңдау. *Жаттығу кешені қосымша тіркелген*				
Таңғы ас	*Үнемді тұтыну - Суды, тамақты үнемді тұтыну жолдарын түсіндіру. Қауіпсіздік ережесін ескерту*				
	Әңгіме: *– Балалар, біздің ішетін асымыздың бәрінде дәрумендер бар. Сүт сүйекті қатайтады, ет күш береді, нан тоқ қылады. Бәрін тауысып жесек, еніміз сау, көңіліміз көтеріңкі болады.* ***Психологиялық тәрбие:*** *– Асымызды тауысып жегенде өзімізді мықты сезінеміз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ыстық асты бірден ішпейміз, үрлеп барып ішеміз.*	***Әңгіме:*** *– Әрбір ас – ата-анамыздың еңбегі. Оған құрметпен қарасақ, үлкендерді қуантамыз.* ***Психологиялық тәрбие:*** *– Үлкенді сыйлаған бала мейірімді болады.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас үстінде ыдысты ойыншық қылмаймыз, қолымыздан түсіріп алмау үшін абай ұстаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Суды да, тамақты да үнемдесек, ол жауапкершілігімізді көрсетеді.* ***Психологиялық тәрбие:*** *– Жауапты бала өзін де, басқаны да ойлайды.* ***Қауіпсіздік:*** *– Су төгілсе сүртіп аламыз, еденге қарап жүреміз, жүгірмейміз.*	***Әңгіме:*** *– Жемістер мен көкөністер бізге қуат береді. Сүт өнімдері мен ет те дәруменге толы. Оларды жесек, сергек жүреміз.* ***Психологиялық тәрбие:*** *– Сергек бала ойнағанда да, үйренгенде де көңілді болады.* ***Қауіпсіздік:*** *– Жемісті асықпай, жақсылап шайнап жейміз.*	***Әңгіме:*** *– Ас ішкенде тыныш отырсақ, бәрімізге ыңғайлы. Бұл – тәртіптіліктің белгісі.* ***Психологиялық тәрбие:*** *– Тыныш отырған бала өзін ұстай біледі, өзін-өзі сыйлайды.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас үстінде қатты сөйлемейміз, ауызымызда ас тұрғанда сөйлеспейміз.*
Ұйымдастырылған іс-әрекетті өткізуге дайындық (бұдан әрі – ҰІӘ)					
	«Қамқор» жобасы ***Ойын: «Жоғалған ойыншыққа көмектесейік»***	***«Шабыт» жобасы*** ***Ойын: «Сиқырлы музыка»*** *Әуен қосылады. Балалар музыкаға сай қимыл ойлап*	***«Еңбегі адал жас өрен» жобасы*** ***Ойын: «Кім еңбекқор?»*** *Тәрбиеші суреттер көрсетеді: бір бала*	***«Смарт бала» жобасы*** ***Ойын: «Не жетіспейді?»*** *Үстелге заттар қойылады (доп, қасық, кітап).*	***«Ұшқыр ой алаңы» жобасы*** ***Ойын: «Қайда тұрады?»*** *Тәрбиеші: «Балық қайда тұрады?»* *Балалар: «Суда!»*

	Тәрбиеші: «Ойыншық досымыз үйін таба алмай жүр. Қалай көмектесеміз?» – деп балалардан кеңес сұрайды. *Балалар: «Жол көрсетеміз», «Қасына ертіп апарамыз».* ***Мақсаты:** баланы жанашырлыққа, қамқорлық жасауға баулу.*	*табады (құстың ұшуы, гүлдің ашылуы).* *Әр бала өз қимылын көрсетеді.* ***Мақсаты:** қиялды, шығармашылық қабілетті дамыту.*	*ойыншық жинап жатыр, екіншісі шашып жүр.* *Балалар: «Мынау еңбекқор, мынау жалқау».* ***Мақсаты:** жақсы мен жаман қылықты ажырата білуге үйрету.*	*Біреуін тәрбиеші жасырады.* *Балалар: «Доп жоқ!», «Кітап жоқ!» дейді.* ***Мақсаты:** зейінді, есте сақтауды дамыту.*	*«Қоян қайда тұрады?» – «Інде!»* *«Көлік қайда жүреді?» – «Жолда!»* ***Мақсаты:** логикалық ойлауын дамыту.*
Кестеге сәйкес ҰІӘ	*Шабыт жобасы , Қамқор жобасы бағытында - Экологиялық мәдениетті қалыптастыру мақсатында ұйә*				
	Ой қозғау. ***Сұрақ-жауап.*** *Балалар табиғат дегеніміз не?* *Табиғат нешеге бөлінеді?* *Табиғат екіге бөлінеді.* ***Өлі, тірі табиғат.*** *Қалай ойлайсыңдар тірі табиғатқа не жатады?* *-Дұрыс адамдар, құстар,жануарлар. өсімдіктер,ағаштар Ягни, көбиетін, қоректенетін, өсетіндер жанды табиғатқа жатады. Ал жансыз табиғатқа не жатады?* ***Дид ойын: «Кім тапқыр?»*** ***Жұмбақ жасыру:*** *Жер бетінде жатады* *Онымен ойнайсың* *Әр түрлі мүсін* *жасайсың.* ***Құм***	***Ой қозғау.*** ***Дид ойын: «Шатастырма»*** *1.Көктемде қар жауады.* *2. Қазір жаз мезгілі?* *3.Көктемде қар ериді?* *4Қыста жапырақтар сарғаяды?* *5.Жаз ең суық жыл мезгілі?* *7.Қыста құстар жылы жаққа ұшып кетеді?* ***Ой дамыту:*** ***Дид ойын: «Бұл не?»*** *Шарты: Глобусты үстел үстіне қойып, не екенін сұрау.* *-Глобустың пішіні қандай?* *-Глобустан қандай түстерді көріп тұрсыңдар? Ол түстер нені белгілейді?* *-Біздің жеріміздің құрғақ жер көп пе, су көп пе?* *Жер ғаламшары туралы түсінік беру.* *Жер бетіндегі ауа, су, жарық болғандықтан, онда*	***Қызығушылықты ояту.*** ***Дид ойын: «Кім жылдам?»*** *Жұмбақ жасыру* *Бір жерінде ыстық,* *Бір жерінде суық* *Бір жерінде күн,* *Бір жерінде түн* *Кереметалыпнеткен.* ***(Жер шары)*** ***Тыныштық сәті:** Табиғат құбылыстарының дыбыстарын тыңдау.* *Сұрақ-жауап* *Ненің дыбысы деп ойлайсыңдар?* *Табиғат –* *бізді қоршаған орта,* *туған елім, ауа,* *күн мен жер және* *су, орман мен жануарлар.* *Табиғат нешеге бөлінед?* *Атау.* ***Ой дамыту.***	***Қызығушылықты ояту*** ***Дид ойын: «Кім тапқыр?»*** *Жұмбақ жасыру* *Дәміде жоқ,түсі жоқ,* *Пайдаланбас кісі жоқ.* ***СУ*** ***Ой дамыту. АҚТ технологиясы.*** *-Су туралы түсінік беру.* *-Сұрақ-жауап.* *--Су қандай зат?* *-Оның қандай пайдасы бар?* *-Судың қасиеттері қандай?* *- Адамдар суды не үшін пайдаланады? (ішеді, жуынады)* *- Суды адамдардан басқа тағы нелер пайдаланады (жануарлар, өсімдіктер)* *-Су ағама? Неліктен? Өйткені ол сұйық..* ***Сергіту сәті.***	***Қызығушылықтарын ояту.*** ***Дид ойын: «Кім жылдам?»*** *Жұмбақ жасыру.* *Жұрттың бәрі сүйеді,* *Бірақ қарай алмайды. (Күн)* ***Балалардың білімін нығайту.*** *Қыс белгілерін атап берулерін сұрау.* *Бүгін ауа райы қандай болып тұрғанын анықтау* ***Ой дамыту. АҚТ технол жұмыс.*** ***Күн туралы түсінік беру.*** *Күн – жер бетіндегі тіршілік көзі. Адамдар, өсімдіктер, жануарлар жарық, жылуды күннен алады. Сондықтан бүкіл тіршілік атаулыға күнсіз өмір жоқ. Бірақ күнге тік қарауға, ұзақ күюге, баскиімсіз жүруге болмайтынын ескерту.* ***Дид ойын*** ***«Дәл сондайын тап»***

	Ой дамыту. АҚТ технологиясымен жұмыс. ***Балалар бүгін сендермен біз ғалымдар боламыз.*** *Ал ғалымдар деген кім?* *Дұрыс,бүгін сендермен құмның қассиетін зерттеуге барамыз.* ***Саяхат*** *Қазақстан еліміз шөлді далалар бар екен.* *Ол жерде шөлге төзімді жануарлар ғана мекендейді. мысалы: түйе. кесіртке,құрт т.б* *Балалар қарандаршы құмдар төбешіктер болып жатыр.* *Қане біз алдымыздағы құмнан осындай төбешік жасап көрейік* *Құммен жұмыс жасамай тұрып қауіпсіз ережесін еске түсірейік.* *Ал құмды не үшін пайдалануға болады?* *Құрылыста,ыдысжасағанда ,шыны,айна.* *Балалар сендер ғалымдар боласыңдар.* ***Тәжірибе алаңы.*** ***Тәжрибе№1*** ***1-нұсқа.*** *Ыдыстағы құмды түтікше арқылы үрлейміз.желдің әсерімен жылжып төбешіктерге айналады.* ***2-нұсқа.*** *Қасықтың көмегімен төбешік жасау.*	*адамдар, құстар, жануарлар тіршілік етеді.* ***Дид ойын: «Табиғатты аялайық»*** *Әр бала тірі табиғат түрлерін плакатқа жапсырып, табиғат көрінісін бейнелей отырып әңгімелейді.* *Жасыл шөпті жұлуға болмайды, ол біздің жерімізге көрік береді.* *Ағашты кесуге болмайды, ол бізге таза ауа береді.* *Суды ластауға болмайды, сусыз өмір жоқ.* *Гүлді жұлуға болмайды, гүлді аялау керек.* *Көбелекті өлтірмеңдер, ол — әдемілік белгісі.* *Құсты атуға болмайды, құс — адамның досы.* *Аңдарды қорғауымыз керек, олар біздің байлығымыз.* ***Сергіту сәті.*** *Біз кішкентай баламыз,* *Өсіп-өсіп толамыз.* *Күнге қарай талпынып,* *Көкке қолды созамыз.* ***6.Ой толғаныс.*** *Сұрақ – жауап.* *-Айналамызды қоршап , жайқалып өскен ағаштар не үшін* *керек?Табиғат байлықтары на* *нелер жатады?* *-Оны қорғау деген не?* *-Табиғатты сүйе білу деген не?*	*тірі табиғат пен өлі табиғат бір-бірімен тығыз байланысын түсіндіру.* ***1-аялдама Су*** *Сылдыратағыпжатқан не ?* *-Дұрысбұл су.* *-Ал судыңқандайпайдасы бар?* *Су өлітабиғатқажатады,албіз адамдар суды ішемізбізгепайдасыөтекөп.* *Демек өлі табиғат пен тірі табиғат бір-бірімен тығыз байланысы бар ма?* ***Сергіту сәті.*** ***2-аялдама*** ***Дид ойын: «Кім тапқыр?»*** ***Жұмбақ жасыру*** *Бар ма, жоқпа, оны анық білмейсің* *Ол жоқ жерде өмір сүріп жүрмейсің?* *Ол не ?**АУА*** *- Ауа не үшін керек?* *- Ауаның түсі қандай?* *- Қолмен ұстауға болама, оны көреміз бе* *Табиғат аясындағы ағаштар, әсем гүлдер, тіпті бөлмеміздегі гүлдер де ауадағы шаңды жұтып, бізге таза ауа жіберіп отырады* ***Дид ойын: «Зерттеушілер»*** ***1-тәжірбие:*** *Әр баланың қолына айна беріледі.Балалар айнаға үрлеп, ауаның бар екеніне көз жеткіеді*	*Ал балалар тұрайық,* *Мойнымызды бұрайық.* *Қолымызды созайық, Су ішінде қалықтап,* *Қәне, жүзіп алайық, Оңға, солға бір қарап, Денемізді бұрайық* ***Балаларды топқа бөлу.*** ***Дид ойын:*** ***«Зерттеушілер»*** ***Тәжірибе жасау*** ***1-топ. Сүт пен суға тәжірибе*** *Қайсысы көрінетінін, қайсысы көрінбейті-нін бақылайды.* ***"Су - мөлдір"*** ***2- топ. Суға қант пен тұз қосып тәжірибе.*** *Суға қант пен тұз қосу және судың өзі дәмін татады.* ***"Суда дәм жоқ"*** ***3-топ Бояулармен.*** *Стакандағы суға әртүрлі субояу қосып, одан түс пайда болғанын бақылау.* ***"Су - түссіз"*** ***4- топ. Су және ванилин*** ***Ягни:"Судың иісі жоқ"*** ***Рефлекция*** ***Сұрақ-жауап*** ***Су қандай? Балалардың жауабы.*** ***Ө Тұрманжанов*** ***«Табиғатты аялайық»*** *Сүйейік табиғатты, аялайық!* *Біз де онан жақсылықты аямайық!* *Анадай табиғаттың аясында*	*Шарты: Күннің түсімен, пішіне түстес заттарды көрсетіп атайды.* ***Сергіту сәті.*** *Күн шығыстан жарқырап шықты, (қолдарын жоғары көтереді, созады)* *Күн батысқа батты.* *(Тізесін бүгіп отырып, қолдарын төмен түсіреді).* *Тамаша,тамаша,* *Күнжайнадыжаңаша.* *Бәрімізгекөңілді* *Бұлөміртамаша!* *(Қолсоғады. жымияды).* *Бала үні.* ***4.Шығармашылық орталықта жұмыс жасау.*** ***Дид ойын: «Күн құрастыр»*** *Шарты: Бөлшектерден күн құрастырады.* *Балаларды мадақтау.* ***Қорытынды.*** *Сұрақ жауап арқылы қорытындылау.* *Балаларды мадақтау.*

	Құм қандай? *Сусылдақ, жылжымалы.* ***Тәжірибе №2*** *Енді ылғалды құмды байқайық, құмды үрлеп көрейік үрленбейді. Жақын көрсететін шынымен қарап құмның пішіндерін анықтайық. Енді ылғалды құмды байқайық олар бір-біріне жабысып пішіндер көрінбейді.құмның түсі қандай? Сары,ақшыл ,ал ылғалды құм қара түсті.* ***Сергіту сәті:*** *Күн болып жанайық* *Мөлдір судай ағайық* *Гүл болып жайнайық* *Терең-терең домалап* *Жүргіріп-жүгіріп* *алайық.* ***Тәжірибе№3*** *Енді стакандағы суға «воронка» қасықпен құм салайық,не байқадық тесіктен өтіп кетті су сияқты ия. Ягни құм сусымалы және ол суға батып кетті ,ол ауыр екенін байқадық* ***Ой қозғау.*** ***Дид ойын: «Тілші»*** ***Шарты:*** *Балаларға микрофонды беріп үйә алған білімдерін тексеру. Сендерге саяхат ұнадыма?* ***Балаларды мадақтау***	***Қазақ тілі*** ***Тақырыбы: «Көліктер»*** ***Қызығушылықты ояту.*** ***Пед жет ойын: «Кім тапқыр?»*** *Шарты: Көліктер туралы жұмбақтар жасыру.* *Құс сияқты құс емес,* *Жүрсе де тым биікте.* *Қақпайды бір қанатын* *Жүрсе де тым биікте (ұшақ)* *-Арқасында ауыл жүр,* *ала тайым шауып жүр.* ***(автобус)*** *-Тізбектелген көк үйлер,* *көшіп жүрген көп үйлер.* ***(поезд)*** *Әр жұмбаққа түсінік беру.* ***Ой дамыту. АКТ технологиясымен жұмыс.*** *-Көлік дегеніміз не?* *-Қандай түрлері бар екен?* *-Жер көлігі, әуе көлігі, су көлігі, темір жол көлігі* *-Ол адам үшін неге қажет?* *-Сендер балабақшаға қандай көлік түрімен келесіңдер?* *-Автобуспен қайда баруға болады?* *Ол қандай көлік түріне жатады?* *-Пойыздармен қайда баруға болады?* ***Ой қозғау.*** ***Дид ойын: «Өз орнын тап»*** *Шарты: Әр көлікті өз тұрағына орналастыр Машина-гараж, Кеме – айлақ, Поезд – депо, Ұшақ – аэрадромда тұрады»*	***2-тәжірбие:*** *Балалар енді мұрнымызды қолымызбен жауып аузымызды ашпай көрейік.* *- ауасызтыныс алуға бола ма?* ***Қортынды*** *От та, суда, ауа да* *Жан-жануарбарлығы* *Ормантеңіздерде* *Табиғаттыңбайлығы.* *Бала үні.* ***Балаларды мадақтау***	*Жадырап жас балаша дем алайық!*	

Серуенге дайындық	*Еңбегі адал жас өрен - мақсаты: өзіне өзі қызмет көрсетуге тәрбиелеу. Серуен кезінде қауіпсіздік ережелерін түсіндіру.*				
	Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киім шкафтарын таза ұстау және жинау	*Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу, қатармен жүруге дағдыландыру.*	*Балалардың киіну реттілігін бақылау, киінгенде түймелерін қадап, аяқ киімінің бауын байлауды , киіміндегі олқылықтарды жөндеуді қадағалау.*	*Серуенге шығу, балаларды біртіндеп киіндіру, киімдерінің дұрыс киілуін қадағалау, қатармен жүруге дағдыландыру.*	*Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу.*
Серуен	***Картотека № 13*** *Торғайды бақылау.*	***Картотека № 14*** *Күнді бақылау.*	***Картотека № 15*** *Бұлтты бақылау.*	***Картотека № 16*** *Өсімдіктердің қысқы тіршілігін бақылау.*	***Картотека № 19*** *Мұздақты бақылау.*
	Серуен кезінде экологиялық мәдениет қалыптастыру, табиғатқа қамқорлық таныту. ***Қысқы серуен картотекасынан***				
Серуеннен оралу	*«Еңбегі адал жас өрен» - өз-өзіне қызмет жасау.*				
	Киімдерін шешу: *Балаларды сырт киімдерін ретімен шешіп, орындарына жинақтап қоюға үйрету.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын сабындап жуу, сүлгісіне сүрту.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Жуыну кезінде шуламай, тыныштық сақтауды түсіндіру.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Қолдарын жуып болған соң асханаға барады.*	***Киімдерін шешу:*** *Әр баланы киімін бүктеп, сөресіне қоюға дағдыландыру.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын мұқият сабындап жууға үйрету.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Суды шашпауға тәрбиелеу.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Таза қолмен үстелге отыру.*	***Киімдерін шешу:*** *Киімдерін шешкенде бір-бірінің заттарын алмауға үйрету.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын сабындап жуып, сүлгісін қолдануды қадағалау.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Жуынғанда сабынды үнемді пайдалану.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Ас ішер алдында қолдарын тексеру.*	***Киімдерін шешу:*** *Балалар киімдерін ретімен шешіп, шкафқа жинайды.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын жақсылап жуу, сүлгісін орнына ілу.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Жуыну кезінде ойнамауды ескерту.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Балаларды асханаға шақыру.*	***Киімдерін шешу:*** *Киімдерін шешіп болған соң, аяқ киімін де ретімен қоюға үйрету.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын сабындап жууын қадағалау.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Сумен шашпау, тыныштық сақтау.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Ас алдында қолдарын жуып, үстелге отыру.*
Түскі ас	*Үнемді тұтыну мақсаты: суды үнемді пайдалану, шашпай жуыну*				
	Әңгіме: *– Ас ішкенде өзімізге жететіндей ғана алайық. Артық алып, қалдыру – дұрыс емес.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішкенде асықпай жейміз.*	***Әңгіме:*** *– Ас – ойын емес. Ас ішіп болған соң ғана ойнаймыз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ойыншықты дастарқанға әкелмейміз.*	***Әңгіме:*** *– Әрбір түйір ас – еңбектің жемісі. Оны төкпей, ысырап қылмай жейік.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ыдысты үстелге қатты қоймаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Ас ішсек, күшті, сергек боламыз. Ас – денсаулыққа пайда.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ыстық асқа үрлеп ішеміз.*	***Әңгіме:*** *– Асқа құрмет көрсетсек, дастарқанымыз берекелі болады. Әр асқа алғыс айтайық.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас үстінде шуламаймыз, тыныш отырамыз.*

Күндізгі ұйқы	*Белгілі жүйелікте киімдерін шешуді, киімдерін ұқыпты орындыққа іліп қоюды пысықтау.*	*Өз төсек орындарын дайындап жатуды дағдыландыру.*	*Балалардың тыныш ұйықтауына жағымды жағдай жасау*	*Ұйқыға дайындық кезінде қауіпсіздік ережелерін ескерту. Өз төсегін ашып жатуға кеңес беру.*	*Белгілі жүйелікте киімдерін шешуді, киімдерін ұқыпты орындыққа іліп қоюды пысықтау*
Ұйқыдан біртіндеп ояту, сауықтыру шаралары	*№ 3 «Саусақтар амандасады.» массаж жасаймыз –«қолды жуамыз».* *- «Қайырлы күн, көздерім!» Қабақты сипаймыз.* *«Оянамыз, құлақтар!» - құлақты сипаймыз,* *- «Қайырлы таң, қолым!» - алақанды сипаймыз.* *- «Оянамыз, қолымыз!» - шапалақтаймыз.* *- «Қайырлы таң, аяғым!» - аяқты сипау.* *- «Оянамыз, аяғым!» - қаз - қаз басамыз.*	***№5*** *"Құстар оянды" - қолдарды жан-жаққа созу, былғау – «құстар қанат қағып жатыр».* *2. «Құстар достарын іздеп жатыр» - Оң жаққа, сол жаққа бұрылу, «шип-шип» деп айту.* *3. "Құстар көңілденіп жатыр" –қолды шапалақтау*	***№6.*** *арқамен жатып қолды екі жаққа созу, жұдырықтарын жұму, қолдарын алға созып айқастыру, демалу.* *- арқамен жатып қолдарын бастарына қойып кезекпен сол аяқтарын, он аяқтарын көтеру, екеуін бірге ұстап, жайлап түсіру.* *- арқамен жатып шынтақтарын тіреп иілу, кеуделерін жоғары көтеру, басты тік ұстау*	***№7 «Күннің оянуы»*** *- «Міне күн де оянады»- балалар тізе бүгіп отыр, қол төменде.* *- Биік, биік, биікке - қолдарын жоғары қарай көтереді.* *- Түнге қарай батады- Балалар тізе бүгіп отырады.* *басты төменге – жоғарыға – төменге еңкейеді.* *«Күлімдейді күн» керемет, керемет - алақан соғады*	***№10*** *Қайырлы таң, көздерім! (балалар қастарын, көздер сипайды)* *Қайырлы таң, құлақтарым! (құлақтарын сипау)* *Қайырлы таң, беттеріміз! (беттерін сипау)* *Қайырлы таң, қолдарымыз! (қолдарын сипау)* *Қайырлы таң, аяқтарымыз! (аяқтарын сипау)*
	Қауіпсіздік ережесі – ұйқыдан тұру кезінде қауіпсіздік шараларын түсіндіру. *«Еңбегі адал жас өрен» - ұйқыдан тұрып киіну өз-өзіне қызмет етуге тәрбиелеу.* ***Ұйқы ашар жаттығу картотекасынан***				
Бесін ас	*Үнемді тұтыну мақсаты: суды үнемді пайдаланып, жуыну ережелерін түсіндіру.*				
	Әңгіме: *– Қолды сабындап жуу – денсаулық кепілі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Су шашпай, абайлап жуамыз.*	***Әңгіме:*** *– Нан – дастарқанның берекесі. Нанды аяқ асты етпейміз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Нанды ауызға толтыра салмаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Ас кезінде тыныш отырамыз, таласпаймыз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ыдысты бір-бірімізге ысырмаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Ас ішіп болған соң ыдысты ретімен қою – ұқыптылықтың белгісі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ыдысты қатты соқпаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Тамақты мөлшермен ғана аламыз. Артық қалдырмаймыз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішіп отырғанда ойнамаймыз.*
Балалардың дербес іс-әрекеті (қимылдық, ұлттық, сюжетті-рөлдік,	***«Сиқырлы түстер» дидактикалық ойыны*** ***Мақсаты:*** *ойын барысында балалар түстер мен реңктерге қызығушылықтанытып,*	***Дид ойын:«Керемет орман»*** ***Ойынның мақсаты:*** *балалар өз қиялында схемалық бейнелеуге сүйене отырып тақырыпты түсіне біледі.*	***Дид ойын: «Көкөністер мен жемістер»*** ***Мақсаты:*** *жемістер мен көкөністерді сипаттап*	***Дид ойын: «Суретші»*** ***Мақсаты:*** *Есте сақтай отырып, жұмыс жасай алады.* *Ресурстар: Ақ парақ, қарындаш*	***Дид ойын: «Қуыршақты киіндір»*** ***Мақсаты:*** *Қуыршақтың жетіспейтін киім-кешегін қиып жасауды біледі.* ***Ресурстар:****Конверт ішінде*

үстел үсті-баспа және басқа ойындар), бейнелеу іс-әрекеті, кітап қарау және басқалары)	*табиғат сұлулығын сезіне біледі.* ***Ресурстар:*** *түрлі түсті карточкалар.* ***Ойын барысы:*** *балаларға түрлі-түсті квадраттармен карточкалар беру. Содан соң педагог бір сөз айтады, мысалы, қайың. Қара, ақ және жасыл төртбұрыштары бар балалар оларды өсіреді.*	***Материал:*** *бірдей қағаз парақтары, оған бірнеше ағаштар салынған және аяқталмаған, пішінделмеген кескіндер әр жерде орналасқан. Түрлі-түсті қарындаштар жиынтығы.* ***Ойын барысы:*** *ересек адам балаларға парақ таратып, ғажайыптарға толы орман салуды ұсынады, содан кейін ол туралы әңгімелеп береді.*	*айтуды,олардың пайдасы туралы біледі.* ***Құрал-жабдықтары:*** *Жемістер мен көкөністердің суреттері* ***Ойынның барысы:*** *Көкөністер мен жемістер суреттерін салатын қалташалар тақтаға ілінеді. Үстер үстінде суреттер аралас жатыр. Шақырылған бала өзіне ұнаған жеміс немесе көкөністі танып алады да қалтаға салады. Қайда өсетіні, түсі, пішіні, дәмі туралы сипаттап айтады.*	***Жүргізілу барысы:*** *Тәрбиеші балаларға кез-келген геометриялық бейнені салуды ұсынады. (төрбұрыш, үшбұрыш, шаршы) Салуға арналған бейненің санын бала өзі таңдайды. Тапсырманы орындап біткенннен кейін тәрбиеші балалардың суреттерін жинап алып, суретте не слалынғанын, қанша екенін естеріне түсіруді сұрайды.*	*қатырма қағаздан қиылған қуыршақ бейнесі, ұл және қыз баланың киімдерінің 2-3 түрі.* ***Жүргізілу барысы:*** *Тәрбиеші әр балаға конверт үлестіріп береді. Балалар конвертті ашып қуыршаққа арналған киімдерді атын атап, ретімен киіндіреді.*
Балалармен жеке жұмыс	***Тақырыбы: «Сиқырлы қорапша»*** ***Мақсаты:*** *Бала зейінін, есте сақтауын дамыту.* ***Шарты:*** *Қорапшаға бірнеше ұсақ ойыншық салынады. Бала 10 секунд қарайды, сосын қорап жабылады. «Қандай ойыншықтар бар еді?» деп сұралады.*	***Тақырыбы: «Көңіл-күйді тап»*** ***Мақсаты:*** *Баланың эмоцияларын тану дағдысын қалыптастыру.* ***Шарты:*** *Балаға түрлі смайликтер көрсетіледі. «Қайсысы қуанышты? Қайсысы ренжіген?» деп сұралады. Бала өз көңіл-күйін де көрсетеді.*	***Тақырыбы: «Артық затты тап»*** ***Мақсаты:*** *Салыстыру арқылы ойлау қабілетін дамыту.* ***Шарты:*** *Үш сурет көрсетіледі (алма, алмұрт, машина). Бала артық затты табуы керек.*	***Тақырыбы: «Жылы сөз айт»*** ***Мақсаты:*** *Баланың коммуникативтік дағдысын жетілдіру.* ***Шарты:*** *Тәрбиеші балаға: «Маған жылы сөз айтшы» дейді. Мысалы: «Сіз әдемісіз», «Сіз жақсысыз».*	***Тақырыбы: «Сиқырлы қимылдар»*** ***Мақсаты:*** *Есте сақтау мен қимыл-қозғалысты дамыту.* ***Шарты:*** *Тәрбиеші бір қимыл көрсетеді (шапалақтау, қол көтеру), бала қайталайды. Кейін 2–3 қимылды қатарынан қайталатады.*
Серуенге дайындық	*«Еңбегі адал жас өрен»-өз-өзіне қызмететуге тәрбиелеу. Серуен кезінде қауіпсіздік ережелерін түсіндіру.*				
	Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру.	*Серуенге шығу. Балалардың киіну реттілігін бақылау, киінгенде түймелерін қадап, аяқ киімінің бауын байлауды , киіміндегі олқылықтарды жөндеуді қадағалау. Киім шкафтарын таза ұстау және жинау*	*Серуенге шығу, балаларды біртіндеп киіндіру, киімдерінің дұрыс киілуін қадағалау, қатармен жүруге дағдыландыру.*	*Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу.*	*Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киім шкафтарын таза ұстау және жинау*
Серуен	***Картотека № 13***	***Картотека № 14***	***Картотека № 15***	***Картотека № 16***	***Картотека № 19***

	Торғайды бақылау.	*Күнді бақылау.*	*Бұлтты бақылау.*	*Өсімдіктердің қысқы тіршілігін бақылау.*	*Мұздақты бақылау.*
Балалардың үйге қайтуы	*Серуен кезінде экологиялық мәдениет қалыптастыру, табиғатқа қамқорлық таныту.* ***Таңғы серуенді бекіту.***				
	Өнегелі-15 минут. Қауіпсіздік ережесі - ата-анамен бала өмірінің қауіпсіздігі туралы әңгіме жүргізу.				
	Бүгін балалар сурет дәптеріне нүктелерді қосып қарапайым сурет жасады. Көз–қол үйлесімділігін дамытты. Үйде балаңызбен «нүктелерді қос» ойынын ойнау пайдалы.	*Бүгін балалар түрлі иістерді ажыратуға тырысты (гүл, сабын, жеміс). Сезім мүшелерін дамытуға талпынды. Үйде жеміс-жидектің иісін таныстырып, «Бұл не?» деп сұрау пайдалы.*	*Бүгін балалар қарапайым «дөңгелек, үшбұрыш, шаршы» пішіндерден үй салды. Қиялын іске қосты. Үйде қағаздан пішін қиып, сурет құрастыруға көңіл бөліңіздер.*	*Бүгін балалар айна алдында «кім қалай қимылдайды?» ойынын ойнады. Өзін-өзі бақылауға үйренді. Үйде айна алдында әртүрлі қимылды қайталау қызықты болады.*	*Бүгін балалар музыка тоқтағанда «қатып қалу» ойынын ойнады. Зейінін шоғырландырып, тыңдауға үйренді. Үйде осындай «тоқта!» ойынын ойнау пайдалы.*

Тексерілді

Тәрбиелеу-білім беру процесінің циклограммасы

Топ: Орта топ
Балалардың жасы: 3 жас
Қандай кезеңге жасалды: 09.02 – 13.02.2026ж

Күн тәртібінің үлгісі	**Дүйсенбі**	**Сейсенбі**	**Сәрсенбі**	**Бейсенбі**	**Жұма**
Балаларды қабылдау	*Күй күмбірі – ел тарихын білуге баулу.*	*Күй күмбірі – өнер мен қолөнерді қадірлеуге үйрету.*	*Күй күмбірі –баланы салт-дәстүрге жақындату*	*Күй күмбірі –аланы ұлттық өнер арқылы тәрбиелеу, мәдениетке баулу.*	*Күй күмбірі – баланың бойына әсемдік пен ұлттық сезім ұялату.*
	Баланы ойыншық қоянмен қарсы алу. Қоянмен бірге үстелге отыруға шақыру. Баланы құрастыру бұрышына бағыттау.	*Баланы есіктен кіргенде күлімдеп қарсы алу. Достарымен амандасуға бағыттау. Үстел үсті ойыншықтарына қызықтыру. Баланың көңіл-күйін бақылау.*	*Баланы есімімен атап қарсы алу. Ойын бұрышына еркін орналастыру. Баланы сурет салу бұрышына бағыттау.*	*Баланы күлімсіреп қарсы алу. «Сәлеметсіз бе» деп жауап беруге үйрету. Құрастыру ойындарына қызықтыру. Достарымен ортақ ойынға қосу.*	*Баланы сабырлы үнмен қарсы алу. Ойыншық аю немесе қуыршақ арқылы амандастыру. Достарына жақындастыру. Баланы үстел үсті сурет бояуға бағыттау*
Ата-аналармен немесе баланың басқа заңды өкілдерімен әңгімелесу, кеңес беру	*Өнегелі 15 минут – ата-анаға бала денсаулығы туралы кеңес беру.*				
	Әңгіме: *Ізеттілік – әдемі қарым-қатынастың бастауы. Ізетті бала әрқашан сыйлы болады.* ***Кеңес:*** *Балаңызды үлкендерге сәлем беруге, сөйлескенде «Апай», «Аға» деп құрметпен айтуға үйретіңіз.*	***Әңгіме:*** *Сенімділік – баланың тұлға болып қалыптасуына әсер етеді. Сенімді бала өзіне жауапты болады.* ***Кеңес:*** *Балаңызды өз ойын ашық айтуға, тапсырманы соңына дейін орындауға дағдыландырыңыз.*	***Әңгіме:*** *Жақсылық жасау – мейірімнің көрінісі. Жақсылықты үйренген бала айналасында сыйлы болады.* ***Кеңес:*** *Балаңызды досына көмектесуге, кішкентай сыйлық жасауды әдетке айналдыруға үйретіңіз.*	***Әңгіме:*** *Еңбек – тәрбиенің алтын қазығы. Еңбекқор бала әрқашан жетістікке жетеді.* ***Кеңес:*** *Балаңызды үстел жинау, ойыншықтарын орнына қою сияқты еңбектің қарапайым түрлеріне дағдыландырыңыз.*	***Әңгіме:*** *Қуаныш пен шаттық – баланың жан дүниесін байытады. Көңілді бала әрқашан белсенді болады.* ***Кеңес:*** *Балаңызға күлімдеуді, жақсы сөз айтуды үйретіңіз. Бұл – оның көңіл-күйін көтереді.*
Балалардың іс-әрекеті (ойын, танымдық, коммуникативтік, шығарма шылық, эксперименталь	***Картотека № 4*** ***«Затты сипаттау»*** ***Мақсаты:*** *Заттарды көріп сипаттау арқылы балалардың, сөздік қорын байыту.*	***Картотека № 7*** ***«Табиғат құбылыстарын ата»*** *Мақсаты: қар мен жаңбырды ажырата білу, табиғат құбылыстары жөніндегі білімдерін*	***Картотека № 9*** ***«Бұл қандай құс?»*** *Мақсаты: белгілі бір ерекшеліктеріне қарай құстардың суреттеуге үйрету және оларды ажырата білу.*	***Картотека № 11*** ***«Жалпы атауын ата»*** *Мақсаты: Балаларға заттарды жеке-жеке таныта келе, ен соңында заттардың жалпы*	***Картотека № 13*** ***«Не артық?»*** *Мақсаты: Балаларды суретке қарап, оларды топтастыруға үйрету. Суретте тұрған артық*

дық, еңбек, қимыл, бейне леу, дербес және басқалары)		бекіту, қатты, жұмсақ, ериді, буға айналады.		атауын бір сөзбен ойлана отырып шешуде тапқырлыққа, шапшандыққа баулу.	затты таба білу, сипаттама беру.
Ертеңгілік жаттығу	**Танымдық және зияткерлік дағдыларды дамыту картотекасынан**				
	Ақпан айының 2-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.	*Ақпан айының 2- аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Ақпан айының 2-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Ақпан айының 2- аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Ақпан айының 2- аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*
Таңғы ас	***Жалпы даму жаттығуларын дұрыс жасай отырып, баланың қимыл-қозғалысын шыңдау.*** *Жаттығу кешені қосымша тіркелген*				
	Үнемді тұтыну - Суды, тамақты үнемді тұтыну жолдарын түсіндіру. Қауіпсіздік ережесін ескерту				
	Әңгіме: *– Ас ішіп отырған кезде досымызға кедергі жасамаймыз. Әдептілік – достықты нығайтады.* ***Психологиялық тәрбие:*** *– Досын сыйлаған бала мейірімді, жанашыр болады.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қолды сермемейміз, қасықты қасымыздағы балаға тигізбей ұстаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Ас ішіп отырған кезде досымызға кедергі жасамаймыз. Әдептілік – достықты нығайтады.* ***Психологиялық тәрбие:*** *– Досын сыйлаған бала мейірімді, жанашыр болады.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қолды сермемейміз, қасықты қасымыздағы балаға тигізбей ұстаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Еттен, сүттен, көкөністен, жемістен алған дәрумен бізге күш береді.* ***Психологиялық тәрбие:*** *– Күшті бала сенімді болады, ол өзін жеңімпаз сезінеді.* ***Қауіпсіздік:*** *– Етті асықпай, жақсылап шайнаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Ас ішкенде өзімізге жететіндей ғана алайық. Қалғанын ысырап етуге болмайды.* ***Психологиялық тәрбие:*** *– Ұқыпты бала өзін-өзі жинақы ұстайды, тәртіпке үйренеді.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қолымызды созып, басқаның ыдысына салмаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Ас ішіп болған соң «Рахмет» деу – әдептіліктің белгісі. Бұл бізді сыпайы етеді.* ***Психологиялық тәрбие:*** *– Алғыс айтқан бала жүрегінде ризашылықты қалыптастырады.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішіп болған соң ыдысты үстелге абайлап қоямыз, сындырып алмау үшін.*
Ұйымдастырылған іс-әрекетті өткізуге дайындық (бұдан әрі – ҰІӘ)					
	«Балалар кітапханасы» жобасы ***Ойын: «Кейіпкерді сипатта»*** *Тәрбиеші: «Мақта қыз қандай?»* *Балалар: «Жақсы, мейірімді».* *«Қасқыр қандай?»* *Балалар: «Ашулы, қу».* ***Мақсаты:*** *кейіпкер мінезін ажырата білуге үйрету.*	***«Қамқор» жобасы*** ***Ойын: «Досыма көмек»*** *Бір бала ойыншықты «көтере алмай жатыр» деп рөл ойнайды.* *Қалғандары: «Біз бірге көмектесеміз» дейді.* ***Мақсаты:*** *ұжымдық көмекке үйрету.*	***«Шабыт» жобасы*** ***Ойын: «Сиқырлы қиялшар»*** *Балалар көзін жұмып, тәрбиеші: «Қазір сендер ертегі еліне бардыңдар. Қандай ғажайып көріп тұрсыңдар?» дейді.* *Балалар әртүрлі жауап береді: «Үлкен гүл», «Сиқырлы үй».* ***Мақсаты:*** *қиял мен елестету қабілетін күшейту.*	***«Еңбегі адал жас өрен» жобасы*** ***Ойын: «Таза бөлме»*** *Ойыншықтар әдейі шашылып тасталады.* *Балалар жарысып жинайды.* *Соңында: «Бөлме таза болса, бәріміз қуаныштымыз!» дейді.* ***Мақсаты:*** *тазалық пен еңбекке дағдыландыру.*	***«Смарт бала» жобасы*** ***Ойын: «Артық затты тап»*** *Тәрбиеші: «Алма, алмұрт, банан, қалам».* *Балалар: «Қалам – артық!»* ***Мақсаты:*** *ойды салыстыру, топтастыруға үйрету.*

Кестеге сәйкес ҰІӘ	*«Балалар кітапханасы» –балық туралы ертегі, өлең, сөздік қорын байытуға бағытталған.* *«Ұшқыр ой алаңы» – балықтың тіршілігі, суда қалай тыныс алатыны, табиғаттағы орны , балаларға сұрақ-жауап .* *«Шабыт» – балалар балықтың суретін салу, мүсіндеу - Экологиялық мәдениетті қалыптастыру бағытында кіріктірілген ұйә.*				
	Қызығушылықты ояту. Тосын сәт. АҚТ технол жұмыс. *Сәлеметсіңдер ме балалар!* *Мен кеме капитанымын. Атым Марат.* *Менімен бірге Қара теңізге саяхатқа баруды ұсынамын.* *Балалар саяхатқа барған ұнай ма? Ия.* *(мұнда желдеткіш қосып, теңіз дыбыстарын қоюға болады)* *Капитан:* *-Сендерге қызық болсын деп өзіммен бірге көрмені алып келдім..* *Міне, қараңдар* *- Балалар, бұл не?* *Біз не істейміз? Оның не екенін қалай білуге болады?* *Жарайды, бізде қажетті кітаптар жоқ. Өзіммен бірге түсірген видеоны тамашалайық.* ***Ой дамыту.*** ***АҚТ технологиясымен Слайд.*** *Балықтар туралы түсінік беру. Бұл балықтар* *Балықтар қандай? Әр түрлі*	***Қызығушылықты ояту*** ***Жұмбақ шешу*** *1. Жер бетінде бір шықпас,* *Су түбінде тұншықпас* *Сөйлемейді, үндемейді.* *Пісірсе оны кім жемейді.* ***(Балық)*** *2. Аузы бар, тілі жоқ,* *Терісі бар, жүні жоқ.* *Қанаты бар ұшпайды,* *Су астында қыстайды.* ***(Балық)*** ***Ой дамыту*** ***АҚТ технологиясымен жұмыс*** *-Балықтар тек суда ғана тіршілік етеді, сондықтан олардың дене пішіні мекен ететін орны мен тіршілік жағдайларына байланысты алуан түрлі болып келеді.* ***Балықтың пайдасы?*** *-Балықтың мойынан қажетті бірнеше түрлі дәрумендер алынады.* *-Қабыршағынан інжу жасалады.* *-Мойынан ыстыққа төзімді бояулар дайындалады.* *-Акула терісінен егеу дайындалады.* *-Акула бауырынан дәрі жасалады.* *-Балықты қолдану арқылы бауыр ауруларының алдын алуға болады.* ***Аквариумдағы балық күтімі.***	***Ой дамыту*** ***АҚТ технологиясымен жұмыс.*** *Балық туралы түсінік беру.* *Сендер балық аулауға барғыларың келеді ме?* *Ендеше көлге саяхат жасайық.* ***Саяхатты хабарлау.*** *Таза ауа жұтамыз.* *Өзен көлді аралап* *Балық аулап қайтамыз.* *Міне балалар көлге келіп жеттік.* ***Тосын сәт.*** *- көлдің арғы бетінде кімді көріп тұрсыңдар? балықшы атайды. Атайға бару үшін қандай көлік таңдаймыз?* *-Дұрыс, кемені таңдаймыз* *-Балықшы атайға келу* *-Сәлеметсіңдер ме балалар?* *Балалар балықшы атайдың қолында не бар?* *Бұл қармақпен не істейді?* *-Дұрыс балалар, балық аулайды.* *Ал сендер де ұстап көргілерің келеді ме?* *· Ендеше, менің сұрақтарыма жауап берсеңдер, мен сендерге қармағымды беремін.* ***1- сұрақ:Табиғат нешеге бөлінеді?*** ***2-сұрақ. Балық табиғат-тың қай бөлігіне жатады? Су ше?***	***Таңғажайып сәт.*** *Педагогтың ұялы телефоны шырылдайды.* *Алоо - Сәлеметсіздер ме балалар, мен су патшасымын.* *Сендер су астындағы жануарлар, жәндіктер туралы көп біледі екенсіндер.* *- Ендеше, сіздер теңіз әлемі туралы не жасай аласындар?* *Педагог: я су патшалығы біздің балалар суретті өте керемет салады.* *Біз сізге салған суретімізді суретке түсіріп, телефон арқылы жібереміз.* ***Ой дамыту.*** *Балықтар қайда тіршілік етеді? (суда, теңізде, көлде, мұхит және де аквариумде)* *Балықтардың түрі өте көп* *Балықтардың дене бітімі қандай пішінге ұқсас екен?* *- Сопақша.* *- Балықтардың мынау несі?* *- Басы.* *- Басында желбезегі болады. (Көрсету, қайталау)* *- Олар осы желбезегі арқылы дем алады. Ал денесінде нелері бар екен?* *- Қабыршақтары.* *- Дұрыс айтасыңдар. Ал денесіне жалғасқан мынау не екен? - Құйрығы.*	***Менің сүйікті бұрышым Ертегілер еліне саяхат бұрышы. Алтын балық ертегісін түсіндіру.*** ***Тосын сәт.*** ***Хат келу, оқу.*** *Құрметті балалар мен алтын балықпын маған көмек керек. Байқаусызда теңізге құлап, үйіне аквариумына дейін өздігінен жүзе алмайтын алтын балық бізге бізден көмек сұрайды. Біз оған көмектесуге тырысуымыз керек.* *Балалар,біз су патшалығына саяхатқа барамыз ба? Сендер ертегіні тыңдадыңдар, онда алтын балық тілекті орындайды, бірақ біздің саяхатымызда біз керісінше басқа алтын балыққа көмектесеміз.* *- Біздің балықтардың үйіне жүзіп келуіне көмектесетін бірнеше тапсырмаларды орындауымыз керек.* ***1- тапсырма: Дид ойын: «Не қайда тұрады?»*** *Шарты: : Балық бейнеленген суреттерге қарап, теңіз, өзен, аквариум, балалар суреттерді дұрыс орналастырып, өз мекеніне* ***жапсыру керек.*** *Тәрбиеші: Жарайсыңдар балалар, тапсырманы орындадық, осы уақытта*

	Балалар, қараңдаршы, қандай үлкен кеңістікті су алып жатыр. Мұның бәрі өзендер, теңіздер, ... Ал балықтар барлық жерде өмір сүреді. Қайсыларың балық аулауға бардыңдар? Қандай өзен балықтарын білесіңдер? Балалар, балықтың бәрі керемет. Олардың пішіні мен түсі әртүрлі. *Балалар, маған суреттерді жинауға көмектесіңдер.* ***Дид ойын: «Балық жинау»*** *Бірақ алдымен 2 командаға бөлінеміз: 1-топ тіктөртбұрышты суреті бар мольбертке өзен балықтарын жинайды,* *ал 2-топ сопақ суреті бар мольбертке теңіз балықтарын жинайды. Жарайсың, сендер бәрін жақсы орындадыңдар.* ***Релаксация «Теңіз жағасында ұйықта»*** *(тыныштық музыка естіледі). (Балалар кілемде ыңғайлы қалыпта жатады). Барлығыңның армандарың бір. Сіз мөлдір көк суы бар теңізді көресіз, оның қалыңдығы арқылы сіз су асты әлемін көре*	*Аквариумды күн сайын ұқыпты түрде күту керек, Алдымен аквариумға су құямыз, сосын түбіне құм себеміз. Енді аквар-иум өсімдіктерін отырғызу. Саусақымызбен үңгір қазып алып, оған өсімдіктің тамырын бекітеміз. Балықтарға ыңғайлы мекен қалыптастыру үшін, аквариумға балықтарды жібе-реміз. Күн сайын аквариумға назар салып қарағаң дұрыс. Балықтар теңселмей бірқалып-ты жүзеді, денесінде ешбір дақ болмайды. Тамақты таңертең және кешке берген дұрыс.* ***Сергіту сәті:*** *Әуенмен « Балықтар» биін билейді.* ***Күтім түрлері*** ***Кезеңдік күтім:*** *Аквариумдағы өсімдіктерді күтіп, суды ауыстырып отыру кезеңдік күтімге жатады.* ***Мерзімдік күтім:*** *Көктем мен күзде жасалуы.* *Көктемде жарық бергіш құрал мен жылытқыш құралдың күшін төмендетіп, құралдарды жуып тазалап, ескі өсімдіктерді жоямыз. Ал күзде аквариумды қысқы тәртіпке ауыстырамыз.* ***Балықтардың көбеюі:*** *Балықтар уылдырық арқылы көбейеді. Уылдырықты көп*	***Сергіту сәті*** *Біз жүземіз оң жаққа,* *Біз жүземіз сол жаққа,* *Шоршымыз көл астында,* *Ыршымыз көл бетінде* *Тұңғиыққа батамыз,* *Тәтті ұйқыға жатамыз* ***Балықшы атай:*** *Балық туралы ертегі тыңдағыларың келе ме?* ***Ертегі тыңдау.*** ***Бұл ертегі*** ***"Мұз астындағы ұйқы" деп аталады.*** *Қыстың алғашқы аязынан кейін көлдің бетін айнадай жылтыр мұз басты. Мұз әлі жұқа болғанымен, күн сәулесін көлегейлеп, су асты күңгірт тартты. Бұрын мұндайды көрмеген жас сазандар су астының күңгірт тартқанына абыржып қалды. Мұны байқаған кәрі сазан түсіндіріп жатыр:* *Жыл сайын осылай болады. Біраздан кейін мұздың үстін қар басады да, мүлде қараңғылық орнайды.* *Міне балалар қазір балық-тар мұз астында ұйықтап жатыр.* *Мен мына қармағымды сендерге сыйға беремін* *Күн жылып, мұз ерігесін осы жерге келіңдер сол кезде балық аулап көресіңдер.* *Балықшы атаймен қоштасу.*	*- Денесінің арқасындағы, бауырындағы жүзбе қанаттары.(Қайталау)* *Осы жүзбе қанаттары арқылы суда еркін жүзе алады* ***Сөздік жұмыс:*** *желбезек, қабыршақ, жүзбе қанат* ***Сергіту сәті:*** ***Кәне балалар тұрамыз*** ***Бойымызды жазамыз*** ***Балықтарға ұқсап біз*** ***Жүзіп- жүзіп аламыз.*** *Сонымен балық сусыз қалса өліп қалады екен* ***Шығармашылық бұрыш.*** ***Дид ойын: «Теңіз әлемі»*** ***1- топ:*** *Балауыз шамды пайдаланып, әр түрлі бейнені салу, салынған бейненің үстін көк субояқ. гуашпен бояу арқылы теңіз әлемін бейнелеу.* ***2-топ:*** *Теңіз әлеміне балықтар жапсыру.* *Дайын болған суреттерді өзара талдау.* ***Дид ойын: «Біздің көрме»*** *Балалардың суретін Телефонға түсіру.Су патшалығына жіберу.* ***Тәрбиеші:*** *Телефон соғу. Су патшасы біздің балалар өз жұмыстарын сізге сыйға тартып жіберді. Телефон шырылдау.* ***Су патшасы:*** *Балалар жарайсыңдар, сендер біздің теңіз жәндіктері туралы білетіндеріңді*	*сіздердің көмектеріңізбен алтын балық аквариумға дұрыс жол тауып, өз үйіне қарай жүзіп келеді.* *-Бірақ балыққа өз үйіне кіргенше көмектесу үшін мына тапсырманы орындауымыз керек.* *Қазір біз ойын ойнаймыз, **Дид ойын: «Балық туралы не білеміз» деп аталады.*** *-Балықтар қайда мекендейді? (аквариумда, тоғанда, өзенде, көлде, теңізде)* *Балықтың денесі немен жабылған? (қабыршақпен)* *Балықтар суда қалай қозғалады? (қанаттар мен құйрықты пайдалану арқылы)* *Балықтар немен тыныс алады? (желбезекпен)* *Теңізде тіршілік ететін балықтар қалай аталады? (теңіз балықтары)* *Тұщы суда тіршілік ететін балықтар қалай аталады? (тұщы су)* *Аквариумда тіршілік ететін балықтар қалай аталады? (аквариум)* *Балықтың жануарлардан қандай айырмашылығы бар? (жерде қозғала алмайды, табандары жоқ)* *- Адамдар балықты қалай ұстайды? (торлар, қармақ)* *Балық аулайтын адамды қалай атайды? (балықшы)*

	аласыз: балдырлардың, теңіз тасбақаларының, бөтен балықтардың ерекше сұлулығын. Бірақ теңіз суында алтын қабыршақтары жарқыраған балықтар жүзеді, айналады, үйір ойнайды. Тыныштық оларды таң қалдырады! Балық, балық, ұйықта! ***Викторина өткізу*** *Ал енді білеміз, бүгін кім ең зейінді болды?* *-Балықтар қайда мекендейді?* *- Қандай гажайып балықтарды білесіңдер?* *Сіздің есіңізде көбірек не қалды? Бүгін біз не үйрендік?* ***Рефлексия*** *Сізге белсенділік ұнады ма? «Иә» болса, шапалақтаңыз, «жоқ» болса, тепкілеңіз* *Рақмет сізге. Сендер керемет достарсыңдар! Біздің саяхатымыз аяқталуға жақын. Менің сендерге сыйлығым бар.* ***Сендер ата-аналарыңа балық туралы айта алуларың үшін мен сендерге мына бояу парақтарын беремін.*** *Рахмет балалар. Келесі кездескенше.* ***Қортынды***	*шашатын балықтар –сазан, шортан, көксерке.* ***Балықтарды тағам ретінде пайдалану жолдары:*** *балықтың пайдасы өте көп. Одан көптеген тамақ түрлерін жасауға болады. Қуырып жеуге , балық сорпасын пісіруге, салаттар жасауға болады. Кейбір балықтарды консерві түрінде де шығарады* ***Шығармашылық бұрыш: «Аквариум балықтары»*** ***Шарты:*** *Балаларды топқа бөлу арқылы аквариум балықтарын суреттеу.* ***1-топ:*** *Аквариум құрастыру.* ***2-топ:*** *Аквариумге балықтар жапсыру.* ***3-топ:*** *Балықтарға жем мүсіндеу.* ***Қортынды*** *Сұрақ-жауап* *Балалрды мадақтау.* ***Қазақ тілі*** ***Тақырыбы: Электроника деген не?*** ***Қызығушылықты ояту.*** ***Дид ойын: «Кім тапқыр?»*** ***Жұмбақ жасыру.*** *1.Шаң-тозаңды сүймейді,* *Тазалап оны жүр дейді.* ***(шаңсорғыш)*** *2.Бүкіл әлем ішіне сияр* *Аты оның ...(теледидар)* *3.Біздің үйде бір зат бар* *Сақтайды онда тамақты.* *Болсын мейлі күз бен жаз*	***Сау болыңдар*** ***Саяхаттан қайту.*** *Топқа келу.* ***Қортынды*** *Сұрақ-жауап* *Балаларды мадақтау.*	*көрсеттіндер. Маған өте ұнады.* ***Су патшасы:*** *Маған өте ұнады.* *Қортынды* *Балаларды мадақтау.*	*Тәрбиеші: сендер балық туралы көп білесіңдер, жақсы жұмыс жасадыңдар, алтын балық үйіне жақынырақ жүзіп кетті.* ***Сергіту сәті. Музыкамен*** *Тәрбиеші: Барлығы жылынып, демалды, ал енді балалар, сендерге тағы бір тапсырма бар.* ***Дид ойын: «Суретті жина»*** ***Шарты:*** *бөлінген суреттерді құрастыру керек.* *- Жарайсыңдар, барлығы орындады, алтын балық біздің көмегіміз үшін өте риза, бірақ біз саяхатымыздағы соңғы тапсырманы орындауымыз керек.* *Біз сендермен шағын тәжірибе жасаймыз.* *Дид ойын: «Алтын балық»* *Шарты: Бояулардың көмегімен ақ балықты «алтынға» айналдыру.* ***Практикалық жұмыс.*** *Балалар сызбалары бар парақтарды түсті суға түсіреді, педагог балалардың мұқият жұмыс істеуі үшін бақылайды.* *Қажет болған жағдайда жеке көмек көрсету.* ***Тәрбиеші:*** *бүгін біз жақсы жұмыс жасап, алтын балыққа көмектестік. Көмегіміз үшін рақмет айтты.*

	Балаларды мадақтау.	*Іші оның қатты аяз.* ***(тоңазытқыш)*** ***Сұрақ – жауап.*** ***1. Ой дамыту.*** ***Қауіпсіздік туралы түсінік беру.*** *Сулы қолмен токты қосуға немесе ажыратуға болмайды;* *-Балаларға үлкендерсіз электр токтарын ұстауға болмайды;* *-Ерексектерсіз тұрмыстық техникаларды қолдануға болмайды.* *-Пеш қызып тұрганда балалар қасына жақындауға болмайды.* *-Кір жуатын машинаға қолды салуға болмайды.* ***Ой қозгау*** ***Балаларды топқа бөлу.*** ***Бірінші топ: Дид ойын: «Үтік пен орамал»*** *Шарты: үтікті тоқ козіне қосып орамалды үтіктеуіміз керек.* ***Екінші топ: Дид ойын: «Қуыршаққа көмек»*** *Шарты: Қуыршақтың шашын шаш кептіргішпен кептіруіміз керек.* ***Үшінші топ: Дид ойын: «Көмекшілер»*** *Шарты: Жиналған қоқысты шаңсорғышпен жинау керек* *Дид* ***ойын: «Электротехникалық тұрмыстық заттарды ажырат»***			*Алтын балық қарны ашқан секілді, оған жем жасап беріп қуантайық.* ***Дид ойын: «Балықты жемдейміз»*** ***Шарты:*** *Ермексаздан әр түрлі түсті жем жасау.* ***Қортынды*** *-Бізге неден хат келді?* *-Алтын балық үшін не істеу керек еді?* *балаларды мадақтау,*

		Ойынның шарты: *Көптеген ыдыс аяқтардың суреттері көрсетіледі. Балалар солардың ішінен эл.техникалық .заттарды тауып, атау керек.*			
Серуенге дайындық	*Еңбегі адал жас өрен - мақсаты: өзіне өзі қызмет көрсетуге тәрбиелеу. Серуен кезінде қауіпсіздік ережелерін түсіндіру.*				
	Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киім шкафтарын таза ұстау және жинау	*Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу, қатармен жүруге дағдыландыру.*	*Балалардың киіну реттілігін бақылау, киінгенде түймелерін қадап, аяқ киімінің бауын байлауды , киіміндегі олқылықтарды жөндеуді қадағалау.*	*Серуенге шығу, балаларды біртіндеп киіндіру, киімдерінің дұрыс киілуін қадағалау, қатармен жүруге дағдыландыру.*	*Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу.*
Серуен	***Картотека № 15 Өсімдіктердің қысқы тіршілігін бақылау.***	***Картотека № 20 Боранды бақылау.***	***Картотека № 3*** *Суық торғайды бақылау.*	***Картотека № 4*** *Бұршақты бақылау.*	***Картотека № 14 Торғайды бақылау.***
	Серуен кезінде экологиялық мәдениет қалыптастыру, табиғатқа қамқорлық таныту. ***Қысқы серуен картотекасынан***				
Серуеннен оралу	*«Еңбегі адал жас өрен» - өз-өзіне қызмет жасау.*				
	Киімдерін шешу: *Киімдерін тәртіппен шешіп, сөресіне жинау.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын сабындап жуып, сүрту.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Жуынғанда сабынды дұрыс қолдануды үйрету.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Қолдарын жуып болған соң асханаға дайындалу.*	***Киімдерін шешу:*** *Балаларды киімдерін ұқыптап шешуге, орындарына қоюға баулу.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын сабындап жууға дағдыландыру.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Сумен ойнамай, сабынды артық қолданбау.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Таза қолмен ас ішуді еске салу.*	***Киімдерін шешу:*** *Киімдерін ретімен шешіп, шкафқа жинақтап қою.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын жақсылап сабындап жуу.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Жуыну кезінде суды төкпеуге үйрету.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Балаларды орындарына отырғызу.*	***Киімдерін шешу:*** *Әр бала киімін шешкен соң бүктеп, орнына қоюға үйрету.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын екі рет сабындап жууға баулу.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Сумен ойнамауды қадағалау.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Ас ішер алдында қолдарын тазалау.*	***Киімдерін шешу:*** *Балалар киімдерін ретімен шешіп, сөрелерін таза ұстауға дағдыланады.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын жуған соң сүлгісін орнына қою.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Жуыну кезінде тыныш болу.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Ас алдында қолдарын жууын еске салу.*
Түскі ас	*Үнемді тұтыну мақсаты: суды үнемді пайдалану, шашпай жуыну*				
	Әңгіме: *– Су – бізге қажет. Су болмаса, өсімдік те, адам да өмір сүре*	***Әңгіме:*** *– Дастарқандағы әр тағам – еңбек жемісі. Оны қадірлеп, төкпей жеуіміз керек.*	***Әңгіме:*** *– Алма, алмұрт, жүзім – дәруменге бай. Жемістерді жесек, денеміз қуатты*	***Әңгіме:*** *– Ас ішіп отырғанда тәртіпті болу – мәдениеттілік. Әдепті бала*	***Әңгіме:*** *– Асымызды қалдырмай, тауысып жеу – еңбекті бағалау. Артық алып*

	алмайды. Сондықтан суды үнемдеу керек. ***Қауіпсіздік:*** *– Су шашпаймыз, еденді былғамаймыз.*	***Қауіпсіздік:*** *– Ас үстінде ойнамаймыз, тыныш отырамыз.*	*болады.* ***Қауіпсіздік:*** *– Жемістерді шағып емес, шайнап жейміз.*	*– барлығына үлгі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Дастарқан басында шуламаймыз, ыдысты төкпейміз.*	*қалдырсақ, ол ысырап болады.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішкенде асықпай шайнаймыз.*
Күндізгі ұйқы	*Белгілі жүйелікте киімдерін шешуді, киімдерін ұқыпты орындыққа іліп қоюды пысықтау.*	*Өз төсек орындарын дайындап жатуды дағдыландыру.*	*Балалардың тыныш ұйықтауына жағымды жағдай жасау*	*Ұйқыға дайындық кезінде қауіпсіздік ережелерін ескерту. Өз төсегін ашып жатуға кеңес беру.*	*Белгілі жүйелікте киімдерін шешуді, киімдерін ұқыпты орындыққа іліп қоюды пысықтау*
Ұйқыдан біртіндеп ояту, сауықтыру шаралары	***№ 3*** *«Саусақтар амандасады.» массаж жасаймыз –«қолды жуамыз».* *- «Қайырлы күн, көздерім!» Қабақты сипаймыз.* *«Оянамыз, құлақтар!» - құлақты сипаймыз,* *- «Қайырлы таң, қолым!» - алақанды сипаймыз.* *- «Оянамыз, қолымыз!» - шапалақтаймыз.* *- «Қайырлы таң, аяғым!» - аяқты сипау.* *- «Оянамыз, аяғым!» - қаз - қаз басамыз.*	***№5*** *"Құстар оянды" - қолдарды жан-жаққа созу, былғау – «құстар қанат қағып жатыр».* *2. «Құстар достарын іздеп жатыр» - Оң жаққа, сол жаққа бұрылу, «шип-шип» деп айту.* *3. "Құстар көңілденіп жатыр" –қолды шапалақтау*	***№6.*** *арқамен жатып қолды екі жаққа созу, жұдырықтарын жұму, қолдарын алға созып айқастыру, демалу.* *- арқамен жатып қолдарын бастарына қойып кезекпен сол аяқтарын, он аяқтарын көтеру, екеуін бірге ұстап, жайлап түсіру.* *- арқамен жатып шынтақтарын тіреп иілу, кеуделерін жоғары көтеру, басты тік ұстау*	***№7*** *«Күннің оянуы»* *- «Міне күн де оянады»- балалар тізе бүгіп отыр, қол төменде.* *- Биік, биік, биікке - қолдарын жоғары қарай көтереді.* *- Түнге қарай батады- Балалар тізе бүгіп отырады.* *басты төменге – жоғарыға – төменге еңкейеді.* *«Күлімдейді күн» керемет, керемет - алақан соғады*	***№10*** *Қайырлы таң, көздерім! (балалар қастарын, көздер сипайды)* *Қайырлы таң, құлақтарым! (құлақтарын сипау)* *Қайырлы таң, беттеріміз! (беттерін сипау)* *Қайырлы таң, қолдарымыз! (қолдарын сипау)* *Қайырлы таң, аяқтарымыз! (аяқтарын сипау)*
	Қауіпсіздік ережесі – ұйқыдан тұру кезінде қауіпсіздік шараларын түсіндіру. *«Еңбегі адал жас өрен» - ұйқыдан тұрып киіну өз-өзіне қызмет етуге тәрбиелеу.* ***Ұйқы ашар жаттығу картотекасынан***				
Бесін ас	*Үнемді тұтыну мақсаты: суды үнемді пайдаланып, жуыну ережелерін түсіндіру.*				
	Әңгіме: *– Сусыз өмір жоқ. Бетімізді, қолымызды жуған кезде суды тек қажетіне қарай пайдалануымыз керек. Суды босқа ағызу –*	***Әңгіме:*** *– Әр түйір ас – бағалы. Дастарқан үстінде ойнамаймыз, шуламаймыз. Тамақты төкпей-шашпай, тауысып жеу – еңбекті бағалау.*	***Әңгіме:*** *– Балалар, суды босқа ағызбайық. Қол, бет жуған кезде кранды ашып қоймай, қажетті мөлшерде ғана қолдану керек. Ас үстінде де асты төкпей-шашпай*	***Әңгіме:*** *– Әрбір тағам – үлкендердің маңдай терімен келген ризық. Сондықтан нанды жерге тастамауымыз керек, тамақты ысырап етпей, мөлшермен ғана алуымыз*	***Әңгіме:*** *– Үнемділік тек тамақта емес, барлық ісімізде көрінеді. Бізге берілген суды, жарықты, тамақты дұрыс пайдалансақ – тәртіпті, әдепті бала боламыз.*

	ысырап. Үнемді бала табиғатты да қорғайды. ***Қауіпсіздік:*** *– Жуыну кезінде еденге суды шашпаймыз, абайлап қозғалуымыз керек. Ылғал жерде абайсыз жүрсек – құлап қалуымыз мүмкін.*	***Қауіпсіздік:*** *– Қасық пен шанышқыны абайлап ұстаймыз, оларды бір-бірімізге бағыттамаймыз.*	*жеу – үнемділіктің белгісі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішкенде орнымыздан тұрмаймыз, асықпай шайнаймыз. Жүгірмесек – қауіпсіз боламыз.*	*қажет.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішкенде ауыз толған кезде сөйлемейміз, асықпай шайнаймыз. Бұл тамақтың жақсы қортылуына және қауіпсіздікке пайдалы*	***Қауіпсіздік:*** *– Ас үстінде жан-жағымызға алаңдамаймыз, бір-бірімізге кедергі келтірмейміз. Ас ішіп болған соң «Рахмет» айтуды ұмытпаймыз*
Балалардың дербес іс-әрекеті (қимылдық, ұлттық, сюжетті-рөлдік, үстел үсті-баспа және басқа ойындар), бейнелеу іс-әрекеті, кітап қарау және басқалары)	***Қимылды ойын: «Қарақұс пен балапандар»*** ***Мақсаты:*** *жылдамдыққа, шапшаңдыққа баулу, көңілдерін көтеру.* ***Ойынның барысы:*** *Педагог тауық болып, балалар балапан болып жем теруге шығады. Бір бала қарақұс болады. Жем теріп жүргенді қарақұс ұшып келеді. Барлық балапандар тауықтың ақанатының астына жасырынады.*	***Қимылды ойын: «Қуыспақ»*** ***Мақсаты:*** *балалардың көңіл-күйін көтеру.* ***Ойынның барысы:*** *ойын 2-3 баламен ойналады. Тәрбиеші топтағы ойыншықты қолданады. Ол ойыншықтың олармен ойнағысы келетінін айтады. Тәрбиеші балаларға сендерді қазір қуыршақ немесе қонжық қуады, сендер тығылыңдар деп айтады. Балалар тығылады. Ойыншық болса тауып алып балаларды құшақтап «Міне менің досымды таптым» деп өз сезімін білдіреді.*	***Қимылды ойын: «Не жүреді және ұшады?»*** ***Мақсаты:*** *Әртүрлі қимылдар жасауға машықтану, қимылдардың үйлесімділігін дамыту, зейін және есту анализаторларын, қол мен аяқ-қимылдарын дамыту.*	***Қимылды ойын: «Шарларды жина»*** ***Ойын мақсаты :****балалардың шарлардың түсін, формасын айыра білуге үйрету.* ***Ойын барысы:****Тәрбиеші жерге әртүрлі түсті шарлар мен доптарды шашып тастап, балаларға оларды жинап, қорапшаға салуды ұсынады.*	***Қимылды ойын: «Алманы жұл»*** ***Ойын мақсаты :****балаларды секіруге үйрету.* ***Ойын барысы:*** *Тәрбиеші алма ағашы болып тұрады, оның екі қолында алма немесе шар ұстап тұрады. Қолдарын баланың басына дейін созу-бұл желден қозғалған бұтақтар.Балаға алманы үзіп алуын ұсынады.*
Балалармен жеке жұмыс	***Тақырыбы: «Жақсы – жаман қылық»*** ***Мақсаты:*** *Мінез-құлық мәдениетін қалыптастыру.* ***Шарты:*** *Тәрбиеші жағдаят айтады («Досымды итердім», «Досыма көмектестім»). Бала «Жақсы» немесе «Жаман» деп жауап береді.*	***Тақырыбы: «Қайда жасырынды?»*** ***Мақсаты:*** *Баланың зейінін, есте сақтауын дамыту.* ***Шарты:*** *Бір ойыншықты үстелдің астына не артқа жасырып қояды. «Қайда жасырынды?» деп сұрайды.*	***Тақырыбы: «Жақсы іс ойлап тап»*** ***Мақсаты:*** *Қиялды, әлеуметтік дағдыларды дамыту.* ***Шарты:*** *Тәрбиеші сұрайды: «Егер досың жыласа, не істейсің?». Бала өз ойымен бөліседі.*	***Тақырыбы: «Суретті аяқта»*** ***Мақсаты:*** *Шығармашылық қабілетін дамыту.* ***Шарты:*** *Жартылай салынған сурет беріледі (мысалы, тек дөңгелек). Бала оны күн, доп, алма етіп толықтырады.*	***Тақырыбы: «Түстерді тап»*** ***Мақсаты:*** *Танымдық қабілетін дамыту.* ***Шарты:*** *Тәрбиеші: «Маған қызыл түсті ойыншықты көрсет» дейді. Бала дұрыс түсті табуы тиіс.*
	«Еңбегі адал жас өрен»-өз-өзіне қызметтетуге тәрбиелеу.				

Серуенге дайындық	*Серуен кезінде қауіпсіздік ережелерін түсіндіру.*				
	Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру.	*Серуенге шығу. Балалардың киіну реттілігін бақылау, киінгенде түймелерін қадап, аяқ киімінің бауын байлауды , киіміндегі олқылықтарды жөндеуді қадағалау. Киім шкафтарын таза ұстау және жинау*	*Серуенге шығу, балаларды біртіндеп киіндіру, киімдерінің дұрыс киілуін қадағалау, қатармен жүруге дағдыландыру.*	*Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу.*	*Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киім шкафтарын таза ұстау және жинау*
Серуен	***Картотека № 15 Өсімдіктердің қысқы тіршілігін бақылау.***	***Картотека № 20 Боранды бақылау.***	***Картотека № 3*** *Суық торғайды бақылау.*	***Картотека № 4*** *Бұршақты бақылау.*	***Картотека № 14 Торғайды бақылау.***
	Серуен кезінде экологиялық мәдениет қалыптастыру, табиғатқа қамқорлық таныту. ***Таңғы серуенді бекіту.***				
Балалардың үйге қайтуы	*Өнегелі-15 минут. Қауіпсіздік ережесі - ата-анамен бала өмірінің қауіпсіздігі туралы әңгіме жүргізу.*				
	Бүгін балалар құлақ арқылы дыбысты қайдан шыққанын тапты. Тыңдау қабілетін дамытты. Үйде қоңырау немесе затпен дыбыс шығарып, «қайдан естідің?» ойынын ойнаңыз.	*Бүгін балалар қолдарын бояуға малып, із қалдырды. Шығармашылық қабілеттерін көрсетті. Үйде саусақпен сурет салуға жағдай жасаңыз.*	*Бүгін балалар әртүрлі киімдерді киіп, «сән көрсетілімін» ойнады. Өзін сенімді ұстауға талпынды. Үйде «киім таңдау» ойынын ойнасаңыздар қызық болады.*	*Бүгін балалар жануарлардың қозғалысын салып көрсетті. Қимыл-қозғалысын дамытты. Үйде «мысық сияқты жүр», «құстай ұш» ойынын ойнауға болады.*	*Бүгін балалар үстел үстінде түрлі заттарды салыстырды (ауыр–жеңіл). Салыстыру дағдысын дамытты. Үйде қасық, ойыншық арқылы «қайсысы ауыр?» деп сұраңыз.*

Тексеріліді

Тәрбиелеу-білім беру процесінің циклограммасы

Топ: Орта топ
Балалардың жасы: 3 жас
Қандай кезеңге жасалды : 16.02 – 20.02.2026ж

Күн тәртібінің үлгісі	Дүйсенбі	Сейсенбі	Сәрсенбі	Бейсенбі	Жұма
Балаларды қабылдау	*Күй әуені – ата-баба аманатына құрмет көрсетуге үйрету.*	*Күй күмбірі - баланы өнерге баулу, әсемдікке жетелеу.*	*Күй күмбірі – қазақ халқының асыл мұрасымен балаға дәріптеу*	*Күй күмбірі – бүлдіршіннің көңілін көтеру, қазақ мәдениетіне жақындату.*	*Күй күмбірі – баланы мейіріммен қарсы алу, өнерге баулу.*
	Баланы сабырлы үнмен қарсы алу. «Сәлеметсің бе?» деп жауап беруге бағыттау. Ойын бұрышына шақыру. Баланың мінез-құлқын бақылау.	*Баланы есікте қарсы алып, есімін атау. Қуанышпен қол бұлғауға үйрету. Жұмсақ ойыншықпен ойнауға шақыру.*	*Баланы есімімен атап қарсы алу. Баланың көңіл-күйін сұрау. Үстел үстіне кубиктер қою. Баланы достарымен бірге ойнауға тарту.*	*Баланы жылы жүзбен қарсы алу. «Қайырлы таң, досым» ойынын қолдану. Пазл жинауға шақыру.*	*Баланы есімімен атап қарсы алу. Амандасуға үйрету. Баланы кітап қарауға бағыттау. Достарымен ортақ әңгімеге қосу.*
Ата-аналармен немесе баланың басқа заңды өкілдерімен әңгімелесу, кеңес беру	*Өнегелі 15 минут – ата-анаға бала денсаулығы туралы кеңес беру.*				
	***Әңгіме:** Қамқорлық – сүйіспеншіліктің белгісі. Қамқор бала айналасына жанашыр болады. **Кеңес:** Балаңызды жануарларды аялауға, досына қамқорлық жасауға үйретіңіз.*	***Әңгіме:** Қуаныш пен шаттық – баланың жан дүниесін байытады. Көңілді бала әрқашан белсенді болады. **Кеңес:** Балаңызға күлімдеуді, жақсы сөз айтуды үйретіңіз. Бұл – оның көңіл-күйін көтереді.*	***Әңгіме:** Ұжымшылдық – баланы ұйымшыл болуға баулиды. Ұжымшыл бала достарымен жақсы тіл табысады. **Кеңес:** Балаңызды ойын кезінде бірлесе әрекет етуге, бөлісуге үйретіңіз.*	***Әңгіме:** Ар-намыс – адамның қадір-қасиетінің негізі. Арлы бала өтірік айтпайды. **Кеңес:** Балаңызды әрқашан шындықты айтуға және қателігін мойындауға үйретіңіз.*	***Әңгіме:** Ұқыптылық – табыстың сыры. Ұқыпты бала өмірде көп жетістікке жетеді. **Кеңес:** Балаңызды киімін таза ұстауға, дәптерін бүлдірмей ұстауға үйретіңіз.*
Балалардың іс-әрекеті (ойын, танымдық, коммуникатив тік, шығарма шылық, эксперименталдық, еңбек, қимыл, бейнелеу, дербес және басқалары)	***Картотека № 18 Дид ойын: «Қайсысы қайда тіршілік етеді?» Мақсаты:** суреттерден көрген заттарының аттарын атап, олардың қайда өмір суретінін біледі.*	***Картотека № 21 Дид ойын: «Балық аулау» Мақсаты:** сұрақтарға жауап бергізе отырып, логикалық қабілетін дамиды.*	***Картотека № 20 Дид ойын: «Орнын тап» Мақсаты:** балаларға өз бөлмесіне қажетті мүліктердің аттарын айтқып суреттен таба біледі.*	***Картотека № 17 Дид ойын: «Жеке атауын ата» Мақсаты:** көкіністердің аттарын жеке – жеке атап,түстерін, пішіндерін ажырата біледі.*	***Картотека № 15 Дид ойын: «Құстарға көмектесеміз?» Мақсаты:** Балалар құстар туралы түсініп, өз ойын айта алады.*
	Танымдық және зияткерлік дағдыларды дамыту картотекасынан				

Ертеңгілік жаттығу	*Ақпан айының 3-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Ақпан айының 3- аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Ақпан айының 3-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Ақпан айының 3-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Ақпан айының 3- аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*
	Жалпы даму жаттығуларын дұрыс жасай отырып, баланың қимыл-қозғалысын шыңдау. *Жаттығу кешені қосымша тіркелген*				
Таңғы ас	*Үнемді тұтыну - Суды, тамақты үнемді тұтыну жолдарын түсіндіру. Қауіпсіздік ережесін ескерту*				
	Әңгіме: *– Суды да, тамақты да үнемдесек, ол жауапкершілігімізді көрсетеді.* ***Психологиялық тәрбие:*** *– Жауапты бала өзін де, басқаны да ойлайды.* ***Қауіпсіздік:*** *– Су төгілсе сүртіп аламыз, еденге қарап жүреміз, жүгірмейміз.*	***Әңгіме:*** *– Су – табиғаттың сыйы. Оны артық ағызбай, тек керек кезде ғана қолданайық.* ***Психологиялық тәрбие:*** *– Суды бағалаған бала қоршаған ортаны сүйеді.* ***Қауіпсіздік:*** *– Су төгілген жерде жүгірмейміз, тайып құлап қалуымыз мүмкін.*	***Әңгіме:*** *– Сүт, айран, ет, көкөніс – бәрінде дәрумен бар. Оларды жесек, қуатты, көңілді боламыз.* ***Психологиялық тәрбие:*** *– Дұрыс тамақтанған бала өзіне сенімді болады.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ыстық тағамды абайлап ұстаймыз, күйіп қалмау үшін асықпаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Ас ішкенде досымызға кедергі жасамай, оған үлгі болайық. Қамқорлық – достықты нығайтады.* ***Психологиялық тәрбие:*** *– Қамқор бала мейірімді, жүрегі кең болады.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қолымыздағы қасықты сермемейміз, басқаларға тигізбей ұстаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Ас ішіп отырып тәртіп сақтасақ, бәрі бізге риза болады. Әдептілік – тәрбиенің көрінісі.* ***Психологиялық тәрбие:*** *– Әдепті бала өзін де, өзгелерді де сыйлайды.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас үстінде ойыншық әкелмейміз, шуламаймыз.*
Ұйымдастырылған іс-әрекетті өткізуге дайындық (бұдан әрі – ҰІӘ)	***«Смарт бала» жобасы*** ***Ойын: «Артық затты тап»*** *Тәрбиеші: «Алма, алмұрт, қарбыз, қасық». Балалар: «Қасық – артық» дейді. Мағынасы: ойлау қабілетін дамыту.*	***«Шабыт» жобасы*** ***Ойын: «Сиқырлы қылқалам»*** *Тәрбиеші: «Қолымызда көзге көрінбейтін қылқалам бар. Қане, қиялмен сурет салайық!» Балалар ауада сурет салады: күн, гүл, үй, жүрек.* ***Мақсаты:*** *қиялды, шығармашылық ойлауды дамыту.*	***«Еңбегі адал жас өрен» жобасы*** ***Ойын: «Қол еңбегі»*** *Балалар қолдарын жұмсақ қимылмен қимылдатады: «Егін егеміз, суарамыз, жинаймыз».* ***Мақсаты:*** *еңбектің қарапайым түрлерін түсіндіру.*	***«Смарт бала» жобасы*** ***Ойын: «Сиқырлы қорап»*** *Тәрбиеші қорапқа ойыншық салады. «Қолыңды сал да, сипап көріп айт – ішінде не бар?» Балалар сипап, жауап береді.* ***Мақсаты:*** *ойлау, сезімталдықты дамыту.*	***«Ұшқыр ой алаңы» жобасы*** ***Ойын: «Егер де...»*** *Тәрбиеші: «Егер де мен құс болсам...» Балалар: «Ұшып кетер едім». Тәрбиеші: «Егер де мен гүл болсам...» Балалар: «Жайнап тұрар едім».* ***Мақсаты:*** *ойлау мен қиялды дамыту.*
Кестеге сәйкес ҰІӘ	*Қамқор жобасв бағыты - Экологиялық мәдениетті қалыптастыру бағытында кіріктірілген ұіә.*				
	Қызығушылықты ояту. Ой қозғау. «Қыс» *Сыртта боран зулайды, Қарды үйіріп қуалап. Әлсін - әлсін тыңдайды, Терезеден сығалап* ***Сұрақ –жауап.*** *Өлең не туралы*	***Қызығушылықты ояту.*** *Тәрбиеші: Балалар қараңдаршы бізге бір пакет келді. Онда не бар екенін көрейік. Балалар: Сурет! Тәрбиеші: Иә, қандай әдемі! Мұнда не көрсетілген?*	***Ой дамыту. Суретпен жұмыс.*** *Балалар, суреттерге қарайық. Қай жыл мезгілі көрсетілген? Көп қар мен айналаның бәрі қарлы ертегіге айналды! Қыс – жылдың тамаша мезгілі.*	***Қызығушылықты ояту.*** *Балалар, бүгін таңертең маған ерекше хат келді. Оны ашып оқып көрейік.* ***«Сәлеметсіздер ме, балалар!*** *Сізге бір таңғажайып орман тұрғындарының бірі хат*	***Ой дамыту*** *Сендер қысты жақсы көресіңдер ме? Шана тебуді ұнатасыңдар ма? Ал қыста терезелердегі өрнектер өте әдемі, шынайы сурет үшін терезеге қарайық.*

	айтылған? -Қазір қандай мезгіл? -Қыс мезгілінде қандай табиғат құбылыстары болады? Жұмбақтың шешуімен байланыстыру. -Несімен ұнайды? Қандай ойын түрлерін білесіңдер? **Ой дамыту.** **Мнемотехника әдісімен жұмыс.** **Мнемо кесте.**-Суреттке өз ойынан әңгіме құрау. -Сұрақтарға жауап беру. **Б.Жақып «Сырғанақ»** **-Өлең жолдарын мәнерлеп оқу.** **-Өлең мазмұнын ашу.** **-Жаттауға үйрету.** Біз тебеміз сырғанақ Таудан төмен сырғанап Бір шанада екеуміз Құламайды екенбіз..... **Қызығушылықты ояту.** **Жұмбақ жасыру.** Аспаннан ақ ұлпа борады, Даланы сейсепке орады.**(Қар)** Қыс мезгілінде қандай табиғат құбылыстары болады? Сөздік жұмыс жүргізу. (сейсеп, ұлпа, құбылыс) **Дәстүрден тыс сурет салу әдісімен** щетканы пайдаланып, шашырату	Балалар: Қыс, ағаштар, қар үйінділері! Тәрбиеші: Алыстан үйлер, ақ дала көрінеді. Суретте тағы нені көріп тұрсыңдар? Балалар: Қоян отыр. Тәрбиеші: Иә, ол түлкінің бір жерде жүгіріп келе жатқанын, ал қоянның қасында бұтақтарда құстар отыр ма екенін білу үшін отырады және мұқият тыңдайды. Тәрбиеші: Сонымен қатар өлең де бар! Ал оны бізге қыстың өзі жіберді. Оны тыңдағыларың келе ме? **Өлең «Қыс мезгілі»** Далада қар борайды, Ақ мамыққа орайды Мұз болады, қатады Жып жылтыр боп жатады. Аралайды бақшаны, Үзілмейді жақсы әні. Гүлденеді бақшалар, Жауса жаусын ақша қар. Өлеңдегі қар бүршіктері қалай аталады? Балалар: Ақ мамықтар! **Шығармашылық орталық.** Мына ақ мамықтар бөлініп қалыпты, қане оны бірінші құрастырып алайық, сосын бір-біріне жапсырайық. ***Дид ойын: «Ақ мамық, ақ ұлпалар»*** **Шарты:** Қиылып, бөлініп қалған ұлпа қарларды өрнегімен келтіріп құрастыру, бір-біріне жапсыру.	Қыста бәрі қармен жабылады: үйлердің шатыры, жер, ағаштар, бәрі аппақ киім киген. - Қыста ауа райы қалай өзгерді (суық болды) - Қар туралы не айта аласыңдар (суық, үлпілдек, жұмсақ) - Өсімдіктер, жәндіктер, жануарлар қалай қыстайды (қыста ұйқыға кетеді) - Сендер қыстың қандай табиғат құбылыстарын білесіңдер **(боран, қар жауады, аяз)** ***Дид ойын: «Кім тапқыр?»*** **Жұмбақ жасыру.** Қалбалақтап ұшады. Қанаты талып, Жерді барып құшады. **(Қар)** Қолы мен қаламы жоқ, Бірақ сурет салады көп. **(Аяз)** Қыста шыны боп қатады, Жылыды су боп жатады. **(Мұз)** Мүлгіп тұрған бақ тыныш, Ораныпты ақ күміс. **(Қырау)** Көлдің беті көк әйнек, Сырғанауға, тым әйбат! **(Мұз)** Тікен, тікен, тік бітken. Қысы, жазы бір түсте. **(Шырша)** **Ой қозғау.** - Балалар, қыста қандай Ойындарды ұнатасыңдар? **(шанамен сырғанау, аққала**	жазып отыр. **Санаулы күндерден соң қыс мезгілімен қоштасасыңдар.** Сондықтан мен сендерді қысқы орманға қонаққа шақырамын. Ал менің кім екенімді саяхаттың соңында білесіңдер.Әр далада менің бір досым сендерді күтіп тұрады. Дұрыс орындалған тапсырма үшін менің достарым сендерге жалпы суреттің бір бөлігін береді. Саяхаттың соңында бөліктерден сурет құрастырып, менің кім екенімді білесіңдер? **Тәрбиеші: Ал, шынында да, балалар біз қыс мезгілімен қоштасамыз, енді көктем келеді. Ал қазір қысқы орманға барамыз ба?.** Шаңғымызды киіп, орманға барайық. Сонымен біз қысқы орманға келдік Қане амандасайық. Сәлем орман, Қалың орман, Ертегілер мен ғажайыптарға толы орман! **1-ші Аялдама** **Тосын сәт** **Бізді бір құс күтіп тұр.** -Қараңдар! Ол себетті күзетіп тұр. Себетте не бар екенін көрейік. Иә,	**Ғажайып сәт.** Мұнда бір хат тұрған сияқты. Бұл біреуден келген хабарлама ғой. **Педагог терезедегі жазуды оқиды.** **«Құрметті балалар! Танысқаныма қуаныштымын! Мен сендерді қысқы орманға саяхатқа шақырамын. Сізді қызықты тапсырмалар мен кездесулер күтуде! «Қыс»** - Бұл тамаша! Қыс бізді өз орманда серуендеуге шақырады. Ал, оның бізге не дайындағанын көрейік. **Серуенге немен барамыз?** Мен шанамен баруды ұсынамын. Біздің мына шанамыздың бір бөлігі жоқ. Оны табу керек. ***Дид ойын: «Бөлігін тап»*** **Шарты: Шананың бөлігін құрастыру.** **1- аялдама. Дид ойын: «Іздер»** - Балалар, аң жүгіріп өткенде қарда не қалады? **(Іздер.)** - Бұл орманда көптеген жануарлар мекендейді, олар қанша із қалдырды, нағыз жануарлардың іздерін осы жерден іздейік. Осы жолдардан өтіп, не қалдырғанын білейік. **Шарты:** Кілем үстіне жабайы аңдардың сұлбасы мен ізі бейнеленген

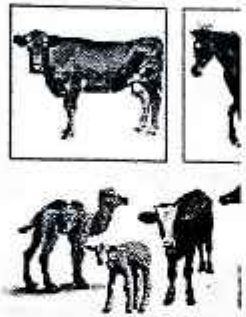
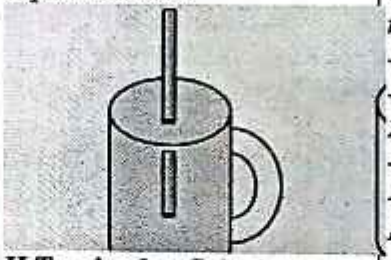
	әдісімен сурет салу. Сурет салу техникасын түсіндіру. Ұжымдық жұмыс жасауды және дәстүрден тыс әдіспен жұмыс жасауды үйрету. **Балаларды қар, мұз, аяз, атауларымен топқа бөлу.** **1-топ** Шаңғының суретін құрастыру. Сипаттама беру **2-топ** Шананың суретін жапсыру Сипаттама беру. **3-топ** Аққаланы мүсіндеу. **Тақпақ** **Қысқы күн** **Жапалақтап ала қар** **Жауды күнде қайталап,** **Қырға шықты балалар,** **Шаңғыларын арқалап.** **Қортынды балаларды мадақтау.**	Тәрбиеші: Енді сендер балалар емес, қар ұлпалары екендеріңді елестетіңдер. **Қим ойын: «Қар ұлпалары ұшады»** Ұшайық. Қалай ұшамыз? Балалар: Тыныш, жай, ақырын! **Қызығушылықты ояту.** Тәрбиеші: Балалар біз ағаштарға қар суретін салсақ, қыс бұдан да қызық бола ма? Бұтақтарға ақ қар салуды білеміз бе? Балалар: жоқ! Қылқаламдар болмаған кезде, саусақтарыңмен қарды салуға болады, енді мен сендерге қалай сурет салатынын көрсетемін: біз саусақты гуашьға батырамыз, бірақ барлығы емес, осылай қар ұлпасын саламыз. Ал қар бүршіктері бұтақ пен жерге түсті. Ал енді үлкен қар үйінділерін салайық. Айтшы, қар үйінділерін қайда саламыз? Жерде. Мен қалай сурет салатынымды қараңыз: саусақ жоғары, содан кейін төмен жүгірді, саусақ біркелкі жоғары және төмен сырғиды. Сурет салу кезінде тыныш музыка ойнайды. **Рефлексия:** Тәрбиеші: Қалай ойлайсыңдар, қазір біздің ағаштар қандай күйде?	**жасау, қарда ойнау).** Осы ойын түрлерін жасап көрейік. **Балаларды топқа бөлу.** **Дид ойын: «Менің сүйікті ойындарым»** **1-топ:** Аққала жапсыру. **2-топ:** Шана құрастыру. **Дид ойын: «Қар үйіндісі»** **Шарты:** Қиылған суреттен құрастырып қар үйіндісін шығару. **Ой қозғау.** - Иә, балалар, қыс мезгілі жылдың өте әдемі мезгілі. Қыс туралы тақпақтар тыңдау. **Уақыт мол бөлеміз,** **Қыс қызығын көреміз.** **Сары аязға шыңдалып,** **Шымыр болар денеміз.** **Дид ойын:«Керісінше айт»** - жазда ыстық күн, қыста суық күн - жазда күн ұзақ, ал қыста - (қысқа) - жазда күн жылынады, ал қыста - (жылынбайды) - көктемде өзендегі мұз жұқа, ал қыста - (қалың) - кейбір мұз айдындары ұзын, ал басқалары (қысқа) - Қар жұмсақ, ал мұз (қатты) (қар бүршіктері түседі) Балаларды мадақтау	міне, тапсырма: «Бүгін таңертең мен барлық суреттерді кездейсоқ шашыратып жібердім. Бірақ мен оларды жинай алмаймын. Сіздер командаңызбен бірге осы суреттерді құрастырып, шағын әңгіме құрау керексіздер » **Дид ойын: «Сиқырлы суреттер»** Балалар кілемге суреттерді жинап, құрастырады. Орманшы суретінің бірінші бөлігін табады. Оған сөйлем құрайды. **2-ші аялдама.** **Қараңдаршы, бізді не қарсы алды? Түлкі.** Ол да бізге тапсырма дайындап қойған: «Құрметті қонақтар, мен жануарлар мен олардың төлдерін араластырдым. Маған әр аңның баласының анасын табуға көмектесіңдерші» **Дид ойын: «Анасын тап»** Түлкі ... іздейді (түлкі баласы). Қоян ... іздейді (қоян). Қасқыр ... іздейді (қасқыр баласы). Кірпі ... іздейді (кірпі). Аю ... іздейді (аюдың күшігін). Тиін ... іздейді (тиін). **Рақмет балалар.** **3-ші аялдама. Қарға.**	карточкалар: қоян, түлкі, қасқыр, тиін, аю, киік **Әдемі музыка естіледі.** Балалар жануардың іздері бейнеленген жолдармен және оның сұлбасының соңында жүреді. Таңдалған жолмен жүріп, олар оның бойымен қай жануардың өткенін, кімнің ізі екенін болжауға тырысады, содан кейін оны болжағандарын тексереді. Педагог балаларға силуэттері бар карточкалар қыстың белгілері екенін айтады. **Ой қозғау.** - Сенің жолыңызбен не жүгірді? Бұл ненің ізі? Мысалы: «Менің жолыммен түлкі жүрді (жүгірді) Бұл түлкі ізі», т.б. **Шығармашылық бұрыш.** Трафаретте бастыру әдісі арқылы аңдардың ізін салу. **2 – аялдама: Дид ойын: «Артық не бар?»** **Мұқият тыңдау** -Қар ұшқыны, от, қар үйіндісі, мұз. Не артық? Неліктен? **- Қоян, түлкі, тиін, аю.** Не артық? Аю артық. Аю қысқы ұйықтайды, бірақ басқалары ұйықтамайды. Шығармашылық бұрыш. **Дид ойын: «Қар үйінділері»** Көк қағаз бетіне қиылған қар үйінділерін жапсыру. **3 – аялдама: Дид ойын: «Қайсысы қайда тұрады?»**

		Балалар: олар жылы, ыңғайлы, одан да әдемі болып кетті. Тәрбиеші: сендердің көмектеріңе Рақет айтып жатыр. Балаларды мадақтау. ***Қазақ тілі*** ***Тақырыбы: «Бұл мұғалім апай» әңгіме*** ***І.Психологиялық ахуал қалыптастыру.*** ***Сын тұрғысынан сұрақтар:*** *3. Дәрігер балаларды оқытады? (жоқ, мұғалім оқытады?)* *4. Мұғалім адамдарды емдейді? (жоқ, дәрігер емдейді)* *5. Наубайшы нан пісіре ме? (иә)* *6. Жүргізуші машина жүргізе ме? (иә)* *7. Шаштараз шаш қимайды? (жоқ, қияды)* *8.Егінші егін екпейді? (жоқ,егеді)* *9. Кітапханашы кітап бере ме? (иә)* *10.Аспаз киім тігеді (жоқ, тамақ даярлайды)* *Балаларды мадақтау.* ***Ой дамыту.*** *Суретпен жұмыс.* *-Суретте кімді көріп тұрсыңдар?Мұғалім апайды* *-Не істеп жатыр* *-Мұғалім қайда жұмыс жасайды?* ***Ой қозғау. Өлең оқу*** *Оны бәрі сыйлайды,*		***Қарқ-қарқ қарным ашты, Тоңып қалдым.*** *Ой балалар мына қарғаға тамақ береміз бе?* *Оған жем жасап берейік.* *Жұмыс жасау реттілігін түсіндіру.* ***«Балалар, маған жұмбақ шешуге көмектесіп, келесі тапсырманы орындаңдаршы»*** *Біз қардан домалақ жасадық* *Олар оған қалпақ жасады* *Мұрын бекітіліп, әп-сәтте* *Не шықты ...Аққала* *Тәрбиеші: Неліктен бұл қар адам деп ойлайсыңдар?* ***Шығармашылық орталық.*** ***Дид ойын: «Аққаланың достары»*** ***Шарты:*** *Қар үйінділерінің қасына аққаланы жапсыру.* *Балалар: Аққала өте көңілсіз. Неге?* *Өйткені оның қалпағы боялмаған.* ***Дереу аққаланың қалпағын боып берейік.*** *Біз тапсырманы орындадық!* *Бөлшектерден суретті құрастырып көрейік, кім шықты?* ***-Кім бұл? (орманшы)*** *-Әрине, бұл орманшы. Ол бізге тағы бір хабар*	*АҚТ техно жұмыс.* *Экранда жануарлардың баспаналары бейнеленген: шұңқыр, бұта, дің..* ***Мысалы:*** *«Бұл тиін ол ағаштың діңіне ұя салады, осылай мына қуыста екендейді.* *Сөйлем құрап айту.* ***Музыкалық сергіту.*** ***4-аялдама. «Құстар»*** ***Аудио дыбыс.*** ***Дид ойын: «Менің даусы»*** ***Шарты:*** *Құстардың даусын, қысқы тіршілігін айту.* *Біз құстарға қоректендіргіш-терді қоямыз* *Біз оларға тамақ береміз, олар қуанғаннан ән салады.* ***Шығармашылық бұрыш.*** ***Дид ойын: «Құстарды тамақтандырамыз»*** ***Шарты: Ермексаздан дән жасау.*** ***Қыс келеді.*** *Сәлем балалар! Сендерге менің орманымды аралау ұнады ма? Менің ойындарым ұнады ма? Ал қайсысы көбірек ұнады? Мен де ойнағанды жақсы көремін, мен де билегенді жақсы көремін, бірге билейік.* *Сау болыңдар балалар келесі жылы тағыда осылай кездесеміз.* ***Қорытындылау.*** *- Міне, біздің қысқы орман*

		Ақылын да тыңдайды. *Оқушылар құрметтеп,* *Әнге қосып жырлайды.* *Өлең кім туралы айтылған.* ***Сергіту сәті.*** *Кәне,кәне тұрайық* *Үлкен шеңбер құрайық.* *Тұрсақ енді шеңберге* *Алақанды ұрайық* ***Дид ойын: «Мұғалім заттарын жина»*** ***Шарты: Мұғалім заттарын ажырату, сипаттама беру.***		*дайындады (хат салынған қоржын).* ***Дид ойын: «Сиқырлы қоржын»*** ***Қоржынды ашу.*** *«Мейірімділік пен жауап бергендеріңіз үшін рахмет балалар. Менің мына тәттілерімді алыңдар. Маған ең ұнағаны – сіздердің бірге жұмыс істегендерің. Келесі жылы менің ертегі орманымда кездескенше. Қарт – ағаш өңдеуші».* ***Қортынды:*** *Қысқы орманға саяхатымыз аяқталды, балабақшаға қайтатын кез келді. Бірінен соң бірі тұрып, шаңғымен балабақшамызға қайтайық.*	*арқылы саяхатымыз аяқталды. Бүгін біз ертегідегі қысқы орманда тамаша серуен жасадық, ал енді үйге қайтатын кез келді. Қыстың бізге қалдырған тәттісін алайық.* *Топқа қайту.*
Серуенге дайындық	*Еңбегі адал жас өрен - мақсаты: өзіне өзі қызмет көрсетуге тәрбиелеу.* *Серуен кезінде қауіпсіздік ережелерін түсіндіру.*				
	Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киім шкафтарын таза ұстау және жинау	*Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу, қатармен жүруге дағдыландыру.*	*Балалардың киіну реттілігін бақылау, киінгенде түймелерін қадап, аяқ киімінің бауын байлауды , киіміндегі олқылықтарды жөндеуді қадағалау.*	*Серуенге шығу, балаларды біртіндеп киіндіру, киімдерінің дұрыс киілуін қадағалау, қатармен жүруге дағдыландыру.*	*Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу.*
Серуен	***Картотека № 7*** *Лязды күнді бақылау.*	***Картотека № 9*** *Қырауды бақылау.*	***Картотека № 15*** *Бұлтты бақылау.*	***Картотека № 16*** *Өсімдіктердің қысқы тіршілігін бақылау.*	***Картотека № 19*** *Мұздақты бақылау.*
	Серуен кезінде экологиялық мәдениет қалыптастыру, табиғатқа қамқорлық таныту. ***Қысқы серуен картотекасынан***				
Серуеннен оралу	*«Еңбегі адал жас өрен» - өз-өзіне қызмет жасау.*				
	Киімдерін шешу: *Балалар киімдерін ретімен шешіп,*	***Киімдерін шешу:*** *Киімдерін шешіп, әрқайсысы өз орнына қоюға үйрету.*	***Киімдерін шешу:*** *Балаларды киімдерін ұқыптап шешуге*	***Киімдерін шешу:*** *Киімдерін ретімен шешіп, араластырмай қоюды*	***Киімдерін шешу:*** *Балаларды киімдерін шешіп, жинақтап қоюға*

	орындарына қоюды жалғастырады. ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын сабындап жуып, сүлгісін қолдану.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Жуыну кезінде шуламай, тәртіп сақтау.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Таза қолмен үстел басына жайғасу.*	***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын сабындап жуып, сүлгісін таза ұстау.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Сумен ойнамай, тек қолын жуу.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Таза қолмен үстелге жайғасу.*	*дағдыландыру.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын жақсылап сабындап жуу.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Жуыну кезінде суды үнемдеу.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Балаларды асханаға жинақылықпен отыргызу.*	*үйрету.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын мұқият жууды қадағалау.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Сумен шашпау, сабынды дұрыс пайдалану.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Асқа дейін қолдарын жууға дағдыландыру.*	*бағыттау.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын сабындап жуу, сүлгісін пайдалану.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Жуыну кезінде ойнамауды ескерту.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Қолдарын жуған соң асханаға отыру.*
Түскі ас	*Үнемді тұтыну мақсаты: суды үнемді пайдалану, шашпай жуыну*				
	Әңгіме: *– Тамақ ішіп болған соң «Рахмет» айту – үлкенге құрмет, кішіге өнеге.* *Алғыс айту – әдептің көрінісі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас үстінде шуламаймыз, қасымыздағы адамдарға бөгет жасамаймыз.* *Үндемей отырып ас ішсек, барлығына ыңғайлы болады.*	***Әңгіме:*** *– Әрбір ас – еңбекпен келген несібе. Нанды жерге тастамаймыз, асты төкпей ішеміз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Асықпай шайнаймыз, ауыз толғанда сөйлемейміз.*	***Әңгіме:*** *– Асқа отырмас бұрын қолымызды таза жуамыз. Суды үнемді қолданамыз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ыдысты абайлап ұстаймыз, сындырмаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Ас үстінде ойнамаймыз, шуламаймыз. Әрбір ас – бағалы.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қасық пен шанышқыны дұрыс ұстаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Артық ас алмаймыз, табақта қалдырмаймыз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Тамақтанып отырғанда орнымыздан тұрмаймыз.*
Күндізгі ұйқы	*Белгілі жүйелікте киімдерін шешуді, киімдерін ұқыпты орындыққа іліп қоюды пысықтау.*	*Өз төсек орындарын дайындап жатуды дағдыландыру.*	*Балалардың тыныш ұйықтауына жағымды жағдай жасау*	*Ұйқыға дайындық кезінде қауіпсіздік ережелерін ескерту. Өз төсегін ашып жатуға кеңес беру.*	*Белгілі жүйелікте киімдерін шешуді, киімдерін ұқыпты орындыққа іліп қоюды пысықтау*
Ұйқыдан біртіндеп ояту, сауықтыру шаралары	***№ 3*** *«Саусақтар амандасады.» массаж жасаймыз –«қолды жуамыз».* *- «Қайырлы күн, көздерім!» Қабақты сипаймыз.* *«Оянамыз, құлақтар!» -*	***№5*** *"Құстар оянды" - қолдарды жан-жаққа созу, былғау – «құстар қанат қағып жатыр».* *2. «Құстар достарын ізден жатыр» - Оң жаққа, сол жаққа бұрылу, «шип-шип»*	***№6.*** *арқамен жатып қолды екі жаққа созу, жұдырықтарын жұму, қолдарын алға созып айқастыру, демалу.* *- арқамен жатып қолдарын бастарына қойып кезекпен сол аяқтарын, он аяқтарын*	***№7*** *«Күннің оянуы»* *- «Міне күн де оянады»- балалар тізе бүгіп отыр, қол төменде.* *- Биік, биік, биікке - қолдарын жоғары қарай көтереді.* *- Түнге қарай батады-*	***№10*** *Қайырлы таң, көздерім! (балалар қастарын, көздер сипайды)* *Қайырлы таң, құлақтарым! (құлақтарын сипау)* *Қайырлы таң, беттеріміз! (беттерін сипау)*

	құлақты сипаймыз, - «Қайырлы таң, қолым!» - алақанды сипаймыз. - «Оянамыз, қолымыз!» - шапалақтаймыз. - «Қайырлы таң, аяғым!» - аяқты сипау. - «Оянамыз, аяғым!» - қаз - қаз басамыз.	*деп айту. 3. "Құстар көңілденіп жатыр" –қолды шапалақтау*	*көтеру, екеуін бірге ұстап, жайлап түсіру. - арқамен жатып шынтақтарын тіреп иілу, кеуделерін жоғары көтеру, басты тік ұстау*	*Балалар тізе бүгіп отырады. басты төменге – жоғарыға – төменге еңкейеді. «Күлімдейді күн» керемет, керемет - алақан соғады*	*Қайырлы таң, қолдарымыз! (қолдарын сипау) Қайырлы таң, аяқтарымыз! (аяқтарын сипау)*
	Қауіпсіздік ережесі – ұйқыдан тұру кезінде қауіпсіздік шараларын түсіндіру. «Еңбегі адал жас өрен» - ұйқыдан тұрып киіну өз-өзіне қызмет етуге тәрбиелеу. ***Ұйқы ашар жаттығу картотекасынан***				
Бесін ас	*Үнемді тұтыну мақсаты: суды үнемді пайдаланып, жуыну ережелерін түсіндіру.*				
	Әңгіме: *– Жуынғанда суды шамадан тыс ағызбаймыз. Қажетіне қарай қолдансақ – үнемді болғанымыз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Су төгілсе, абайлап сүртеміз, тайып кетпеу үшін.*	***Әңгіме:*** *– Ұқыпты бала әрқашан үнемді болады. Ол суды да, тағамды да ысырап етпейді. Ұқыптылық – жақсы мінездің белгісі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішіп отырғанда арқамызды түзу ұстап отырамыз. Бұл денсаулыққа пайдалы әрі ыңғайсыз жағдайдың алдын алады.*	***Әңгіме:*** *– Бір түйір дәннің артында көп еңбек бар. Асты төкпей, үстелді былғамай, таза ұстау – мәдениеттің көрінісі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішкен кезде орыннан тұрып жүгірмейміз. Қолымыздағы ыдыс сынуы немесе төгілуі мүмкін.*	***Әңгіме:*** *– Суды дұрыс пайдаланған адам табиғатты қорғайды. Жуынғанда немесе ыдыс жуғанда суды ағызып қоймай, тек қажетіне қолдануымыз керек.* ***Қауіпсіздік:*** *– Су ішкенде асықпай жұтамыз, күліп сөйлеп ішпейміз. Бұл – қауіпсіздіктің бір шарты.*	***Әңгіме:*** *– Балалар, ас ішкенде көзіміз тойып, көп алып қоюға болмайды. Өзімізге қажет мөлшерді ғана алып, тауысып жеген дұрыс. Бұл – үнемділіктің белгісі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ыдысты үстел үстінде ұстап, абайлап пайдаланамыз. Қолды сермеп сөйлемейміз, өйткені ыстық ас төгіліп кетуі мүмкін.*
Балалардың дербес іс-әрекеті (қимылдық, ұлттық, сюжетті-рөлдік, үстел үсті-баспа және басқа ойындар), бейнелеу іс-әрекеті, кітап қарау және басқалары)	***Табиғат аясында өзін-өзі ұстау ережелерімен таныстыру.*** *1. Орман, тоғай ішінеде*	***Бейнетаспа көрсету.*** *Бейнетаспадан не көрдіңдер?* *Үй жануарлары* *Неліктен бұларды үй*	***Тәжірибе «Су — мөлдір»*** *• Балалардың алдына екі шыны ыдыс тұрады: біреуіне су, ал екіншісіне сүт құйылған. Екі ыдысқа да қасық салып, қайсысынан көрінетінін, қайсысынан көрінбейтінін бақылайды. Суы бар ыдыстан қасықты көруге болады, ал сүт тұрған*	***Қызығушылықты ояту.*** ***Жұмбақ жасыру.*** *Өсіп тұрған бұл не? Жаз болса жайнап, Саясында ән салып. Құстар жүрген сайрап, Салқын түссе-шешіліп, Қалады өзі жайрап. (ағаш)* ***1 .Ой қозғау*** *Қыс мезгілі және қысқы*	***Ұйқас тауып ойнайық*** *! Өлеңнің басы беріледі,әрі қарай ұйқасын табу. 1. Қағазға қайшы өтпеді Соғанда Балнұр ……(өкпелі) 2.Жоғалды қара қарындаш Ондайы енді……(табылмас) 3.Атам кеше құс атты Біреуін*

	қатты айғайлауға, шулауға болмайды. Аңдар мен құстарды үркітіп аламыз. 2. Бұта мен ағаш бұтақтарын сындыруға болмайды. 3. Гүлдерді жұлуға болмайды. Қызылғ жасыл гүлдерге сүйсіне қарау керек. 4. Алау жағуға болмайды. Өрт шығу қаупі бар. 5. Балық аулап, оны үйге алып қайтуға болмайды, сонымен қатар, көбелек, құс олардың балапандарын аулауға болмайды. Жануарлардың балаларына тиісуге болмайды. Олар қорғансыз екенін естен шығармауға болмайды. 6. Орман, тоғай ішінде қоқыстарды тастама. Жануарлар темір банкі, сынған құмыраларды басып, аяқтарын жарақаттайды. 7. Жәндіктерді аяғыңмен басып жаншыма, таптама.	жануарлары дейміз? Үй жануарлары қайда тұрады? Олардың төлдері қалай аталады? **Балаларды 2 топқа бөлу.1 -** топпен «Жануарлардың төлдерін тап» ойыны (суреттен үй жануарларын төлдерын сәйкестендіреді) 2 – топпен «Жануарларды мекеніне орналастыр» ойыны ТӨЛІН ТАП **4.Дидактикалық ойын:** « Даусынан таны » Сиқырлы ұнтаспаны тыңдату (жануарлардың дауысынан не екенің табады)	ыдыстан қасық көрінбейді. Яғни, «Су – мөлдір, сүт мөлдір емес». • Балаларға бояу беріп, судыңда түсін өзгертуге болатынын да тәжірибе жүзінде біледі. **II Тәжірибе «Суда дәм жоқ»** Балалар түтікше арқылы су ішіп көреді. Онда дәм бар ма? Оларға салыстыру үшін шырынның дәмін көрулерін ұсынады. Суға қант қосып, дәмінде өзгертуге болады. Балалар өз ойларын айтады, неліктен судың дәмі өзгергендігін.	ағаштар келбеті туралы түсінік беру. - Сұрақ – жауап. - Қандай ағаш түрлерін білесіңдер? -Атау. -Ағаштардың бізге қандай пайдасы бар? -Қазір ағаштар қандай? -Неліктен? **2.Үлгіні талдау.** - Қай мезілдің ағашы? -Түсі қандай? Неліктен қысқы ағаштар жалаңаш? **3. Жұмыс жасауда сурет дәстүрден тыс әдіс-тәсілін түсіндіру, көрсету.** Қырыққабат жапырағына бояуды губкамен жағу.Бояу жағылған жапырақты қағаз бетіне бастыру. Балалардың өз бетінше жұмыс жасауы. Қадағалау, көмектесу. **Педагог жетекшілігімен ойын «Біздің көрме»** балалардың жұмысын қортындылау. **Балаларды мадақтау.**	маған…… (ұстатты) 4. Тоқауылдан қат-қабат Енді қалай …… (аттамақ) Бестік алсаң жарайсың Білмесең жерге …… (қарайсың) 6Қар жауады ……(жапалақтап) …… жүр шапалақтап,(балалар)

Балалармен жеке жұмыс	***Тақырыбы: «Сиқырлы орындық»*** ***Мақсаты:*** *Өзін-өзі бағалауды арттыру.* ***Шарты:*** *Бала орындыққа отырады. Тәрбиеші оған мақтау сөз айтады («Сен суретті әдемі саласың»). Бала да өзін мақтайды («Мен мейірімдімін»).*	***Тақырыбы: «Айна»*** ***Мақсаты:*** *Эмоцияны тану, өзін-өзі көру арқылы танысу.* ***Шарты:*** *Бала айнаға қарап тұрады. Тәрбиеші: «Қуанышты бет көрсет», «Ашулы бет көрсет» дейді. Бала эмоцияны бейнелейді.*	***Тақырыбы: «Жылы алақан»*** ***Мақсаты:*** *Сенімділік пен мейірімділікті дамыту.* ***Шарты:*** *Тәрбиеші баланың қолын ұстап: «Сен мейірімдісің, сен ақылдысың» дейді. Бала да жылы сөз қайталайды.*	***Тақырыбы: «Қай дыбысты естідің?»*** ***Мақсаты:*** *Есту зейінін дамыту.* ***Шарты:*** *Тәрбиеші қоңырау, барабан немесе қасықпен дыбыс шығарады. Бала қандай дыбыс екенін табады.*	***Тақырыбы: «Сиқырлы суреттер»*** ***Мақсаты:*** *Шығармашылық қиялды дамыту.* ***Шарты:*** *Балаға жай ғана сызық немесе нүкте беріледі. Ол одан сурет шығарады (күн, бұлт, алма).*
Серуенге дайындық	*«Еңбегі адал жас өрен»-өз-өзіне қызметететуге тәрбиелеу.* *Серуен кезінде қауіпсіздік ережелерін түсіндіру.*				
	Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру.	*Серуенге шығу. Балалардың киіну реттілігін бақылау, киінгенде түймелерін қадап, аяқ киімінің бауын байлауды , киіміндегі олқылықтарды жөндеуді қадағалау. Киім шкафтарын таза ұстау және жинау*	*Серуенге шығу, балаларды біртіндеп киіндіру, киімдерінің дұрыс киілуін қадағалау, қатармен жүруге дағдыландыру.*	*Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу.*	*Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киім шкафтарын таза ұстау және жинау*
Серуен	***Картотека № 7*** *Аязды күнді бақылау.*	***Картотека № 9*** *Қырауды бақылау.*	***Картотека № 15*** *Бұлтты бақылау.*	***Картотека № 16*** *Өсімдіктердің қысқы тіршілігін бақылау.*	***Картотека № 19*** *Мұздақты бақылау.*
	Серуен кезінде экологиялық мәдениет қалыптастыру, табиғатқа қамқорлық таныту. ***Таңғы серуенді бекіту.***				
Балалардың үйге қайтуы	*Өнегелі-15 минут. Қауіпсіздік ережесі - ата-анамен бала өмірінің қауіпсіздігі туралы әңгіме жүргізу.*				
	Бүгін балалар бір-біріне жақсы сөздер айтты. Мейірімділікке, достыққа үйренді. Үйде «жақсы сөз айт» ойынын ойнауға кеңес береміз.	*Бүгін балалар «Дүкен» ойынын ойнады. Сөйлесу және сату–алу рөлдерін меңгерді. Үйде ойыншықтармен «дүкенге бару» ойынын ойнаңыз.*	*Бүгін балалар «Дүкен» ойынын ойнады. Сөйлесу және сату–алу рөлдерін меңгерді. Үйде ойыншықтармен «дүкенге бару» ойынын ойнаңыз.*	*Бүгін балалар қағазды қиып, желімдеп аппликация жасады. Қол икемділігін дамытты. Үйде қарапайым аппликация жасауға мүмкіндік беріңіз.*	*Бүгін балалар «Жыл мезгілдері» суреттерін қарап, айырмашылықтарын атады. Ойлауын дамытуға тырысты. Үйде суреттерді пайдаланып, «Қай мезгіл?» ойынын ойнаңыз.*

Тәрбиелеу-білім беру процесінің циклограммасы

Топ: Орта топ
Балалардың жасы: 3 жас
Қандай кезеңге жасалды: 23.02 – 27.02.2026ж

Күн тәртібінің үлгісі	Дүйсенбі	Сейсенбі	Сәрсенбі	Бейсенбі	Жұма
Балаларды қабылдау	*Күй күмбірі – ұлттық өнерді қадірлеуді үйрету.*	*Күй күмбірі – әдеп пен сыйластыққа тәрбиелеу.*	*Күй әуені - рухани байлыққа жетелеу.*	*Күй күмбірі – достық пен татулыққа тәрбиелеу.*	*Күй күмбірі – елін сүйген ер болуға тәрбиелеу*
	Баланы сабырлы үнмен қарсы алу. *«Сәлеметсің бе?» деп жауап беруге бағыттау.* *Ойын бұрышына шақыру.* *Баланың мінез-құлқын бақылау.*	*Баланы есімімен шақырып қарсы алу.* *Достарына қол бұлғауға үйрету.* *Сурет салуға немесе бояуға бағыттау.*	*Баланы жылы жүзбен қарсы алу.* *Киімін шешуге бағыт беру* *Қуыршақ бұрышына бағыттау.* *Достарымен ойынға тарту.*	*Баланы жылы жүзбен қарсы алу.* *Киімін шешуге бағыт беру* *Қуыршақ бұрышына бағыттау.* *Достарымен ойынға тарту.*	*Баланы есімімен атап қарсы алу.* *Жылы сөзбен қолдау көрсету.* *Үстел үсті қарапайым ойындарға бағыттау.*
Ата-аналармен немесе баланың басқа заңды өкілдерімен әңгімелесу, кеңес беру	*Өнегелі 15 минут – ата-анаға бала денсаулығы туралы кеңес беру.*				
	Әңгіме: *Ынтымақ – достық пен бірліктің кепілі. Ынтымақ бар жерде татулық болады.* ***Кеңес:*** *Балаңызды достарымен тату ойнауға, ренжіспеуге үйретіңіз.*	***Әңгіме:*** *Қанағатшылдық – бақыттың бастауы. Қанағатшыл бала қолындағы барға шүкір етеді.* ***Кеңес:*** *Балаңызды бар нәрсеге қанағат етуге, артық сұрамауға үйретіңіз.*	***Әңгіме:*** *Арман – баланың болашағына жетелейтін күш. Армандаған бала мақсатына жетеді.* ***Кеңес:*** *Балаңызды өз армандарымен бөлісуге, сурет салып көрсетуге үйретіңіз.*	***Әңгіме:*** *Арман – баланың болашағына жетелейтін күш. Армандаған бала мақсатына жетеді.* ***Кеңес:*** *Балаңызды өз армандарымен бөлісуге, сурет салып көрсетуге үйретіңіз.*	***Әңгіме:*** *Қамқорлық – сүйіспеншіліктің белгісі. Қамқор бала айналасына жанашыр болады.* ***Кеңес:*** *Балаңызды жануарларды аялауға, досына қамқорлық жасауға үйретіңіз.*
Балалардың іс-әрекеті (ойын, танымдық, коммуникативтік, шығармашылық, эксперименталдық, еңбек, қимыл, бейне	***Картотека № 18*** ***Дид ойын: «Қайсысы қайда тіршілік етеді?»*** ***Мақсаты:*** *суреттерден көрген заттарының аттарын атап, олардың қайда өмір суретінін біледі.*	***Картотека № 21*** ***Дид ойын: «Балық аулау»*** ***Мақсаты:*** *сұрақтарға жауап бергізе отырып, логикалық қабілетін дамиды.*	***Картотека № 20*** ***Дид ойын: «Орнын тап»*** *Мақсаты: балаларға өз бөлмесіне қажетті мүліктердің аттарын айтқып суреттен таба біледі.*	***Картотека № 17*** ***Дид ойын: «Жеке атауын ата»*** *Мақсаты: көкіністердің аттарын жеке – жеке атап,түстерін, пішіндерін ажырата біледі.*	***Картотека № 15*** ***Дид ойын: «Құстарға көмектесеміз?»*** *Мақсаты: Балалар құстар туралы түсініп, өз ойын айта алады.*

леу, дербес және басқалары)					
Ертеңгілік жаттығу	*Ақпан айының 4-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Ақпан айының 4- аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Ақпан айының 4-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Ақпан айының 4-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Ақпан айының 4- аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*
	Жалпы даму жаттығуларын дұрыс жасай отырып, баланың қимыл-қозғалысын шыңдау. Жаттығу кешені қосымша тіркелген				
Таңғы ас	*Үнемді тұтыну - Суды, тамақты үнемді тұтыну жолдарын түсіндіру. Қауіпсіздік ережесін ескерту*				
	Әңгіме: *– Дастарқандағы асқа «Рахмет» десек, ол бізді тәрбиелі әрі сыпайы етеді.* ***Психологиялық тәрбие:*** *– Алғыс айту балаға ризашылық пен мейірімділік әдетін қалыптастырады.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішіп болған соң ыдысты абайлап қоямыз, сындырып алмау үшін.*	***Әңгіме:*** *– Ас ішіп болған соң «Рахмет» деу – әдептіліктің белгісі. Бұл бізді сыпайы етеді.* ***Психологиялық тәрбие:*** *– Алғыс айтқан бала жүрегінде ризашылықты қалыптастырады.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішіп болған соң ыдысты үстелге абайлап қоямыз, сындырып алмау үшін.*	***Әңгіме:*** *– Жемістер мен көкөністер бізге қуат береді. Сүт өнімдері мен ет те дәруменге толы. Оларды жесек, сергек жүреміз.* ***Психологиялық тәрбие:*** *– Сергек бала ойнағанда да, үйренгенде де көңілді болады.* ***Қауіпсіздік:*** *– Жемісті асықпай, жақсылап шайнап жейміз.*	***Әңгіме:*** *– Нанда да дәрумен бар. Бір түйірін де жерге тастамайық.* ***Психологиялық тәрбие:*** *– Қадірлей білетін бала үлкенге де, кішіге де құрметпен қарайды.* ***Қауіпсіздік:*** *– Нанның үгіндісін жерге тастамаймыз, дастарқанды былғамаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Ас ішкенде досымызға кедергі жасамай, оған үлгі болайық. Қамқорлық – достықты нығайтады.* ***Психологиялық тәрбие:*** *– Қамқор бала мейірімді, жүрегі кең болады.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қолымыздағы қасықты сермемейміз, басқаларға тигізбей ұстаймыз.*
Ұйымдастырылған іс-әрекетті өткізуге дайындық (бұдан әрі – ҰІӘ)	***«Қамқор» жобасы*** ***Ойын: «Достық көпірі»*** *Балалар екі-екіден қол ұстасып көпір жасайды. Басқалары сол көпірдің астынан өтеді: «Мен саған қамқормын!» дейді.* ***Мақсаты:*** *достық пен бірлікті нығайту.*	***«Шабыт» жобасы*** ***Ойын: «Өз әуеніңді шығар»*** *Балалар кезекпен қолын шапалақтап, ырғақ шығарады. Басқалары қайталайды.* ***Мақсаты:*** *шығармашылықты дамыту, өзін еркін көрсету.*	***«Еңбегі адал жас өрен» жобасы*** ***Ойын: «Кімге көмектесеміз?»*** *Тәрбиеші сурет көрсетеді: ауыр сөмке көтеріп келе жатқан әже.* *«Қане, қалай көмектесеміз?» Балалар: «Сөмкесін көтереміз», «Жолдан өткіземіз».* ***Мақсаты:*** *еңбек пен көмектің маңызын түсіндіру.*	***«Ұшқыр ой алаңы» жобасы*** ***Ойын: «Жалғастырып айт»*** *Тәрбиеші бастайды: «Күн жылы болса...»* *Балалар: «Ойнаймыз», «Жүгіреміз».* *Мағынасы: қиялды дамыту.*	***«Балалар кітапханасы» жобасы*** ***Ойын: «Суреттегі ертегі»*** *Тәрбиеші ертегіден сурет көрсетеді. Балалар: «Бұл – Қызыл телпек», «Бұл – Бауырсақ» деп атайды.* *Мағынасы: кейіпкерді тану, сөздік қорды дамыту.*
Кестеге сәйкес ҰІӘ	*«Қамқор» жобасы аясында «Біз табиғат қорғаушылармыз!» - экологиялық мәдениетті қалыптастыру бағытында кіріктірілген ұіә.*				
	Мига шабуыл	***Ой қозғау.***	***Қызығушылықты ояту.***	***Ой қозғау.***	***Мига шабуыл. Жұмбақ жасыру.***

	Дид ойын: «Жаз көрінісі» ***Шарты:*** *А3 форматта жаз мезгілін құрастыру.* ***Сергіту сәті.*** ***Музыкамен.*** ***2 – ші терезені ашу.*** ***Күз туралы бейнефильмді тамашалау.*** *Күзде күн суыта бастайды. Күз мезгілінде жаңбыр жиі жауады. Күзде ағаштардың жапырақтары сарғаяды. Күзде егін піседі. Егінді адамдар жинайды.Күзде барлық жеміс-жидектер піседі, жерге түседі. Жан-жануарлар да қысқа азық жинайды.* ***Дид ойын: «Тиінге саңырауқұлақ сыйлаймыз»*** ***Шарты:*** *Ермексаздан саңырауқұлақ мүсіндеу.* ***3 – ші терезені ашу.*** ***Көктем туралы бейнефильмді тамашалау.*** *– Көктем мезгілінде қандай табиғат құбылысы болады? Көктемде күн жылына бастайды. Қар еріп жылғалардан су ағады. Жыл құстары өз мекендеріне ұшып келе бастайды. Келе сала ұя салып, балапан басып шығарады. Ағаш*	*Дұрыс, тіпті музыка бізді көктемгі көңіл-күйге бөлей алады.* ***Тосын сәт*** *Есіктің арғы жағында дауыс естіледі.* *Ой, балалар, маған солай көрінді, әлде сендер де естідіңдер ме?* ***Педагог есіктен шығып, Қарғаны алып, топқа әкеледі*** *Балалар, қараңдаршы, бізге есіктің арғы жағында айқайлады, бұл не ?* *Балалар: Қарға.* *Балалар Қарға қатты уайымдап жатыр.* *Қарғаны құлағына әкеледі.* *Ол орманға ұшып келгенін және ол жерде әлі аязды және суық екенін айтады, ал қалада көктем келді, ал Қарға бізден орманға көктемді шақыруға көмектесуімізді сұрайды. көмектесеміз бе?* *Қарғаға көмектесу үшін орманға жетуіміз керек, орманға қалай тез жетуге болады?* *Ал мен ұшақ жасап, ұшуды ұсынамын. (Балалар құрсаумен үштіктен тұрады). Біз қарғаны өзімізбен бірге аламыз. Ал орманға көктемді шақыру үшін ол туралы көп білу керекпіз.* *Сонымен біз орманға ұштық.* ***Қызығушылықты ояту.***	*қоныс аударатын құстар келеді, жылы жел соғады. Осы тапсырманы орындап көктемге түсіріп жіберейік.* ***Шығармашылық бұрыш*** ***Дид ойын: «Көктемді безендір»*** ***Топтық жұмыс.*** ***А3 форматқа көктем мезгілін түсіру.*** *Ағып жатқан суды жапсыру.* *Аспан әлемін құрастырып жапсыру.* *Гүлдердің ортасына саусақ арқылы ермексаздан күлте салу* *Ағаштарға мақта таяқшасымен бүршік салу.* *Осы тамаша көріністі Көктемге түсіріп жіберейік.* *Біз көктем жіберген сыйлықты ашайық Қорап ашылмайды.* *Қорап ашылу үшін көктем туралы тақпақ айту керек екен.* *Қане көктем туралы кім тақпақ айтады.* ***Тақпақ. Көктем*** ***Жасыл көктем келеді*** ***Самал беттен өбеді.*** ***Көкте бұлттар көбейсе*** ***Мөлдір тамшы төгеді.*** *Қорапты ашу.* *Ішінен көңілді смайлтер шығару.* *Әр балаға мадақтап таратып беру.*	*Балалар көктем мезгілінің алғашқы күндерінде қандай мерекені тойладық? Қандай мереке келе жатыр? 8-Наурыз аналар мерекесі. Ұлыстың ұлы күні Наурыз мерекесі жаңа жылымыз бар.* ***Суреттермен жұмыс.*** *–Көктемде құстар келеді. Көктемде келетін құстарды қалай атайды? Көктемде келетін құстарды жыл құстары дейді. Жыл құстары: қарлығаш, қараторғай. Құстар – адамға дос. Оларға біз де қамқор болуымызкерек.* ***Дидактикалық ойын: «Жыл құстарын ата, көрсет»*** ***Шарты:*** *Суреттерден жыл құстарын ажыратып көрсету.* ***Көктем өрнегі*** ***Е.Өтетілеу ұлы.*** *Өлең жолдарын оқып, түсіндіру.* *Қар еріді,су ақты,* *Күндер кедлді шуақты.* *Байтақ дала келбеті* *Түкті кілем сияқты.* ***Дид ойын: «Жақсы мен жаман»*** ***Мақсаты:****Жақсы қасиет болса қолдарын шапалақтайды, жаман қасиет болса тыныш*	***Шарты:*** *Әр топқа түсіндіру алдарына үлгісін көрсету.* *1 топ: Ағаштың бейнесін жапсыру* *2 топ: Ұяны қиылған пішіндерден ұя жапсру.* *3 топ: Құстың суретін бояту* ***4-тапсырма*** ***«Тыйым сөздер»*** *Әр топ жарыса тыйым сөздер айтады.* *Балаларды мадақтау.* ***Қорытынды.*** *Әр топты мадақтау.* *Жұлдызшалар тарату.*

	Дид ойын: «Кім тапқыр?» ***Жұмбақтарды шешу*** *Қанаты жоқ, ұшады,* *Аяғы жоқ, жетеді.* *Аузы жоқ, ұлиды* ***(Боран).*** *Арыстан арқырады,* *Орман жарқырады* ***(Найзағай).*** *Қанаты жоқ – ұшады,* *Аяғы жоқ – қашады* ***(Жел).*** *Қыста ғана болады,* *Ұстасаң, қолың тоңады* ***(Қар)*** ***Дид ойын: «Табиғат құбылыстары»*** ***Шарты:*** *Табиғат құбылыстарына анықтама беру. табиғат құбылыстары – әр маусымда болатын табиғи өзгерістер (жаңбыр, қар, жел, боран, найзағай т.б.).* ***Жыл мезгілдері туралы бейнефильмдер тамашалау.*** ***1 – ші терезені ашу.*** *– Балалар, суреттен нені байқадыңдар? Жазда күн ыстық болады. Жаз бойы балалар демалады. Жаз мезгілінде жеміс-жидектер пісе басайды. Жаз мезгілінде айнала жасыл желекке еніп, әртүрлі гүлге толады.*	*Балалар, сендер балабақшаға келгенде бүгінгі таңның қандай екенін байқаған боларсыңдар. Ауасы мөлдір, жеңіл, таза. Күн жарық және жылы. Аспан биік және көкшіл. Осы таңғажайып таңда көңіл-күйлерің қандай? (Жақсы, көңілді және қуанышты).* ***Қызығушылықты ояту.*** *Иә, бүгін шуақты және қуанышты күн. Біздің тобымызда қуаныш неге артқанын білесіңдер ма ?* *Қуаныш жол бойымен жүгірді,* *Қуаныш барлық терезелерді ашты,* *Қуаныш барлық балаларды оятты,* *Қуаныш бізге жылулық берді.* ***Бұл не қылған қуаныш екенін білгілерің келе ма?*** *Біздің қуанышты көңіл-күйімізді қолдау үшін музыкалық шығарманы тыңдайық.* ***«Көктем» музыкасын тыңдау.*** *Сендерге бұл музыка ұнады ма? (балалардың жауаптары) маған да ұнады. Балалар, бұл музыка қай мезгіл туралы деп ойлайсыңдар?* ***Балалар: Көктем туралы.*** ***Неге олай ойлайсыз?*** *Өйткені музыкада тамшылар естіледі, ал көктемде тамшылар болады.*	*Бұл әдемі, қуанышты әуен сияқты.* *Не болды, не болып жатыр екен?* *Әуе шары ұшып келеді* *Сәлемдемеге салынған күн.* *Сәлемдемеде хат бар* *-Балалар, мына әдемі шармен Көктем бізге хабар мен пакет жіберді* ***Хабарламаны оқиды.*** *«Құрметті балалар, мен сендерге өзімнің досым және көмекшім, нәзік көктем Күнін сыйлықтармен жіберемін. Ал менің сыйлықтарымды сіздердің ең еңбекқор және белсенділерің аласыңдар, сәттілік тілеймін!* *Тәрбиеші: Ақыры, қыстан кейін бізге көптен күткен, жылы да, жайма шуақ көктем келді. Сондықтан көктемде мен тек нәзік сөздер айтқым келеді.* ***Дид ойын:«Көктем аты»*** ***Көктем қандай?-шуақты*** ***Көктем –қуанышты*** ***Көктем.....*** *Балалар көктем бізге өте қиын тапсырма жіберіпті. Оны аяқтау үшін көктем мезгілінің қандай белгілерін білесіңдер?* *қар ериді, күн жарқырайды, құстар ұшады, бұлақтар ағады, жануарлардың төлдейді, алғашқы гүлдер гүлдейді, күн ұзарады және түн қысқарады, алғашқы*	***Б.Серікбаев «Көктем келді»*** *-Күн , неге күркірейді?* *-Көктем келді,көктем келді!* *-Жаңбыр, неге сірікірейді?* *-Көктем келді,көктем келді!* *-Бұлақ, неге сылдырлайды?* *-Көктем келді,көктем келді!* *-Құлын, неге құлдырайды?* *-Көктем келді,көктем келді!* *-Гүлдер, неге жайнайды?* *-Көктем келді,көктем келді!-* *Құстар, неге сайрайды?* *-Көктем келді,көктем келді!* *Міне, балалар, көктем келгеніне табиғат та, жануарлар да не істеп жүр?* ***АҚТ технологиясымен жұмыс.*** ***Көктемнің алғашқы айы — Наурыз.*** *Бұл айда күн жылынып, қар еріп,* *жылғалардан су ағады.* *Бұтақтар бүршік жарып, жер көктейді.* *Жаңбыр жауып, күн күркірейді.* *Малдар төлдейді.* *Құстар жылы жақтан ұшып келеді. Күн ұзарып, түн қысқарады.*	***Дид ойын: «Ойлан тап»*** ***Бұл қай кезде болады?*** ***Жұмбақ жасыру*** *Қар еріп , су ағады,* *Сарқырап сайға толады.* *Күн ұзарып жылиды,* *Бұл қай кезде болады? (көктем)* *Әрине, дұрыс айтасыңдар балалар! Қазір көктем мезгілі.* ***Суретпен жұмыс.*** *Көктем мезгілі туралы түсінік беру.* *-Көктемде табиғатта қандай өзгерістер болады?* ***Балаларды топқа бөлу.*** ***1-топ Көктем*** ***2-топ Бәйшешек*** ***3-топ Күн*** ***1-тапсырма.*** ***Дид ойын: «Суреттер сөйлейді»*** ***Шарты:*** *Көктем туралы суретке қарап әңгіме құрастыру.* *Әр топ суретке қарап әңгіме құрайды.* ***2-тапсырма.*** ***Дид ойын: «Даусынан таны»*** *Құстардың даусын аудиодан тыңдап қай құстың даусы екенің айтады.* ***Сергіту сәті*** *Тербеледі ағаштар,* *Алдымнан жел еседі.* *Кіп - кішкентай ағаштар,* *Үлкен болып өседі.* ***3-тапсырма.*** ***Дид ойын: «Шебер қолдар»***

	бұтақтары бүршік жарады. Құрт-құмырсқа, аралар оянады. *– Күн күркіреп, жаңбыр жауады.* ***Дид ойын: «Бүршік жарған ағаштар»*** ***Шарты:*** *Дайын ағаш макетіне жасыл ермексаздан бүршік жапсыру.* ***4 – ші терезені ашу. Қыс туралы бейнефильмді тамашалау.*** *– Ал, қыста қандай құбылыс болады?* *Қыста күн суық болады. Қар жиі жауады. Ағаштардың бұтақтарын қар басып, бұтақтар иіліп тұрады. Айнала аппақ қарға оранады. Боран соғып, үскірік аяз болады. Аюлар апанында ұйқыға жатады. Өзендер мен көлдердің бетіне қалың мұз басады.* *– Қар жауады* ***Дид ойын: «Суретші қыс»*** ***Шарты:*** *Дәстүрден тыс май шаммен сурет салу.* ***Барысы:*** *Ақ қағазға майшаммен сурет салу, үстін көк бояумен бояу.* ***Дид ойын: «Бұл қай кезде болады?»***	*Ағаштардың макеттері, көктемнің белгілері бар суреттер орналастырылған.* ***Мига шабуыл*** ***Дид ойын: «Көктем немесе қыс?»*** *Қараңдар, балалар, біз қандай орманға ұштық?* *Балалар көктемнің белгілерін табады* *Балалар: Көктемгі орман, өйткені қар үйінділері жоқ, бұтақтарда қар еріген жерлер көрінеді, күн нұрын шашады.* *Көктемнің тағы қандай белгілерін білесіңдер?* *Балалар. Мұздар тамшылайды, қар ериді, бүршіктер шығады, күн ұзарады, түн қысқарады.* *Ал енді көктемді шақыратын кез келді.* ***Дид ойын: «Ненің даусы?»*** ***Құстар дыбысының фонограммасы.*** *Балалар, тыңдаңдар, құстар қандай көңілді сайрап жатыр. Көктем бізді естіп, құстардың көңілді сайрауымен орманға келген шығар.* *Балалар, көктемде алғаш келетін құсты атаңдар.* *Құстар неге ұшып келеді?* *Қараңдаршы, балалар, біздің Қарғамыз жалықты. Мен Қарғаға сыйлық жасауды ұсынамын. Үстелге отырайық.*		*отыру.* *1) Көшет отырғызу.* *2) Ағаштарды сындыру.* *3) Құстарға жем шашу.* *4) Құстың ұясын бұзу.* *5) Ағаштарға су құю.* *6) Гүлдерді жұлу.* *7) Құстарға ұя жасау.* ***Балаларды мадақтау.***	

	Шарты: *Бөлмеде жыл мезгілдері бейнеленген орманның макеті тұр. Осы макетте төрт мезгілдің өзіне тән белгілері шатастырылып қойылған. Сол қатені түзеулері керек.* ***Қорытынды.*** *Сұрақ жауап арқылы қорытындылау* *Балаларды мадақтау.*	*Көктем суреттерін салып қарғаны көңілдендірейік.* ***Балаларды топқа бөлу.*** ***1-топ: Ұшып келген құстарға ұя құрастыру.*** ***2-топ: Ұяға құстар жапсыру.*** ***3-Топ: Құстарға жем жасау.*** ***4-топ: Көктем мезгіліндегі ағаштарға бүршік салу.*** *Қарға өте риза болды.* *Рақмет міне орманымызға көктемді әкелдіңдер рақмет сендерге балалар.* *Ал біздің балабақшаға қайтатын кез келді.* *Экипаждан орын алайық. Біз қозғалтқышты іске қосамыз.* *Біз ұштық.* *Міне, біз енді балабақшадамыз.* ***Қортынды.*** *Балалар, қалай ойлайсыңдар, біз Қарғаның көктемді шақыруына көмектестік пе?* *Балалар. Иә.* ***Қазақ тілі*** ***Тақырыбы: Қайдан келдің бауырсақ?*** *«Күннің нұры»* *Шуақ шашқан күн рақмет саған,* *Мейірімді достарым рақмет саған, рақмет саған* ***Мига шабуыл.*** ***Дид ойын: «Кім тапқыр?»*** *Шарты: Жұмбақ жасыру:* *Ұзын мұртты сарылар,* *Қойынында дәні бар. (Бидай)*			

		Бидайдан не жасалады? ***Ой қозғау.*** ***Суретпен жұмыс*** *Адамдар қандай іс пен айналасып жатыр?* *трактор қандай жұмыс атқарып жатыр?* *Жерді не үшін жыртып,тегістеді?* *Егінді немен орамыз балалар.* *Кімдер орады.* *Бала: Егінші орады* *Нан неден шығады?* *Оған қандай еңбектер жасалады.* ***Ой дамыту*** *Ө. Тұрманжановтың «Қайдан келдің, бауырсақ?» өлеңімен таныстыру.* *Өлеңде не туралы айтылды?* *Бауырсақ қайда жатты?* *Қуыршақ не деп сұрады?* *Бауырсақ наубайға қайдан келді?* *Диірменге ше?* *Диқан бидайды қалай өсірді?* *Балалардың жауабы. Нан түрлерімен таныстыру: (таба нан, бауырсақ, лапша, шелпек,* *жайма, тоқаш т.б)* ***Сергіту сәті:*** *Балалар бауырсақтың дастарқанға келу жолын қимыл арқылы көрсетеді.*		

		Жерді жыртамыз, егінді себеміз, *Суарамыз, күтіп баптаймыз.* *Бидай үлкен болып өседі,* *Комбайнмен орамыз,* *Машинамен қамбаға тасимыз,* *Диірменде ун етіп дайындайды.* *Ұннан қамыр илеп, бауырсақ пісіреміз.* ***Дид ойын: «Сыззықпен қос»*** ***Ойын шарты:*** *Суреттерден нанның дастарханға келу ретін сызықпен қосу.*			
Серуенге дайындық	*Еңбегі адал жас өрен - мақсаты: өзіне өзі қызмет көрсетуге тәрбиелеу.* *Серуен кезінде қауіпсіздік ережелерін түсіндіру.*				
	Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киім шкафтарын таза ұстау және жинау	*Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу, қатармен жүруге дағдыландыру.*	*Балалардың киіну реттілігін бақылау, киінгенде түймелерін қадап, аяқ киімінің бауын байлауды , киіміндегі олқылықтарды жөндеуді қадағалау.*	*Серуенге шығу, балаларды біртіндеп киіндіру, киімдерінің дұрыс киілуін қадағалау, қатармен жүруге дағдыландыру.*	*Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу.*
Серуен	***Картотека №7*** *Қараторғайдыбақылау*	***Картотека №8*** *Көктемгі ауа райын бақылау*	***Картотека №9*** *Құстарды бақылау.*	***Картотека №14*** *Ағаштарға бақылау жасау*	***Картотека №19*** *Бұталарды бақылау.*
	Серуен кезінде экологиялық мәдениет қалыптастыру, табиғатқа қамқорлық таныту. ***Қысқы серуен картотекасынан***				
Серуеннен оралу	*«Еңбегі адал жас өрен» - өз-өзіне қызмет жасау.*				
	Киімдерін шешу: *Әр бала өз киімін орнына қоюға үйренеді.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын жақсылап жууын қадағалау.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Жуыну кезінде тыныш болуға тәрбиелеу.* ***Түскі асқа дайындық:***	***Киімдерін шешу:*** *Киімдерін шешіп, бір-бірінің заттарын алмауға үйрету.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын сабындап жууға бағыттау.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Сумен ойнамауды үйрету.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Балаларды асханаға отырғызу.*	***Киімдерін шешу:*** *Балаларды киімдерін ретімен шешуге дағдыландыру.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын жуған соң сүлгісін қолдану.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Жуыну кезінде суды төкпеуді түсіндіру.*	***Киімдерін шешу:*** *Киімдерін бүктеп, шкафқа қоюға үйрету.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын сабындап жуу, сүлгісін таза ұстау.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Сумен ойнамай, тыныштық сақтау.* ***Түскі асқа дайындық:***	***Киімдерін шешу:*** *Әр бала өз киімін шешіп, жинақтап қоюға дағдыланады.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын жақсылап жууды үйрету.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Жуыну кезінде сабынды дұрыс пайдалану.* ***Түскі асқа дайындық:***

	Ас алдында қолдарын жууын тексеру.		***Түскі асқа дайындық:*** *Таза қолмен асханаға бару.*	*Ас алдында қолдарын жууды талап ету.*	*Балаларды асханаға дайындау.*
Түскі ас	*Үнемді тұтыну мақсаты: суды үнемді пайдалану, шашпай жуыну*				
	Әңгіме: *– Дастарқан басында бір-бірімізге сыйластықпен қарағанымыз дұрыс. Әркім өзіне қажеттісін алып, өзгеге де жеткізу – әдептілік.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қолымыздағы шанышқы сияқты құралдарды абайлап қолданамыз. Оларды ойнауға пайдаланбаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Ұқыпты бала әрқашан үнемді болады. Ол суды да, тағамды да ысырап етпейді. Ұқыптылық – жақсы мінездің белгісі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішіп отырғанда арқамызды түзу ұстап отырамыз. Бұл денсаулыққа пайдалы әрі ыңғайсыз жағдайдың алдын алады.*	***Әңгіме:*** *– Бір түйір дәннің артында көп еңбек бар. Асты төкпей, үстелді былғамай, таза ұстау – мәдениеттің көрінісі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішкен кезде орыннан тұрып жүгірмейміз. Қолымыздағы ыдыс сынуы немесе төгілуі мүмкін.*	***Әңгіме:*** *– Суды дұрыс пайдаланған адам табиғатты қорғайды. Жуынғанда немесе ыдыс жуғанда суды ағызып қоймай, тек қажетіне қолдануымыз керек.* ***Қауіпсіздік:*** *– Су ішкенде асықпай жұтамыз, күліп сөйлеп ішпейміз. Бұл – қауіпсіздіктің бір шарты.*	***Әңгіме:*** *– Балалар, ас ішкенде көзіміз тойып, көп алып қоюға болмайды. Өзімізге қажет мөлшерді ғана алып, тауысып жеген дұрыс. Бұл – үнемділіктің белгісі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ыдысты үстел үстінде ұстап, абайлап пайдаланамыз. Қолды сермеп сөйлемейміз, өйткені ыстық ас төгіліп кетуі мүмкін.*
Күндізгі ұйқы	*Белгілі жүйелікте киімдерін шешуді, киімдерін ұқыпты орындыққа іліп қоюды пысықтау.*	*Өз төсек орындарын дайындап жатуды дағдыландыру.*	*Балалардың тыныш ұйықтауына жағымды жағдай жасау*	*Ұйқыға дайындық кезінде қауіпсіздік ережелерін ескерту. Өз төсегін ашып жатуға кеңес беру.*	*Белгілі жүйелікте киімдерін шешуді, киімдерін ұқыпты орындыққа іліп қоюды пысықтау*
Ұйқыдан біртіндеп ояту, сауықтыру шаралары	***Жаттығу кешені №6*** *Балалар тұрайық Көзімізді ашайық Қолымызды созып Шынығып бір алайық.*	***Жаттығу кешені №7*** *Балапандар тұрайық Көзімізді ашайық Жан-жаққа біз қарайық Бір күлімдеп алайық.*	***Жаттығу кешені №8*** *Ұйқыдан біз тұрамыз Көзімізді ашамыз Жан-жағымызға қарайық Төсектен біз тарайық*	***Жаттығу кешені №9*** *Ұйқыдан біз тұрайық Көзімізді ашайық Анда- мында созылып Тарқасайық, тұрайық*	***Жаттығу кешені №10*** *Көзімізді ашайық Аунап, қунап алайық , Самал жел бізге желпісін, Ұйқымызды ашайық*
	Қауіпсіздік ережесі – ұйқыдан тұру кезінде қауіпсіздік шараларын түсіндіру. «Еңбегі адал жас орен» - ұйқыдан тұрып киіну өз-өзіне қызмет етуге тәрбиелеу. ***Ұйқы ашар жаттығу картотекасынан***				
Бесін ас	*Үнемді тұтыну мақсаты: суды үнемді пайдаланып, жуыну ережелерін түсіндіру.*				
	Әңгіме: *– Тамақ ішіп болған соң «Рахмет» айту – үлкенге құрмет, кішіге өнеге. Алғыс айту – әдептің көрінісі.*	***Әңгіме:*** *– Асты ысырап етпей, аздап алып, тауысып жеу – жақсы әдет. Артық қалған тамақ төгілсе, ол – еңбекті бағаламау болып саналады.*	***Әңгіме:*** *– Әдепті бала дастарқан басында тәртіп сақтайды, тамақты тыныш ішеді. Тамақ үстінде ойнамай, қасындағы адамдарға*	***Әңгіме:*** *– Тамақ ішкенде дұрыс отырып, тәртіп сақтайық. Үстелде қисайып отырсақ, ыдысты төгіп алуымыз*	***Әңгіме:*** *– Әр тағам – еңбектің жемісі. Артық алып қалдырмай, тауысып жеу – еңбекті бағалау. Асқа құрметпен қараған бала –*

	Қауіпсіздік: *– Ас үстінде шуламаймыз, қасымыздағы адамдарға бөгет жасамаймыз. Үндемей отырып ас ішсек, барлығына ыңғайлы болады.*	***Қауіпсіздік:*** *– Тамақты асығып жұтпаймыз, жақсылап шайнаймыз. Бұл – ас қорытуға пайдалы әрі қауіпсіздік ережесі*	*құрметпен қарайды.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қолымыздағы қасық пен шанышқыны дұрыс ұстаймыз. Оларды сермеп, бір-бірімізге бағыттамаймыз.*	*мүмкін.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас үстінде қатты дауыстап сөйлемейміз. Бұл – өзімізге де, қасымыздағы балаларға да қауіпсіз.*	*тәрбиелі бала.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішкенде орыннан тұрып кетпейміз, ойнап жүгірмейміз. Бұл – жарақаттың алдын алады.*
Балалардың дербес іс-әрекеті (қимылдық, ұлттық, сюжетті-рөлдік, үстел үсті-баспа және басқа ойындар), бейнелеу іс-әрекеті, кітап қарау және басқалары)	***Дид ойын: «Сипап сезу»*** ***Шарты:*** *Сипап сезу арқылы заттың санын анықтау» (балалардың көздерін байлап, қолдарымен сипау арқылы санын анықтау)* ***Дид ойын: «Заттарды салыстыр»*** *Шарты: Суреттен ұзын- қысқа, көп- аз, биік- аласа, алыс-жақын, үлкен-кішкентай, астында-үстінде, жоғары- төмен ұғымдарын салыстыру* ***Суретпен жұмыс*** ***Дид ойын: «Көше бойындағы жолдарды ата»*** *Шарты: Жіңішке , жалпақ жол туралы түсінік беру.*	***Дид ойын: «Топтастыр»*** *Қалың кітаптарды қызыл сөреге, ал жұқа кітаптарды сары сөреге қоямыз.* *Қалың жұқа туралы түсінік беру.* ***Дид ойын. «Көпір саламыз»*** ***Шарты:*** *Балалар таяқшалардан көпір жасайды Балалар, мына таяқшалардың қандай (жуан, жіңішке)?* 	***Дид ойын:«Салыстыр»*** *Тақтадағы заттарды көлеміне қарай (үлкен, кіші) салыстыру* ***Дид ойын: «Ретімен қою»*** *Шарты: сөреге 2 аю, ал жоғарғы сөреге 3 қоян қою.* ***Ашық сұрақ*** *«Аю қанша? Қоян нешеу? Қайсысы көп (аз): аю ма, әлде қоян ба? 2аз ба, әлде 3 аз ба? Олардың санын тең болуы үшін не істеу керек?»* ***Дид ойын: «Кім тапқыр?»*** ***Шарты:*** *.Балалардың заттарды көрсетіп салыстыру, үстінде, астында деген түсініктерін дамыту*	***Дид ойын:«Көп ,аз»*** *Шарты:Таратылған қарандаштар,ойыншық-тарды,орындықтарды топтастыру* ***Дид ойын: «Шарлар ұшып жүр»*** *Балалар, бізге құыршақтар шарлар сыйлап жатыр, бірақ та оларда жіптері жоқ, біз оларға «ұзын - қысқа» жіптерін түсіне сай тауып берейік.*	***Дид ойын: «Оң мен солды ажырат»*** *Оң мен сол қолдарын айыру керек. Көкеніс пен жеміс осылардың қайсысы оң мен сол қолда екенін табу керек. Мадақтау.* ***Шығармашылық жұмыс.*** ***Дид ойын: «Машинаның жолдары»*** ***I-топ:Шаршы тобына*** *Тар жолда келе жатқан машинаны қызылмен бояу* ***II-топ:Тіктөртбұрыш тобына*** *Кең жолда келе жатқан машинаны көк түспен бояу. Әр топ машинаны санау, түстерін атау.*

Балалармен жеке жұмыс	***Тақырыбы: «Жақсы тілектер»*** ***Мақсаты:*** *Позитивті ойлау қалыптастыру.* ***Шарты:*** *Бала тәрбиешіге немесе қуыршаққа тілек айтады («Саған денсаулық тілеймін»).*	***Тақырыбы: «Тыныштық орманы»*** ***Мақсаты:*** *Релаксация, тыныштандыру.* ***Шарты:*** *Бала көзін жұмып, тәрбиешінің әңгімесін тыңдайды: «Сен орманда жүрсің, құстар сайрап тұр...».*	***Тақырыбы: «Сиқырлы қимылдар»*** ***Мақсаты:*** *Есте сақтау мен еліктеу қабілетін дамыту.* ***Шарты:*** *Тәрбиеші үш қимылды көрсетеді (шапалақтау, қол көтеру, секіру). Бала ретімен қайталайды.*	***Тақырыбы: «Жақсы іс себеті»*** ***Мақсаты:*** *Ізгілікке тәрбиелеу.* ***Шарты:*** *Себетке қағазға жазылған жақсы істер салынады («Көмектесу», «Ойыншықты жинау»). Бала біреуін алып, айтып береді.*	***Тақырыбы: «Көңіл-күй қимылдары»*** ***Мақсаты:*** *Эмоцияны қимылмен жеткізу.* ***Шарты:*** *Тәрбиеші: «Қуанышты бала қалай жүреді?», «Ренжіген бала қалай жүреді?» дейді. Бала қимылмен көрсетеді.*
	Коммуникативтік дағдыларды дамыту				
Серуенге дайындық	*«Еңбегі адал жас өрен»-өз-өзіне қызметететуге тәрбиелеу.* *Серуен кезінде қауіпсіздік ережелерін түсіндіру.*				
	Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру.	*Серуенге шығу. Балалардың киіну реттілігін бақылау, киінгенде түймелерін қадап, аяқ киімінің бауын байлауды , киіміндегі олқылықтарды жөндеуді қадағалау. Киім шкафтарын таза ұстау және жинау*	*Серуенге шығу, балаларды біртіндеп киіндіру, киімдерінің дұрыс киілуін қадағалау, қатармен жүруге дағдыландыру.*	*Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу.*	*Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары.* *Киім шкафтарын таза ұстау және жинау*
Серуен	***Картотека №7*** *Қараторғайдыбақылау*	***Картотека №8*** *Көктемгі ауа райын бақылау*	***Картотека №9*** *Құстарды бақылау.*	***Картотека №14*** *Ағаштарға бақылау жасау*	***Картотека №19*** *Бұталарды бақылау.*
	Серуен кезінде экологиялық мәдениет қалыптастыру, табиғатқа қамқорлық таныту. ***Таңғы серуенді бекіту.***				
Балалардың үйге қайтуы	*Өнегелі-15 минут. Қауіпсіздік ережесі - ата-анамен бала өмірінің қауіпсіздігі туралы әңгіме жүргізу.*				
	Бүгін балалар «Жыл мезгілдері» суреттерін қарап, айырмашылықтарын атады. *Ойлауын дамытуға тырысты.* *Үйде суреттерді пайдаланып, «Қай мезгіл?» ойынын ойнаңыз.*	*Бүгін балалар әртүрлі жануарлардың іздерін салыстырды.* *Қызығушылық танытып, зерттеуге талпынды.* *Үйде жануарлардың ізін қағазға салып көрсетуге болады.*	*Бүгін балалар ән тыңдап, шапалақпен ырғақ соқты.* *Музыкалық есту қабілетін дамытты.* *Үйде қарапайым ырғақ ойынын ойнаңыз.*	*Бүгін балалар «Жасырынған затты тап» ойынын ойнады.* *Зейінін дамытты.* *Үйде ойыншық жасырып, «қайда?» деп сұраңыз.*	*Бүгін балалар қимылды жаттығулар жасады (еңбектеу, секіру).* *Қозғалыс белсенділігін көрсетті.* *Үйде бірге шағын жаттығулар жасаңыз.*

Тасқілді

Тәрбиелеу-білім беру процесінің циклограммасы

Топ: Орта топ
Балалардың жасы: 3 жас
Қандай кезеңге жасалды: 02.03 – 06.03.2026ж

Күн тәртібінің үлгісі	Дүйсенбі	Сейсенбі	Сәрсенбі	Бейсенбі	Жұма
Балаларды қабылдау	*Күй күмбірі – баланы ұлттық өнермен қарсы алу, рухани байлыққа жетелеу.*	*Күй күмбірі – баланы қазақтың ұлттық өнерімен қарсы алу, ұлттық рухты сезінуге баулу.*	*Күй тыңдату арқылы балалардың көңіл-күйін көтеріп, қабылдау сәтін әсерлі әрі тәрбиелік мағынаға толтыру*	*Қазақтың күй өнері – адалдық пен еңбеккорлықтың, елге деген сүйіспеншіліктің белгісі екенін бала бойына сіңіру.*	*Күй күмбірі – баланы ұлттық құндылыққа жақындатып, өзінің қазақы болмысын мақтан тұтуға тәрбиелеу.*
	Баланы есік алдында күлімсіреп қарсы алу, атымен атап амандасу. Ата-анасынан баланың түнгі ұйқысы мен таңғы көңіл-күйі жайлы сұрау. Киімін шешуге, аяқ киімін ауыстыруға бағыт беру.	*Демалыс күндері қалай өткенін сұрау арқылы көңіл-күйін байқау; Киімдерін шешуге, аяқ киімін ауыстыруға көмектесу, мәдени-гигиеналық дағдыларды еске салу; Психологпен бірлесіп, эмоциялық бейімделуі қиын балалармен жеке жұмыс жүргізу.*	*Балаларды жылы шыраймен қарсы алу, есімдерін атап, амандасу; Дене қызуын электронды термометрмен өлшеп, денсаулығын бақылау; Қажет жағдайда медбикемен бірлесе отырып қосымша тексеру жүргізу;*	*Баланы күлімсіреп қарсы алу, сенімді атмосфера қалыптастыру; Денсаулығын тексеру: дене қызуы, көз-құлақ жағдайын сырттай бақылау; Қол жуу, киім шешу, шкафқа орналастыруды өзі орындауына бағыт беру;*	*Баланың мінез-құлқы мен көңіл-күйіндегі өзгерістерге назар аудару; Ата-анадан кешегі жағдайы туралы қысқаша сұрау (мазасыздық, ұйқы, тәбет); Қажет болса, психологтың бақылауына жіберу немесе кеңес алу.*
Ата-аналармен немесе баланың басқа заңды өкілдерімен әңгімелесу, кеңес беру	*Өнегелі 15 минут – ата-анаға бала денсаулығы туралы кеңес беру.*				
	Әңгіме: *Жаттығулар – баланың денесін шынықтырып, қимыл-қозғалысын жетілдіреді.* ***Кеңес:*** *Балаңызға таңертең жеңіл жаттығуларды күнделікті жасауға үйретіңіз.*	***Әңгіме:*** *Қимыл-қозғалыс ойындары баланың ептілігін, шапшаңдығын дамытады.* ***Кеңес:*** *«Секіртпе секіру», «Доп ойнау» сияқты қарапайым ойындарды балаңызға үйретіңіз.*	***Әңгіме:*** *Жаттығулар – баланы төзімділікке, шыдамдылыққа тәрбиелейді.* ***Кеңес:*** *Балаңызға күн сайын 5–10 минут жаттығу жасауға үйретіңіз.*	***Әңгіме:*** *Қозғалыс белсенділігі – бойдың дұрыс өсуіне және дене сымбатына әсер етеді.* ***Кеңес:*** *Балаңызға ашық ауада қимылды ойындар ойнауды үйретіңіз.*	***Әңгіме:*** *Спорт пен қимыл-қозғалыс – баланың көңіл-күйін көтеріп, сергек болуына көмектеседі.* ***Кеңес:*** *Балаңызға отбасымен бірге спорттық ойындарға қатысуды үйретіңіз.*
Балалардың іс-әрекеті (ойын, танымдық, коммуникатив тік, шығарма	***Картотека № 2*** ***Дид ойын: «Жапырақты ажырат»*** *Мақсаты:*	***Картотека № 4*** ***Дид ойын: «Затты сипаттау»*** ***Мақсаты:*** *Заттарды көріп сипаттау арқылы өз ойын*	***Картотека № 7*** ***Дид ойын: «Табиғат құбылыстарын ата»*** *Мақсаты: табиғат Құбылыстарын ажырата*	***Картотека № 9*** ***Дид ойын: «Бұл қандай құс?»*** *Мақсаты: белгілі бір ерекшеліктеріне қарай*	***Картотека № 21*** ***Дид ойын: «Балық аулау»*** ***Мақсаты:*** *сұрақтарға жауап бергізе отырып, логикалық қабілетін дамиды.*

шылық, эксперименталдық, еңбек, қимыл, бейнелеу, дербес және басқалары)	*Ұқсас белгісіне қарай жапырақтарды таба біледі.*	*айта алады.*	*алады.*	*құстардың суреттеуді, оларды ажырата біледі.*	
	Танымдық және зияткерлік дағдыларды дамыту картотекасынан				
Ертеңгілік жаттығу	*Наурыз айының 1-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Наурыз айының 1-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Наурыз айының 1-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Наурыз айының 1-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Наурыз айының 1- аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*
	Жалпы даму жаттығуларын дұрыс жасай отырып, баланың қимыл-қозғалысын шыңдау. *Жаттығу кешені қосымша тіркелген*				
Таңғы ас	*Үнемді тұтыну - Суды, тамақты үнемді тұтыну жолдарын түсіндіру. Қауіпсіздік ережесін ескерту*				
	Әңгіме: *– Дастарқан басында бір-бірімізге сыйластықпен қарағанымыз дұрыс. Әркім өзіне қажеттісін алып, өзгеге де жеткізу – әдептілік.* ***Қауіпсіздік ескерту:*** *– Қолымыздағы шанышқы сияқты құралдарды абайлап қолданамыз. Оларды ойнауға пайдаланбаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Балалар, біз жейтін нан, ботқа, сүт – бәрі үлкендердің еңбегімен келеді. Тамақты төкпей, үстелге шашпай, жейтін мөлшерімізді ғана алайық. Артық алсақ, ысырап болады.* ***Қауіпсіздік ескерту:*** *– Тамақтану кезінде асықпай шайнайық, ауыз толтырып сөйлемейік – тұншығып қалу қаупі бар.*	***Әңгіме:*** *– Таңғы ас алдында міндетті түрде қол жуамыз. Суды ағызып қоймаймыз, керегінше ғана қолданамыз. Ыдысты да таза ұстаймыз. Тамақ ішерде қасыққа мөлшерлеп салайық.* ***Қауіпсіздік ескерту:*** *– Ыдысты сындырмау үшін ұқыппен ұстау керек, сынған ыдыс қауіпті.*	***Әңгіме:*** *– Асқа құрмет – адамның тәрбие белгісі. Тамақ ішіп отырған кезде ойнамаймыз, таласпаймыз, бір-бірімізге кедергі жасамаймыз. Әрбір түйір нан – еңбектің жемісі.* ***Қауіпсіздік ескерту:*** *– Қасықты ауызға қатты салмайық, бір-бірімізге шанышқы, пышақ жақындатпаймыз.*	***Түсіндіру:*** *– Балалар, біз жейтін әр тағам – үлкендердің маңдай терімен келген еңбек. Сондықтан табақтағы тамақты төкпей, шашпай жеу керек. Қажет мөлшерде ғана алып, артық тамақ қалдырмау – үнемділіктің белгісі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Тамақтанып отырып жүгірмейміз, асықпай шайнаймыз – тұншығып қалуымыз мүмкін.*
Ұйымдастырылған іс-әрекетті өткізуге дайындық (бұдан әрі – ҰІӘ)	*«Балалар кітапханасы»-жобасы аясында, тілдік мәдениетті дамыту.*				
	«Еңбегі адал жас өрен» жобасы ***Ойын: «Қайсысы еңбек?»*** *Тәрбиеші: «Мен қазір іс-әрекеттерді айтамын, сендер оның еңбек пе, әлде ойын ба екенін айтасыңдар:* *– Үй жинау (еңбек),* *– Доп тебу (ойын),*	*«Ұшқыр ой алаңы» жобасы* ***Ойын: «Жалғастыр»*** *Тәрбиеші: «Мен сөз бастаймын, сендер жалғастырасыңдар».* *– «Күн шықты, ал біз ...» (балалар: «ойнаймыз», «қуаныштымыз»).* *– «Білімді болсаң, сен ...» (балалар: «ақылды боласың»).*	*«Смарт бала» жобасы* ***Ойын: «Дұрыс-бұрыс»*** *Тәрбиеші: «Мен бір сөйлем айтамын, егер дұрыс болса – қол соғамыз, қате болса – тыныш тұрамыз».* *Мысалы:* *– «Кітап – білім бұлағы» (қол соғады).* *– «Суды ішпейміз» (тыныш*	*«Балалар кітапханасы» жобасы* ***Ойын: «Сиқырлы кітап»*** *Тәрбиеші үлкен әдемі кітап ұстап, «Бұл сиқырлы кітап. Қане, ашып қалсақ, одан кім шығады екен?» – дейді. Кітаптың ішінен дайын суреттерді көрсетеді. Балалар: «Бұл Қызыл*	*«Еңбегі адал жас өрен» жобасы* ***Ойын: «Еңбек – қуаныш»*** *Тәрбиеші: «Қане, біз кішкентай еңбекқормыз. Қолымызбен гүл егіп көрейік (қимыл жасайды), оны суарайық, күтейік. Ал енді ол гүл жайнап өсті!» Балалар гүлдің иісін сезгендей*

	– Гүл егу (еңбек), – Қуыршақпен ойнау (ойын).» **Мағынасы:** балаларды еңбекті ажырата білуге үйрету	– «Досыңа көмектессең, ол ...» (балалар: «қуанады») **Мағынасы: баланың қиялын, ойлауын дамыту**	тұрады). **Мағынасы: баланың ойлау қабілетін дамыту, білімділікке тәрбиелеу.**	телпек!», «Бұл Бауырсақ!» деп жауап береді. **Мағынасы: балалардың қызығушылығын арттыру, кітапқа деген сүйіспеншілікті қалыптастыру.**	қимылдат: «Еңбек қуаныш әкеледі!» – дейді. **Мағынасы: адал еңбекке, еңбектің қадірін білуге үйрету.**
Кестеге сәйкес ҰІӘ	«Қамқор» жобасы бағытында - экологиялық мәдениетті қалыптастыру бағытында кіріктірілген ұіә.				
	Тақырыбы: Анама бәрін арнаймын **Осы кезде педагогтің телефоны шырылдап,** педагог балаларға анасы хабарласып жатқанын айтып, тұтқаны алады. - Сәлеметсіз бе, анашым, халыңыз қалай? - Мен сізді қатты сағындым, жақын күндерде барып қалармын. - Бетіңізден сүйдім, сау болыңыз. **Ой қозғау.** - Балалар, сендердің аналарың қазір қастарыңда, ал сендер үлкен болып өскенде, оқу, білім, өнер қуып жан-жаққа кетесіңдер, сол кезде аналарыңмен жиі хабарласып тұруды ұмытпаңдар. Мен қазір анамды қатты сағынып жүрмін. Ол кісі ең мейірімді, ең сұлу, ең еңбекқор адам. Мен анамды қатты жақсы көремін. Ал сендер аналарыңды	**Қызығушылықты ояту.** **Өлең оқу.** Көктем келді шуақты, Балаларды қуантты. Алақай-ау, алақай! Құстар сайрап, бақтар жайнап, гүл атты. Дала гүлге толыпты, Аққу көлге қоныпты. Алақай-ау, алақай! Көктем қандай, көктем қандай көрікті! **Ой қозғау** **Сұрақтар қою** -Өлеңде қай жыл мезгілі туралы айтылған? -Оны қандай белгілері арқылы білдіңдер? **Ой дамыту.** Балаларды терезе алдына шақырып, даладағы өзгерістер туралы әңгімелеулерін сұрайды. Табиғаттағы өзгерістер туралы толықтыру. Балаларға сұрақтар қою. - Көктемде табиғатта қандай өзгерістер болады? - Көктем мезгілінде неше ай бар? Атап беріңдер? Қазір қандай ай? - Көктем мезгілінде қандай	**Ой шақыру** **Дид ойын: «Ойлан тап»** **Жұмбақ жасыру.** Ақ қар еріп, су көбейіп, Сай–салаға толады. Ағаш басы бүршік шашып, Гүл, бәйшешек толады. Бөбектерім, айтыңдаршы. Бұл қай кезде болады? – деп ойлайсыңдар. Мағынасын түсіндіру. – Неге көктем мезгілі деп ойлаймыз? – Көктем мезгілінің қыс мезгілінен қандай ерекшелігі бар? **Бақылау.** -Далаға қарайық не көріп тұрсыңдар? -Қар бар ма? - Көктемде ағашта нелер пайда болады? 	**Ой қозғау.** **Балалар қазір қандай мезгіл?** **Көктем** Көктем мезгілінде орман қандай болып жатқан коруге саяхатқа барғыларың келе ма? Саяхатқа немен бару керек екенін білу үшін, мына пішіндерден поезд құрастырып алайық. **Дид ойын: «Көңілді поезд»** **Шарты:** Пішіндерден поезд құрастыру. Әр түрлі түстер арқылы вагондарға (орындыққа) міну **Саяхат тәртібі.** Өзін ұстау ережелері -Ағаштардың бұтақтарын сындырма; -Гүлдерді жұлма; -Саңырауқұлақтарды баспа; - От жақпа; -Орманға жалғыз баруға болмайды. -Жүгіруге болмайды. -Асығуға болмайды. **Бану әуен ойнайды.**	**Қызығушылықты ояту.** Балалар ертегі орманына саяхатқа барғыларың келе ме? Орманда біздің досымыз қоян көмек сұрап хабар жіберді, оны тыңдайық? **Қоян: Сәлем балалар маған сендердің көмектерің керек болып тұр: менің көжектеріме киім-кешек қажет. Өтінемін соған көмектесіңіз!** Тәрбиеші: Ал, балалар, досымызға көмектесеміз бе? Тәрбиеші: Қазір біз ертегі орманына барамыз, көптеген орман тұрғындарын кездестіреміз. Тәрбиеші: Олай болса кеттік. Жаттығу «Кішкентай аяқ, жол бойымен жүр» Балалар сенсорлық жолмен жүреді. Олар шыршаның жанына тоқтайды. Балалар, ал шыршаның астында не отыр? Дұрыс, кірпі. Біз шыршаның астынан кірпілерді шығарып, үстелге қоямыз. Балалар, маған кірпінің құлағы, мұрны, көзі қайда

	жақсы көресіңдер ме? - Не үшін жақсы көресіңдер? - Ол қандай адам? - Сендердің қандай істеріңе қатты ренжиді? - Ал қандай істеріңе керісінше қатты қуанады? - Сен анаңды жиі қуантасың ба? - Үй шаруасында аналарыңа қандай көмек бересіңдер? (Балалар өз аналары туралы әңгімелеп айтып береді.) **Дид ойын: «Анама арналған гүл»** **Шарты:** Дайын салынған гүлді өздеріне ұнаған түспен бояу. **Ой дамыту.** **1-тапсырма.** **Дид ойын: «Көмекші»** **Шарты:** Үй шаруасында анаңа қандай көмек көрсетесің? Суреттерден белгілеп көрсет және айтып бер. **Дид ойын:** **«Дастарханды әсемде»** **Шарты:** Дастарханға керек заттарды жапсыру. **Дид ойын: «Мен де!»** Шарты: Педагог айтқан іске келіссе, балалар «Мен де!» – деп қосылып айтып отыру керек, ал	құстар ұшып келді? (тырналар, қарлығаштар, қарғалар, сары шымшық) -Көктем мезгілінде қандай алғашқы гүлдер шығады? (бәйшешек,қызғалдақ) - Көктемде қандай жұмыстар жасалады? (Көктемде ауланы, көшелерді тазартады, ағаштардың түбінің топырағын қопсытады, ағаштарды әктейді, құстарға ұя жасайды, ағаштар егеді) - Наурыз айында қандай мерекелерді атап өттік? **Слайд. Көктем мезгілі.** - Балалар осы суретімізге ат қояйықшы, қандай ат қойғыларың келеді? **Дид ойын: «Жер, су, ауа»** «Жер» десе, допты қағып алған бала бір үй жануарын немесе жабайы аңның аты айтады.. «Ауа» дегенде бір құс айтылуы тиіс. Ал «Су» дегенде суда жүзетін құстың, көліктің атын айтуы керек. **Бақылау .** Даладан ағаш бұтақтарын алып келгенін көрсету. Балаларға мұқият қарауға ұсыныс тастау. Бұтақтарда	 **Сергіту сәті:** Тербеледі ағаштар, Алдымнан жел еседі. Кіп-кішкентай ағаштар, Үп-үлкен боп өседі. Балаларды топқа бөлу **Топқа бөлу.** **1-Топ.** Кляксография әдісі арқылы сурет салады. **2-Топ.** Ағаштарға бүршік жапсырады. Балалардың жұмыстарын бақылау. Жеке көмек көрсету. **Дид ойын «Біздің көрме»** Көрме ұйымдастыру Балалардың жұмысын қорытындылау. **Тақпақ** Бүршік шашып, жапырақ ашып, Даланы гүлдер басады. Сұлу **көктем** есігін ашып, Шуағын бізге шашады **Балаларды мадақтау.** **Денешынықтыру** **Кіріспе бөлім. Амандасу.** **Ойын гимнастикасы** Алақанды ашайық, Шапалақты соғайық. Шап-шап-шапалақ, Шап-шап-шапалақ. Кәне, маған қара,	**Орманға да келдік** балар жан –жаққа назар аударайықшы табиғат қандай керемет, қазір көктем мезгілі. Балалар, қарандаршы мынау кірпінің ізі ғой. Балалар, қарандаршы мына жерде суреттер жатыр, сірә кірпі мына суреттерді бізге тығып кеткен болар. **Ой дамыту** **Суретпен жұмыс.** Тәрбиеші суреттерді тақтаға іліп әңгімелейді. **Сергіту сәті:** Тербеледі ағаштар, Алдымнан жел еседі. Кіп-кішкентай ағаштар, Биік болып өседі. **Ой дамыту.** - Балалар, бүгін біз табиғат туралы әңгімелесеміз. Бізді қоршаған орта: жан-жануарлар мен өсімдіктер. Жер мен Ай, Күн, алыстағы жұлдыздар – осылардың барлығы табиғат деген ұғымды білдіреді. Табиғат тірі табиғат және өлі табиғат болып екіге бөлінеді **Дид ойын: «Жалғасын тап»** Жансыз табиғат - .... Жанды табиғат - .... Жанды табиғат жансыз табиғатсыз .... (тіршілік	екенін көрсетіңдерші? Дұрыс! Бірақ біздің кірпі асығыстық танытқаны сонша, ол барлық инелерін жоғалтып алды. Кірпіге оларды табуға көмектесейік. **Дид ойын: «Кірпінің тікенектері»** Балалар себеттен қыстырғыштарды алып кірпіге қыстырады. Тәрбиеші: Ой, кірпі қандай тікенді болып кеткен! (кірпіні жаңа инелерін сипайды) Біз кірпіге инелерді табуға көмектестік, ол бізге қояндарға орамжапырақ берді. **«Рахмет» деп, саяхатымызды жалғастырайық.** **Тәрбиеші:** қарандаршы, гүлді шалғын алда, ал оның үстінде тағы нелер бар? Балалар: бұлар қоңыздар. Оларға біздің көмегіміз керек. Қоңыздар әдемі жерлерінен айырылып, ұша алмайды. Біз оларға көмектесуіміз керек. **«Қоңыздар» жаттығуы.** Балалар пластмасса бөтелкелерден тығындарды, қоңыздың артқы жағындағы дақтарды айналдырады және бұрады. Түсті бекіту үшін түрлі түсті тығындарды сәйкес түсті қоңыздарға бұрандамен бекітеді. Тәрбиеші: қандай қоңыздар көлемі бойынша ашық жерге ұшып келді? Балалар: үлкен және

	келіспесе, «Жоқ» – деп наразылықтарын білдіруі қажет. П: Мен анамды жақсы көрем! Б: Мен де! П: Мен анама көмектесемін! Б: Мен де! П: Жұмыстан келгенде қарсы аламын. Б: Мен де! П: Ойыншығымды шашып тастаймын. Б: Жоқ! П: Киімімді жинап қоямын. Б: Мен де! П: Ыдыстарды жуып қоямын. Б: Мен де! П: Ініме мен қарамаймын, оны жылатамын. Б: Жоқ! Педагог осы тектес сөздерді тез-тез айтып, балаларды шатастыруға тырысады, балалар барынша мұқият болып, анасын ренжітетін іске келіспейді. **2-тапсырма.** **Анаң сені қалай еркелетеді?** Еркелеткенде неге теңейді, суреттердің ішінен тауып белгіле және	бүршіктер пайда болғанын және даладағы ағаштардың да бұтақтарында осындай бүршіктер тұрғанын айту. Бұтақтарды ыдысқа салып, оған су құйып күнделікті осы күннен бастап бұтақтарды бақылайтындарын айтады. **Шығармашылық бұрыш** **Дид ойын: «Көктем көрнісі»** **Шарты.** Көктем көрнісін бейнелеу. Балаларды топқа бөлу. **1-топ:** Көктем гүлдерін құрастыру. **2-топ:** Дайын көктемгі ағашқа саусақ арқылы бүршік салу. **3- топ:** Құстарға ұя жапсыру. **4-топ:** Ұяға жем мүсіндеу. Әр топ өз жұмысына сөйлем құрау. Мыс: Көктемде құстар ұшып келеді, мен оған қамқорлық жасаймын, сол үшін ұя жасадым. Көктемде ағаштар бүршік жарады, бүршіктен жапырақтар шығады. **Қорытынды.** Балаларды мадақтау. **Қазақ тілі** **Тақырыбы: Шуақты көктем** **Қызығушылықтарын ояту. АҚТ технологиясымен жұмыс. Аудио дыбыс.** Үнтаспадан құстардың сайраған дауысы, судың	Бәрін бірдей қайтала. Бір-екі-үш, бір-екі-үш, Бәрін бірдей қайтала (барлық қимылды). Оң аяқ, сол аяқ, Қаз-қаз бастық біз аздап Топ-топ-топ, топ-топ-топ. Кәне қол, кәне аяқ? Ойнайықшы біз аздап **Негізгі бөлім** **Жалпы даму жаттығулары Таяқшамен** **Б.қ.: «Мысық оянды »** **1.** Аяқтары алшақ қойылған, таяқшаны екі шетінен ұстап, жоғарыға, оңға, солға қарай созылып керілу. әр керілген сайын «м-я-у» деп айту. /5 рет қайталау./ **Б. қ.: «Кілем қағу»** **2.** Аяқтары алшақ қойылған, таяқша төменде қолдарымен ұстау. Таяқшаны жоғарыға көтеріп созу, «кілем қағу» соғу қимылын жасау «тук-тук-тук»- деп айту. /5 рет қайталау/ **Б.қ.: «Шалтай-балтай»** **3.** Аяқты алшақ қоямыз, таяқша төменде қолдарымен ұстау, оңға, солға бұрылу. / 5рет қай/ **Б.қ.: «Дәл тигіз»** **4.** Аяқтары алшақ қойылған, таяқшаны кеуденің тұсында. Бүгілген оң аяқты көтеру, тізені таяқшаға тигізу. Арқаны түзу ұстау. Сол жақпен дәл	ете алмайды) Балалар, бәріміз топқа қайтатын кез келді. Бір, екі, үш, төрт, бес, Аяқты басамыз тез тез... **Дид ойын: «Экологиялық бағдаршам»** **Шарты:** Экологиялық жүйені бұзбау керек, яғни тыйым салатын белгілер, ұяларды, құмырсқаның илеуін бұзуға, өрмекшінің торын бұзбауға, жәндіктерді аулауға тыйм салынғанын суреттерден айырып жинау. **Дид ойын: «Ормандағы қанқызы»** **Сурет салудың әдіс тәсілдерін көрсету,түсіндіру.** **Балаларды топқа бөлу.** **1-топ қанқызының суретін салу.** Жұмыс ретімен таныстыру: -Денесін дөңгелек немесе жарты дөңгелек қылып саламыз. -Басын дөңгелектеп саламыз. -Басынан көз,мұрын,ауыз, мұртшаларының орнын белгілейміз. Үстіне саусақпен қара нүктелерін саламыз. **2-топ: Қанқызын мүсіндеу.** **Дид ойын: «Қанқызының достары»**	кіші. Тәрбиеші:. Қандай қалпақшаны үлкен қоңызға, ал кішкентайға қандай қалпақша жабамыз? **Сергіту: «Біздің қолдар»** Балалар, қараңдаршы, үстелдерде не бар?Балалар: қояндарға арналған киім. Тәрбиеші: дұрыс, тек киімдерді жөндеу керек. **Дид ойын: «Қоянға көмектесейік»** Алдымен жамауды алайық. Балалар қояндардың киімдеріндегі тесіктер қандай Балалар: шеңбер, үшбұрыш. Тәрбиеші: Дұрыс.Енді қояндардың киімдеріне жамау жапсырайық. Педагог әр баладан пішіннің түсі қандай екенін, қандай геометриялық пішінге ұқсайтынын сұрайды. **Орман үні жай музыка.** Бұл орманда ау тұрады. Ау алма мен сәбіз салынған себетін құлатып алды. Себеттері сынып қалыпты. Аюға себетін құрастырып берейік. **Дид ойын: «Аюдың себеті»** Екі түсті себет құрастыру. **Дид ойын: « Алма мен сәбіз»** Аюға бір түсті себетке сәбіз мен алма жинауға көмектесу керек. Балалар, сәбіздің түсі қандай? Оны қандай түсті себетке саламыз?ал алманың түсі қандай? Оны қандай себетке саламыз?

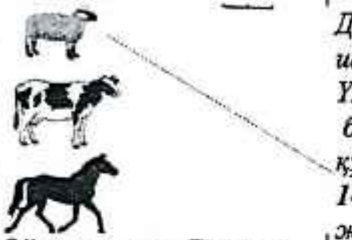
	айтып бер. – Балалар, аналарың сендерді қатты жақсы көреді екен, оны мен сендерді еркелететін теңеулерден байқадым. Ал сендер аналарыңды қалай жақсы көресіңдер, оларды неге теңер едіңдер? **«Менің анам».** Сызба бойынша өзіңнің анаң туралы әңгіме құрастыр. ***Дид ойын: «Сойлемді аяқта».*** Менің анам (қандай?)__ Анамның сырғасы ... Анамның сақинасы ... Анамның ыдыстары ... Қортынды Балаларды мадақтау. ***Денешынықтыру*** ***Кіріспе бөлім.*** ***Амандасу.*** ***Ойын гимнастикасы*** Алақанды ашайық, Шапалақты соғайық. Шап-шап-шапалақ, Шап-шап-шапалақ. Кәне, маған қара, Бәрін бірдей қайтала. Бір-екі-үш, бір-екі-үш, Бәрін бірдей қайтала (барлық қимылды). Оң аяқ, сол аяқ, Қаз-қаз бастық біз аздап Топ-топ-топ, топ-топ-топ. Кәне қол, кәне аяқ? Ойнайықшы біз аздап	сылдырап аққан дауысы естіледі. -Менің дауысын естіп тұрсыңдар? -Оны естігенде көз алдарыңа не елестейді.? ***Ой қозғау. АКТ технологиясымен жұмыс.*** Көктем мезгілінің ерекшеліктерін түсіндіру. ***Сұрақ – жауап*** -Көктем мезгілінде қандай табиғат құбылыстары болады? -Көктем мезгілі сендерге ұнай ма? ***Көктем өрнегі*** ***Е.Өтетілеу ұлы.Өлең жолдарын оқып, түсіндіру.*** Қар еріді,су ақты, Күндер кедлді шуақты. Байтақ дала келбеті Түкті кілем сияқты. ***Бір қадам әдісі арқылы өлеңді жаттау.*** ***Дид ойын: «Жақсы мен жаман»*** ***Мақсаты:***Жақсы қасиет болса қолдарын шапалақтайды, жаман қасиет болса тыныш отыру. *1) Көшет отырғызу.* *2) Ағаштарды сындыру.* *3) Құстарға жем шашу.* *4) Құстың ұясын бұзу.* *5) Ағаштарға су құю.* *6) Гүлдерді жұлу.* *7) Құстарға ұя жасау.* Балаларды мадақтау. ***Дид ойын: «Көктем пейзажы» Топтық жұмыс.***	солай қайталау. /5 рет қайталау/ ***Б.қ.: «Көңілді таяқша»*** ***5. Таяқшаны айналып секіру*** және жүру. /15-20 секунд/ Маршпен шеңбер бойы жүру. Еркін жүру.(таяқшаны үстел үстіне қою) Қолды жанға созып, аяқтың ұшымен жүру. ***Тыныс алу жаттығулары: шәйнектік дыбысын салу(ш-ш-ш).*** Терең тыныс алып, демді шығару. Негізгі қимылдарды ойын түрінде орындау: ***1.«Қояндар» – алға қарай екі аяқпен секіру.*** Өз жұбына қарай секіріп барып, оған қолын тигізіп, жылдам өз орнына тұру. Нұсқау – екі аяқпен бір мезетте жігерлене итерілу. ***2.«Аюлар» – тіке бағытта төрт аяқтап еңбектеу.*** Аюлар ойнап жүреді – «Аюлар!» деген команда берілгенде, орындарын ауыстырып, залдың қарсы жағына қарай еңбектейді. ***Қимыл-қозғалыс ойыны: «Балапандар».*** Кішкентай балапанға айналуды ұсынады. ***Қимыл-қозғалыс ойыны:*** «Кетті, кетті орамал». Шеңбер бойымен шапшаң қозғалатын	Үлгі көрсету,түсіндіру. Балалардың өз бетінше жұмысы. ***Қортынды*** Адам орманның қонағы болып табылады және ол қонаққа барғанда қожайынның үйін бүлдірмей өзін дұрыс ұстау ережелері қажет екенін есте ұстауы тиіс. Балаларды мадақтау.	***Аю себетті ұмытып қалмас үшін себеттердің сыртына салынған сәбіз бен алманы бояуымыз керек.*** ***Балаларды 2 топқа бөлу.*** ***1-топ: себеттің сыртындағы сәбізді бояу*** ***2-топ: Алманы бояу.*** Тәрбиеші: Рахмет балалар, сендер бүгін барлық тапсырмаларды орындадыңдар. Алғыс ретінде аю бізге сәбіз мен алма сыйлады. ***Ой қозғау.*** Қараңдаршы, себетте не бар?Балалар: Алма, сәбіз, орамжапырақ және қояндарға арналған киімдер. Балалар, қараңдаршы, бізге не келе жатыр? Қоян. Қоян біз саған көмектесу үшін барлық тапсырмаларды орындадық. Мынау сенің көжектеріңе сыйлық Қоян: Рахмет балалар, сендер маған және менің қояндарыма көп көмектестіңдер. Мен де рахметімді айтқым келеді, менен мына тәттілерді қабыл алыңыздар. Рахмет саған қоян. Міне, біздің балалардың бақшаға қайтатын уақыты келді. Балалар, айтыңдаршы, біз бүгін қайда болдық? ***Балалар: орманда.*** Тәрбиеші: Ал біз орманда неге көмектестік? (кірпі, қоңыз, аю). Балалар, сендерге біздің саяхатымыз ұнады ма?

	Негізгі бөлім ***Жалпы даму жаттығулары Таяқшамен*** ***Б.қ.: «Мысық оянды »*** ***1.*** *Аяқтары алшақ қойылған, таяқшаны екі шетінен ұстап, жоғарыға, оңға, солға қарай созылып керілу. әр керілген сайын «м-я-у» деп айту. /5 рет қайталау./* ***Б. қ.: «Кілем қағу»*** ***2.*** *Аяқтары алшақ қойылған, таяқша төменде қолдарымен ұстау. Таяқшаны жоғарыға көтеріп созу, «кілем қағу» соғу қимылын жасау «тук-тук-тук»- деп айту. /5 рет қайталау/* ***Б.қ.: «Шалтай-балтай»*** ***3.*** *Аяқты алшақ қоямыз, таяқша төменде қолдарымен ұстау, оңға, солға бұрылу. / 5рет қай/* ***Б.қ.: «Дәл тигіз»*** ***4.*** *Аяқтары алшақ қойылған, таяқшаны кеуденің тұсында. Бүгілген оң аяқты көтеру, тізені таяқшаға тигізу. Арқаны түзу ұстау. Сол жақпен дәл солай қайталау. /5 рет қайталау/* ***Б.қ.: «Көңілді таяқша»*** ***5.*** *Таяқшаны айналып секіру және жүру. /15-20*	*Шарты: Көктемгі табиғатты құрастыру.*	*ойын бастаушы болып, балалардан орамалды алып қоюға тырысады*		*Қоянға «Қош бол» дейік. Қош бол, тағы кездескенше!* ***Музыка*** ***Тақырыбы: «Ана – өмір шырағы»*** ***Музыка әуенімен балаларды қабылдау.*** ***Шаттық шеңбер. Сұрақ – жауап.*** *Балалар мен ата-аналары туралы әңгіме айтып,* *өз сезімдері, ой-пікірлері туралы сұрайды.* *Балаларға әртүрлі көңіл күйдегі аналардың бейнелерін атап айтуды сұрайды (қуанышты, салмақты, сабырлы, т.б.)* *- ал сендердің аналарын қандай көңіл күйде жүреді?* *- қуанғанда қандай болады?* *- сендерге ренжігенде не істейді?* *- сендерді еркелеткенде, жақсы көріп иіскегенде түрі қандай болады?* *Балаларға мимика арқылы көрсетуді ұсынады.* *Еркелеткен баласын,* *Аман болшы, анашым.* ***Музыка тыңдау: «Аман болшы, анашым!»*** *- Бұл ән бәріміздің де аналарымызға арналған.* *- Әннің көңіл күйі қандай?* *- Сендерге ұнады ма?* *Мазмұнын әңгімелеуді сұрайды.* ***Дауыс жаттығуы: «Әдемі ән», «Анашым».***

	секунд/ *Маршпен шеңбер бойы жүру. Еркін жүру.(таяқшаны үстел үстіне қою)* *Қолды жанға созып, аяқтың ұшымен жүру.* ***Тыныс алу жаттығулары: шәйнектік дыбысын салу(ш-ш-ш).*** *Терең тыныс алып, демді шығару.* *Негізгі қимылдарды ойын түрінде орындау:* ***1.«Қояндар» – алға қарай екі аяқпен секіру.*** *Өз жұбына қарай секіріп барып, оған қолын тигізіп, жылдам өз орнына тұру. Нұсқау – екі аяқпен бір мезетте жігерлене итерілу.* ***2.«Аюлар» – тіке бағытта төрт аяқтап еңбектеу.*** *Аюлар ойнап жүреді – «Аюлар!» деген команда берілгенде, орындарын ауыстырып, залдың қарсы жағына қарай еңбектейді.* ***Қимыл-қозғалыс ойыны: «Балапандар».*** *Кішкентай балапанға айналуды ұсынады.* ***Қимыл-қозғалыс ойыны: «Кетті, кетті орамал».*** *Шеңбер бойымен шапшаң қозғалатын ойын бастаушы болып,*				*Терең тыныс алып, дыбыстардың біркелкі шығуына көңіл аудару. Таза айтуларын қадағалау.* ***Ән үйрену: «Анашым»*** *(Е. Хасангалиев, А. Асылбек) орындалады. Балаларға ән мәтіні және әуені үйретіліді. «Өрнек» биінің эхлементтері қайталанып, еске сақтауға, мәнерлеп орындауға үйрету.* ***Қимылдық ән- ойын: «Алтын қақпа».*** *Ойын шартын қатаң сақтап, шапшаң қимылдауға, жұптасып, қақпа жасап тұруға дағдыландыру. сипаттағы, ауыспалы әнді мәнерлеп айтуды.*

	балалардан орамалды алып қоюға тырысады				
Серуенге дайындық	*Еңбегі адал жас өрен - мақсаты: өзіне өзі қызмет көрсетуге тәрбиелеу. Серуен кезінде қауіпсіздік ережелерін түсіндіру.*				
	Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киім шкафтарын таза ұстау және жинау	*Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу, қатармен жүруге дағдыландыру.*	*Балалардың киіну реттілігін бақылау, киінгенде түймелерін қадап, аяқ киімінің бауын байлауды , киіміндегі олқылықтарды жөндеуді қадағалау.*	*Серуенге шығу, балаларды біртіндеп киіндіру, киімдерінің дұрыс киілуін қадағалау, қатармен жүруге дағдыландыру.*	*Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу.*
Серуен	***Картотека №16*** *Бұталарды бақылау.*	***Картотека №18*** *Құстардың ұшып келуін бақылау*	***Серуен № 17*** ***Ауа райын бақылау.***	***Картотека №19*** *Қараторғайларды бақылау.*	***Картотека №20*** *Ұяларды бақылау.*
	Серуен кезінде экологиялық мәдениет қалыптастыру, табиғатқа қамқорлық таныту. ***Көктемгі серуен картотекасынан***				
Серуеннен оралу	*«Еңбегі адал жас өрен» - өз-өзіне қызмет жасау.*				
	Балаларға реттілікпен киімдерін шешуі, өз сөрелеріне киімін жинап таза ұстауды, су болған киімдерін тәрбиешіге көрсетуге үйрету.	*«Өз-өзіне қызмет» 3 қадамы: 1) Киімді ұқыпты шешу; 2) Шкафқа ретімен жинау; 3) Түскі асқа жеке жабдықтарын (сүлгі, ыдысқа дейінгі кезекші рөлі) дайындау.*	*Бір-біріне жейде/күртешені ілуге, түйме қадауға көмектестіру; «рақмет», «өтінемін» сөздерін қолдануды бекіту;* ***Мақсаты:*** *су шашпай, жауапкершілікпен қарауды еске салу.*	*Балаларға өз киімдерін шешіп, ұқыпты жинап қоюды, қол жуғаннан кейін сүлгісін орнына қоюды үйрету.* ***Мақсаты:*** *еңбектің қадірін білуге, тәртіпке, адалдыққа тәрбиелеу.*	*Балаларға жағдаятты сұрақтар қою. «Егер қолды жумаса не болады?», «Неге заттарды өз орнына қоямыз?»* ***Мақсаты:*** *дұрыс шешім қабылдауға тәрбиелеу.*
Түскі ас	*Үнемді тұтыну мақсаты: суды үнемді пайдалану, шашпай жуыну*				
	Әңгіме: *– Қолды сабындап жуу – денсаулық кепілі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Су шашпай, абайлап жуамыз.*	***Әңгіме:*** *– Ас ішкенде тәртіп сақтаймыз: таласпаймыз, ойнамаймыз, дауыстамаймыз. Әрбір ас – қадірлі. Шамамызға қарай ғана аламыз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қасықты, шанышқыны дұрыс ұстаймыз, бір-бірімізге бағыттамаймыз.*	***Түсіндіру:*** *– Әрбір ас – үлкендердің маңдай терімен келген несібе. Сондықтан табақтағы асты қалдырмай, төкпей-шашпай жеуіміз керек. Үнемді болу – жақсы әдет.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас үстінде орнымыздан тұрмаймыз, асықпай шайнаймыз. Жүгірмесек – қауіпсіз боламыз.*	***Әңгіме:*** *– Балалар, дастарқандағы әр тағам – еңбекпен келген ризық. Нанды жерге тастамай, асты төкпей, мөлшермен ғана алайық. Ысырап етпейік – еңбекті бағалайық.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішкенде асықпай шайнаймыз, ауыз толған кезде сөйлемейміз – бұл қауіпсіздік үшін маңызды.*	***Әңгіме:*** *– Ас үстінде ойнамаймыз, шуламаймыз. Әр түйір ас – бағалы. Асқа құрмет – еңбекті бағалау.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қасық пен шанышқыны абайлап ұстаймыз, бір-бірімізге бағыттамаймыз.*

Күндізгі ұйқы	*Белгілі жүйелікте киімдерін шешуді, киімдерін ұқыпты орындыққа іліп қоюды пысықтау.*	*Өз төсек орындарын дайындап жатуды дағдыландыру.*	*Балалардың тыныш ұйықтауына жағымды жағдай жасау*	*Ұйқыға дайындық кезінде қауіпсіздік ережелерін ескерту. Өз төсегін ашып жатуға кеңес беру.*	*Белгілі жүйелікте киімдерін шешуді, киімдерін ұқыпты орындыққа іліп қоюды пысықтау*
Ұйқыдан біртіндеп ояту, сауықтыру шаралары	***Жаттығу кешені №6*** *Балалар тұрайық* *Көзімізді ашайық* *Қолымызды созып* *Шынығып бір алайық.*	***Жаттығу кешені №7*** *Балапандар тұрайық* *Көзімізді ашайық* *Жан-жаққа біз қарайық* *Бір күлімдеп алайық.*	***Жаттығу кешені №8*** *Ұйқыдан біз тұрамыз* *Көзімізді ашамыз* *Жан-жағымызға қарайық* *Төсектен біз тарайық*	***Жаттығу кешені №9*** *Ұйқыдан біз тұрайық* *Көзімізді ашайық* *Анда- мында созылып* *Тарқасайық, тұрайық*	***Жаттығу кешені №10*** *Көзімізді ашайық* *Аунап, қунап алайық ,* *Самал жел бізге желпісін,* *Ұйқымызды ашайық*
	Қауіпсіздік ережесі – ұйқыдан тұру кезінде қауіпсіздік шараларын түсіндіру. *«Еңбегі адал жас өрен» - ұйқыдан тұрып киіну өз-өзіне қызмет етуге тәрбиелеу.* ***Ұйқы ашар жаттығу картотекасынан***				
Бесін ас	*Үнемді тұтыну мақсаты: суды үнемді пайдаланып, жуыну ережелерін түсіндіру.*				
	Әңгіме: *– Тамақ ішіп болған соң «Рахмет» айту – үлкенге құрмет, кішіге өнеге.* *Алғыс айту – әдептің көрінісі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас үстінде шуламаймыз, қасымыздағы адамдарға бөгет жасамаймыз.* *Үндемей отырып ас ішсек, барлығына ыңғайлы болады.*	***Әңгіме:*** *– Тамақты төкпей-шашпай, қажет мөлшерде ғана аламыз. Артық тамақ қалдырмаймыз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас үстінде орнымыздан тұрмаймыз, асықпай шайнаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Балалар, әрбір ас – үлкендердің маңдай тері. Нанды жерге тастамаймыз, асты төкпей ішеміз. Артық алмаймыз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Тамақты асықпай шайнаймыз, ауыз толған кезде сөйлемейміз.*	***Әңгіме:*** *– Ас ішкенде бір-бірімізге кедергі жасамаймыз. Үлкендерге бірінші береміз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қасықты қатты салмаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Нан – дастарқанның берекесі. Нанды аяқ асты етпейміз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Нанды ауызға толтыра салмаймыз.*
Балалардың дербес іс-әрекеті (қимылдық, ұлттық, сюжетті-рөлдік, үстел үсті-баспа және басқа ойындар), бейнелеу іс-	***Дидактикалық ойын:*** ***«Сипаттап бер»кубизм әдісі)*** ***Мақсаты:*** *Кубиктің жан- жанындағы үй жануарларының атын атап* *әңгімелеп беруге үйрету, тіл байлықтарың дамыту, сөздік қорларын*	***Ғажайып сәт*** *Топқа қоян жүгіріп келіп жылайды.* *Ой, балалар, бүгін менің үйімді қасқыр бұзып тастады. Менің әдемі мынадай үйім бар еді (суреттін көрсетеді). Енді әдемі үйімнен тек қана мына бөлшектері ғана қалды,*	***Дид ойын: «Кім тапқыр?»*** ***Жұмбақ жасыру*** *Қолы жоқ, аяғы жоқ-қозғалады, ауызы жоқ тыныс алады, қоректенеді,- бұл не болды?* *Сұрақ- жауап жұмбақтың шешуіне байланысты.* ***Ой дамыту:*** *Суреттен жұмыс*	***Дид ойын: «Кім жылдам?»*** ***Жұмбақ жасыру:*** *Аналарға сыйлайтын,* *Аралар бар жинайтын.* *Бұл немене, балалар,* *Үзуге адам қимайтын* ***Ой дамыту.*** ***АҚТ технологиясымен жұмыс.***	***«Тамшылар мен бұлт»*** *(балалар тамшы қалпақ киеді).* *Тамшылар жерге ұшты (секіру). Олар жалғыз секіре отырып, жалықтырды. Екеуі жиналып, шағын ағынмен ағып кетті (қол ұстасып). кездесіп, үлкен өзенге айналды (бір тізбекке*

әрекеті, кітап қарау және басқалары)	*молайту.* ***Сергіту сәті.*** ***Дидактикалық ойын: « Төлін тап»*** *Ойын шарты: Бір күні Хамит атай өрісте төрт түлік малын жайып жүр еді. Бір мезгілде күн бұлттанып жаңбыр жауады. Қатты жаңбырдың кесірінен төлдер өздерінің енелерінен ажырап қалады, енді балалар барлығымыз Хамит атайға және төлдердің енелеріне қауышуға көмектесейік.*	*оларды құрастырмақшы болып едім тұк шықпады маған көмектесіңдерші?* ***2-топқа бөлу.*** *Дамыту орталығына шақыру.* *Үлгімен жұмыс балаларға үйдің құрылымымен таныстыру.* ***1-топ** конструктодан үй жасайды.* ***2-топ** құрылыс материалдарынан үй жасайды.* ***Өз бетінше жұмыс.*** *Қоян:* *-Ой, балалар мына үйлер менің үйімнен де әдемі болып шығыпты, маған қатты ұнады. Рахмет айтып қоштасады.* *жөндеуші* *Сұрақ-жауап арқылы оқу іс-әрекетін қорытындылау.*	*Балалар өсімдіктер қайда өседі?* *Өсімдіктердің адам өміріндегі маңызы қандай?* *Өсімдік өсу үшін не керек?* *Өсімдіктер өсу үшін не істеуіміз керек?* ***Топтарға бөлінеміз:*** ***1-Топ: Бөлме гүлі** (бөлме гүлдерін сүртіп, оларға күтім жасайды).* ***2-Топ: Дала гүлі.** (Гүлдерді отырғызады.)* ***3-Топ: Бақша гүлі*** *Сөйлем құрау.* ***Балаларды мадақтау.***	*(Слайд арқылы гүлдер туралы әңгімелеу).* ***Топқа бөліну*** ***1 – топ:** Бәйшешектен білеміз,* *Көктем келіп қалғанын.* *Мәз боламыз, күлеміз,* *Көрсек гүлін жарғанын.* ***2 - ші топ:**Алғаш рет күркіреп,* *Ағыл – тегіл жауса күн.* *Қырға шығар дүркіреп,* *Көктем басы – жауқазын.* ***3 - ші топ:** Үлбіреген бақбақ,* *Үлпілдеген аппақ.* *Уф! – десем, бақбақ,* *Ұшасың гой қаптап.* ***Гүлдер*** *Гүлдер, гүлдер көк гүлдер,* *Қызыл гүлдер, көп гүлдер* *Өсе берші нұрланып,* *Өсе берші ырғалып* ***Денешынықтыру*** ***Кіріспе бөлім. Амандасу.*** *Хайуанаттар бағына жануарлар қалай ойнайтынын көруді ұсынады.* *«Автомобильмен серуендеу»* *Педагог автомашиналар тізбегінде бастаушы рөлін атқарады.* *Зообақта өзін ұстау ережелерін естеріне салады* ***Негізгі бөлім*** ***Жалпы даму жаттығулары.*** ***Жалаушамен.***	*қосылған). Тамшылар үлкен өзенде жүзеді, саяхат. - өзен ағып, үлкен мұхитқа айналды. (олар дөңгелек биге қайта салынып, шеңбер бойымен қозғалады). Олар жүзді, мұхитта жүзді, содан кейін олар анасы Бұлттың үйге оралуын бұйырғанын есіне алды. Дәл осы кезде күн шықты. Тамшылар жеңіл болып, жоғары қарай созылды (олар еңкейіп, баяу тұрады, қолдарын жоғары көтереді). Олар күн сәулесінің астында буланып, анасы - Бұлтқа оралды..*

				Б.қ.: «Желбірейді жалау» ***1. Аяқтары иық мөлшерінде. Жалаушаны жоғары созып ұстайды. Жалаушаны және басты оң – сол жаққа қисайту. /5 рет қайталау/*** ***Б.қ.: «Әткеншек»*** ***2. Аяқтары алшақ қойылған, жалаушалар төменде. Жалаушаларды артқа- алдыға қарай сермеу. /5 рет қайталау/*** ***Б.қ.: «Кім жылдам»*** ***3. Аяқтарын алшық қою, жалаушалар екі жақта жерде. Қолдары төменде. «Ал», «қой» - дегенде тез алып, қою керек. /5 рет қайталау/*** ***Б. қ.: «Жұлдызша»*** ***4. Аяқты бірге, денені тік ұстау. Жалауша белде. Орнында секіріп аяқты және жалаушаны жанға созу «ха-а-а» деп айту, орнында секіріп аяқты біріктіру және жалаушаны белге қою, «хоп» деп айту. /5 рет қайталау/*** ***Б.қ.: «Көңілді жалауша»*** ***5. Аяқтарын алшақ қою, жалаушалар белде; 8- рет маршпен жүру, 10- рет секіру.*** ***Бір саппен шеңбер бойы жүру. /жалаушаларды себетке салу/*** ***Негізгі қимыл – қозғалыс жаттығулары***	

				Хайуанаттар бағына жүргенде қауіпсіздік ережелерін сақтауды еске салады. ***Тыныс алу жаттығулары:*** *«Түтікше» - ысқырықты үргендей қылып, ерніңмен түтікшені қысып, сосын жымиып ерінді босатасың; еріннің осындай қалыптарын кезектестіріп қайталайды.* ***Хайуанаттар бағын мекендеушілерның суреттерін қолданып, негізгі қимылдарды орындау.*** ***Ойын жаттығуы: «Көкұтан».*** *Жерде жатқан кедергілерді аттап өту (2 қатар, арақашықтығы – 25 см). Дене бітімін тік ұстауға назар аударады.* ***Ойын жаттығуы: «Тентек қонжықтар».*** *Гимнастикалық қабырғаның екінші сатысына бекітілген көлбеу тақтайдан сырғанау – қол мен аяқ қимылының үйлесімділігі, сырғанау кезінде сақтандыру.* ***Қимыл-қозғалыс ойыны:«Қасқыр мен лақтар»***– *белгі берілгенде ғана жүгіру, қасқырдан алшақ тұру.*	

				Бөрте, бөрте, бөрте лақ, Бөрте лақ тым ерке-ақ. Кетесің кейде секеңдеп, 1Байламаса көкем кеп.	
Балалармен жеке жұмыс	***Сөздік қорды дамыту*** *Дыбысты созып айтуға арналған жаттығулар («а-а-а», «о-о-о»). Жануарлардың атауын үйретіп, олардың дыбысын қайталату. Сурет бойынша «Не көріп тұрсың?» әңгімесін ұйымдастыру.*	***Бала тілін дамыту жұмысы*** *Артикуляциялық жаттығулар жасау (дыбыстарды дұрыс айтуға үйрету). Сөздік қорын кеңейту үшін жеке әңгімелесу, сурет бойынша әңгіме құрату. Қарапайым сөздерді жеке үйрету.*	***Математикалық ұғымдарды дамыту*** *Сануды, пішіндерді, түстерді, көлемдерді жеке көрсету. Жұптап салыстыру, заттарды рет-ретімен орналастыру. Жеке логикалық ойындар мен пазлдар ұсыну.*	***Әлеуметтік дағдыларды қалыптастыру*** *Баланы топпен ойнауға бейімдеу үшін алдымен жеке ойындар арқылы сенімділігін арттыру. Мінез-құлық мәдениетін үйрету (амандасу, алғыс айту, кезекте тұру). Қиын балалармен жеке әңгімелесу, мотивация беру.*	***Шығармашылық қабілеттерін дамыту*** *Жеке сурет салу, ермексазбен жұмыс, мозаика құрастыру. Ән үйрету, жеке би қимылдарын көрсету. Қолөнер жұмыстарын орындау.*
	Коммуникативтік дағдыларды дамыту				
Серуенге дайындық	*«Еңбегі адал жас өрен»-өз-өзіне қызметететуге тәрбиелеу. Серуен кезінде қауіпсіздік ережелерін түсіндіру.*				
	Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру.	*Серуенге шығу. Балалардың киіну реттілігін бақылау, киінгенде түймелерін қадап, аяқ киімінің бауын байлауды , киіміндегі олқылықтарды жөндеуді қадағалау. Киім шкафтарын таза ұстау және жинау*	*Серуенге шығу, балаларды біртіндеп киіндіру, киімдерінің дұрыс киілуін қадағалау, қатармен жүруге дағдыландыру.*	*Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу.*	*Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киім шкафтарын таза ұстау және жинау*
Серуен	***Картотека №16*** *Бұталарды бақылау.*	***Картотека №18*** *Құстардың ұшып келуін бақылау*	***Серуен № 17*** ***Ауа райын бақылау.***	***Картотека №19*** *Қараторғайларды бақылау.*	***Картотека №20*** *Ұяларды бақылау.*
	Серуен кезінде экологиялық мәдениет қалыптастыру, табиғатқа қамқорлық таныту. ***Таңғы серуенді бекіту.***				
Балалардың үйге қайтуы	*Өнегелі-15 минут. Қауіпсіздік ережесі - ата-анамен бала өмірінің қауіпсіздігі туралы әңгіме жүргізу.*				
	Бүгін балалар сурет салып, түрлі түстерді қолдана отырып қиялын дамытты.	*«Бүгін балалар ән айтып, би қимылдарын орындап, шығармашылық қабілеттерін көрсетті.»*	*«Балалар бүгін серуен кезінде табиғатты бақылап, гүлдер мен ағаштарға ұқыпты*	*«Балалар дене шынықтыру жаттығуларына белсене қатысты, қимыл-қозғалыс*	*«Бүгін балалар серуенде өте белсенді болды, қауіпсіздік ережелерін жақсы сақтады.» «Сабақта берілген*

Тәрбиеші

Тәрбиелеу-білім беру процесінің циклограммасы.

Топ: Орта топ
Балалардың жасы: 3 жас
Қандай кезеңге жасалды: 10.03 – 13.03.2026ж

Күн тәртібінің үлгісі	Сейсенбі	Сәрсенбі	Бейсенбі	Жұма
Балаларды қабылдау	*Домбыра әуені – бүлдіршіннің көңілін көтеру, қазақ мәдениетіне жақындату.*	*Күй әуезі – баланың бойына әсемдік пен ұлттық сезім ұялату.*	*Күй күмбірі – баланың ұлттық сана-сезімін қалыптастыру.*	*Күй күмбірі – баланың жүрегіне ұлттық тәрбие нұрын себу.*
	Баланы жылы жүзбен қарсы алып, қысқаша әңгімеге тарту (мысалы: «Кешегі күн қалай өтті?»). *Денсаулығына назар аударып, дене қызуын өлшеу.* *Көз-құлақ жағдайын сырттай бақылап, шаршау не мазасыздық белгілерін қадағалау.*	*Киімдерін шешу, шкафқа жинастыру барысында өзін-өзі қызмет етуге үйрету.* *Қол жуу дағдысын еске салып, орындауын қадағалау.* *Эмоциялық бейімделуде қиналған балаға психологпен бірге қолдау көрсету.*	*Баланы күлімсіреп қарсы алып, сенімді қарым-қатынас орнату.* *Ата-анадан кешегі жағдайы (тамаққа тәбеті, ұйқысы, көңіл-күйі) туралы қысқаша сұрау.* *Дене қызуын өлшеп, қажет болса медбикеге жолдау.*	*Баланы есімін атап, жылы амандасу арқылы қабылдау.* *Көңіл-күйін анықтау үшін қысқа сұрақтар қою («Бүгін көңіл-күйің қалай?»).* *Дене қызуын өлшеу, сыртқы белгілерін (бет әлпеті, көздері) бақылау.* *Киімін шешіп, аяқ киімін ауыстыруға көмектесу, өзіндік әрекетке ынталандыру.*
Ата-аналармен немесе баланың басқа заңды өкілдерімен әңгімелесу, кеңес беру	*Өнегелі 15 минут – ата-анаға бала денсаулығы туралы кеңес беру.*			
	Сыпайылық – мәдениетті адамның басты белгісі екендігі жайлы әңгімелесу. ***Кеңес:** Баламен сөйлескенде жұмсақ үн қолдануға дағдыланыңыз.*	*Салауатты өмір салты – ұзақ әрі бақытты өмірдің кепілі екендігі жайлы әңгімелесу.* ***Кеңес:** Кешкі серуенге бірге шығыңыз.*	*Ұлттық дәстүрлер – баланың болмысын қалыптастыратыны жайлы әңгімелесу.* ***Кеңес:** Қазақтың салт-дәстүрлері жайлы шағын әңгіме айтып беріңіз.*	*Еңбек – баланы жауапкершілікке тәрбиелейтіні жайлы әңгімелесу.* ***Кеңес:** Үй шаруасына аз да болса көмектесуге мүмкіндік беріңіз.*
Балалардың іс-әрекеті (ойын, танымдық, коммуникативтік, шығармашылық, эксперименталдық, еңбек, қимыл, бейне	***Картотека № 21*** ***Дид ойын: «Балық аулау»*** ***Мақсаты:** сұрақтарға жауап бергізе отырып, логикалық қабілетін дамиды.*	***Картотека № 20*** ***Дид ойын: «Орнын тап»*** *Мақсаты: балаларға өз бөлмесіне қажетті мүліктердің аттарын айтқып суреттен таба біледі.*	***Картотека № 17*** ***Дид ойын: «Жеке атауын ата»*** *Мақсаты: көкіністердің аттарын жеке – жеке атап,түстерін, пішіндерін ажырата біледі.*	***Картотека № 15*** ***Дид ойын: «Құстарға көмектесеміз?»*** *Мақсаты: Балалар құстар туралы түсініп, өз ойын айта алады.*
	Танымдық және зияткерлік дағдыларды дамыту картотекасынан			

леу, дербес және басқалары)				
Ертеңгілік жаттығу	*Наурыз айының 3- аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Наурыз айының 3- аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Наурыз айының 3- аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Наурыз айының 3- аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*
	Жалпы даму жаттығуларын дұрыс жасай отырып, баланың қимыл-қозғалысын шыңдау. *Жаттығу кешені қосымша тіркелген*			
Таңғы ас	*Үнемді тұтыну - Суды, тамақты үнемді тұтыну жолдарын түсіндіру. Қауіпсіздік ережесін ескерту*			
	Әңгіме: *– Әр түйір ас – бағалы. Дастарқан үстінде ойнамаймыз, шуламаймыз. Тамақты төкпей-шашпай, тауысып жеу – еңбекті бағалау.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қасық пен шанышқыны абайлап ұстаймыз, оларды бір-бірімізге бағыттамаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Балалар, суды босқа ағызбайық. Қол, бет жуған кезде кранды ашып қоймай, қажетті мөлшерде ғана қолдану керек. Ас үстінде де асты төкпей-шашпай жеу – үнемділіктің белгісі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішкенде орнымыздан тұрмаймыз, асықпай шайнаймыз. Жүгірмесек – қауіпсіз боламыз.*	***Әңгіме:*** *– Әрбір тағам – үлкендердің маңдай терімен келген ризық. Сондықтан нанды жерге тастамауымыз керек, тамақты ысырап етпей, мөлшермен ғана алуымыз қажет.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішкенде ауыз толған кезде сөйлемейміз, асықпай шайнаймыз. Бұл тамақтың жақсы қортылуына және қауіпсіздікке пайдалы*	***Әңгіме:*** *– Үнемділік тек тамақта емес, барлық ісімізде көрінеді. Бізге берілген суды, жарықты, тамақты дұрыс пайдалансақ – тәртіпті, әдепті бала боламыз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас үстінде жан-жағымызға алаңдамаймыз, бір-бірімізге кедергі келтірмейміз. Ас ішіп болған соң «Рахмет» айтуды ұмытпаймыз*
Ұйымдастырылған іс-әрекетті өткізуге дайындық (бұдан әрі – ҰІӘ)	*«Балалар кітапханасы»-жобасы аясында тілдік мәдениетті дамыту*			
	Әңгіме: *Екі дос аулада ойнап жүрді. Бірі құлап қалды. Оның досы жүгіріп келіп, қолын созып тұрғызды. Қуыршағын да әкеліп берді. Екеуі бірге ойынды жалғастырды.* ***Тәрбиеші сұрағы:*** *– Нағыз дос қандай болады?* ***Балалар жауабы:*** *– Көмектеседі.* *– Қуанышымен де, қиыншылығымен де бөліседі.* ***Мақсаты:*** *достыққа, мейірімділікке тәрбиелеу.*	***«Әдемі сөйлеу жаттығуы»*** *Тәрбиеші: «Қане, бәріміз мына сөздерді анық, әдемі айтып үйренейік: «Достық», «Адалдық», «Еңбек», «Шығармашылық». Енді осы сөздердің бірін пайдаланып сөйлем құрайық».* *Балалар: «Достық – ең қымбат қазына», «Адалдық – адамға жарасады».* ***Мақсаты:*** *балаларды мәнерлеп сөйлеуге, ойды толық жеткізуге баулу.*	***«Сиқырлы қапшық»*** *(Қапшық ішінде кішкентай ойыншық кітап, қалам, суреттер).* ***Тәрбиеші:*** *«Қапшықтан бір затты аласың, сосын ол туралы бір сөйлем айтасың».* *Балалар: «Бұл қалам – ол жазуға көмектеседі», «Бұл кітап – ол оқуға көмектеседі».* ***Мақсаты:*** *нақты затпен жұмыс, байланыстырып сөйлеу.*	***«Табиғат пен кітап»*** *(Суретте бала ағаш түбінде кітап оқып отыр).* ***Тәрбиеші:*** *«Бұл суретті қалай сипаттайсыңдар?»* ***Балалар жауаптары:*** *– «Бала табиғат аясында кітап оқып отыр».* *– «Кітап пен табиғат – адамның досы».* *– «Кітап оқу жанды тынықтырады».* ***Мақсаты:*** *күрделі сөйлем құрау, салыстыруға үйрету.*
Кестеге сәйкес ҰІӘ				
	Қызығушылықты ояту.	***Қызығушылықты ояту.***	***Қызығушылықты ояту.***	***Доптың көмегімен балалардан***

	Ғажайып сәт. Хат келу. *«Сәлеметсіңдер ме балалар! Мен ертекші Ерден атаймын, мен сендерге мына сары чемоданды жібердім. Оны ашып қараңдар. Онда қандай ертегі бар екенін көресіңдер.* ***Ертекші Ерден атайдан.*** ***Чемодан ашылады.*** *Ой, бұл не? (Олар заттарды шығарып, қарап шығады).* *-Бұл халат, ақ түсті. Бұл қалпақ, ол да ақ.* *- Ақ халат пен қалпақ киген кім? (дәрігер).* *- Мынау не қол сөмке, бұл қол сөмке кімге керек? (дәрігерге). Онда не жатыр? (медициналық құрал)* *Балалар, қалай ойлайсыңдар, бұл заттардың барлығы қай ертегіден алынған?* ***(Доктор Айболит).*** *Балалар, айтыңдаршы, бұл ертегіде не болды? Жануарлар ауырып қалды, доктор Айболит оларды емдей бастады, содан кейін Африкаға барып, балаларды да емдеді.* ***Тосын сәт.*** ***Есік қағылады.*** *Бұл кім екен? Балалар бізге қонаққа дәрігер Айболит келді.* ***Дәрігер Айболит:*** *Сәлеметсіздер ма балалар. Мен сендерге қонаққа келдім, мен аңдарды емдеп, енді сендердің денсаулық-тарыңды тексеруге келдім.* ***Дид ойын: «Дәрігер заттарын ата»*** ***Шарты:*** *Дәрігер заттарын атап айту* *Қазір мен сендердің күлімдеген көздеріңді, қызғылт түсті беттеріңді және әдемі күлкілеріңді,*	*Бүгін таңертең біздің топтың есігінде мен әдемі себет таптым, бірақ онда не бар екенін сендермен бірге көруді шештім.* ***Себетті ашу. Бұл не кітап? (ертегілер кітабы)*** *Балалар, сендер ертегілерді жақсы көресіңдер ме?* *Тәрбиеші: Ертегілер сиқырлы елде – орманның артында, егістіктің артында, биік таулардың артында тұрады.* ***Ой қозғау.*** *Тәрбиеші: -Олай болса қандай ертегі білетіндеріңді тексерейік.* *Себетте ертегілердің сюжетті суреттері бар. Педагог ертегідегі жолдарды айтады.* ***1. «Ата ... отырғызды.*** *Ол үлкен және биік болып өсті ... »(« Шалғам »)* ***2. Түлкі мені қараңғы ормандар арқылы апарады.*** *Терезеден қара, мен саған бұршақ беремін* *(мысық, әтеш және түлкі)* ***3. «... Кенет оны түлкі кездестірді»*** *Сәлем, досым! Сіз қандай әдемісіз »Ол бірден оған ән айтады ... » (Бауырсақ)* ***4. «Олар өмір сүрді - ата мен әже болды, олардың ...*** *Ол жай емес, алтын жұмыртқа тапты...» (Алтын жұмыртқы)* ***5. «... Аю төбеде отырып, оны басып қалды,*** *Барлық жануарлар одан әрең секірді ... »(Үйшік)* *Сендер ертегілерді жақсы біледі екенсіңдер.*	*Сендер ертегіге қонаққа барғыларың келе ме?* *Б: Иә.* *Немен барамыз* *Б: Ұшақ кілемі, Мыстанның сыпырғышы, сиқырлы кілемше.* *Тамаша! Ал енді кілем төселген ұшақпен ұшайық. Мұнда бізде кілем бар.* *Біз отырамыз, көзімізді жұмып, сиқырлы сөздерді айтамыз:* ***«Бір, екі, үш! Кілем, кілем бізді алып кетіңіз, сиқырлы ел ертегілер мен ғажайыптарға толы жерге апарыңыз!*** ***Тосын сәт*** *Сиқырлы музыка естіледі.* *Міне, біз ертегілер еліне келдік. Қараңдаршы, міне, балалары бар ешкі үйі? Ешкі балаларына шөп жинауға кетіп қалған болуы керек. Балалар, ешкі туралы не айта аламыз, ол қандай?* ***Балалар: қамқор, мейірімді, үнемді, еңбекқор.*** ***Ой қозғау. АҚТ технологиясымен жұмыс.*** *Жеті лақ ертегісін түсіндіру.* *-Ешкінің төлін не дейміз?* *-Ол лақтарына не деп ескертті?* *-Ешкі үйіне келгенде лақтары анасының келгенін қайдан біледі?* *-Қасқыр үйге қалай кірді?* ***Сөздік:*** *Төлі, маңырайды, лақ, жіңішке, аңдиды., қарақтарым, шырақтарым, пеш, ну орман.* ***Ғажайып сәт.*** ***Ән естіледі - ешкі жылайды.*** *Балалар, не болды? Ешкі неге жылайды? Ешкі мен лақтарға*	***көңіл-күйлерін сұрау*** ***Тосын сәт.*** *Айгерім қуыршақ келеді.* *Балалардан көмек сұрайды.* *Суреттегі қандай ертегі екенін білмей жатыр екен.* *Көмектесеміз бе?* ***«Суретпен жұмыс»*** *Бұл қандай ертегі?* *Ертегіні суреттеріне қарап айтып беру?* *Балалардың жауаптары.* ***Мига шабул*** ***Дид ойын: «Кім тапқыр?»*** ***жұмбақ жасыру.*** *Өзі бір құ,* *Жүрген жері айғай-шу.* ***Тақтамен жұмыс.*** *Тақтаға түлкі мен түлкішектер бейнеленген сурет ілу.* *- Мына суретке қараңдаршы, мұнда не бейнеленген?* *-Түлкінің баласын қалай атайды?* *-Түлкі қандай?* *-Біз түлкі туралы көп ертегі оқығанбыз. Естеріңе түсіріңдерші, қандай ертегілерді білесіңдер?* *Балалардың жауаптары.* *-Өте жақсы. Олай болса мен сендерге бүгін түлкі туралы тағы бір ертегіні айтып беремін.* ***«Түлкі мен ешкі» ертегі.*** *Айтып беру.* ***Ой қозғау.*** *Мазмұны бойынша сұрақтар қою: Ертегіде қандай кейіпкерлер бар? Түлкі қайда түсіп кетеді? Ол құдықтан қалай шығып кетеді?* *-Ал, ешкі қандай?*

	тістеріңді қарағым келіп тұр. Балалар қуана қарсы алады. Дәрігер Айболит балаларға жақындап, олардың бастарын сипалап, денсаулықтарын сұрайды. Айболит енді сенderден көмек сұрағым келіп тұр. орманда бір маймыл бүкіл заттарды араластырып жіберіпті, соны өз орнына қоюға көмектесіңдер. **Дид ойын: «Өз орнына сал»** **Шарты:** Заттарды өз жұбына қою. Мыс: Балға –балта, ручка-дәптер, шприц-дәрі т.б Айболит: Балалар: Аңдарға күнде нүктелі жаттығу жасаймыз, ал сіздер жасайсыздар ма? Әрине дәрігер біз күнде нүктелі жаттығулар жасаймыз. **1. Мұрын саусақ ұшымен айналдырайық;** **2. Қасымызды бармақпен айналдырайық;** **3. Құлағымызды саусақ ұшымен айналдырайық;** **4. Маңдайымызды саусақ ұшымен айналдырайық.** **Дәрігер Айболит:** жарайсыңдар балалар, сендер жаттығуды жақсы біледі екенсіңдер, мен сендерге ризамын сол үшін сендерге тазалық сақтайтын құралдарды беремін, мен енді кетейін аңдар мені күтіп жатыр, ал сендерге айтарым, өздеріңді таза ұстаңдар, ауырмайық, әрдайым көтеріңкі көңіл күйде болыңдар, жақсы сау болыңыздар. **Қортынды** Сұрақ- жауап Балаларды мадақтау.	- Балалар, қараңдаршы, себетте тағы қандай ертегі тығылып жатыр? Ол үшін жұмбақты табуымыз керек. **Мига шабуыл.** Өзі қу, жүрген жері уда шу. **Түлкі.** Қоржыннан жұмсақ ойыншық - түлкіні шығарады. Жарайсыңдар балалар. Түлкі бізге ертегіден жүгіріп келді. Ал түлкіні қандай ертегіде кездестірдік? (Бауырса, үйшік, мысық, әтеш және түлкі.) Иә, расында да, бұл ертегілерде біз түлкіні кездестіреміз, бірақ біздің қонағымыз ертегіден жүгіріп келіп, қоянды ренжітіп, үйден қуып жіберді. Балалар, сендер бұл ертегінің атын білесіңдер ме? Сендер оны тыңдағыларың келе ме? «Түлкі мен қоян» АҚТ технологиясымен жұмыс. ертегіні көрсету. Ертегі оқу. Оқыған кезде - ертегінің сюжеті бойынша иллюстрацияларды көрсету. **Сергіту сәті. Музыкамен.** Ертегі әңгіме. Тәрбиеші: Балалар, біз танысқан ертегі қалай аталады? Сізге ертегі ұнады ма? Ертегі қалай басталады? - Ал біздің ертегідегі қоян қандай болды? Оған не болды? - Түлкі оны үйінен қуып жіберді (мұңайды, жылады) - Қоянды қуып шыққанда түлкі жақсы болды ма, жаман болды ма? - Жаман (ол зұлым, мүлде мейірімді	қалай көмектесеміз? Балалардың жорамалдары. Біз қасқырды табуымыз керек. Қараңдаршы, қасқырдың қандай зұлым, айлакер, ол балаларды алдады, ол балалардың іздейтінін біліп, бәрін шатастырып алуды шешті. **Міне, бірінші кедергі.** Біз тапсырмаларды қалай орындаймыз? Біз батыл, епті міз, балаларды табамыз, зұлым қасқырдан құтқарамыз! **Балалар, сендер ешкі не жейтінін білесіңдер ме?** **Дид ойын: «Артығын тап»** Шарты: Жеуге жарамсыз затты сызып тастау және себебін түсіндіру? **Жарайсыңдар балалар! Біз бұл тапсырманы орындадық.** **Міне, екінші кедергі.** **Қауіпсіздік үшін** **Дид ойын: «Иә – жоқ»** **Шарты:** Педагог қауіпсіз тәртіп ережелерін атайды және допты балаға лақтырады, ол иә немесе жоқ деп жауап береді. **Сұрақ – жауап** Ешкілер қасқырдың есігін аша алар ма еді? Сіз бейтаныс адамдарға есікті аша аласыз ба? Ата-ананың рұқсатынсыз серуендеуге бола ма? Сіз ата-анаңызбен бірге жүре аласыз ба? Ал егер пошташы есікті қағып кетсе, сіз оған есікті аша аласыз ба?	Ешкі кімнің сөзіне алданып қалады? - Не себептен? -Құдық қандай екен? Түлкінің жасағаны дұрыспа? Неге? Балалардың жауаптары **Дид ойын. «Ертегі құрастыр» (пазл)** **Сергіту сәті:** Бала, бала, балақай, Қол соғайық, алақай! Бір, екі, үш деп айтайық, Саусақтарды тартайық. Жалқау бала болмайық, Қолды қысып, ойнайық. **Сахналау** Балаларды рөлдере бөлу. Автордың сөзін тәрбиеші айтып тұрады. Балалар қызығушылықпен ойнайды. **Дид ойын: «Өз мекенін тап»** **Шарты:** Ешкіні үйге, түлкіні орманға жапсыру. **Қорытынды.** Айгерім қуыршақ көп ертегілермен танысқанына қуанып рахмет айтып қоштасады. Сұрақтар ілегі арқылы қорытындылау Балаларды мадақтау. **Музыка** **Тақырыбы: Көктем әндері** **Балаларды музыка залына қабылдау.** Көктем көріністерін бейнелейтін суреттерді қызықтау. Жылы жақтан қайтқан құстардың, жылғаның

	Қазақ тілі ***Тақырыбы: Әдемі киіз үй*** ***Ой шақыру.*** *–Балалар, қазір жылдың қай мезгілі? (көктем)* *-көктем мезгілінде табиғат қандай өзгерістерге ұшырайды?* *Көктемде қандай мейрам болады?* *Наурыз мерекесінде қандай мейрам болады?* *Балалар олай болса киіз үйдің суретін Тамашалайық.* ***АКТ технологиясы.*** *Слайд.* *Киіз үйдің суретін көрсетіп, таныстыру.* ***Ой дамыту.*** *Неліктен «Киіз үй» деп аталатынын түсіндіру. Киіз үйдің бөліктерімен таныстыру.* ***Сергіту сәті:*** *Дөңгеленіп тұрайық,* *Керегені қарайық* *Уық болып иіліп,* *Шаңыраққа киіліп,* *Киіз үйді құрайық.* ***Тосын сәт.*** *Айсұлу қонаққа келеді.* *Айсұлу:Балалар көктем болса келіп қалды,Наурыз мейрамы жақындап қалды.* *Маған киіз үй керек еді,киіз үй құрап беруге көмек сұрай келдім.* *Балалар Айсұлуға көмектесеміз бе?* ***Үлгі көрсету,түсіндіру.*** *Балалар орындарына отырып киіз үйді құрастырып, ақ парақ бетіне жабыстырады.* *Балалар өздерінің жапсырған суреттерін достарымен бағалайды.* *Айсұлу балаларға көмектеріне көп	*емес)* *- Ал қоянға не көмектесті?* *- Әтеш (* *-Ол қоянды құтқарды ма?* *- Иә, әтеш мейірімділік жасады, ол мейірімді* *– Ал оған тағы не көмектесуге тырысты, бірақ көмектесе алмады?* *- Қасқыр, аю, крокадиль - олар күшті, бірақ қорқақ;* *- Ал әтеш неліктен Түлкіні қуып жіберді, өйткені ол аюдан немесе өгізден әлдеқайда кішкентай және әлсіз?* *- Демек, әрқашан үлкен және күштілер көмекке келе алмайды. Тек сондай-ақ батыл болу керек.* *Ал енді ертегіде түлкі мен қоян қандай болғанын көрсетейік.* *- Әтеш оны қояның үйінен қуып шыққанда Түлкі қандай болды (Қорықты)* *- Қоян үйіне қайтып келгенде қандай болды. (Көңілді, қуанышты)* *Қоянның қарны аш болып қалған, оған сәбіз бен қырыққабат жасап берейік.* ***Дид ойын: «Қоянды тамақтандырамыз»*** ***Шарты:*** *топ сәбіз мүсіндеу, 1топ қырыққабат жапсыру.* *Ендеше Түлкіге көмектесіп оғанда үй жасап берейік.* ***Дид ойын: «Түлкінің үйі»*** ***Шарты:*** *Геометриялық пішіндерден үй құрастыру.* ***Қорытынды бөлім*** *- Балалар, міне біз «Түлкі мен қоян» ертегісімен таныстық және ол бізге нені үйретеді? (Әділеттілікті, жақсылық.)*	*Бейтаныс адамдардан кәмпит алуға бола ма?* *Жарайсыңдар балалар, сендер бұл қиын тапсырманы орындадыңдар.*<br***Балалар қараңдаршы, міне ешкілер! Қасқыр біздің жақын екенімізді көріп, орнына қасқыр маскасын қалдырды.*** *Балалар құтқарылды Біз батыл, епті балаларды таптық, олар зұлым қасқырдан аман қалды.* ***Ой дамыту.*** *Балалар, қараңдаршы, ешкілер бірдей ме, жоқ па? Және олардың бір-бірінен айырмашылығы неде?* *Балалар ешкілердің айырмашылығын атайды. Педагог балаларды олардың бойлары бірдей емес деген қорытындыға әкеледі.* ***Дид ойын: «Ешкімен лақтар»*** *Балалар ең үлкеннен кішіге дейін бойымен құрастырады.* *Ешкі шығып, балаларға рахметін айтады.* ***Дид ойын: «Лақтарды үйге кіргіземіз»*** *Шарты: Ешкінің үйіне лақтарды жапсыру.* ***Дид ойын: «Лақтарды тамақтандырамыз»*** *Шарты: Жасыл шөпті бояу.* ***Қортынды:*** *Міне, балаларды құтқардық, Балабақшаға қайтатын кез келді. Біз сықырлы сөздерді Айтамыз. Біздің ертегіге саяхатымыз ұнады ма?*	*суреттеріне қарап әңгіме құрастыру.* *Сулар ағып жылғадан,* *Құстар әнің жырлаған.* *Бұлт айдары желбірейді,* *Бұл мезгілді қалай» дейді?* *Келіп көктем құстары,* *Бау-бақшада ән салады.* *Оларды жас достары* *Ұя жасап қарсы алады.* *-Балалар, бұл өлең жолдары қандай жыл мезгілің меңзеп тұр?* *-Сендер қандай құбылыстарды байқадыңдар?* ***Ән айту:*** *Өткен іс – әрекет кезінде айтқан әндерді еске түсіріп, қайталау.* *Ән айту кезінде ережелерді еске түсіріп, демді ықты көтермей алып, бойды тік ұстау.* ***Ән үйрету: «Көктем» (Д. Гусинцев, Т.Исабеков).*** *Бұл әнде де құстың келуің,өлкенің жаңаруын, жеміс ағаштардың бүршік атып гүлденген кезін жырлаған. Музыка жетекшісі әнді орындайды. Балалардан әннің мазмұнын сұрайды. Мәтінді қайталап, әуенге қосылып үйрету.* ***Ойын: «Түлкі мен қаздар»*** *Диалог түрінде түлкі бастайды, қаздар жауап қайтарады. Түлкі қаздарды қуады, алдарынан күшік шығып, түлкіні қуып, қаздарды кері қайтарады.* ***Қортынды.***

	рахмет айтып қоштасады.	***Денешынықтыру*** ***Кіріспе бөлім. Амандасу*** ***Шеңбермен жүру.*** *Педагогтың артынан жүру,жүгіру.* *Шеңберге тұру.* *Балаларға жалаушалар беру, бірінің соңынан бірін жүгіріп, шеңберге тұрғызу* ***Негізгі бөлім*** ***Жалпы даму жаттығулары*** ***Жалаушамаен*** ***1.*** *Аяқтары иық мөлшерінде. Жалаушаны жоғары созып ұстайды. Жалаушаны және басты оң – сол жаққа қисайту.* ***2.*** *Аяқтары алшақ қойылған, жалаушалар төменде. Жалаушаларды артқа- алдыға қарай сермеу. /5 рет қайталау/* ***3.*** *Аяқтарын алшық қою, жалаушалар екі жақта жерде. Қолдары төменде. «Ал», «қой» - дегенде тез алып, қою керек. /5 рет/* ***4.*** *Аяқты бірге, денені тік ұстау. Жалауша белде. Орнында секіріп аяқты және жалаушаны жанға созу орнында секіріп аяқты біріктіру және жалаушаны белге қою 5-рет* ***5.*** *Аяқтарын алшақ қою, жалаушалар белде; 6- рет маршпен жүру, 10- рет секіру.* ***Тыныс алу жаттығулары:*** *«Үйшік» - тік тұрып, аяқты бір - бірінен алшақ ұстайды, қолды бастан асыра көтеріп, «үйшік» сияқты біріктіреді, демді ішке тартады, қолды төмен түсіріп, денені босатып демді шығарады.* ***Бастапқы қалыпқа келу.*** *Балаларды мадақтау.*		

		Негізгі қимылдары: *1. биіктігі 15 см заттың үстінен секіру.* *2.Төрттағандап доғаның астынан еңбектеу* ***Қимылды ойын: «Торғайлар мен мысық»*** *Шарты. Ойын кейіпкерлерін рольге бөліп ойнау.*		
Серуенге дайындық	*Еңбегі адал жас өрен - мақсаты: өзіне өзі қызмет көрсетуге тәрбиелеу.* *Серуен кезінде қауіпсіздік ережелерін түсіндіру.*			
	Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу, қатармен жүруге дағдыландыру.	*Балалардың киіну реттілігін бақылау, киінгенде түймелерін қадап, аяқ киімінің бауын байлауды , киіміндегі олқылықтарды жөндеуді қадағалау.*	*Серуенге шығу, балаларды біртіндеп киіндіру, киімдерінің дұрыс киілуін қадағалау, қатармен жүруге дағдыландыру.*	*Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу.*
Серуен	***Серуен № 9*** ***Күннің көзін бақылау.***	***Серуен № 11*** ***Құстарды бақылау.***	***Серуен № 4*** ***Жәндіктердің алғашқы жануын бақылау***	***Серуен № 17*** ***Ауа райын бақылау.***
	Серуен кезінде экологиялық мәдениет қалыптастыру, табиғатқа қамқорлық таныту. ***Көктемгі серуен картотекасынан***			
Серуеннен оралу	*«Еңбегі адал жас өрен» - өз-өзіне қызмет жасау.*			
	Тазалық процедурасы. Қолдарын сабынмен жудыру,өз сүлгілеріне сүртінулерін талап ету, ұқыптылыққа, тазалыққа тәрбиелеу	*Гигиеналық шараларын ұйымдастыру. Түскі асқа дайындық. Қолдарын сабындап жуып, өз сүлгілеріне сүрту*	*Серуеннен оралу барысы, киімдерін жинауды түсіндіру. жуыну барысында сумен ойнамауды, шашып жуынбау әдептерін түсіндіру.*	*Киімдерін ұқыптылықпен шешуге, шкафтарына жинауға үйрету. Түскі асқа дайындық.*
Түскі ас	*Үнемді тұтыну мақсаты: суды үнемді пайдалану, шашпай жуыну*			
	Әңгіме: *– Үнемді болу – тек ас ішкенде емес, ойыншықты, киімді, заттарды дұрыс пайдалану деген сөз. Ұқыпты адам – бәріне үлгі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішкенде асығып жұтпаймыз, тамақты жақсылап шайнаймыз. Бұл денсаулық үшін де қауіпсіздік үшін де*	***Әңгіме:*** *– Дастарқан басында тәртіпті болу – үлкенге де, кішіге де жарасады. Тағамды талғамай, бізге берілген асты қадірлеп жеуіміз керек.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қолымыздағы қасықты бұлғап сөйлемейміз, ол басқаларға қауіпті болуы мүмкін.*	***Әңгіме:*** *– Балалар, тағамды төгіп-шашпай, өзімізге жететіндей ғана алайық. Артық ас алсақ, ол далаға кетіп қалады. Ысырап жасамау – ұқыптылықтың белгісі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішіп отырған кезде орындықта дұрыс отыру керек.*	***Әңгіме:*** *– Үнемділік тек тамақта емес, барлық ісімізде көрінеді. Бізге берілген суды, жарықты, тамақты дұрыс пайдалансақ – тәртіпті, әдепті бала боламыз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас үстінде жан-жағымызға аландамаймыз, бір-бірімізге*

	маңызды.		Қисайып отырсақ, ыдыс төгіліп, жарақат алуымыз мүмкін.	кедергі келтірмейміз. Ас ішіп болған соң «Рахмет» айтуды ұмытпаймыз.
Күндізгі ұйқы	Өз төсек орындарын дайындап жатуды дағдыландыру.	Балалардың тыныш ұйықтауына жағымды жағдай жасау	Ұйқыға дайындық кезінде қауіпсіздік ережелерін ескерту. Өз төсегін ашып жатуға кеңес беру.	Белгілі жүйелікте киімдерін шешуді, киімдерін ұқыпты орындыққа іліп қоюды пысықтау
Ұйқыдан біртіндеп ояту, сауықтыру шаралары	**№ 5** Арқаның қалпын сақтауға арналған жаттығулар. Ояту Оянайық балалар Маған тезірек қарандар Шапалақ ұрайық Орнымыздан тұрайық.	**№ 6** Төсекте жатып жасайтын жаттығулар Тыныс алу жаттығулары Ұзын құлақ сұр қоян Есті қалып сыбырды Өсіп тұрған сәбізді Жұлып алып иіскеді.	**№7** Майтабанның алдын алу. Ояту Көзімізді ашайық Бойымызды жазайық Терезеге қарап Күн жылуын алайық.	**№10** Төсекте жатып жасайтын жаттығулар Мысықтар Ұйқыдан біз тұрамыз Көзімізді ашамыз Жан-жағымызға қарап Достарымызға күлеміз.
	Қауіпсіздік ережесі – ұйқыдан тұру кезінде қауіпсіздік шараларын түсіндіру. «Еңбегі адал жас өрен» - ұйқыдан тұрып киіну өз-өзіне қызмет етуге тәрбиелеу. **Ұйқы ашар жаттығу картотекасынан**			
Бесін ас	Үнемді тұтыну мақсаты: суды үнемді пайдаланып, жуыну ережелерін түсіндіру.			
	Әңгіме: – Дастарқан басында әркім өз орнында отырады. Басқаларға итермей, кедергі жасамаймыз. **Қауіпсіздік:** – Қолымызды созып, басқаның ыдысына қол салмаймыз.	**Әңгіме:** – Нанды жерге тастамаймыз, үгіндісін де жинаймыз. Нан – берекенің белгісі. **Қауіпсіздік:** – Нанмен ойнамаймыз, үстелге лақтырмаймыз.	**Әңгіме:** – Суды да, асты да үнемдеген бала – ұқыпты бала. Ұқыптылық – жақсы әдет. **Қауіпсіздік:** – Ыстық асты асықпай жейміз, күйіп қалмау үшін абайлаймыз.	**Әңгіме:** – Ас ішіп болған соң «Рахмет!» айту – әдептіліктің белгісі. **Қауіпсіздік:** – Ас ішіп отырған кезде орындықтан секірмейміз, абайлап тұрамыз.
Балалардың дербес іс-әрекеті (қимылдық, ұлттық, сюжетті-рөлдік, үстел үсті-баспа және басқа ойындар), бейнелеу іс-әрекеті, кітап қарау және басқалары)	**Дид ойын: «Көп және біреу»** Ойынның мақсаты: көп және біреу қатынас-тарын білуге үйрету; заттардың тең, тең емес топтарын салыстыру. **Тәжірибе: «Кішкентай галымдар»** Үлкендеутабақшаға су құйып, оғандоптарды салу арқылыдоптардыңжеңілекенінбалала рғакөрсетіп, түсіндіру. **Сұрақ-жауап:** Балалар доп жеңілме ауырма, жәнесуғабатама, батпай ма? Осыны біліп көру үшін қазір біз	**Дәстүрден тыс сурет салу** **Тосын сәт.** **«Торғайға көмек»** Торғай ұшып келеді. Балалардан көмек сұрайды. Досым жоқ. Маған дос торғайлар керек дейді. Көмектесеміз бе? **Торғайға көмек** Жұмыс жасаудың әдіс-тәсілдерін көрсету, түсіндіру. Трафаретпен жұмыс жасауды түсіндіру. Балалардың өз бетінше жұмысы.	**Ой дамыту.** **Ертегіні сахналау.** **Дид ойын: «Әртістер»** **Шарты.** Берілген ролдерді сомдау. -Балаларды ролдерге бөлу. - Бет перделер кигізу. -Сөйлеу мәнерлерін қадағалау. -Қимыл -қозғалыстарын дұрыс жасай білуді түсіндіру. **3.Мига шабуыл** **Дид ойын: «Атын ата»** **Шарты:** ертегіде кездескен кейіпкерлердің аттарын атау.	**. «Менің баласы?» Мақсаты:** Балалардың «үлкен», «кіші» ұғымдары туралы түсініктерін бекіту; үй жануарлары туралы білімдерін кеңейту. **Шығармашылық.** **Дид ойын: «Төлдерге қора жасаймыз»** Шарты: Ермексаздан созу тәсілі арқылы қора жасау

	сендермен тәжірибе жасаймыз: допты суға салайық. Қане, қараңдаршыдопсуға батама, жоқ па? Батпайдыекен. Қалайойлайсыңдар неге, батпайды? Балаларқараңдаршыдоп су бетіндежеңілмеғлдеауырма? Балалар: Жеңіл ***Қортынды:****Доп су бетіндежеңілболады. Ішінеауатолтырылған.Сондықтанол ұрсаңсекіреді,тепсеңқашады.*	*Бақылау.*	*Жағымды, жағымсыз кейіпкерлерді ажырата білу. -Неге олай ойлайсың* ***Денешынықтыру*** ***Кіріспе бөлім. Амандасу*** ***Шеңбермен жүру.*** *Педагогтың артынан жүру,жүгіру. Шеңберге тұру. Балаларға жалаушалар беру, бірінің соңынан бірін жүгіріп, шеңберге тұрғызу* ***Негізгі бөлім*** ***Жалпы даму жаттығулары Жалаушамаен*** ***1.*** *Аяқтары иық мөлшерінде. Жалаушаны жоғары созып ұстайды. Жалаушаны және басты оң – сол жаққа қисайту.* ***2.*** *Аяқтары алшақ қойылған, жалаушалар төменде. Жалаушаларды артқа- алдыға қарай сермеу. /5 рет қайталау/* ***3.*** *Аяқтарын алшық қою, жалаушалар екі жақта жерде. Қолдары төменде. «Ал», «қой» - дегенде тез алып, қою керек. /5 рет/* ***4.*** *Аяқты бірге, денені тік ұстау. Жалауша белде. Орнында секіріп аяқты және жалаушаны жанға созу орнында секіріп аяқты біріктіру және жалаушаны белге қою 5-рет* ***5.*** *Аяқтарын алшақ қою, жалаушалар белде; 6- рет маршпен жүру, 10- рет секіру.* ***Тыныс алу жаттығулары:*** *«Үйшік» - тік тұрып, аяқты бір -*	

			бірінен алшақ ұстайды, қолды бастан асыра көтеріп, «үйшік» сияқты біріктіреді, демді ішке тартады, қолды төмен түсіріп, денені босатып демді шығарады. ***Бастапқы қалыпқа келу.*** *Балаларды мадақтау.* ***Негізгі қимылдары:*** *1. биіктігі 15 см заттың үстінен секіру.* *2.Төрттағандап доғаның астынан еңбектеу* ***Қимылды ойын: «Торғайлар мен мысық»*** *Шарты. Ойын кейіпкерлерін рольге бөліп ойнау.*	
Балалармен жеке жұмыс	***Сөздік қорды дамыту*** *Жануарлардың атауын айту.* *Жануар дауыстарын қайталау*	***Әлеуметтік дағдылар*** *Амандасу, алғыс айту, кешірім сұрауды күнделікті қолдану.* *Өз ойын ашық айтуға жаттықтыру.*	***Сөздік қорды дамыту*** *Сурет бойынша толық сөйлем құрату («Қыз бала гүл теріп жүр»).* *«Қарсы сөздер» ойыны (үлкен–кіші, ұзын–қысқа).*	***Шығармашылық*** *Қарындашпен «Менің достарым» тақырыбында сурет салу.* *Мозаика құрастыру*
Серуенге дайындық	*«Еңбегі адал жас өрен»-өз-өзіне қызметтетуге тәрбиелеу.* *Серуен кезінде қауіпсіздік ережелерін түсіндіру.*			
	Серуенге шығу. Балалардың киіну реттілігін бақылау, киінгенде түймелерін қадап, аяқ киімінің бауын байлауды , киіміндегі олқылықтарды жөндеуді қадағалау. Киім шкафтарын таза ұстау және жинау	*Серуенге шығу, балаларды біртіндеп киіндіру, киімдерінің дұрыс киілуін қадағалау, қатармен жүруге дағдыландыру.*	*Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру.* *Серуенге шығу.*	*Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары.* *Киім шкафтарын таза ұстау және жинау*
Серуен	***Серуен № 9*** ***Күннің көзін бақылау.***	***Серуен № 11*** ***Құстарды бақылау.***	***Серуен № 4*** ***Жәндіктердің алғашқы жандануын бақылау***	***Серуен № 17*** ***Ауа райын бақылау.***
	Серуен кезінде экологиялық мәдениет қалыптастыру, табиғатқа қамқорлық таныту. ***Таңғы серуенді бекіту.***			
Балалардың үйге қайтуы	*Өнегелі-15 минут. Қауіпсіздік ережесі - ата-анамен бала өмірінің қауіпсіздігі туралы әңгіме жүргізу.*			
	Бүгін балалар мозаика құрап, пазл жинады. *Шыдамдылық пен зейіндерін*	*Бүгін балалар табиғат туралы әңгіме тыңдап, суреттерді қарастырды.*	*Бүгін балалар топпен бірге ән айтып, ырғақты қимылдар жасады.*	*Бүгін балалар ермексаздан түрлі пішіндер жасады.* *Қол икемділігін дамытып, қиялын*

	дамытуға тырысты. *Үйде қарапайым пазлдар немесе құрастыру ойындарын бірге ойнауға көңіл бөлсеңіздер жақсы болады.*	*Қоршаған ортаға қызығушылық танытып, өз ойларын жеткізуге талпынды.* *Үйде бірге өсімдіктерді, жануарларды бақылап, олардың атауларын қайталау пайдалы болады.*	*Бір-бірімен ынтымақтаса әрекет етуге үйренді.* *Үйде балаңызбен бірге шағын әндерді шырқап, қол шапалақтау немесе қарапайым қимылдар қосуға көңіл бөлсеңіздер тиімді.*	*іске қосты.* *Үйде ермексазбен немесе қамырмен ойнауға уақыт бөлсеңіздер пайдалы болады.*

Тәрбиелеуші

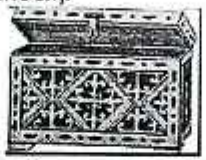
Тәрбиелеу-білім беру процесінің циклограммасы

Топ: Ортатоп
Балалардың жасы: 3 жас
Қандай кезеңге жасалды: 16.03 – 20.03.2026ж

Күн тәртібінің үлгісі	Дүйсенбі	Сейсенбі	Сәрсенбі	Бейсенбі	Жұма
Балаларды қабылдау	*Күй күмбірі – баланы ұлттық әуенмен қарсы алу, ата-баба мұрасын жүрекке жақындату.*	*Күй әуені – бүлдіршінді қазақтың салт-дәстүрі мен өнеріне баулып, ұлттық рухқа тәрбиелеу.*	*Домбыраның қоңыр үні – баланы жылы қабылдап, қазақтың мәдениетімен қауыштыру.*	*Күй күмбірі – баланы шаттықпен қарсы алып, ұлттық өнерге сүйіспеншілік ояту.*	*Күй әуезі – баланың жан дүниесін тербеп, оны қазақ халқының рухани қазынасына жақындату.*
	Демалыс күндері қалай өткенін сұрау арқылы баланың көңіл-күйін анықтау; *Киімін шешуге, аяқ киімін ауыстыруға көмектесу;* *Жаңа аптаға қызығушылық ояту үшін қысқаша әңгіме жүргізу;* *Психологпен бірге жылауық немесе ұялшақ балаларға қолдау көрсету.*	*Баланың таңертеңгі көңіл-күйін сұрау («Бүгін қалай ояндың?»);* *Ата-анасынан қысқаша ақпарат алу (денсаулығы, ұйқысы, тәбеті);* *Баланың киімін дұрыс орналастыруға бағыт беру;* *Топтағы кезекші балалармен амандастыру, ойынға қосу;* *Эмоциялық бейімделуі қиын балаларға жеке назар аудару.*	*Баланың көңіл-күйін бақылау үшін сүйікті ісін немесе ойынын сұрау;* *Өзін-өзі қызмет ету дағдыларын дамытуға жағдай жасау;* *Достарымен қарым-қатынасқа тарту арқылы бейімделуін жеңілдету;* *Психологпен бірге топтағы балалардың эмоциялық ахуалын қадағалау.*	*Таңертеңгі көңіл-күйін сұрау, мейірімді создермен қарсы алу;* *Киімін шешу, аяқ киімін ауыстыру барысында дербестікке ынталандыру;* *Баланы шағын топтық ойындарға қатыстыру;* *Баланың өзін еркін ұстауына жағдай жасау;* *Эмоциялық бейімделуі төмен балалармен жеке әңгімелесу.*	*Апта бойғы жетістіктерін айтып, мақтау арқылы қабылдау;* *Киімін реттеп, гигиеналық дағдыларын еске салу;* *Балаларды көңілді ойынға тарту, апта қорытындысын жасау;* *Ата-анасына баланың жетістіктерін қысқаша жеткізу.*
Ата-аналармен немесе баланың басқа заңды өкілдерімен әңгімелесу, кеңес беру	*Өнегелі 15 минут – ата-анаға бала денсаулығы туралы кеңес беру.*				
	Таңертеңгі жылы сөз бен мейірім – баланың көңіл-күйіне қуат беретіні жайлы әңгімелесу. ***Кеңес:*** *Баланы балабақшаға әкелгенде күлімдеп, жылы сөзбен шығарып салыңыз.*	*Тазалық – денсаулық кепілі, мәдени-гигиеналық дағдыларды бала күнде орындауы тиіс екендігі жайлы әңгімелесу.* ***Кеңес:*** *Үйде қол жуу, тіс тазалау, киімін ұқыпты ұстауды ескертіңіз.*	*Әдептілік – ата-анадан басталатыны, бала үлкенді сыйлауды үлгі арқылы үйренетіні жайлы әңгімелесу.* ***Кеңес:*** *«Рахмет», «өтінемін», «кешір» сөздерін жиі қолданыңыз.*	*Сөйлеу мәдениеті – отбасындағы әңгімеден қалыптасатыны жайлы әңгімелесу.* ***Кеңес:*** *Балаға ертегі оқып беріп, өз ойымен бөлісуге мүмкіндік жасаңыз.*	*Отбасы – баланың алғашқы мектебі, құндылықтар отбасынан басталатыны жайлы әңгімелесу.* ***Кеңес:*** *Демалыста балаңызбен бірге пайдалы іс жасаңыз, бірге уақыт өткізіңіз.*
Балалардың іс-әрекеті (ойын,	***Картотека №10*** ***Дид ойын:***	***Картотека № 12*** ***Дид ойын:***	***Картотека № 16*** ***Дид ойын:***	***Картотека № 17*** ***Дид ойын:***	***Картотека № 18*** ***Дид ойын:***

танымдық, коммуникативтік, шығармашылық, эксперименталдық, еңбек, қимыл, бейнелеу, дербес және басқалары)	***«Танып ал да, атын ата»*** ***Мақсаты:*** *заттың түр-түсін, пішінін, атын атап, өз ойын айта алады.*	***«Әдемі гүл»*** *Ойынның мақсаты:,түрлі түсті бояудағы түстерді сәйкестендіре алады.*	***«Үйжануарлары»*** *Ойынмақсаты: Үйжануарларынолардыңден емүшелерін атау, суреттен өз төлдерін тауып қоя біледі.*	***«Менің сүйікті ертегім»*** ***Мақсаты:*** *ертегі кейіпкерлері атап, жағымды, жағымсыз кейіпкерлерді ажырата алады.*	***«Құстар біздің досымыз»*** ***Мақсаты:*** *Суреттер бойынша құстарға қамқорлықпен қарауды түсінеді.*
	Коммуникативтік дағдыларды дамыту картотекасынан				
Ертеңгілік жаттығу	*Наурыз айының 2-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Наурыз айының 2-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Наурыз айының 2-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Наурыз айының 2-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Наурыз айының 2- аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*
	Жалпы даму жаттығуларын дұрыс жасай отырып, баланың қимыл-қозғалысын шыңдау. Жаттығу кешені қосымша тіркелген				
Таңғы ас	*Үнемді тұтыну - Суды, тамақты үнемді тұтыну жолдарын түсіндіру. Қауіпсіздік ережесін ескерту*				
	Әңгіме: *– Әрбір ас – еңбекпен келген несібе. Нанды жерге тастамаймыз, асты төкпей ішеміз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Асықпай шайнаймыз, ауыз толғанда сөйлемейміз.*	***Әңгіме:*** *– Асқа отырмас бұрын қолымызды таза жуамыз. Суды үнемді қолданамыз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ыдысты абайлап ұстаймыз, сындырмаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Ас үстінде ойнамаймыз, шуламаймыз. Әрбір ас – бағалы.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қасық пен шанышқыны дұрыс ұстаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Артық ас алмаймыз, табақта қалдырмаймыз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Тамақтанып отырғанда орнымыздан тұрмаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Ас ішкенде бір-бірімізге кедергі жасамаймыз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қасықты қатты салмаймыз.*
Ұйымдастырылған іс-әрекетті өткізуге дайындық (бұдан әрі – ҰІӘ)	*«Балалар кітапханасы»-жобасы аясында тілдік мәдениетті дамыту*				
	«Қамқор» жобасы ***Ойын: «Жақсылық себеті»*** *Тәрбиеші: «Менің қолымда сиқырлы себет бар. Бұл себетке тек жақсы істер ғана салынады. Қане, сендер қандай жақсы іс істегендеріңді айтыңдар».* *Балалар: «Мен анама көмектестім», «Мен ойыншығымды досыма бердім», «Мен кілем*	*«Шабыт» жобасы* ***Ойын: «Шығармашылық сурет»*** *Тәрбиеші: «Қане, көзімізді жұмып, қиялдайық. Әркім өз арманының суретін көз алдына елестетсін. Арманың не?»* *Балалар: «Мен аспанға ұшқым келеді», «Мен суретші болғым келеді», «Мен әнші боламын».* ***Мағынасы:*** *балаларды қиялдауға, арманына шабыттануға жетелеу.*	*«Еңбегі адал жас өрен» жобасы* ***Ойын: «Кімге көмектесеміз?»*** *Тәрбиеші: «Әже ауыр зат көтеріп келеді. Сен не істейсің? Ана ыдыс жуып жатыр. Сен не істейсің? Досың ойыншық құлатты. Сен не істейсің?»* *Балалар жауап береді: «Көмектесемін», «Жинап беремін», «Суға саламын».* ***Мағынасы:*** *адал еңбек пен көмектің маңызын*	*«Смарт бала» жобасы* ***Ойын: «Ойлан – тап!»*** *Тәрбиеші: «Мен сендерге сұрақ қоямын, сендер тез ойлап жауап беріңдер:* *– Аспанда не бар?* *– Жерде не өседі?* *– Адамға білім беретін не?»* *Балалар: «Күн», «Гүл», «Кітап» деп жауап береді.* ***Мағынасы:*** *ойлау қабілетін дамыту, жылдам жауап беруге үйрету.*	*«Қамқор» жобасы* ***Ойын: «Жылу сыйлайық»*** *Тәрбиеші: «Әрқайсымыздың жүрегімізде мейірім бар. Кәне, жүрегімізді қолымызға салып, қасымыздағы досымызға сыйлайық». Балалар қолдарын қасындағы балаға созып:* *– «Мейірім саған барсын!» – дейді.* ***Мағынасы: қамқорлық, достық қарым-қатынасқа***

	сыпырдым». **Мағынасы:** балаларды қамқорлыққа, ізгі іске тәрбиелеу.		түсіндіру.		тәрбиелеу.
Кестеге сәйкес ҰІӘ	Ұлттық құндылықты дәріптеу, бала санасында қалыптастыру мақсатында ұйымдастырылған іс-әрекет.				
	Психологиялық көңіл-күй. -Балалар, терезеден күн нұрын төгіп тұр екен. Күн көзінен қуат алып, бір – бірімізге ыстық лебіздерімізді арнайық. Балалар қазір жылдың қай мезгілі? Көктем мезгілінде табиғат қандай өзгеріске ұшырайды? **Қызығушылықтарын ояту.** **Тосын сәт.** Топқа Тазша бала келеді. Тәрбиешімен, балалармен амандасады. Тазша: - Балалар, елге көктем келді, Наурыз мерекесі жақындады.. Наурыз мерекесі туралы сендер не білесіңдер? Балалар Тазша балаға наурыз мерекесі туралы слайд көрсетейік. **АКТ технологиясы** «Наурыз» мейрамы. **Ой дамыту.**	**Мига шабуыл** Дид ойын: «Кім тапқыр?» **Шарты:** Киімдер туралы берілген жұмбақты шапшаң шеше білу 1.Адамның сәні 2.Бір нәрсе менен биік, Онсыз жоқ мәні Кейде менен аласа, (киім) Мұндай қызық дүниеде, Көріп пе едің тамаша (Бөрік) 3.Күні бойы сен оны, Екі аяқтап басасың, Жатар кезде өзіңнен Аулақтатып қоясың (етік) **Ой қозғау. Сұрақ қою.** -Айтыңдаршы,балалар қандай ұлттық киімдерді білесіңдер? -Суреттерді көрсетіп талдау,ұл бала мен қыз баланың киімдерін көрсету. Ұлттық киімдер туралы түсінік беру. **Шығармашылық жұмыс.**	**Қызығушылықтарын ояту.** -Балалар, бүгін біз әженің үйіне қонаққа барамыз. Бізді ұзақ жол күтіп тұр, тез жету үшін өлең жолдарын тыңдайық. **Шаңырақ. Серік Әкірамұлы** Киіз үйге кіргенде, Бәрі басын иеді. Оның сыры білгенге, Шаңырақ қой киелі. Кереге, уық ғажап тым, Кестелі ою өң береді. Киіз үйі қазақтың, Жер шарындай дөңгелек. **Өлең не туралы айтылған?** **Киіз үйдің пішіні неге ұқсайды?** **Дид ойын: «Киіз үй»** Шарты: Үлгіге қарап қиынды суреттерден киіз үй құрастыру. **Сергіту сәті:** Дөңгеленіп тұрайық, Керегені қарайық Уық болып иіліп, Шаңыраққа киіліп,	**Қызығушылықты ояту.** Балалар бүгін топқа келсем үстел үстінде қорапша тұр. Қандай әдемі қорапша! Ос қорапшаның ішінде не бар екенін көргілерің келе ме? Олай болса ашып көрейік. Балалар не көріп тұрсыңдар? Түрлі-түсті асықтар. Қандай әдемі асықтар! Асық не екенін білеміз бе? **Ой дамыту.** **АҚТ технол** Асық – қазақ халқының ұлттық ойыны. Асық төрт түлік малдың сүйегінен алынады. Үлкен малдың асығы үлкен болады, ал мына кішкентай асықтар қойдан, ешкіден алынады. Асық ойыны – қазақ халқының ежелгі өте кең тараған ойындарының	**Қызығушылықтырын ояту.** Дид ойын: «Кім тапқыр?» **Жұмбақ жасыру.** Сәбиге сәнді үй, Әжеге ән-күй. (бесік) Бесікке іледі, Әнінде, дәмінде, Сәбилер біледі.(сылдырмақ) **Ой дамыту** **Бесік туралы түсінік беру.** Сұрақ – жауап. -Бесік деген не? -Ол не үшін керек? -Оны неден жасаймыз? **Сөздік жұмыс:** Бесік, тербету, жұбату, бесікті аластау, бөпе, сылдырмақ т.б. **Өлең оқу.** **«Әлди, әлди ақ бөпем»** **«Әлди,әлди ақ бөпем»** Әлди, әлди, ақ бөпем, Ақ бесікке жат, бөпем! Қонақ келсе, қой, бөпем, Қой тоқтысын сой, бөпем, Құйрығына той, бөпем **-Өлең не туралы айтылған?** **Ғажайып сәт.** – Айгүл қуыршақтың

	Наурыз-думан мерекесін бүкіл халық тойланады. Қазақ даласына жаңа жыл, ұлыстың ұлы күні, күн мен түннің теңелеінкезі келді. Мал төлдеп, қозы-лақтар ойнап, табиғат оянатын кез. -Ата-бабамыз осы мереукені ауыл-ауылда тойлап, қазақтың ұлттық ойындары ойналады. Қазақтың кең дастарқаны жайылады. Қазақтың ұлттық киімдері киіледі. Алтыбақан, той-думан болады. Жеті тағамнан жасалатын наурыз көже пісіріледі. Міне, Наурыз мерекесінің ерекшелігі осылар. **Сергіту сәті.** Қара жорға биі **Наурыз көже.** Балаларға Наурыз көже туралы түсінік беру. Наурыз көже Наурыз мерекесінде дайындалатын негізгі тағам.	Балалрды таңдауы бойынша үш орталыққа бөлу. **Бірінші орталық :** Даиын қиындылардан саукеле жапсыру. **Екінші орталық** саукеленің суретін салады. **Үшінші орталық** мозаикамен саукеле жасайды. **Қорытынды.** Сұрақтар ілмегі арқылы қорытындылау. Балаларды мадақтау **Қазақ тілі** **Тақырыбы: «Қыршақ Айарудың камзолы»** **Тосын сәт** Ұлттық көйлек киген қуыршақтың қонаққа келуі. Қуыршақпен сәлемдесу **Сұрақ-жауап** -Балалар,бұл қуыршақтың есімін сендер білесіңдерме? -Олай болса,қуыршақтың өзінен сұрап көрейікші. -Балалар, қуыршақ есімін айтқысы келмесе,онда бәріміз бірге оның есімін кояйық. -Сұлушаш **Ой қозғау.** -Сұлушаш сендерге ұнадыма? Несі ұнады?(шашы,көйлегі, сыргасы,бөркі,камзолы, үкісі). -Сұлушашатың шашы қандай?(Қою қара шашты) -Оның шашы ұзын,әдемі **Дид ойын: «Қыршақтың киімін ата»**	Киіз үйді құрайық. **Әженің үйіне келу.** Әжемен амандасу. -Балалар әженің үйінде қандай бағалы бұйымдар көп екен. Әже бағалы бұйымдарымен таныстырады. -Әже осының ішінде әдемі болып көрініп тұрғаны сандық. Осы сандықты қайдан алғаныңызды, қалай жасалғанын айтып беріңізші. **Сандықпен таныстыру.** **Ой дамыту.** **Суретпен жұмыс** тақтаға бірнеше қолөнер туындыларының суреттерін ілу. Балалар олардың аттарын атау. Мысалы: қоржын, сандық т.б. Бұларды қолөнер туындылары екенін түсіндіру. **Сергіту сәті:** Шеңбер болып тұрайық, Керегені құрайық. Уық болып иіліп,	бірі. **Сергіту сәті:** Секіреміз топ-топ, Шапалақтап көп-көп. Иілеміз оңға қарай бір, екі, үш, Иілеміз солға қарай бір, екі, үш **Дид ойын: «Кім тапқыр»** **Шарты:** Қоратшаның ішіндегі асықтардан тапсырма орындау. **1-тапсырма..** **Дид ойын: «Топтастыр»** **Шарты:** Асықтарды түсі бойынша жинау. **2-тапсырма. Дид ойын: «Қоржын»** **Шарты: Асық салатын қоржынға ою жапсыру.** **3-тапсырма.** Дид ойын: «Әдемі асықтар» Шарты: Асықтарды әр түске бояу.	қонаққа бөпесін алып келуі. -Бесікке салу дәстүрін көрсету. –Өлең жолдарын бәрі бірге айтып бөпені ұйықтату. **Дид ойын: «Ерекшелігін тап»** **Шарты:** Наурыз мейрамының ерекшелік-терін суреттен топтау. **Шығармашылық бұрыш** Еркін тақырыпта **Қортынды** Сұрақ-жауап Балалрды мадақтау. **Музыка** **Тақырыбы: «Наурыз – жыл басы»** Ата мен әже балаларды қарсы алады. Балалар дөңгелек үстел жанына келіп, ата мен әжеге сәлемдесіп, үстел айналасына орналасады. Балалар атамен, әжемен амандасады. Әже балалардан қандай мереке екенің сұрайды. -Наурыз дегенді қалай түсінесіңдер? -Наурызды халық қалай тойлайды? -Наурызға қатысты қандай ырымдарды білесіңдер? -Наурыз күн мен түн теңелген кез, ол күні ренжіскен адамдар бір-бірімен құшақ жайып, төс қағыстырып татуласады. Әр

	 Оған жеті түрлі дәм қосылады. Бидай, ет, тұз, сүт, бұршақ, сары май, құрт немесе айран қосылады. *«Жеті» қасиетті сан.* ***Дид ойын: «Атын ата»*** ***Шарты:** көжеге қосылатын тағамдарды атау.* ***Тазша:** - Балалар,рахмет сендер наурыз мерекесі туралы көп түсінік беріп жатырсыңдар.* *Тәрбиеші: Наурыз мерекесінің сәні ұлттық ойындар. Сендер қандай ұлттық ойындарды білесіңдер?* ***Балалар:** - «Бәйге», «Алтыбақан», «Арқан тартыс», «Қыз қуу», асық ойындары, «Көкпар» т.б..* ***Қимылды ойын: «Арқан тартыс».*** ***Қорытынды.*** *Балалар, Наурыз туралы көп біледі екенсіңдер. Тазша бала балаларға рахмет айтып қоштасады.* *Бүгін не туралы айттық?* *-Наурыз қандай мереке?* *-Қандай ұлттық*	*Шарты: Қуыршақтың киімдеріне сипаттама беру.* *-Ал Сұлушашымыздың көйлегі қандай?* *(Бүрмелі,қазақтың ұлттық көйлегі* *Сұлушаштың көркіне тоқталу.* *-Көрік киімнің қай түріне жатады?* *-Көріктің төбесінде ұлпілдеп тұрған несі?* *-Көріктің төбесіндегі үкісі неден жасалады?* *Үкі-орман құсы.* *Үкінің-жүні ұлпілдек.* *-Енді бәріміз үкінің дыбысын салайықшы.* ***Сергіту жаттығуы:*** *Сөйлемейсің сен неге,* *Тілің жоқ па, қуыршақ?* *Жуынбайсың сен неге,* *Кірің жоқ па,қуыршақ?* *Аяғың бар ма,сен неге?* *Жүре алмайсың,қуыршақ?* *Жұмсағанда сен неге,* *Тіл алмайсың, қуыршақ?* *Біз күлгенде күлмейсің,* *Аңқаусың ба,қуыршақ?* *Бізбен бірге жүрмейсің,* *Жалқаусың ба,қуыршақ?* *Бала үні.*	*Шаңырақты құрайық* ***Дид ойын: «Көлеңкесін тап»*** *Шарты: берілген жиһаздардың көлеңкесін тауып орналастыру және оны атау.* ***Рефлекция*** *Сұрақтар ілмегі арқылы қорытындылау.* *-Сандықты неден жасайды?* *-Ол сандықты не үшін қолданамыз?* *-Үйлеріңде сандық бар ма?* *Балаларды мадақтау.* ***Дене тәрбиесі*** ***Сапқа бір қатармен тұру*** *Сапқа бір-бірлеп тұру ұсынылады.* *Сапқа тұруережесінтүсіндіреді.* *Сапқа бойдың ұзындығы бойынша тұратынын, ягни алдымен ең ұзыны, содан кейін сәл қысқалары, ең соңында бойы ең қысқасытұратынын ескесалады.* ***Негізгі бөлім:*** ***Жалпы даму жаттығулары Жалаушамен*** ***Б.қ.: «Желбірейді жалау»*** *1. Аяқтары иық мөлшерінде. Жалаушаны жоғары созып ұстайды. Жалаушаны және басты оң – сол жаққа қисайту. /4-	 *Балалардың жұмысын көрме ұйымдастыру* *Балаларды мадақтау.* ***Қортынды*** *Сұрақ-жауап* *Балалар бүгін біз не туралы өттік?* *Асықты неден аламыз?* *Асықпен қандай ойындар ойнаймыз?* ***Тақпақ. Асығым.*** *Ал, ойналық, балалар,* *Әр асықта баға бар.* *Ұта білген баланы –* *Әрбір бала бағалар.* *Балаларды мадақтау.*	*үйде дастархан жайылып, бір – бірінің үйіне қонаққа барады.* *-Міне, алдарыңда қазақтың ұлттық тағамдары тұр. Жеті түрлі дәм салынып наурыз көже дайындалады. Ата қонақкәде ретінде ән айтып береді.* *Дастарханда дәніміз,* *Жайдарымыз бәріміз.* *Көжесі көп, қыры көп,* *Қандай жақсы наурыз.* *(Қ.Баянбай)* ***Ән үйрету: «Наурыз –жыл басы».*** *Музыка жетекшісі әнді орындайды.* *Балалар наурыз туралы білгендерін әңгімелейді.* *Наурызда бір-біріне қонаққа бару керектігін, татуласу керектігін ұсынады* *Әннің бірінші шумағын қайырмасымен үйрену.* ***Ойын: «Арқан тартыс»*** *Ата өзімен бірге арқан ала келгенің айтады.* *Қазақтың ұлттық ойыны – арқан тартуды екі командаға бөліп ойнатады.* *-«Балалар келе жатқан Наурыз күні күн мен түн теңелді», -деп* ***«Күн мен түн»** ойының ұсынады.* *Балалар екі командаға бөлініп, арқан тартысады.* *Ата мен әже балаларға ризашылығын білдіріп, мадақтап, қоштасып,*

	ойындарды білесіңдер? Балаларды мадақтау. Дене тәрбиесі **Сапқа бір қатармен тұру** Сапқа бір-бірлеп тұру ұсынылады. Сапқа тұрурежесінтүсіндіреді. Сапқа бойдың ұзындығы бойынша тұратынын, яғни алдымен ең ұзыны, содан кейін сәл қысқалары, ең соңында бойы ең қысқасытұратынын ескесалады. **Негізгі бөлім:** **Жалпы даму жаттығулары Жалаушамен** **Б.қ.: «Желбірейді жалау»** **1.** Аяқтары иық мөлшерінде. Жалаушаны жоғары созып ұстайды. Жалаушаны және басты оң – сол жаққа қисайту. /4-5 рет қайталау/ **Б.қ.: «Әткеншек»** **2.** Аяқтары алшақ қойылған, жалаушалар төменде. Жалаушаларды артқа- алдыға қарай сермеу. /5 рет/ **Б.қ.: «Кім жылдам»** **3.** Аяқтарын алшық қою, отыру жалаушаны алға созу,тұру жоғары	**(Р.Тышқанбаев)** **4. Ой дамыту.** Балалар қуыршаққа біз сыйлық жасаймыз ба. Оған әдемі камзол жасап берейік **Балаларды топқа бөлу.** **Дид ойын: «Қуыршаққа сыйлық»** 1-топ. Камзолға ою жапсыру 2-топ. Етікке ою жапсыру. Сұрақ-жауап. Камзолды, етікті немен әсемдедік Түстері қандай? **Қуыршаққа сыйға береміз бе?** Рақмет балалар, мен бұл камзолды, аналар мейрамына және наурыз мейрамына киетін боламын. Рақмеет сендерге Сау болыңдар балалар	5 рет қайталау/ **Б.қ.: «Әткеншек»** **2.** Аяқтары алшақ қойылған, жалаушалар төменде. Жалаушаларды артқа- алдыға қарай сермеу. /5 рет/ **Б.қ.: «Кім жылдам»** 3. Аяқтарын алшық қою, отыру жалаушаны алға созу,тұру жоғары көтеру. **Б.қ.: «Көңілді жалауша»** 4. Аяқтарын алшақ қою, жалаушалар жоғары көтеріп,секіру. **Тыныс алу жаттығулары:** «Көкек» - тік тұрып, аяқты бір - бірінен алшақ ұстайды, қолды белге қояды, демді ішке біртіндеп тартады, «Ку-ку, Ку-ку» деп дыбыстап демді сыртқа шығара денені алға еңкейтеді Бір саппен шеңбер бойы жүру. /жалаушаларды себетке салу/ Маршпен жүру. «Айналу» - бір - бірінің қолынан ұстай отырып, айнала жүгіру. **Қимыл-қозғалыс жаттығулары.** -Доға астынан еңбектеп өту **Қимылды ойын:** « Құстар жем жейді» Шарты : құстардың қимылын салып көрсетеді.		үйлеріне қайтады. Балалар алған көңілді әсерлерімен тарайды.

	көтеру. ***Б.қ.: «Көңілді жалауша»*** *4. Аяқтарын алшақ қою, жалаушалар жоғары көтеріп,секіру.* ***Тыныс алу жаттығулары:*** *«Көкек» - тік тұрып, аяқты бір - бірінен алшақ ұстайды, қолды белге қояды, демді ішке біртіндеп тартады, «Ку-ку, Ку-ку» деп дыбыстап демді сыртқа шығара денені алға еңкейтеді* ***Бір саппен шеңбер бойы жүру. /жалаушаларды себетке салу/ Маршпен жүру. «Айналу» - бір - бірінің қолынан ұстай отырып, айнала жүгіру.*** ***Қимыл-қозғалыс жаттығулары.*** *-Доға астынан еңбектеп өту* ***Қимылды ойын:*** *« Құстар жем жейді»* *Шарты : құстардың қимылын салып көрсетеді.*				
Серуенге дайындық	*Еңбегі адал жас өрен - мақсаты: өзіне өзі қызмет көрсетуге тәрбиелеу.* *Серуен кезінде қауіпсіздік ережелерін түсіндіру.*				
	Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киім шкафтарын таза ұстау	*Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу, қатармен жүруге*	*Балалардың киіну реттілігін бақылау, киінгенде түймелерін қадап, аяқ киімінің бауын байлауды*	*Серуенге шығу, балаларды біртіндеп киіндіру, киімдерінің дұрыс киілуін қадағалау, қатармен*	*Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ*

	және жинау	дағдыландыру.	, киіміндегі олқылықтарды жондеуді қадағалау.	жүруге дағдыландыру.	киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу.
Серуен	*Картотека №16* *Ұшқыштарды бақылау.*	*Картотека №17* *Ұшқыш және қарағайды* ***салыстыра бақылау.***	*Картотека №18* *Құстардың ұшып келуін* ***бақылау***	***Картотека №19*** ***Қараторғайларды бақылау.***	***Картотека №20*** ***Ұяларды бақылау.***
	Серуен кезінде экологиялық мәдениет қалыптастыру, табиғатқа қамқорлық таныту. ***Көктемгі серуен картотекасынан***				
Серуеннен оралу	*«Еңбегі адал жас өрен» - өз-өзіне қызмет жасау.*				
	Балаларға реттілікпен киімдерін шешуі, өз сөрелеріне киімін жинап таза ұстауды, су болған киімдерін тәрбиешіге ***көрсетуге үйрету.***	*Тазалық процедурасы. Қолдарын сабынмен жудыру,өз сүлгілеріне сүртінулерін талап ету, ұқыптылыққа, тазалыққа тәрбиелеу*	*Гигиеналық шараларын ұйымдастыру. Түскі асқа дайындық. Қолдарын сабындап жуып, өз сүлгілеріне сүрту*	*Серуеннен оралу барысы, киімдерін жинауды түсіндіру.* *жуыну барысында сумен* ***ойнамауды, шашып жуынбау әдептерін түсіндіру.***	*Киімдерін ұқыптылықпен шешуге, шкафтарына жинауға үйрету.* *Түскі асқа дайындық.*
Түскі ас	*Үнемді тұтыну мақсаты: суды үнемді пайдалану, шашпай жуыну*				
	Әңгіме: *– Қолды сабындап жуу – денсаулық кепілі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Су шашпай, абайлап жуамыз.*	***Әңгіме:*** *– Нан – дастарқанның берекесі. Нанды аяқ асты етпейміз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Нанды ауызға толтыра салмаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Ас кезінде тыныш отырамыз, таласпаймыз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ыдысты бір-бірімізге ысырмаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Ас ішіп болған соң ыдысты ретімен қою – ұқыптылықтың белгісі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ыдысты қатты соқпаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Тамақты мөлшермен ғана аламыз. Артық қалдырмаймыз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішіп отырғанда ойнамаймыз.*
Күндізгі ұйқы	*Белгілі жүйелікте киімдерін шешуді, киімдерін ұқыпты орындыққа іліп қоюды пысықтау.*	*Өз төсек орындарын дайындап жатуды дағдыландыру.*	*Балалардың тыныш ұйықтауына жағымды жағдай жасау*	*Ұйқыға дайындық кезінде қауіпсіздік ережелерін ескерту. Өз төсегін ашып жатуға кеңес беру.*	*Белгілі жүйелікте киімдерін шешуді, киімдерін ұқыпты орындыққа іліп қоюды пысықтау*
Ұйқыдан біртіндеп ояту, сауықтыру шаралары	***№14. 1.Ояну*** *Бойымызды жазайық, Қолымызды созайық. Жаттығулар жасайық. Ұйқымызды ашайық.*	***№16 1.Ояну*** *Көздеріңді ашыңдар, Кірпіктеріңді көтеріңдер. Беттеріңді жеңіл қимылмен сипаңдар, Бір - біріңе жымыңдар*	***№15. 1.Ояну*** *Кел балалар тұрайық, Қолымызды жоғары созайық. Еңкейеміз еденге, арқамызды тік ұстап, Бір демалып алайық.*	***№13. 1.Ояну*** *Ұйқымызды ашайық Қолымызды созайық Енді қане бәріміз, Жаттығуды жасайық.*	***№ 12. 1. Ояну*** *Күнге қарап күлімдеп Көзімізді ашамыз Бойды түзе, көтер басты Сергіп ұйқы ашамыз*
	Қауіпсіздік ережесі – ұйқыдан тұру кезінде қауіпсіздік шараларын түсіндіру. *«Еңбегі адал жас орен» - ұйқыдан тұрып киіну өз-өзіне қызмет етуге тәрбиелеу.* ***Ұйқы ашар жаттығу картотекасынан***				
Бесін ас	*Үнемді тұтыну мақсаты: суды үнемді пайдаланып, жуыну ережелерін түсіндіру.*				

	Әңгіме: *– Ас бізді қоршаған [illegible] ас – әдеп емес, денсаулыққа қажет.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас үстінде орыннан тұрып жүгірмейміз.*	***Әңгіме:*** *– Бір түйір дәннің артында [illegible] Сондықтан астын ләззат жейміз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Дастарқанды былғамай, таза ұстауымыз керек.*	***Әңгіме:*** *– Әдемі отырған балаға бәрі риза болады. Ас үстінде тып-тыныш, мәдәу отырайық.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қолымызды сермемейміз, ыдысты төгіп алуымыз мүмкін.*	***Әңгіме:*** *– Асқа құрметпен қарасақ, ол берекелі болады. Әрбір ас – ырыз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қасық пен шанышқыны бір-бірімізге бағыттамаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Үнемді бала – тәртіпті бала. Су мен асты үнемдеп пайдалансақ, табиғатты да, еңбекті де бағалаймыз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас үстінде шуламаймыз, бір-бірімізге кедергі жасамаймыз.*
Балалардың дербес іс-әрекеті (қимылдық, ұлттық, сюжетті-рөлдік, үстел үсті-баспа және басқа ойындар), бейнелеу іс-әрекеті, кітап қарау және басқалары)	*Дид «Нан дастарханға қалай келеді?»* ***Мақсаты:*** *Балалар бидайды қалай өсіру және одан нанды қалай жасау жөніне түсінеді. Диқаншылардың еңбегін құрметтеуді біледі. (әлеумет саласы карт)*	*«Біздің шаңырақ»* *Е.Өтетілеуов* *Атамнан басталар* *Әжеммен қосталар* *Отбасым мынылар:* *Ең жақын адамдар* *Әкем мен анам бар* *Бір туған ағам бар* *Бір туған апам бар...* *Бәрін жақсы көремін* *Еркелеймін еремін!* ***Қимылды ойын: «Тату-тәтті отбасы» Ойын мақсаты: Балалар*** *үлкендерді сыйлауға, отбасы мүшелерін дұрыс атауды біледі.*	*Мен де балғын гүлмін* *Автор. М. Байсариева* *Арасынды гүлдің* *Ойнап бүгін жүрдім* *Қызыл, көкшіл, сары* *Әп-әдемі бәрі* *Енді ғана білдім-* *Мен де балғын гүлмін!*	*Құстар туралы тақпақ* *Қарлығаш* *Адамзаттың жақсыны* *Қарлығаш та ақылды* *Көгершін мен екеуі* *Жайлайды бір шатырды* ***Торғай*** *Таспен атып торғайды* *Ұя бұзған оңбайды* *Құс өкпелеп кетеді* *Бақшамызға қонбайды.* ***қимылды ойын:«Ұшты-ұшты»*** ***Мақсаты:****балалардың ойлау қабілетін дамыту.* ***Дене тәрбиесі*** ***Негізгі бөлім. Амандасу Қонжықпен ойнаймыз (таза ауада)*** *Педагог: Балалар, мен жұмбақ жасырайын:* *Қаһарлы қыста ол ұйықтап,* *Саусағын сорып жатады.* *Күлімдеп көктем келгенде,* *Ұйқысынан тұрады. Ол не?... (аю).* *- Иә, бұл – аю. Бүгін бізге ойыншық қонжық қонаққа келді, өзімен бірге бір себет жаңғақ әкелді. Біз онымен бірге ойнаймыз,*	*Санамақ* *Бір үйде біз нешеуміз?* *Кел санайық екеуміз.* *Бас бармағым - атам,* *Балан үйрек - апам,* *Ортан терек - әкем,* *Шылдыр шүмек - анам,* *Кішкентай бөбек - мен.* *Біз үйде нешеуміз?* *Біз үйде – бесеуміз* ***Дидактикалық ойын:«Құлыпты аш»*** *Мақсаты:логикалық ой-лай алады, геометриялық пішіндерді түрі және түсі бойынша ажырата алады.*

				жүгіреміз, секіреміз. Ал алдымен біз қонжыққа қалай әдемі жүре алатынымызды көрсетейік. *Бір-бірден тізбекке тұру. Бірінің артының бірі жүру.* *Ал енді қандай жылдам екенімізді көрсетеміз. Жүгіру.* *Ал енді қандай епті әрі күшті екенімізді көрсетеміз. Шеңберге тұруды ұсынады.* ***«Қазір қонжық әрқайсымызға бір-бірден жаңғақ береді.*** ***Біз оған жаңғақпен қандай жаттығу жасауға болатынын көрсетеміз.*** ***Негізгі бөлім.*** ***Жаңғақтардың көмегімен жалпы дамыту жаттығуларын орындау.*** ***Жаңғақтар шыршадан түседі, Балалар оны тездетіп теруі.*** *Б.қ. – аяқтары иықтарымен сәйкес қашықтықта, жаңғақ ұстаған қолдары төменде.* *1-қолдарын жоғары көтереді, керіледі, жаңғақты жерге тастайды, отырады, жаңғақты жерден көтереді, түзеледі (4 рет қайталайды).* ***Бұта түбінде жаңғақ домалады, Жасырынып***	

				ол қалды. *Б.қ. – аяқтарын алшақ қойып отырады, қолжықты қолдарына үстап тізесіне қояды.* *1-2 – алға қарай иіледі (тізелерін бүкпеуге тырысады) жаңғақты аяқтарының арасына қояды, 3-4 – түзеледі, шапалақтайды, 5-6 – алға қарай еңкейеді, жаңғақты алады, 7-8 – түзеледі, жаңғақты жоғары көтереді (4 рет қайталайды).* ***Шалқалап жатады, жаңғақты екі қолда үстап басынан жоғары көтереді.*** *1-2 – аяқтарын жоғары көтереді, қолдарын жоғары көтеріп алға қарай созады, табанын жаңғаққа тигізеді, 3-4 – б.қ. алғашқы кезеңге келеді (4 рет қайталайды).* ***Жаңғақтар ойнайды шаттанып, Секіріп, жүгіріп, қуанып.*** *Б.қ. – аяқты бірге қосады, бір қолмен жаңғақты ұстайды. Бір орында секіреді (20–30 сек)* *Тыныс алу жаттығуы: «Ботқа пысты» мұрынмен дем алып, ауыздан демді шығару. «пы-х, пы-х ,пы-х» деп айту.*	

				Қимылдың негізгі түрлері: ***1. «Жолдан өту»*** *«Көшеқ, қонжықты жолдан өтуге үйретейік». Бірінен соңы бірі сапқа тұрып басты солға және оңға бұрып «жолмен» жүру (2 рет қайталайды).* ***2.«Секірейік»*** *«Ал енді қонжықты дұрыс секіруге үйретейік»* ***Сызық үстінен екі аяқпен секіру. Екі аяқпен бір мезетте итеріліп секіруге назар аударамыз.*** ***Аз қозғалысты ойын:*** ***Қим ойын: «Допты домалат»*** ***Нұсқаушы қонжықпен бірге допты қолына ұстап, шеңбердің ортасына тұрады. Ол допты әр балаға кезегімен домалатады. Ойын 2 рет қайталанады.***	
Балалармен жеке жұмыс	***Сөздік қорды дамыту*** *Дыбысты созып айтуға арналған жаттығулар («а-а-а», «о-о-о»). Жануарлардың атауын үйретіп, олардың дыбысын қайталату. Сурет бойынша «Не көріп тұрсың?» әңгімесін ұйымдастыру.*	***Әлеуметтік дағдылар*** *«Жақсы бала – үлгілі бала» тақырыбында қысқа әңгіме. Кезекте тұруды үйрету. Жеке мақтау арқылы ынталандыру.*	*Ерін бұлшықеттерін дамыту жаттығулары («трубочка», «күлімдеу»). Жануарлар жайлы қысқа әңгіме құрастыру.* *Өлең шумақтарын қайталау.*	***Математикалық ұғымдар*** *Заттарды көлеміне қарай салыстыру (үлкен–кіші). Қызыл және көк түстерді ажырату.* *Қатарға ретімен орналастыру жаттығуы.*	***Әлеуметтік дағдылар*** *«Өз атыңды айт» ойынын өткізу.* *Амандасу және қоштасуды дұрыс қолдануға жаттықтыру.* *Баланы өз затын ұқыпты орнына қоюға үйрету.*
Серуенге дайындық	*«Еңбегі адал жас өрен»-өз-өзіне қызметететуге тәрбиелеу.* *Серуен кезінде қауіпсіздік ережелерін түсіндіру.*				
	Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін	*Серуенге шығу. Балалардың киіну реттілігін бақылау, киінгенде түймелерін қадап,*	*Серуенге шығу, балаларды біртіндеп киіндіру, киімдерінің дұрыс киілуін*	*Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін*	*Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары.*

	Дұрыс киі білуге үйрету. [illegible]	аяқ киімнің бауын байлауды , киімдегі ақаулықтарды жөндеуді қадағалау. Киім шкафтарын таза ұстау және жинау	қадағалау, қатармен жүруге дағдыландыру.	дұрыс киі білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу.	Киім шкафтарын таза ұстау және жинау
Серуен	Картотека №16 Ұлттарды ажырату.	Картотека №17 Шығыс және қарағайды салыстыра бақылау.	Картотека №18 Құстардың ұясын келуін бақылау	Картотека №19 Қарағайларды бақылау.	Картотека №20 Ұяларды бақылау.
	Серуен кезінде экологиялық мәдениет қалыптастыру, табиғатқа қамқорлық таныту. Таңғы серуенді бекіту.				
Балалардың үйге қайтуы	Өнегелі-15 минут. Қауіпсіздік ережесі - ата-анамен бала өмірінің қауіпсіздігі туралы әңгіме жүргізу.				
	Бүгін балалар сурет салып, түрлі түстерді қолдана отырып қиялын дамытты. Ойларын қағаз бетінде бейнелеуге тырысты. Үйде балаңызбен бірге сурет салып, түстерді атауға көңіл бөлсеңіздер жақсы болады.	Бүгін балалар ертегі тыңдап, кейіпкерлердің әрекеттерін талқылады. Қиялы дамып, ойларын еркін жеткізуге тырысты. Үйде қарапайым ертегілерді бірге оқып, балаңыздың пікірін сұрауға кеңес береміз.	Бүгін балалар қимылды ойындар ойнап, дене қимылдарын үйлестіруге жаттықты. Шірақтық пен ептілігін көрсетті. Үйде бірге серуендеп, қимылды ойындар ойнауға көңіл бөлсеңіздер пайдалы.	Бүгін балалар тақпақ жаттап, бір-біріне айтып берді. Сөйлеу мәнері мен есте сақтау қабілеттерін жетілдіруге талпынды. Үйде қысқа өлеңдер мен мақал-мәтелдерді қайталап жаттауға мүмкіндік берсеңіздер пайдалы болады.	Бүгін балалар ән айтып, би қимылдарын жасап көңіл көтерді. Өз өнерлерін көрсетіп, шығармашылық қабілеттерін дамытты. Үйде балаңызбен бірге ән тыңдап, қарапайым би қимылдарын қайталау пайдалы болады.

Тексерілді

Тәрбиелеу-білім беру процесінің циклограммасы

Топ: Орта топ
Балалардың жасы: 3 жас
Қандай кезеңге жасалды : 26.03 – 27.03.2026ж

Күн тәртібінің үлгісі	Сейсенбі	Сәрсенбі	Бейсенбі	Жұма
Балаларды қабылдау			*Күй күмбірі- Қоңыр домбыра үнімен баланы мейіріммен қарсы алу, өнерге баулу*	*Күй күмбірі – баланың жүрегіне ұлттық тәрбие нұрын себу.*
			Баланы жылы сөзбен қарсы алып, «бүгінгі күніңді не нәрсе қуантады?» деп сұрау. Ата-анасынан баланың таңғы асқа тәбеті туралы қысқа ақпарат алу. Дене қызуын өлшеп, жалпы жағдайын медициналық бақылауға алу.	*Баланы есімімен атап, шағын әзіл немесе жылы сөзбен қарсы алу. Денсаулық жағдайын бақылап, қажет болса медбикеге бағыттау. Киімдерін шешкен соң, ойын бұрышына қысқаша бағыттау арқылы көңілін*
Ата-аналармен немесе баланың басқа заңды өкілдерімен әңгімелесу, кеңес беру				
			Музыка мен өнер – баланың жан дүниесін байытатыны жайлы әңгімелесу. ***Кеңес:*** *Үйде әуен тыңдап, бірге ән айтуға жағдай жасаңыз.*	*Еңбек – баланы жауапкершілікке тәрбиелейтіні жайлы әңгімелесу.* ***Кеңес:*** *Үй шаруасына аз да болса көмектесуге мүмкіндік беріңіз.*
Балалардың іс-әрекеті (ойын, танымдық, коммуникативтік, шығармашылық, эксперименталдық, еңбек, қимыл, бейнелеу, дербес және басқалары)			***Картотека № 17*** ***«Менің сүйікті ертегім»*** ***Мақсаты:*** *ертегі кейіпкерлері бойынша ертегілерді атау, жағымды, жағымсыз кейіпкерлерді ажырату. Достыққа, адамгершілікке, жолдастыққа тәрбиелеу.*	***Картотека № 18*** ***«Құстар біздің досымыз»*** ***Мақсаты:*** *Балаларға құстар туралы білім беру,білімдерін жетілдіре түсу. Суреттер бойынша есте сақтау қабілетін дамыту. Құстарға қамқорлықпен қарауға баулу.*
	Коммуникативтік дағдыларды дамыту картотекасынан			

Ертеңгілік жаттығу			*Наурыз айының 4- аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Наурыз айының 4- аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*
	Жалпы даму жаттығуларын дұрыс жасай отырып, баланың қимыл-қозғалысын шыңдау. Жаттығу кешені қосымша тіркелген			
Таңғы ас	*Үнемді тұтыну - Суды, тамақты үнемді тұтыну жолдарын түсіндіру. Қауіпсіздік ережесін ескерту*			
			Әңгіме: *– Суды дұрыс пайдаланған адам табиғатты қорғайды. Жуынғанда немесе ыдыс жуғанда суды ағызып қоймай, тек қажетіне қолдануымыз керек.* ***Қауіпсіздік:*** *– Су ішкенде асықпай жұтамыз, күліп сөйлеп ішпейміз. Бұл – қауіпсіздіктің бір шарты.*	***Әңгіме:*** *– Балалар, ас ішкенде көзіміз тойып, көп алып қоюға болмайды. Өзімізге қажет мөлшерді ғана алып, тауысып жеген дұрыс. Бұл – үнемділіктің белгісі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ыдысты үстел үстінде ұстап, абайлап пайдаланамыз. Қолды сермеп сөйлемейміз, өйткені ыстық ас төгіліп кетуі мүмкін.*
Ұйымдастырылған іс-әрекетті өткізуге дайындық (бұдан әрі – ҰІӘ)	*«Балалар кітапханасы»-жобасы аясында, тілдік мәдениетті дамыту.*			
			«Шабыт» жобасы ***Ойын: «Өнерлі кім екен?»*** *Тәрбиеші: «Ән айтқысы келген кім бар? Би билегісі келген кім бар? Сурет салып көргісі келген кім бар?» – деп сұрайды.* *Балалар кезекпен кішкентай өнерін көрсетеді.* ***Мағынасы:*** *балаларды өз қабілетін көрсетуге, шығармашылыққа шабыттандыру.*	*«Смарт бала» жобасы* ***Ойын: «Сұрақ пен жауап»*** *Тәрбиеші: «Кімге қойылған сұраққа дұрыс әрі тез жауап береді екен?* *– «Аспанда не ұшады?» (құс, ұшақ).* *– «Түнде аспанда не жанады?» (жұлдыз, ай).* *– «Адамға не керек?» (су, ауа, тамақ).»* ***Мағынасы:*** *тапқырлыққа, дұрыс жауап беруге дағдыландыру.*
Кестеге сәйкес ҰІӘ	*Экологиялық мәдениетті қалыптастыру мақсатында кіріктірілген ұіә*			
			Қызығушылықты ояту. *Балалар стол үстінде суреттің репродукциясы бар матамен жабылған мольбертті көреді.* ***Миға шабуыл*** ***Дид ойын: «Кім тапқыр?»*** *Жұмбақ жасыру* *Қар мұз еріп, су көбейіп,* *Сай салаға толады.*	***Қызығушылықты ояту.*** *Балалар, қол ұстасайық.* *Бір, екі, үш, төрт, бес - шеңберде айналамыз.* *Жаңа күн келді, күліп қарсы алайық. Мен саған күлемін, ал сен маған және бір-біріңе күліңдер.* *Бүгін біз бәрін күлімсіреп қарсы аламыз*

			Бүршік жарып, жарық ашып, *Гүл бәйшешек басады.* ***(Көктем).*** ***Суретті ашу.*** *- Бұл сурет не туралы? Көктемнің қандай белгілерін байқадыңдар? (биік көк аспан, борпылдақ қар, суретті күн басқан, қайың бұтақтары қара емес, қызғылт түсті).* *Тәрбиеші: Дұрыс, балалар, көктем келіп, ұзақ қыс ұйқысынан оянды.* ***АҚТ технологиясымен жұмыс.*** *Ал көктемнің қандай түстері бар екенін суретшілер өз суреттерінде қалай бейнелегенінен көрейік* *- Балалар, сендер қалай ойлайсыңдар: күн жарқырап тұр ма? Неліктен олай ойлайсыз, өйткені суретші оны салмаған? Қане суретшіге көмектесеміз бе?* ***Дид ойын: «Күн жарқырайды»*** ***Жүргізілу барысы:*** *1.Қиылған сары түсті дөңгелек пішінді жапсырамыз.* *2.Жапсырған пішінге боялмаған күннің шуақтарын жапсыру.* *3. Боялмаған шуақтарды сары түске бояу.* *Күн жарқырады, шуағын шашты.* *Біз суретшіге көмектестік.* ***Сұрақ жауап*** *Күннің қандай пайдасы бар?* *Күн жылиды, өсімдіктер өседі .....* ***Тақпақ*** *Көктем күні әдемі,* *Жерде гүлдер өскенде.* *Көктем күні әдемі,* *Жерде шөптер өскенде.* *Көктем күні шуақты,* *Жарқырап тұр көктемде.*	***Дид ойын: «Кім тапқыр?»*** ***Жұмбақ жасыру.*** *Қар суы еріп, сай-салаға толады,* *Жер көгеріп, бүршік атты* *Бұл қай кезде болады?,* *Балалар: Көктем.* *балалар, сұлу Көктем бізге асығып келеді.* ***Мнемотехника әдісі.*** *Көктемнің белгілері қандай?* *Балалар Мнемоникалық кестеге сүйене отырып, көктем туралы өз ойларын айту.* *- Көктемде күн жарқырап шығады және жылы болады.* *-Қар еріп жатыр.* *- Алғашқы еріген жерлерде қара дақтар пайда болады.* *- Арықтарда ағындар ағып жатыр .* *- Құстар жылы жақтан келеді.* *Көктемнің келуімен қанатты достарымыз бізге оралды. Құстар көктемнің алғашқы хабаршысы.* ***Көктем өрнегі*** ***Е.Өтетілеу ұлы.*** *Өлең жолдарын оқып, түсіндіру.* *Қар еріді, су ақты,* *Күндер келді шуақты.* *Байтақ дала келбеті* *Түкті кілем сияқты.* ***Шығармашылық бұрыш.*** ***Дид ойын: «Көктемді безендір»*** ***Топтық жұмыс.*** ***А3 форматқа көктем мезгілін түсіру.*** *Ағып жатқан суды жапсыру.* *Аспан әлемін құрастырып жапсыру.* *Гүлдердің ортасына саусақ арқылы ермексаздан күлте салу*

			Қортынды. ***Сұрақ – жауап.*** ***Балаларды мадақтау***	*Ағаштарға мақта таяқшасымен бүршік салу.* ***Қортынды*** *Дид ойын: «Жақсы мен жаман»* ***Мақсаты:****Жақсы қасиет болса қолдарын шапалақтайды, жаман қасиет болса тыныш отыру.* *1) Көшет отыргызу.* *2) Ағаштарды сындыру.* *3) Құстарға жем шашу.* *4) Құстың ұясын бұзу.* *5) Ағаштарға су құю.* *6) Гүлдерді жұлу.* *7) Құстарға ұя жасау.* ***Балаларды мадақтау.*** ***Музыка*** ***Тақырыбы: «Біздің ауыл тойы»*** ***«Кеңес» күйі ойналып, педагог балаларды қарсы алып, ауылға, тойға баруға шақырады, балаларға шеңбер бойымен жүруді ұсынады.*** *Ұлдарға «ат» беріліп, қыздардың қолына асатаяқ ұстатылады.* *«Колхоздағы той»* *(Е. Брусиловский) әуеніне қыздарға асатаяқта ойнап, ұлдарға «атпен» шабуды ұсынады.* *Әуен екінші рет ойналғанда ұлдарға отырып, қол шапалақтау ұсынылады.* *Ал қыздарға асатаяқпен би қимылдарын көрсетіп, үйретеді.* *-Балалар, тойымызға сән беретін әндер мен күйлерді тыңдауға шақырамын.* ***Дауыс жаттығуы:*** ***«Домбыра үні»*** *айтылып, жаттығу барысында фразалар арасында дұрыс тыныс алуларын*

				қадағалайды. Дауыс ырғақтарын тыңдап, бақылайды. *Дауысымыз ашылды,* *Бұлбұлдай сайраймыз,* *Көңілді ән айтып,* *Жадырап жайнаймыз.* ***Ән айту:*** *«Домбыра»(Ж. Тұрсынбаев, А.Асылбек) әнін қайталау.* *Жетекші ән мазмұнын түсіндіріп, көңілді ырғақты сезінулеріне ықпал етеді.* *Әннің мәтіні туралы сұрап, балаларды әңгімеге тартады.* *-Тойымызды қызықты ойындармен қыздыра түсейік, - деп ойынға шақырады.* ***Ойын: «Тақия тастамақ», «Киіз үй»*** *ойындары ұйымдастырылады.* *Балаларға өздері ұнататын билерін таңдап, өз беттерінше билеуге ерік береді.* ***Би: «Асатаяқпен би», «Кел, билейік»*** *билері қайталанады.*
Серуенге дайындық	*Еңбегі адал жас өрен - мақсаты: өзіне өзі қызмет көрсетуге тәрбиелеу.* *Серуен кезінде қауіпсіздік ережелерін түсіндіру.*			
			Серуенге шығу, балаларды біртіндеп киіндіру, киімдерінің дұрыс киілуін қадағалау, қатармен жүруге дағдыландыру.	*Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру.* *Серуенге шығу.*
Серуен			***Картотека №14*** *Ағаштарға бақылау жасау*	***Картотека №20*** *Ұяларды бақылау.*
	Серуен кезінде экологиялық мәдениет қалыптастыру, табиғатқа қамқорлық таныту. ***Көктемгі серуен картотекасынан***			
Серуеннен оралу	*«Еңбегі адал жас өрен» - өз-өзіне қызмет жасау.*			
			Серуеннен оралу: *Балаларды киімдерін дұрыс*	***Серуеннен оралу:*** *Киімдерін ретімен шешіп,*

			шешуге, шкафтағы орнына жинауға үйрету. ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын мұқият сабындап жуып, өз сүлгілеріне сүртінуді талап ету. Жеке бас тазалығын сақтауға тәрбиелеу.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Жуынганда сумен ойнамауды, еденді шашпауға үйрету.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Балаларға ас алдында тазалық сақтаудың маңызын түсіндіріп, қол жууын бақылау.*	*сөрелеріне жинауға, ұқыпты болуға үйрету. Егер киімдері кір болса, тәрбиешіге корсетуге дағдыландыру.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын сабындап жуып, жеке сүлгісін пайдалануын қадағалау. Балаларды әдептілікке, тазалыққа баулу.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Жуыну кезінде сумен ойнамауды, тәртіпті сақтауды ескерту.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Тазалықты сақтап, ұқыпты түрде түскі асқа дайындалуға бағыттау.*
Түскі ас	*Үнемді тұтыну мақсаты: суды үнемді пайдалану, шашпай жуыну*			
			Әңгіме: *– Балалар, ас ішкенде көзіміз тойып, көп алып қоюға болмайды. Өзімізге қажет мөлшерді ғана алып, тауысып жеген дұрыс. Бұл – үнемділіктің белгісі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ыдысты үстел үстінде ұстап, абайлап пайдаланамыз. Қолды сермеп сөйлемейміз, өйткені ыстық ас төгіліп кетуі мүмкін.*	***Әңгіме:*** *– Дастарқан басында бір-бірімізге сыйластықпен қарағанымыз дұрыс. Әркім өзіне қажеттісін алып, өзгеге де жеткізу – әдептілік.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қолымыздағы шанышқы сияқты құралдарды абайлап қолданамыз. Оларды ойнауға пайдаланбаймыз*
Күндізгі ұйқы			*Ұйқыға дайындық кезінде қауіпсіздік ережелерін ескерту. Өз төсегін ашып жатуға кеңес беру.*	*Белгілі жүйелікте киімдерін шешуді, киімдерін ұқыпты орындыққа іліп қоюды пысықтау*
Ұйқыдан біртіндеп ояту, сауықтыру шаралары			***№2.Ояну*** *Балапандар тұрайық* *Көзімізді ашайық* *Жан-жаққа біз қарайық* *Бір күлімдеп алайық.*	***№5. Ояну*** *Оянайық балалар* *Маған тезірек қарандар* *Шапалақты ұрайық* *Орнымыздан тұрайық.*

	Қауіпсіздік ережесі – ұйқыдан тұру кезінде қауіпсіздік шараларын түсіндіру. *«Еңбегі адал жас өрен» - ұйқыдан тұрып киіну өз-өзіне қызмет етуге тәрбиелеу.* ***Ұйқы ашар жаттығу картотекасынан***			
Бесін ас	*Үнемді тұтыну мақсаты: суды үнемді пайдаланып, жуыну ережелерін түсіндіру.*			
			Әңгіме: *– Тамақ ішкенде дұрыс отырып, тәртіп сақтайық. Үстелде қисайып отырсақ, ыдысты төгіп алуымыз мүмкін.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас үстінде қатты дауыстап сөйлемейміз. Бұл – өзімізге де, қасымыздағы балаларға да қауіпсіз.*	***Әңгіме:*** *– Әр тағам – еңбектің жемісі. Артық алып қалдырмай, тауысып жеу – еңбекті бағалау. Асқа құрметпен қараған бала – тәрбиелі бала.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішкенде орыннан тұрып кетпейміз, ойнап жүгірмейміз. Бұл – жарақаттың алдын алады.*
Балалардың дербес іс-әрекеті (қимылдық, ұлттық, сюжетті-рөлдік, үстел үсті-баспа және басқа ойындар), бейнелеу іс-әрекеті, кітап қарау және басқалары)			***Дид ойын «Суретші қай жерде қателесті?»*** ***Мақсаты:*** *Балалардың ойлау қабілетін дамыту, суреттегі сәйкессіздікті таба алға үйрету.* ***Дид ойын:*** ***«Көкөністер мен жемістер»*** ***Мақсаты:*** *жемістер мен көкөністерді сипаттап айтуды,олардың пайдасы туралы біледі.* ***Құрал-жабдықтары:*** *Жемістер мен көкөністердің суреттері* ***Ойынның барысы:*** *Көкөністер мен жеміс суретттерін салатын қалташалар тақтаға ілінеді. Үстер үстінде суреттер аралас жатыр. Шақырылған бала өзіне ұнаған жеміс немесе көкөністі танып алады да қалтаға салады. Қайда өсетіні, түсі, пішіні, дәмі туралы сипаттап айтады.* ***Дене тәрбиесі*** ***Кіріспе бөлімі:***	***Кітап бұрышы Ертегілер елінде.*** ***Көркем әдебиет.*** *«Жеті лақ» ертегін суреттер арқылы қарау, ертегі кейіпкерлерін атау.* *Ертегі желісін түсіндіру..* *Бет перде кейіп ертегіні сомдау.* *Шығармашылық бұрыш.* *Балаларды топқа бөлу.* ***Дид ойын: «Ертегі кейіпкерлері»*** ***1-Топ: Ешкі мен лақтарды бояу.*** ***2-топ: Қасқырды мүсіндеу.***

			Бірінің артынан бірі сапқа тұру. Денені тік ұстау. Шеңбер бойымен денені тік ұстап, аяқты бүкпей түзу жүру. Шеңбер бойымен жай жүру . 1 сапқа тұру. 1 саптан 4 звенога тұру. / қатарға тұрарда себеттен бір орамалдан алу/ Қолдарын созып, арақашықтықты сақтау. ***Негізгі бөлімбөлім:*** ***Жалпы даму жаттығулары /орамалмен, әуенмен*** ***Б.қ.: «Өкпешіл»*** ***1.*** *Аяқтар алшақ қойылған, орамал бүйірде. Басты оң және сол жақтағы орамалға төмен түсіріп бұру. /5-6 рет қайталау/* ***Б. қ.: «Қозғалмалы иық»*** ***2.*** *Аяқ иық көлемінде, орамал иықта, иықты артқа –алдыға, жоғары –төмен қозғау. /5-6 рет /* ***Б.қ.: «Ғажайып кемпірқосақ»*** ***3.****Аяқтар алшақ қойылған, орамал белде. орамалды оң - сол жаққа қисайту, әр иілген сайын «ғажайып» деп айту. /5- 6 рет қайталау./* ***Б.қ.: «Керілу»*** ***4.*** *Аяқтарын алшақ қою, орамал жанға кеуде тұсында, 1- 3 орамалды жанға баяу соза отырып керілу. 4-б.қ. /5-6 рет қайталау/* ***Б. қ.: «Дәрмен»*** ***5.*** *Аяқтарын алшақ қойып, денені тік ұстау. Орамал жанда. 1- орамалды жанға созу, 2- оң қолдағы орамалды сол аяқтың өкшесіне тигізу. 3- керісінше . 4- б.қ. /5-6 рет қайталау./*	

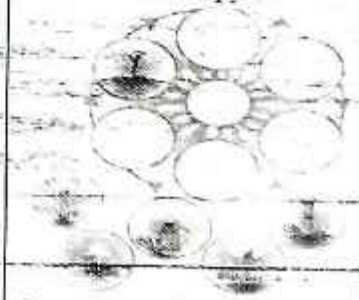
			ойыншық немесе зат салып қоямыз (алма, қасық, кубик, доп). *– Бала қолымен сипап, затты атамай табуы керек.* ***Мақсаты: сезім мүшелерін, ойлауын дамыту.***	*(күн, гүл, үй) басталып қойылады.* *– Бала бояумен толықтырып шығады.* ***Мақсаты: қиял мен шығармашылықты дамыту.***
	Коммуникативтік дағдыларды дамыту			
Серуенге дайындық	*«Еңбегі адал жас өрен»-өз-өзіне қызметтетуге тәрбиелеу.* *Серуен кезінде қауіпсіздік ережелерін түсіндіру.*			
			Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. *Серуенге шығу.*	*Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары.* *Киім шкафтарын таза ұстау және жинау*
Серуен			***Картотека №14*** *Ағаштарға бақылау жасау*	***Картотека №20*** *Ұяларды бақылау.*
	Серуен кезінде экологиялық мәдениет қалыптастыру, табиғатқа қамқорлық таныту. ***Таңғы серуенді бекіту.***			
Балалардың үйге қайтуы	*Өнегелі-15 минут. Қауіпсіздік ережесі - ата-анамен бала өмірінің қауіпсіздігі туралы әңгіме жүргізу.*			
			Бүгін балалар түрлі дыбыстарды тыңдап, қай жануарға немесе затқа тән екенін ажыратты. *Тыңдау және есте сақтау қабілетін дамытуға тырысты.* *Үйде табиғат дыбыстарын немесе музыка тыңдап, бірге талқылау пайдалы болады.*	*Бүгін балалар кітап бетінен суреттерді қарап, әңгіме құрастырды.* *Ой қорытып, өз қиялын әңгімеге айналдыруға талпынды.* *Үйде бірге кітап оқып, суреттер бойынша сұрақ қоюды әдетке айналдырсаңыздар жақсы.*

Тәрбиелеу-білім беру процесінің циклограммасы

Топ: ~~Орта топ~~
Балалардың жасы: 3 жас
Қандай кезеңге жасалды: 30.03 – 03.04. 2026ж

Күн тәртібінің үлгісі	Дүйсенбі	Сейсенбі	Сәрсенбі	Бейсенбі	Жұма
Балаларды қабылдау	*Күй күмбірі – баланы ұлттық өнер арқылы тәрбиелеу*	*Күй күмбірі – мәдениетке баулу жолы.*	*Күй күмбірі – ұлттық құндылықты құрметтеуге үйрету*	*Күй күмбірі – баланың жүрегіне ізгілік дарыту.*	*Күй күмбірі – ақ ақ азамат болып өсуге тәрбиелеу.*
	Балаларды жылы қарсы алу, есімдерімен атау; Көңіл-күйт сұрау («Қалай ояндың?», «Көңіл-күйің қалай?»), Баланы топқа еркін бейімдеу: құрастыру ойындары, жұмсақ ойыншықтар.	*Балаларды есік алдында күлімсіреп қарсы алу; Баланың көңіл-күйін бақылау (қуанышты, мазасыз, ұйқышыл т.б.); Баланы шағын топпен ойнауға тарту.*	*Баланы есімімен атап құшақтап қарсы алу; Таңғы жылы амандасу ойынын өткізу («Кол алысып, күлімдейміз»); Баланы топ бұрыштарына (кітап, сурет салу, құрастыру) еркін орналастыру; Баланың эмоционалды жағдайына ерекше назар аудару.*	*Баланы шаттық шеңберіне шақырып, ән айту арқылы қарсы алу; Баланың киімін шешуге көмектесу, тазалыққа баулу; Баланың көңіл-күйін сөзбен білдіруге үйрету («Мен қуаныштымын», «Мен реңжіп тұрмын»); Балаларды достарымен ортақ ойынды бастауға бағыттау.*	*Баланы көңілді ойынмен қарсы алу («Кім күлімдейді?», «Сәлем, досым»). Баланың атты бойы жетістігін атап өту (мысалы: «Бүгін сен тез киіндім дедің», «Сен досыңа көмектестің»). Балаларды демалысқа көңілді шығарып салу.*
Ата-аналармен немесе баланың басқа заңды өкілдерімен әңгімелесу, кеңес беру	*Өнегелі 15 минут – ата-анаға бала денсаулығы туралы кеңес беру.*				
	***Әңгіме:** Таңертеңгі жылы сөз бен мейірім – баланың көңіл-күйіне қуат береді. Жылы қарым-қатынас арқылы бала өзін қауіпсіз әрі сенімді сезінеді.* ***Кеңес:** Баланы балабақшаға әкелгенде күлімдеп, жылы сөз айтып шығарып салыңыз, балаңызға да жылы сөзді айтуға*	***Әңгіме:** Тазалық – денсаулық кепілі. Баланың мәдени-гигиеналық дағдылары болашақта оның денсаулығы мен тәртібіне әсер етеді.* ***Кеңес:** Үйде қолды жуу, міс тазалау, киімді таза ұстауды балаңызға күнделікті үйретіңіз.*	***Әңгіме:** Әдептілік – ата-анадан басталады. Бала үлкендерді сыйлауды, сыпайы сөздерді қолдануды отбасынан үйренеді.* ***Кеңес:** «Рахмет», «өтінемін», «кешір» деген сыпайы сөздерді балаңызға жиі айтуға үйретіңіз.*	***Әңгіме:** Өзін-өзі ұстау мәдениеті – баланың болашақтағы жетістігінің негізі. Дұрыс өзін-өзі ұстай алған бала өз ойын еркін жеткізеді.* ***Кеңес:** Балаңызға қысқа тақпақтар мен жаңылтпаштарды үйретіп, оны күнде қайталауға дағдыландырыңыз.*	***Әңгіме:** Отбасы – баланың алғашқы мектебі. Отбасында алған тәрбие – оның болашағына іргетас қалайды.* ***Кеңес:** Демалыста балаңызға пайдалы істі бірге жасауды үйретіңіз (мысалы: гүлге су құю, бөлмені жинастыру).*

Балалардың іс-әрекеті (ойын, танымдық, коммуникативтік, шығарма шылық, эксперименталдық, еңбек, қимыл, бейнелеу, дербес және басқалары)	***«От – дос, от – жау»*** ***Мақсат:*** *Отпен ұқыпты ұстаса пайда, абайсызда зиян келтіретіні туралы білімдерін бекіту; өрт қауіпсіздігі туралы білімдерін тереңдету.*	***«Тыйым салынған және рұқсат етілген»*** ***Мақсаты.*** *Өрт қауіпсіздігінің негізгі талаптары туралы білімдерін бекіту; әрекеттеріңізге жеке жауапкершілікті арттыру.*	***«Суретші-нені араластырды»*** ***Мақсаты:*** *Балалардың зейінін, ойлауын, есте сақтауын, қиялын, сөйлеуін дамыту.*	***«Өрт кезінде өзін қалай ұстау керек»*** ***Мақсаты:*** *Өрт кезінде өзін-өзі ұстау ережелері туралы білімдерін бекіту. Қиял, логикалық ойлау, ұсақ моториканы дамыту. Табандылыққа тәрбиелеу.*	***«Телефондағы диалогтар»*** ***Мақсаты:*** *Балаларды телефонда нөмірді дұрыс теруге және сұрақтарға нақты және нақты жауап беруге үйрету.*
	Өрт қауіпсіздігі ойындар картотекасынан				
Ертеңгілік жаттығу	*Сәуір айының 1-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Сәуір айының 1- аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Сәуір айының 1- аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Сәуір айының 1-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Сәуір айының 1- аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*
	Жалпы даму жаттығуларын дұрыс жасай отырып, баланың қимыл-қозғалысын шыңдау. Жаттығу кешені қосылпа тіркелген				
Таңғы ас	*Үнемді тұтыну - Суды, тамақты үнемді тұтыну жолдарын түсіндіру. Қауіпсіздік ережесін ескерту*				
	Әңгіме: *– Балалар, қолымызды жуған кезде суды көп ағызбаймыз. Қажет болса ғана ашып, жуған соң жауып қоямыз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Еденге су төгілсе, тайып құлап қалуымыз мүмкін. Сондықтан абай боламыз.*	***Әңгіме:*** *– Ас – еңбекпен келген ризық. Оны төкпей-шашпай жеуіміз керек.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішкенде орнымыздан тұрмаймыз, ыдысты қолымыздан түсіріп алмау үшін дұрыс ұстаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Тамақ ішкенде орындықта түзу, әдемі отырайық. Арқамызды тік ұстасақ, ыдыс та төгілмейді.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қисайып отырсақ, ыстық тамақ төгіліп кетуі мүмкін.*	***Әңгіме:*** *– Ас ішкенде қасықты оң қолымызға ұстаймыз. Сонда тамақты төкпей, әдемі жейміз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қасықты бұлғап ойнамаймыз, ол қасымыздағы балаға тиіп кетуі мүмкін.*	***Әңгіме:*** *Ас ішкенде қатты сөйлемейміз. Әдепті бала дастарқан басында тыныш отырады.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ауызымызда ас болғанда сөйлесек, қақалып қалуымыз мүмкін.*
Ұйымдастырылған іс-әрекетті өткізуге дайындық (бұдан әрі – ҰІӘ)	***«Қамқор» жобасы*** ***Ойын: «Жақсы іс – жаман іс»*** *Тәрбиеші суреттер көрсетеді: бала гүл суарып тұр (жақсы іс), қоқыс лақтырып тұр (жаман іс).* *Балалар ажыратады: «Бұл дұрыс», «Бұл дұрыс емес».*	***«Шабыт» жобасы*** ***Ойын: «Әннен әуен»*** *Тәрбиеші: «Мен ән бастаймын, сендер жалғастырыңдар» – деп қарапайым балалар әнінен әуен айтады.* *Балалар әнді бірге айтады. Мағынасы: шығармашылыққа, өнерге баулу.*	***«Еңбегі адал жас орен» жобасы*** ***Ойын: «Кімге көмектесеміз?»*** *Тәрбиеші: «Ана үстелді жинап жатыр, әжесі жіп иіріп отыр. Сен не істейсің?»* *Балалар: «Көмектесемін», «Жинап беремін».*	***«Смарт бала» жобасы*** ***Ойын: «Жоғалған зат»*** *Тәрбиеші үстелге бірнеше зат қояды (доп, қасық, кітап). Біреуін жасырады. Балалар: «Доп жоқ», «Қасық жоқ» деп табады. Мағынасы: есте сақтау, байқағыштықты дамыту.*	***«Ұшқыр ой алаңы» жобасы*** ***Ойын: «Сөйлемді жалғастыр»*** *Тәрбиеші: «Аспанда ...» Балалар: «күн бар», «бұлт бар», «жұлдыз бар».* *Мағынасы: сөйлемді толық құрастыру.*

	Мағынасы: жақсы-іс пен жаман істі ажырату.		Мағынасы: еңбектің мәнін түсіндіру.		
Кестеге сәйкес ҰТӘ	«Біз табиғат қорғаушыларымыз!» - экологиялық мәдениетті қалыптастыру бағытында кіріктірілген үйр.				
	Қызығушылықты ояту. **Мига шабуыл** **Жұмбақ жасыру.** **Жұмбақ жасыру:** Аңдарға сыйлайтын. Аралар бар жинайтын. Бұл немене, балалар. Үзуге адам қимайтын **Ой-дамыту.** **АКТ технологиясымен жұмыс.** (Слайд арқылы гүлдер туралы әңгімелеу). Балалар, қандай гүлдерді білесіңдер? Гүлдердің адамдарға қандай пайдасы бар? Гүлдерді қалай күтіп баптаймыз? Гүлдерді тағы қандай мақсатта пайдаланамыз? **Сұрақ-жауап** Мына гүлге не жетіспейді? Толық бояуы жоқ. Қандай түстермен бояу керек? **Дид. ойын: «Гүлді әсемде»** **Шарты:** Гүлді түсіне сай бояу арқылы толықтыру.	**Балалармен әңгімелесу** Қазір жылдың қай мезгілі? - Көктем мезгілінің ерекшеліктері қандай? **Ой дамыту.** **Менің сүйікті бұрышым.** Гүлдер туралы иллюстрациялар қарау. Балалармына суретке қарандаршы -Нені суретін көріп тұрсыңдар? -Гүлдер нешеге бөлінеді? -Гүлдің қандай пайдасы бар? -Гүлдер адамдарға не сыйлайды? -Көктемде қандай гүлдер өседі? Гүлдерді қалай күту керек білесіңдер ме? -Гүлдер әдемі болып өсу үшін не керек? **Ой қозғау.** - Енді осы суреттер арқылы өлең құрастырайық Гүлдер,гүлдер шоқ гүлдер Қызыл гүлдер,көк гүлдер Бақшамызға сән бердің Суарайын мен сені **АКТ технологиясы.** Гүлдің құрлысымен таныстыру.	**Ой дамыту.** **АКТ технолооиясы.** **Слайдпен жұмыс.** Өсімдіктер туралы түсінік беру. Табиғат бұрышына саяхат. **Практикалық жұмыс:** **Дид ойын: «Гүлдерді күтеміз»** **Шарты:** Табиғат бұрышындағы гүлдерге күтім жасасу жолдарын ретімен айту. КИТАЙСКИЙ РОЗАН **Сұрақтар ілмегі:** Сонымен балалар өсімдік жақсы өсу үшін қалай күту керек екен? Өсімдіктердің адам өміріндегі маңызы қандай? **Сергіту сәті:** Тербеледі ағаштар, Алдымнан жел еседі. Кіп-кішкентай ағаштар Үп-үлкен болып өседі **Дид ойын: «Ағашқа не керек?»**	**Ой дамыту.** **АКТ технологиясымен жұмыс.** (Слайд арқылы гүлдер туралы әңгімелеу). **Топқа бөліну** **Алдын ала жүргізілген жұмыс бойынша.** **1 – топ:** Байқешектен білеміз. Көктем келіп қалғанын Мәз боламыз, күлеміз. Көреек гүлін жарғанын. **2 - ші топ:** Алғаш рет күркіреп. Ағыл – тегіл жауса күн. Қырға шығар дүркіреп. Көктем басы – жауқазын. **3 - ші топ:** Үлбіреген бақбақ. Үлпілдеген атпақ. Уф! – десем, бақбақ. Ұшасың гой қапшат. **Дид ойын: «Ретімен орналастыр»** Шарты: Гүлді өсу ретімен жапсыру. **Сергіту сәті:** Гүлдер, гүлдер көк гүлдер,	**Қызығушылықты ояту.** Балалар, балабақшаның электрондық поштасына Көктем ханшайымынан хат келді, онда көктем гүлдері желмен ұшып араласып кетіпті. Соған көмек керек екен. **Дид ойын: «Кім тапқыр?»** **Жұмбақ жасыру.** Қолы жоқ, аяғы жоқ қозғалады. Ауызы жоқ тыныс алады, қоректенеді. Бұл не болды? Сұрақ- жауап жұмбақтың шешуіне байланысты. Гүлдер қай мезгілде шығады? Балалар: Бұл көктемде болады. Бізге бірнеше тапсырмаларды орындау керек, дайынсыңдар ма? **Дид ойын. «Қоңырау»** **Шарты:** көктем белгілерін еске түсіріп, атау керек. Балалар бір-біріне қоңырауды беріп, соғады, көктем белгілерін атайды. Ағаштарда бүршіктер пайда болады, содан кейін жапырақтары шығады. Күн қазірдің жылынады. Құстар ұшып келеді; Жасыл шөптер шығады; Жәндіктер оянады;

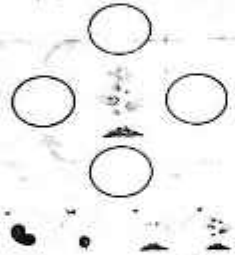
Ой қозғау.
Гүл туралы ертегі тыңдағыларың келе ме?
Менің сүйікті бұрышым
Ертегілер әлемі.
Б.Османов «Гүлдердің таласы» ертегі
Ертегі туралы түсінік беру.
Ертегі желісі арқылы сұрақ –жауап .
Сергіту сәті
Біз гүлдерше өсеміз
Жапырағы жайқалған
Сабақтары салалы
Желге ырғалып
шайқалған
Дид ойын:
«Гүл егуге не қажет?»
Гүлге арналған құралдарды тақтаға іледі

Дид ойын: «Гүл өсу ретімен орналастыр!»

Дид ойын: "Гүлдерді түстеріне қарай ажырат"
Шарты: *Тақтадағы гүлдердің сыңарын стол үстінен тауып қасына жапсыру.*
Дид ойын: «Ретімен қой»
Шарты: *Берілген суреттегі гүлді өсу ретімен құрастыру*

Қандай гүл шықты?
Түсі қандай?
Сергіту сәті:
Гүл өсірем үйде(жоғары қол көтереді)
Су құямын гүлге(қолмен су құяды)
Гүл күткенді біледі(тербеледі)
Бойын сылап күледі(бойын қолымен сыйпайды)
Күнде гүлін ашады
Жұпарын маған шашады(қолын желпейді)
Дид ойын: ойын: «Гүлдерді топта»

Шарты. Суреттерді ұсыну.(күн, құстар, тамшы, жер, тұқымдар, т.б.).
Балаларды тонқа болу.
1-топ: *-Мен ағашқа күнді беремін. Ол жарқырайды, бізді жылытады және жапырақтары жасылға айналады.*
Ағашқа күнді жапсыру.
2-топ: *Мен ағашқа құс беремін. Ол ағашты құрттардан тазалайды, ән салады.құстарды ермексаздан жасап ағашқа жапсыру.*
3-топ: *Мен ағашқа бір тамшы су беремін. Ол ішін, жапырақтары жайқалып үлкен болып өседі. Суды боя, ағашқа жапсыру.*
4-топ: *Мен ағашқа жер – топырақ беремін. ағаш жақсы өссін, ол тамақтансын деп. Топырақтың суретін құрастырып ағаш түбіне қою.*
ҰОҚ қорытындылау.
Сұрақ-жауап. Бас бармақ әдісі бойынша қорытындылау.
Жақсылықты қолдаймыз,
Табиғатты қорғаймыз
Тал егеміз бақтарға
Айналасын қоршаймыз

Денешынықтыру
Кіріспе бөлім. Амандасу.
Үзбекте бір-бірден жүру, жүгіру, қолға арналған тапсырмамен жүру.

Қызыл гүлдер, көп гүлдер
Өсе берші нұрланып,
Өсе берші ырғалып
Дид ойын: «Өсімдік қалай өседі?»
Шарты: Өсімдіктің өсіру жолдарын атау.

№1

№2

№3

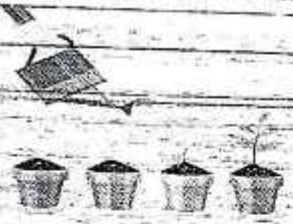
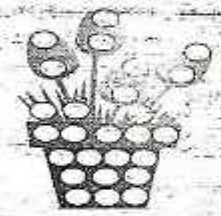
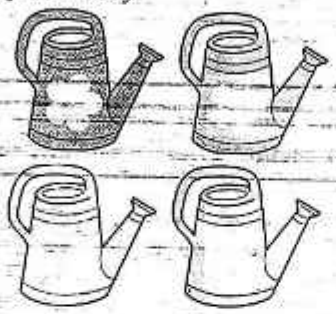
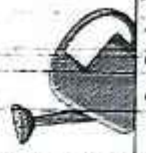
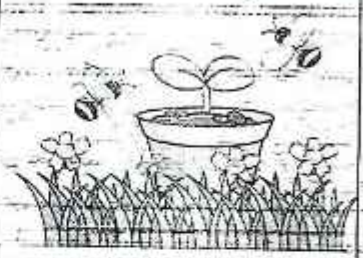
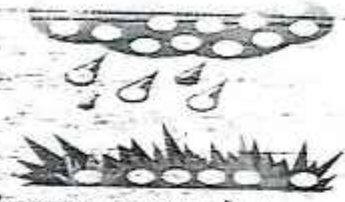

№4

Дид ойын: «Суреттер сөйлейді»

Көктемгі гүлдер пайда болады.
Ой қозғау.
Жарайсыңдар, барлық белгілерді атадыңдар.
Экранға қарайық (слайдта көктемнің алғашқы гүлдерінен басқа барлық белгілер көрсетілген). оңтүстіктен ұшып келген құстар, ағаштарда жапырақтар пайда болды, бұлақтар ағады, жас шөптер. Бірақ мен көктем гүлдерін көрмейміз. Көктемгі гүлдердің бейнесін өзіміз жасауымыз керек екен.
Дид ойын: «Көктем гүлдерін тауып ата»
Шарты: Көптеген әдемі гүлдер әкеледі. Біз бұл гүлдердің атын білеміз бе? Балалар көктемгі гүлдердің иллюстрацияларын тауып, оларды атайды.
Гүлдерді көктем алаңқайына жапсырады.
Дид ойын: «Ортақ белгісі не?»
Шарты: *Гүлдердің ортақ белгісін атау.*
Гүлдердің сабағы, жапырақшалары, жапырақтары, тамырлары бар.
Сұрақ олар ұқсас па?
Ал айырмашылығы неде?
Олардың жапырақшалары мен жапырақтары әртүрлі.
Жапырақшалардың айырмашылығы неде?

	Шарты: Гүлдерді өсу жолы бойынша ретімен жапсыру. **Дид ойын: «Гүлді толықтыр»** Шарты: берілген гүлді ермексазбен толықтыру. **ҮІӘ қорытындылау.** Балаларға жұлдызшаберу арқылы мадақтау Сұрақ – жауап. Балаларды мадақтау. **Денешынықтыру** **Кіріспе бөлім.** **Амандасу.** Тізбекте бір-бірден жүру, жүгіру, қолға арналған тапсырмамен жүру. Арақашықтықтың сақталуына, нұсқаулардың	Шарты: Дала гүлдерін көк қыстырғышпен, бөлме гүлдерін қызыл қыстырғышпен қыстырып белгілеуді ұсыну. **Дид ойын: «Су құйғышты әсемде»** Шарты: Әр су құйғыштың сыртындағы гүлді өз қалаған түспен бояу. **Қорытынды :** Балалар біз бүгін не туралы әңгімелестік? Егерде, көңіл-күйлері көтеріңкі болса, қызыл гүлді шауды, көңіл-күйлері болмай тұрса, көк гүлдерді таңдауды ұсынады. Балаларды мадақтау. **Қазақ тілі** **Қызығушылықтарын ояту** **Жұмбақ жасыру** Қолы жоқ, аяғы жоқ-қозғалады, ауызы жоқ тыныс алады, қоректенеді,-бұл не болды? Сұрақ- жауап жұмбақтың шешуіне байланысты. **Ой қозғау:**	Арақашықтықтың сақталуына, нұсқаулардың орындалуына назар аударады. Түрлі түсті доптар салынған себетке назар аудартады. «Менің көңілді добым» атты тақпақты оқып береді. тақпақты оқыған мәтін сөздерін доптың қимылымен көрсетеді. Негізгі бөлім. Шеңбер бойымен тұрып доппен орындалатын жалпы даму жаттығулары. **Б.қ.: «Жоғары –төмен»** *1. Аяқтары алшақ қойылған, доп қолда. Допты жоғары көтеріп, төбеге қарау «жоғарыда» деп айту. Допты төмен түсіріп, жерге қарау «төменде» деп айту. /5 рет қайталау./* **Б.қ.: «Айдаһардың құйрығы»** *2. Аяқтар алшақ қойылған, доп қолда. Оңнан – солға, солдан-оңға қарай бұрылу.* **Б.қ.: «Дәл тигіз»** *3. Аяқтары бірге: Доп қолда, денені тік ұстау. Оң жақ тізені көтеріп допқа тигізу* *Сол жақ тіземенде қайталау. /5 рет қайталау/* **Б.қ.: «Доп қанаты»**	Шарты: Берілген суретке сөйлем құрау. Суретте гүлге суды не үшін құйып жатыр? Неліктен аралар гүлдің жанында жүр? Ара гүлден не жинайды? Шоптің түсі қандай? Қай мезгілде шоптер жасыл болып шығады? Су құйғыштың түсі қандай? **Шығармашылық бұрыш** Өз еркімен жұмыс Балаларды топқа бөлу. **Суретшілер тобы** **Мүсіншілер тобы** **Бақылау.**	Пішіні мен түсі. **Дид ойын: «Толықтыр»** **Шарты:** Суреттегі бөсорынды ермексазбен толықтыру. **Суретке тақпақ айту.** Жау, жау жаңбыр Жау жаңбыр. Егін шығып мол өссін. Жау, жау жаңбыр Жау жаңбыр. Жерге әдемі гүл өссін. **Өздік жұмыс** **Дид ойын: «Көктем гүлінің бейнесі»** Шарты: мақта жастықшаларды пайдалана отырып, көктем гүлдерінің бейнесін жасау. Жұмыс барысын түсіндіру. Жасалған жұмыстарды көктем мезгіліне түсіріп жіберу. **Қорытындылау.** Экранда көктем пайда болады Тәрбиеші: Қараңдар, көктем күліп тұр, гүлдерің оған қатты ұнады, ол сендерге өте риза. **Музыка** **Тақырыбы: «Су табиғат байлығы»**

	орындалуына назар аударады. Түрлі түсті доптар салынған себетке назар аудартады. «Менің көңілді добым» атты тақпақты оқып береді. тақпақты оқығанда мәтін сөздерін доптың қимылымен көрсетеді. Негізгі бөлім. Шеңбер бойымен тұрып доппен орындалатын жалпы даму жаттығулары. **Б.қ.: «Жоғары –төмен»** *1.* Аяқтары алшақ қойылған, доп қолда. Допты жоғары көтеріп, төбеге қарау «жоғарыда» деп айту. Допты төмен түсіріп, жерге қарау «төменде» деп айту. -/5 рет қайталау./ **Б.қ.: «Айдаһардың құйрығы»** *2.* Аяқтар алшақ қойылған, доп қолда. Оңнан – солға, солдан-оңға қарай бұрылу. /5 рет/ **Б.қ.: «Дәл тигіз»** *3.* Аяқтары бірге. Доп қолда, денені тік ұстау. Оң жақ тізені көтеріп допқа тигізу Сол жақ тіземен қайталау. /5 рет қайталау/	Балалар өсімдіктер қайда өседі? Өсімдіктердің адам өміріндегі маңызы қандай? Өсімдік өсу үшін не керек? Өсімдіктер өсу үшін не істеуіміз керек? **Ой дамыту:** Суреттен жұмыс **Топтарға бөлінеміз:** **1-Топ: Болме гүлі** (бөлме гүлдерін сүртіп, оларға күтім жасайды). **2-Топ: Дала гүлі.** (Гүлдерді отырғызады.) **3-Топ: Бақша гүлі** . **Дид ойын:** «Не қайда өседі?»Әр өсімдікті өз үйіне орналастыр **Сергіту сәті:** Орнымыздан тұрайық, Гүлдерге су құяйық Орнымыздан жылжиық, Басқа гүлге құяйық **Мига шабул** Не? Өсімдік Қандай? әдемі, түрлі-түсті Не істейді? Өседі, қоректенеді, көбейеді **Қорытындылау.** Жақсылықты қолдаймыз, Табиғатты қорғаймыз Тал егеміз бақтарға Айналасын қоршаймыз	**4.** Аяқтарын біріктіру. Доп қолда. Орнында секіру. /10-15секунд/ Шеңбер бойы маршпен жүру. Еркін жүру.(допты себетке қою) **Тыныс алу жаттығулары:**«Үйқыдағы мысық» «п-ы-р. п-ы-р»деп айту. Мұрынмен дем алып, ауыздан демді шығару. **Бастапқы қалыпқа келу.** Негізгі қимылдарды орындау: *1.* **Допты қақпа арқылы домалату** (ені – 50 см) 1,5 метр қашықтықтан. допты қақпаның тура ортасынан домалату, домалатқаннан кейін қақпадан өту. Мәредегі сызықтан 1,5 метр қашықтыққа үш қақпа орналастырады. **2.Кедергілер арасынан «жыландай» жорғалап өту** (бір-бірінен 1,5 метр қашықтықта орналасқан 4 модуль арқылы өту). Залдың қарсы жағына кедергілерді «жыландай» айналып еңбектеп өту **Қимыл-қозғалыс ойыны:«Үш аю».** Аюлардың қимыл-қозғалыста-рының ерекшеліктеріне назар аудартады.		**Музыкалық сәлемдесу.** Шаттық шеңберіне тұрып, бір-біріне алақан жылуларын беріп, кезектесіп тілек айтады. – Балалар, біз күнделікті өмірде судың қандай пайдасы бар екенін жақсы білеміз. Сусыз өмір сүру мүмкін емес, судан тамақ жасаймыз, жуынамыз, кір жуамыз, ішеміз т.б. пайдаланамыз. Бүгінгі сабағымыз осы су туралы болмақ. **Музыка тыңдау:** «Аққу көлі» (муз. П.И. Чайковский). Балаларға музыка тыңдатып, сипатын ажырату. Музыка тыңдаған кезде не елестеткендерін, қандай көңіл күйде отырғандарын сұрау. Композитордың басқа да шығармаларын атап көрсету. **Дауыс жаттығулары:** «Саржайлау» (Тәттімбет). «Саржайлау» күйінің негізгі әуенін «ля» буынымен орындау. Асықпай дем алып, ауызды доңгеленте кеңірек ашып, тілдің ұшын таңдайға тіреп айтуды түсіндіру керек. Денені еркін ұстауға, дыбыстарды таза айтуға үйрету. **Ән айту:** «Су – өмірдің өзегі» (муз. Ә. Қонысбеков, сөзі Ұ. Қонысбекова). Әнді педагог орындап болған соң, әннің мазмұнын сұрау, су

	Б. қ.: «Доп қашты» ***4.*** *Аяқтарын біріктіру. Доп қолда. Орында секіру. /10-15секунд/* *Шеңбер бойы маршпен жүру. Еркін жүру.(допты себетке қою)* ***Тыныс алу жаттығулары:****«үйқыдағы мысық» «п-ы-р, п-ы-р»деп айту. Мұрынмен дем алып, ауыздан демді шығару.* ***Бастапқы қалыпқа келу.***				*туралы балалармен әңгіме өткізу.* *Әннің көңіл күйін ажырату, қарқынына, ырғағына сәйкес әнді таза орындауларын қадағалау.* ***Музыкалық-ырғақты қозғалыс:*** *«Көбелек биі» (биді қойған Д.Әбіров).* *Жеңіл музыка әуеніне ілесіп мәнерлі қимылдар жасау.* ***Ой қозғау.*** *Аққу қандай құс?* *Судың пайдасы туралы не білесің?* *Күнделікті өмірде қалай қолданасың? Суды неліктен үнемдеп жұмсау керек?* *Көбелектер неге ұқсайды?* *Көбелектің түсі қандай болады? «Көбелек» биінің екпіні, ырғағы қандай?*
	Негізгі қимылдарды орындау: ***1. Допты қақпа арқылы домалату*** *(ені – 50 см) 1,5 метр қашықтықтан, допты қақпаның тура ортасынан домалату, домалатқаннан кейін қақпадан өту.* *Мәредегі сызықтан 1,5 метр қашықтыққа үш қақпа орналастырады.* ***2.Кедергілер арасынан «жыландай» жорғалап өту*** *(бір-бірінен 1,5 метр қашықтықта орналасқан 4 модуль арқылы өту).* *Залдың қарсы жағына кедергілерді «жыландай» айналып еңбектеп өту* ***Қимыл-қозғалыс ойыны:«Үш аю».*** *Аюлардың қимыл-қозғалыста-рының*				

	ерекшеліктеріне назар аудартады.				
Серуенге дайындық	Еңбегі адал жас өрен - мақсаты: өзіне-өзі қызмет көрсетуге тәрбиелеу. Серуен кезінде қауіпсіздік ережелерін түсіндіру.				
	Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киім шкафтарын таза ұстау және жинау	Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу, қатармен жүруге дағдыландыру.	Балалардың киіну реттілігін бақылау, киінгенде түймелерін қадап, аяқ киімінің бауын байлауды, киіміндегі олқылықтарды жондеуді қадағалау.	Серуенге шығу, балаларды біртіндеп киіндіру, киімдерінің дұрыс киілуін қадағалау, қатармен жүруге дағдыландыру.	Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу.
Серуен	**Картотека №1** **Ауа райын бақылау**	**Картотека № 9** Құстарды бақылау.	**Картотека №15** Бақта өсетін ағаштардың гүлденуін бақылау	**Картотека № 17** Ауладағы сиреньдерді бақылау.	**Картотека № 20** Жаңа өсіп келе жатқан көк шөпті бақылау.
	Серуен кезінде экологиялық мәдениет қалыптастыру, табиғатқа қамқорлық таныту. **Көктемгі серуен картотекасынан**				
Серуеннен оралу	«Еңбегі адал жас өрен» - өзіне-өзі қызмет жасау				
	Киімдерін шешу: Балаларды сырт киімдерін өздері шешіп, орындыққа қоюға үйрету. Су киімдерін тәрбиешіге көрсету. **Тазалық процедуралары:** Қолдарын сабындап жуып, жеке сүлгісіне сүрту. **Гигиеналық шаралар:** Жуыну кезінде сумен ойнамауды еске салу. **Түскі асқа дайындық:** Қолдары таза болған соң балаларды орындарына отырғызу.	**Киімдерін шешу:** Әр бала киімін реттілікпен шешіп, сөресіне қоюға дағдылану. **Тазалық процедуралары:** Қолдарын жақсылап сабындап жуу, сүлгісін дұрыс қолдану. **Гигиеналық шаралар:** Суды шашпай, әдептілікпен жуыну. **Түскі асқа дайындық:** Балаларды үстел басына жинақылықпен отырғызу.	**Киімдерін шешу:** Киімдерін шешкен соң ұқыптап бүктеп, орнына қоюды үйрету. **Тазалық процедуралары:** Қолдарын екі рет сабындап жууға дағдыландыру. **Гигиеналық шаралар:** Жуыну кезінде шуламай, тәртіп сақтауды ескерту. **Түскі асқа дайындық:** Қол жуған соң асханаға дайын болу.	**Киімдерін шешу:** Балаларға аяқ киімдерін дұрыс шешіп, орнына қоюды үйрету. **Тазалық процедуралары:** Қолдарын жуған соң сүлгісін іліп қоюды талап ету. **Гигиеналық шаралар:** Сумен ойнамай, тек қолды шаюды еске салу. **Түскі асқа дайындық:** Балаларды таза қолмен асқа шақыру.	**Киімдерін шешу:** Киімдерін шешіп болған соң, сөресінде жинақы ұстауға баулу. **Тазалық процедуралары:** Қолдарын сабындап жуып, сүлгісін дұрыс қолдануды үйрету. **Гигиеналық шаралар:** Жуыну кезінде сумен ойнамауды ескерту. **Түскі асқа дайындық:** Қолдарын жуып, үстел басына жайғасу.
Түскі ас	Үнемді тұтыну мақсаты: суды үнемді пайдалану, шашпай жуыну				
	Әңгіме: – Табақтағы асты тауысып жеу керек.	**Әңгіме:** – Дастарқан басында әркім өз орнында отырады.	**Әңгіме:** – Нанды жерге тастамаймыз, үгіндісін де	**Әңгіме:** – Суды да, асты да үнемдеген бала – ұқыпты	**Әңгіме:** – Ас ішіп болған соң «Рахмет!» айту –

	Артық алып қалдырмайық. ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішкенде жүгірмейміз, орнымызда тыныш отырамыз.*	*Басқаларға итермей, кедергі жасамаймыз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қолымызды созып, басқаның ыдысына қол салмаймыз.*	*жинаймыз. Нан – берекенің белгісі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Нанмен ойнамаймыз, үстелге лақтырмаймыз.*	*бала. Ұқыптылық – жақсы әдет.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ыстық асты асықпай жейміз, күйіп қалмау үшін абайлаймыз.*	*әдептіліктің белгісі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішіп отырған кезде орындықтан секірмейміз, абайлап тұрамыз.*
Күндізгі ұйқы	*Белгілі жүйелікте киімдерін шешуді, киімдерін ұқыпты орындыққа іліп қоюды пысықтау.*	*Өз төсек орындарын – дайындап жатуды дағдыландыру.*	*Балалардың тыныш ұйықтауына жағымды жағдай-жасау*	*Ұйқыға дайындық кезінде қауіпсіздік ережелерін ескерту. Өз төсегін ашып жатуға кеңес беру.*	*Белгілі жүйелікте киімдерін шешуді, киімдерін ұқыпты орындыққа іліп қоюды пысықтау*
Ұйқыдан біртіндеп ояту, сауықтыру шаралары	***№1. Ояну*** *Қандай ғажап керемет,* *Әсем ғасық айылды.* *Түрлі- түсті бояулар,* *Аспанда жайылып шашылды* *Ұйқым шайдай ашылды*	***№2. Ояну*** *Балапандар тұрайық* *Көзімізді ашайық* *Жан-жаққа біз қарайық* *Бір күлімдеп алайық.*	***№3 Ояну*** *Көзімізідзді ашайық* *Бойымызды жазайық* *Қолмен көзді ұқалап* *Созылып бір алайық.*	***№4 Ояну*** *Көзіміз ашылды* *Ұйқымыз басылды* *Дем алдық ұйықтадық* *Шаттанып ойнайық.*	***№5.Ояну*** *Оңайық балалар* *Маған тезірек қарандар* *Шапалақты- ұрайық* *Орнымыздан тұрайық.*
	Қауіпсіздік ережесі – ұйқыдан тұру кезінде қауіпсіздік шараларын түсіндіру. *«Еңбегі адал жас орен» - ұйқыдан тұрып киіну өзіне қызмет ету тәрбиелеу.* ***Ұйқы ашар жаттығу картотекасынан***				
Бесін ас	*Үнемді тұтыну мақсаты: суды үнемді пайдалануй, жуыну ережелерін түсіндіру.*				
	Әңгіме: *– Тәртіпті бала ас ішіп отырғанда шуламайды, бәріне үлгі болады.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ыдысты үстелге қатты қоймаймыз, сындырып алмау үшін.*	***Әңгіме:*** *– Жеміс-жидек пен көкөністе дәрумендер бар. Олар бізді ауырмай, сау жүруге көмектеседі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Жемісті асықпай, майдалап шайнаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Ас ішкенде өзімізге жететіндей ғана алайық. Артық алып, қалдырып қою – ысырап.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішкенде асықпай шайнаймыз, асығып жеген дұрыс емес.*	***Әңгіме:*** *– Ыдысты дұрыс ұстасақ, тамақ төгілмейді. Ыдысқа асылызды абайлап салмыз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ыдысты ойыншық қылмаймыз, қолымыздан түсіріп алмау үшін дұрыс ұстаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Ас ішкен бала күшті, сергек болады. Ас – денсаулықтың қайнары.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ыстық асқа үрлеп ішеміз, күйіп қалмау үшін.*
Балалардың дербес іс-әрекеті (қимылдық, ұлттық, сюжетті-рөлдік	***Дид «Табиғатқа қалай көмектесе аламын?»*** ***Ой қозғау.*** *Дид ойын: «Табиғатқа қалай көмектесе аламын?»*	***Менің зымыраған көңілді добым.*** *Жартылай дөңгелек құрып, тәрбиешінің жанында тұрады. Допты бейнелейтін бір бала ортасында тұрып*	***Көбелек*** *Балалардың табиғат әлемінің әдемілігіне қызығушылығын арттыру. Боялардың әртүрлі түстерін араластырып*	***Күнмен жаңбыр.*** *Балалардың алаңның бір шетінен немесе бөлменің қабырғасынан біразырақ жерге қойылған орындықтардың артында*	*Қимылды ойын: Менің зымыраған көңілді добым. Ойнаушы балалар тобы (5-6 адам) жартылай дөңгелек құрып тәрбиешінің жанында тұрады. Допты бейнелейтін*

үстел үсті-баспа және басқа ойындар), бейнелеу іс-әрекеті, кітап қарау және басқалары)	- Ауа таза болу үшін не істеу керек? Ағаш, гүл егу - Су мөлдір болу үшін не істеу керек? Ластамау - Ағаштарға қалай көмектесе аламыз? Суқұю, қопсыту - Судағы жәндіктерге қалай көмектесеміз? - Құстарға қалай көмектесеміз? **5. Шірату.«Құм, тас, су».** «Құм» дегенде әр жерде шашыранқы болып отыру. «Тас» дегенде өз қолмен мүсін жасап тұра қалу. Су дегенде толқын жасап қалу. **Түсініктеме** -Ауаны жұтамыз -Күн жылуын, жарығын береді. -Жер ана бізді азықпен қамтамасыз етеді? -Сусыз тіршілік жоқ -Ағаш айналаға көрік береді, көлеңкесін тосады. **Шапалақ әдісі.**	секіреді, ал тәрбиеші алақанын оның басына қойып, мынадай өлең айтады. Көңілді добым, о , менің, Домалап қайда жөнелдің? Қызыл, сары, көгілдір, Жел аяқсың-ау өзің бір! Бұдан кейін доп қашып кетеді, тәрбиеші балалармен бірге оны ұстайды. Ойын жаңа доппен қайта басталады. Балалар ойынды әбден үйреніп игергенде, бәріне де доп сияқты секіруді ұсынуға болады.	қағаздың ортасына көбелек бейнесін келтіре жағу, екінші бетін жауып, алақанмен сипау. Монотопия Симметриялық салу	тізерлеп отырады да «терезеге» (орындықтың арқасындағы тесікке) қарайды. Тәрбиеші: «Аспан ашық, күн шығып тұр! Серуенге шығуға болады», - дейді. Балалар бүкіл алаңда жүгіріп жүр. «Жаңбыр! Тез үйге жүріңдер!» деген сигналды естіп, бәрі өз орындарына қарай жүгіріп келіп, орындықтардың артына отырады. Тәрбиеші қайтадан: «Күн шықты! Барыңдар, серуендеңдер», - дейді, ойын қайта басталады. ***Денешынықтыру*** ***Кіріспе бөлім. Амандасу*** *Арақашықтықты. бірдей қарқынды сақтап бір қатарменжүру:* *«Біз қадамды басамыз»* *Біз қадамды басамыз,* *Шапалақты соғамыз,* *Басымызды да біз иіп.* *Қолды жоғары созамыз,* *Төмен қолдытүсіріп,* *Бір-бірімізді жетектеп,* *Шеңбер құрып жүреміз,* ***Негізгі қимылдарды ойын түрінде орындау:*** ***1.Ойын:«Орыныңды тап!»*** *Тоқтап тұрып және тапсырманы орындай отырып жүгіру - тепе-*	бір бала орнында тұрып секіреді, ал тәрбиеші алақанын оның басына қойып, мынадай өлең айтады. **Көңілді добым, о , менің,** **Домалап қайда жөнелдің?** **Қызыл, сары, көгілдір,** **Жел аяқсың-ау өзің бір!**

				теңдікті сақтай отырып сәкіге шығады. **1.Ойын:«Соқтығыспа!» Кедергілердің арасынан «жылан ша» жорғалау** (бір қатарда бір-бірінен 1,5 метр қашықтықта орналасқан 4 кедергі бар) – еңбектеу кезінде кедергілерге соқтығыспау керек. **Қимыл-қозғалыс ойыны: «Бақалар».** Бақалардың секіру ерекшелігіне назар аударады.	
Балалармен жеке жұмыс	**«Көңіл-күй дөңгелегі» Мақсаты:** Баланың эмоцияларын тану, сөзбен жеткізуге үйрету. **Жүргізу түрі:** Балалар смайликтерден өз көңіл-күйін таңдап, «Мен қуаныштымын» деп айтады.	**«Сиқырлы айна» Мақсаты:** Эмоцияны мимикамен көрсету. **Жүргізу түрі:** Балалар айнаға қарап, тәрбиешінің тапсырмасы бойынша қуанышты, көңілсіз, таңқалған бет қимылын жасайды.	**«Жақсы сөз – жанға қуат» Мақсаты:** Жылы сөз айтуға, мейірімді болуға тәрбиелеу. **Жүргізу түрі:** Балалар шеңбер жасап, бір-біріне жылы сөз айтады («Сен ақылдысың», «Сен мейірімдісің»).	**«Күн мен бұлт» Мақсаты:** Жағымды және жағымсыз әрекетті ажырата білу. **Жүргізу түрі:** «Ойыншықты жинадым – күн», «Досымды итеріп жібердім – бұлт» деп мысалдар айту.	**«Жылы алақан» Мақсаты:** Балалардың бір-біріне сенімін арттыру. **Жүргізу түрі:** Балалар жұптасып, бір-бірінің алақанын ұстап «Сен менің досымсың» деп айтады.
Серуенге дайындық	*«Еңбегі адал жас өрен»-өз-өзіне қызмететуге тәрбиелеу. Серуен кезінде қауіпсіздік ережелерін түсіндіру.*				
	Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру.	*Серуенге шығу. Балалардың киіну реттілігін бақылау, киінгенде түймелерін қадап, аяқ киімінің бауын байлауды , киіміндегі олқылықтарды жөндеуді қадағалау. Киім шкафтарын таза ұстау және жинау*	*Серуенге шығу, балаларды біртіндеп киіндіру, киімдерінің дұрыс киілуін қадағалау, қатармен жүруге дағдыландыру.*	*Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу.*	*Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киім шкафтарын таза ұстау және жинау*
Серуен	***Картотека №1 Ауа райын бақылау***	***Картотека № 9*** *Құстарды бақылау.*	***Картотека №15*** *Бақта өсетін ағаштардың гүлденуін бақылау*	***Картотека № 17*** *Аулаңдағы сиреньдерді бақылау.*	***Картотека № 20*** *Жаңа өсіп келе жатқан көк шөпті бақылау.*

	Серуен кезінде экологиялық мәдениет қалыптастыру, табиғатқа қамқорлық таныту. ***Таңғы серуенді бекіту.***				
Балалардың үйге қайтуы	*Өтпелі-15 минут. Қауіпсіздік ережесі - ата-анамен бала өмірінің қауіпсіздігі туралы әңгіме жүргізу.*				
	Бүгін балалар тақпақ жаттап, бір-біріне айтып берді. Сөйлеу мәнерін дамытып, есте сақтау қабілеттерін көрсетті. Үйде қысқа тақпақтарды бірге қайталап айту пайдалы болады.	*Бүгін балалар сурет салып, түрлі түстерді қолданды. Қиялын бейнелеуге және қол моторикасын дамытуға тырысты. Үйде балаңызға түрлі-түсті бояулар беріп, еркін сурет салуға мүмкіндік жасаңыз.*	*Бүгін балалар ертегі тыңдап, кейіпкерлерді атады. Қиялы дамып, оқиғаны есте сақтауға талпынды. Үйде бірге ертегі оқып, «Бұл кім? Ол не істеді?» деген сұрақтар қойсаңыздар пайдалы.*	*Бүгін балалар қимылды ойындар ойнады. Ширақтық пен епті-лігін көрсетті. Үйде қарапайым қимылды ойындар ойнауға уақыт бөліңіздер.*	*Бүгін балалар ән айтып, қарапайым би қимылдарын жасады. Өнерге қызығушылық танытып, көңілдерін көтерді. Үйде қысқа әндер айтып, бірге қимыл қосуға көңіл бөлсеңіздер жақсы.*

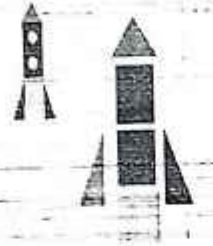
Тәрбиелеу-білім беру процесінің циклограммасы

Топ: Орта топ
Балалардың жасы: 3 жас
Қандай кезеңге жасалды : 06.04 – 10.04..2026ж

Күн тәртібінің үлгісі	Дүйсенбі	Сейсенбі	Сәрсенбі	Бейсенбі	Жұма
Балаларды қабылдау	*Күй күмбірі – баланың ой-өрісін кеңейту.*	*Күй күмбірі – ән мен дәстүрге құрмет қалыптастырады.*	*Күй күмбірі – ел тарихын білуге баулу.*	*Күй күмбірі – туған жерге сүйіспеншілікке үйрету.*	*Күй күмбірі – табиғатты аялауға тәрбиелеу.*
	Балаларды есік алдында әжемен қарсы алу. («Көңілді таң!» әнін бірге айту). *Баланың көңіл-күйін сурет арқылы білдіру (күліп тұрған, мұңды, ұйқыңыл смайликтерден таңдату).* *Баланы тыныш бұрышқа (кітап оқу, сурет қарау) бағыттау.*	*Баланы есімімен шақырып, «Құшақ сыйлаймыз» ойынымен қарсы алу.* *Баланы достарымен бірге ойын бұрышына тарту.* *Таңғы үстел үсті пазлдарына бағыттау.*	*Баланы «Қол алысып, күлейік» ойынымен қарсы алу.* *Көңіл-күйін сұрап, тақтайшадағы «күн/ай/жұлдыз» белгілерінен таңдауды ұсыну.* *Баланы құм немесе кубик бұрышына жіберу.* *Ата-анасымен қоштасуды үйрету (қол бұлғап, «сау бол» деу).*	*Баланы шаттық шеңберіне шақырып, қысқа би жаттығуымен қарсы алу.* *Баланың көңіл-күйін бақылап, жылы сөз айту.* *Киімін шешуге көмектесу, заттарын өз орнына қоюға үйрету.* *Баланы досына сәлемдесуге бағыттау.*	*Баланы құрышақпен немесе ойыншық кейіпкер арқылы қарсы алу.* *Баланың көңіл-күйін «Ән шырқау» арқылы көтеру.* *Қолын жуып болған соң сурет салу бұрышына бағыттау.*
Ата-аналармен немесе баланың басқа заңды өкілдерімен әңгімелесу, кеңес беру	*Өзі қалаған 15 минут – ата-анаға бала денсаулығы туралы кеңес беру.*				
	Әңгіме: *Ерте келу – баланың тәртіпке үйренуіне және денсаулығына пайдалы. Уақытты дұрыс пайдалану баланы жинақылыққа баулиды.* ***Кеңес:*** *Балаңызды балабақшаға уақытылы келуге үйретіңіз.*	***Әңгіме:*** *Дұрыс тамақтану – баланың өсуі мен дамуының негізгі шарты. Жақсы тамақтанған бала сергек әрі көңілді болады.* ***Кеңес:*** *Балаңызға жеміс-жидек пен көкөністі көбірек жеуді үйретіңіз.*	***Әңгіме:*** *Таңғы қабылдау кезінде баланың көңіл-күйін, денсаулығын бақылау – тәрбиешінің жұмысы, ал ата-ананың міндеті – қажетті мәліметті айту.* ***Кеңес:*** *Балаңызға өз жағдайын айтуға (қалжағдайын, көңіл-күйін білдіруге) үйретіңіз.*	***Әңгіме:*** *Тазалық шаралары – баланың денсаулығын сақтайды, ойын мәдениетін қалыптастырады.* ***Кеңес:*** *Балаңызға қолын жуған соң сүлгімен сүртуді, киімін таза ұстауды үйретіңіз.*	***Әңгіме:*** *Демалыс күндері тазалық шараларын сақтау – маңызды. Шаш пен тырнақтың тазалығы да тәрбие белгісі.* ***Кеңес:*** *Балаңызға шашын, тырнағын таза ұстауды және уақытылы қидырып отыруды үйретіңіз.*
Балалардың іс-әрекеті (ойын,	***«Не артық?»*** ***Мақсаты:*** *Балаларды қауіп қатердің алдын*	***«Бағдаршам не дейді?»*** ***Мақсаты:*** *Бағдаршам*	***«Бола ма, әлде болмай ма?»*** ***Мақсаты:*** *Балаларды*	***«Егер бейтаныс адам есікті қақса» Ойын жаттығулары***	***«Жеуге болатын саңырауқұлақты қорапқа салыңыз»***

танымдық, коммуникативтік, шығармашылық, эксперименталдық, еңбек, қимыл, бейнелеу, дербес және басқалары)	*алуға, өмірге қауіп төндіретін заттарды тануға, олардың денсаулығымызға, өмірімізге төндіретін қатерін түсіне білуге үйрету.*	*көздерінің түстерімен таныстыра отырып, оның беретін белгілері туралы түсінік беру және ол белгілер бойынша жүргіншілердің іс-әрекеттерімен таныстыру, бекіту.*	*жануарлармен қарым-қатынас жасағанда қауіпсіздік ережелерінің қарапайым түрлерін сақтай білуге үйрету.*	***Мақсаты:*** *Балаларды үйде жалғыз болған кезде есікті ашуға үйретіңіз, тек олармен бір пәтерде тұратын адамдарға ғана.*	***Мақсаты:*** *Балалардың жеуге болатын және жеуге жарамсыз саңырауқұлақтар туралы білімдерін бекіту.*
	Қауіпсіз ойындар картотекасынан				
Ертеңгілік жаттығу	*Сәуір айының 2-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Сәуір айының 2-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Сәуір айының 2-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Сәуір айының 2-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Сәуір айының 2-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*
	Жалпы даму жаттығуларын дұрыс жасай отырып, баланың қимыл-қозғалысын шыңдау. Жаттығу кешені қосымша тіркелген				
Таңғы ас	*Үнемді тұтыну - Судың тамақты үнемді тұтыну жолдарын түсіндіру. Қауіпсіздік ережесін ескерту*				
	Әңгіме: *– Ас ішіп отырғанда ойыншықты әкелмейміз. Ас – ойын емес, денсаулыққа қажет.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас үстінде орыннан тұрып жүгірмейміз.*	***Әңгіме:*** *– Бір түйір дәннің артында көп еңбек бар. Сондықтан асты төкпей жейміз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Дастарқанды былғамай, таза ұстауымыз керек.*	***Әңгіме:*** *– Әдемі отырған балаға бәрі риза болады. Ас үстінде тып-тыныш, түзу отырайық.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қолымызды сермемейміз, ыдысты төгіп алуымыз мүмкін.*	***Әңгіме:*** *– Асқа құрметтен қарасақ, ол берекелі болады. Әрбір ас – сый.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қасық пен шанышқыны бір-бірімізге бағыттамаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Үнемді бала – тәртіпті бала. Су мен асты үнемдеп пайдалансақ, табиғатты да, еңбекті де бағалаймыз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас үстінде шуламаймыз, бір-бірімізге кедергі жасамаймыз.*
Ұйымдастырылған іс-әрекетті өткізуге дайындық (бұдан әрі – ҰІӘ)	***«Балалар кітапханасы» жобасы*** ***Ойын: «Ертегі дауысын тап»*** *Тәрбиеші кейіпкердің дауысын салады (қасқыр – «ау-у», қоян – «шық-шық»).* *Балалар: «Бұл қасқыр», «Бұл қоян».* *Мағынасы: тыңдау, есте сақтау.*	***«Қамқор» жобасы*** ***Ойын: «Сыйлық берейік»*** *Балалар қолындағы ойыншықты қасындағы досына беріп: «Саған!» – дейді.* *Мағынасы: достыққа, бөлісуге тәрбиелеу.*	***«Шабыт» жобасы*** ***Ойын: «Қимылды жалғастыр»*** *Тәрбиеші қимыл жасайды (алақанын шапалақтайды). Балалар қайталайды және өз қимылын қосады.* *Мағынасы: ойлап табуға, шабытқа жетелеу.*	***«Еңбегі адал жас өрен» жобасы*** ***Ойын: «Үй жинаймыз»*** *Тәрбиеші ойыншықтарды шашып қояды. Балалар жинайды.* *Мағынасы: еңбекке баулу.*	***«Смарт бала» жобасы*** ***Ойын: «Суреттен тап»*** *Тәрбиеші сурет көрсетеді: «Бұл не?», «Ол қайда тұрады?»* *Балалар: «Бұл – қоян, ол інде тұрады».* *Мағынасы: ойлау, байланыстырып сөйлеу.*
	«Смарт бала» жобасы «Мен – зерттеушімін» - энергияны үнемдеуге алғашқы қадам негізінде көрсетілген үлг				

Кестеге сәйкес ҮІӘ	***Ой қозғау.*** *Балалар, біздің тобымызда не өзгерді? Не пайда болды?* *Балалар: жұлдызды аспан, үлкен жұлдыз және бірнеше кішкентай жұлдыздар бейнеленген плакаттың пайда болғанын айту.* *Қалай ойлайсыңдар, бұл жұлдызды аспан неліктен пайда болды?* *Қандай мерекені тойлаймыз? Осы айда адам ғарышқа алғаш рет ұшты, Сондықтан ғарышкерлер күні тойланады.* ***Тосын сәт.*** *Ой, балалар, мына жұлдызда бізге жазу жазылған! Мұнда былай делінген:* ***«Балалар, бізге жұлдызды аспанды зымырандар мен ғарышкерлермен безендіруге көмектесіңдер, жұлдызшамен белгіленген тапсырмаларды орындаңдар. Тапсырмаларды ретімен орындаңыздар. Құрметпен, жұлдыздар».*** *Балалар, тапсырмаларды орындаймыз ба? Б: Иә!*	***Қызығушылықты ояту.*** *Көңілді музыка естіледі.* *Балалар! Бүгін мен сізді қызықты саяхатқа шақырғым келеді және қайда екенін болжауға болады.* ***Дид ойын: «Кім жылдам»*** *Аспанда жұлдыз жарқырап,* *Ай мен Күні толып тұр.* *Күс жолы көкте сарқырап,* *Галамшарлар тоғып тұр.* ***(Ғарыш)*** *Тәрбиеші: - Жарайсыңдар! Бұл ғарыш. Бұл өте үлкен. Бұл көптеген жұлдыздардан, планеталардан, тұратын тұтас ғарыш жүйесі.* ***Ой қозғау.*** *- Балалар, сендерге мереке ұнай ма? Қандай мерекелерді білесіңдер?* *Ғарыштың да мерекесі бар, ол сәуірде тойланады. Оның қалай аталатынын кім біледі?* *-Дұрыс Ғарышкерлер күні.* *- Ендеше, кеңістіктің не екенін білгілерің келе ме?* *-Олай болса дайындал, біз ғарыш айлағына барамыз, ол жерден ғажайып аппаратты ұшырады. Бұл машина қалай аталады және оның қандай болшектерден тұратынын кім біледі?*	***Тосын сәт.*** *Музыкалық дыбыстар.* *- Ой, балалар, бізге тағы қонақтар келген сияқты. Кім екенін көрейік.* ***АҚТ технолог жұмыс.*** *Лунтик пайда болады.....* *Лунтик: - Ой-ой! Сәлем балалар! Мен Лунтикпін, мен айда тұрамын, ал ғарыш - менің үйім. Сендерді көргеніме өте қуаныштымын!* *Менің сендерге айтатын және көрсететін нәрсем бар.* *Лунтик: – Ғарыш дегеніміз – жерден тыс жатқан орасан зор әлем. Ғарыштық әлем көптеген планеталармен, кометалар және басқа аспан денелерімен толтырылған. Міне көрдіңдер ме? Ғаламда бір тату отбасы тұрады - бұл күн жүйесі. Ортасында ыстық жұлдыз жарқырайды - бұл Күн ана. Күн сондай мерімді, сендерге де шуағын шашып тұрады.* *Мұнда әр түрлі қашықтықта планета бар - бұл оның балалары және олардың барлығы әртүрлі.*	***Тосын сәт*** *Балалар, бүгін бізге ерекше қонақ келді. Лунтик бізбен балабақшаға ұшып келіп, Ғарыш орталығына саяхат жасауды ұсынады.* ***Ой қозғау.*** *Сендер ғарышкер болғыларың келе ме? Ғарышкер болу үшін тек күшті, батыл және төзімді ғана емес, сонымен қатар дамыған білімді болу керек. Бұл саяхатқа шығу үшін біз бірқатар тапсырмаларды орындауымыз керек. Қане көзімізді жұмып, кері санақты бастау: 3-2-1 деп айтамыз.* ***№ 1-тапсырма*** ***Дид ойын: «Ғарышкер костюмінің құрылымын зерттеу»*** *Лунтик бізге ерекше костюм әкелді, соған қарайық.* *Ғарышкердің киімі қалай аталады? Скафандр.* ***Сөздік жұмыс: скафандр*** *скафандр иллюстрациясын қарау және оның құрылымын зерттеу.*	***Ой қозғау. АҚТ жұмыс.*** *Ғарыш және ғарышкер туралы түсінік беру.* *-Ғарыш дегеніміз не?* *-Ғарышкер дегеніміз кім?* *-Қандай әуе көліктерін білесіңдер?* *- Мына суретте ең алғаш ғарышқа ұшқан адам Юрий Гагарин.* *-Ғарышқа қазақтардан кімдер бірінші болып ұшты?* *-Олар не себептен ғарышқа ұшты?* *(Аспан кеңістігін зерттейді)* *-Ғарыш айлағы қай қалада орналасқан?* *-Оны қалай атаймыз?* ***Сергіту сәті.*** *Ал балалар тұрайық.* *Алақанды ұрайық.* *Оңға қарай бұрылып,* *Солға қарай бұрылып,* *Бір отырып, бір тұрып,* *Бой сергітіп алайық* ***Ой дамыту.*** ***Балаларды топқа бөлу.*** ***Дид ойын: «Ғарыш әлемі»*** ***1-топ*** ***«Жұлдызды аспан әлемі»*** *Ойын шарты: балалардың алдына аспанда болатын және жерде болатын денелердің арасынан тек аспанда болатын денелерді тауып, жапсыру. Мысалы: Күл жерде, ай аспанда т.б.* ***2-топ***

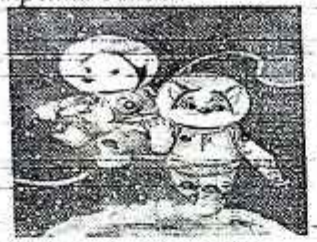
	Олай болса жан-жағымызға қарап, бірінші тапсырма бар жұлдызшаны іздейік. Балалар: Міне, ол! **Тапсырма мынау:** **Дид ойын: «Ғарышкерді тап»** **Шарты:** Алдымызда 3 – портрет тұр. Сендер олардан ғарышкерлерді табу керексіңдер. (ғарышкердің, пилоттың, матростың портреттері ұсынылады) Неліктен бұл портретті таңдағанын түсіндіру. **Мига шабуыл** Сендердің ойларыңша ғарышкер қандай болуы керек? Ғарышкердің денсаулығы жақсы болуы керек. Ол күшті, төзімді болуы керек, өйткені ғарышқа ұшу кезінде адам үлкен жүктемелерді бастан кешіреді. Ғарышкерлер өте ақылды адамдар, олар әртүрлі аспаптармен жұмыс істей алады және біледі. Жарайсыңдар. Біз тапсырманы орындадық. **Енді келесі жұлдызшаны іздеу керек.** Балалар, сендер керемет екенсіңдер – екінші жұлдызшаны	**Дид ойын: «Зымыран»** **Шарты:** Педагог балаларды геометриялық модульдер (немесе фигуралар) жинағы жатқан жерге әкелін, олардан ғарыштық зымыранды құрастыруды ұсынады. Мұқият қарап, айтыңдаршы, зымыранды қандай геометриялық пішіндерден құрастырдыңдар? Тәрбиеші. - Керемет зымыран шықты, ұшуға дайындалайық, кері санауды бастаймыз 5,4,3,2,1, ұшыру. **Менің сүйікті бұрышым** **Ой дамыту.** -Ғарышта жұмыс істейтін адамдардың мамандығы қалай аталады? - Алғашқы ғарышкер кім болды? Юрий Алексеевич Гагарин тұңғыш рет ғарышқа жол ашты. Бұл 12 сәуірі болатын. Содан бері жыл сайын 12 сәуір ғарышкерлер күні ретінде тойланады. Балалар ең бірінші ғарышқа адамзат бұрын-қаһарманға айналған екі кішкентай ит ұшты.	 Ол туралы үлкен топқа барғанда жақсы білетін боласыңдар. Барлық планеталардың ішіндегі ең мейірімді және жомарты Жер. Бұл көк планета сендердің ортақ үйлерің. Мұнда адамдар, жануарлар, балықтар, құстар - бәрі бір шаңырақтың астында тұрасыңдар Бұл планета бәрінен де бақытты, сондықтан оны қорғап, ренжіттіпеу керек. **Балалар сендерге Лунтиктің әңгімесі ұнады ма?** - Ғарышта қаншама қызықты нәрселерді көруге болады: галактикалар, жұлдыздар, кометалар. Және қандай әдемі планеталар. Олар қандай түсті болады? -Жарайсыңдар, менің қайтатын кетім келді, мен тапсырма қалдырам соны орындап, маған түсіріп жіберіңдер. **Дид ойын: «Қандай түс»** **Шарты:** Зымырандың боялмаған бөлігін бояу.	Ғарышкер ғарышта жүргенде зымыран пәтер шығады, өйткені олар жұлдыстарын жасайды, зерттейді, әр түрлі планетаны зерттеп ашық аспанда жүреді. Бірақ балалар аспанда ауа жоқ, өте ыстық, ал ғарышкерлерге скафандр комектеседі, арнайы ауасы бар, ыстықтан қорғайтын киім. Скафандр– адамды Ғарышкердің басында күшен қорғайтын дулыға бар. Дулығада кіріктірілген радио, антенна, бейнекамера және микрофон бар. Колда қорғаныс қолғаптары мен сағаттар, сақтарда арнайы қорғаныс еттктері. **№2-тапсырма** **Дид ойын: «Ғарыш кемесі»** **Шарты:** Пішіндерден зымыран бөліктерін біріктіріп жапсыру. - Балалар, сендер қандай әдемі зымыран жасадыңдар, айтыңдаршы, оның жобасын жасағанда қандай геометриялық пішіндерді пайдаланғандар? **№3 тапсырма**	**Үлестірмелі материалмен жұмыс: «Зымыран құрастыру.** Геометриялық фигуралардан зымыран құрастыру. Зымыран туралы әңгімелеу **Дид ойын: «Көлеңкесін тап»** **АКТ технол** **Қазақ ғарышкерлері.** **Слайдпен жұмыс.** Ғарышқа қазақ ғарышкерлері де ұшқан. Т. Әубәкіров және Т. Мұсабаев Еліміздің мақтанышгары ержүрек, батыр, халық қаһармандары. **Тоқтар біздің ғарышкер** Шыққан алғаш қазақтан, Тоқтар біздің Ғарышкер. Бір атта аса Ғарышта, Болған нағыз намысты ер. **Ғарышкерді білеміз** Ғарышқа ұшқан қазақтан, Ғарышкерді білеміз. Тоқтар, Талғат, Айдын деп, Айтып, мақтап жүреміз **Қортынды** Балаларды мадақтау. **Музыка** **Тақырыбы:** Ғарыш әлеміне саяхат

таптыңдар. Мен тапсырманы оқимын.
«Сергіту жаттығуын орындаңдар, келесі тапсырма үшін күш алыңдар»
Сергіту сәті.
Музыкамен.
Кім келесі жұлдызшаны байқаса, оны алсын.
Үшінші тапсырма:
Сендер болашақ ғарышкер болам десеңдер, Ғарыш кемесін жасаңдар.
Біз ғарышқа немен ұша аламыз? Дұрыс зымыранмен. біз енді зымыран жасаймыз.
Балаларды топқа бөлу.
Дид ойын: «Ғарыш кемесі»
1- топ: Шарты.
Берілген фонға зымыран бөліктерін жапсыру.

2-топ: Зымыранды бояу.

Оның аты Белка және Стрелка болды.

Міне осы иттердің көмегімен ғалымдар адамның ғарышқа ұшып, онда белгілі бір уақыт ішінде қала алатынын білді.

Сергіту сәті. Ғарыш музыкасымен.

Ой қозғау.

- Балалар, қалай ойлайсыңдар нағыз ғарышкер қандай болуы керек?
Ғарышкерлердің өмірі спортпен тығыз байланысты. Ғарыш кемесінің бортында болса да, олар міндетті түрде жаттығулар жасайды.

Ғарышқа қазақ ғарышкерлері де ұшқан.

Т. Әубәкіров және Т. Мұсабаев
Еліміздің мақтанышгары. ержүрек, батыр, халық қаһармандары.

Тақпақ. «Тоқтар – тұңғыш ғарышкер»

Тоқтар – тұңғыш ғарышкер
Арман қуып жасынан.
Көктен көзін алмаған,
Ұшқыш болды жас ұлан.

Қортынды .Сұрақ-жауап

Жарайсыңдар.
Лунтикке түсіріп жіберейік.

Қортынды

Тақпақ. Мен ғарышкер боламын.

Аспан, аспан арайлым,
Саған жиі қараймын
Сені-көзбен шолamын,
Мен ғарышкер боламын.
Балаларды мадақтау.

Денешынықтыру

Кіріспе бөлім. Амандасу.

«Балалар, біз бүгін мынандай ойын ойнаймыз: сендер кішкентай торғайлар боласыңдар, ал мен сендердің аналарың боламын (шұсқаушы торғайдың бейнесі бар беттерде-шапканы киеді). Шеңбер бойымен түру.
«Ана-торғай» қимылды көрсетіп, өзі сырттай бақылайды. Анасы қарап тұрғанда балалары шеңбер бойымен жүруді орындайды.
«Анасы ұйықтап кеткенде, балалар қанаттарын жайып, жан-жаққа ұшып кетті». Торғайлар зал

«Сойлем құра» - сойлеудің грамматикалық құрылымы бойынша жұмыс

Ай дегеніміз не ?
Ай – жердің серігі
Жер дегеніміз не?
Жер – планета.
Жер – біздің үйіміз. ал күн жүйесі – біздің туған қаламыз. Бұл шуақты қалада басқа планеталар бар.
Күн үлкен ыстық жұлдыз. ол планеталарды жылытып. жарықтандырады.

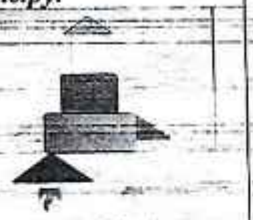
Ұжымдық жұмыс.

Үлкен форматта салынған дөңгелекке күннің шуағын бояу.
Лунтик: жарайсыңдар, тапсырманы еппілікпен орындадыңдар.

Ең алғаш ғарышқа ұшқан не?

Иттер: Белка мен Стрелка
Адамдардан кім ұшты?
Ю.Гагарин.
Ғарышкерлер ұшу кезінде не істейтінін білесіңдер ма?
Бақылаулар жүргізеді, Жер бетін, Айды және басқа планеталарды зерттейді. Олар жақындан келе жатқан дауылдар, табиғи апаттар туралы

«Кел, билейік» ойнақы, көңілді әуеннің ырғағымен балаларды музыка залына қабылдау.
Ұсынұрғарышкерлер күні екенін айтып, ғарыш бейнеленген суретті көрсетеді.
Жетекші балаларды ғарышқа саяхатқа шақырады
Сапар үшін келесі
Дайын ғарыш кемесі.
Бүгін ертең мініп ат
Айға барамыз зымырап.
(А.Сопыбеков)
-Ғарышқа тек мықты. шымыр балалар ұша алады. Ал кәнекей, қазірден жаттығуға әзірленейік! – деп. жаттығулар жасауды ұсынады
(музыка жетекшінің таңдауымен)
Көңілді биді жеңіл. жұптаса билеп. би қимылдарын еркін жасайды.
Үнтаспадан **«Ғарыш кемесінде»** әуені ойналып. балаларға көздерін жұмып, «ұшу» қимылын ырғақты сезіне көрсетуді ұсынады.
-Міне, белгісіз планетаға тап болдық.
«Фантастикалық би» балаларға робыт қимылдарын өз беттерінше көрсетуді сұрайды.
-Балалар, сендер қай планетаға сапар шеккілерің келеді? (Ай. Юпитер.т.б)
-Айға ұшатың бағыт туралы ән айтып берейін

	3-Тон Дыбеш блоктарымен зымыран құрастыру. *Қарандаршы, біздің жұмысымыз қанағаттықты қызықты болды! Ал біздің зымырандардың қайсысы жұлдыздарға ұшты?* ***Балалар 5-ші жұлдызды табады.*** ***Тапсырма: Дид ойын: «Кім тапқыр»*** ***Жұмбақ шешу.*** *Аспанда бір алып құс* *Ызғып ұшып барады.* *Қарап тұрсаң, ғажайып,* *Соңында із қалады.(Зымыран)* *Ұшқыш емес, бірақ ол* *Аспанда қалықтап ұшады* *Оны кім деп ойлайсыңдар?* ***(Ғарышкер)*** ***Қорытынды:*** *Тәрбиеші: Балалар, басқа жұлдыздар бар ма? Соңғы жұлдызша онда былай делінген:* ***«Жарайсыңдар балалар, сендер барлық тапсырмаларды орындадыңдар!***	*Ғарышкер дегенді қалай түсінеміз?* *- Біздер қандай ғаламда тұрамыз?* *- Ғарышқа сынақ ретінде бірінші болып қай жануар ұшты?* *- Ғарышқа ұшқан орыс азаматы кім?* *- Қазақ елінен кімдер ғарышқа ұшты?* *Балаларды мадақтау.* *Қазақ тілі* ***Тақырыбы:*** *«Ғарышқа сапар»* ***Психологиялық тренинг*** *Бақыт – біздің сиқырлы шеңберіміз* *Бақыт – біздің достарға сенгеніміз* *Бақыт – таңнан біреумен достасуың* *Бақыт – кешке достармен қоштасуың* ***Ой қозғау. АКТ жұмыс.*** *Ғарыш және ғарышкер туралы түсінік беру.* *-Ғарыш дегеніміз не?* *-Ғарышкер дегеніміз кім?* *-Қандай әуе көліктерін білесіңдер?* *- Мына суретте ең алғаш ғарышқа ұшқан адам Юрий Гагарин.* *-Ғарышқа қазақтардан кімдер бірінші болып ұшты?* *-Олар не себептен ғарышқа ұшады?* *(Аспан кеңістігін зерттейді)*	*шеңберге жылдам тұрыңдар. Ұшуға иеткілікті.* *Нұсқаушы тағы да ұйықтап қалғандай болады. Сосын қайта ояды.* *Бір ғана сәтке көз ілікті. Тентек боп торғайлар кетті. Бірақ енді қатаң қараймын. Тәртіпке сендерді саламын. Ал енді, балапандар, Жаттығуды бастаңдар!* ***Негізгі бөлім.*** ***Жалпы даму жаттығулары*** ***І.«Қанатымызды тазалаймыз».*** *Б.қ.: серіппе жасаймыз, басымызды оңға иеміз, б.қ., сосын солға 4 рет қайталаймыз.* ***2.«Қанатымызды жаямыз».*** *Б.қ.: аяқтарымыз иықтың қашықтығына сәйкес келуі керек, қолдар төменде. Оң қолды жоғары көтереміз, жоғары қараймыз, б.қ., сол қолмен солай жасаймыз, 4 рет қайталаймыз.* ***3.«Жуынамыз».*** *Б.қ.: аяқтарымыз иықтың қашықтығына сәйкес келуі керек, қол белде, алға қарай иілеміз – «жуынып»*	*хабарлайды, ауа райы болжамын жаңартады* ***№4 тапсырма «Ауада қалықтау» релаксациялық жаттығулар*** *- Мен Жерге оралуды ұсынамын.* *Міне, біз балабақшамыз. Сәнхат барысында біз көптеген қызықты нәрселерді көрдік. Бүгінгі әңгімемізді, жаңадан үйренгеніміздің еске түсіріп, **Дид ойын: «Суретті жина»** ойынын ойнауды ұсынамын.* *Барлығы конверт алып, суретін жинап, не істегенін айтады.* *Балаларға бөлінген суреттер ұсынылады: Ю. Гагарин, «Зымыран», иттер «Белка мен Стрелка»,. Планеталар.* ***Қортынды*** *Балалар, сендерге біздің ғарыш әлеміне сәнхатымыз ұнады ма? Бүгін қызықты білгендеріңіз туралы апалар мен әкелеріңізге айтуды ұмытпаңыз.* ***Тақпақ*** *Мен Ғарышкер боламын* *Ғарышкер менде боламын,* *Боламын десем боламын.* *Көктің жүзін барлаймын* *Үлкен ғалым боламын.* *Балаларды мадақтау.*	*Әуенді тыңдап. ерекше үлгерді естіп сезінеді.* ***Музыка тыңдау: «Айды әперші, апатай!» (Е.Өміров, Ө. Тұрманжанов)*** *әнін орындап береді. Әннің мәтінін, сипатын түсіне әңгімелеуді ұсынады.* *-Ғарыш деген не?* *-Қандай ғарышкерлерді білесіңдер?* *-Ғарыш айлағы қай жерде орналасқан? толық мәлімет беру.* *Тұңғыш ғарышкер Ю.Гагарин, Т.Дүбәкіров, Т.Мұсабаев суреттерін көрсетеді, мәлімет береді. Ғарыш айлағы Байқоңырда орналасқан, алып зымырандар ғарышқа осы жерден ұшырылатынын түсіндіреді.* *Көкте ұшамын,* *Ұшқыш болар баламын.* *Соңына ерем* *Мұсабаев ағаның.* *Даңқы көкке самғаған* *Тоқтар аға, Гагарин* *Салған жолды жалғаған* *-Батыр ағаларыңдай сендер де ғарышкер болғыларың келе ме?* ***Ән үйрету: «Ғарышкер боламыз»*** *(С.Мұхамеджанов, Ш.Мұхамеджанов) әннің мәтінің түсіндіріп, әуенін үйретеді.*

	Сендерге ұнады ма? Келесі кездескенше! құрметпен жүлдыздар! ***Тақпақ*** *Аспан, аспан, арайлым,* *Саған жиі қараймын,* *Сені көзбен шоламын,* *Мен ғарышкер боламын* ***Балаларды мадақтау.*** ***Денешынықтыру*** ***Кіріспе бөлім. Амандасу*** *Арақашықтықты, бірдей қарқынды сақтап бір қатарменжүру.*	*-Ғарыш- айлағы қай қалада орналасқан?* *-Оны қалай атаймыз?* ***Сергіту сәті.*** *Ал балалар тұрайық,* *Алақанды ұрайық.* *Оңға қарай бұрылып,* *Солға қарай бұрылып,* *Бір отырып, бір тұрып,* *Бой сергітіп алайық* ***Ой дамыту.*** ***Балаларды топқа бөлу.*** ***Дид ойын: «Ғарыш әлемі»*** ***1-топ*** ***«Жұлдызды аспан әлемін құрастыру»*** *Ойын шарты: балалардың алдына аспанда болатын және жерде болатын денелердің арасынан тек аспанда болатын денелерді табу. Мысалы: гүл жерде, ай аспанда т.б.* ***2-топ*** ***Үлестірмелі материалмен жұмыс: «Зымыран құрастыру.*** *Әртүрлі геометриялық фигуралардан зымыран құрастыру. Зымыран туралы әңгімелеу.* ***Қортынды*** *Аспан, аспан, арайлым,* *Саған жиі қараймын,* *Сені көзбен шоламын,* *Мен ғарышкер боламын.*	*жаттқандай-қимыл жасайміз, б.қ.: 5 рет қайталаймыз.* ***4.«Дән тауып алайық».*** *Б.қ.: отырамыз, саусақтармен еденді тықылдатады; б.қ. 4 рет қайталаймыз..* ***5.«Ұшуды үйренеміз».*** *Б.қ.: бұрынғыдай. Қолды құлаштай созып бір орында секіру. 6.«Біз өсеміз».* *Б.қ.: аяқ бірге қосулы, қолдар төменде.* ***Қолды жоғары созып, керілеміз – тыныс аламыз,*** *б.қ. – тыныстығарамыз.* *Негізгі қимылдың түрлері:* *1.Бағандар арасынан «жылан» жасап жүреді: «Қараңдар, қапшама ағаштар айналада. Орманда адасып қалмай, бір-біріміздан қалмай ұшамыз».* *2.Бөренеден (сәкіден) секіру. «Алдымызда ағаш құлап жатыр, оны секіріп өтейік».* ***Қимыл-қозғалыс ойыны: «Ана-торғай мен балалар»*** *Бірлесіп бірге ұшамыз, Бір-біріміздан қалмаймыз.* *Бір сапқа тұрып бәріміз* *Алыс жаққа барамыз.* *Онда дәмді дәндер бар,* *Сендерге арнап сақталды.*		***Әуенді қимылды ойын: «Роботтар кемесінде»*** *Үнтаспада робыттар қимылына сай әуен ойналы, балалар робыт қимылдарң көрсетеді. Әуен тоқтағанда, өз «кемелеріне» отырып үлгерулері тиіс.*
	«Біз қадамды басамыз» *Біз қадамды басамыз.* *Шапалақты соғамыз,* *Басымызды да біз иіп.* *Қолды жоғары созамыз,* *Төмен қолдытүсіріп,* *Бір-бірімізді жетектеп.* *Шеңбер құрып жүреміз,* ***Негізгі қимылдарды ойын түрінде орындау:*** ***1.Ойын:«Орыныңды тап!»*** *Тоқтап тұрып және тапсырманы орындай отырып жүгіру – тепе-теңдікті сақтай отырып сәкіге шығады.* ***1.Ойын:«Соқтығыспа!»*** ***Кедергілердің арасынан «жыланша» жорғалау*** *(бір қатарда бір-бірінен 1,5 метр қашықтықта орналасқан 4 кедергі бар) – еңбектеу кезінде кедергілерге соқтығыспау керек.*				

	Қимыл-қозғалыс ойыны: «Бақалар». Бақалардың секіру ерекшелігіне назар аударады.				
Серуенге дайындық	*Еңбегі адал жас өрен - мақсаты: өзіне-өзі қызмет көрсетуге тәрбиелеу* *Серуен кезінде қауіпсіздік ережелерін түсіндіру*				
	Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киім шкафтарын таза ұстау және жинау	*Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу, қатармен жүруге дағдыландыру.*	*Балалардың киіну реттілігін бақылау, киінгенде түймелерін қадап, аяқ киімнің бауын байлауды, киімдегі олқылықтарды жоюды қадағалау.*	*Серуенге шығу. балаларды біртіндеп киіндіру, киімдерінің дұрыс киілуін қадағалау, қатармен жүруге дағдыландыру.*	*Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу.*
Серуен	***Картотека № 4*** *Аспанды бақылау*	***Картотека №11*** ***Ағаштарға бақылау жасау***	***Картотека №14*** *Жаңа өсіп келе жатқан көк шөпті бақылау.*	***Картотека №15*** *Бақбақтың өсуін бақылау*	***Картотека №16*** *Бұталарды бақылау.*
	Серуен кезінде экология мен мәдениет қатынастыру, тәбиғатқа қамқорлық таныту. ***Көктемгі серуен картотекасынан***				
Серуеннен оралу	*«Еңбегі адал жас өрен» - өзіне қызмет жасау.*				
	Киімдерін шешу: *Балаларды киімдерін бір-біріне кедергі жасамай шешуге дағдыландыру.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын мұқият жууды қадағалау.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Суды үнемдеп қолдануды түсіндіру.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Балаларды таза қолмен ас ішуді үйрету.*	***Киімдерін шешу:*** *Балалар киімдерін ретімен шешіп, орындарына қояды.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын сабынмен жуу, сүлгісін қолдану.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Жуыну кезінде әдепті болу.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Тазалықтан кейін асханаға отыру.*	***Киімдерін шешу:*** *Киімдерін тәртіппен шешіп, шкафқа қоюға үйрету.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын сабындап жуу, сүлгісін таза ұстау.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Сумен ойнамай, тыныштық сақтау.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Қолдарын жуып болған соң асқа дайындалу.*	***Киімдерін шешу:*** *Балаларды сырт киімдерін шешіп. бүктеп қоюға үйрету.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын жақсылап жууға, сабынды үнемдеуге үйрету.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Жуыну кезінде суды төкпеуге ескерту.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Ас ішу алдында тәртіппен отыру.*	***Киімдерін шешу:*** *Киімдерін ұқыптап шешіп, жинауға дағдыландыру.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын екі рет сабындап жуу.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Сумен ойнамай, әдепті жуыну.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Ас алдында қолдарын тазалап, үстелге отыру.*
Түскі ас	*Үнемді тұтыну мақсаты: суды үнемді пайдалану, шашпай жуыну*				
	Әңгіме: *– Табақтағы асты тауысып жеу керек. Артық алып*	***Әңгіме:*** *– Дастарқан басында әркім өз орнында отырады. Басқаларға итермей, кедергі*	***Әңгіме:*** *– Нанды жерге тастамаймыз, үгіндісін де жинаймыз. Нан – берекенің*	***Әңгіме:*** *– Суды да, асты да үнемдеген бала – ұқыпты бала. Ұқыптылық – жақсы*	***Әңгіме:*** *– Ас ішіп болған соң «Рахмет!» айту – әдептіліктің белгісі.*

	қадырмайық. ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішкенде жүгірмейміз, орнымызда тыныш отырамыз.*	*жасамаймыз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қолымызды сорып, басқаның ыдысына қол салмаймыз.*	*белгісі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Наймен ойнамаймыз, үстелге лақтырмаймыз.*	*әдет.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ыстық асты асықпай жейміз, күйіп қалмау үшін абайлаймыз.*	***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішіп отырған кезде орындықтан секірмейміз, абайлап тұрамыз.*
Күндізгі ұйқы	*Белгілі жүйелікте киімдерін шешуді, киімдерін ұқыпты орындыққа іліп қоюды пысықтау.*	*Өз төсек орындарын дайындап жатуды дағдыландыру*	*Балалардың тыныш ұйықтауына жағымды жағдай жасау*	*Ұйқыға дайындық кезінде қауіпсіздік ережелерін ескерту. Өз төсегін ашып жатуға кеңес беру.*	*Белгілі жүйелікте киімдерін шешуді, киімдерін ұқыпты орындыққа іліп қоюды пысықтау*
Ұйқыдан біртіндеп ояту, сауықтыру шаралары	***№ 3*** *«Саусақтар амандасады» массаж жасаймыз –«қолды жуамыз».* *- «Қайырлы күн, көздерім!» Қабақты ситаймыз.* *«Оянамыз, құлақтар!» - құлақты ситаймыз.* *- «Қайырлы таң, қолым!» - алақанды ситаймыз.* *- «Оянамыз, қолымыз!» - шапалақтаймыз.* *- «Қайырлы таң, аяғым!» - аяқты ситау.* *-«Оянамыз, аяғым!» - қаз - қаз басамыз.*	***№4.*** *Бір – көтер кәне қолыңды* *Екі – төмен түсір қолыңды* *Үш, төрт – жаныңа созқолыңды* *Бес дегенде секір корсет бойыңды.* *Керіленміз, созылмаймыз, төсектен біз тұрмаймыз.*	***№5.*** *"Құстар ояды." - қолдарды жан-жаққа созу, бүлеңіу –«құсінар қанат қағып жатыр».* *2. «Құстар достарын іздеп жатыр» - Оң жаққа, сол жаққа бұрылу, «шип-шип» деп айту.* *3. "Құстар көңілденіп жатыр" –қолды шапалақтау*	***№6.*** *арқамен жатып қолды екі жаққа созу, жұдырықтарын жұму қолдарын алға созып айқастыру, демалу.* *- арқамен жатып қолдарын бастарына қойып кезекпен сол аяқтарын,он аяқтарын көтеру, екеуін бірге ұстап, жайлап түсіру.* *- арқамен жатып шынтақтарын тіреп иілу, кеуделерін жоғары көтеру, басты тік ұстау*	***№7.*** *«Күннің оянуы»* *- «Міне күн де оянады»- балалар тізе бүгіп отыр, қол төменде.* *- Биік, биік, биікке - қолдарын жоғары қарай көтереді.* *- Түнге қарай батады- Балалар тізе бүгіп отырады. басты төменге – жоғарыға – төменге еңкейеді.* *«Күлімдеген күн» керемет, керемет - алақан соғады.*
	Қауіпсіздік ережесі – ұйқыдан тұру кезінде қауіпсіздік шараларын түсіндіру *«Еңбегі адал жас өрен» - ұйқыдан тұрып киіну өз-өзіне қызмет етуге тәрбиелеу.* ***Ұйқы ашар жаттығу картотекасынан***				
Бесін ас	*Үнемді тұтыну мақсаты. суды үнемді пайдаланып, жуыну ережелерін түсіндіру.*				
	Әңгіме: *– Балалар, қолымызды жуған кезде суды көп ағызбаймыз. Қажет болса ғана ашып, жуған соң жауып қоямыз.* ***Қауіпсіздік:***	***Әңгіме:*** *– Ас – еңбекпен келген ризық. Оны төкпей-шашпай жеуіміз керек.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішкенде орнымыздан тұрмаймыз, ыдысты*	***Әңгіме:*** *– Тамақ ішкенде орындықта түзу, әдемі отырайық. Арқамызды тік ұстасақ, ыдыс та төгілмейді.* ***Қауіпсіздік:***	***Әңгіме:*** *– Ас ішкенде қасықты оң қолымызға ұстаймыз. Сонда тамақты төкпей, әдемі жейміз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қасықты бұлғап*	***Әңгіме:*** *– Ас ішкенде қатты сөйлемейміз, іздеп бала дастарқан басында тыныш отырады.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ауызымызда ас болғанда*

	Еденге су төгілсе, тайып құлап қалуымыз мүмкін. Сондықтан абай боламыз.	қалыңдықтан түсіріп алмау үшін дұрыс ұстаймыз.	Қисайып отырсақ, ыстық тамақ төгіліп кетуі мүмкін.	ойнамайық, ол қасымыздағы балаға тиіп кетуі мүмкін.	сөйлесек, қақалып қалуымыз мүмкін.
Балалардың дербес іс-әрекеті (қимылдық, ұлттық, сюжетті-рөлдік, үстел үсті-баспа және басқа ойындар). бейнелеу іс-әрекеті, кітап қарау және басқалары)	***Дид ойын: «Көп және біреу»*** *Ойынның мақсаты: көп және біреу қатынастарын білуге үйрету: заттардың тең, тең емес топтарын салыстыру.* ***Тәжірибе: «Кішкентай ғалымдар»*** *Үлкендеутәбақшаға су құйып, ағаңдоптарды салу арқылыдоптардыңжеңіл екенінбалаларгакөрсетіп, түсіндіру.* ***Сұрақ-жауап:*** *Балалар доп жеңілме ауырма, жәнесуғабатама,- батпай ма? Осыны білін көру үшін қазір біз сендермен тәжірибе жасаймыз: допты суға салайық. Кане, қарандаршыдопсуға бат ама, жоқ па? Батпайдыекен. Қалайойлайсыңдар неге, батпайды? Балаларқарандаршыдоп су бетіндежеңілмеғлдеауырма? Балалар: Жеңіл* ***Қортынды:*** *Доп су бетіндежеңілболады.*		***Дәстүрден тыс сурет салу Тосын сәт.*** ***«Торғайға көмек»*** *Торғай ұшып келеді. Балалардан көмек сұрайды. Досым жоқ. Маған дос торғайлар керек дейді. Көмектесеміз бе?* ***Торғайға көмек*** *Жұмыс жасаудың әдіс-тәсілдерін көрсету, түсіндіру. Трафаретпен жұмыс жасауды түсіндіру. Балалардың өз бетінше жұмысы. Бақылау.*	***Шығармашылық орталық*** ***Дид ойын: «Ағаштан жасалған заттарды ата»*** *Балаларды топқа бөлу.* ***1-топ:*** *Жатын бөлмедегі кроватты түсіндеу.* ***2-Топ:*** *Үш аюдың ыдысын жапсыру.* ***3-Топ:*** *Ағаштарды бастыру әдісі арқылы салу.* ***4-топ:*** *Қиынды суреттерден ағаштан жасалған заттарды құрастыру* *Еркін ойын* *Жанама бақылау.* ***Денешынықтыру*** ***Кіріспе бөлім. Амандасу.*** *«Балалар, біз бүгін мынандай ойын ойнаймыз: сендер кішкентай торғайлар боласыңдар, ал мен сендердің аналарың боламын (ұясқаушы торғайдың бейнесі бар бетперде-шапканы киеді). Шеңбер бойымен тұрық. «Ана-торғай» қимылды көрсетіп, өзі сыртқай бақылайды. Анасы қарап тұрғанда балалары шеңбер бойымен жүгіріп орындайды.*	***«Менің баласы?» Мақсаты:*** *Балалардың «үлкен», «кіші» ұғымдары туралы түсініктерін бекіту: үй жануарлары туралы білімдерін кеңейту.* ***Шығармашылық.*** ***Дид ойын: «Толдерге қора жасаймыз»*** *Шарты: Ермексаздан созу тәсілі арқылы қора жасау*

	Ішінеауатолтырылған.Сондықтанолүрсатісекіреді,тепсеңқашады			«Апасы ұйықтап кеткенде, балалар қанаттарын жайып, жан-жаққа ұшып кетті». Торғайлар зал ішінде ұшып жүр. «Ана-торғай» оянды, Чик-чирик, чик-чирик. Бұл не шу? Бұл пешу? Шеңберге жылдам тұрыңдар. Ұшуға шақырыңдар. Нұсқаушы тағы да ұйықтап қалғандай болады. Сосын қайта оянады. Бір ғана сәтке көз ілікті, Тентек боп торғайлар кетті. Бірақ енді қатаң қараймын. Тәртіпке сендерді саламын. Ал енді, балапандар, Жаттығуды бастаңдар! **Негізгі бөлім. Жалпы даму жаттығулары** **1.«Қанатымызды тазалаймыз».** Б.қ.: серіппе жасаймыз, басымызды оңға иеміз, б.қ., сосын солға 4 рет қайталаймыз. **2.«Қанатымызды жаямыз».** Б.қ.: аяқтарымыз иықтың қашықтығына сәйкес келуі керек, қолдар төменде. Оң қолды жоғары көтереміз, жоғары қараймыз, б.қ., сол қолмен солай жасаймыз, 4 рет	

				қайталаймыз. 3.«Жуынамыз». Б.қ.: аяқтарымыз иықтың қашықтығына сәйкес келуі керек, қол белде, алға қарай иіледі – «жуынып» жатқандай қимыл жасаймыз, б.қ.. 5 рет қайталаймыз. **4.«Дән тауып алайық».** Б.қ.: отырамыз. саусақтармен еденді тықылдатады, б.қ. 4 рет қайталаймыз.. **5.«Ұшуды үйренеміз».** Б.қ.: бұрынғыдай. Қолды құлаштай созып бір орында секіру. 6.«Біз өсеміз». Б.қ.: аяқ бірге қосулы, қолдар төменде. **Қолды жоғары созып, керіледі – тыныс алады,** б.қ. – тыныс шығарамыз. Негізгі қимылдың түрлері: 1.Бағандар арасынан «жылан» жасап жүреді. «Қараңдар, қаншама ағаштар айналада. Орманда адасып қалмай, бір-біріміздің қалмай ұшамыз». 2.Бөренеден (сәкіден) секіру. «Алдымызда ағаш құлап жатыр, оны секіріп өтейік». **Қимыл-қозғалыс ойыны: «Ана-торғай мен балалар»**	

				Бірлесіп бірге ұшамыз, Бір-бірімізден қалмаймыз. Бір санқа тұрып бәріміз Алыс жаққа барамыз. Онда дәмді дәндер бар. Сендерге арнап сақталды.	
Балалармен жеке жұмыс	***«Тыныштық сәті»*** ***Мақсаты:*** *Балаға релаксация, тыныштық сыйлау.* ***Жүргізу түрі:*** *Балалар көзін жұмып, әуен тыңдайды. Тәрбиеші табиғатты сипаттап айтады.*	***«Сиқырлы қорап»*** ***Мақсаты:*** *Баланың қиялын дамыту.* ***Жүргізу түрі:*** *Қорапқа ойыншық салынып, «Бұл не болуы мүмкін?» деп жасырады. Бала болжау жасайды.*	***«Жақсы қылық – жаман қылық»*** ***Мақсаты:*** *Мінез-құлық мәдениетін қалыптастыру.* ***Жүргізу түрі:*** *Суреттерді салыстырып, «Жақсы іс – ойыншық сыйлау, жаман іс – жылап тұрған балаға көмектеспеу».*	***«Көңілді әуен»*** ***Мақсаты:*** *Музыка арқылы көңіл-күйді сезіну.* ***Жүргізу түрі:*** *Көңілді әуен қойылады, бала би қимылын жасайды. Баяу әуенде тыныштталады.*	***«Менің көңіл-күйім қандай?»*** ***Мақсаты:*** *Бала өз сезімін сурет арқылы білдіру.* ***Жүргізу түрі:*** *Қағазға смайлик салу (күліп тұрған, жылап тұрған). Баланың қайсысын таңдағанын сұрау.*
Серуенге дайындық	*«Еңбекті адал жасаған»-өз-өзіне қызметтетуге шақыру.* *Серуен кезінде қауіпсіздік ережелерін түсіндіру*				
	Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру.	*Серуенге шығу. Балалардың киіну реттілігін бақылау, киінгенде түймелерін қадап, аяқ киімінің бауын байлауды , киіміндегі олқылықтарды жондеуді қадағалау. Киім шкафтарын таза ұстау және жинау*	*Серуенге шығу, балаларды біртіндеп киіндіру: киімдерінің дұрыс киілуін қадағалау, қатармен жүруге дағдыландыру.*	*Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу.*	*Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киім шкафтарын таза ұстау және жинау*
Серуен	***Картотека № 4*** *Аспанды бақылау*	***Картотека №11*** ***Ағаштарға бақылау жасау***	***Картотека №14*** *Жаңа өсіп келе жатқан көк шөпті бақылау.*	***Картотека №15*** *Бақбақтың өсуін бақылау.*	***Картотека №16*** *Бұталарды бақылау.*
	Серуен кезінде экологиялық мәдениет қалыптастыру, табиғатқа қамқорлық таныту. ***Таңғы серуенді бекіту.***				
Балалардың үйге қайтуы	*Әңгелі-15 минут. Қауіпсіздік ережесі - ата-анамен бала өмірінің қауіпсіздігі туралы әңгіме жүргізу.*				
	Бүгін балалар құрастыру ойындарымен ойнады. Пішіндерді сәйкестендіріп, зейінін шоғырландырды. Үйде кубиктерден немесе конструктордан қарапайым заттар құрастыру пайдалы.	*Бүгін балалар табиғат туралы әңгіме тыңдап, суреттерді қарады. Қоршаған ортаға қызығушылық білдірді. Үйде серуенде өсімдіктерді, құстарды көрсетіп, атауларын қайталаңыз.*	*Бүгін балалар ермексаздан әртүрлі пішіндер жасады. Ұсақ моторикасын дамытып, қиялын іске қосты. Үйде ермексазбен немесе қамырмен ойнауға жағдай жасаңыз.*	*Бүгін балалар жұмбақтар тыңдап, жауап беруге тырысты. Ойлау қабілетін дамытуға талпынды. Үйде жеңіл жұмбақтар қойып, балаңыздың жауабын күтіңіз.*	*Бүгін балалар қуыршақ театрын ойнады. Әртүрлі рөлге еніп, қиялдарын дамытты. Үйде қарапайым қуыршақтармен шағын сахна құру қызықты болады.*

Тәрбиелеу-білім беру процесінің циклограммасы

Топ: Ортаңғоп

Балалардың жасы: 3 жас

Қандай кезеңге жасалды : 13.04 – 17.04.2026ж

Күн тәртібінің үлгісі	Дүйсенбі	Сейсенбі	Сәрсенбі	Бейсенбі	Жұма
Балаларды қабылдау	Күй күмбірі – өнер мен қолөнерді қадірлеуге үйрету.	Күй күмбірі – баланы сәлемдесуге жақындату, рухани қазынаны сезіндіру.	Күй күмбірі – намыс пен жігерге тәрбиелеу.	Күй күмбірі – баланы ұлттық өнер арқылы тәрбиелеу, мәдениетке баулу.	Күй күмбірі – қазақ халқының дәстүрін сақтауға үйрету.
	Балаларды «Жылы сөз айтайық» ойынымен қарсы алу (әр балаға «сен әдемісің», «сен мейірімдісің» т.б.). *Баланың көңіл-күйін жүрекшелер арқылы таңдауға мүмкіндік беру.* *Баланы үстел үсті ойыншықтарына бағыттау.*	*Баланы есік алдында шағын «Сәлемдесу биімен» қарсы алу.* *Баланың көңіл-күйін тексеру, жылы сөз айту.* *Баланы шағын топпен ойынға қосу.*	*Балаларды «Күн сәулесі» ойынымен қарсы алу (әр балаға қағаз күн сәулесін беру).* *Баланың көңіл-күйін анықтап, смайликтер тақтасынан таңдауды сұрау.* *Бала өзін еркін сезіну үшін жұмсақ ойыншықтар бұрышына жіберу.*	*Баланы «Қуанышты қадамдар» ойынымен қарсы алу (бірге секіріп кіру).* *Баланың көңіл-күйін әңгімелесу арқылы анықтау.* *Топтағы балалармен ортақ ойынды ұйымдастыру.*	*Баланы қол-шапалақтау арқылы қарсы алу («Сәлем, сәлем, досым!»).* *Баланың көңіл-күйін сурет арқылы бейнелеуін сұрау.* *Баланы музыка бұрышына бағыттау (шағын аспаптарды ойнау).*
Ата-аналармен немесе баланың басқа заңды өкілдерімен әңгімелесу, кеңес беру	*Өнегелі 15 минут – ата-анаға бала денсаулығы туралы кеңес беру*				
	Әңгіме: *Жаттығулар – баланың денесін шынықтырып, қимыл-қозғалысын жетілдіреді.* ***Кеңес:*** *Балаңызға таңертең жеңіл жаттығуларды күнделікті жасауға үйретіңіз.*	***Әңгіме:*** *Қимыл-қозғалыс ойындары баланың ептілігін, шапшаңдығын дамытады.* ***Кеңес:*** *«Секіртпе секіру», «Доп ойнау» сияқты қарапайым ойындарды балаңызға үйретіңіз.*	***Әңгіме:*** *Жаттығулар – баланы төзімділікке, шыдамдылыққа тәрбиелейді.* ***Кеңес:*** *Балаңызға күн сайын 5–10 минут жаттығу жасауға үйретіңіз.*	***Әңгіме:*** *Қозғалыс белсенділігі – бойдың дұрыс өсуіне және дене сымбатына әсер етеді.* ***Кеңес:*** *Балаңызға ашық ауада қимылды ойындар ойнауды үйретіңіз.*	***Әңгіме:*** *Спорт пен қимыл-қозғалыс – баланың көңіл-күйін көтеріп, сергек болуына көмектеседі.* ***Кеңес:*** *Балаңызға отбасымен бірге спорттық ойындарға қатысуды үйретіңіз.*
Балалардың іс-әрекеті (ойын, танымдық, коммуникативтік, шығарма	***Картотека № 1*** ***Дид ойын: «Көкөніс пен жеміс ағаштары»*** ***Мақсаты:*** *табиғат құбылыстарымен*	***Картотека № 5*** ***Дид ойын: «Телефон»*** ***Мақсаты:*** *естіген сөзді екінші балаға бұлжытпай*	***Картотека №9*** ***Дид ойын: «Бақша да, бау да ма?»*** ***Ойынның мақсаты:*** *Жеміс-тер мен көкөністер*	***Картотека №10*** ***Дид ойын: Таныс ат та, атын ата*** ***Мақсаты:*** *заттың түр-түсін, пішінін, атын*	***Картотека №11*** ***Дид ойын: «Затты сипаттау»*** *Мақсаты: Заттарды көріп сипаттау арқылы*

шылық, эксперименталдық, еңбек, қимыл, бейнелеу, дербес және басқалары)	*байланыстыра отырып, жемістердің өсуін, пісіп жетілуімен танысады.*	*жеткізе отырып, диалогты сөйлеуді үйренеді.*	*айырмашылықтарын түсініп; айта алады.*	*атауға жаттықтыру; сөздік қорын молайту; ойлау қабілетін дамыту.*	*балаларқоршаған орта жайлы түсіне біледі.*
Ертеңгілік жаттығу	*Сәуір айының 3-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Сәуір айының 3- аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Сәуір айының 3- аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Сәуір айының 3-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Сәуір айының 3- аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*
	Жалпы даму жаттығуларын дұрыс жасай отырып, баланың қимыл-қозғалысын шыңдау. Жаттығу кешені қосымша тіркелген				
Таңғы ас	*Үнемді тұтыну - Суды, тамақты үнемді тұтыну жолдарын түсіндіру. Қауіпсіздік ережесін ескерту*				
	Әңгіме: *– Тәртіпті бала асқа ішіп отырғанда шуламайды, бәріне үлгі болады.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ыдысты үстелге қатты қоймаймыз, сындырып алмау үшін.*	***Әңгіме:*** *– Жеміс-жидек пен көкөністе дәрумендер бар. Олар бізді ауырмай, сау жүруге көмектеседі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Жемісті асықпай, майдалап шайнаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Асқа ішкенде өзімізге жететіндей ғана алайық. Артық алып, қалдырып қою – ысырап.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішкенде асықпай шайнаймыз, асығып жеген дұрыс емес.*	***Әңгіме:*** *– Ыдысты дұрыс ұстасақ, тамақ төгілмейді. Ыдысқа асымызды абайлап саламыз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ыдысты ойыншық қылмаймыз, қолымыздан түсіріп алмау үшін дұрыс ұстаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Ас ішкен бала күшті, сергек болады. Ас – денсаулықтың қайнары.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ыстық асқа үрлеп ішеміз, күйіп қалмау үшін.*
Ұйымдастырылған іс-әрекетті өткізуге дайындық (бұдан әрі – ҰІӘ)	***«Ұшқыр ой алаңы» жобасы*** ***Ойын: «Жалғастырып айт»*** *Тәрбиеші бастайды: «Күн жылы болса...» Балалар: «Ойнаймыз», «Жүгіреміз».* *Мағынасы: қиялды дамыту.*	***«Балалар кітапханасы» жобасы*** ***Ойын: «Суреттегі ертегі»*** *Тәрбиеші ертегіден сурет көрсетеді. Балалар: «Бұл – Қызыл телпек», «Бұл – Бауырсақ» деп атайды.* *Мағынасы: кейіпкерді тану, сөздік қорды дамыту.*	***«Қамқор» жобасы*** ***Ойын: «Жылы сөз айтайық»*** *Балалар шеңберге тұрып: «Сен әдемісің», «Сен мейірімдісің» деп бір-біріне айтады.* *Мағынасы: әдемі сөйлеу, мейірімділік.*	***«Шабыт» жобасы*** ***Ойын: «Кім қандай дыбыс шығарады?»*** *Тәрбиеші: «Құстар қалай сайрайды?», «Жаңбыр қалай жауады?».* *Балалар еліктейді.* *Мағынасы: қиялды, шығармашылықты дамыту.*	***«Еңбегі адал жас өрен» жобасы*** ***Ойын: «Қуыршаққа көмектесейік»*** *Тәрбиеші: «Қуыршақ киімін жоғалтып алыпты. Кім көмек береді?»* *Балалар қуыршаққа киім кигізуге көмектеседі.* *Мағынасы: қамқорлық пен еңбексүйгіштік.*
Кестеге сәйкес ҰІӘ	*Экологиялық мәдениетті қалыптастыру – нан қасиеттерін түсіндіру мақсатында енгізілген ҰІӘ*				
	Қызығушылықты ояту. Өлең оқу *Нан қиқымын шашпаңдар, Жерде жатса баспаңдар.*	***Дид ойын: «Кім тапқыр?» Жұмбақтар*** *Беттескен қос табақ Ортасында бас табақ Көз бен шоққа ұқсас*	***Қызығушылықты ояту Өлең жолдарын оқу*** *Қырға шықсаң өрлеп, Мұның аты-Еңбек Кесте тіксең зерлеп*	***Мұға шабыл. Дид ойын: «Кім тапқыр?» Жұмбақ жасыру.*** *Ұзын мұртты сұлар,*	***Ой дамыту. АКТ технологиясымен жұмыс*** *Қандай ертегілер білеміз?*

Теріп алып қастерлеп.
Торғайларға тастаңдар.
Сұрақ-жауап
Өлең жолдары не туралы айтылған?

Ой дамыту.

АҚТ технологиясымен жұмыс.

- Балалар, неге нанды ас атасы деп айтамыз?
- Ал енді осы қасиетті нан дастарханымызға қалай келеді (слайд)

Көктемде бұл тракторлармен жерді жыртып, оны тырмалап, жерге мыңдаған бидай дәнін себеді. (балаларға бидайды көрсету)

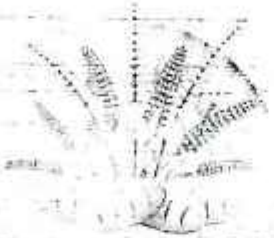

- Келесі суретте егін алқабы.

- Келесі суретте егінді орып жүрген комбайн. Ол бидайды тазартып қолікке салып береді.

Дән піскен тамаша
Ұзын мұртты сарылар
Қойнында наны бар
Бидай.

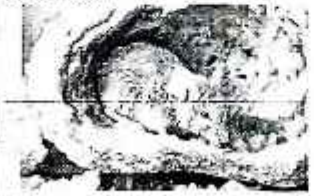
Ой қозғау.

- Балалар сендер ертегі тыңдағанды жақсы көресіңдер. Біз ертегілер бұрышына нан туралы ертегі тамашалайық.

Нан қайдан келеді?

Акт технологиясы.

Бір күні Тышқан нан дүкеніне кірді. Сөреге жаңа піскен сап - сары бөлкелер үйіліп тұр екен. Піскен нан иісіне қызыққан Тышқан тұмсығын жыбыр - жыбыр тартты. Төмендегі бір бөлкені кеміре бастады.

Осы кезде күзетші келіп қалады. Тышқан зып беріп, тысқа атып шықты. Бірақ алысқа ұзамады. «Апырай, қайдан келді екен осынша нан. Бізіп алып шыққан жеріне кірсем, ә!» - деп

Мұның аты-Еңбек
Сабағыңа жөндеп;
Әзірленсең –Еңбек
Гүл отырғызсаң терлеп,
Мұның аты-Еңбек
Қиындықтың бәрін,
Еңбек қапа жеңбек
Өлең не туралы айтылған?
Балалардың жауабы.

Ой дамыту

Суретпен жұмыс.

Суретте не көріп тұрсыңдар?

Қандай жұмыс жүргізіп жатыр?

- Үйдің ауласына не отырғызып жатыр?
-Көктем мезгілінде адамдар айналаны бәрін тазартады.
- Ағаштар, гүлдер отырғызады.

Бұны бір сөзбен көктемгі еңбек дейміз.

Ағаштар мен гүлдер әдемі болып өсу үшін қандай қамқорлық көрсете аламыз?

- Иә, балалар, ағаштардың, гүлдердің түбін қопсытып.

Қойнында дәні бар.
Ол не?

Суретпен жұмыс.

Бидаймен таныстыру.

Ой қозғау.

Қосжан Мүсіреповтың «Алтын астық» өлеңін оқып беру.

Көктемде егін егетін.
Күзде жинап теретін.
Біздің дала – бай дала.
Алтын астық айнала.
Ел егінді жинайды,
Қырманға дән сыймайды.
Біздің дала – бай дала.
Алтын астық айнала.

Сұрақ – жауап

Осы оқыған өлең шумақтарында не жайлы айтылған?
Сендерге өлең ұнады ма?

Ой қозғау.

«Алтын дән» дегенді қалай түсінесіңдер?

Астықшылар егін жинау науқаны қызып тұрған кезде таңертеңнен кешке дейін жұмыс істейді. Уақытты өткізіп жіберсең, астық ыдырайды, өнім жоғалады. Комбайндардан жүк машиналарына астық құйылып, оны элеваторларға астық

Экраннан ертегілер кейіпкерлерін көрсету.
Сұрақ-жауап
Балалар, бүгін бізге қай ертегінің бас кейіпкері қонаққа келді екен, қараңдаршы!
(үстелдің үстінде бауырсақты домалату)
Бұл ертегіні бәріміз де білеміз. есімізге түсіріп көрейікші.

Ертегіні қуыршақ театры арқылы көрсету және дауыс ырғағын келтіріп айтып беру

Ертегі желісінен сұрақ-жауап.
бауырсақтың пішіні қандай?
Бауырсақтың түсі қандай?
Жан-жаққа қараңдаршы. топта домалақ пішіндегі қандай заттар бар?
Табиғат бұрышындағы күнді көрсету.
Бауырсаққа тағы не ұқсайды?
Доп. Алма т.б

Сергіту сәті.

Алма, алма, көп алма.
Қызыл, сары, көк алма.
Теріп, теріп алайық.
Себеттерге салайық.
Дид ойын: «Жаңа піскен бауырсақ»
Шарты: Бауырсақты бояу.

Келесі суретте диірменде бидайдан ұн тартып шығарады. (ұнды көрсету)

- Иә, тартылған ұнды наубайханаға апарып, сол наубайханада нанның әр түрін пісіреді.

Ал, мына суретте нан дүкен сөрелерінде өз сатып алушыларын күтуде.

- Сонда нан дастарханға оңай жолмен келеді ма екен?

қызығып кетті. Тесіктен сақтана сығалады.

- Нан, нан, сен қайдан келдің? - деді сыбырлап.

- Сатушыдан сұра. - деді нан. Тышқан сатушыға келді.

- Сатушы, сатушы, нан қайдан келеді?

- Наубайшыдан сұра. - деді сатушы.

Тышқан тымпыңдап наубайханаға келді. Мұнда көп адам нан пісіріп жатыр екен.

- Нан қайдан келеді? - деді бір наубайшыға келіп.

- Диірменшіден сұра, - деді наубайшы.

Тышқан диірменіне келді. Диірмен тасы тынымсыз шыр-көбелек айналады. Екі адам ұн тартып тұр. Ұн төгіліп аққан бұлақша сұғарып, арам шөптерін жұлып отырамыз.

Айналамызды таза ұстауға-біздің басты міндетіміз. себебі айнала таза болса, біз демалатын ауа да таза болады.

Ағаштар көп болса, ауа таза болады.

-Тағы қандай жұмыстар жүргізіліп жатыр?

Далада жер жыртып егін егуге дайындайды

Біздің ата –аналарымыз бақшада қандай жұмыстар жүргізеді?

Олардың бізге қандай пайдасы бар?

Сергіту сәті:

Ал, балалар, тұрайық.
Алақанды ұрайық.
Бір отырып, бір тұрып. Біз тыныгып алайық.

тасиды. Онда оны көптеген жылдар бойы сақтауға болады.
Еліміздің жайықтері алтын нанға толы.

Сергіту сәті:

Нан қоқымын шашпаңдар.
Жерде жатса – баспаңдар. Терін алып қастерлеп,
Торғайларға тастаңдар.

Дид ойын: «Кім не істейді?»

Шарты: *Суреттегі мамандық иесінің не істейтінін жанына жұмыс түрін қойып айтып шығу.*
Дикаршы-егін егеді, баптайды
Тракторшы- жер жыртады
Диірменші-ұн тартады
Наубайшы -нан пісіреді

Дид ойын: «Тәтті тоқаштар»

1- «Тоқаш» тобы.
Тоқаш суретін қиып жапсыру
2-«Бауырсақ» тобы
Бауырсақты мүсіндеу
3-«Болке нан» тобы
Болке нанның суретін сал

Ой қозғау.
Нан туралы тыйым сөздер үйрету.
Дәнді шашпа, нанды баспа.
Нан — тамақтың атасы -
Мағынасын түсіндіру.
Қортынды
Сұрақ-жауап
Балаларды мадақтау.

Музыка
Тақырыбы: Гүл көбелек
Зал ішіне гүлдер қойылып, «гүл алаңы» жасалады.
Балаларға гүлдер алып, би билеуді ұсынады.
«Гүлдермен би» (Т. Вилькорейская) (қайталау).
Әуен ырғағын тыңдат, жеңіл,еркін қимылдауларын қадағалайды.
Педагог сымға қондырылған көбелекті «ұшырып» әкеледі.
Үнтаспада вальс ойналып, көбелек сымын ырғақпен қозғайды.
Көктем қандай көрікті,
Балақайлар көріпті.
Дала гүлге толыпты,
Көбелек гүлге қоныпты!–
деп, көбелекті гүлдерге қондырады.

	Көптеген еңбекпен келеді екен. **Сөздік жұмыс:** комбайыншы, трактористі, наубайхана, элеватор. **— Ой қозғау** **Нанға байланысты мақал – мәтелдер үйрету, түсіндіру.** 1. Нан бар жерде ән бар 2. Дәнді шашпа, нанды баспа. 3. Ас атасы – нан **Сергіту сәті:** Көктемде жерді жыртамыз. Тегістейміз тырмалап. Дәндерді оған егеміз, Жайқалып, көктеп шықсын деп. Күз болғанда орады Нанға біздер тойсын деп **Қортынды.** - Бүгінгі оқу қызметімізде не туралы айттық? - Нан біздің дастарханымызға оңай келеді ма екен? - Иә, ол үшін көптеген адамдар еңбек етеді екен. Балалрды мадақтау! ***Денешынықтыру*** Кіріспе бөлім. Амандасу. Ойын-гимнастикасы Алақанды ашайық, Шапалақты соғайық.	құйылып жатыр. Көзді ашып - жұмғанша қап - қап ұн пайда болады. Тышқан шеңнің көзіндей танауын тыр.жиып, таңдана қарап тұрды да: - Дірменші, дірменші, нан қайдан келеді - деп сұрады. - Комбайыншыдан сұра, - деді қырманшы қарт. Тышқан далада егін орып жүрген комбайншыға келді. - Комбайншы, комбайншы, нан қайдан келеді? - деп сұрады. - Көктемде трактористі жер жыртады, тұқым себуші тұқым себеді. Егіншілер оны күтіп баптайды. Көп еңбек сіңіреді. Міне, қалың астық - сол көп еңбектің жемісі. Нан еңбек арқылы табылады, - деді комбайншы. - Ой, мұның азап қой. Мен шалқайып жатып - ақ таба беремін, - деп күпіңп - күпіңп етті Тышқан. - Әне, Мысық келе жатыр.	Ой қозғау. - Ауладағы шашылып жатқан қоқыстарды қайда саламыз? - Балалар, қоқыстарды, арнайы қоқыс жәшігіне саламыз. ***Дид ойын: «Қоқыстарды жинаймыз»*** ***Мақсаты:*** *Жерде жатқан қоқыстарды қайда тастау керектігін түсіндіру* ***Шарты:*** *Қоқыс салатын жәшікке қоқыстарды жатсыру.* **Қортынды** **Сұрақ-жауап** **Балаларды мадақтау.** ***Денешынықтыру*** Кіріспе бөлім. Амандасу. Ойын гимнастикасы Алақанды ашайық,- Шапалақты соғайық. Шап-шап-шапалақ, Шап-шап-шапалақ. Кәне, маған қара, Бәрін бірдей қайтала. Бір-екі-үш, бір-екі-үш, Бәрін бірдей қайтала (барлық қимылды). Оң аяқ, сол аяқ, Қаз-қаз бастық біз аздап Топ-топ-топ, топ-топ-топ. Кәне қол, кәне аяқ? Ойнайықшы біз аздап (Қол-аяқпен еркін қимылдар жасалады). Бір-екі-үш,бір-екі-үш,	***Жұмыс жасаудың әдіс-тәсілдерін түсіндіру.*** ***Тиым сөздер:*** Нанды бір қолмен үзбе! Нанды жерге тастама! Нанды текке шақтырма! **Қорытынды.** **Біз не білдік?** Нанның бидайдан өседі Нанды қастерлеу керек Нан-адамның тіршілік қорегі Нан-дастарханға еңбекпен келеді Қандай өлең шумағымен таныстық? Алтын астық деп не үшін айтамыз? Балаларды мадақтау	Балалар, бізнің бақшамызға әдемі көбелек ұшып келді. Қандай әдемі көбелек! Қанаттары құлпырып көз тартады. Көбелекті үлге қонырық, енді ән тыңдайық. ***Музыка тыңдау:*** *«Вальс» (ұйымдастырылған муз. жетекшісінің таңдауымен).* Балалар музыкалық шығарманы эмоциямен қабылдайды. Әуенді тыңдап.қызығушылықтары артады. ***Әнайту:****«Көктем»(К.Қуатбаев.А.Асылбек)* *Педагог әнінің 1-шумағын орындап береді. Әнді екінші рет орындағанда мәтініне сәйкес тәрбиешімен бірге қимыл-қозғалыс жасауларын бақылайды.* *Әннің бірінші шумағының сөзін үйретіп, анық айтуға үйретеді.* Балалар,көбелектер қалай ұшады? Олардың қанаттары қалай созылады екен? Әлеңді көбелектер сияқты бибілеп үйренейік. ***Музыкалық-ырғақтық қозғалыстар:****«Көбелек» (М. Жәутіков) («Білеп үйренейік»жинағынан).* Әуенге ілесе би қимылдарының мәнерлі, жеңіл орындалуын қадағалау.

	Шап-шап-шапалақ. Шап-шап-шапалақ. Кәне, маған қара. Бәрің бірдей қайтала. Бір-екі-үш, бір-екі-үш. Бәрің бірдей қайтала (барлық қимылды). Оң аяқ, сол аяқ. Қаз-қаз бастық біз азап Топ-топ-топ, топ-топ-топ. Кәне қол, кәне аяқ? Ойнайықшы біз азап (Қол-аяқпен еркін қимылдар жасалады). Бір-екі-үш,бір-екі-үш. Ойнайықшы біз азап. Негізгі бөлім Жалпы даму жаттығулары Таяқшамен **Б.қ.: «Мысық ояды »** *1. Аяқтары алшақ қойылған, таяқшаны екі шетінен ұстап. жоғарыға, оңға, солға қарай созылып керілу. әр керілген сайын «м-я-у» деп айту. /5 рет қайталау./* **Б. қ.: «Кілем қағу»** *2. Аяқтары алшақ қойылған, таяқша төменде қолдарымен ұстау. Таяқшаны жоғарыға көтеріп созу, «кілем қағу» соғу қимылын жасау «тук-тук-тук»- деп айту. /5 рет қайталау/* **Б.қ.: «Шалтай-балтай»**	деді комбайшы. Сол - ақ екен Тышқан бір ескі інге зып беді **Балалар ертегі ұнады ма? Ертегі желісінен сұрақ-жауап.** **Қазақ тілі** **Тақырыбы: «Наубайхана»** **Мұға шабуыл:** **Дид ойын: «Кім тапқыр?»** **Жұмбақтар** Беттескен қос табақ Ортасында бас табақ Көз бен шоққа ораса Дәм піседі тамаша Ұзын мұртты сарылар Қойынында наны бар **Бидай.** **Акт технологиясы.** **Ғажайып сәт:** Наубайшы қонаққа келеді Амандасу. Балалар мен сендерге нанды қалай дайындайтынын көрсететін боламын. (балаларға нанды қалай дайындау әдісін көрсетеді) **Әңгімелеу.** Нан дастарханға қалай келеді? Слайдпен жұмыс: Нан туралы түсінік беру. **Сергіту сәті:** Бидай жерге отырды, Жасыл түске айналды. Бидай желмен қимылдап. Жауын болып жауылды **Дид ойын: «Кім не істейді?»**	Ойнайықшы біз азап. Негізгі бөлім Жалпы даму жаттығулары Таяқшамен **Б.қ.: «Мысық ояды »** *1. Аяқтары алшақ қойылған, таяқшаны екі шетінен ұстап. жоғарыға, оңға, солға қарай созылып керілу. әр керілген сайын «м-я-у» деп айту. /5 рет қайталау./* **Б. қ.: «Кілем қағу»** *2. Аяқтары алшақ қойылған. таяқша төменде қолдарымен ұстау. Таяқшаны жоғарыға көтеріп созу, «кілем қағу» соғу қимылын жасау «тук-тук-тук»- деп айту. /5 рет қайталау/* **Б.қ.: «Шалтай-балтай»** *3. Аяқты алшақ қоямыз, таяқша төменде қолдарымен ұстау, оңға, солға бұрылу. / 5рет қай/* **Б.қ.: «Дәл тигіз»** *4. Аяқтары алшақ қойылған, таяқшаны кеуденің тұсында. Бүгілген оң аяқты көтеру, тізені таяқшаға тигізу. Арқаны түзу ұстау. Сол жақпен дәл солай қайталау. /5 рет қайталау/* **Б.қ.: «Көңілді таяқша»** *5. Таяқшаны айналып секіру және жүру. /15-20 секунд/* *Маршпен шеңбер бойы жүру. Еркін жүру.(таяқшаны үстел үстіне қою)*		«Гүлзарлағы көбелектер» ойыны (музыкасы педагогтің таңдауымен). Көбелек-ау, көбелек. Ұшасың сен көлбеңдеп. Қызыл, жасыл керемет Гүлдерге қонады. Гүлдерге қонбақшы көбелек!– деп балаларды ойынға шақырады. «Ваны»ойналып. ырғақпен,жеңіл қозғалыстарын бақылайды. Әуен тоқтағанда көбелектер гүлдерге «қонады». Балалардың қызығушылығын арттыруға ықпал ету. Ойын қайталанғанда, өз еріктерімен ойнауға мүмкіндік береді.

	3. Аяқты алшақ қоямыз. таяқша төменде қолдарымен ұстау. оңға. солға бұрылу. 7 рет қайт **Б.қ.: «Дәл тигіз»** *4. Аяқтары алшақ қойылған. таяқшаны кеуденің тұсында. Бүгілген оң аяқты көтеру. тізені таяқшаға тигізу. Арқаны түзу ұстау. Сол жақпен дәл солай қайталау. /5 рет қайталау/* **Б.қ.: «Көңілді таяқша»** *5. Таяқшаны айналып секіру және жүру. /15-20 секунд/ Маршпен шеңбер бойы жүру. Еркін жүру.(таяқшаны үстел үстіне қою) Қолды жанға созып, аяқтың ұшымен жүру.* **Тыныс алу жаттығулары: шәйнектік дыбысын салу(ш-ш-ш).** *Терең тыныс алып, демді шығару. Негізгі қимылдарды ойын түрінде орындау:* **1.«Қояндар» – алға қарай екі аяқпен секіру.** *Өз жұбына қарай секіріп барып, оған қолын тигізіп. жылдам өз орнына тұру. Нұсқау – екі аяқпен бір мезетте жігерлене итерілу.* **2.«Аюлар» – тіке**	***Шарты:*** *Суреттегі мамандық иесінің не істейтінін жанына жұмыс түрін қойып айтып шығу. Дықаншы-егін егеді, баптайды – Тракторшы- жер жыртады Наубайшы -нан пісіреді Дирменші-ұн тартады Наубайшы апаймен қоштасу.* ***ҰІӘ қорытындылау.*** *Балаларды мақтап, мадақтау.*	*Қолды жанға созып, аяқтың ұшымен жүру.* ***Тыныс алу жаттығулары: шәйнектік дыбысын салу(ш-ш-ш).*** *Терең тыныс алып, демді шығару. Негізгі қимылдарды ойын түрінде орындау:* ***1.«Қояндар» – алға қарай екі аяқпен секіру.*** *Өз жұбына қарай секіріп барып, оған қолын тигізіп, жылдам өз орнына тұру. Нұсқау – екі аяқпен бір мезетте жігерлене итерілу.* ***2.«Аюлар» – тіке бағытта төрт аяқтап еңбектеу.*** *Аюлар ойнап жүреді – «Аюлар!» деген команда берілгенде, орындарын ауыстырып, залдың қарсы жағына қарай еңбектейді.* ***Қимыл-қозғалыс ойыны: «Балапандар».*** *Кішкентай балапанға айналуды ұсынады.*		

	бағытта төрт аяқпан еңбектеу. *Аюлар ойнап жүреді – «Аюлар!» деген команда берілгенде, орындарын ауыстырып, залдың қарсы жағына қарай еңбектейді.* ***Қимыл-қозғалыс ойыны: «Балапандар».*** *Кішкентай балапанға айналуды ұсынады.*				
Серуенге дайындық	*Еңбегі адам жас өрен – мақсаты: өзіне өзі қызмет көрсетуге тәрбиелеу.* *Серуен кезінде қауіпсіздік ережелерін түсіндіру*				
	Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киім шкафтарын таза ұстау және жинау	*Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу, қатармен жүруге дағдыландыру.*	*Балалардың киіну реттілігін бақылау, киінгенде түймелерін қадап, аяқ киімінің бауын байлауды, киіміндегі олқылықтарды жөндеуді қадағалау.*	*Серуенге шығу, балаларды біртіндеп киіндіру, киімдерінің дұрыс киілуін қадағалау, қатармен жүруге дағдыландыру.*	*Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу.*
Серуен	***Серуен № 7*** *Ауа райына бақылау жасау*	***Серуен № 9*** *Күннің көзін бақылау.*	***Серуен № 11*** *Құстарды бақылау.*	***Серуен № 4*** *Жәндіктердің алғашқы жандануын бақылау*	***Серуен № 17*** *Ауа райын бақылау.*
	Серуен кезінде экологиялық мәдениет қалыптастыру, табиғатқа қамқорлық танытту. ***Көктемгі серуен картотекасынан***				
Серуеннен оралу	*«Еңбегі адам жас өрен» - өз-өзіне қызмет жасау*				
	Киімдерін шешу: *Әр бала киімін ретімен шешіп, сөресіне қояды.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын сабындап жуып, сүлгісін қолдану.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Жуыну кезінде суды үнемдеу.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Балаларды қол жуып болған соң асханаға*	***Киімдерін шешу:*** *Киімдерін шешкен соң ұқыптап қоюды қадағалау.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын мұқият жуу, сүлгісін дұрыс пайдалану.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Суды шашпай қолдануды түсіндіру.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Балаларды жинақылықпен асханаға отырғызу.*	***Киімдерін шешу:*** *Балаларды киімдерін ретімен шешуге, орнына қоюға үйрету.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын сабындап жуу, сүлгісін таза ұстауға баулу.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Жуынғанда шуламай, тәртіп сақтау.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Ас алдында қолдарын таза*	***Киімдерін шешу:*** *Киімдерін бүктеп, шкафқа жинауға бағыттау.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын екі рет сабындап жуу.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Сумен ойнамай, тек қол жуу.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Балаларды үстелге таза қолмен отырғызу.*	***Киімдерін шешу:*** *Балалар киімдерін шешіп, сөресіне қояды.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын сабындап жууға үйрету.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Жуыну кезінде әдеп сақтау.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Ас ішер алдында қолдарын тазалау.*

	дайындау.		*ұстауға дағдыландыру.*		
Түскі ас	*Үнемді тұтыну мақсаты: суды үнемді пайдалану, тамақтай жуып*				
	Әңгіме: *– Ас ішіп отырғанда ойыншықты әкелмейміз. Ас – ойын емес, денсаулыққа қажет.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас үстінде орнынан тұрып жүгірмейміз.*	***Әңгіме:*** *– Бір түйір дәннің артында көп еңбек бар. Сондықтан асты төкпей жейміз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Дастарқанды былғамай, таза ұстауымыз керек.*	***Әңгіме:*** *– Әдемі отырған балаға бәрі риза болады. Ас үстінде тып-тыныш, тәзу отырайық.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қолымызды сермемейміз, ыдысты төгіп алуымыз мүмкін.*	***Әңгіме:*** *– Асқа құрметпен қарасақ, от берекелі болады. Әрбір ас – сый.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қасық пен шанышқыны бір-бірімізге бағыттамаймыз*	***Әңгіме:*** *– Үнемді бала – тәртіпті бала. Суымен асты үнемдеп пайдалансақ, табиғатты да, еңбекті де бағалаймыз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас үстінде шуламаймыз, бір-бірімізге кедергі жасамаймыз.*
Күндізгі ұйқы	*Белгілі жүйелікте киімдерін шешуді, киімдерін ұқыпты орындыққа іліп қоюды тысықтау.*	*Өз төсек орындарын дайындап жатуды дағдыландыру.*	*Балалардың тыныш ұйықтауына жағымды жағдай жасау*	*Ұйқыға дайындық кезінде қауіпсіздік ережелерін ескерту. Өз төсегін ашып жатуға кеңес беру.*	*Белгілі жүйелікте киімдерін шешуді, киімдерін ұқыпты орындыққа іліп қоюды тысықтау*
Ұйқыдан біртіндеп ояту, сауықтыру шаралары	***Жаттығу кешені № 16*** *Балалар тұрайық Көзімізді ашайық Қолымызды созып Шынығып бір алайық.*	***Жаттығу кешені № 17*** *Балапандар тұрайық Көзімізді ашайық Жан-жаққа біз қарайық Бір күлімдеп алайық.*	***Жаттығу кешені № 18*** *Ұйқыдан біз тұрамыз Көзімізді ашамыз Жан-жағымызға қарайық Төсектен біз тарайық*	***Жаттығу кешені № 19*** *Ұйқыдан біз тұрайық Көзімізді ашайық Алда-мында созылып Тарқасайық, тұрайық*	***Жаттығу кешені №20*** *Көзімізді ашайық Аунап, қунап алайық. Самал жел бізге желпісін, Ұйқымызды ашайық*
	Қауіпсіздік ережесі - ұйқыдан тұру кезінде қауіпсіздік шараларын түсіндіру. *«Еңбегі адал жас өрен» - ұйқыдан тұрған кіину өз-өзіне қызмет етуге тәрбиелеу.* ***Ұйқы ашар жаттығу картотекасынан***				
Бесін ас	*Үнемді тұтыну мақсаты: суды үнемді пайдаланып, жуыну ережелерін түсіндіру.*				
	Әңгіме: *– Табақтағы асты тауысып жеу керек. Артық алып қалдырмайық.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішкенде жүгірмейміз, орнымызда тыныш отырамыз.*	***Әңгіме:*** *– Дастарқан басында әркім өз орнында отырады. Басқаларға итермей, кедергі жасамаймыз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қолымызды созып, басқаның ыдысына қол салмаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Нанды жерге тастамаймыз, үгіндісін де жинаймыз. Нан – берекенің белгісі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Пәнмен ойнамаймыз, үстелге лақтырмаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Суды да, асты да үнемдеген бала – ұқыпты бала. Ұқыптылық – жақсы әдет.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ыстық асты асықпай жейміз, күйіп қалмау үшін абайлаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Ас ішіп болған соң «Рахмет!» айту – әдептіліктің белгісі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішіп отырған кезде орындықтан секірмейміз. абайлап тұрамыз.*

	Балалардың дербес іс-әрекеті (қимылдық, ұлттық, сюжетті-рөлдік, үстел үсті-баспа және басқа ойындар), бейнелеу іс-әрекеті, кітап қарау және басқалары)	***Дидактикалық ойын:*** ***«Құлыпты аш»*** *Мақсаты: логикалық ойлай алады, геометриялық пішіндерді түрі және түсі бойынша ажырата алады.*	***Дид ойын:*** ***«Сықырлы суреттер»*** ***Мақсаты:*** *бірлесіп жұмыс жасайды достық қарым-қатынаста бола алады.*	***Отан» Ж. Әбдіраиев.*** *«Отан – әжем,* *Отан-анам!»* *«Туған ел!» деп,* *«Туған жер!» деп,* *Ол бекерге аталмаған..:* *Атам,Әжем,Әкем,Анам –* *Төртеуі де «Отан!» маған.* *Төртеуі де «Ботам!» дейді,* *«Ер азамат атан!» дейді .*	***Дид ойын: «Жақсырлы ауа-райы»*** *Мақта таяқшаларымен сурет-сазу техникасымен сурет сала алады.* ***Денешынықтыру*** ***Кіріспе болім*** *Бірінің артынан бірі сапқа тұру. Денені тік ұстау. Шеңбер бойымен денені тік ұстап, адымдап жүру. Шеңбер бойымен жай жүру . Шеңбер бойымен тұру.* ***Қызығушылықты ояту*** *Балалар, біз бүгін кімге қонаққа баратынымызды табындаршы. Көп болса да аяғы, Тек жорғалап жүреді. Денесі жасыл буылтық. Жапырақ оныңқоректі. (Жұлдызқұрт)* ***Негізгі болім*** ***Жалпы даму жаттығулары:*** ***«Көбелектер»*** ***«Көбелектер ұшады»*** – *б.қ.. аяқтар сәл алшақ қойылған. қолдар төменде. Қолдыекі жаққа созып. құлашын сермейді. төмен түсіреді. 5 рет қайталайды.* ***«Көбелектер су ішеді»***– *б.қ..алдыңғыдай. Еңкейеді. қолын артқа апарады. түзеледі.. 4 рет қайталайды.*	***Мен де балғын гүлмін*** ***Автор. М. Байсариева*** *Арасында гүлдің* *Ойнап бүгін жүрөім* *Қызыл. көкшіл. сары* *Әр-әдемі бәрі* *Енді ғана білөім-* *Мен де балғын гүлмін!*

				«Көбелектер отырды» – б.қ., алдыңғыдай. Отырады, қолды төменің үстінеқояды, түзеледі.. 5 ретқайталайды. ***«Көбелектер алаңқайға ұшып кетті»*** *– б.қ., аяқтары бірге, қолдары дене бітімінің бойында. Бір орында секіру, қолды құлаштаспермеу.* ***Қимылдың негізгі түрлері: «Жұлдызқұрт» ойынын ойнайық.*** *1.«Жұлдызқұртты аттап өт» гимнастикалық сәкіде жұлдызқұртпан аттап оту. (Жұлдызқұрт балаларға көдергі жасап сәкіде жатады). 2.Дога астынан өт. (дога астына жорғалау) Қимыл-қозғалыс ойыны: «Жұлдызқұрт» Балалар бірінің артынан бірі «жұлдызқұрт» болып тізбектеліп тұрады Бірінші ойыншы «басы», соңғысы – құйрығы. Музыка ырғағымен жұлдызқұрт алға қарай жорғалайды, басы әртүрлі би қимылдарын көрсетеді (қолымен, денесімен, аяғымен, басымен), басқалары бұл қимылдарды қайталауға тырысады. «Бас» шаршаған кезде, артында тұрған келесі ойыншыға*	

				бұрылып, оның басынан сипайды, ал өзі тізбектің соңына барып тұрады	
Балалармен жеке жұмыс	**«Жақсы тілектер»** **Мақсаты:** Позитивті ойлауға тәрбиелеу. **Жүргізу түрі:** Балалар шеңберде бір-біріне тілек айтады («Бақытты бол!», «Досың көп болсын!»).	**«Кімге көмектесеміз?»** **Мақсаты:** Қайырымдылыққа баулу. **Жүргізу түрі:** Сюжеттік суреттер көрсетіледі («Бала құлап қалды», «Ойыншықты көтере алмай тұр»). Бала не істеу керегін айтады.	**«Жылы сөзді жалғастыр»** **Мақсаты:** Жақсы сөзді естіп, оны жалғастыру. **Жүргізу түрі:** Тәрбиеші бастайды: «Сен жақсы...», бала жалғастырады («... доссың», «... баласың»).	**«Сиқырлы орындық»** **Мақсаты:** Баланың өзіне сенімін арттыру **Жүргізу түрі:** Бір бала орындыққа отырады, қалғандары оған мақтау айтады («Сен әдемі сурет саласың»).	**«Жақсылық себеті»** **Мақсаты:** Ізгілікке, жақсылық жасауға үйрету **Жүргізу түрі:** Себетке қағаздан жасалған «жақсы ықтар» (ойыншық жинау, достық құшақтау, көмектесу) салынады. Бала біреуін таңдап, оны айтып береді.
Серуенге дайындық	*«Еңбекті адал және өнімді орындаудың қызметтік тәрбиелеу* *Серуен кезінде қауіпсіздік ережелерін ... ру.*				
	Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру.	*Серуенге шығу. Балалардың киіну реттілігін бақылау. киінгенде түймелерін қадап, аяқ киімінің бауын байлауды , киіміндегі-ақылықтарды жөндеуді қадағалау. Киім шкафтарын таза ұстау және жинау*	*Серуенге шығу, балаларды біртіндеп киіндіру, киімдерінің дұрыс киілуін қадағалау, қатармен жүруге дағдыландыру.*	*Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу.*	*Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киім шкафтарын таза ұстау және жинау*
Серуен	***Серуен № 7*** *Ауа райына бақылау жасау*	***Серуен № 9*** *Күннің көзін бақылау.*	***Серуен № 11*** *Құстарды бақылау.*	***Серуен № 4*** *Жәндіктердің алғашқы жандануын бақылау*	***Серуен № 17*** *Ауа райын бақылау.*
	Серуен кезінде экологиялық мәдениет қалыптастыру, табиғатқа қамқорлық таныту. ***Таңғы серуенді бекіту.***				
Балалардың үйге қайтуы	*Өнегелі-15 минут. Қауіпсіздік ережесі - ата-анамен бала өмірінің қауіпсіздігі туралы әңгіме жүргізу*				
	Бүгін балалар мозаика құрап, пазл жинады. Зейін мен шыдамдылық танытты. Үйде қарапайым пазлдарды бірге құрастыру пайдалы.	*Бүгін балалар серуен кезінде жапырақтарды жинады. Табиғаттағы әдемілікті байқап, қызығушылық көрсетті. Үйде жинаған жатырақтарды альбомға жапсыру қызықты іс болады.*	*Бүгін балалар бір-біріне қонаққа барғандай ойын ойнады. Әлеуметтік қарым-қатынас жасауға үйренді. Үйде қарапайым «қонаққа бару» ойынын ойнау пайдалы.*	*Бүгін балалар суреттерден түстерді ажыратып, атады. Заттарды салыстыруға дағдыланды. Үйде түрлі-түсті ойыншықтарды бөліп, «қызыл», «көк» деп атауға көңіл бөліңіз.*	*Бүгін балалар өлеңге қимыл қосып ойнады. Ән мен қимылды үйлестіруге тырысты. Үйде қысқа өлеңдерге би қимылдарын ойлап табуға болады.*

Тәрбиелеу-білім беру процесінің циклограммасы

Топ: Орта топ

Балалардың жасы: 3 жас

Қандай кезеңге жасалды : 20.04 – 24.04.2026ж

Күн тәртібінің үлгісі	Дүйсенбі	Сейсенбі	Сәрсенбі	Бейсенбі	Жұма
Балаларды қабылдау	Күн күлімдеп – баланы шаттыққа бөлеу, ұлттық рухпен ояту.	Дамбыраның қоңыр үні – баланы өнерге баулу, әсемдікке жетелеу.	Күн әлемі – баланы әлем-дік түрге жақындату, руханиятын кеңейтуі-ні-сезіндіру.	Күн күлімдеп – қазақ халқының асыл мұрасымен балаға әсерлеу.	Күн күлімдеп – баланы ұлттық өнер арқылы тәрбиелеу, мәдениетке баулу.
	Балаларды «Жүдеуіңіз сыпайыңыз» ойынымен қарсы алу (әр балаға қағаз жүдеуіз беру). Баланың көңіл-күйін анықтау, көңілін көтеретін әңгіме айту. Ойын бұрышына бағыттау.	Баланы есік алдында қуыршақ театры кейіпкерімен қарсы алу. Баланың көңіл-күйін анықтау үшін қысқа сұрақтар қою. Балаларды бірге ойнауға ынталандыру.	Баланы «Шаттық шеңберінде» сәлемдесу әнімен қарсы алу. Баланың көңіл-күйін бақылап, смайликтерден таңдауды ұсыну. Киімін шешуге көмектесу, ұқыптылыққа баулу. Баланы кітап қарау бұрышына бағыттау.	Балаларды «Шаттық қимылы» ойынымен қарсы алу (қол бұлғау, секіру, күлу). Баланың көңіл-күйін сурет арқылы бейнелету.	Балаларды «Күлкі сыйлайық» ойынымен қарсы алу (әр бала күлімсіреп кіреді). Баланың көңіл-күйін тексеріп, жылы сөз айту. Қолын жуып болған соң сурет салу немесе бояу бұрышына бағыттау.
Ата-аналармен немесе баланың басқа заңды өкілдерімен әңгімелесу, кеңес беру	Өнеге – 15 минут – ата-анаға бала денсаулығы туралы кеңес беру.				
	Әңгіме: *Уақытты дұрыс пайдалану – баланы тәртіпке, жинақылыққа және жауапкершілікке үйретеді.* ***Кеңес:*** *Балаңызға күн тәртібін сақтауды үйретіңіз.*	***Әңгіме:*** *Достарымен ойнау – баланың әлеуметтік дағдыларын дамытады. Достық – қарым-қатынастың бастауы.* ***Кеңес:*** *Балаңызға достарымен бөлісуді, бірге ойнауды үйретіңіз.*	***Әңгіме:*** *Табиғатты қорғау – әрбір баланың міндеті. Табиғатқа қамқорлық – тәрбие негізі.* ***Кеңес:*** *Балаңызға гүлге су құюды, қоқысты қоқыс жәшігіне тастауды үйретіңіз.*	***Әңгіме:*** *Кітап оқу баланың қиялын дамытады, тіл байлығын арттырады.* ***Кеңес:*** *Балаңызға күн сайын қысқа ертегі немесе әңгіме оқуды үйретіңіз.*	***Әңгіме:*** *Мақтау – баланың дамуына үлкен әсер етеді. Баланы мақтау – оның сенімділігін арттырады.* ***Кеңес:*** *Балаңызға жетістігін мақтан тұтуды және еңбегін бағалауды үйретіңіз.*
Балалардың іс-әрекеті (ойын, танымдық, коммуникатив тік, шығарма шылық, эксперимент ал	***«Не артық?»*** ***Мақсаты:*** *Балаларды қауіп қатердің алдын алуға, өмірге қауіп төндіретін заттарды тануға, олардың денсаулығымызға*	***«Бағдаршам не дейді?»*** ***Мақсаты:*** *Бағдаршам көздерінің түстерімен таныстыра отырып, оның беретін белгілері туралы түсінік беру және ол белгілер*	***«Бола ма, әлде болмай ма?»*** ***Мақсаты:*** *Балаларды жануарлармен қарым-қатынас жасағанда қауіпсіздік ережелерінің қарапайым түрлерін сақтай*	***«Егер бейтаныс адам есікті қақса» Ойын жаттығулары*** ***Мақсаты:*** *Балаларды үйде жалғыз болған кезде есікті ашуға үйретіңіз.*	***«Жеуге болатын саңырауқұлақты қорапқа салыңыз»*** ***Мақсаты:*** *Балалардың жеуге болатын және жеуге жарамсыз саңырауқұлақтар туралы білімдерін бекіту.*

дық, еңбек, қимыл, бейне леу, дербес және басқалары)	*өмірімізге төндіретін қатерін түсіне білуге үйрету.*	*бойынша жүргіншілердің іс-әрекеттерімен таныстыру, бекіту.*	*білуге үйрету. Берілген карточкадағыіс-әрекеттерді жасауға бола ма, әлде болмай ма және неліктен болмайтынын әңгімелей отырып, қауіпсіздік ережелерін бекіту.*	*тек олармен бір пәтерде тұратын адамдарға ғана.*	
	Қауіпсіздік ойындар картотекасынан				
Ертеңгілік жаттығу	*Сәуір айының 4-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Сәуір айының 4- аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Сәуір айының 4- аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Сәуір айының 4-аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*	*Сәуір айының 4- аптасына арналған таңғы жаттығу кешені.*
	Жалпы даму жаттығуларын дұрыс жасай отырып, баланың қимыл-қозғалысын шыңдау. *Жаттығу кешені қосымша тіркелген*				
Таңғы ас	*Үнемді тұтыну - Судың, нәрсенің үнемді тұтыну жолдарын түсіндіру. Қауіпсіздік ережесін ескерту*				
	Әңгіме: *– Табақтағы асты тауысып жеу керек. Артық алып қалдырмайық.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішкенде жүгірмейміз, орнымызда тыныш отырамыз.*	***Әңгіме:*** *– Дастарқан басында әркім өз орнында отырады. Басқаларға итермей, кедергі жасамаймыз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қолымызды созып, басқаның ыдысына қол салмаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Наңды жерге тастамаймыз, үгіндісін де жинаймыз. Нан – берекенің белгісі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Наңмен ойнамаймыз, үстелге лақтырмаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Суды да, асты да үнемдеген бала – ұқыпты бала. Ұқыптылық – жақсы әдет.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ыстық асты асықпай жеймін, күйіп қалмау үшін абайлаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Ас ішіп болған соң «Рахмет!» айту – әдептіліктің белгісі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішіп отырған кезде орындықтан секірмейміз, абайлап тұрамыз.*
Ұйымдастырылған іс-әрекетті өткізуге дайындық (бұдан әрі – ҰІӘ)	***«Смарт бала» жобасы*** ***Ойын: «Артық затты тап»*** *Тәрбиеші: «Алма, алмұрт, қарбыз, қасық». Балалар: «Қасық артық» дейді.* *Мағынасы: ойлау қабілетін дамыту.*	***«Ұшқыр ой алаңы» жобасы*** ***Ойын: «Сөйлемді аяқта»*** *Тәрбиеші: «Гүл ...» Балалар: «әдемі», «жарқырайды». Тәрбиеші: «Досым ...» Балалар: «жақсы», «көмектеседі».* *Мағынасы: ойды толық айтуға үйрету.*	***«Балалар кітапханасы» жобасы*** ***Ойын: «Жұмбақ шешейік»*** *Тәрбиеші: «Таңмен бірге шығады, Жерді қыздырып тұрады» (Күн).* *Балалар жауап береді.* *Мағынасы: ойлануға, дұрыс жауап айтуға үйрету.*	***«Қамқор» жобасы*** ***Ойын: «Көмекші қолдар»*** *Балалар екі-екіден жұптасып тұрады. Бір бала бір қолын артына жасырады. Досы оған көмектесіп ойыншықты орнына апарады.* *Мағынасы: бір-біріне көмек көрсету.*	***«Шабыт» жобасы*** ***Ойын: «Өз қимылыңды ойлап тап»*** *Балалар кезекпен бір қимыл ойлап табады (қол шапалақтау, секіру). Қалғандары қайталайды.* *Мағынасы: шығармашылық ойлауды дамыт*
Кестеге сәйкес ҰІӘ	*«Біз табиғат қорғаушы қамыз!» - экологиялық мәдениетті қалыптастыру бағытында кіріктірілген ҰІӘ*				
	Ой қозғау Ашық сұрақ әдісі	***Дид ойын: «Кім жылдам?» Жұмбақ жасыру:***	***Саяхатқа бару.***	***Қызығушылықты ояту.***	***Қызығушылықтарын ояту. Тосын сәт.***

	Қазір қай жыл мезгілі? Көктемде айналамызда қандай өзгерістер болады? Көктемде жәндіктер оянып, жер бетіне шығады екен. Ал, қандай жәндіктерді білесіңдер? **Дид ойын: «Кім тапқыр?»** **Жұмбақ жасыру.** 1.Екі басы жұдырықтай Ортасы қылдырықтай/құмырсқа / 2. Ызыңдап ән салып Лас жерге қонады./шыбын/ 3.Тоқыған шұлы шыбынның жауы /өрмекші/ 4.Гүлдерге қонады. Шырынын сорады Түрі – түсі сары – ала Бұл не ?/ара / 5.Өзі кілем түрінде, Құдды қырдың гүліндей, Гүлге қонса кетеді, Айырмасы білінбей. /көбелек/ **Ой дамыту.** **АКТ технологиясы.** **Слайд.** Жәндіктер туралы түсіндіру. **Сұрақ жауап.** Жәндіктердің аяғы нешеу? Олар ұісті сезе ме?	Гүлдерге қонады Шырынын сорады Түр-түсі сары ала Бұл не сонда? **Сұрақ –жауап.** Жұмбақта не жайлы айтылған. Аралардың үйін (Омарта) дейміз. Аралар дәмді не арқылы сезеді? Қалай ойлайсыңдар, ара пайдалы жәндік пе, зиянды жәндік пе? **АКТ технолог жұмыс.** **Дид ойын: «Аралар»** **Шарты:** аралар сияқты дыбыс шығарып, қимылдар жасау арқылы омартаға жету. Бастамас бұрын балалармен пікірталас жүргізу. **(Слайд арқылы)** Гүлзардағы гүлдерден қандай араларды көрдіңдер? Олар қалай ызылдайды? Аралар гүлдерден бал жинайды. Оны аю жақсы көреді. Ол омартадағы балды жеуге тырысады. Аралар оны жолатпайды.(балалар ыз-ыз-ызыңдағанын келтіреді) **Кинезиологиялық жаттығу.** **Дид ойын: «Аралар қалай ұшады?»** **Козге жаттығу:** Аралар сендермен ойнағысы келеді. Сендер олардың ызыңдап қалай ұшатынын байқап, көздеріңмен ілесіп	**Топ-ішіне білім дағдылары бойынша саяхат жасау.** **Коммуникация.** Мына жәндіктер қалай аталады? (Көбелек, ара, шегіртке, өрмекші, құмырсқа, қоңыз) Бұл жәндіктердің пайдасы қандай? -Көбелек гүлдерді тозаңдандырады -Қоңыз өсімдіктердің жапырағын зиянды құрттардан тазартып, емдейді. - Құмырсқа еңбекқор, илеуіне қонған құстардың үстіндегі бүргелерін тазартады. -Ара гүлдердің шырынынан бал жинайды. Қоңыздар топырақты қазып шіріген заттарды ыдыратып табиғат тазалығын сақтауға үлес қосады. Жәндіктер туралы кім тақпақтар біледі? **Алдын ала жүргізілген жұмыс бойынша.** **«Таным» орталығы** **Дид ойын: «Жәндіктер»** **Шарты:** Жәндіктердің бейнесін құрастыру. Балалардың алдарында конвертті ашып, жәндіктерді бейнесін құрастыруға үйрету. **Денсаулық саласы** **Қимылмен көрсету.** **Дид ойын: «Жәндіктер қалай дыбыстайды?»**	- Бүгін біз орман алқабының кішкентай тұрғындары – жәндіктерге қонаққа барамыз. Саяхатқа дайындалу. **Кинезиологиялық жаттығу «Айқасқан қадамдар»** Біз аяқтарымызды жоғары көтеріп, орман алқабындамыз. Шөптер мен бұталар арқылы, діңгек бұтақтары арқылы. Епті сүрінбей жүреміз **Тосын сәт** Балалар жасыл дастарханмен жабылған үстелге келеді, оның үстінде тек гүлдер мен хат бар. Педагог балалардың назарын алаңқайда ешкімнің жоқтығына аударады. – Қараңдаршы, ашық жерде ешкім жоқ, мен бірде-бір жәндік көрмеймін. Тек хат тұр, қызық кімнен екен? **Ол хатты оқиды: «Қымбатты балалар, біз қиыншылыққа тап болдық, бізді зұлым өрмекші сықырлады, көмек керек»** -Ал жәндіктерге көмектесу үшін сіз бен біз де жәндікке айналамыз. Менде бізге көмектесетін	**АКТ технология жұмыс.** **Экраннан ата шығады.** -Сәлеметсіңдер ме балалар! Мен ұзақ жол жүріп келдім.Өзіммен бірге сендерге бір қызықты әңгіме ала келдім. **Ы.Алтынсариннің «Өрмекші,құмырсқа және қарлығаш»** деген әңгімесін айтып бермекші екен Мұқият тыңдайық. **Әңгіме бойынша сұрақ жауап.** -Әңгіме де не туралы айтылған? -Әңгімедегі кейіпкерлер қандай? -Әңгімеде нелер туралы айтылған? -Өрмекші,құмырсқа қарлығаш не істеп жүр екен? **Сергіту сәті:** Қарлығашқа ұқсайық Қане, қанат қағайық Ұшып – ұшып алайық Орнымызға қонайық. **Сахналау.** **Дид ойын: «Әртістер»** **Шарты: Қасық театры ертегіні сомдау.** Балалар рөлдерге бөлініп,ертегіні қасық театры арқылы сахналайды. Тәрбиеші жүргізушу сөзін өзі айтады. Балалар,бүгін кімнің әңгімесін тыңдадық? Әңгіме қалай аталады? Олай болса біз атамызға рахмет айтып, осы әңгімедегі

Ұша алатын (секіретін, жорғалайтын) жәндіктерді атаңдар.
Ең мазасыз жәндікті кім біледі?
Қалай ойлайсыңдар, ара пайдалы жәндік пе, әлде зиянды жәндік пе?
Дид ойын: «Жұбын тап»
Шарты: Балаларға әртүрлі суреттер бейнеленген карточкалар таратады. Сәйкес суретті жәндіктің жаңына жапсыру.
Сергіту сәті:
Көбелектер ұшады
Айнала құлпырады
Гүлдер бұршақ жарады
Бәрі жақсы болады.
Дыбыстық жаттығу.
құ-құ-құ – еңбек сүйгіш құмырсқа
лік-лік-лік – ұшып жүргенінелік
кө-кө-кө – гүлге қонды көбелек
қо-қо-қо-қоңыз
Дид ойын: «Жұмбақ сурет»
Бір балаға жәндіктің суретін беріп, оны суреттетеді. Қалған балалар оның қай жәндік екенін табады.
Балалар қызығушылықпен ойнайды.
Қорытынды.

отырыңдар. Аралар жоғары, төмен, оңға, солға ұшады.
Дид ойын: «Аралар әлемі»
Шарты: Қиынды суреттер арқылы араның бейнесін құрастыру.
Ой дамыту:
Егер жәндіктер жер бетінен мүлдем жойылып кетсе не болар еді?
Олар жазда көп бола ма?
Жәндіктер қайда қыстайды?
Кейбіреулері құрт, құрышақа айналады.
Кейбіреулері тасалау жерге тығылып, ұйқыға кетеді.
Көктем шыққанда оянады.
Дид ойын: «Араны гүлге қондыр
Шарты: Гүлге араларды жапсыру»

Ара
Кадыр Мырза Әли
Қызғалдақтың қасына
Қойып едім қондырмай,
Бізін сұғып басыма,
Шақты ара оңдырмай.

Балаларды бағалау.

Қазақ тілі
Ормандағы жәндіктер
Ой қозғау: Балалар мына суретте қандай жәндіктер бар?
Жәндіктердің бір ортақ белгісін тауып айтыңыздаршы?
Жәндіктер немен қоректенеді?

Ара – ызылдайды ызз-ызз
Шыбын – ызыңдайды
Шегіртке – шырылдайды.
Бақа – бақылдайды, құрылдайды.
Әлеумет орталығы.
Дид ойын: «Не артық»
Шарты: Суреттегі артық затты табу.
Сұрақ-жауап Не үшін?
Жәндәктер қайда өмір сүреді?
Сұраққа толық жауап беру.

Шығармашылық орталық.
Балаларды топқа бөлу.
1-топ:
Дид ойын: Көбелекті гүлге қондыр.
Шарты: Берілген гүлдерге көбелектерді жапсыру.
2-Топ:
Дид ойын: «Аралар әлемі»
Шарты: Араларды бояу.
Қызығушылықты ояту.
«Көбелектерді топқа бөл» ойыны (кілемде).
Қараңдаршы, бізге қандай әдемі көбелектер ұшып келді. **1-топ:** көбелектерді ненің негізінде орналастырдың?
Біз көбелектерді пішінге келтірдік.
2-топ: сендер көбелектерді ненің негізінде орналастырдыңдар?
Біз көбелектерді түстеріне қарай құрыптадық.
Тәрбиеші:

сиқырлы гүл бар. Сиқырлы гүлді алып, сөздерді айту.
Көзімізді жұмамыз. Гүл-гүл. Біздің жәндіктерге айналдық! Міне, біз жәндіктерге айналып, орман алқабына ұшамыз.
Өрмекшінің бірінші тапсырмасы:
«Жұмбақтарды шешіп, суреттерді құрастыр»
Дид ойын: «Кім жылдам?»
Шарты: Жұмбақтың шешуінен шыққан жәндікті құрастыру.
Жұмбақты айту, балалар шешіп, суреттің табын тақтаға іледі.
Қалған балалар алдарындағы суретті құрастырады.
Инелік
1. Жұмбақтың жауабын табуға қандай сөздер көмектесті? Жауап.
2.Хош иісті гүлдердің шырынын ішеді,
Бізге балауыз бен бал береді.
(ара).
Оның ара екенін анықтауға қандай сөздер көмектесті?
3. Екі басы жұдырықтай
Ортасы қылдырықтай
/құмырсқа/
- Оның құмырсқа екенін анықтауға қандай сөздер көмектесті?

кейіпкерлерді сыйға тартсақ қалай болады.
Балаларды 3 топқа болу.
Дид ойын: «Шебер қолдар»
1-топ. құмырсқаны жапсырады
2- топ өрмекшіні мүсіндейді.
3- топ қарлығаштың суретін бояйды.
Дайын жұмыстарын атаға сыйлайды.
Атамен қоштасу.
Қортынды.
Балаларды мадақтау.

Музыка
Тақырыбы: «Менің сүйікті достарым»
Балалар музыка әуенімен шеңбер бойымен жүріп, жеңіл музыка ойналғанда жеңіл жүгіреді. Шаттық шеңберін жасап, алақандарын тигізіп, бір-біріне жылы лебіздерін жеткізеді.
Педагог: Дос деген кім? – Балалар, сендер бір-бірімен доссыңдар ма?
«Достық» пен «дос» туралы білгендерін ұғыс. Достық – араларындағы татулық, дос – жанындағы бірге ойнап жүрген бала. Жанында жақын достарың мен айналаңда ата-аналарың болған кезде нағыз бақытты боласыңдар.
Музыка тыңдау:
«Балалардың бақыты» (муз. Б. Әлімжан, сөзі С.

	Бүгін біз нелер жайлы айттық? Оларды біз сөзбен қалай атаймыз? Білетін жәндіктерді атаңдар? Балалардың жауаптары. Мадақтау. **Денешынықтыру** **Кіріспе бөлім** Бірінің артынан бірі сапқа тұру. Денені тік ұстау. Шеңбер бойымен денені тік ұстап, адымдап жүру. Шеңбер бойымен жай жүру. Шеңбер бойымен тұру. **Қызығушылықты ояту** Балалар, біз бүгін кімге қонаққа баратынымызды табыңдаршы. Көп болса да аяғы, Тек жорғалап жүреді. Денесі жасыл буылтық, Жапырақ оның көрегі. **(Жұлдызқұрт)** **Негізгі бөлім** **Жалпы даму жаттығулары:** **«Көбелектер»** **«Көбелектер ұшады»** – б.қ., аяқтар сәл алшақ қойылған, қолдар төменде. Қолдыекі жаққа созып, құлашын сермейді,	Көздерімізді жұмайық. (табиғатқа ұқсас әдемі әуен орындалады) Міне орманға да келдік. Серігіп алайық бәріміз. **Дидактикалық жаттығу:** **«Гүлдерді жина»** (әуен қосылы түрады Балалар түстеріне қарай гүлдерді жинайды.) Кенет дауыс естіліп, бұл кімдер шулап жүрген деді. **Балалар:** Бұл біз балабақшада келдік **Сықырлы дауыс:** Неге шулап жүрсіңдер? Орманға тыныштық керек. **Тәрбиеші:** Сықырлы дауыс бізді бір жолға кептіріпіпті. **Сықырлы дауыс:** Екі тапсырмам бар.Орындасаңдар үйлеріне жіберемін **Жұмбақ жасыру:** Тыру-тыру тырналар Тауға қарай жорғалар (аралар) Қызыл көйлек киген Ұсақ қызыл түймелі (қанқызы) Гүл ұшып , гүлге қонады Гүл бақшам гүлге қонады. (көбелек) Екі басы жұдырықтай, Белі қылдырықтай (Құмырсқа) **Сергіту сәті:** Қане қанат жасайық Көбелекке ұқайық Көбелек боп ұшайық. Ұшып-ұшып алайық	Ал көбелектерді тағы қандай болуге болады? - Өлшеміне қарай. **3-топ:** Көбелектерді өлшеміне байланысты топтау. **Релаксация: «Көбелек ұшады»** Балалар, бүгін біз көп саяхаттадық, шаршадық. Біраз демалып алайық. Көлемшеге жатып, көзімізді жұмып, жәндіктер болайық **Саяхаттан оралу** **Қортынды** Сұрақ – жауап Қайда бардық? Нелер көрдік? Балаларды мадақтау - Сеған қай ойын қатты ұнады? -Бүгін бәрің тамаша болдыңдар! **Денешынықтыру** **Кіріспе бөлім** Бірінің артынан бірі сапқа тұру. Денені тік ұстау. Шеңбер бойымен денені тік ұстап, адымдап жүру. **Тосын сәт** Ұлттық киім киген Серік атты қуыршаққа назар аудартады. Қуыршақ өзімен бірге дорба ала келіпті. Балаларға дорбада спортзалда ойнайтын қандай заттар жасқасын сыртынан ұстап көріп табуды ұсынады.	- Суретте бейнеленгендерді бір сөзбен қалай атауға болады? Барлық жәндіктердің басты ерекшелігі неде? - (Барлық жәндіктердің 6 аяғы бар.) **2- Тапсырма** **Ой қозғау.** **- Жыртқыш жәндіктерді атаңдар (шегірткеге, ледибука)** Неліктен оларды жыртқыштар деп атайды? (Өйткені олар басқа жәндіктерді аулайды.) **- Пайдалы жәндіктерді ата.(көбелек, ара, құмырсқа).** - Ара, көбелек, құмырсқа қандай пайда әкеледі? Ара гүлдерді тозаңдандырады, бізге бал мен балауыз береді. Құмырсқалар орман арқылы көптеген өсімдіктердің тұқымын тасымалдайды. Көбелектер гүлдерді тозаңдандырады **- Зиянды жәндіктерді** ата. Шыбын микробтарды тасымалдайды, құрт өсімдік жапырақтарын жейді, маса адамның қанын сорады. - Жарайсыңдар, олар барлық жұмбақтарды	Мәуленов). Әнді тыңдай отырып назарды не туралы екенін сұрау. «Бақыт» деген сөздің айналасында балалармен пікірталас жүргізу. Сендер өздеріңді қай кезде бақытты санайсыңдар? Ән көңілді ме әлде көңілсіз бе? Қандай екпінде айтылып отыр? **Дауыс жаттығулары:** «Телқоңыр» (Сүгір). «Телқоңыр» күйінің негізгі әуенін «оа» буынында орындау. Жақ сүйектері еркін қимылдайды, ауызды кең, дөңгелете ашады. **Ән айту:** «Достасайық бәріміз». (сөзі мен муз. жазған Т. Бейсембек) Педагог әнді таныстырып болған соң, әнде не туралы айтылғанын әңгімелейді. Достық туралы, достары туралы балалар ойларын ортаға салады. **Музыкалық-ырғақты қозғалыс:** «Соқыртеке» (муз. А. Тани, сөзі А. Естенов). Әуен мен мәтінді дұрыс айта жүріп қимылдар жасау. Балалардың қалауы бойынша импровизация жасау, өңдеу, әрлеу. **Ой қозғау.** Достарыңмен қалай ойнайсың? Достарың туралы әңгімеле. Бұл суреттен не көріп тұрсың? Тату достардың іс-әрекеттерін әңгімелеп бер.

	төмен түсіреді. 5 рет қайталайды. **«Көбелектер су ішеді»** – б.қ. алдыңғыдай. Еңкейеді, қолын артқа апарады, түзеледі.. 4 рет қайталайды. **«Көбелектер отырды»** – б.қ., алдыңғыдай. Отырады, қолды тізенің үстінеқояды, түзеледі. 5 ретқайталайды. **«Көбелектер алаңқайға ұшып кетті»** – б.қ. аяқтары бірге, қолдары дене бітімінің бойында. Бір орында секіру, қолды құлаштапсермеу. **Қимылдың негізгі түрлері: «Жұлдызқұрт» ойынын ойнайық.** *1.«Жұлдызқұртты аттап өт» гимнастикалық сәкіде жұлдызқұрттан аттап өту. (Жұлдызқұрт балаларға кедергі жасап сәкіде жатады).* *2.Доға астынан от. (доға астына жорғалау)* *Қимыл-қозғалыс ойыны: «Жұлдызқұрт»* *Балалар бірінің артынан бірі «жұлдызқұрт» болып тізбектеліп тұрады* *Бірінші ойыншы «басы», соңғысы – құйрығы. Музыка ырғағымен жұлдызқұрт алға қарай жорғалайды, басы*	Гүлдерге ақырын қонайық **Дидактикалық ойын:** **«Не өзгерді?»** **Міндеті:** Балалардың тапқырлық қабілеттерін арттыру. Ормандағы сықырлы дауыс иесімен қоштасу. Балалар тапсырмаларды орындап, балабақшаға келеді. **Қортынды** **Сұрақ-жауап:** Балалар біз қайда барып келдік? Онда біз не істедік? Жұмбақтардың жауаптарын айтып беріңдерші? Жұмбақтарды кім жасырды? Ормаға барғанда не істеуге болмайды? Қорытындылау. Балаларды бағалау.	Қолдарына сылдырмақ ұстап, тізбекте бір-бірден жүру, қолға орналған тапсырмамен – сылдырмақты жоғары, екі жаққа –арақашықтықты сақтау, басты тік ұстау. Негізгі бөлім Шеңбер бойымен тұрып сылдырмақтармен ЖДЖ жасау. **Б. қ.: «Оң-сол»** *1. Аяқтары алшақ қойылған , сылдырмақ төменде. басты оңнан-солға қарай бұрылу, солдан-оңға қарай бұрылу. /4-5 рет қайталау/.* **Б. қ.: «Шеңбер жасау»** *2. Аяқтары алшақ қойылған , сылдырмақ жанда, сылдырмақ жоғарыдан-төменге, төменнен-жоғарыға иықты айналдыра отырып шеңбер жасау. 7 4 рет қайталау/* **Б.қ.: «Маятник» -** *3. Тік тұрып, аяқты бірге ұстайды, денені солға еңкейтеді, оң қолмен қабырғаны, сол қолмен саннан тізеге дейін сипалайды, дәл осылай екінші аяқпен жасалады./4-5 рет қайталау/* **Б.қ.: «Жасыру»** *4. Аяқты алшақ қоямыз. Сылдырмақ белде. Алдыға қарай-еңкейіп сылдырмақты созу артқа шалқайып бар деп айту.*	шешті, ал біз шелік пен араны және шегіртке мен қоңызды құтқарып алдық. **3- ші тапсырмасы.** **Дид ойын: «Төртіншісі артық»** - Суреттерге мұқият қарап, мұнда қай сурет артық екенін айт және неліктен олай ойлайсың? **1.сурет** паук, өйткені ол жәндіктерге жатпайды. **2-сурет.** құмырсқа өйткені ол ұшпайды, ал қалған жәндіктер ұшады. **3-сурет.** көбелек, өйткені ол ұшады, ал қалған жәндіктер ұшпайды. **4-сурет.** көбелек, өйткені қалған жәндіктер жыртқыш. **- Міне, біз құмырсқаны құтқардық (құмырсқа пайда болады).** Тәрбиеші: Сонымен біздің саяхатымыз аяқталды, сендер жәндіктерге көмектестіңдер Жәндіктер барлығыңызға рахмет айтты. Жәндіктерді алып, оларды біздің орман алқабына орналастырып, жабыстырайық. Қарандашы, шалғынның қандай әдемі болып кеткенін. Құмырсқалар мен қоңыздар жер басып, шегірткелер шөпке секіріп, көбелектер мен шелектер ұшсын, біз өмір	

	әртүрлі би қимылдарын көрсетеді (қолымен, денесімен, аягымен, басымен); басқалары бұл қимылдарды қайталауға тырысады. «Бас» шаршаған кезде, артында тұрған келесі ойыншыға бұрылып, оның басынан сипайды, ал өзі тізбектің соңына барып тұрады		сылдырмақты жасыру «жоқ» деп айту. /4-5 рет қайталау/ **Б.қ.: «Тағзым»** 5. Денені тік ұстау. Сылдырмақ белде. 1- алға қарай еңкейіп, 2- сылдырмақты аяқ басына дейін жеткізу керек. **Б.қ.: «Серіппе»** 6. Аяқтарын алшақ қою. сылдырмақ төменде. Орнында тұрып «серіппе» секілді секіру. /15-20 сек **Тыныс алу жаттығулары:** «Шар» - ерінді жұмып, ұртыңды томпайту; жұдырықпен жайлап жұмылу, еріннен ауаны шығарады (3 – 4 рет) 4 лектен (колонна) 1 сәтпен /ленталарды себетке салу/. Маршпен жүру. «Қозы» - аяқтың ұшымен жүгіруді секірумен ауыстыру .	сүретін әлем әрқашан көгілдір жасыл болып қала берсін! Ал біздің балабақшаға қайтатын кез келді. Бірақ алдымен біз қайтадан балаға айналуымыз керек. сиқырлы үйді алып, біз ғұлміз, көмектес, бізді балаға айналдыр! **Қортынды** - Сендерге саяхат ұнады ма?	
			Негізгі қимылдарды орындау: ***1.Алға қарай екі аяқпен секіру.*** Құыршақ Серікке дейін секіріп, сылдырмақты дорбаға салу, залдың қарсы жағындағы доп салынған себетке дейін секіру ***2.Допты екі қолмен кеуде тұсынан лақтыру.*** Допты кеуде тұсында дұрыс ұстауына назар аудару. доптың соңынан белгі берілгенде қайта жүгіру.		

			Қимыл-қозғалыс ойыны: «Маргаулар мен балақайлар». *Балаларды ек топқа бөледі – «Маргаулар» және «балақайлар». Балалардың жанына келіп: «Сүт! Кім сүт ішеді?» – деп, сүт құйып жатқандай қимыл жасайды. Маргауларды сызыққа дейін ғана ұстап алуға болатынын ескертеді.*		
Серуенге дайындық	*Еңбегі адал жас өрен - мақсатына өзі қол жеткізе алады* *Серуен кезінде қауіпсіздік ережелерін түсіндіру*				
	Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киім шкафтарын таза ұстау және жинау	*Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу, қатармен жүруге дағдыландыру.*	*Балалардың киіну ретттілігін бақылау, киінгенде түймелерін қадап, аяқ киімнің бауын байлауға, киіміндегі олқылықтарды жөндеуді қадағалау.*	*Серуенге шығу, балаларды біртіндеп киіндіру. киімдерінің дұрыс киілуін қадағалау, қатармен жүруге дағдыландыру.*	*Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу.*
Серуен	***Серуен № 9 Күннің көзін бақылау.***	***Картотека №16*** *Бұталарды бақылау.*	***Картотека №18*** *Құстардың ұшып келуін бақылау*	***Картотека №19*** *Қараторғайларды бақылау.*	***Картотека №20*** *Ұяларды бақылау.*
Серуеннен оралу	*Серуен кезінде экологиялық мәдениет қалыптастыру, табиғатқа қамқорлық таныту* ***Көктемгі серуен картотекасынан*** *«Еңбегі адал жас өрен» - өз-өзіне қызмет жасау.*				
	Киімдерін шешу: *Киімдерін ретімен шешіп, жинақтап қою.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын сабындап жуу, сүлгісін дұрыс қолдану.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Жуыну кезінде шуламай, сумен ойнамау* ***Түскі асқа дайындық:*** *Ас алдында балаларды*	***Киімдерін шешу:*** *Әр бала киімін тәртіппен шешіп, орнына қою.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын мұқият жуу, сүлгісін дұрыс пайдалану.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Сумен ойнамай, әдептілікпен жуыну.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Қолдарын таза ұстаған*	***Киімдерін шешу:*** *Киімдерін ұқыптап шешіп, жинақтауға үйрету.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын сабындап жууға баулу.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Жуынғанда суды төкпеуге үйрету.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Ас алдында қолдарын*	***Киімдерін шешу:*** *Киімдерін ретімен шешіп, шкафқа қоюды қадағалау.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын жақсылап сабындап жуу, сүлгісін қолдану* ***Гигиеналық шаралар:*** *Жуыну кезінде шуламау.*	***Киімдерін шешу:*** *Балаларды киімдерін ретімен шешіп, жинауға үйрету.* ***Тазалық процедуралары:*** *Қолдарын екі рет сабындап жуу, сүлгісін дұрыс пайдалану.* ***Гигиеналық шаралар:*** *Сумен ойнамай, тек қол жуу.* ***Түскі асқа дайындық:*** *Қолдарын жуған соң*

	орындарына отырғызу.	балаларды асханаға отырғызу.	тазалап, орындарына жайғасу.	**Түскі асқа дайындық:** Асханаға дайын болу.	балаларды үстел басына отырғызу.
Түскі ас	Үнемді тұтыну мақсаты: суды үнемді пайдалану, шапалақ жүргізу				
	Әңгіме: – Балалар, қолымызды жуған кезде суды көп ағызбаймыз. Қажет болса ғана ашып, жуған соң жауып қоямыз. **Қауіпсіздік:** – Еденге су төгілсе, тайып құлап қатуымыз мүмкін. Сондықтан абай боламыз.	**Әңгіме:** – Ас – еңбекпен келген ризық. Оны төкпей-шашпай жеуіміз керек. **Қауіпсіздік:** – Ас ішкенде орнымыздан тұрмаймыз, ыдысты қолымыздан түсіріп алмау үшін дұрыс ұстаймыз.	**Әңгіме:** – Тамақ ішкенде орындықта түзу, әдемі отырайық. Арқамызды тік ұстасақ, ыдыс та төгілмейді. **Қауіпсіздік:** Қисайып отырсақ, ыстық тамақ төгіліп кетуі мүмкін.	**Әңгіме:** – Ас ішкенде қасықты оң қолымызға ұстаймыз Соңда тамақты төкпей, әдемі жейміз. **Қауіпсіздік:** Қасықты бұлғап отамайық, ол қасықтағы бағы шіп кетуі мүмкін.	**Әңгіме:** – Ас ішкенде қатты сөйлемейміз, әдепті бала дастарқан басында тыныш отырады. **Қауіпсіздік:** – Ауызымыз ас болғанда сөйлесек, қақалып қатуымыз мүмкін.
Күндізгі ұйқы	Белгілі жүйелікте киімдерін шешуді, киімдерін ұқыпты орындыққа іліп қоюды пысықтау.	Өз төсек орындарын дайындап жатуды дағдыландыру.	Балалардың тыныш ұйықтауына жағымды жағдай жасау.	Ұйқыға дайындық кезінде қауіпсіздік ережелерін ескерту. Өз төсегін ашып жатуға кеңес беру.	Белгілі жүйелікте киімдерін шешуді, киімдерін ұқыпты орындыққа іліп қоюды пысықтау
Ұйқыдан біртіндеп ояту, сауықтыру шаралары	**№4** Майтабанның алдын алу. Тырысамыз, тырысамыз Денсаулықты нығайтамыз Аяқ, қол мықты болып Май табаннан арыламыз.	**№ 5** Арқаның қатын сақтауға арналған жаттығулар. Ояту Оянайық балалар Маған тезірек қарандар Шапалақ ұрайық Орнымыздан тұрайық.	**№ 6** Төсекте жатып жасайтын жаттығулар Тыныс алу жаттығулары Ұзын құлақ сұр қоян Есті қалып сыбырды Өсіп тұрған сәбізді Жұлып алып ішкеді.	**№7** Майтабанның алдын алу: Ояту Көзімізді ашайық Бойымызды жазайық Терезеге қарап Күн жылуын алайық.	**№10** Төсекте жатып жасайтын жаттығулар Мысықтар Ұйқыдан біз тұрамыз Көзімізді ашамыз Жан-жағымызға қарап Достарымызға күлеміз.
	Арнай жолдармен жүру, дымқыл жолмен жүру.				
	Қауіпсіздік ережесі – ұйқыдан тұру кезінде қауіпсіздік шараларын түсіндіру «Еңбегі адал жас өрен» – ұйқыдан тұрып кішу өз-өзіне қызмет етуге тәрбиелеу **Ұйқы ашар жаттығу картотекасынан**				
Бесін ас	Үнемді тұтыну мақсаты: суды үнемді пайдалану жолын ережелерін түсіндіру.				
	Әңгіме: – Ас ішіп отырғанда ойынды ақылды әкелмейміз.	**Әңгіме:** – Бір түйір дәннің артында көп еңбек бар. Сондықтан	**Әңгіме:** – Әдемі отырған балаға бәрі риза болады. Ас	**Әңгіме:** – Асқа құрметпен қарасақ, ол берекелі болады. Әрбір	**Әңгіме:** – Үнемді бала – тәртіпті бала. Сумен асты үнемдеп

	Ас – ойын емес, денсаулыққа қажет. ***Қауіпсіздік:*** *– Ас үстінде орыннан тұрып жүгірмейміз.*	*асты-төкпей жейміз.* ***Қауіпсіздік:*** *– Дастарқанды былғамай, таза ұстауымыз керек.*	*үстінде тып-тыныш, тәзу отырайық.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қолымызды сермемейміз, ыдысты төгіп алуымыз мүмкін.*	*ас – ем.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қасық пен шанышқыны бір-бірімізге бағыттамаймыз.*	*пайдалансақ, табиғатты да, еңбекті де бағалаймыз.* ***Қауіпсіздік:*** *Ас үстінде шуламаймыз, бір-бірімізге кедергі жасамаймыз.*
Балалардың дербес іс-әрекеті (қимылдық, ұлттық, сюжетті-рөлдік, үстел үсті-басла және басқа ойындар), бейнелеу іс-әрекеті, кітап қарау және басқалары)	***Дид ойын «Жыл мезгілдері»*** ***Мақсаты:*** *Суретте бейнеленген негізгі белгілері бойынша әр жыл мезгілдері жайлы түсінеді. Балалар жыл мезгілдерін ретін дұрыс көрсете біледі.*<br***Жүргізілу барысы:*** *Дайын суреттерге әр жыл мезгілінің ерекшеліктерін жапсыру немесе салу.* ***Ресурстар:*** *Жыл мезгілдері көрсетілген суреттер. майда қима суреттер .*	***Дид ойын: «Әдемі өрнектер»*** ***Мақсаты:*** *Балалар геометриялық пішіндер мен түстер және түсті таңдай біледі.* ***Ресурстар:****Геометриялық пішіндер, дайын өрнектер.* ***Жүргізілу барысы:*** *Дайын өрнектерге қарап отырып, берілген геометриялық пішіндерден қағаз бетінде геометриялық пішіндерден өрнек құрастырады.*	***Дид ойын: «Тиінге сақырауқұлақ сыйлаймыз»*** ***Мақсаты:*** *Заттарды көріп сипаттау арқылы қоршаған орта жайлы біледі.* ***Ресурстар:*** *Сақырауқұлақтар, себет.* ***Ойынның барысы:*** *Баланы шеңберге отырғызады. бірнеше сақырауқұлақ себеттің ішінде болады. Балаларға сақырауқұлақтың қайда өсетінін, қайда болатынын түсіндіре отырып, ортаға екі баланы шығарып ойын ережесін түсіндіру.*	***Дид ойын: «Сиқырлы түстер»*** ***Мақсаты:*** *ойын барысында балалар түстер мен реңктерге қызығушылық танытып, табиғат сұлулығын қабылдай алады.* ***Ресурстар:*** *түрлі-түсті карточкалар.* ***Ойын барысы:*** *балаларға түрлі-түсті квадраттармен карточкалар беру. Содан соң педагог бір сөз айтады, мысалы, қайың. Қара, ақ және жасыл торлбұрыштары бар балалар оларды өсіреді.* ***Денешынықтыру*** ***Кіріспе бөлім*** *Бірінің артынан бірі санға тұру. Денені тік ұстау. Шеңбер бойымен денені тік ұстап, адымдап жүру.* ***Тосын сәт*** *Ұлттық киім киген Серік атты құрышаққа назар аударады. Құршақ өзімен бірге дорба ала келіпті. Балаларға дорбада спортзалда ойнайтын қандай заттар жатқанын сыртынан*	***Дид ойын: «Керемет орман»*** ***Ойынның мақсаты:*** *балалар өз қиялында схемалық бейнелеуіне сүйене отырып бейне орналастыра алады* ***Ресурстар:*** *бірсей қағаз парақтары, оған бірнеше ағаштар салынған және аяқталмаған, пішінделмеген кескіндер әр жерде орналасқан. Түрлі-түсті қарындаштар жиынтығы.*

				ұстап-көріп-табуды ұсынады.	
				Қолдарына сылдырмақ ұстап, тізбекте бір-бірден жүру. қолға арналған тапсырмамен – сылдырмақты жоғары, екі жаққа - арақашықтықты сақтау, басты тік ұстау. Негізгі бөлім *Шеңбер бойымен тұрып сылдырмақтармен ЖДЖ жасау* ***Б. қ.: «Оң-сол»*** *1. Аяқтары алшақ қойылған , сылдырмақ төменде. басты оңнан-солға қарай бұрылу, солдан-оңға қарай бұрылу. /4-5 рет қайталау/* ***Б. қ.: «Шеңбер жасау»*** *2. Аяқтары алшақ қойылған , сылдырмақ жанда. сылдырмақ жоғарыдан-төменге, төменнен-жоғарыға ықты айналдыра отырып шеңбер жасау. / 4 рет қайталау/* ***Б.қ.:*** *«Маятник» -* *3. Тік тұрып, аяқты бірге ұстайды, денені солға еңкейтеді, оң қолмен қабырғаны, сол қолмен саннан тізеге дейін сипалайды, әрі осылай екінші аяқпен жасалады./ 4-5 рет қайталау/* ***Б.қ.:*** *«Жасыру»*	

				жағындағы доп салынған себетке дейін секіру ***2.Допты екі қолмен кеуде тұсынан лақтыру.*** *Допты кеуде тұсында дұрыс ұстауына назар аудару. доптың соққан белгі берілгенде ғана жүгіру.* ***Қимыл-қозғалыс ойыны: «Маргаулар мен балақайлар».*** *Балаларды ек топқа бөледі – «Маргаулар» және «балақайлар». Балаларын жанына келіп: «Сүт' Кім сүт шеді?» – деп. сүт құйып жатқандай қимыл жасайды.* *Маргауларды сызыққа дейін ғана ұстап алуға болатынын ескертеді*	
Балалармен жеке жұмыс	***«Сықырлы айна»*** ***Мақсаты:*** *Эмоцияны мимикамен көрсету.* ***Жүргізу түрі:*** *Балалар айнаға қарап, тәрбиешінің тапсырмасы бойынша қуанышты, көңілсіз, таңқалған бет қимылын жасайды.*	***«Күн мен бұлт»*** ***Мақсаты:*** *Жағымды және жағымсыз әрекетті ажырата білу.* ***Жүргізу түрі:*** *«Ойыншықты жинадым – күн». «Досымды итеріп жібердім – бұлт» деп мысалдар айту.*	***«Жақсы қылық – жаман қылық»*** ***Мақсаты:*** *Мінез-құлық мәдениетін қалыптастыру.* ***Жүргізу түрі:*** *Суреттерді салыстырып. «Жақсы іс – ойыншық сыйлау- жаман іс – жылап тұрған досқа көмектеспеу».*	***«Кімге көмектесемін?»*** ***Мақсаты:*** *Қайырымдылыққа баулу.* ***Жүргізу түрі:*** *Сюжеттік суреттер көрсетіледі («Бала құлап қалды». «Ойыншықты көтере алмай тұр»). Бала не істеу керегін айтады.*	***«Сықырлы орындық»*** ***Мақсаты:*** *Баланың өз-өзіне сенімін арттыру.* ***Жүргізу түрі:*** *Бір бала орындыққа отырады, қалғандары оған мақтау айтады («Сен әдемі сурет саласың»).*
Серуенге дайындық	*«Еңбегі адал жас өрен»-өз-өзіне қызмететуге тәрбиелеу.* *Серуен кезінде қауіпсіздік ережелерін түсіндіру.*				
	Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру.	*Серуенге шығу. Балалардың киіну реттілігін бақылау, киінгенде түймелерін қадап. аяқ киімнің бауын байлауды , киіміндегі олқылықтарды жөндеуді қадағалау. Киім*	*Серуенге шығу, балаларды біртіндеп киіндіру. киімдерінің дұрыс киілуін қадағалау, қатармен жүруге дағдыландыру.*	*Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу*	*Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары.* *Киім шкафтарын таза ұстау және жинау*

		шкафтарын таза ұстау және жинау			
Серуен	***Серуен № 9*** ***Күннің көзін бақылау.***	***Картотека №16*** *Бұталарды бақылау.*	***Картотека №18*** *Құстардың ұшып-келуін бақылау*	***Картотека №19*** *Қараторғайларды бақылау.*	***Картотека №20*** *Үяларды бақылау.*
	Серуен кезінде экологиялық мәдениет қағидаларын, тәртіп ережелерін қайталау. ***Таңғы серуенді бекіту.***				
Балалардың үйге қайтуы	*Әңгімелесу-15 минут. Қоғамдық ережелер ата-анамен бала өмірінің қауіпсіздігі туралы әңгімелесу.*				
	Бүгін балалар суреттерден жануарларды таныды. Әр жануардың дауысына еліктеп ойнады. Үйде жануарлар туралы кітап оқып. бірге дыбыстарын салып көру қызықты болады.	*Бүгін балалар топпен бірге шағын ойын ойнады. Бір-бірімен достымақтастыққа үйренді. Үйде отбасы мүшелерімен бірге қарапайым үстел ойындарын ойнауға болады.*	*Бүгін балалар тақырыптық суреттерді қарап. әңгіме құрастырды. Ойларын жеткізуге және сөйлеуге талпынды. Үйде балаға суреттер көрсетіп. «Бұл не істеп жатыр?» деп сұрасаңыздар пайдалы.*	*Бүгін балалар қимылды жаттығулар жасады. Қимыл-қозғалысын дамытты. Үйде балаңызбен бірге секіру. қол шапалақтау. еңкею сияқты жаттығулар жасаңыз.*	*Бүгін балалар шағын сахналық көрініс ойнады. Өзін еркін ұстауға сөйлеу қабілетін дамытуға тырысты. Үйде шағын рөлдік ойындар ұйымдастыру пайдалы болады.*

Тәрбиелеу-білім беру процесінің циклограммасы

Мектепке дейінгі ұйым (білім беру ұйымының атауы) _____

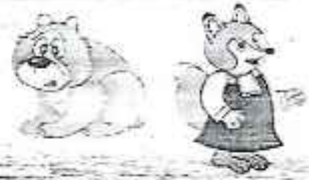
Топ: Ортатоп

Балалардың жасы: 3 жас

Қандай кезеңге жасалды : 27.04 – 30.04.2026ж

Күн тәртібінің үлгісі	Дүйсенбі	Сейсенбі	Сәрсенбі	Бейсенбі
Балаларды қабылдау	Күй күйдіру [illegible] ата-аналармен әңгімелесу, ойынға жағдай жасау	Дамыта отырып оқыту идеясын іске асыру, қазақ халқының [illegible]	Күй [illegible] ата-аналармен әңгімелесу, ұйымдастырылған іс-әрекетке дайындық	[illegible]
	Баланы жылы шырайымен қарсы алып, сенімді атмосфера қалыптастыру Көңіл-күйін сұрап, қысқа сұхбат жүргізу («Бүгін өзіңді қалай сезінесің?»). Дене қызуын өлшеп, денсаулығына назар аудару. Киімдерін шешіп, ауық-киімін ауыстыруға бағыттау.	Баланы жылы қарсы алып, көңіл-күйін көтеретін әңгіме қозғау Ата-анадан баланың кешегі іс-әрекеттері туралы қысқа мәлімет алу. Дене қызуын өлшеп, жалпы жағдайын бақылау.	Баланы сенімен атап, жылы сөздермен қарсы алу. Көңіл-күйін бақылап, қажет болса ата-анасымен сөйлесу. Дене қызуын өлшеу, көзқарақ жағдайын сыртқай қадағалау.	Баланы жылы сөзбен қарсы алып, «Бүгін көңілді не қорқыт қылады?» деп сұрау Ата-анасынан баланың тағы ұсақ мәбеті туралы қысқа ақпарат алу. Дене қызуын өлшеп, жалпы жағдайын медициналық бақылауға алу
Ата-аналармен немесе баланың басқа заңды өкілдерімен әңгімелесу, кеңес беру	Өнегелі 15 минут – ата-анаға бала денсаулығы туралы кеңес беру			
	Табиғатты қорғау – болашақ ұрпаққа аманат екендігі жайлы әңгімелесу. **Кеңес:** Қоқысты бей-берекет тастамауды үйретіңіз.	Кітап оқу – баланың қиялы мен тілін дамытатыны жайлы әңгімелесу. **Кеңес:** Күн сайын кемдегенде 10 минут кітап оқуға уақыт бөліңіз.	Достық – бала өміріндегі ең қымбат қарым-қатынастың бірі екендігі жайлы әңгімелесу. **Кеңес:** Достарына көмектесуді және сыйлауды үйретіңіз.	Музыка мен өнер – баланың жан дүниесін байытатыны жайлы әңгімелесу. **Кеңес:** Үйде әуен тыңдап, бірге ән айтуға жағдай жасаңыз.
Балалардың іс-әрекеті (ойын, танымдық, коммуникативтік, шығармашылық, эксперименталдық, еңбек, қимыл, бейне	***Картотека №13*** ***«Не жоқ?»*** *Ойынның мақсаты: балалардың логикалық ойлауын дамыту, жылдамдыққа, байқампаздыққа тәрбиелеу.*	***Картотека №15*** ***Танып ал да, атын ата*** *Мақсаты: заттың түр-түсін, пішінін, атын атауға жаттықтыру;* *сөздік қорын молайту; ойлау қабілетін дамыту.*	***Картотека №16*** ***«Үй жануарлары»*** *Ойынның барысы: Дөңгелене отырып, гажайып қалтадан үй жануарларын алып, оның жануардың дене мүшелерін* *атату, олар туралы мейірімді сөздер айту.*	***Картотека № 17*** ***«Менің сүйікті ертегім»*** ***Мақсаты:*** *ертегі кейіпкерлері бойынша ертегілерді атау, жағымды, жағымсыз кейіпкерлерді ажыратту.* *Достыққа, адамгершілікке, жолдастыққа тәрбиелеу.*

леу, дербес және басқалары)				
Ертеңгілік жаттығу	*Сәуір айының 5- аптасына арналған таңғы жаттығу кешені*	*Сәуір айының 5- аптасына арналған таңғы жаттығу кешен*	*Сәуір айының 5- аптасына арналған таңғы жаттығу кешені*	*Сәуір айының 5- аптасына арналған таңғы жаттығу кешені*
	Жалпы даму жаттығуларын дұрыс жасай отырып, баланың қимыл-қозғалысын шыңдау. Жаттығу кешені қосымша тіркелген			
Таңғы ас	*Ұлттық тәрбие. Суды, тамақты үнемді пайдалану жөнінде әңгіме құру. Қалпын келтіру*			
	Әңгіме: *– Дастарқан басында бір-бірімізге сыйластықпен қарағанымыз дұрыс. Әркім өзіне қажеттісін алып, өзгеге де жеткізу – әдептілік.* ***Қауіпсіздік:*** *– Қолымыздағы шанышқы сияқты құралдарды абайлап қолданамыз. Оларды ойнауға пайдаланбаймыз.*	***Әңгіме:*** *– Ұқыпты бала әрқашан үлгілі болады. Ол судыда, тағамды да ысырап етпейді. Ұқыптылық жақсы мінездің белгісі.* ***Қауіпсіздік:*** *– Ас ішіп отырғанда арқамызды түзу ұстап отырамыз. Бұл денсаулыққа пайдалы әрі ыңғайсыз жағдайдан алыс болады.*	***Әңгіме:*** *–Бір түйір дәннің артында көп еңбек бар. Асты текпей үстелді бүлдірмей, таза ұстау мәдениеттің көрінісі* ***Қауіпсіздік:*** *Ас ішкен кезде орнынан тұрып жүгірмейміз. Қолымыздағы ыдыс сынуы немесе төгілуі мүмкін.*	***Әңгіме:*** *– Суды өрыс пайдаланған адам табиғатты қорғайды. Жуынғанда немесе ыдыс жуғанда суды ағызып қоймай, тек қажетінше пайдаланамыз керек.* ***Қауіпсіздік:*** *- Су ішкенде асықпай жұтамыз. Бұл қауіпсіздіктің бір шарты.*
Ұйымдастырылған іс-әрекетті өткізуге дайындық (бұдан әрі – ҰІӘ)	*Еңбекті құрметтеуге тәрбиелеу жөнінде*	*«Ұшқыр ойын» ойнау жөнінде*	*Ойын жөнінде*	*Ойын жөнінде*
	Ойын: «Қайсысы еңбек?» *Тәрбиеші: «Мен қазір іс-әрекеттерді айтамын, сендер оның еңбек пе, әлде ойын ба екенін айтасыңдар:* *– Үй жинау (еңбек),* *– Доп тебу (ойын),* *– Гүл егу (еңбек),* *– Құыршақпен ойнау (ойын).»* ***Мағынасы:*** *балаларды еңбекті ажырата білуге үйрету*	***Ойын: «Бір сөз – көп сөйлем»*** *Тәрбиеші бір сөз айтады (мысалы: «Дос»). Балалар кезекпен сол сөзді қатыстырған сөйлем құрайды:* *– «Менің досым бар».* *– «Досыммен ойнаймын».* *– «Досым маған көмектесті».* ***Мағынасы:*** *бір сөзді түрлі сөйлемде қолдануға, ойды толық жеткізуге үйрету.*	***Ойын: «Жақсы сөзді жалғастыр»*** *Тәрбиеші: «Мен жақсы сөз айтамын, сендер жалғастырыңдар.* *– «Ана ...» (балалар: «мейірімді»).* *– «Дос ...» (балалар: «сенімді»).* *– «Әке ...» (балалар: «қамқор»).»* ***Мағынасы:*** *әдемі сөйлеуге, қамқорлықты сөзбен білдіруге үйрету.*	***Ойын: «Өнерлі кім екен?»*** *Тәрбиеші: «Ән айтқысы келген кім бар? Би билегісі келген кім бар? Сурет салып көрсеткісі келген кім бар?» – деп сұрайды.* *Балалар кезекпен кішкентай өнерін көрсетеді.* ***Мағынасы:*** *балалардың өз қабілетін көрсетуге, шығармашылыққа шабыттандыру.*
Кестеге сәйкес ҰІӘ				
	Қызығушылықты ояту. *Балалар сендерге саяхатқа барған ұнайма? Балалар: Ия* *Ендеше мына пішіндерден автобус құрастырып, жолға шығайық.* ***Ой қозғау.***	***Дидактикалық ойын*** ***« Апандағы аю»*** ***Міне, алдарыңызда сурет. Онда не бар? Шырша, оның астында аюдың ұясы.***	*Ойын массажы «Кірпі серуендейді»* *Кірпі орман арқылы, орман арқылы жолсыз жүреді* *Ол тікенектерімен қорғанады.* *(Тікенді доппен арқа, қол, денеге массаж жасаймыз)* ***Тыныс алу жаттығуы «Жапыраққа үрлеу»***	***Ертегілер әлемі бұрышына саяхат.*** *Екі ашкөз аю ертегісін АКТ технологиясы бойынша түсіндіру.* ***«Көлеңкесін тап» дидактикалық ойыны*** *- Қара көлеңкеге өз суретін жапсыру*

	Автобусты қандай пішіндерден құрастырдық? — Түстері қандай? ***Ән аудио жазба ойнату.*** *Автобус қатты жүріп келеді, көзімізді жұмамыз. Автобус тоқтады, міне орманға келдік.* ***Тосын сәт.*** *Орманда кішкентай үй тұр. Балалар мына үйде кім тұрады – есігін қағып көрейік. Ешкім жоқ. Бірақ есігінде көптеген қалташалар тұр.* ***Аудио дыбыс қосу.*** *Өздер кімсіндер, біздің орманда неғып жүрсіндер. Біз орманның кішкентай тұрғындары, орманға ешкімді кіргізбейміз. **Тәрбиеші:** **АУУУ**(екі қолынмен аузын жауып) Бізоің балалар орманға қонаққа келді, біз орманды көргіміз келеді.* ***Аудио: Онда ана қалташаларды алыңдар.*** *Әр қалташаның тапсырмасын орындап жүру керексіндер. Жарайды.* *Балалар мына қалташаларды алып тапсырма орындаймыз.* ***1-қалташадағы тапсырма:*** *Орман бізге не үшін керек?* *Орман – құстар мен жануарлардың мекені.* *Орман бізді қатты және суық желдерден қорғайды.* *Орман бізге құрылыс материалдарын береді.* *Орман бізге таза су мен ауа береді.* *Жарайсыңдар!* ***2-қалташадағы тапсырма:*** ***Дид ойын:«Қасқырға бутерброд»***	*(Балалар мәтін бойынша сәйкес силуэт суреттерін өңдейді). Аю серуендеуге шықты. Міне қонаққа күнде келді. Күнді қолымызға алып, оны парақтың жоғарғы жағына жапсырамыз. Аю ағашқа көтеріледі. Жоғары шыға бергенде ол құлап қалды. Аю: «ж-й-й» деп айқайлады. Аспанда бұлт пайда болды. Ол күнді жауып тастады. Ауа райы бұзылып, аю ұясында бүйіріне жатып қалды. Осы кезде бұлттан жаңбыр жауды* *Саусақ жаттығуы. «Тамшы-тамшы-тамшы». Жаңбыр тамшылары сияқты саусақтарыңызды үстелге соғамыз. Жаңбырдан кейін саңырауқұлақтар өсіп шықты. Екі саңырауқұлақ ағаштың қасына өсті. Ордан аю шықты, ол саңырауқұлақтарды жинады. Жаңбырдан кейін ағаштың астында қанша саңырауқұлақ өсті? Екі саңырауқұлақ.* ***Дид ойын: «Менің аюым»*** *Қарындашпен сурет салу*	*- Орманда кірпі жүгіріп өтті, тоқтады, тыңдады. Кенет ағаштан күзгі жапырақ түсіп, дәл кірпінің үстіне қонды. Кірпінің үстіне жапырақ қою* *Жел соғып, жапырақты жұлып әкетті. Кірпіден бір жапырақ түсіп қалды.* ***Дид ойын: «Кірпіге төсек жасап берейік»*** ***Шарты:*** *Геометриялық пішіндермен көрпеш жасау* *Аудио қосу* ***Дид ойын:«Кірпіге тәрелкені безендір»*** *саусақ суреті* ***Шарты:*** *Балалар табақты оқтармен безендіреді, оларды дөңгелек пішіннің шетіне ішкі шеңберге кіргізбей орналастырады.* *Міне енді кірпіде қандай әдемі табақ бар.* *Сергіту сәті: «Кірпі орманға серуендеуге кетті»* *Кірпі жүрді, жүрді, жүрді.* *(Жаяу жүру)* *Ол саңырауқұлақ тапты.* *(Әр бала бір саңырауқұлақ алады)* *Отырып, тамақтанып, әрі қарай жүрді.* *(Отырып жүру)* *Кірпі жүрді. жүрді. жүрді.* *(Жаяу)* *Ол жапырақ тапты.* *(әр бала бір жапырақ алады)* *Қуанып секірді*	 *- Парақтың екі жағына бір-бірден екі алоы қойыңыз. Қараңы, міне, сыр, міне, күн Олардың пішіні қандай? Дөңгелек. Олардың мөлшері қандай? Бірдей. Олар қандай түсті? Сары. Күнді аспанға салып, Сырды дөңгекке ең.* ***Дидактикалық ойын «Қоңжықтарға арналған сэндвичтер»*** *Ермексаздан нан тілімдеріп алу. Ең үлкен кесек, ортаңғы бөлік, кіші бөлік қайда?* *Енді нанның үстіне сәйкес өлшемдегі ірімшікті салу. Және ің жықтың бөліктері.* ***Сергіту сәті.«Тар және кең жолмен жүру»***

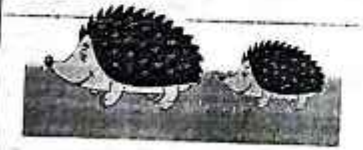
Шарты: Ал қасқыр бутербродты жақсы көреді. Ол әртүрлі салмасы бар бутербродтарды көп жейді. Енді біз қасқыр бутербродтары немен толтырылғанын анықтаймыз. Атау.

Ермексазды жұмсарту, есу арқылы ішіне салмасын салып бутерброд дайындаймыз.

3-қалташадағы тапсырма:
Дид ойын: «Кірпі және сақырауқұлақтар»
- Кірпі сақырауқұлақтарды жақсы көреді. Үлкен сақырауқұлақтарды үлкен кірпіге, ал кішкентай сақырауқұлақты кішкентай кірпіге жабыстырамыз

4- қалташадағы тапсырма

Денешынықтыру
Кіріспе бөлім. Амандасу.
«Балалар, біз бүгін мынандай ойын ойнаймыз: сендер кішкентай аюдың құлағын, табанын, ауызын сары түспен бояу.

«Аюды қолыңа ал» би
Аю қонжықтарын алып олармен билейік.
балалар әннің сөзіне сәйкес музыкаға қимыл жасайды.
«Аю мен бал» дидактикалық ойыны
Алдарыңызда суретте аюлар.

Қанша аю? Үш аю. Аюлар бірдей ме, әлде әртүрлі ме? Әртүрлі. Және олардың бір-бірінен айырмашылығы неде? Ең үлкен аю, екіншісі кішірек, үшіншісі ең кішкентай.
Дид ойын: «Аю мен бөшкелер»
Міне, бал бөшкелері. Олардың қайсысы. Санау? Үш бөшке. Әр аюға бір бөшке. Тек оларды аюларға дұрыс таратып беру керек. Ең үлкен аю балдың ең үлкен бөшкесін алады, ал ең кішкентай аю ең кішкентай бөшкеге ие болады. Сондықтан аюларға бал бөшкелерін дұрыс болу керек

Дид ойын: «Үлкен және кішкентай сақырауқұлақтарды жина» ойыны
- Қарандаршы, жаңбырдан кейін орманда қайша сақырауқұлақ өсті. Үлкен сақырауқұлақтар бар, кішкентайлары бар
Сақырауқұлақтарды көп жинап алайық, бірақ оларды әртүрлі себеттерге саламыз: үлкен сақырауқұлақтар үлкен себетке, ал кішкентай сақырауқұлақтар кішкентай себетке.
Дид ойын: «Бұршақ қосылған бәліш»
Түзды қамырдан модельдеу
Домалақ пішінді қамырдан балалар төрт жасайды (оны жоғарыдан алақандарымен басады). Содан кейін бұршақтар тортқа басылады.
Балаларды мадақтау.

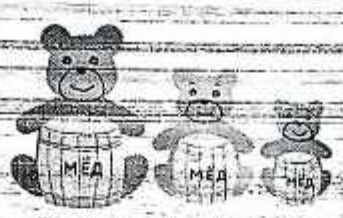
Денешынықтыру
Кіріспе бөлім. Амандасу.
«Балалар, біз бүгін мынандай ойын ойнаймыз: сендер кішкентай торғайлар боласыңдар, ал мен сендердің аналарың боламын (нұсқаушы торғайдың бейнесі бар бетперде-шапқаны киеді).
Шеңбер бойымен түру.
«Ана-торғай» қимылды көрсетіп, өзі сыртпай бақылайды. Анасы қарап тұрғанда балалары шеңбер бойымен жүруді орындайды.
«Анасы ұйықтап кеткенде, балалар қанаттарын жайып, жан-жаққа ұшып кетті». Торғайлар алаң ішінде ұшып жүр. «Ана-торғай» оянды.
Чик-чирик, чик-чирик. Бұл не шу? Бұл нешу?

Жай қадамдармен тар жолмен жүріңіз. Алдағы жолмен адымдап қадамдар жасаңыз.
Дидактикалық ойын «Суреттегі бөліктерді біріктір»
«Міне, кесілген ірімшік.

Бөшкелерді тұпқа шеңбер алу үшін қосыңыз.

Дид ойын: «Қонжықтарға жол салу» құрылысы
Суретте жол ойынның аюды үйге апаратындай етіп орналастырыңыз. Жол ағаштардың арасынан өте алмайды. Ағаштардың айналасынан жолды айналып өту керек.
Би жаттығуы: «Біздің қонжықтар осылай билейді»
Балалар әннің сөзіне сай музыка әуенімен қимылдар жасайды.
(Сәйкес аудио жазба ойнатылады.)
Дид ойын:
«Екі ашкөз аюдың күшігі»
- Суретте неше дөңгелек бар? Аю балалары? бұлттар?

	төргайлар боласыңдар, ал мен — сендердің аналарың боламын (нұсқаушы торғайдың бейнесі бар беттерде-шапкаты киеді). — *Шеңбер бойымен жүру.* — *«Ана-торғай» қимылды көрсетіп, өзі сыртпай бақылайды. Анасы қарап тұрғанда балалары шеңбер бойымен жүруді орындайды.* — *«Анасы ұйықтап кеткенде, балалар қанаттарын жайып, жан-жаққа ұшып кетті».* — *Торғайлар зал ішінде ұшып жүр.* — *«Ана-торғай» оянды.* — *Чик-чирик, чик-чирик. Бұл не шу?* — *Бұл нешу?* — *Шеңберге жылдам тұрыңдар, Ұшуға ниеттілеңдер.* — *Нұсқаушы тағы да ұйықтап қалғандай болады. Сосын қайта оянады.* — *Бір ғана сәтке көз ілікті. Тентек боп торғайлар кетті. Бірақ енді қатаң қараймын. Тәртіпке сендерді саламын. Ал енді, балапандар, Жаттығуды бастаңдар!* — ***Негізгі бөлім.*** — ***Жалпы даму жаттығулары*** — ***1.«Қанатымызды тазалаймыз».*** — *Б.қ.: серіппе жасаймыз, басымызды оңға иеміз, б.қ., сосын солға 4 рет қайталаймыз.* — ***2.«Қанатымызды жаямыз».*** — *Б.қ.: аяқтарымыз иықтың қашықтығына сәйкес келуі керек, қолдар төменде. Оң қолды жоғары көтереміз, жоғары қараймыз, б.қ., сол қолмен солай жасаймыз, 4 рет қайталаймыз.* — ***3.«Жуынамыз».*** *Б.қ.: аяқтарымыз*	 — *Жаттығу Аюды ботқамен тамақтандырамыз.* — *Ал аюлар ботқаны балмен жақсы жейді. Мұнда аюларды ботқамен тамақтандырыңыз.* — *Балалар қасықпен кәстрөлдегі жарма алып, аюлардың аузына салады.* — ***(Картоннан жасалған аюдың макеті, аузы ойылған саңылауларына жарма құяды.)*** — ***Қим ойын: «Аюмен ойнау»*** — *Аю түрлі-түсті доптармен ойнағанды жақсы көреді.* — *«Допты аюға домалат». «Доптарды түсі бойынша сұрыптап, шеңберге жина» жаттығулары («Үш аю» әніне).* — ***«Аюға арналған үй» дизайны*** — ***Балалар құрылыс материалдарынан аюға үй салады.*** — ***Тақпақ : Аю*** — *Сенген қайрат, күшіне* — *Қоңыр аю-қорбаңбай.* — *Жасыл тоғай ішінде* — *Жүреді еркін қорғанбай.* — *Балаларды мадақтау.* — ***Қазақ тілі*** — ***Менің достарым*** — ***Ой дамыту.*** — *«Достық неден басталады, достыққа не жариясыды?»*	*Шеңберге жылдам тұрыңдар, Ұшуға ниеттілеңдер.* — *Нұсқаушы тағы да ұйықтап қалғандай болады. Сосын қайта оянады.* — *Бір ғана сәтке көз ілікті, Тентек боп торғайлар кетті. Бірақ енді қатаң қараймын, Тәртіпке сендерді саламын. Ал енді, балапандар, Жаттығуды бастаңдар!* — ***Негізгі бөлім.*** — ***Жалпы даму жаттығулары*** — ***1.«Қанатымызды тазалаймыз».*** — *Б.қ.: серіппе жасаймыз, басымызды оңға иеміз, б.қ., сосын солға 4 рет қайталаймыз. 2.«Қанатымызды жаямыз».* — *Б.қ.: аяқтарымыз иықтың қашықтығына сәйкес келуі керек. қолдар төменде. Оң қолды жоғары көтереміз, жоғары қараймыз, б.қ., сол қолмен солай жасаймыз, 4 рет қайталаймыз.* — ***3.«Жуынамыз».*** *Б.қ.: аяқтарымыз иықтың қашықтығына сәйкес келуі керек, қол белде, алға қарай иілеміз – «жуынып» жатқандай қимыл жасаймыз, б.қ., 5 рет қайталаймыз.* — ***4.«Дән тауып алайық».*** *Б.қ.: отырамыз, саусақтармен еденді тықылдатады,* — *б.қ. 4 рет қайталаймыз..* — ***5.«Ұшуды үйренеміз».*** *Б.қ.: бұрынғыдай. Қолды құлаштай созып бір орында секіру. 6.«Біз өсеміз».* — *Б.қ.: аяқ бірге қосулы, қолдар төменде.* ***Қолды жоғары созып, керіледіміз – тыныс аламыз.*** — *б.қ. – тыныс алғарамыз.*	 — *Бірақ аспандағы ақ шеңбердің орнына біз қазір күнді саламыз. Қарындаштарыңызды алып, шеңберді бия* — *Енді біз аюларды тамақтандыруымыз керек.* — *Әрбір дөңгелекке табақ жапсыру.* — *Ірімшік шеңберін екіге бөліңіз.* — *Содан кейін әрбір аюды тамақтандыру үшін әрбір жартысын бөлек табаққа жабыстырыңыз.* — *«Бөшкеге бал толтырыңыз» суреті* — *- Алдарыңызда бос бөшкелер жатыр. Оларды дәмді және пайдалы балмен толтырайық.* — — *- Қылқаламдарды сары бояуға батырып, бөшкелерді балмен толтырыңыз - бөшкенің үстіне бояу.*

	ықтың қашықтығына сәйкес келуі керек, қол белде, алға қарай иілеміз – «жуынып» жатқандай қимыл жасаймыз, б.қ., 5 рет қайталаймыз. **4.«Дән тауып алайық».** Б.қ.: отырамыз, саусақтармен еденді тықылдатады. б.қ. 4 рет қайталаймыз.. **5.«Ұшуды үйренеміз».** Б.қ.: бұрышықтай. Қолды құлаштай созып бір орында секіру. 6.«Біз өсеміз». Б.қ.: аяқ бірге қосулы, қолдар төменде. **Қолды жоғары созып, көтерілеміз – тыныс аламыз,** б.қ. – тыныс шығарамыз. Негізгі қимылдың түрлері: 1.Бағандар арасынан «жылан» жасап жүреді. «Қараңдар, қапшама ағаштар айналада. Орманда адасып қалмай, бір-бірімізден қалмай ұшамыз». 2.Бөренеден (сәкіден) секіру. «Алдымызда ағаш құлап жатыр, оны секіріп өтейік». **Қимыл-қозғалыс ойыны: «Ана-торғай мен балалар»** Бірлесіп бірге ұшамыз, Бір-бірімізден қалмаймыз. Бір сапқа тұрып бәріміз Алыс жаққа барамыз. Онда дәмді дәндер бар, Сендерге арнап сақталды.	Достар қандай болу керек? Мейірімді, ақылды, қамқор, бірлікте. Ендеше соны іспен көрсетейік **1.2. Қызығушылықты ояту.** **Балаларды топқа бөлу, дамытушы ойындар.** **Достық үйін құрастыру:** **1-топ Мейірімділік үйі.** М.Монтессори технологиясы бойынша үй құрастыру. Сипаттама беру. Әр бала айтуы. Біздің үйіміз мейірімділік үйі деп аталады. Біз бір-бірімізге мейірімдіміз. Біз достарымызды қиындыққа тастамаймыз Мейірімділік үйі көңілді болады. Дос деп ең жақын адамды айтамыз. 2 –топ. Ақылдылар үйі. Дьенеш блоктары арқылы үй құрастыру. Біз ақылды балалармыз Бір –бірімізді ренжіттеймін Бәрін ақылмен жасаймыз Осы үйді де ақылмен, ойласып жасады **3 – топ. Қамқоршылар үйі** **Таяқшамен үй жасау. Сипаттама.** Біз қамқор балалармыз. Достарымызға көмектесуге дайынбыз Достарымызбен барлығын бөлісеміз Достарымызға жақсылық жасаймыз **Сылдырмақ үні. Шеңберге шақыру** Балалар достық әлемінде қандай **Қортынды.**	Негізгі қимылдың түрлері: 1.Бағандар арасынан «жылан» жасап жүреді. «Қараңдар, қапшама ағаштар айналада. Орманда адасып қалмай, бір-бірімізден қалмай ұшамыз». 2.Бөренеден (сәкіден) секіру. «Алдымызда ағаш құлап жатыр, оны секіріп өтейік». Қимыл-қозғалыс ойыны: «Ана-торғай мен балалар» Бірлесіп бірге ұшамыз, Бір-бірімізден қалмаймыз. Бір сапқа тұрып бәріміз Алыс жаққа барамыз. Онда дәмді дәндер бар, Сендерге арнап сақталды.	
Серуенге дайындық	Еңбегі адал жас өрен - мақсаты: өзіне өзі қызмет көрсетуге тәрбиелеу. Серуен кезінде қауіпсіздік ережелерін түсіндіру.			
	Серуенге шығу туралы балаларға	Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету.	Балалардың киіну реттілігін	Серуенге шығу, балаларды

	түсіндіру жұмыстары. Киім шкафтарын таза ұстау және жинау	Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу, қатармен жүруге дағдыландыру.	бақылау, киілгенде түймелерін қадап, аяқ киімнің бауын байлауды, киімдегі олқылықтарды жөндеуді қадағалау.	біртіндеп киіндіру, киімдерінің дұрыс киілуін қадағалау, қатармен жүруге дағдыландыру.
Серуен	**Картотека №16** Бұталарды бақылау.	**Картотека №17** Шырша және қарағайды салыстыра бақылау.	**Картотека №18** Құстардың ұшып келуін бақылау	**Картотека №19** Қараторғайларды бақылау.
	Серуен кезінде балаға адамгершілік, мәдени қарым-қатынастарға тәрбиелік қасиеттер дарыту.			**Көктемгі серуен картотекасынан**
Серуеннен оралу	«Еңбегі адал жас өрен» - өз-өзіне қызмет жасау.			
	Серуеннен оралу: Балаларға киімдерін ретпен шешіп, өз сөрелеріне ұқыпты жинауды үйрету. **Тазалық процедуралары:** Балалардың қолдарын сабындап жуып, өз сүлгілерімен сүртінулерін талап ету. Тазалық пен ұқыптылыққа тәрбиелеу. **Гигиеналық шаралар:** Жуыну кезінде суды шашпай, әдептен қолдануды түсіндіру. **Түскі асқа дайындық:** Барлық балалардың қолдарын жууын қадағалап, тамаққа ұқыптылықпен дайындалуға дағдыландыр	**Серуеннен оралу:** Балаларды киімдерін ретпен, сөрелеріне жинаудың маңызын түсіндіру. **Тазалық процедуралары:** Қолдарын сабындап жуып, сүлгілерін қолдануды талап ету. Балаларды тазалыққа, жинақылыққа тәрбиелеу. **Гигиеналық шаралар:** Жуыну барысында суды үнемді пайдаланып, шашпауға бауыр. **Түскі асқа дайындық:** Қолдарын мұқият жуып, ас ішуге таза отыруға дағдыландыру.	**Серуеннен оралу:** Киімдерін ретпен шешіп, орнына қойды үйрету. **Тазалық процедуралары:** Әр бала қолын сабындап жуып, сүлгісін қалдануға үйренеді Ұқыпты жуынуға тәрбиелеу. **Гигиеналық шаралар:** Балаларды сумен ойнамауға жуыну кезінде тәртіп ережелерін **Түскі асқа дайындық:** Тамаққа бармас бұрын балалардың толықтай қол жуғанын тексеру.	**Серуеннен оралу:** Киімдерін ретпен шешуге, шкафтарға орнын жинауға үйрету. **Тазалық процедуралары:** Қолдарын мұқият сабындап жуып, сүлгілерімен сүртінулерін Кеке бес балаға тәрбиелеу Жуынғанда сумен ойнамауды, еденді шашпауға үйрету. **Түскі асқа дайындық:** Балаларға ас алдында тазалық сақтаудың маңызын түсіндіріп, қол жууын бақылау.
Түскі ас	Үнемді тұтыну мақсаты: суды үнемді пайдалану, шашпай жуыну.			
	Әңгіме: – Ұқыпты бала әрқашан үнемді болады. Ол суды да, тағамды да ысырап етпейді. Ұқыптылық – жақсы мінездің белгісі. **Қауіпсіздік:** – Ас ішіп отырғанда арқамызды түзу ұстап отырамыз. Бұл денсаулыққа пайдалы әрі ыңғайсыз жағдайдың алдын алады.	**Әңгіме:** – Бір түйір дәннің артында көп еңбек бар. Асты текпей, үстелді былғамай, таза ұстау – мәдениеттің көрінісі. **Қауіпсіздік:** – Ас ішкен кезде орыннан тұрып жүгірмейміз. Қолымыздағы ыдыс сынуы немесе төгілуі мүмкін.	**Әңгіме:** Бүгін біз ас үстіндегі әдептілікті тағы да еске түсірейік. Ас үстінде тыныш отырып, тамақтанған дұрыс. **Кеңес:** Тамақтың әрқайсысы денсаулыққа пайдалы. Сондықтан асты тәуісын жеген жөн. Ас ішіп болған соң «Рахмет» айтып, бет-қолымызды жууды ұмытпайық.	**Әңгіме:** – Балалар, ас ішкенде көзімізді тойып, көп алып қоюға болмайды. Өзімізге қажет мөлшерді ғана алып, тәуісып жеген дұрыс. Бұл – үнемділіктің белгісі. **Қауіпсіздік:** – Ыдысты үстел үстінде ұстап, абайлап пайдаланамыз. Қолды сермеп сөйлемейміз, өткен ыстық ас төгілып кетуі мүмкін.

Күндізгі ұйқы	Белгілі жүйелікте киімдерін шешуді, киімдерін ұқыпты орындыққа ілін қоюды пысықтау.	Өз төсек орындарын дайындап жатуды дағдыландыру.	Балалардың тыныш ұйықтауына жағдай жасау	Ұйқыға дайындық кезінде қауіпсіздік ережелерін ескерту. Өз төсегін ашып жатуға кеңес беру.
Ұйқыдан біртіндеп ояту, сауықтыру шаралары	**№ 3** «Саусақтар амандасады.» массаж жасаймыз –«қолды жуамыз». - «Қайырлы күн, көздерім!» Қабақты ситаймыз. «Оянамыз, құлақтар!» - құлақты ситаймыз. - «Қайырлы таң, қолым!» - [illegible] -«Оянамыз, қолымыз!» - шапалақтаймыз. - «Қайырлы таң, аяғым!» - аяқты ситау. - «Оянамыз, аяғым!» - қал - қал басамыз.	**№4.** Бір – көтер-кәне-қолыңды Екі – төмен ұста қолыңды Үш, төрт – жаныңа соз қолыңды Бес дегенде секір көрсет бойыңды. Керілеміз, созылмаймыз, төсектен біз тұрамыз.	**№5.** "Құстар ояды" – қолдарды жаш-жаққа созу, былғау – «құстар қанат қағып жатыр». 2 «Құстар достарын іздеп жатыр» - Оң жаққа, сол жаққа бұрылу, «шиш-шиш» деп айту. 3. "Құстар көңілденіп жатыр" – қолды шапалақтау.	**№6.** – арқамен жатып қолды екі жаққа созу, жұдырықтарын жұму, қолдарын алға созып айқастыру, демалу. - арқамен жатып қолдарын бастарына қойып кезекпен сол аяқтарын, оң аяқтарын көтеру [illegible] тіреп шалу, көздерін жұмып ашу, қолдарын көтеру, басты тік ұстау.
	Қауіпсіздік ережесі – ұйқыдан тұру кезінде, қауіпсіздік [illegible] «Еңбегі адал жас ерен» - ұйқыдан тұрған кезде [illegible] **Ұйқы ашар жаттығу картотекасынан**			
Бесін ас	Үнемді тұтыну мақсаты: суды үнемді пайдалануын, жуыну ережелері [illegible]			
	Әңгіме: – Тамақ ішіп болған соң «Рахмет» айту – үлкенге құрмет, кішіге өнеге. Алғыс айту – әдептің көрінісі. **Қауіпсіздік:** – Ас үстінде шуламаймыз, қасымыздағы адамдарға бөгет жасамаймыз. Үндемей отырып ас ішсек, барлығына ыңғайлы болады.	**Әңгіме:** – Асты ысырап етпей, аздап алып, тауысып жеу – жақсы әдет. Артық қалған тамақ төгілсе, ол – еңбекті бағаламау болып саналады. **Қауіпсіздік:** – Тамақты асығып жұтпаймыз, жақсылап шайнаймыз. Бұл – ас қорытуға пайдалы әрі қауіпсіздік ережесі	**Әңгіме:** – Әдепті бала дастарқан басында тәртіп сақтайды, тамақты тыныш ішеді. Тамақ үстінде ойнамай, қасындағы адамдарға құрметпен қарайды. **Қауіпсіздік:** – Қолымыздағы қасық пен шанышқыны дұрыс ұстаймыз. Оларды сермеп, бір-бірімізге бағыттамаймыз.	**Әңгіме:** – Тамақ ішкенде дұрыс отырып, тәртіп сақтайық. Үстелде қисайып отырсақ, ыдысты төгіп алуымыз мүмкін **Қауіпсіздік:** – Ас үстінде қатты даусқтап сөйлемейміз. Бұл – өзімізге де, қасымыздағы балаларға да қауіпсіз.
Балалардың дербес іс-әрекеті (қимылдық, ұлттық, сюжетті-ролдік,	***Қызыл телпекке комек*** ***Дидактикалық ойын «Қызыл телпекке жолдан отуге комектес»*** *-Орманға кіру үшін жолды кесіп оту керек. Бірақ ол жолды еш*	***Дид ойын: «Аюды шомылдырамыз»*** ***Аюға қолды дұрыс жууды, көрсету.*** *Ойыншық қоңжықты шомылу үшін душқа жіберейік.* *Душ суға толып кетті, душтан суды шығару үшін біздің көмегіміз қажет.*	***«Көлеңкесін тап» дидактикалық ойыны*** ***Балалар жануарлардың түрлі-түсті силуэт бейнелерін оздерінің қара түсті көлеңкелеріне қолданады.***	***Жұмбақ айтам өзіңе*** ***Дид ойын: «Кім тапқыр?»*** *Жануарлар туралы жұмбақтар.* ***Дидактикалық ойын «Анықтаманы тап»***

үстел үсті-баспа және басқа ойындар), бейнелеу іс-әрекеті, кітап қарау және басқалары)	жерден кесіп өте алмайды, жолды тек ақ жолақтардың арнайы жолымен - «зебра» арқылы кесіп өту керек. Қызыл төртбұрышты жолды кесіп өтуі үшін ақ жолақтарды орналастырыңыз. *Дидактикалық ойын: «Бөліктерді орналастыр»* *- Міне себеттер. Олардағы пирогтарды тарату керек. Себеттегі саны қанша болса, сонша пирогты салыңыз.*	Қарындаштарды алып, су ағындарын - түзу сызықтарды сызу. Судың ағынын құмдағы табандарына, қарынша және мұрнына құю. Аю тап -таза болсын. ***Дид ойын: «Жаңа көйлек»*** *Аю қазір тап-таза болды. Аю жаңа көйлек кіп серуендегісі келеді. Бірақ аю өрнекті жейделерді жақсы көреді. Ал оның көйлегі ақ, өрнексіз.* *Енді аюға өрнектері бар әдемі көйлек жасаймыз. Ал біз бастарыр арқылы өрнек саламыз.* *Бастыру арқасы суретсалу техникасын көрсету, түсіндіру.*	*«Шаруаға арналған жәндіктер» суреті* *-Біздің жануарлар шаруаларды өте жақсы көреді. Міне, олар қанша шарды үрледі. Олар ұшып кеттес үшін оларға жіп байлау керек.*	*Осы жануарлардың барлығы біздің жағалауында қалайда тұрады ма?* *Айтыңызшы, бұл жануарларды қалайын қай жерінен көруге болады? Хайуанаттар бағында, цирктe. Аю, қоян, қасқыр және түлкі қайда мекендейді? Бұл жануарлар орманда тұрады, сондықтан олардың орнын жануарлары деп атайды. Барлық [illegible] бойынша [illegible] барлығы оларға басынады. Олар бір-бірімен [illegible] бір-бірінсіз өмір сүре алмайды. Балалар, сендерде отбасы жануарлардың [illegible] үлгілері бар ма? [illegible] айырмашылығы бар. Кімде ыңғайлы болса, сол жерде тұрады.* ***«Жануар қайда тұрады» дидактикалық ойыны*** *Аю – аңда ,ұя* *Түлкі – інде(шұңқырда).* *Қоян - ... бұтаның астында.* *Тиін –ағаштың діңінде.* *Қасқырдың үйі ұя деп аталады.* *Әр жануардың өзіндік мінезі бар.* ***«Жануарлар мінезі» дидактикалық ойыны*** *Қасқыр ашулы* *Қоян қорқақ* *Түлкі ку.* *Аю айбатты* ***«Жануарлардың қозғалысы»*** *Балалар өлең мәтініне сәйкес қимылдар жасайды.* *«Орман жануарлары» суретін салу*

				Балалар, сендерде бояйтын суреттер бар ма? Оларда кім бейнеленген? Сурет аяқталды ма? Суреттің нені аяқтамады? Бізге суретшіден тапсырма түлкі - құйрығын, аюдың - табанын, қоянның - құлағын аяқтау
				Денешынықтыру
				Кіріспе бөлім. Амандасу.
				Тізбекте бір-бірден жүру, жүгіру, жүру.
				Арақашықтықтың сақталуына, нұсқаулардың орындалуына назар аударады.
				Түрлі түсті доптар салынған себетке назар аудартады.
				«Менің көңілді әдебім» атты тақтаға орын беру, оқысады мәтін сөздерін доптың қимылымен көрсетеді.
				Негізгі бөлім.
				Шеңбер бойымен тұрып доппен орындалатын жалпы даму жаттығулары.
				Б.қ.: «Жоғары –төмен»
				1. *Аяқтары алшақ қойылған. доп қолда. Допты жоғары көтеріп, төбеге қарау «жоғарыда» деп айту. Допты төмен түсіріп, жерге қарау «төменде» деп айту. /5 рет қайталау./*
				Б.қ.: «Айдаһардың құйрығы»
				2. *Аяқтар алшақ қойылған. доп қолда. Оңнан – солға, солдан-оңға қарай бұрылу. /5 рет/*
				Б.қ.: «Дәл тигіз»
				3. *Аяқтары бірге. Доп қолда, денені тік ұстау. Оң жақ тізені көтеріп допқа тигізу*

				Сол жақ төменде қайталау /5 рет қайталау/ Б. қ.: «Доп қашты» 4. Аяқтарын біріктіру. Доп үшін Орнында секіру. /10-15секунд/ Шеңбер бойы маршпен жүру. Еркін жүру.(допты себетке қою) **Тыныс алу жаттығулары:**«Ұйқыдағы мысық» «п-ы-р, п-ы-р»деп айту. Мұрынмен дем алып ауызбен Қалыпты қалпына келу. Негізгі қимылдарды орындау 1. **Допты** қақпа арқылы домалату (ені – 50 см) 1,5 метр қашықтықтан, допты ұзындығы тура ортасынан домалату. домалатқаннан кейін қақпадан өту. Мәредегі сызықтан 1,5 метр қашықтыққа үш қақпа орналастырады. **2.Кедергілер арасынан «жыландай» жорғалап өту** (бір-бірінен 1.5 метр қашықтықта орналасқан 4 модуль арқылы өту). Залдың қарсы жағына кедергілерді «жыландай» айналып еңбектеп өту **Қимыл-қозғалыс ойыны:«Үш аю».** Аюлардың қимыл-қозғалыстарының ерекшеліктеріне назар аударады.
Балалармен жеке жұмыс	***«Кім тез табады?»*** *– Бөлмеден «қызыл затты-тап», «дөңгелек затты көрсет» деп тапсырма беріледі.* *– Бала тез табуға тырысады.* ***Мақсаты: түстерді, пішіндерді ажырату, зейінін шоғырландыру.***	***«Көлеңкені тап»*** *– Заттың суреті және оның көлеңкесі бейнесі беріледі (доп пен оның көлеңкесі).* *– Бала суретті көлеңкемен сәйкестендіреді.*	***«Қай дыбысты естідің?»*** *– Тәрбиеші қоңырау, барабан, қасықты тықылдатып дыбыс шығарады.* *– Бала дыбысты тыңдап, «Бұлше?» деп табуы керек.*	***«Сиқырлы қап»*** *– Қапшықтың ішіне түрлі ойыншық немесе зат салып қоямыз (алма, қасық, кубик, доп).* *– Бала қолымен сипап, затты атамай табуы керек.*

		Мақсаты: логикалық ойлау, салыстыру.	**Мақсаты: есту қабілеті мен зейінді дамыту.**	**Мақсаты: сезім мүшелерін, ойлауын дамыту.**
		«Еңбегі адал жас өрен» ойынына қызығушылықтарын		
Серуенге дайындық		Серуенге қ		
	Серуенге шығу туралы балаларға түсіндіру жұмыстары. Киімдерін дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру.	*Серуенге шығу. Балалардың киіну реттілігін бақылау, киінгенде түймелерін қадап, аяқ киімінің бауын байлауды , киімдегі олқылықтарды жөндеуді қадағалау. Киім шкафтарын таза ұстау және жуу*	*Серуенге шығу балалардың киіну, киімдерінің дұрыс кигенін қадағалау, қатармен жүруге дағдыландыру.*	*дұрыс кие білуге үйрету. Аяқ киімнің оң солын түсіндіру. Серуенге шығу*
Серуен	*Картотека №16 Бұталарды бақылау.*	*Картотека №17 Шырша және қарағайды салыстыра бақылау.*	*Картотека Күстардың ұшып кетуін бақылау*	*Көктөргайларды бақылау.*
	Серуен кезінде экологиялық мәдениет қалыптастыру, табиғатқа қамқорлық жа			*Тиісы серуенді бітіп.*
	Өнегелі-15 минут- Көңілсізбе ертегі - ата			
Балалардың үйге қайтуы	*Бүгін балалар қалаулы ұлттық ойындарымен таныстық. Достарымен ойнау арқылы бір-біріне құрмет көрсетуді үйренді. Үйде қарапайым ұлттық ойындарды бірге ойнасаңыздар, баланың қызығушылығы артады.*	*Балалар серуенде жаңа ұлттық ойындармен танысып жатады. Табиғатқа қызығушылық танытып, ұқыптылыққа үйренді. Үйде бірге жиналған жапырақтардан немесе күлдерден шағын бұйымдар жасауға көңіл болсеңіздер пайдалы.*	*Балаларды сөйлесетіндіру дағдаларын көрсетіп Үйде ойынтұрмыс немесе тұрмыстық заттар орнына пішіндерді атауға көңіл болсеңіздер пайдалы.*	*Таңдау ... музыка тыңдап, бірге тақылау пайдалы болады.*